

Suomalaisen seksuaalikirjallisuuden bibliografia 2001-2009

SAATE

Suomalaisen Seksuaalikirjallisuuden Bibliografia 2001-2009

Tämä bibliografia on koostettu Väestöliiton Väestöntutkimuslaitoksella yhteistyössä Suomen Seksologisen Seuran tutkimusjaoksen kanssa (Osmo Kontula). Bibliografian tavoitteena on antaa yleiskuva Suomessa julkaistusta seksuaalikirjallisuudesta sekä olla tietolähteenä alan ammatti-ihmisille ja opiskelijoille. Bibliografia on jatkoa Tapio Turpeisen toimittamalle teokselle *Suomalaisen seksuaalikirjallisuuden bibliografia 1549-1989* ja sitä seuranneelle Ulla-Maija Mattilan sekä Mari Pakarisen kokoamalle *Suomalaisen seksuaalikirjallisuuden bibliografialle 1990-2000*. Hakemistorakenteen pohjana toimii edelleen alkuperäinen Tapio Turpeisen malli.

Bibliografiaan on haettu suomalaisia seksuaalikirjallisuusviitteitä vuosilta 2001-2009 seuraavista tietokannoista: **ARTO** (kotimainen artikkeliviitetietokanta), **LINDA** (yliopistokirjastojen yhteistietokanta), **FENNICA** (Suomen kansallisbibliografia), **MEDIC** (Terveystieteiden keskuskirjasto TERKKO: terveystieteellinen kirjallisuusviitetietokanta), **PupMed** (U.S. National Library of Medicine), **PopLine** (POPulation information onLINE), **CSA Sociological Abstracts**, **EBSCO Academic Search Elite** sekä **OvidSP PsycINFO**:sta. Hakujen suorittamiseen on käytetty seksuaalisuuteen liittyviä suomalaisen asiansaston asiansanoja, lääketieteen MeSH-asiansanoja ja tarvittaessa muita seksuaalisuuteen liittyviä termejä. Lisäksi bibliografiaa on täydennetty käymällä läpi tutkijoiden omilta nettisivuilta löytyviä julkaisuluetteloita. Viitteiden sisällyttäminen bibliografiaan on tehty asiansanoitusten ja/tai tiivistelmien perusteella. Asiansanoituksen tai muun kuvailun puuttuessa on täytynyt tyytyä viitteen otsikosta selviäviin tietoihin.

Lisäksi bibliografiaa on tehty hakuja seuraavista AMK-tietokannoista:

ARKEN (Arcada YHS - Bibliotek och informationstjänst), **HALTIA** (Haaga-Helia AMK-kirjasto), **DIANA** (Diakonia-AMK-kirjasto), **HURMA** (Humanistinen AMK-kirjasto), **VanaiCat** (Hämeen AMK-kirjasto), **KAISLA** (Kemi-Tornion AMK-kirjasto), **KYMI** (Kymenlaakson AMK-kirjasto), **LAURUS** (Laurea AMK-kirjasto), **MetCat** (Metropolia AMK-kirjasto), **SAIMA** (Etelä-Karjalan AMK-kirjasto), **LEEVI** (Oulun seudun AMK-kirjasto), **COLIBRI** (Keski-Pohjanmaan AMK-kirjasto), **MIKKI** (Mikkelin AMK-kirjasto), **JOEL** (Pohjois-Karjalan AMK-kirjasto), **MASTO** (Päijät-Hämeen koulutus konserni/Lahden ammattikorkeakoulu -tietokeskukset), **KAARNIKKA** (Rovaniemen AMK-kirjasto) sekä **JaNet** (Jyväskylän AMK-kirjasto). (Yhteensä siis 17 tietokantaa)

Bibliografiassa on mukana 13.8.2009 löytyneitä viitteitä. Bibliografia sisältää myös suomalaisten kirjoittajien ulkomailla julkaistuja tekstejä, toisin kuin aiemmat seksuaalikirjallisuuden bibliografiat. Tämän lisäksi bibliografia sisältää ulkomaisten kirjoittajien suomeksi käännettyjä ja Suomessa julkaistuja tekstejä. Viitteet on jaoteltu aihepiireittäin kuuteen pääluokkaan, niiden jakautuessa 73:een alaluokkaan. Tiedonhau ja kokoamisen on tehnyt luonnontieteiden ylioppilas Pietari Pehkonen, joka on suorittanut informaatiotutkimuksen opintoihin liittyvän harjoittelun Väestöntutkimuslaitoksen kirjastossa. Harjoittelun ohjaajana toimi informaattikko Ulla-Maija Mattila.

Helsingissä 14. elokuuta 2009

Pietari Pehkonen

HAKEMISTO:

1. SEKSUAALIHISTORIA

- 1.1. Esihistoriasta antiikkiin
- 1.2. Keskiajalta 1900-luvulle
- 1.3. Kansanperinne
- 1.4. Elämäkerrat, henkilöhistoriat

2. SEKSUAALISUUS JA KULTTUURI

- 2.1. Yleistä
- 2.2. Filosofia. Etiikka
- 2.3. Media, mainonta ja viestintä
- 2.4. Kaunokirjallisuus, runous ja kieli
- 2.5. Taide, arkkitehtuuri ja teatteri
- 2.6. Pornografia
- 2.7. Valokuvaus
- 2.8. Musiikki ja tanssi
- 2.9. Elokvat, televisiosarjat, musiikkivideot ja animaatiot
- 2.10. Pelit, sarjakuvat ja vitsit

3. SEKSUAALISUUS JA YHTEISKUNTA

- 3.1. Yleistä
- 3.2. Tiede ja tutkimus. Seksologia
- 3.3. Laki
- 3.4. Seksuaalioikeudet
- 3.5. Seksuaalirikollisuus
- 3.6. Seksuaalisuus ja väkivalta
- 3.7. Seksuaalinen/sukupuolinen häirintä
- 3.8. Seksuaalinen hyväksikäyttö
- 3.9. Raiskaus
- 3.10. Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja inesti
- 3.11. Seksuaalikasvatus
- 3.12. Kirkko, kristillinen etiikka sekä muut uskonnot
- 3.13. Poliittikka ja valta
- 3.14. Urheilu
- 3.15. Alkoholi, päihteet ja huumausaineet
- 3.16. Prostituutio
- 3.17. Seksiala

4. SEKSUAALISUUDEN ILMENEMISMUOTOJA

- 4.1. Yleistä: seksuaalisuus, seksuaali-identiteetti, sukupuoliroolit
- 4.2. Parisuhde
- 4.3. Vanhemmuus
- 4.4. Naimattomuus, sinkut
- 4.5. Työ ja seksuaalisuus
- 4.6. Itsetyydytys
- 4.7. Lapset
- 4.8. Nuoret
- 4.9. Ikääntyneet ja vanhukset
- 4.10. Vammaiset ja vammautuneet
- 4.11. Seksuaaliset vähemmistöt: yleistä
- 4.12. Homoseksuaalisuus
- 4.13. Homoseksuaalisuus: kirkko ja uskonnot
- 4.14. Homoseksuaalisuus: laki ja parisuhde
- 4.15. Lesbolaisuus
- 4.16. Biseksuaalisuus
- 4.17. Transsukupuolisuus/transseksuaalisuus

- 4.18. Sadomasokismi
- 4.19. Transvestismi, pukeutuminen, esineet ja koristautuminen
- 4.20. Ekshibitionismi, voyeurismi
- 4.21. Selibaatti
- 4.22. Sodomia
- 4.23. Seksuaalisuus: oppaat

5. SEKSUAALISUUS JA PSYYKE

- 5.1. Psykologia. Psykoanalyysi
- 5.2. Halu ja himo
- 5.3. Rakkaus, rakastuminen
- 5.4. Seksuaalifantasiat
- 5.5. Mustasukkaisuus
- 5.6. Pelot ja ahdistus
- 5.7. Seksuaalisuus ja psykosomatiikka
- 5.8. Yksinäisyys
- 5.9. Seksuaaliterapia

6. SEKSUAALISUUS JA LÄÄKETIEDE

- 6.1. Yleistä: anatomia, fysiologia, neurologia
- 6.2. Seksuaalinen kehitys
- 6.3. Vanheneminen ja vaihdevuodet
- 6.4. Sukupuolihormonit
- 6.5. Seksuaaliterveys
- 6.6. Seksuaaliset häiriöt ja niiden hoito
- 6.7. Seksuaalisuus ja sairaudet
- 6.8. Sukupuolitaudit
- 6.9. HIV/AIDS
- 6.10. Lisääntyminen, ehkäisy ja perhesuunnittelu

1. SEKSUAALIHISTORIA

1.1. ESIHISTORIASTA ANTIIKKIIN

- Berg, Ria, Riikka Hälikkä & Ville Vuolanto. 2003. Hermafrodiittien anatomiaa: Keskusteluja Villa Borghesessa. Teoksessa Kolbe, Laura & Liisa Suvikumpu (et al., toim.): *Meillä Euroopassa: juhlakirja professori Päivi Setälälle 20.1.2003*. Helsinki: Otava. s. 101-132.
- Burman, Julia. 2001. Sukupuoli antiikin kulttuurissa ja uskonnossa. *Historiallinen aikakauskirja* 99(1):115-117.
- Herva, Vesa-Pekka. 2001. Miinoja avioliittokentässä: yksilö ja seksuaalisuus Suomen esihistoriassa. *Muinaistutkija* (3):26-37.
- Hänninen, Marja-Leena. 2004. Avioliitto ja häät. Teoksessa Hänninen, Marja-Leena & Maijastina Kahlos (toim.): *Roomalaista arkea ja juhlaa*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 58-73.
- Matilainen, Pekka. 2003. *Onnen etsijöitä: kirjoituksia edistyksestä, taantumuksesta ja erotiikasta*. Helsinki: Yliopistopaino. 164 s.
- Moore, Thomas. 2003. *Seksin sielu*. Suom. Teija Hartikainen & Lauri Porceddu. Engl. alkuteos *The soul of sex: cultivating life as an act of love*. Helsinki: Like. 331 s.
- Nissinen, Martti. 2001. Akkadian rituals and poetry of Divine love. Teoksessa Whiting, R. M. (toim.): *Mythology and mythologies: methodological approaches to intercultural influences: proceedings of the second annual symposium of the Assyrian and Babylonian intellectual heritage project held in Paris, France, October 4-7, 1999*. Melammu Symposia; 2.. Helsinki: The Noe-Assyrian Text Corpus Project. s. 93-136.
- Nissinen, Martti. 2002. *Homoeroticism in the biblical world: a historical perspective* [Homoerotiikka Raamatun maailmassa]. Transl. by Kirsi Stjerna. Minneapolis: Fortress Press. 208 s.
- Nissinen, Martti. 2007. When Heroes Love: The Ambiguity of Eros in the Stories of Gilgamesh and David. *Journal of the History of Sexuality* 16(2):307-312.
- Nussbaum, Martha C. & Juha Sihvola (ed.). 2002. *The sleep of reason: erotic experience and sexual ethics in ancient Greece and Rome*. Chicago: University of Chicago Press. 457 s.
- Mustakallio, Katariina. 2001. Antiikin kulttuurin tutkimuksesta: sukupuoli, väkivalta ja kuolema. Teoksessa Immonen, Kari & Maarit Leskelä-Kärki (toim.): *Kulttuurihistoria: johdatus tutkimukseen*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 29-39, 470-471.
- Parpola, Simo & Robert Whiting (ed.). 2002. *Sex and gender in the ancient Near East: proceedings of the 47th Rencontre Assyriologique Internationale, Helsinki, July 2-6, 2001*. Helsinki: University of Helsinki, Institute of Asian and African studies. 701 s., 2 nid.
- Teppo, Saana. 2006. Kolmas sukupuoli muinaisessa Mesopotamiassa?: Ištarille omistautuneet. *Teologinen aikakauskirja* 111(1):73-84.
- Tuusvuori, Arja. 2001. Aistillinen Assyria. *Yliopisto* 49(15):6-10.

1.2. KESKIAJALTA 1900-LUVULLE

Aarnipuu, Tiia. 2006. *Ei ole miestä eikä naista: queer-luenta keskiajan Euroopassa tunnettuja ristiinpukeutuvia pyhimyksiä kuvaavista teksteistä*. Seta-julkaisuja; 19. Perustuu Helsingin yliopiston Uskontotieteen laitoksella 2005 hyväksytyyn pro gradu -tutkielmaan. Helsinki: Seksuaalinen tasavertaisuus Seta. 104 s.

Aatsinki, Ulla & Johanna Valenius (toim.). 2004. *Ruumiita ja mustelmia: näkökulmia väkivallan historiaan*. Väki voimakas; 17. [Nokia]: Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura. 217 s.

Genrup, Kurt. 2005. Ruoka ja seksi ennen ja nyt. Turun maakuntamuseo. *Museotiedote* (4):16-19.

Gull, Ann-Katrin. 2008. *Utomäktenskaplig sexualitet i Närpes 1850-1851*. Pro gradu -tutkielma, äbo Akademi. 64, [2] s.

Hapuli, Ritva. 2001. Seksuaalisuuskien historia: aktien konteksti. Teoksessa Immonen, Kari & Maarit Leskelä-Kärki (toim.): *Kulttuurihistoria: Johdatus tutkimukseen*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 358-375, 502-503.

Hautanen, Tarja. 2005. *Yksityistilaisuus: turkulaisten homojen ja lesbojen kulttuurihistoriaa*. Seta-julkaisuja; 18. [Helsinki]: Seksuaalinen tasavertaisuus. 81, [12] s.

Heikkinen, V. A. & Sam Inkinen (toim.). 2006. *Eesti ja uus Eurooppa: uurimisreisil naaberrahva ajalukku ja tulevikku = Viro ja uusi Eurooppa: tutkimusmatkalla naapurikansan historiaan ja tulevaisuuteen*. Haaga Instituutin ammattikorkeakoulun julkaisuja, HAAGA raportteja; 2. Helsinki: Haaga Instituutin ammattikorkeakoulu, Haaga Tutkimus. 148 s.

Heinonen, Meri. 2001. Pyhä maskuliinisuus: Heinrich Seuse ja taivaallinen ritarius. Teoksessa Lahtinen, Anu (toim.): *Tanssiva mies, pakinoiva nainen: sukupuolten historiaa*. Turku: Turun historiallinen yhdistys. s. 19-45.

Herman, Eleanor. 2008. *Kuningattarien rakastajat: 900 vuotta valeskuninkaita, viriilejä rakastajia ja intohimoista politiikkaa*. Suom. Maria Lyytinen. Engl. alkuteos *Sex with the queen: 900 years of vile kings, virile lovers and passionate politics*. Helsinki: Ajatus. 320 s.

Herman, Eleanor. 2007. *Kuninkaiden rakastajattaret: 500 vuotta valtaa, valheita ja viettelyksiä*. Suom. Osmo Saarinen. Saks. alkuteos *Im bett mit dem könig: die geschichte der königlichen mätressen*. Helsinki: Ajatus. 319 s.

Häggman, Kai (toim.). 2008. *Suomalaisen arjen historia 4: hyvinvoinnin Suomi*. Porvoo: Weilin + Göös. 320 s.

Hämeen-Anttila, Virpi & Jaakko Hämeenanttila. 2005. *Rakkauden atlas*. 2. lisäp. Helsinki: Otava. 278 s.

Jaskari, Ulla, Tuula Juvonen & Raini Vallinharju. 2005. *Vaarin paketti ja sateenkaarinappi*. Tampere: Työväen keskusmuseo Werstas. 24 s.

Juutinen, Janne. 2008. *Woi förbannatu qvin minun tähän kipun satit: ylioppilaiden seksuaalirikollisuus ja sen käsittely Turun akatemian konsistorissa 1640-1713*. Pro gradu -tutkielma, aate- ja oppihistoria, Oulun yliopisto. 160, [6] s.

Juvonen, Tuula. 2002. Varjostettu tila: homoseksuaalisuuspuhe ja sen sukupuolitettut seuraukset 1950- ja

60-lukujen Suomessa. *Naistutkimus* 15(4):57-60.

Kallio, Kalle. 2006. Erilaista historiaa Werstaalla. *Museokello* (1):44-46.

Kallioinen, Mika. 2009. *Rutto & rukous: tartuntataudit esiteollisen ajan Suomessa*. 2. tark. p. Jyväskylä: Atena. 289 s.

Kaartinen, Marjo. 2006. *Arjesta ihmeisiin: eliitin kulttuurihistoriaa 1500-1800-luvun Euroopassa*. Helsinki: Tammi. 342 s.

Karttila, Mira. 2003. *Ohjausta perhe-elämään: sukupuolikasvatuskeskustelu 1940- ja -50 -lukujen Suomessa*. Pro gradu -tutkielma, Historiatieteen laitos, Tampereen yliopisto. 82 s.

Katainen, Elina. 2002. Rakkauden malja vai vesilasi? Teoksessa Katainen, Elina & Pirkko Kotila (toim.): *Työväki ja tunteet*. Tampere: Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura. s. 111-144.

Keinänen, Marja-Liisa. 2003. *Creating bodies: childbirth practices in pre-modern Karelia*. Väitöskirja, Stockholms universitet. Stockholm: Stockholm University. 321 s.

Keskisarja, Teemu. 2008. Eläimeensekaantuminen tavallista 1700-luvun Suomessa ja Ruotsissa. *Sukutieto* 25(1):16-19.

Kietäväinen, Hanna. 2006. *Avioliiton solmiminen ja puolisoiden välinen suhde talonpoikaissäädössä 1600-luvun Itä-Suomessa*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 137 s.

Kilpeläinen, Tapni. 2005. Epättydyttäviä selitysyriytyksiä. *Yliopisto* 53(12):40-43.

Kontula, Osmo. 2009. *Between sexual desire and reality: the evolution of sex in Finland*. The Population Research Institute; D49/2009. Helsinki: The Family Federation of Finland. 255 s.

Korhonen, Anu. 2005. *Silmän ilot: kauneuden kulttuurihistoriaa uuden ajan alussa*. Jyväskylä: Atena. 168 s.

Koskelainen, Osmo, Kimmo Leppo & Kai Sievers. 2003. *Suomalainen seksi 1971*. Aineistoa luovutetaan tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. [Helsinki]: Lääkintöhallitus.

Koskivirta, Anu & Sari Forsström (toim.). 2002. *Manslaughter, fornication and sectarianism: norm-breaking in Finland and the Baltic area from mediaeval to modern times*. Käänt. Gerard McAlester. Suomalaisen tiedeakatemian toimituksia; 319. [Helsinki]: Finnish Academy of Science and Letters. 216 s.

Kämäräinen, Sanna. 2003. *Tie aviolliseen onneen: Marie Stopesin käsityksiä puolisoiden välisestä suhteesta ja sukupuolielämästä 1920-luvun Britanniassa*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 107 s.

Lahtinen, Anu. 2001. Sukupuolten monisävyinen historia. Teoksessa Lahtinen, Anu (toim.): *Tanssiva mies, pakinoiva nainen: sukupuolten historiaa*. Turku: Turun historiallinen yhdistys. s. 9-15.

Leino, Sami. 2006. *Hän tahrasi kehonsa, muttei sydäntään: länsimaalaisten välittämä kuva prostituutiosta Japanissa vuosina 1853-1899*. Pro gradu -tutkielma, Historian laitos, Oulun yliopisto. 110 s.

Lidman, Satu. 2004. Kevytmielinen nainen. *Kanava* 32(4-5):287-290.

Linkinen, Tom. 2004. Sukupuolinen vieras John "Eleanor" Rykener: naisena esiintynyt miesprostituoitu 1300-luvun lopun Lontoossa. *Historiallinen aikakauskirja* 102(3):326-334.

- Länsimies, Esko. 2004. Häpeästä kunniaan - itsetyydytyksen medikalisaation synkkä historia. *Suomen lääkärilehti* 59(7):691-693.
- Manninen, Juha. 2006. Sukupuolijärjestelmä filosofisena kysymyksenä vuoden 1864 suomessa. *Niin & näin* 13(3):115-127.
- Markkola, Pirjo. 2002. *Synti ja siveys: naiset, uskonto ja sosiaalinen työ Suomessa 1860-1920*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 888. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 447 s.
- Merikanto, Päivi. 2002. *Naisasialiike ja naimattoman naisen luvaton seksuaalisuus: Koti ja yhteiskunnan, Palvelijatarlehden ja Työläisnaisen suhtautuminen nuorten naimattomien naisten seksuaalisuuteen vuosina 1889-1914*. Pro gradu -tutkielma, Historiatieteen laitos, Tampereen yliopisto. 125 s.
- Mustola, Kati. 2003. Suomalaisten lesbo- ja homoliikkeiden historiaa. Elektroninen aineisto. Finnqueer - Helsinki. Luettavissa verkossa: http://www.finnqueer.net/juttu.cgi?s=164_6_1
- Mustola, Kati. 2004. Heteronormin horjuttajat. Teoksessa Kolbe, Laura (päätoim.), Kirsi Saarikangas, Pasi Mäenpää & Minna Sarantola-Weiss (toim.): *Suomen kulttuurihistoria Osa 4: koti, kylä, kaupunki*. Helsinki: Tammi. s. 488-498.
- Mustola, Kati. 2005. Criminally queer: homosexuality and the law in modern Scandinavia: a historical perspective. Teoksessa Söderbärj, Mia (toim.): *"Brottsprevention": "fängelseforskning" = "Crime prevention": "imprisoment"*. Oslo: Scandinavian Research Council for Criminology. s. 159-164.
- Mustola, Kati. 2006. Homoseksuaalisuus ja sota. Teoksessa Kinnunen, Tiina & Ville Kivimäki (toim.): *Ihminen sodassa: suomalaisten kokemuksia talvi- ja jatkosodasta*. Helsinki; Jyväskylä: Minerva. s. 171-189.
- Mustola, Kati. 2007. Finland 1889-1999: a turbulent past. Teoksessa Rydström, Jens & Kati Mustola (toim.): *Criminally queer: homosexuality and criminal law in Scandinavia, 1842-1999*. Amsterdam: Aksant. s. 215-250.
- Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.). 2007. *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. 299 s.
- Männistö, Tiina. 2003. *Haluathan tulla todelliseksi naiseksi?: naisruumiin tuottaminen Suomessa ilmestyneissä nuoren naisen oppaissa 1890-1972*. Historian laitoksen julkaisuja 63. Turku: Turun yliopisto. 300 s.
- Niemi, Mari K (toim.). 2008. *Kiitos ei!: kieltäytymisen kulttuurihistoriaa*. Helsinki: Ajatus. 269 s.
- Näre, Sari & Jenni Kirves (toim.). *Ruma sota: talvi- ja jatkosodan vaiettu historia*. Helsinki: Johnny Kniga. 462 s.
- Pankakoski, Anu. 2008. *Naisidentiteetin muovautuminen suomalaisessa vankilamiljöössä 1930-luvulla*. Pro gradu -tutkielma, kulttuurihistoria, Turun yliopisto. 117, [3] s.
- Perheentupa, Britt-Marie. 2001. *Kuuntele sukupuolesi viisautta*. Jyväskylä: Atena. 270 s.
- Pitkänen, K. 2003. Contraception in late nineteenth- and early twentieth-century Finland. *Journal of Interdisciplinary History* 34(2):187-207.
- Poutanen, Marjo. 2005. *Elämää marginaalissa: Kuopion lääninsairaalan kuppatautiosaston potilaat 1886-1916*. Pro gradu -tutkielma, Historian laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne. 1 filmikortti. 76, [7] s.
- Pylväs, Ritva-Elina. 2003. *Naisten seksuaalinen emansipaatio: aviottomat äidit Ylivieskassa 1870-1899*.

Opinnäyte, Suomen ja Skandinavian kirkkohistoria, Helsingin yliopisto. 66 s.

Pöykkö, Elina. 2006. *"Lakkautetaan tarkoitustaan vastaamattomana": Helsingin kunnallinen sukupuolineuvonta-asema 1935-1937*. Pro gradu -tutkielma, Suomen ja Pohjoismaiden historia, Helsingin yliopisto. 88 s.

Rajala, Juha. 2004. *Kurittajia ja puukkosankareita: väkivalta ja sen kontrollointi Kannaksen rajaseudulla 1885-1917*. Bibliotheca historica; 87. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 408 s.

Rauhämäki, Miira. 2003. Homoseksuaalisena 50-luvun Suomessa. *Jyväskylän ylioppilaslehti* 43(1):10.

Ritamies, Marketta. 2006. *Sinappikylyvystä ehkäisy pilleriin: suomalaisen perhesuunnittelun historia*. Väestötutkimuslaitoksen julkaisusarja: 44/2006. Helsinki: Väestöliitto. 332 s.

Saarimäki, Pasi. 2005. *Naimattomien ihmisten seksuaalisuus 1880-luvulla Keuruun kärjäkunnassa: Yksilöt sukupuolensa edustajina, osana paikallisyhteisöä ja kirkon/oikeuslaitoksen normitettavina*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 172 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:juu-200579>

Saarimäki, Pasi. 2006. *Avoliitto-odotuksiin kytkeytyvät naimattomien ihmisten seksuaalisuus ja sen seuraukset: normit, performatiivisuus ja sukupuoli keskisuomalaisessa maaseutuyhteisössä ja käräjillä 1800-luvun jälkipuoliskolla*. Lisensiaatintyö, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 260 s.

Salmi, Marja. 2004. *Josephine Butlerin (1828-1906) taistelu prostituution sääntelyä vastaan*. Pro gradu -tutkielma, yleinen historia, Helsingin yliopisto. 112 s.

Salmi-Niklander, Kirsti. 2002. Pahan tytön viimeiset sanat : työläisnuorison sukupuolikeskustelua 1900-luvun alkupuolella. Teoksessa Aaltonen, Sanna & Päivi Honkatukia (toim.): *Tulkintoja tytöistä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 185-206.

Sorainen, Antu. 2006. Siveellisyydestä seksuaalisuuteen. *Kulttuuritutkimus* 23(3):29-38.

Suutala, Maria. 2001. *Kesyttetty nainen: seksuaalisuus ja luontosuhde länsimaisessa ajattelussa*. Helsinki: Yliopistopaino. 168 s.

Tikkanen, Eija. 2006. *Puhtaampaa yhteiskuntaa päin: keskustelua ohjesääntöisestä prostituutiosta 1800-1900-lukujen taiteen Suomessa*. Pro gradu -tutkielma, Historian laitos, Oulun yliopisto. 74 s.

Timonen, Senni & Pekka Laaksonen. 2005. Ihmisen ja eläimen liian läheisistä suhteista. Teoksessa Laaksonen, Pekka, Seppo Knuutila & Ulla Piela (toim.): *Kansanetiikkaa: käsityksiä hyvästä ja pahasta*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 200-227.

Tuomaala, Saara. 2002. Kummaa rakkautta : työläislapsen ja kansakoulun opettajan kohtaamisia Ruukissa 1920- ja 30-luvuilla. Teoksessa Katainen, Elina & Pirkko Kotila (toim.): *Työväki ja tunteet*. Tampere: Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura. s. 33-84.

Valenius, Johanna. 2004. *Undressing the Maid: gender, sexuality and the body in the construction of the Finnish nation*. Bibliotheca historica; 85. Väitöskirja, Turun yliopisto. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 222 s.

Waris, Elina. 2007. The lonely mother and shame: what do infanticides and illegitimate mothers tell about community? Teoksessa *Kanstrukticyâ i dekantstrukcyâ Vyalikaga knyastva Litovskaga: materyâlly mižnarodnaj navykovaj kanferèc, Grodna, 23-25 kracavika 2004*. Minsk: Limaryus. s. 164-169.

Weissenberg, Marita von. 2004. *Andliga och världsliga ideal i konflikt: greven Elzéars och grevinnan Dauphines jungfruliga äktenskap ca 1300-1323*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. [3], 96 s.

Virtanen, Johanna. 2008. *Luonnotonta haureutta: samaan sukupuoleen kohdistuneen halun määrittäminen Suomessa vuosina 1880-1920*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 61 s.

1.3. KANSANPERINNE

Heikkinen, Kaija. 2003. Sukupuolen näkökulma perinteentutkimuksessa. Teoksessa Roivas, Marianne & Risto Turunen: *Mikä Ero?: kaksikymmentä kirjoitusta yhteiskunnasta, kulttuurista ja sukupuolesta*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 139-155.

Heikkinen, Kaija. 2007. Naiset, miehet ja sukupuoli etnologiatieteissä. Teoksessa Olsson, Pia & Terhi Willman (toim.): *Sukupuolen kohtaaminen etnologiassa*. Helsinki: Ethnos. s. 26-40.

Heikkinen, Kaija. 2007. Uutta ja vanhaa tulkintaa kansalaisuudesta ja sukupuolesta : vuosikokoussitelmä Suomen Kansantietouden Tutkijain Seuran vuosikokouksessa 27.3.2007 Joensuussa. *Elore* 14(1):1-11.

Husain, Shahkrukh (toim.). 2004. *Eroottisia myyttejä ja legendoja*. Suom. Taija Mård. Engl.alkuteos *The Virago book of erotic myths and legends*. Hämeenlinna: Karisto. 278 s.

Jalagin, Seija & Annamari Konttinen (toim.). 2004. *Japanilainen nainen: kuvissa ja kuvien takana*. Tampere: Vastapaino. 252 s.

Kaivola-Bregenhøj, Annikki. 2002. Sexual riddles: Folk eroticism. Teoksessa Hoppál, Mihály & Eszter Csonka-Takács (toim.): *Eros in folklore*. Bibliotheca traditionis Europae, 1419-7901; vol 3. Budapest: Akadémiai Kiadó. s. 184-195.

Kaivola-Bregenhøj Annikki. 2002. Sexual riddles: The test of the listener. Teoksessa Siikala, Anna-Leena (toim.): *Myth and mentality: studies in folklore and popular thought*. Studia Fennica, Folkloristica; 8. Helsinki: Finnish Literature Society. s. 301-317.

Kaivola-Bregenhøj, Annikki. 2005. Uusiutuva arvoitusperinne. Teoksessa Saarikoski, Helena (toim.): *Leikkikentiltä: lastenperinteen tutkimuksia 2000-luvulta*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 292-334.

Kilpinen, Pekka. 2002. Kansanperinteen kääntöpuoli. *Yliopisto* 50(20):40-41.

Korhonen, Teppo. 2007. Tervettä itsensäpaljastusta. Teoksessa Stark, Eija & Laura Stark (toim.): *Kansanomainen ajattelu*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 126-161.

Kupiainen, Karoliina. 2006. *Metsästäjänaiset: suomalaisen metsästyskulttuurin sukupuolittuneisuus*. Pro gradu -tutkielma, Suomen kieli ja kulttuuritieteet, Joensuun yliopisto. Mikrotalenne. 111, [3] s.

Kupiainen, Tarja. 2004. Nuori nainen ja nuori mies kertovassa kansanrunossa. *Elore* 11(2):[1-3]. Luettavissa verkossa: http://cc.joensuu.fi/~loristi/2_04/kup204.html

Kupiainen, Tarja & Sinikka Vakimo (toim.). 2006. *Välimatkoilla: Kirjoituksia etnisyydestä, kulttuurista ja sukupuolesta*. Kultaneito; 7. Joensuu: Suomen kansantietouden tutkijain seura. 319, [1] s.

Löfström, Jan (2007): Tutkija ja (mies)sukupuoli: Retrospektiivisiä pohdintoja eräästä tutkimusprojektista. Teoksessa Olsson, Pia & Terhi Willman (toim.): *Sukupuolen kohtaaminen etnologiassa*. Helsinki: Ethnos.

s. 56-71.

Nygren, Leo. 2001. *Pukki Lemminkäisen munat, avaimet paratiisiin*. Helsinki: [L. Nygren]. 189 s.

Nygren, Leo. 2002. *Suomen muinaishistorian tar-i-noita: tieteellisten tutkimusten, paikannimien, vanhojen tarinoiden, Kieli-arkelogian ja Bock:in saagan mukaan*. Helsinki: [L. Nygren]. 96 s.

Olsson, Pia & Terhi Willman (toim.). 2007. *Sukupuolen kohtaaminen etnologiassa*. Ethnos-toimite; 13. Helsinki: Ethnos. 230 s.

Olsson, Pia (2007). Vain lehtohuorat viheltävät: Siveys tyttöjen kasvatuksessa. Teoksessa Olsson, Pia & Terhi Willman (toim.): *Sukupuolen kohtaaminen etnologiassa*. Helsinki: Ethnos. s. 216-228.

Paasio, Marja (toim.). 2004. *Pilvihin on piian nännit: Suomen kansan seksiperinnettä*. 2 uud. p., 1. p. julk. 1985. Helsinki: Otava. 255 s.

Rantala, Päivi. 2003. *Kylähullut kertomuksissa: mikrohistoriallinen näkökulma 1800-1900-luvun vaihteen kylien erikoispersooniin*. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja; 45. Rovaniemi: Lapin yliopisto. 80, [2] s.

Salmi-Niklander, Kirsti. 2002. Pahan tytön viimeiset sanat: Työläisnuorison sukupuolikeskustelua 1900-luvun alkupuolella. Teoksessa *Tulkintoja tytöistä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 185-206.

Siikala, Anna-Leena (ed.). 2002. *Myth and mentality: studies in folklore and popular thought*. Studia Fennica; 8. Helsinki: Finnish Literature Society. 317 s.

Stark, Eija & Laura Stark (toim.). 2007. *Kansanomainen ajattelu*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 1106. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 367 s.

Stark-Arola, Laura. 2001. Vaginan tuntematon historia: Naisen seksuaalisuuden kuvat suomalaisessa suullisessa kansanperinteessä. *Naistutkimus* 14(2):4-22.

Timonen, Senni & Pekka Laaksonen. 2005. Ihmisen ja eläimen liian läheisistä suhteista. Teoksessa Laaksonen, Pekka, Seppo Knuutila & Ulla Piela (toim.): *Kansanetiikkaa: käsityksiä hyvästä ja pahasta*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 200-227.

Timonen, Senni. 2007. Elias Lönnrotin seksirunokokoelma 17:67-84. Teoksessa Stark, Eija & Laura Stark (toim.): *Kansanomainen ajattelu*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 97-125.

Tuomaala, Saara. 2002. Kummaa rakkautta: työläislapsen ja kansakoulun opettajan kohtaamisia Ruukissa 1920- ja 30-luvuilla. Teoksessa Katainen, Elina & Pirkko Kotila (toim.): *Työväki ja tunteet*. Tampere: Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura. s. 33-84.

Vakimo, Sinikka. 2001. *Paljon kokeva, vähän näkyvä: tutkimus vanhaa naista koskevista kulttuurisista käsityksistä ja vanhan naisen elämäntäytännöistä*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 818. Väitöskirja, Joensuun yliopisto. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 368 s.

Virtanen, Pertti. 2008. *Finix, liekkisiipinen ja myyttien alkukoti*. Toim. Katri Kovasiipi. Tampere: Sanasato. 510 s.

1.4. ELÄMÄKERRAT, HENKILÖHISTORIAT

Airaksinen, Timo. 2006. Sade, Marquis de (1740-1814). Teoksessa Soble, Alan (toim.): *Sex from Plato to Paglia: a philosophical encyclopedia. Vol 2 (M-Z)*. Westport, Conn: Greenwood Press. s. 952-960.

Airisto, Lenita. 2007. *Saanko luvan?: ei kun omin luvin!* Lisäpainos: 2. p. 2007. Helsinki: Otava. 227 s.

Austin, Mari. 2003. *Matkalla kutsumukseen: erään päiväkirjan kertomus vaimoksi ja äidiksi tulemisesta 1800-1900-lukujen vaihteessa suomalaisessa kaupunkiyhteisössä*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 92 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-2003899782>

Des Barres, Pamela. 2006. *Kuumana bändiin: bändäriin tunnistukset*. Suom. Tarja Lipponen. Engl. alkuteos *I'm with the band: confessions of a groupie*. Täyd. p. Helsinki: Johnny Kniga. 369 s.

Hekanaho, Pia L. 2004. Roomalaisen keisarin kreikkalainen rakkaus: Miesten välisen rakkauden dynamiikasta ja tulkinnoista Marguerite Yourcenarin romaanissa Hadrianuksen muistelmat. Teoksessa Kekki, Lasse & Kaisa Ilmonen (toim.): *Pervot pidot: Homo-, lesbo- ja queer-näkökulmia kirjallisuudentutkimukseen*. Helsinki: Like. s. 152-184.

Holde, Kate. 2007. *Enkelivaihte*. Suom. Lotta Toivanen. Engl. alkuteos *In my skin: a memoir*. 301 s.

Innanen, Mikko. 2001. *Isyys ja äitiys nuorten kertomana: lukiolaisten tyttöjen ja poikien kirjoituksia*. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja; 130. Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä: LIKES Research Center for Sport and Health Sciences. 166 s.

Jameson, Jenna. 2008. *Eroitiikan ammattilainen: seksitähden päiväkirja*. Suom. Tapani Lahtinen. 2. p. Helsinki: Readme.fi. 575, [5] s.

Kauhanen, Anna-Liisa. 2004. Homo politicus. *Ylioppilaslehti* 91(2):[36]-37.

Kesävuori, Saara. 2003. *Oidipus oli mies: Psykohistoriallinen elämäkerta Eila Pennasesta vuoteen 1952 saakka*. Acta Universitatis Tamperensis 931. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampere: Tampere University Press. 451 s. Luettavissa verkossa: <http://acta.uta.fi/teos.phtml?8290>

Klemettilä, Hannele. 2005. *Ritari Siniparta: Gilles de Rais'n tarina*. Kartat: Anna Back. Jyväskylä: Atena. 272 s.

Koivisto, Päivi. 2002. Totuus naisen seksuaalisuudesta?. *Naistutkimus* 15(2):52-55.

Koivisto, Päivi. 2002. Totuus naisen seksuaalisuudesta?: Osa 2. *Naistutkimus* 15(4):67.

Kortelainen, Anna. 2006. *Naisen tie: L. Onervan kapina*. Helsinki: Otava. 556 s.

Länsisalo, Heikki. 2004. Homoseksuaalisuus kansallistunteen pönkittäjänä: Ernst Röhm ja saksalainen homoeroottinen nationalismi. *Nuori voima* (4-5):43-47.

Löfström, Jan. 2001. Westermarck, Edward. Teoksessa *Who's who in gay and lesbian history from antiquity to World War II*. London: Routledge. s. 479-481.

Mustola, Kati. 2001. Malmberg, Aino Emma Wilheemiina. Teoksessa *Who's who in gay and lesbian history from antiquity to World War II*. London: Routledge. s. 291-292.

Mustola, Kati. 2001. Wetterhoff, Adolf Fredrik. Teoksessa Aldrich, Robert & Garry Wotherspoon (toim.): *Who's who in gay and lesbian history from antiquity to World War II*. London: Routledge. s. 481-482.

Mustola, Kati. 2007. Fritz Wetterhoff. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. s. 232-236.

Mustola, Kati. 2007. Tom of Finland. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. s. 252-254.

Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.). 2007. *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Liittyy samannimiseen näyttelyyn Tikkurilan vanhalla asemalla 11.5.-30.9.2007. Helsinki: Like, Vantaan kaupunginmuseo. 299 s.

Negus, Sanna. 2005. *Pidä hunnustasi kiinni, Fatima!: ja muita tarinoita nyky-Egyptistä*. Helsinki: WSOY. 338 s.

Owen, Cris. 2002. *Valheellinen elämäni*. Tekstiä suomeksi ja ruotsiksi. Turku: Lady Madeleine. 240 s.

Pakkanen, Johanna & Juha-Heikki Tihinen. 2007. Kaapin politiikka: Tove Jansson julkisena henkilönä. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. s. 246-247.

Pääkkönen, Mika. 2004. *Kun tietää hivistä enemmän, luulee vähemmän: Elämäkerrallinen tapaustutkimus hiv-tartunnan saaneesta henkilöstä*. Pro gradu -tutkielma, kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen yksikkö, Oulun yliopisto. 94, [7] s.

Romppainen, Sonja, Jonna Siikamäki & Nina Vanhapelto. 2002. *"Kauan vaiettu aihe seksuaalisuudesta puhuttelee, ja minä puhun...": mielenterveyskuntoutujien omaelämäkerrallisia kokemuksia seksuaalisuudestaan*. Opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 61, [1] s.

Röyhkä, Kauko. 2004. *Henry ja minä*. Helsinki: Like. 176 s.

Saisio, Pirkko. 2003. *Punainen erokirja*. Lisäpainokset: 2.-4. p. 2003. Helsinki: WSOY. 298 s.

Segeberg, Anita. 2007. Hemligheter på vägen: fallet Edvard Westermarck. *Finsk tidskrift* 261-262(5):284-295.

Sorainen, Antu. 2007. Edvard Westermarck. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. s. 226-228.

Umbral Francisco (2005): *Lorca, kirottu runoilija*. Suom. Terhi Suutarinen. Tampere: Sanasato. 333 s.

Valkiala, Sanna. 2007. *Paula Koivuniemi, homoikoni: laulavan diivan merkitys homomiehille ja homoyhteisön kulttuuri-identiteetille*. Proseminarityö, Taiteiden tutkimuksen laitos, Helsingin yliopisto. 24 s.

Wilenius, Henrik. 2001. *Levottomuuden loppu*. Helsinki: WSOY. 266 s.

Vuorjoki, Arto. 2001. *Elämäni keskeytetyt elämät*. [Oulu]: Pohjoinen. 220 s.

2. SEKSUAALISUUS JA KULTTUURI

2.1. YLEISTÄ

Aarnipuu, Tiia. 2008. *Trans: sukupuolen muunnelmia*. Helsinki: Like. 266 s.

Alasaari, Kirsi. 2005. Kahden sukupuolikulttuurin loukussa. *Nuorisotyö* 59(5):13-15.

Brusila, Pirkko (toim.). 2008. *Seksuaalisuus eri kulttuureissa*. Helsinki: Duodecim. 182 s.

Damisch, Hubert. 2004. Erään tunteen tulevaisuus. Suom. Markku Lehtinen. *Nuori voima* (4-5):8-17.

Echols, Alice. *Uhoa ja unelmia: 60-luvun jälkijärityksiä*. Suom. Liisa Laaksonen [lukujen 13-15 suomennos: Petri Stenman]. Engl. Alkuteos *Shaky ground: the sixties and its aftershocks*. Helsinki: Like. 360 s.

Hapuli, Ritva. 2001. Seksuaalisuuksien historia: aktien konteksti. Teoksessa Immonen, Kari & Maarit Leskelä-Kärki (toim.): *Kulttuurihistoria: Johdatus tutkimukseen*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 358-375, 502-503.

Hautanen, Tarja. 2005. *Yksityistilaisuus: turkulaisten homojen ja lesbojen kulttuurihistoriaa*. Seta-julkaisuja; 18. Helsinki: Seksuaalinen tasavertaisuus. 81, [12] s.

Heikkinen, V. A. (toim.). 2003. *Kameleonttikuluttaja ikuista mielihyvää ja unelmaa etsimässä: Food, Sex & Rock'n Roll -seminarijulkaisu*. Tutkimuksia, Haagan insituutin ammattikorkeakoulu; 2. Helsinki: Haagainstituutin ammattikorkeakoulu. 146 s.

Heino, Paula. 2005. Hyljeksityt, erilaiset. *Aurora* (5):26-27.

Hämeen-Anttila, Virpi & Jaakko Hämeenanttila. 2005. *Rakkauden atlas*. 2. lisäp. Helsinki: Otava. 278 s.

Ikonen, Teemu. 2001. Naismiehiä ja miesnaisia: fiktioita sukupuolesta. *Nuori voima* (1):14-17.

Jokinen, Arto (toim.). 2002. *Yhdestä puusta: Maskuliinisuuksien rakentuminen populaarikulttuureissa*. Alanimike nimiösivulla virheellisesti: Maskulaarisuuksien rakentuminen populaarikulttuureissa. Tampere: Tampere University Press. 248 s.

Karkulehto, Sanna. 2004. Mikä ihmeen queer?: queer-teoriasta kirjallisen ja visuaalisen kulttuurin tutkimuksessa. Teoksessa Pulkkinen, Veijo (et al., toim.): *Lukulampun valo: Liisa Huhtalan juhlaKirja*. Oulu: Oulun yliopisto. s. 209-245.

Karkulehto, Sanna. 2005. *Sateenkaaren tuolle puolen ja muita kertomuksia: sukupuoli, seksuaalisuus ja queer nykykulttuurissa*. Lisensiaatintyö, Oulun yliopisto. Oulu: S. Karkulehto. 190 s.

Kekki, Lasse. Pervon puolustus. *Kulttuurintutkimus* 23(3): 2. artikkeli.

Kinnunen, Merja. 2006. Simmel ja naiset. *Niin & näin* 13(4):59-62.

Kinnunen, Taina & Anne Puuronen (toim.). 2006. *Seksuaalinen ruumis: kulttuuritieteelliset lähestymistavat*. Helsinki: Gaudeamus. 347 s.

Klosterman, Chuck. 2009. *Seksiä, huumeita ja kaakaomuroja: matalakulttuurin manifesti*. Suom. Sami

- Heino. Engl. alkuteos *Sex, drugs and cocoa puffs*. Turku: Sannakko. 271 s.
- Koivunen, Anu. 2006. Käsitepolitiikka. *Kulttuurintutkimus* 23(3): 1. artikkeli.
- Koivunen, Anu & Susanna Paasonen (toim.). 2001. *Conference proceedings for affective encounters: rethinking embodiment in feminist media studies*. Turun yliopisto, Sarja A; 49. Elektroninen aineisto, verkkokirja. Turku: University of Turku, Media Studies. 296 s.
- Kolomainen, Robert. 2007. Nainen miehen sisällä. *Carelia* (3):149-157.
- Korhonen, Anu. 2005. *Silmän ilot: kauneuden kulttuurihistoriaa uuden ajan alussa*. Jyväskylä: Atena. 168 s.
- Kuuro, Kiero. 2005. Kauan eläkööt kulttuurierot. *Taide* 45(1):19.
- Laine, Tarja. 2004. "Pukeudun Dolce & Gabbanaan, siksi olen : Sinkkuelämän elämäntapapropaganda ja hyödykefeminismi. *Lähikuva* (4):60-67.
- Löytty, Olli (toim.). 2005. *Rajanylityksiä: tutkimusreittejä toiseuden tuolle puolen*. Helsinki: Gaudeamus. 224 s.
- Naskali, Päivi (et al., toim.). 2003. *Tuulia: feministisiä näkökulmia lappilaiseen sukupuolikulttuuriin*. Lapin yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja; 4. Rovaniemi: Lapin yliopisto. 198 s.
- Niemi, Mari K (toim.). 2008. *Kiitos ei!: kieltäytymisen kulttuurihistoriaa*. Helsinki: Ajatus. 269 s.
- Oksala, Johanna. 2001. Seksiä, ruumiita ja metafysiikkaa. *Nuori voima*. (1):11-13.
- Paunonen, Ulla & Jaakko Suominen (toim.). *Digirakkaus*. Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen julkaisuja; 2. [Pori]: Turun yliopisto. 242 s.
- Peltonen, Terhi. 2001. Kaduilla voi tappaa muttei rakastella. *Kulttuurivihkot*. (1):16-23.
- Puuronen, Vesa (toim.). 2001. *Youth on the threshold of 3rd millennium*. Karjalan tutkimuslaitoksen julkaisuja; n:o 130. Joensuu: Joensuun yliopisto. 219 s.
- Roivas, Marianne, Risto Turunen & Elina Arminen (toim.). 2003. *Mikä ero?: kaksikymmentä kirjoitusta yhteiskunnasta, kulttuurista ja sukupuolesta*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 381 s.
- Rossi, Leena-Maija. 2006. Heteronormatiivisuus: käsitteen elämää ja kummastelua. *Kulttuurintutkimus* 23(3): 3. artikkeli.
- Rossi, Leena-Maija (toim.). 2006. *Rapista Antigoneen: Kristiina-instituutin WNA220-seminaarin kootut paperit 2006*. Helsinki: Kristiina-instituutti. 168, [2] s.
- Rossi, Leena-Maija. 2008. Identiteetti, queer ja intersektionaalisuus: hankala yhtälö?. *Kulttuurintutkimus* 25(1):27-37.
- Salminen, Simo. 2008. Seksuaalisesti vapaamielisemmät skandinaavit. *Psykologia* 43(3):222-223.
- Tuppurainen, Marketta. 2001. Millaista on seksuaalisuus eri kulttuureissa?. *Suomen lääkärilehti* 56(42):4309-4310.
- Vänskä, Annamari. 2006. Vikuroivia vilkaisuja ruumiiseen, sukupuoleen, seksuaalisuuteen ja visuaalisen kulttuurin tutkimukseen. *Naistutkimus* 19(3):47-53.
- Vänskä, Annamari. 2007. Avain taivaaseen ja helvettiin. Vaeltavan klitoriksen kulttuurihistoriaa.

Teoksessa Kalha, Harri (toim.): *Pornoakatemia!*. Turku: Eetos. s. 152-196.

Vänskä, Annamari. 2007. Isona minusta tulee palomies! Eli kuinka lapsia heteroseksualisoidaan Vogue Bambinin muotikuvissa. *Nuorisotutkimus* (3):1-23.

Ziedom, Camilla. 2007. Sexbloggande brudar och oskulder. *Astra nova* 89(5-6):12-19.

2.2. FILOSOFIA JA ETIIKKA

(Kristillinen etiikka, kts. 3.12.)

Airaksinen, Timo 2001. *Rakkauden vangit: filosofisia tunnustuksia*. Helsinki: Otava. 247 s.

Airaksinen, Timo. 2006. Bataille, Georges (1897-1962). Teoksessa Soble, Alan (toim.): *Sex from Plato to Paglia: a philosophical encyclopedia. Vol. 1 (A-L)*. Westport, Conn: Greenwood Press. s. 84-86.

Airaksinen, Timo. 2006. Sade, Marquis de (1740-1814). Teoksessa Soble, Alan (toim.): *Sex from Plato to Paglia: a philosophical encyclopedia. Vol. 2 (M-Z)*. Westport, Conn: Greenwood Press. s. 952-960.

Badiou, Alan. 2005. Mitä on rakkaus? *Nuori voima* (4):21-29.

Berg, Antonia. 2007. *Kön och kroppslighet i Maurice Merleau-Pontys fenomenologi*. Pro gradu -tutkielma, filosofia, Helsingin yliopisto. 96 s.

Bell, Steve & Valerie Bell. 2002. *Luotu rakastamaan*. Suom. Anne Leu. Engl. alkuteos *Made to be loved*. [Keuruu]: Aikamedia. 293 s.

Bislimi, Riitta. 2004. Carol Gilligan ja etiikan teoriat. *Hoitotiede* 16(5):247-248.

Butler, Judith. 2008. *Hankala sukupuoli: feminismi ja identiteetin kumous*. Suom. Tuija Pulkkinen & Leena-Maija Rossi. Engl. alkuteos *Gender trouble: feminism, and the subversion of identity*. 2. p. Helsinki: Gaudeamus. 271 s.

Damisch, Hubert & Markku Lehtinen. *Erään tunteen tulevaisuus*. Suom. Markku Lehtinen. *Nuori voima* (4-5):8-17.

Engelberg, Mila. 2006. Unohdetut filosofit. *Yliopisto* 54(6):30-32.

Eskola, Timo. 2003. Tosi rakkaus odottaa. *Perusta* (4):195-196.

Foucault, Michel. 2001. Seksuaalisuus ja yksinäisyys. Suom. Kaisa Sivenius. *Nuori voima* (1):6-10.

Frosti, Reeta. 2007. *Sisään luonnon helmaan: nainen, luonto ja uskonto Francis Baconin pääteoksissa*. Opinnäyte, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 111 s.

Gylling, Heta, S. Albert Kivinen & Risto Vilkkö (toim). 2004. *Kielto*. Suomen filosofisen yhdistyksen Helsingissä 8.-9.1.2004 järjestämän tutkijakollokvion esitelmää. 251 s.

Hankamäki, Jukka. 2003. *Dialoginen filosofia: teoria, metodi ja politiikka*. Helsinki: Yliopistopaino. 371 s.

Hankamäki, Jukka. 2004. Tyttöjen kanssa saunan lauteilla: tirkistysreikiä sukupuolierolla politikoivaan

filosofiaan. *Niin & näin*. 11(4):111-120.

Hankamäki, Jukka. 2007. *Filosofiset viuhahdukset: populaarifilosofia tekstejä sekseistä, vallasta ja filosofisista liikkeistä*. Osa artikkeleista ilmestynyt aiemmin *Niin & näin* -lehdessä. Helsinki: Feenix. 352 s.

Heinämaa, Sara & Johanna Oksala (toim.). 2001. *Rakkaudesta toiseen: kirjoituksia vuosituuhannen vaihteen etiikasta*. Helsinki: Gaudeamus. 259 s.

Heinämaa, Sara. 2003. Naisia filosofiassa!. Teoksessa Heinämaa, Sara, Martina Reuter & Mikko Yrjönsuuri (toim.): *Spiritus animalis: kirjoituksia filosofian historiasta*. Helsinki; Gaudeamus. s. 180-196.

Heinämaa, Sara. 2003. *Toward a phenomenology of sexual difference: Husserl, Merleau-Ponty, Beauvoir*. Alkup. julk. Madison House, 1995. Lanham: Rowman & Littlefield. 159 s.

Heinämaa, Sara. 2004. The soul-body union and sexual difference: from Descartes to Merleau-Ponty and Beauvoir. Teoksessa Alanen, Lilli & Charlotte Witt (toim.): *Feminist reflections on the history of philosophy*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers. s. 137-151.

Heinämaa, Sara. 2006. Simone de Beauvoir's phenomenology of sexual difference. Teoksessa Simons, Margaret A. (toim.): *The philosophy of Simone de Beauvoir: critical essays*. Bloomington: Indiana University Press. s. 20-41.

Heinämaa, Sara. 2006. "Through desire and love": Simone de Beauvoir on the possibilities of sexual desire. Teoksessa Mortensen, Ellen (toim.): *Sex, breath, and force: sexual difference in a post-feminist era*. Lanham, MD: Lexington Books. s. 145-166.

Hjelm, Titus. 2002. *Passio: rakkauden, seksin ja seurustelun filosofiaa nuorille*. Kuvitus: Sari Airola. Helsinki: Tammi. 128 s.

Huttunen, Heli. 2007. *Mimeettinen rakkaus René Girardin antropologisessa filosofiassa*. Opinnäyte, teologinen etiikka ynnä uskonnonfilosofia, Helsingin yliopisto. 81 s.

Häyry, Matti. 2001. *Playing God: essays on bioethcis*. Helsinki: Helsinki University Press. 162 s.

Ikola, Hanna- 2008. *"Thmissielua vapauttamassa": Havelock Ellisin julkinen moralismi*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 95 s.

Janninoja, Pia. 2002. *Genetics, negotiated ethics and the ambiquities of moral choices*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, A; 2. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: Kansanterveyslaitos. 95 s. + liitteet.

Jäppinen, Pekka H. K. 2001. *Autoerotiikan filosofian historia*. Pro gradu -tutkielma, teoreettinen filosofia, Helsingin yliopisto. 162 s.

Kalmari, Pauliina. 2001. Homoseksuaalisuus osana moraalisyttöksiä Ciceron retoriikassa. Pro gradu -tutkielma, Romaanisten ja klassisten kielten laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 102 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juy-2001858312>

Kanckos, Lise. 2006. Negotiating reproduction: religion, gender and sexuality in political conflicts. Teoksessa Ahlbäck, Tore (toim.): *Exercising power: the role of religions in concord and conflict: based on papers read at the Symposium on Exercising Power: The Role of Religions in Concord and Conflict held at Åbo, Finland on 17-19 August 2005*. Åbo; Stockholm: Donner Institute for Research in Religious and Cultural History; Almqvist & Wiksell International. s. 149-159.

Kristoffersen, Nina Jahren, Finn Nortvedt, Eli-Anne Skaug. 2006. *Hoitotyön perusteet*. Suom. Paula Nieminen. Hoitotieto. [Helsinki]: Edita. 505s.

Laaksonen, Pekka, Seppo Knuutila & Ulla Piela (toim.). 2005. *Kansanetiikkaa: käsityksiä hyvästä ja pahasta*. Kalevalaseuran vuosikirja; 84. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 317 s.

Lehtinen, Virpi. 2002. Filosofia ja sukupuoli: Michèle Doeuff ja Luce Irigaray rakkaudesta. *Tiede & edistys* 27(4):281-292.

Lehtinen, Virpi. 2005. Sukupuoli ja filosofinen tyyli. Teoksessa Oksala, Johanna & Laura Werner (toim.): *Feministinen filosofia*. Helsinki: Gaudeamus. s. 51-67.

Manninen, Juha. 2006. Sukupuolijärjestelmä filosofisena kysymyksenä vuoden 1864 Suomessa. *Niin & näin* 13(3):115-127.

Mäkinen, Olli. 2006. *Internet ja etiikka*. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu. 251 s.

Mälkiä, Tiina. 2008. *Moraalia vai lääketiedettä?: kuinka sikiödiagnostiikasta ja selektiivisestä abortista puhutaan perinnöllisyysneuvonnassa*. Acta Universitatis Tamperensis; 1360. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Tampere: Tampere University Press. 228 s.

Nieminen, Jiri. 2004. Psykoanalyttinen teoria ja performatiivinen politiikkakäsitys: ruumis ja sukupuoli poliittisena merkittäjänä Judith Butlerin mukaan. *Politiikka* 46(4):292-300.

Oksala, Johanna. 2001. Seksiä, ruumiita ja metafysiikkaa. *Nuori voima* (1):11-13.

Oksala, Johanna. 2004. Anarchic Bodies: Foucault and the feminist question of experience. *Hypatia* 19(4):99-121.

Oksala, Johanna & Laura Werner (toim.). 2005. *Feministinen filosofia*. Helsinki: Gaudeamus. 206 s.

Pitkänen, Anna-Kaisa. 2002. Seksistä saa puhua. *Yliopisto* 50(18):20-21.

Pylkkänen, Eve. 2006. *Eettiset ongelmat synnytyksen hoitotyössä: kätilöiden kokemukset*. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen laitos, Turun yliopisto. 75 s. + liitteet.

Räty, Reetta. 2003. *Parisuhdemoraali*. Aineistoa luovutetaan tieteellisen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].

Saarni, Samuli. 2007. "Neitsyystutkimus" - nuoren tytön hengenpelastus vai intimitetin loukkaus?. *Suomen lääkärilehti* 62(35):3090-3091.

Sade, Donatien-Alphonse-Francois de. 2003. *Filosofia budoarissa, eli, Epämoraaliset kasvattajat*. Suom. Tommi Nuopponen. Ransk. alkuteos *La philosophie dans le boudoir*. Helsinki: Summa. 191 s.

Salomäki, Hanna. 2004. *Tosi rakkaus odottaa: seksuaalieettinen nuortenliike Suomessa*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Nuorisotutkimusseura, julkaisuja; 39. Helsinki: Yliopistopaino; Nuorisotutkimusverkosto.

Samaja, Heikki. 2002. Seksuaalisen häveliäisyyden alkuperä. *Yhteiskuntapolitiikka-YP* 67(2):105-121.

Seppänen, Anne. 2008. Hippokrates kuuntelisi tänäänkin sydäntään. *Suomen lääkärilehti* 63(10):925-928.

Sihvola, Juha. 2001. Eettinen vastuu on kannettava. *Duodecim* 117(23):2481-2485.

Sipilä, Petri. 2003. Sukupuoli - ihmisen esineellinen ulottuvuus. Elektroninen aineisto. *Tiedepolitiikka* 28(3):13-20.

Solasaari, Ulla. 2003. *Rakkaus ja arvot kasvattavat persoonan: Max Schelerin kasvatusfilosofiaa*.

Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia; 187. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Helsingin yliopisto. 206, [12] s.

Strandén, Kaisa. 2009. *Syrjähyypyn houkutus*. Helsinki: Otava. 271 s.

Suhonen, Marja. 2003. *Mary Dalyn sukupuolen ja seksuaalisuuden etiikka Simone de Beauvoirin ajattelun valossa*. Lisensiaattitutkimus, Teologinen tiedekunta, Helsingin yliopisto. 181 s.

Tsokkinen, Anni. 2006. Rakentunut, ei luotu: sukupuolen käsite Elisabeth Schüssler Fiorenzan feministisessä ajattelussa. *Teologinen aikakauskirja* 111(1):13-23.

Tuomaala, Salome. 2001. Mies, sikiö, nainen: sukupuolittunut aborttiretoriikka Kirkko & kaupunki -lehdessä. Teoksessa Sakaranaho, Tuula (toim.): *Retorinen tutkimus uskontotieteessä*. Uskontotiede; 7. Helsinki: Helsingin yliopisto, uskontotieteen laitos. s. 128-145.

Uro, Jarkko. 2006. *Helinä-keijun viisaus*. Kuvitus: Tiina Pokkinen. Lapin yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja; 14. Rovaniemi: Lapin yliopisto, naistutkimusyksikkö. 105 s.

Vainionpää, Hanna. 2003. *Ystävyyden ja rakkauden objekteista ja rakastamisen perusteista Platonin ja Aristoteleen ystävyyttä ja rakkautta koskevissa näkemyksissä*. Pro gradu -tutkielma, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Jyväskylän yliopisto. 87 s.

Weininger, Otto. 2008. *Sukupuoli ja luonne*. Suom. Matti Simola. Saks. alkuteos *Geschelecht und Charakter*. 2. korjailtu p. Tampere: Tampereen yliopistopaino. 160 s.

Werner, Laura. 2004. Hegel's politics of love and gender. Teoksessa Birulés, fina & Maria Isabel Peña Aguado (toim.): *La passió per la llibertat: acció, passió i política: controvèrsies feministes: homenatge a Maria Aurèlia Capmany = A Passion for freedom. -action, passion an politics: feminist controversies*. Barcelona: Universitat de Barcelona. s. 235-239.

Werner, Laura. 2007. *"The restless love of thinking": the concept Liebe in G. W. F. Hegel's philosophy*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki; [L. Werner]. 234 s.

2.3. MEDIA , MAINONTA JA VIESTINTÄ

Anttila, Anna. 2001. Elämän kovuus ja rakkauden rajallisuus: varhaisnuorten kirjoituksia Koululainen-lehden ja Internetin keskustelupalstoilla. *Nuorisotutkimus* 19(2):21-35.

Anttila, Anna (toim.). 2004. *Lapsuuden muuttuva maisema: puheenvuoroja kulutuskulttuurin seksuaalisoinnin vaikutuksista*. Raportteja / Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus; 284. Helsinki: Stakes. 82 s.

Anttila, Anna. 2004. Tytöt, pojat ja porno: kaupallinen seksimarkkinointi ja lapsuus. *Elore* 11(1):[1-4].

Anttonen, Taina. 2004. *Miehet internetissä: virtuaalietnografia miessairaanhoidajaopiskelijoiden seksuaaliterveysteeman opiskelusta*. Acta Universitatis Tamperensis; 1054. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampereen yliopisto: Tampere University Press. 226 s.

Apajakari, Annele. 2001. *Hyvä, paha pilleri: Viagra-kirjoittelu sukupuolittavana diskurssina*. Pro gradu -tutkielma, Tiedotusopin laitos, Tampereen yliopisto. 90 s.

- Dubois, Laura. 2008. *Seksuaalisuus ja hyperkuvat suomalaisessa printtimainonnassa*. Opinnäyte, Turun kauppakorkeakoulu. 117 s.
- Fagerholm, Daniel. 2008. *Kön, maskulinitet och manlig sexualitet i reklam för penisförstoring*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. Åbo: Åbo Akademi. 89 s.
- Hankamäki, Jukka. 2009. *Sensuurin Suomi : filosofisesti korrekteja kolumneja arkipäivän ajatusrikoksista*. Helsinki: Books on Demand. 666 s.
- Harakkamäki, Sanna. 2004. Toisin toistamisen mahdollisuudet: ruumiillisuuden representaatiot syömishäiriöitä käsittelevillä Internet-sivustoilla. *Lähikuva* (4):21-37.
- Heikkilä, Heikki & Marjut Helminen (toim.). 2002. *Journalismikritiikin vuosikirja 2002*. Tiedotustutkimus; 1/2002. Tampere: Journalismin tutkimusyksikkö. 184 s.
- Heikkilä, Jari. 2003. *Kahden kauppaa: kannen ja mainoksen suhteen ilmentyminen Apu-lehdessä 1960-2000*. Pro gradu -tutkielma, Viestintätieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. 144 s.
- Heikkinen, V. A. 2003. *Kameleonttikuluttaja ikuista mielihyvää ja unelmaa etsimässä: Food, Sex & Rock'n Roll -seminaarijulkaisu*. Tutkimuksia / Haaga insituutin ammattikorkeakoulu; 2. 2. lisäp. (muuttunut kansikuva) Helsinki: Haaga instituutin ammattikorkeakoulu. 146 s.
- Heiskanen, Irma. 2008. Nettiporno nuorten selviytymiskeinona. *Psykologi* (7):18-19.
- Huotari, Tuula & Anne-Mari Karjalainen. 2003. *TV:n naiskuva ja naiseksi kasvaminen: helsinkiläisten 14-17 -vuotiaiden tyttöjen kokemuksia*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 48 s.
- Hyry, Jenni. 2005. *Paljasta pintaa ja seksiin liittyvää vihjailua: media sekä nuoret mediakäyttäjät vallan ja vastavallan valossa Pohjois-Suomessa tammikuussa 2005*. Oulu: [J. Hyry]. 83 s.
- Hyvönen, Eero. 2002. Näin Ahteen nimi tuli julki - ja mitä siitä opimme. *Tiedotustutkimus* 25(1):77-83.
- Härmä, Sanna. 2005. *Kuinka Naista kuvatellaan?: porno, feministiset pornosodat ja (nais)katsoisuus kuvittamassa sukupuolta ja heteroseksuaalisuutta*. Pro gradu -tutkielma, mediatutkimus, Turun yliopisto. 105, [4] s..
- Juvonen, Tuula. 2002. *Varjoelämää ja julkisia salaisuuksia*. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampere: Vastapaino. 313 s.
- Juvonen, Tuula. 2003. *Helsingin Sanomien homoseksuaalisuusmaininnat joulukuun 2002 - helmikuun 2003*. Aineistoa luovutetaan tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [jakaja].
- Juvonen, Tuula. 2004. Nyt se näkyy, nyt taas ei: heteronormatiivisuus ja homoseksuaalisuuden esillepano Helsingin Sanomissa. *Tiedotustutkimus* 27(2):34-55.
- Jääskä, Marjo. 2005. *Sanoja seurustelusta: parisuhdekäsitykset nuortenpalstojen kirjoituksissa 1970-, 1980- ja 1990-luvuilla*. Helsingin yliopisto, kulttuurien tutkimuksen laitos, folkloristikka; S-sarja; 571. Pro gradu -tutkielma, Kulttuurien tutkimuksen laitos, Helsingin yliopisto. 272 s., 2 nidettä.
- Kalmari, Arja & Johanna Markkanen. 2001. *Erektiohäiriölääke Viagran saama julkisuus Suomessa vuosina 1998-2000*. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja, B; 36. Pro gradu -tutkielma, Kielten ja viestinnän laitos, Helsingin kauppakorkeakoulu. 146, [3] s.
- Kantola, Katariina. 2005. *Äänekäs sukupuoli: rocklehti Rumban keskustelut sukupuolia ja seksuaalisuuksia paikantamassa*. Pro gradu -tutkielma, mediatutkimus, Turun yliopisto. 98, [4] s.

Karkulehto, Sanna & Kati Valjus. 2005. *Valtamedia / vastamedia: kirjoituksia mediakulttuurista*. Acta Universitatis Ouluensis; 59. Oulu: Oulun yliopisto. 146 s.

Kaunismaa, Hanna. 2007. *Median esittämä seksuaalisuus nuorten silmin: kuinka tytöt kokevat seksuaalisuuden mediassa*. Pro gradu tutkielma. kasvatustiede/mediakasvatuspainotteinen luokanopettajakoulutus, Lapin yliopisto. 85 s.

Kekko, Karoliina. 2004. *Doing identity, making community: some linguistic and narrative means of constructing gay and lesbian identities and communities on the website www.comingoutstories.com*. Pro gradu -tutkielma, Kielten laitos, Jyväskylän yliopisto. 117 s.

Kemppinen, Jukka. 2001. *Itsesäätely - haitalliset verkkosisällöt*. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja; 1/2002. Helsinki: Liikenne- ja viestintäministeriö. 18, [8] s.

Kivikuru, Ullamaija & Tarja Savolainen (toim.). *The politics of public issues*. Viestinnän julkaisuja; 5. Helsinki: University of Helsinki, Department of Communication. 211 s.

Knuuttila, Seppo. 2008. Mainokset nuorten naisten halventajina?. Teoksessa Knuuttila, Seppo, Ulla Piela & Sinikka Vakimo (toim.): *Entinen aika, nykyinen mieli*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 1185. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 356-362.

Koivunen, Anu & Susanna Paasonen. 2001. *Conference proceedings for affective encounters: rethinking embodiment in feminist media studies*. University of Turku, Series A; 49. Elektroninen aineisto. Verkkokirja. Turku: University of Turku, Media Studies. (296 s.)

Koivuranta, Riitta-Liisa. 2007. *Seksiä, taitoa, charismaa: urheilijan kolme parasta valttia matkalla mediaseksikkyyteen: kaupallisuuden ja viihteellisuuden kyllästyttävän mediaurheilun tarkastelua*. Pro gradu -tutkielma, mediatutkimus, Turun yliopisto. 135, [1] s.

Kokkosalo, Pirkko. 2003. *Seksin säädöllinen vapaus: seksi naistenlehdissä 1990-luvulla*. Pro gradu -tutkielma, sosiologia, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 5124. 86 s.

Kolehmainen, Anna. 2005. *Hyvän maun rajoilla: nuorten naisten suhtautuminen eroottiseen mainontaan*. AMK-opinnäytetyö, Haaga instituutin ammattikorkeakoulu. 53, [2] s.

Kolehmainen, Marjo. 2002. "Tsiigaileva mummo, punapöksyinen homopetteri": Pohjolan televisiomainoksen katsojatulkintoja. *Lähikuva* (2):66-74.

Kortti, Jukka. 2001. Moderniutta, seksiä, huumoria ja oheistuotteita: "Shellistä": Suomen Shellin televisiomainonta 1960-luvulla. *Lähikuva* (4):5-22.

Kortti, Jukka. 2007. Sukupuoli mainonnan ja mainonnan tutkimuksen valossa. Teoksessa Heinonen, Visa & Jukka Kortti (toim.): *Vaikuttamista ja valintoja: monitieteisiä näkökulmia mainontaan ja kulutukseen*. Helsinki: Gaudeamus. s.105-129.

Kyrölä, Katariina & Hannele Harjunen (toim.). 2007. *Koolla on väliä!: lihavuus, ruumisnormit ja sukupuoli*. Helsinki: Like. 313 s.

Kuorikoski, Niina. 2004. *We're supposed to be an alternative family. An analysis of the lesbian characters and lesbianism in the two versions of Queer as Folk*. Pro gradu -tutkielma, Englannin kielen laitos, Oulun yliopisto. 85, [2] s.

Kyrölä, Katariina. 2002. *Blondiviulisti, porno-ori, silikonimissi: ruumis, seksuaalisuus ja ero politiikat suomalaisjulkisten mediaesiintymisissä*. Pro gradu -tutkielma, mediatutkimus, Turun yliopisto. 92, [4] s.

Kyrölä, Katariina. 2002. Suomen blondit suurlähettiläät: seksikkäät julkkikset valkoisen kansallisuuden

tuottajina. *Naistutkimus* 15(4):4-17.

Laiho, Mari (toim.). 2007. *Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja uudet viestintäteknologiat: moniammatillinen yhteistyö*. Pelastakaa lapset ry:n julkaisusarja; 8. [Helsinki]: Pelastakaa lapset. 188 s.

Laiho, Marianna & Iris Ruoho (toim.). 2005. *Median merkitsemät: ruumis ja sukupuoli kuvassa*. Jyväskylä: PS-Kustannus. 158, [1] s.

Laitinen, Katja. 2004. Valtaa ja vaihtoehtoja: sukupuolinen toimijuus internetissä. Teoksessa Kupiainen, Jari & Katja Laitinen (toim.): *Kulttuurinen sisältötuotanto?*. Helsinki; [Joensuu]: Edita; Joensuun yliopisto, mediakulttuurin keskus. s. 153-166.

Laukkanen, Marjo. 2001. *Regina, pornografiaa nuorille naisille?: naisen seksuaalisuuden representaatioita ja diskursseja Reginassa vuosina 1959, 1969, 1979, 1989, 1999 ja 2000*. Pro gradu -tutkielma, Tiedotusopin laitos, Tampereen yliopisto. 101, [6] s.

Laukkanen, Marjo. 2004. Kaapitetut: seksuaalinen suuntautuminen nuorten nettikeskusteluissa. *Tiedontutkimus* 27(3):49-62.

Laukkanen, Marjo. 2004. *Sukupuolitetun ruumiin kuvia ja kuvitelmia*. Lähikuva (4):6-20.

Laukkanen, Marjo. 2007. *Sähköinen seksuaalisuus: tutkimus tyttöydestä nettikeskusteluissa*. Acta Universitatis Lapponiensis; 114. Väitöskirja, Lapin yliopisto. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus. 272 s.

Listokorpi, Henna. 2007. *Nuorten seksuaaliterveys ja media*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea-ammattikorkeakoulu. 39, [6] s.

Maijala, Mari. 2003. *"Nasta, napakka, naisellinen": Cosmopolitan-lehden naiskuvia*. AMK-opinnäytetyö, nuorisotyön ja kulttuurin koulutusohjelma, Mikkelin ammattikorkeakoulu. 85 s.

Martsola, Riitta & Minna Mäkelä-Rönholm. 2006. *Lapsilta kielletty: kuinka suojella lasta mediatraumatilta*. Helsinki: Kirjapaja. 203 s.

Mykkänen, Pekka. 2001. Ohjelma homoista hämmensi. *Helsingin sanomat* 6.2.2001, s. C3.

Mäkelä, Anna. 2001. "Menn har lyst på sex, kvinner vil ha noen å snakke med": pressedekning av voldtekt i Helsingin Sanomat i 1996-1999. Teoksessa Eriksson, Maria, Aili Nenola & Marika Muhonen Nilsen (toim.): *Kön och våld i Norden: rapport från en konferens i Køge, Danmark, 23-24 november 2001 = Gender and violence in the Nordic countries: report from a conference in Køge, Danmark, 23-24 november 2001*. København: Nordisk ministerråd. s. 475-485.

Mäkelä, Anna. 2002. Kämpälöinnin jälkiä. *Tiedotustutkimus* 25(1):64-72.

Mäkelä, Anna. 2002. Kämpälöinnin jälkiä. Teoksessa Heikkilä, Heikki & Marjut Helminen (toim.): *Journalismikritiikin vuosikirja 2002*. Journalismin tutkimusyksikkö, Tiedotustutkimus; 1/2002. Tampere: Journalismin tutkimusyksikkö. s. 64-72.

Mäkelä, Anna. 2002. *Älä lähde yksin humalassa hoipertelemaan: raiskaus uutisena Helsingin Sanomissa*. Pro gradu -tutkielma, Viestinnän laitos, Helsingin yliopisto. Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyprojekti 1998-2002. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus: Sosiaali- ja terveysministeriö. 132 s.

Mäkinen, Olli. 2006. *Internet ja etiikka*. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu. 251 s.

Norrmén, Theresa. 2001. Ahde. *Folktidningen Ny tid* (19):3.

Norrmén, Theresa. 2001. Mediesexigt. *Folktidningen Ny tid*. (17):16.

Lappalainen, Pia-Marita. 2006. *Kaljamaha, vinosilmätyttö ja kiihko-feministi: minuus ja toisuus filippiiniläisiä vaimoja koskevassa kirjoittelussa*. Pro gradu -tutkielma, Sosiologian laitos, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 6346. 123 s., 7 liites.

Laukkanen, Mari-Elina. 2001. Kaikki kaupan päivälehdessä. *Tiedotustutkimus* 24(1):13-18.

Laukkanen, Marjo. 2001. *Regina, pornografiaa nuorille naisille?: naisen seksuaalisuuden representaatioita ja diskursseja Reginassa vuosina 1959, 1969, 1979, 1989, 1999 ja 2000*. Pro gradu -tutkielma, Tiedotusopin laitos, Tampereen yliopisto. 101, [6] s.

Lee, Abby [salanimi]. 2009. *Mielessä vain se*. Suom. Taija Mård. Engl. alkuteos *Girl with a one-track mind*. Helsinki: Basam Books. 273 s.

Lindqvist, Sofia. 2006. Sex som konsumtionsartikel: legitimering av sexköp via köns- och sexualitetsdiskurser i diskussioner på ett webbforum. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 100, [9] s.

Linjakumpu, Aini. 2008. Queer-yhteisöt islamin vaihtoehtoisena äänenä. *Tiedotustutkimus*. 31(5):80-99.

Maasilta, Mari. 2005. Sensuurin puolesta vai vastaan?: Karmen-elokuvan herättämä verkkokeskustelu kahdella senegalilaisella verkkofoorumilla. *Lähikuva* (1):41-55.

Malinen, Mari & Mira Vehviläinen. 2006. *"Sit siinä joku nainen kauheen tiukoissa vaatteissa, alkaa ärsyttää!"*: kuudesluokkalaisten tyttöjen naisihanne seksuaalisen median ympäröimänä. Pro gradu -tutkielma, Opettajankoulutuslaitos, Jyväskylän yliopisto. 104 s.

Mankinen, Anna-Maria- 2009. *She's tender and very tough: Sports Illustratedin naisurheilukuva 1984 - 1996*. Pro gradu -tutkielma, yleinen historia, Turun yliopisto. 125, [3] s.

Moring, Anna. Queer-tilaa virtuaalitodellisuudessa: Nearly roadkill ja The PowerBook. *Lähikuva* (4):38-53.

Muikku-Werner, Pirkko. 2002. Minä, sinä ja me - kontakti-ilmoitusten ihmis- ja ihmissuhdekuva. Teoksessa Mauranen, Anna & Liisa Tiittula (toim.): *Kieli yhteiskunnassa - yhteiskunta kielessä: AFinLAN vuosikirja 2002/n:o 60*. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen (AFinLA) julkaisuja; 60. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA. 12. artikkeli.

Mykkänen, Terhi. 2008. *Milloin kuuluu antaa?: nuortenlehtien välittämä kuva seksuaalisuudesta*. Pro gradu -tutkielma, teologinen etiikka ja sosiaalietiikka, Helsingin yliopisto. 72 s.

Mäkelä, Anna. 2002. Kämpälöinnin jälkiä. *Tiedotustutkimus* 25(1):64-72.

Mäkelä, Anna, Liina Puustinen & Iris Ruoho (toim.). 2006. *Sukupuolishow: johdatus feministiseen mediatutkimukseen*. Helsinki: Gaudeamus. 310 s.

Määttä, Tuija. 2002. *Alastomuus ja seksi tv-mainonnassa*. Erikoistyö, audiovisuaalisen viestinnän perustutkiminto, Länsi-Lapin ammatti-instituutti. 15, [1] s. + levyke

Nikunen, Kaarina, Susanna Paasonen & Laura Saarenmaa (toim.). 2005. *Jokapäiväinen pornomme: media, seksuaalisuus ja populaarikulttuuri*. Tampere: Vastapaino. 250 s.

Nikunen, Kaarina, Susanna Paasonen & Laura Saarenmaa (toim.). 2007. *Pornification: sex and sexuality in media culture*. Oxford: Berg. 204 s.

Näre, Sari. 2005. *Julkisuudesta ja intimitteistä*. Helsinki: Kirjapaja. 118 s.

Näsi, Kaarina. 2006. *Tytöt mainosten harhamaassa*. AMK-opinnäytetyö, viestinnän koulutusohjelma,

Laurea-ammattikorkeakoulu. 47, [13] s.

Ojala, Ulla. 2004. Chattipalstojen hyväksikäyttäjät. *Lapsen maailma*. 63(9):29.

Piirainen, Johanna. 2004. *Nuortenlehdet kasvattajina: nuoren raskauden ja siihen liittyvien teemojen representaatioita suomalaisten nuortenlehtien kertomuksissa*. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö, Oulun yliopisto. 100, [2] s.

Paasonen, Susanna. 2002. *Figures of fantasy: women, cyberdiscourse and the popular Internet*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja B, Humaniora; 251. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 285 s.

Palmgren, Ann-Charlotte. 2003. *"Jag tänker inte låtsas att jag är mindre. Jag är bra.": identitetsarbete i kvinnors dagböcker på internet*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 64, [3] s.

Paunonen, Ulla & Jaakko Suominen. 2004. Digirakkaus. Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen julkaisuja; 2. Turku: Turun yliopisto. 242 s.

Puustinen, Liina. 2002. Tapaus Ahde "mediatuomioistuimessa". *Tiedotustutkimus* 25(1):56-63.

Rossi, Leena-Maija. 2002. Esteettisten ideaalien sukupuolipolitiikkaa: mainoskuvat halun, identiteettien ja ihanteiden tuottajina. Teoksessa Bonsdorff, Pauline von & Anita Seppä (toim.): *Kauneuden sukupuoli: näkökulmia feministiseen estetiikkaan*. Helsinki: Gaudeamus. s. 107-131.

Rossi, Leena-Maija. 2003. *Heterotehdas: televisiomainonta sukupuolituotantona*. 2. lisäp. 2004. Helsinki: Gaudeamus. 250 s.

Rossi, Leena-Maija. 2003/2004. Relationships and sacred rituals: heterosexuality as a product of commercials. Elektroninen aineisto. *Feminist Europa* 3/4(1):17-19.

Rossi, Leena-Maija. 2005. Halukasta & mukautuvaa: katumainonta arjen heteroseksualisoijana. Teoksessa Nikunen, Kaarina, Susanna Paasonen & Laura Saarenmaa (toim.): *Jokapäiväinen pornomme: media, seksuaalisuus ja populaarikulttuuri*. Tampere: Vastapaino. s. 86-112.

Rossi, Leena-Maija. 2005. Meissä kaikissa ei vielä asukaan pieni queer?: homosarjojen varovaista sukupuolimainontaa lukemassa. *Lähikuva* (2):75-80.

Rossi, Leena-Maija. 2006. Heteroseksismiä vai sukupuolijoustoja?: mainoskuvat ja mainosten yleisö sukupuolia rakentamassa. Teoksessa Moring, Anna (toim.): *Sukupuolen politiikka: naisten äänioikeuden 100 vuotta Suomessa*. Helsinki: Otava. s. 63-67.

Rossi-Leena-Maija. 2006. Heterosexism eller könssmidighet?: hur reklamen och reklampubliken konstruerar könen. Teoksessa Moring, Anna (toim.): *Kön och politik: 100 år av kvinnlig rösträtt i Finland*. Helsingfors: Otava. s. 63-67.

Rossi, Leena-Maija. 2006. Heterosexism or plasticity?: advertising images and audiences in constructing gender. Teoksessa Moring, Anna (toim.): *Politics of gender: a century of women's suffrage in Finland*. Helsinki: Otava. s. 63-67.

Rossi, Leena-Maija. 2007. Kyllin hyvä mainosruumiiksi?: hyväksytyt vartalon rajojen venyttämistä (televisio)mainonnassa. Teoksessa Kyörlä, Katariina & Hannele Harjunen (toim.): *Koolla on väliä!: lihavuus, ruumisnormit ja sukupuoli*. Helsinki: Like. s. 133-159.

Rossi, Leena-Maija. 2007. Outdoor pornification: advertising heterosexuality in the streets. Teoksessa Nikunen, Kaarina, Susanna Paasonen & Laura Saarenmaa (toim.): *Pornification: sex and sexuality in media culture*. Oxford: Berg. s. 127-138.

Ruhanen, Elina. 2004. Seksiä, seksiä, seksiä!!!. *Kuluttaja* 38(8):18-21.

Räsänen, Pekka & Terhi-Anna Wilska. 2007. Finnish Students' Attitudes towards Commercialised Sex. *Journal of Youth Studies* 10(5):557-575.

Saarinen, Erja. 2004. Netin vaaroja ja vaarojen välttelyä. *Sosiaaliturva* 92(2):23.

Saloniemi, Aira & Risto Suikkanen. 2007. *Suomalaisen uutismedian vuosiseuranta: pilottitutkimus 2006*. Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos, Julkaisuja, Sarja B; 46.[Tampere]: Tampereen yliopisto, Journalismin tutkimusyksikkö. 106 s.

Sammallahti, Lumi. 2007. *Rikottu hiljaisuus: intialaisten sanomalehtien normista poikkeavia seksuaalisuuksia ja sukupuoliä käsittelevät artikkelit heteromatriisin huojuttajina ja tabun uudelleenjärjestäjinä*. Pro gradu -tutkielma, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 89 s.

Sarpavaara, Harri. 2004. *Ruumiillisuus ja mainonta: diagnoosi tv-mainonnan ruumiillisuusrepresentaatioista*. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Julkaistu myös verkkojulkaisuna. Tampere: Tampere University Press. 210 s.

Sarpavaara, Harri. 2005. Voima ja huolenpito TV-mainonnan sukupuolikuvasuorissa. *Sosiologia* 42(3): 2. artikkeli.

Sarpavaara, Harri. 2007. Dionysian and Apollonian in advertising: the representations of pleasure and discipline in Finnish television advertisements. *Qualitative Sociology Review* 3(2):202-220.

Seppä, Maija. 2007. Seksuaalivähemmistöjen tiedontarpeet ja tiedonhankinta. *Informaatiotutkimus* 26(3):76-86.

Seppänen, Anna. 2005. *Perfect bodies vs : perfectible bodies. Incorporation of media representations of beauty and sexuality in consumer culture by high school students from Oulu in 2004*. Pro gradu -tutkielma, Taideaineiden ja antropologian laitos, Oulun yliopisto. 95 s.

Stenvall, Johanna. 2007. *Könsdiskriminerande reklam*. Opinnäyte, Svenska handelshögskolan, Helsingfors. 117 s.

Suikkanen, Risto, Aira Saloniemi & Aino Holma. 2008. *Suomalaisen uutismedian vuosiseuranta 2008*. Tampere: Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos, Journalismin tutkimusyksikkö. 132 s.

Suonio, Milla. 2008. *Vaikuttaja vai vaikenija?: Evankelis-luterilaisen kirkon osallistuminen parisuhdeläistä käytyyn keskusteluun Helsingin Sanomissa ja Kirkko ja Kaupunki -lehdessä vuosina 1999 - 2003*. Pro gradu -tutkielma, Sosiologian laitos, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 7088. 110 s.

Suorsa, Birgitta. 2003. Median leikki seksillä uhkaa lapsuutta. *Opettaja* 98(48-49):37.

Tarsalainen, Anne. 2003. Joka viides lapsi kokenut järkytyksen internetissä. *Opettaja* 98(15):34.

Tiihonen, Pihla. 2006. *Sota seksikaupasta sanomalehdissä: ehdotetun seksinostokiellon kirvoittama prostituutidebatti Helsingin Sanomissa, Ilta-Sanomissa ja Lapin Kansassa 3.7.2003-31.8.2004*. Pro gradu -tutkielma, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Jyväskylän yliopisto. 125 s.

Tiitinen, Eveliina. 2006. *Tytön monet kasvot : tutkimus postmodernin tyttökuuvan rakentumisesta SinäMinä -lehdessä*. Pro gradu -tutkielma, mediakasvatuspainotteinen luokanopettajakoulutus, Lapin yliopisto. 98, [9] s.

Tikkanen, Tuulia. 2004. *Aids on vielä tabu Etiopiassa: kristillisiä näkökulmia aids -lehtikirjoittelussa*. Opinnäyte, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 111 s.

Tiusanen, Annina. 2008. *Televisiomainospreferenssit: sukupuoli erittelevänä tekijänä*. Opinnäyte. Turun

kauppakorkeakoulu. 88 s.

Tolvanen, Juhapekka. 2007. *Kotileikkejä ja lastenkasvatuspuuhia: kevään 1996 homoliittokeskustelu Suomen sanomalehdissä*. Pro gradu -tutkielma, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 114 s.

Torvinen-Määttä, Mira. 2004. *Jotain huomautettavaa?: sukupuolten välistä tasa-arvoa loukkaava lehtimainonta Mainonnan eettisessä neuvostossa*. Pro gradu -tutkielma, Graphic Management -maisteriohjelma, Lapin yliopisto. 131 s.

Torvinen-Määttä, Mira. 2006. Insinöörit ovat haluttuja: sukupuoliasetelman merkitykset lehtimainoskampanjassa. Teoksessa Mäkiranta, Mari & Riitta Brusila (toim.): *Kuvakulmia: puheenvuoroja kuvista ja kuvallisesta kulttuurista*. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus. s. 75-90.

Tuomaala, Salome. 2001. Mies, sikiö, nainen: sukupuolittunut aborttiretoriikka Kirkko & kaupunki -lehdessä. Teoksessa Sakaranaho, Tuula (toim.): *Retorinen tutkimus uskontotieteessä*. Uskontiede; 7. Helsinki: Helsingin yliopisto, Uskontotieteen laitos. s. 128-145.

Tuusvuori, Arja & Annamari Vänskä. 2006. Kurittomat katseet. *Yliopisto* 54(11):37-39.

Töyry, Maija. 2002. Kaapin paikka. *Markkinointi & mainonta* (7):18-19.

Töyry, Maija. 2008. Naistenlehtien keskinäiset erot ja samankaltaisuudet. *Tiedotustutkimus*. 31(1):21-34.

Unkuri, Juhana. 2006. Yhteiskunnan arvot vaikuttavat nuorten sukupuolikulttuuriin. *Kristillinen kasvatus* (2):3-6.

Uusitalo, Minna. 2008. *"Sitten tapasin ihmisen, jonka kanssa olin samalla aaltopituudella."*: tekstintutkimus ystävydestä, parisuhteesta ja seksuaalisuudesta. Pro gradu -tutkielma, Nykysuomen ja kääntämisen laitos, Vaasan yliopisto. 94 s.

Valo, Pauli. 2007. *Miehet seuraa hakemassa: homo- ja heteroseksuaalimpiesten seksuaalilangi MTV3:n tekstiviestichateissa*. Pro gradu -tutkielma, Nykysuomen ja kääntämisen laitos, Vaasan yliopisto. 96 s.

Varsa, Hannele. 2002. Mitä olisin halunnut lukea tapaus Veikkauksesta. *Tiedotustutkimus* 25(1):73-76.

Vartti, Riitta. 2001. *2000-luvun orjakauppaa: naisten ja lasten välittäminen on iso harmaa bisnes joka hyödyntää myös internetiä*. Kehitys (2):16-18.

Vänskä, Annamari. 2002. Läpinäkyvä kaappi. 1990-luvun muotikuvien naisandrogynia, moderni nainen ja lesbian chic. Teoksessa Vänskä, Annamari (toim.): *Näkyvä(i)seksi. Tutkimuksia kuvien sukupuolikulttuurista*. Studies in Art History; 25. Helsinki: Society for Art History. s. 111-134.

Vänskä, Annamari. 2002. Pojista tulee tyttöjä, tytöistä tulee poikia. Calvin Kleinin mainoskuvien androgynian ristiriitaisuus, Teoksessa Bonsdorff, Pauline von & Anita Seppä (toim.): *Kauneuden sukupuoli. Feministisen estetiikan kysymyksiä*. Helsinki: Gaudeamus. s. 159-180.

Vänskä, Annamari. 2005. Why are there no lesbian advertisements? *Feminist Theory* 6(1):67-85.

2.4. KAUNOKIRJALLISUUS, RUNOUS JA KIELI

Anhava, Jaakko. 2001. Homot ja lesbot. *Dialogi* 11(6):14.

Aro, Emilia (2008): *The hypocritical and unholy trinity : homosociality, homophobia and repressed homoeroticism in Irvine Welsh's Filth and Marabou stork nightmares*. Pro gradu -tutkielma, englantilainen filologia, Helsingin yliopisto. 68 s.

Backlén, Marianne. 2006. Den moderna gaymannens sorg. *Ny tid* (49):7-9.

Carlson, Mikko (2007): Poikarakkauden houkutus ja vieras maanosa: homoseksuaalisuus, poikaprostituutio ja sosiaalinen tila Christer Kihlmanin romaanissa Kaikki minun lapseni. *Naistutkimus* 20(2):16-30.

Dahl, Rita. 2003. Tabujen aika on ohi. *Hiidenkivi* 19(3):27-28.

Ekman, Michel. 2004. *Kaos, ordning, kaos: människan i naturen och naturen i människan hos J.L.Runeberg*. Väitöskirja, Åbo Akademi. [Esbo]: Schildt. 278 s.

Engelberg, Mila. 2007. Seksistinen Suomi. *Kielikello* (4):7-9.

Engelberg, Mila. 2008. Pärskintää seksismin kielikylvyssä: suomen kielen uudistushankkeen vastaanotto lehdistössä. *Tiedostustutkimus* 31(2):179-188.

Englund, Harri. 2004. Gender Relations in African-Language Literature: Interpretative Politics and Possibilities. *African Sociological Review/Revue Africaine de Sociologie* 8(1):154-175.

Haasjoki, Pauliina. 2005. Ei kahta ilman kolmatta: ambivalenssi, biseksuaalisuus ja lukeminen. Teoksessa Löytty, Olli (toim.): *Rajanylityksiä: tutkimusreittejä toiseuden tuolle puolen..* Helsinki: Gaudeamus. s. 181-202.

Haasjoki, Pauliina. 2005. Mitä tiedät kertomuksestani?: biseksuaalinen ambivalenssi ja queer-lukeminen. *Naistutkimus* 18(2):29-39.

Haikara, Kalevi. 2002. *Suurten rakkauksien kirja: eroottisen tarinan huiput ja huijarit Lilithin tyttäristä G-pisteeseen*. Jälkisanat: Arja Tiainen. Helsinki: WSOY. 308 s.

Hakanen, Ulla. 2008. Homo sovieticus? Miesten välinen rakkaus nykykirjallisuudessa. Teoksessa Salmenniemi, Suvi & Anna Rotkirch (toim.): *Suhteiden Venäjä*. Helsinki: Gaudeamus. s. 239-262.

Hale, Lasse. 2005. Naisen asema, uskonto ja seksuaalisuus: mikä Da Vinci -koodissa kiinnostaa? *Vartija* 118(1):20-23.

Halonen, Venla. 2005. *"Rakkaus on viaton intohimo": rakkaussuhteen kuvaus Madame de La Fayetteen Clèvesin ruhtinattaressa ja abbé Prévostin Manon Lescautissa*. Pro gradu -tutkielma, Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotalenne. 1 filmikortti. 83 s.

Heikkinen, Marita. 2001. *Om kön och sexism i svenska grammatikböcker : en studie i konstruktion av kön och könssystem i tre svenska grammatikböcker och deras exempelsatser mot bakgrund av sexistiskt språk och språkbruk*. Pro gradu -tutkielma, Kieli- ja käänntietieteiden laitos, Tampereen yliopisto. 88 s.

Heikkinen, Vesa. 2004. Päivystävä tekstintutkija: nainen on nainen aina vaan? *Hiidenkivi* 11(4):45.

Heinonen, Niini Annukka. 2002. *Halun uudet aakkoset: sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus Monika Fagerholmin Diivassa*. Pro gradu -tutkielma, kotimainen kirjallisuus, Helsingin yliopisto. 130 s.

Hekanaho, Pia Livia. 2004. Roomalaisen keisarin kreikkalainen rakkaus: miesten välisen rakkauden dynamiikasta ja tulkinnoista Marguerite Yourcenarin romaanissa Hadrianuksen muistelmat. Teoksessa Kekki, Lasse & Kaisa Immonen (toim.): *Pervot pidot: Homo-, lesbo- ja queer-näkökulmia*

kirjallisuudentutkimukseen. Helsinki: Like. s. 152-184.

Hekanaho, Pia Livia. 2006. *Yhden äänen muotokuvia: Queer-luentoja Marguerite Yourcenarin teoksista*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Tekstiä myös englanniksi, tekstinäytteet myös ranskaksi. Julkaistu myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Pia Hekanaho. 247 s.

Helle, Anna. 2004. "En ollut ennen tuntenut Doreenin kaltaista tyttöä": Heteroseksuaalinen hegemonia ja lesbouden mahdollisuus Sylvia Plathin romaanissa *Lasikellon alla*. Teoksessa Kekki, Lasse & Kaisa Immonen (toim.): *Pervot pidot: Homo-, lesbo- ja queer-näkökulmia kirjallisuudentutkimukseen*. Helsinki: Like. s. 185-207.

Helsingin yliopiston ylioppilaskunta. 2001. Hobittien seksielämästä ja vähän muustakin. *Ylioppilaslehti* 87(17):16.

Hemming, Mia. 2008. Queer Finlandia. *Kaltio* 64(1):33-35.

Hiltunen, Jari Olavi. 2007. Hotakainen ja seksin ylivalta. *Hiidenkivi* 14(2):14-16.

Hukie, Tiina. 2002. *Jotain oli muuttunut eikä palaisi koskaan ennalleen: homoseksuaalisuuden kuvaus 1980- ja 1990-lukujen nuortenkirjoissa*. Pro gradu -tutkielma, kotimainen kirjallisuus, Helsingin yliopisto. 109 s.

Hyttinen, Johanna. 2006. *Huoria ja ihmisiä?: feministinen näkökulma Juha Seppälän tuotannon naiskuvaan ja sukupuolisuuteen*. Pro gradu -tutkielma, kotimainen kirjallisuus, Helsingin yliopisto. 115 s.

Hämäläinen, Eeva. 2003. *Ei Jumalakaan voine aavistaa, että silloin luonasi olin. Seksuaalisuuden ja modernin naissubjektiivien kirjoittuminen Maria Jotunin Rakkautta-kokoelmaan*. Pro gradu -tutkielma, Taideaineiden ja antropologian laitos, Oulun yliopisto. 102 s.

Hämäläinen, Päivi. 2006. *"Rakkaus sinänsä on väkivaltaa, mielen pakkopaita": intertekstuaalisuus ja parodia naisviihteen keinoin Virve Sammalkorven teoksessa Sinkkuleikki*. Pro gradu -tutkielma, kotimainen kirjallisuus, Turun yliopisto. 101, [2] s.

Hänninen, Ville. 2008. *Erotica: 69 kiihottavaa kirjaklassikkoa*. Helsinki: Otava. 246 s.

Härmä, Sanna. 2002. "Oisit mulle suurin apinamies": kehonrakentaja kulttuurisena ja yksityisenä fantasiana Pirjo Hassisen romaanissa Joel. Teoksessa Parente-Čapková, Viola: *Sanelma: Turun yliopiston kotimaisen kirjallisuuden vuosikirja*. Turku: Turun yliopisto. s. 91-196.

Ilmonen, Kaisa. 2005. Kolonialistisen seksuaalipolitiikan rajoilla: intersektionaalinen queer Michelle Cliffin romaanissa *Free enterprise*. *Naistutkimus* 18(2):40-50.

Itäkare Susanna. 2005. *Emme ole enkeleitä: katolisten naissääntökuntalaisten sukupuolitettujen representaatiot 1900-luvun loppupuolen romaaneissa*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Osa tekstistä englanniksi ja ranskaksi. Helsinki: Susanna Itäkare. 356 s. Julkaistu myös verkkojulkaisuna.

Itäkare, Susanna. 2008. Pervot pidot pappilassa: Eugênio Giovenardin romaani Isä Belmiron rikos katolisen kirkon seksuaalietiikan haastajana. *Teologinen aikakauskirja* 113(4):333-351.

Jokela, Marjo. 2003. *Changes of women and Canadian society in the mid 20th century in Margaret Laurence's A Jest of God*. Pro gradu -tutkielma, Kieli- ja käännöstieteiden laitos, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. 71 s.

Junnonen, Jaana. 2005. *Peto ja päivänkukka: kaksijakoinen nainen Eino Leinin orja-romaaneissa*. Pro gradu -tutkielma, kotimainen kirjallisuus, Helsingin yliopisto. 108 s.

Jussila Raimo (2002): *Aina mielessä: lempisanakirja*. Helsinki: WSOY. 256 s.

Järvelä, Juha. 2006. *Sukupuoli ja kansallisuus Mika Waltarin teksteissä 1925-1930*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 137 s.

Kainulainen, Anna. 2007. *"What a perverse crew we are": queer-teoreettinen luenta Michael Cunninghamin romaanista A home at the end of the world*. Pro gradu -tutkielma, Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 86 s.

Karkulehto, Sanna & Ilmari Leppihalme. 2007. "Jos hän avaisi tämän olennon?": lesbohalu ja feministinen epistemologia Ritva Ruotsalaisen Pandorassa. *Naistutkimus* (3).

Karkulehto, Sanna. 2007. *Kaapista kaanoniin ja takaisin. Johanna Sinisalon, Pirkko Saision ja Helena Sinervon teosten queer-poliittisia luentoja*. Acta Universitatis Ouluensis, Humaniora B; 81. Väitöskirja, Oulun yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Oulu: University of Oulu. 261 s.

Karkulehto Sanna (toim.). 2008. *Taajuuksilla värähdellen: sukupuolten tiloja ja tunteja kirjallisuudessa ja elokuvassa*. Studia Humaniora Ouluensia; 7. Julkaistu myös verkkojulkaisuna. Oulu: University of Oulu. 238 s.

Karppanen, Esko. 2004. Ukkomies Verlaine rakastui runoilijanuorukaiseen. *Kaltio* 60(2):78-80.

Kekki, Lasse. 2003. *From gay to queer: gay male identity in selected fiction by David Leavitt and Tony Kushner's play Angels in America I-II*. Väitöskirja, Turun yliopisto. Bern: Peter Lang. 427 s.

Kekki, Lasse. 2003. Homoudesta pervouteen. *Naistutkimus* 16(2):66-70.

Kekki, Lasse & Kaisa Immonen (toim.). 2004. *Pervot pidot: homo-, lesbo- ja queer-näkökulmia kirjallisuudentutkimukseen*. Helsinki: Like. 490 s.

Kekki, Lasse. 2006. Kirjat kaapista: lesbo- ja homokirjallisuuden lajia etsimässä. Teoksessa Hypén, Kaisa (toim.): *Fiktiota!: levottomat genret ja kirjaston arki*. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu. s. 85-94.

Kelhä, Kyösti. 2005. *"Tuu jo tuu Surinam Sue": sukupuolisen rakkauden esittäminen Arto Mellerin runokokoelmassa*. Laudaturtyö, Taideaineiden ja antropologian laitos, Oulun yliopisto. 95 s.

Kiiveri, Tiia. 2004. *Seksuaalinen ja väkivaltainen nainen Päivi Alasalmen teoksissa Saana, Lopettajat ja Suden hetki*. Pro gradu -tutkielma, Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos, Joensuun yliopisto. 1 Filmikortti. 93 s.

Kilpeläinen, Pekka. 2005. *Constructing a postcategorical utopia: the political unconscious in James Baldwin's Tell me how long the train's been gone*. Lisensiaatintyö, Vieraiden kielten laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne. 199 s.

Korpela, Laura. 2001. *Katastrofi ja hurmio: vaillinnaisen identiteetin rakentuminen Marguerite Durasin teoksessa Le ravissement de Lol V. Stein*. Pro gradu -tutkielma, yleinen kirjallisuustiede, Helsingin yliopisto. 91 s. + liitteet.

Kuhlefelt, Eva. 2006. *Att tala sanning är att ljuga så att folk tror en: den konstruerade komikeridentiteten och kampen mot det heteronormativa i Jonas Gardells roman Ett ufo gör entré*. Meddelanden från avdelningen för nordisk litteratur; 15. Helsingfors: Helsingfors universitet. 114 s.

Kurikka, Kaisa. 2002. Nuorten naisten lisempi laiffi: 1990-luvun naiskirjallisuuden sinkkunaisia, perhetyttöjä ja siltä väliltä. Teoksessa Soikkeli, Markku (toim.): *Kurittomat kuvitelmat: johdatus 1990-luvun kotimaiseen kirjallisuuteen*. Turun yliopisto, Taiteiden tutkimuksen laitos, Sarja A; 50. 2. lisäp. 2003. Turku: Turun yliopisto. 255 s.

Kurikka, Kaisa. 2003. Maija Lassilan Portto. *Hiidenkivi* 10(3):14-15.

Kuurojen liitto. 2002. *Viittoen seksistä vauvoihin: ihmisen seksuaalisuuteen ja lisääntymiseen liittyviä viittomia*. Helsinki: Kuurojen liitto. 78 s. + videotallenne (57 min.).

Kähkönen, Lotta. 2006. "Tiedän millainen värillinen mies on": rodun ja seksuaalisuuden diskurssit Joyce Carol Oatesin novellissa "Ahdistelijat". *Avain* (3):4-21.

Kähkönen, Marjut. 2002. "Auki molemmista päistä": ruumiilliset metaforat ja feminismi. *Kirjallisuudentutkijain seuran vuosikirja* 55:98-121.

Lampi, Paula. 2003. *Enkeli ja mörököllin morsian: naiseuden monet kuvat Maila Talvion Pimeänpirtin hävityksessä (1901) ja Teuvo Pakkalan Elsassa (1894)*. Pro gradu -tutkielma, kotimainen kirjallisuus, Helsingin yliopisto. 125 s.

Loukaskorpi, Johanna. 2002. *Paulan paikat: tilan, sukupuolen ja vallan kytköksiä Iris Uurron romaanissa Ruumiin ikävä*. Pro gradu -tutkielma, kotimainen kirjallisuus, Helsingin yliopisto. 119 s.

Madetoja, Nanna. 2006. *Kokonaisuus on enemmän kuin tilkkujensa summa: ruumiillisuuden ja identiteetin tarkastelua Shelley Jacksonin tuotannossa*. Pro gradu -tutkielma, yleinen kirjallisuustiede, Helsingin yliopisto. 74 s.

Moring, Anna. 2004. Queer-tilaa virtuaalitodellisuudessa: Nearly roadkill ja The PowerBook. Teoksessa *Lähikuva*. Turku: Turun elokuvakerho. s. 38-53.

Mäenpää, Tiina. 2003. *Suu avohaavana elämälle: ruoan merkityksellistymisen Marja Kyllösen romaanissa Lyijyuuma*. Pro gradu -tutkielma, Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos, Jyväskylän yliopisto. 100 s.

Mäkelä-Marttinen, Leena. 2008. *Olen maa johon tahdot: Timo K. Mukan maailmankuvan poetiikkaa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 1198. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 436 s.

Niskanen, Eveliina. 2003. *Ero ja samuus: identiteettiproblematiikka suomalaisessa lesbokirjallisuudessa*. Pro gradu -tutkielma, Taideaineiden laitos, Tampereen yliopisto. 91 s.

Nyfors, Tina. 2007. "Vi har kidnappat ordet normal": queerlitteratur. *Astra nova* 89(5-6):22-23.

Oksanen, Atte. 2007. "Kokeilkaa minua, nymfomaanit!": performatiivinen maskuliinisuus turkulaisilla miesrunoilijoilla. *Naistutkimus* 20(2):31-42.

Paqvalén, Rita. 2007. *Kampen om Eros: om kön och kärlek i Pahlensviten*. Meddelanden från avdelningen för nordisk litteratur; 16. Väitöskirja, Helsingfors universitet. Myös verkkojulkaisuna. Helsingfors: Helsingfors universitet, Nordica. 350 s.

Parhi, Katariina. 2009. Ulkopuolisena naisten maailmassa. *Kaltio* 65(2):36-37.

Partonen, Tarja. 2003. *Seksuaaliset kertomukset ja niiden kommentointi*. Pro gradu -tutkielma, Kieli- ja käännöstieteiden laitos, Tampereen yliopisto. 73 s.

Pensar-Granroth, Monika. 2008. *Feminist med flera fönster*. *Ny tid* (42):3.

Popp, Outi. 2008. *Kättä pidempää: olennainen seksisanasto suomi-englanti-suomi = Harder than rock : a sexy lexicon Finnish-English-Finnish*. Helsinki: Ajatus. 304 s.

Poutilainen, Saira. 2005. Kulttuurista puhetta deittaamisesta. *Puhe ja kieli* 25(3):123-136.

Pylvänäinen, Liina. 2006. Mitä rumaa on rumissa sanoissa? *Virke* (1):56.

- Pyrhönen, Heta. 2004. Eroottisia yhteen kietoutumia: Angela Carter haastaa markiisi de Saden. *Synteesi* 23(4):64-83.
- Pyrhönen, Heta. 2007. Imagining the impossible: the erotic poetics of Angela Carter's Bluebeard stories. *Textual practice* 21(1):93-111.
- Rannela, Terhi. 2002. Rehellisesti tyttöraakkaudesta. *Onnimanni* (4):4-5.
- Riekko, Iida. 2008. "Minäkin olen täällä löyhkäämässä": etnisyyden ja ruumiillisuuden representaatiot Veronica Pimenoffin romaanissa *Maa ilman vettä*. Pro gradu -tutkielma, kotimainen kirjallisuus, Helsingin yliopisto. 115 s.
- Rinne, Maria. 2003. *Nuoren rakkauden ja seksin kuvaus nuortenkirjallisuudessa*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 74, [3] s.
- Roselius, Paula. 2002. Flickan i kroppen: kroppen sedd ur konfliktens perspektiv i Vigdís Grímsdóttirs roman "Flickan i skogen". Pro gradu -tutkielma, nordisk litteratur, Helsingin yliopisto. 124 s.
- Saesmaa, Eeva. 2004. *Pimeän maan muodot: ruumiillisuus ja valta Maarit Verrosen teoksessa pimeästä maasta*. Pro gradu -tutkielma, kotimainen kirjallisuus, Helsingin yliopisto. 99 s.
- Salo, Ulla-Maija. 2004. Huono nainen, puupää ja muita kunnollisia koulutyttöjä. *Naistutkimus* 17(3):25-36.
- Savolainen, Matti. 2004. Ulos getosta ja valtavirtaan: miekka & magia, rotu ja seksuaalisuus Samuel R. Delanyn Nevèryon-sarjassa. Teoksessa Blomberg, Kristian, Irma Hirsjärvi & Urpo Kovala (toim.): *Fantasian monet maailmat*. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu. s. 188-208.
- Siltanen, Marika. 2003. *An emergent Victorian female discourse in Anne Bronte's The Tenant of Wildfell Hall*. Pro gradu -tutkielma, Vieraiden kielten laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotalenne. 123, [11] s.
- Sinivaara, Olli. 2006. Rietas rakkaasi Jumala. *Parnasso* 56(2):22-25.
- Soikkeli, M. G. 2004. Älykäs laji ei sukupuolta tarvitse: paljastuksia feministisestä ja queer-tietoisesta tieteiskirjallisuudesta. *Spin* 28(1):24-26.
- Suominen, Johanna. 2006. Suuria rakastajia ja helppoheikkoja: miehen ja naisen seksuaalisuhteet Petri Tammisen teoksissa *Miehen ikävä* ja *Väärä asenne*. *Naistutkimus* 19(3):36-41.
- Söderling, Trugve. 2006. Om kvinnor och om natten. *Nya Argus* 99(6):96-100.
- Taavetti, Riikka. 2002. Lesbonuortenkirjaltaja. *Kulttuurivihkot* (4-5):75-76.
- Taavetti, Riikka. 2003. Lesbokulttuurin kauhukakara. *Kulttuurivihkot* (4):58-59.
- Tihinen, Juha-Heikki. 2007. Hurmaavat homot: Tulenkantajien ja muiden kuvauksia misten homoseksuaalisuudesta. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Paakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. s. 125-136.
- Valli, Suv. 2003. "Lehmiksi makaan nämä kuolevaiset naiset": sukupuolitematiikka Pentti Saarikosken neljässä ensimmäisessä runokokoelmassa. Pro gradu -tutkielma, Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos, Jyväskylän yliopisto. 100 s.
- Vartio, Eero. 2004. Helsinki-trilogia. Eero Vartialan esitelmä Töölön kirjastossa Mika Waltari -seuran lukupiirissä 13.10.2004. Julkaisussa Mika Waltari -seura: *Illusioni: Mika Waltari -seuran vuosikirja*. Helsinki: Mika Waltari -seura. s. 12-22.

Viljanen, Nora. 2007. *Vapaan rakkauden hinta: Suzanne Brögger ja länsimaisen rakkauden kritiikki*. Pro gradu -tutkielma, yleinen kirjallisuustiede, Helsingin yliopisto. 76 s.

Wikström Sanna. 2006. *Seksuaalikasvatustekstien sukupuolispesifit ohjailut*. Pro gradu -tutkielma, Suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitos, Helsingin yliopisto. 102 [1] s.

Ylävaara, Reeta. 2002. *Steamy studs and well rounded girls: sexism in Playboy and Playgirl magazines*. Pro gradu -tutkielma, Englannin kielen laitos, Oulun yliopisto. 97, [5] s.

Österlund, Mia. 2003. Valonarkaa toimintaa: yhteiskuntakritiikkiä Peter Pohlin romaanissa *Man kan inte säga allt*. Teoksessa Heikkilä-Halttunen, Päivi & Kaisu Rättyä (toim.): *Nuori kirjan peilissä: nuortenromaani 2000-luvun taitteessa*. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 30. Suomen nuorisokirjallisuuden instituutin julkaisuja; 26. Tampere: Nuorisotutkimusverkosto; Nuorisotutkimusseura. s. 120-145.

2.5. TAIDE, ARKKITEHTUURI JA TEATTERI

Biström, Fredrika & Joakim Beijar. 2008. Klittriket: vaginadagen på Klockriketeatern i Helsingfors. *Astra nova* 90(2-3):40-41.

Eklund, Hilka. 2002. Seksiä ja suhteita: Tukholman teatteritarjonta pursuu erotiikkaa. *Teatteri* 58(1):41-43.

Fritze, Sointu & Saara Suojoki (toim.). 2002. *Kielletyt kuvat: vanhaa eroottista taidetta Japanista = Förbjudna bilder: gammal erotisk konst från Japan = Förbjudna bilder: erotic art from Japan's Edo period*. Käänt. Susanne Lehtinen, Erik Miller & Erja Pusa. Helsingin kaupungin taidemuseon julkaisuja; n:o 75. Helsinki: Helsingin kaupungin taidemuseo. 109, [2] s.

Haapoja, Terike. 2006. Vallan tuntu: Felix Ruckertin intiimi teatteri *Taide* 46(6):44-48.

Harju, Hannu. 2002. Miksi paljastaa kun voi peittää. *Teatteri* 57(7):13-15.

Hemming, Mia. 2007. Queer-metodilla päin stereotyyppioita. *Teatterikorkeakoulun tiedotuslehti* (1):24-31.

Hokkanen, Jaana. 2004. *Ilmaan puetut: alastomuus kuvataiteen kontekstissa*. Opinnäyte, Taidekasvatuksen osasto, Taideteollinen korkeakoulu. Lopputyöhön on liittynyt näyttely Galleria Atskissa 26.1. -6.2.2004. 89 s.

Huusko, Timo. 2001. Tyko Sallinen muotokuvamaalarina. Teoksessa Sederholm, Helena, Anssi Mäkinen, Rakel Kallio & Veikko Kallio (toim.): *Pinx: Maalaustaide Suomessa. Arki- ja pyhäpuvussa*. Espoo: Weilin+Göös. s. 142-144.

Ihalainen, Annika. 2001. "Iholla" peilaa sinkkuutta ja parisuhteita. *Samokki* (4):11.

Jalagin, Seija & Annamari Konttinen (toim.): *Japanilainen nainen: Kuvissa ja kuvien takana*. Tampere: Vastapaino, Suomen Japanin Instituutti. s. 89-111.

Jäntti, Eeva & Anna-Maria van Ooik. 2007. *Sukupuolet videotaitteessa*. AMK-opinnäyte, viestinnän koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 62, [4] s. + CD-ROM.

- Kalha, Harri & Monta Hayakawa. 2004. *Nurkan takana: Runt Hornet*. [Helsinki]: Helsingin kaupungin taidemuseo. 82 s.
- Kalha, Harri. 2005. *Tapaus Magnus Enckell*. Historiallisia tutkimuksia; 227. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 326 s.
- Kalha, Harri. 2008. *Tapaus Havis Amanda: siveellisyys ja sukupuoli vuoden 1908 suihkulähdekiistassa*. Historiallisia tutkimuksia; 238. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 246 s.
- Kallio, Helena. 2009. Ohjaajan valta ja Eros. *Teatteri* 64(3):14-17.
- Kantokorpi, Otso. 2002. *Suomen seksikkäintä taideteosta ei ole*. *Taide* 42(5):28-.
- Kantonen, Pekka. 2004. Annie Sprinkle palasi juurilleen. *Taide* 44(1):26-29.
- Karttunen, Ulla. 2002. Löytyykö taiteesta tosi seksiä? *Taide* 42(2):16-19.
- Karttunen, Ulla. 2006. Taide on makeinta bisnestä. *Taide* 46(5):44-50.
- Katajisto, Kaarina. 2004. Kohtalona sukupuoli. *Taide* 44(3):26-29.
- Kekki, Lasse. 2006. Identiteettipolitiikkaa vai tosi teatteria. *Teatteri* 61(5):31-33.
- Koivusalo, Markku. 2002. Pakko puhua seksistä. *Teatteri* 57(7):16-19.
- Kontula, Osmo. 2002. Araki ja Kielletyt kuvat sitovat erotiikan menneisyyttä ja nykypäivää. *Taidemuseo Tennispalatsi* (3):3-5.
- Kontula, Osmo. 2002. Shunga erotiikan menneisyyttä ja nykypäivää. *Seksuaaliterveys* (3):7-10.
- Kortelainen, Anna. 2003. Sammon puolustus ja miehisyyden kriisi. Teoksessa Kolbe, Laura (päätoim., toim.) & Anja Kervanto Nevanlinna (toim.): *Suomen kulttuurihistoria 3: oma maa ja maailma*. Helsinki: Tammi. s. 409.
- Kortelainen, Anna. 2004. Säädttömyyden vaihtokauppaa : geisha, shunga ja sensuuri. Teoksessa Konttinen, Annamari & Seija Jalagin (toim.): *Japanilainen nainen: kuvissa ja kuvien takana*. Tampere: Vastapaino. [Tokio]: Suomen Japanin instituutti. s. 89-111.
- Kortesalmi, Anna. 2008. *From objectification to dialogue: "Gaze" in Aviva Jane Carlin's Jodie's body and Steven Shainberg's Fur: an imaginary portrait of Diane Arbus*. Pro gradu -tutkielma, Englantilainen filologia, Helsingin yliopisto. 60 s.
- Koskinen, Taava. 2008. "Mad Tracey from Margate." *Taide* 48(4):14.
- Kuuro, Kieko. 2005. Homot ja lesbot. *Taide* 45(6):25.
- Larjanko, Mirja. 2002. Bordello. *Taide* 42(2):32-33.
- Laurinolli, Kirsti. 2001. Ensirakkaus kuin kuuma korvapuusti kourassa. *Lapsen maailma* 60(12):44-45.
- Lilja, Laura. 2004. *Kyseenalainen taideteko: heteronormin kyseenalaistus taiteellisessa työskentelyssä*. Opinnäyte, Visuaalisen kulttuurin osasto, Taideteollinen korkeakoulu. Lopputyön kirjalliseen osaan on liittynyt installaatio Sukupuolisuhteellisista. Helsinki; Taideteollinen korkeakoulu. 45 s.
- Mattheiszen, Mirkka. 2004. *Rappio ja renessanssi: dekadenssi Suomen kuvataiteessa ja kirjallisuudessa*. Espoo: Plataani. 141 s.

- Morley, Simon. 2002. *Penisorigami: opaskirja australialaisen genitaaliorigamin muinaiseen taitoon*. Suom. Asmo Koste. Engl. alkuteos *Pupperty of the penis*. Helsinki: Nastamuumio. 80 s.
- Mustola, Kati. 2007. Tom of Finland. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like, Vantaan kaupunginmuseo. s. 252-254.
- Mäenpää, Panu. 2001. *Cat on a queer tin roof: a descriptive study of the process of character analysis and directing*. Pro gradu -tutkielma, Englannin kielen laitos, Jyväskylän yliopisto. 152 s.
- Mäki, Teemu. 2002. Nolous, horjahdus ja kompastus. *Teatteri*. 57(7):8.
- Mäki, Teemu. 2008. Lapsiporno ja Ulla Karttusen taide. *Taide* 48(2):73-74.
- Nørretranders, Tor. 2004. Homo generosus: seksiä, taidetta ja bisnestä. Suom. Tarmo Haarala. Tansk. alkuteos *Det generøse menneske: en naturhistorie om at umage giver mage*. Helsinki: Art House. 272 s.
- Nyytäjä, Outi, 2002. Kun henki liikkuu, niin liha väräjä. *Teatteri* 57(7):9-12.
- Oikarinen, Maaria. 2004. Barbi puukottaa, mutta pornomiehet palvoo. *Taide* 44(2):40-43.
- Oikarinen, Maaria. 2005. Taide-evankelista Tennispalatsissa. *Taide* 45(2):6-12.
- Oksanen, Atte. 2002. Yksin kaikkia vastaan: Kalervo Palsan maskuliininen hulluus. *Naistutkimus* 15(4):18-29.
- Ollikainen, Maria. 2008. *Naisandrogyniaa, suloista viattomuutta ja ripaus hysteriaa: sukupuoli ja seksuaalisuuden representaatioita Rudolf Koivun kuvituksissa Anni Swanin saduissa "Silkinhieno ja peikot", "Vedenemännän lahja" ja "Satu kolmesta lapsesta, jotka menivät kevättä hakemaan"*. Pro gradu -tutkielma, taidehistoria, Helsingin yliopisto. Mikrotalenne. Sivumäärää ei ilmoitettu (LINDA 27.5.2009)
- Pensar-Granroth, Monika. 2001. Sinneas frihet. *Ad lucem* 94(2):53-54.
- Puukko, Kristiina. 2005. *Ulos kaapista ja näyttämölle: kokemuksia seksuaalivähemmistöjen teatterista*. AMK-opinnäytetyö, esittävän taiteen koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 45 s. + 2 liitelehteä.
- Räsänen, Elina. 2006. Pyhien ruumiillisuus myöhäiskeskiajalla: Pyhän Barbaran kuvallinen elämäkerta Kalannin alttarikaapin maalauksissa. *Teologinen aikakauskirja* 111(1):56-72.
- Pensar-Granroth, Monika. 2008. Feminist med flera fönster. *Ny tid* (42):3.
- Roos, Jonni. 2004. Pullaa ja karvoja. *Taide* 44(6):78.
- Rossi, Leena-Maija. 2001. *Kuvista toisin sanoen: Feministikatsojan näkökulmia*. Helsinki: Lasipalatsi. Omakirja. 276 s.
- Rossi, Leena-Maija. 2002. Pillereitä ja politiikkaa: Sukupuolen ja seksuaalisuuden kuvia 1960-luvulta 2000-luvulle. Liittyen näyttelyyn Taiteen aktivistit, Kiasma: *Popcornia ja politiikkaa*. Helsinki: Kiasma. Elektroninen aineisto. Luettavissa verkossa: <http://www.kiasma.fi/site/pop/etusivu.php>
- Rossi, Leena-Maija. 2004. Ylevät, rumat ja haastavat: ruumiillisuus suomalaisessa 1900-luvun kuvataiteessa. Teoksessa Kolbe, Laura (päätoim.), Kirsi Saarikangas, Pasi Mäenpää & Minna Sarantola-Weiss (toim.): *Suomen kulttuurihistoria 4: koti, kylä, kaupunki*. Helsinki: Tammi. s. 473-487.
- Saloniemi, Suvi. 2004. "Minä tulin niitä siittimiä katsomaan": yleisön suhde Kalervo Palsan taiteeseen = "I came to see the penises". Teoksessa Aarnio, Eija & Marja Sakari (toim.): *Rakastaa, ei rakasta...* :

kokoelmien valitut = Love me or leave me: favourites from the collections. Nykytaiteen museon julkaisuja; 93. Helsinki: Nykytaiteen museo Kiasma; Like. s. 115-130.

Silde, Marja. 2002. Väistämätön seksi: mutta millaisena se mahtuu teatteriin. *Teatteri* 57(7):4-7.

Silvennoinen, Minna. 2006. *Salatut eläimet: kolme lähestymistä kohti sitä mitä on.* Opinnäyte, Taidekasvatuksen osasto, Taideteollinen korkeakoulu. Lopputyön kirjalliseen osaan on liittynyt installaatiomuotoinen näyttely "Kaikki on kivaa, kaikki on mukavaa!" Koetilassa Helsingissä elokuussa 2004. 88 s.

Suoyrjö, Elina. 2006. *Sukupuolen ja seksuaalisuuden representaatioista Pierre et Gillesin ja David LaChapellen kuvissa.* Pro gradu -tutkielma, taidehistoria, Helsingin yliopisto. Mikrokortti.

Tarkkinen, Sirpa. 2005. Sympaattisesta tulikin seksistinen. *Sosiaaliturva* 93(10):20-21.

Tihinen, Juha-Heikki. 2001. Älä puhu siitä: homoerotiikan poissaolo Magnus Enckell -kirjoittelussa. *Kaltio* 57(2):64-67.

Tihinen, Juha-Heikki. 2004. Maskuliinisuuden nykykuvasto. *Taide* 44(3):30-33.

Uusitalo, Tomi. 2002. *Kuva, seksi ja pojat.* Opinnäyte, Taidekasvatuksen osasto, Taideteollinen korkeakoulu. 93 s.

Valkonen, Anne. 2008. Ah, tämä aistillisuus, tämä kaiken voittava aistillisuus. *Taide* 48(3):44-50.

Vänskä, Annamari (toim.). 2002. *Näkyvä)seksi: tutkimuksia kuvien sukupuolikulttuurista.* Taidehistoriallisia tutkimuksia; 35. Helsinki: Taidehistorian seura. 183, [1] s.

Vänskä, Annamari. 2006. Vikuroivia vilkaisuja ruumiiseen, sukupuoleen, seksuaalisuuteen ja visuaalisen kulttuurin tutkimukseen. *Naistutkimus* 19(3):47-53.

Vänskä, Annamari. 2007. Genitaalieja, feministejä & tapettia. Kuvataiteilija Heidi Lunabba. *Z-lehti* (5):12-15.

Vääränen, Seija. 2004. Ihmisen mitta on ihmisyyys. *Taide* 44(2):64-65.

2.6. PORNOGRAFIA

Camp, Waler de. 2005. *Fetissikirja: fetisismien, pornon ja erotiikan historia.* 4. p. Helsinki: Like. 142, [1] s.

Despentes, Virginie. 2008. *King Kong- tyttö.* Suom. Lotta Toivanen. Helsinki: Like. 155 s.

Ekrem, Eva. 2001. Ståfräs, glidmedel, action! *Studentbladet* 90(9):6.

Genrup, Kurt. 2005. Ruoka ja seksi ennen ja nyt. *Museotiedote* (4):16-19.

Haavio-Mannila, Elina. 2006. Arkipäivän erotiikka. Teoksessa Taipale, Ilkka (toim.): *100 sosiaalista innovaatiota Suomesta.* [Helsinki]: Itämerikeskussäätiö Kunnia cop. Luku 94 (2 s.)

Haavio-Mannila, Elina. 2007. Eroticism in everyday day. Teoksessa Taipale, Ilkka (toim.): *100 social*

innovations from Finland. Helsinki: Baltic Sea Centre Foundation. Luku 94 (2 s.)

Haavio-Mannila, Elina. 2008. Nichijō no erotishizumu: Finrandojin no seiseikatsu. Teoksessa *Finrando o sekaiichi ni michibiita hyaku no shakai kaikaku*. Tōkyō: Kōjin no Tomosha. s. 286-288.

Hekanaho, Pia Livia. 2007. Mitä mies haluaa: FemDom-porno ja miehininen masokismi. Teoksessa Kalha, Harri (toim.): *Pornoakatemia!*. Eetos-julkaisuja; 4. Turku: Eetos. s. 114-151.

Honkanen, Kaisa-Mari. 2001. *Lapsipornografian rikosoikeudellinen sääntely ja rikosoikeuspolitiikka*. Oppinäyte, Rikos- ja prosessioikeuden sekä oikeuden yleistieteiden laitos, Helsingin yliopisto. 86 s.

Hänninen, Hannamari. 2002. *Pornon rahavirtoja: Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan teettämä selvitys pornografian laajuudesta ja rahavirroista 2000-luvun Suomessa*. TANE-monisteita; 2002:2. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, tasa-arvoasiain neuvottelukunta. 26, [1] s.

Härmä, Sanna & Taru Leppänen. 2006. Miltä porno kuulostaa?: sukupuoli, äänet ja musiikki valtaviiran pornoelokuvissa. *Lähikuva* (3):6-18.

Sosiaali- ja terveysministeriö, tasa-arvoasiain neuvottelukunta. 2002. *Ihminen lihatiskillä: Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan 30-vuotisjuhlaseminaari 4.12.2002 : seminaariraportti*. TANE-monisteita; 2002:3. Tekstiä myös englanniksi. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, tasa-arvoasiain neuvottelukunta. 46 s.

Jern, Siv. 2001. Tre kvinnors samtal kring en kopp te: om pornografi och sexualitet. *Ad lucem* 94(2):49-51.

Kalha, Harri (toim.). 2007. *Pornoakatemia!* Eetos-julkaisuja; 4. Turku: Eetos. 424 s.

Kallio, Päivi. 2004. *Rakel Liekki ja pornotähden kapina: pornotähdessä tuotettujen diskurssien ja representaatioiden analysointia performatiivisuuden näkökulmasta*. Pro gradu -tutkielma, Tiedotusopin laitos, Tampereen yliopisto. 76, [18] s.

Kankkonen, Stig. 2004. Pornografien blir allt aggressivare: forskare efterlyser kraftigare motåtgärder. *Kyrkpressen* 35(38):6.

Kontula, Osmo. 2002. Araki ja Kielletyt kuvat sitovat erotiikan menneisyyttä ja nykypäivää. *Taidemuseo Tennispalatsi* (3):3-5.

Kontula, Osmo. 2002. Shunga erotiikan menneisyyttä ja nykypäivää. *Seksuaaliterveys* (3):7-10.

Kontula, Osmo. 2007. Pornografia. Teoksessa Apter, Dan, Leena Väisälä & Kari Kaimola (toim.): *Seksuaalisuus*. Helsinki: Duodecim. s. 392-400.

Kontula, Osmo. 2008. The role of pornography in media and in sex education. *Tidsskrift for Norsk psykologforening* (45):739-742.

Korppi, Timo. 2002. *Lihaa säästämättä: 30 vuotta suomalaisen pornobisneksen etulinjassa*. Helsinki: Johnny Kniga. 329, [1] s.

Laine, Clarissa. 2008. *Pornografia 1800-luvun lopun Englannissa: sukupuoli ja seksuaalisuus the Pearl-lehdessä*. Pro gradu -tutkielma, yleinen historia, Helsingin yliopisto. 85 s.

Laiho, Marianne & Iris Ruoho (toim.). 2005. *Median merkitsemät: ruumis ja sukupuoli kuvassa*. Jyväskylä: PS-kustannus. 158, [1] s.

Laukkanen, Mari-Elina. 2001. Kaikki kaupan päivälehdessä sivuilla. *Tiedotustutkimus* 24(1):13-18.

McNeil, Legs. 2007. *Alaston Hollywood: pornoelokuvateollisuuden sensuroimaton historia*. Suom. Ike

Vil. Engl. alkuteos *The other Hollywood: the uncensored oral history of the porn film industry*. Helsinki: Like. 712, [1] s.

Mether, Ulla. 2002. Seksikauppaa - luvalla ja ilman. *Yliopisto* 50(6):22-23.

Mäklin, Marika. 2001. Marjut äger strippklubb. *Studentbladet* 90(9):14-15.

Nikunen, Kaarina, Susanna Paasonen & Laura Saarenmaa (toim.). 2005. *Jokapäiväinen pornomme: media, seksuaalisuus ja populaarikulttuuri*. Tampere: Vastapaino. 250 s.

Nikunen, Kaarina, Susanna Paasonen & Laura Saarenmaa (toim.). 2007. *Pornification: sex and sexuality in media culture*. Oxford: Berg. 204 s.

Nissinen, Teija. 2009. Tytöt ja porno - yleinen poikkeus. *Psykologia* 44(1):54-56.

Nylén, Antti. 2001. Styckandets dimensioner. *Ad lucem* 94(2):39-43.

Paasonen, Susanna. 2006. Email from Nancy Nutsucker: representation and gendered address in online pornography. *European Journal of Cultural Studies* 9(4):403-420.

Paasonen, Susanna, Kaarina Nikunen & Laura Saarenmaa. 2007. Pornification and the education of desire. Teoksessa Paasonen, Susanna, Kaarina Nikunen & Laura Saarenmaa (toim.): *Pornification*. Oxford: Berg. s. 1-20.

Pensar-Granroth, Monika. 2001. Guds pornografiska öga. *Ad lucem* 94(2):17.-

Puttonen, Mikko. 2009. Oikeutta himolle. *Yliopisto* (6-7):16-21.

Pyrhönen, Heta. 2007. Imagining the impossible: the erotic poetics of Angela Carter's Bluebeard stories. *Textual practice* 21(1):93-111.

Saarinen, Erja. 2004. Netin vaaroja ja vaarojen välttelyä. *Sosiaaliturva* 92(2):23.

Tarsalainen, Anne. 2003. Joka viides lapsi kokenut järkytyksen internetissä. *Opettaja* 98(15):34.

Vehkoo, Johanna. 2001. Reilun kaupan pornografiaa etsimässä: "Ei ole hyvää pornoa, on vain pornoa." *Aviisi* 42(11):10-11.

Virkkunen, Joni. 2006. "Hanki uusi työ: tule erotiikkakoulun pikakurssille": virolainen prostituutiokeskustelu ja käsityksen sukupuolesta. *Naistutkimus* 19(3):55-59.

McNeil, Legs. 2007. *Alaston Hollywood: pornoelokuvateollisuuden sensuroimaton historia*. Suom. Ike Vil. Engl. alkuteos *The other Hollywood: the uncensored oral history of the porn film industry*. Helsinki: Like. 712, [1] s.

Vänskä, Annamari, Harri Kalha, Tuula Juvonen & Antu Sorainen. 2004. Minä ja mun porno. *Naistutkimus* (2):68-73.

Vänskä, Annamari. 2006. Chloe Piene: flirttiä kuoleman, seksin ja pornon kanssa. Teoksessa Karjalainen, Tuula & Marja Sakari (päätoim.): *Ars 06: toden tuntu = sense of the real*. Nykytaiteen museon julkaisuja; 100. Kään. Mike Gerner et al. Helsinki: Kiasma. s. 188.

2.7. VALOKUVAUS

Bienert, Dorothee. 2008. *Don't worry - be curious!: conference at the Pori Art Museum, October 25-26, 2007*. Ars Baltica Triennial of Photographic Art (4: 2007: Kiel). Porin taidemuseon julkaisuja; 89. Tutka / Porin taidemuseon julkaisuja; 7. Pori: Pori Art Museum. 88 s.

Frigård, Johanna. 2008. *Alastomuuden oikeutus: julkistettujen alastonkuvien moderneja ideaaleja Suomessa 1900-1940*. Bibliotheca historica; 114. Suomen valokuvataiteen museon julkaisuja; 23. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Suomen valokuvataiteen museo. 307 s.

Hacklin, Saara. 2007. Girls just want to have fun? *Taide* 47(1):69-70.

Hakola, Ulla, Lauri Mannermaa, Tarja Koffert & Leena Koulu (toim.). 2009. *Valokuvan terapeuttinen voima*. Piirrookset: Tiina Ripatti. Helsinki: Duodecim. 256 s.

Harjula, Riikka. 2008. *Maistraatti on homoille - rakkaus heteroille: sukupuolen ja seksuaalisuuden esitykset 9. luokan uskonnon oppikirjojen kuvissa*. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteiden tiedekunta, Lapin yliopisto. 127, [9] s.

Honka, Tiina. 2003. Mustaa, seksuaalista, huumoria. *Kaltio* 59(4):153-156.

Laakso, Harri. 2006. Nautinnon kaleidoskooppi: Wolfgang Tillmansin valokuvista. *Taide* 46(4):18-25.

Laukkanen, Marjo. 2004. Sukupuolitetun ruumiin kuvia ja kuvitelmiä. *Lähikuva* (4):6-20.

Majuri, Susanna. 2007. *Sinä pohjoinen: kuviteltu vesi ja melankolian värit*. Opinnäyte, Visuaalisen kulttuurin osasto, Taideteollinen korkeakoulu. Opinnäytteen osana Valokuvagalleria Hippolytessä vuonna 2006 ja Pohjolan talossa Reykjavikissa vuonna 2007 esillä ollut Sinä pohjoinen -kuvasarja sekä videoteos Onnenkantamoinen, jota ei ole jätetty säilytettäväksi. 47, [22] s.

Oikarinen, Maaria. 2005. Huora, Jumala ja taiteilija. *Taide* 45(1):62-63.

Pallasmaa, Ullamaria. 2008. Provokaatiota ja flirttiä. *Taide* 48(2):61-62.

Silvanto, Satu. 2001. *Katso ihmistä: Ecce Homo-valokuvanäyttelyn vastaanotto taiteen, politiikan ja uskonnon näkökulmista sekä kulttuurikiistana*. Pro gradu -tutkielma, sosiologia, Helsingin yliopisto. Mikro kortti 4695. 124 s., 4 liites.

Silvanto, Satu. 2002. *Ecce homo = Katso ihmistä: valokuvanäyttely kulttuurikiistana*. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja; 74. Perustuu pro gradu -tutkielmaan. Elisabeth Ohlsonin Ecce homo -näyttelyn kuvat. [Jyväskylä]: Jyväskylän yliopisto. 161 s.

Vänskä, Annamari. 2005. Ruumis, ruoka, seksi: oikoteitä kulttuurin psyykeen. *Nuori voima* (5):18-20.

Vänskä, Annamari. 2006. Kiinnostus sukupuoleen: Aurora Reinhard houkuttelee kyseenalaistamaan stereotyyppioita. *SQS* (1):137-145.

Vänskä, Annamari. 2006. "Mun missivuosi on kohta loppu": vuoden nuori taiteilija Heta Kuchka YLE TV-1:n aamulähetyksessä. *Taide* 46(6):20-23.

Vänskä, Annamari. 2007. "Isona minusta tulee palomies!": kuinka lapsia heteroseksualisoidaan Vogue Bambinin muotikuvissa. *Nuorisotutkimus* 25(1):3-22.

2.8. MUSIIKKI JA TANSSI

- Aho, Marko & Antti-Ville Kärjä (toim.). 2007. *Populaarimusiikin tutkimus*. Tampere: Vastapaino. 319 s.
- Hoppu, Petri (toim.). 2006. *Suomen kansan oudot tanssit: Tanssimuistiinpanoja arkistojen kätköistä*. Helsinki: Kansanmusiikin ja -tanssin edistämiskeskus. 58 s.
- Juntunen, Juhon. 2005. Rockin kaupunkitarinat: lehmänkieliä, tapettuja koiria ja seksiorgioita. *Soundi* 31(1):80-83.
- Kateisto, Pauliina. 2005. *Rrockia soittavat tytöt: sukupuolisuuden kokeminen rockkulttuurissa*. Opinnäyte, Musiikkikasvatuksen osasto, Sibelius-Akatemia. 89 s.
- Koppinen, Mari. 2006. Onko merkillä merkitystä?: sukupuoli on tärkeässä roolissa musiikin alalla. *Sibis* (1):10.
- Laitinen, Katja. 2003. Sitruunoista limonadiksi: faniyhteisössä neuvoteltu sukupuoli. Teoksessa Roivas, Marianne & Risto Turunen (toim.): *Mikä ero?: kaksikymmentä kirjoitusta yhteiskunnasta, kulttuurista ja sukupuolesta*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 255-270.
- Laukkanen, Anu. 2003. Luonnollista liikettä, epäsoivia asentoja: haastattelututkimus itämaisen tanssin liikekielestä Suomessa. Teoksessa Saarikoski, Helena (toim.): *Tanssi tanssi: kulttuureja, tulkintoja*. Tietolipas; 186. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 191-223.
- Lehikoinen, Kai. 2005. *Stepping queerly'?: discourses in dance education for boys in late 20th century Finland*. Bern: Peter Lang. 336 s.
- Lehtonen, Kimo & Yrjö Heinonen. 2006. Musiikki psyykkisen työskentelyn edistäjänä : 8-vuotiaan tytön musiikkiterapiaistunnon analyttinen tulkinta. *Psykoterapia* 25(2):[98]-109.
- Leppänen, Taru, Pirkko Moisala & Anne Sivuoja-Gunaratnam. 2003. Musiikin naistutkimus. Teoksessa Eerola, Tuomas, Jukka Louhivuori & Pirkko Moisala (toim.): *Johdatus musiikintutkimukseen*. [Helsinki]: Suomen musiikkitieteellinen seura. s. 225-232.
- Leppänen, Taru. 2005. Lastenmusiikkikulttuuri, sukupuoli ja seksuaalisuus. Teoksessa Saarikoski, Helena (toim.): *Leikkikentiltä: lastenperinteen tutkimuksia 2000-luvulta*. Tietolipas; 208. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 234-254.
- Meriläinen, Mikko. 2009. Princen seksiuskonto. *Niin & näin* 15(1):97-99.
- Miettinen, Jukka O. 2002. Ulos kaapista!: gay-näkökulma nostaa päätään musiikin tutkimuksessa. *Rondo* 40(8):3, 38-41.
- Moisala, Pirkko. 2001. Gender performance in a Finnish dance restaurant: reflections on a multicultural fieldwork experiment. *Narodna umjetnost* 38(1):7-19.
- Niiranen, Susanna. 2006. Muusa, mesenaatti ja muusikko: naistrubaduuriin sosiaalinen identiteetti. Teoksessa Moilanen, Laura-Kristiina & Susanna Sulkunen (toim.): *Aika ja identiteetti : katsauksia yksilön ja yhteisön väliseen suhteeseen keskiajalta 2000-luvulle*. Historiallinen arkisto: [126]. Julkaisussa sarjanumero virheellisesti 123. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 37-67.
- Owen, Cris. 2002. *Valheellinen elämäni*. Tekstiä suomeksi ja ruotsiksi. Turku: Lady Madeleine. 240 s.

- Perkiö, Heli. 2003. Kukkomunareckia ja virtuooseja: hevi ja maskuliinisuus. Teoksessa Jokinen, Arto (toim.): *Yhdestä puusta: maskuliinisuuksien rakentuminen populaarikulttuureissa*. Tampere: Tampere University Press. s. 164-189.
- Rannela, Terhi. 2003. *"Express yourself, don't repress yourself": uskonnollisuus ja seksuaalisuus Madonnan lauluteksteissä 1982-2003*. Pro gradu -tutkielma, Taideaineiden laitos, Tampereen yliopisto. 97 s.
- Savage, Jon. 2007. Joe Meek ja elokuun kahdestoista 1966. Suom. Tommi Uschanov. *Nuori voima* (4):25-31.
- Sivuoja-Gunaratnam, Anne & Hanne Huotari. 2006. Sukupuoli liikkeessä: musiikin naistutkimuksella ei ole pulaa tutkimuskohteista. Kuvitus: Hanne Huotari. *Sibis* (1):12-[13].
- Soilevuo-Grønnerød, Jarna. 2007. Kriittinen miestutkimus, maskuliinisuus ja miehen kategoria. *Musiikin suunta* 29(4):45-65.
- Välimäki, Susanna. 2003. K.D.Langin Johnny get angry performanssina: taiteilijuus, identiteetti, omakuva. *Musiikin suunta* 25(3)-4-20.
- Välimäki, Susanna. 2007. Musical migration, perverted instruments and cosmic sounds: queer constructions in the music and sound of Angels in America. Teoksessa Richardson, John & Stan Hawkins (toim.): *Essays on sound and vision*. [Helsinki]: Helsinki University Press. s. [177]-219.
- Välipakka, Inka. 2002. Tanssittu naisen muotoon ja aistimellisesti ja henkisesti. *Naistutkimus* 15(1):31-40.
- Vänskä, Annamari. 2007. Introduction: Queer Eurovision!. *SQS* (2):1-7.
- Väätäinen, Hanna. 2002. *The performance of gender in combi dance*. Teoksessa Kärki, Kimi, Rebecca Leydon & Henri Terho (toim.): *Looking back, looking ahead: popular music studies 20 years later / proceedings of the Eleventh Biannual IASPM Conference July 6-10, 2001, Turku, Finland*. Turku: IASPM-Norden. s. 179-184.
- Väätäinen, Hanna. 2003. Pyöreiden muotojen puolesta: vammaisen naistanssijan ruumiillinen toimijuus valssissa. Teoksessa Saarikoski, Helena (toim.): *Tanssi tanssi: kulttuureja, tulkintoja*. Tietolipas; 186. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 225-256.
- Väätäinen, Hanna. 2003. *Rumbasta rampaan: vammaisen naistanssijan ruumiillisuus pyörätuolikipatansseissa*. Väitöskirja, Åbo Akademi. Turku: Åbo Akademi. Julkaistu myös verkkojulkaisuna. 182 s.
- Väätäinen, Hanna. 2004. Kymmenen vuotta feministisiä tulkintoja musiikista. *Musiikki* 34(1):3-12.

2.9. ELOKUVAT, TELEVISIOSARJAT, MUSIIKKIVIDEOT JA ANIMAATIOT

- Airio, Tessa H. 2001. Päästä varpaisiin rakkautta varten. *Filmihullu* (1):9-13.
- Banaji, Shakuntala. 2007. Intiimit harhakuvat: brittiläis-aasialaisten nuorten katsojien pohdintoja hindielokuvista ja seksuaalisuudesta. *Lähikuva* 20(3):12-25.
- De Lauretis, Teresa. 2004. *Itsepäinen vietti: kirjoituksia sukupuolesta, elokuvasta ja seksuaalisuudesta*.

- Anu Koivunen (toim.). Suom. Tutta Palin & Kaisa Sivenius. Tampere: Vastapaino. 304 s.
- Dyer, Richard. 2002. *Älä katso! : seksuaalisuus ja rotu viihteen kuvastossa*. Martti Lahti (toim.). Suom. Martti Lahti et al. Tampere: Vastapaino. 266 s.
- Eltonen, Tuuli. 2006. "On you everything looks good": ideaalimaskuliinisuus Sean Conneryn James Bond -elokuvissa. *Lähikuva* (4):22-38.
- Eltonen, Tuuli. 2007. *Always shaken, forever stirred: sukupuolen problematiikka James Bond -elokuvissa*. Lisensiaatintyö, mediatutkimus, Turun yliopisto. 257, [3] s.
- Eskola, Kanerva. 2002. *Tekstin ja faniuden anatomiaa: sukupuolen ja identiteetin kysymykset Rocky horror picture show -ilmiössä*. Pro gradu -tutkielma, Taideaineiden laitos, Tampereen yliopisto. 135 s.
- Eskola, Kanerva. 2003. Ristiin rastiin sukupuolta: miehet ja Rocky Horror Picture Show. Teoksessa Jokinen, Arto (toim.): *Yhdestä puusta: maskuliinisuuksien rakentuminen populaarikulttuureissa*. Tampere: Tampere University Press. s. 209-237.
- Grönberg, Ville-Valtteri. 2001. *Mekanisoitua ihminen Favid Cronenbergin elokuvassa Crash*. Pro gradu -tutkielma, Kirjallisuuden laitos, Jyväskylän yliopisto. 83 s.
- Haajanen, Olli. 2008. *Language, sexuality and queer linguistics, with a case study on sexual identity labels in The L word*. Pro gradu -tutkielma, englantilainen filologia, Helsingin yliopisto. 138 s.
- Hietala, Marjaana. 2003. *"Why is it OK for two women to kiss but not two men?": seksuaalisuuden ja sukupuolisuuden representaatioita televisiosarjoissa Ally McBeal ja The Practice*. Pro gradu -tutkielma, Taideaineiden laitos, Tampereen yliopisto. 99 s.
- Holopainen, Anu. 2001. Ilmiö nimeltä Sinkut. *Lukufiilis* (3):20-21.
- Huotari, Tuula & Anne-Mari Karjalainen. 2003. *TV:n naiskuva ja naiseksi kasvaminen: helsinkiläisten 14-17 -vuotiaiden tyttöjen kokemuksia*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 48 s.
- Iikkanen, Tanja. 2001. *Kirjallinen rakennustyömaa: käsikirjoituksen ominaispiirteitä ja niiden käyttö dokumenttielokuvassa*. Dokumentin tekijöiden ja päähenkilön välisestä suhteesta Ex-gay -dokumentissa. Lopputyö, medianomitutkinto, Turun kristillinen opisto. [65] s.
- Iitti, Sanna. 2007. Björk metsästäjänä ja naisellisuuden naamiot. *Musiikin suunta* 29(4):66-74.
- Jokinen, Sanna. 2008. *Dokumenttielokuvan päähenkilö samaistumiskohteena*. AMK-opinnäytetyö, viestinnän koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. Myös pdf-tiedostona. 34 s.
- Jäntti, Eeva & Anna-Maria van Ooik. 2007. *Sukupuolet videotäiteessä*. AMK-opinnäyte, viestinnän koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 62, [4] s. + CD-ROM.
- Kangasniemi, Hanna. 2007. *Määriteltävänä lesboelokuva: esimerkkinä Tuija-Maija Niskasen elokuva Jäähyväiset*. Pro gradu -tutkielma, mediatutkimus, Turun yliopisto. 97, [3] s.
- Karkulehto, Sanna. 2003. Salonkikelpoiset queerit: queer chic, heteronostalgiaa ja Sinkkuelämää. *Lähikuva* (4):54-59.
- Karkulehto, Sanna. 2008. "Homo-Marskin" päivät mediamyrskyn silmässä: hankala seksuaalisuus Uralin perhosen vastaanotossa. *Tiedotustutkimus* 31(5):56-79.
- Kaukonen, Martta. 2002. *Pelleilyä ja poliittista aktivismia: transsukupuolisuus amerikkalaisissa talk show -ohjelmissa*. Pro gradu -tutkielma, elokuva- ja televisiotiede, Turun yliopisto. 85 s.

- Koistinen, Laura. 2006. *Girls on film?: the forming of sex/sexual/gender identity of film characters in 'The adventures of Priscilla, Queen of the Desert' and 'To Wong Foo, Thanks for everything, Julie Newmar'*. Pro gradu -tutkielma, Kielten laitos, Jyväskylän yliopisto. 104 s.
- Koivunen, Anu. 2003. *Performative histories, foundational fictions: gender and sexuality in Niskavuori films*. Studia Fennica; 7. Väitöskirja, Turun yliopisto. Helsinki: Finnish Literature Society. 425 s.
- Kuorikoski, Niina. 2004. *We're supposed to be an alternative family. An analysis of the lesbian characters and lesbianism in the two versions of Queer as Folk*. Pro gradu -tutkielma, Englannin kielen laitos, Oulun yliopisto. 82, [2] s.
- Kuorikoski, Niina. 2006. Lesbopuuhastelua mullan alla: queer-feministinen analyysi kahden nuoren naisen välisestä suhteesta. *Lähikuva* (4):54-61.
- Luostarinen, Emma. 2007. *Seksiä, Kristus-hahmoja ja väkivaltaa: uskonnollinen symboliikka Lars von Trierin elokuvissa Breaking the waves ja Dogville*. Opinnäyte, Teologinen tiedekunta, Helsingin yliopisto. 60 s.
- Maasilta, Mari. 2005. Sensuurin puolesta vai vastaan?: Karmen-elokuvan herättämä verkkokeskustelu kahdella senegalilaisella verkkofoorumilla. *Lähikuva* (1):41-55.
- Mattila, Taina. 2001. *Fucking åmål: nuoruusiän identiteetin tarkastelua elokuvasta*. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteiden tiedekunta, Lapin yliopisto. 149 s.
- Molander, Gustaf. 2006. Brokeback Mountain: tunteellisuutta nykymakuun. *Lähikuva* (2):41-65.
- Mäkelä, Pihla Tiina-Maria. 2006. *Katolinen pappi ja kirkon selibaattivelvoitus meksikolaisessa elokuvassa Isä Amaron rikos (2002)*. Pro gradu -tutkielma, kulttuurihistoria, Turun yliopisto. 143, [2] s.
- Niemi, Tapio. 2006. *Snow White and other obscenities: sexual censorship and self-regulation of movies during Hollywood's Golden Age (1927-60)*. Pro gradu -tutkielma, Kielten laitos, Jyväskylän yliopisto. 85 s.
- Ojajärvi, Sanna. 2001. A private issue of public interest: discourses of gender and sexuality on television. Teoksessa Kivikuru, Ullamaija & Tarja Savolainen (toim.): *The politics of public issues*. Viestinnän julkaisuja; 5. Helsinki; Univeristy of Helsinki, Department of Communitisation. s. 195-211.
- Paasonen, Susanna & Laura Saarenmaa. 2007. The golden age of porn: nostalgia and history in cinema. Teoksessa Paasonen, Susanna, Kaarina Nikunen & Laura Saarenmaa (toim.): *Pornification: sex and sexuality in media culture*. Oxford: Berg. s. 23-32.
- Pakkanen, Johanna. 2005. "Day by day by day": kaksostaminen, heteromelankolia ja pois paketoitu suru elokuvassa Nuori naimaton nainen. *Lähikuva* (1):59-69.
- Paloheimo, Matti. 2003. *Seksiä ja väkivaltaa: kysymyksiä elokuvatarkastajlle*. Helsinki: Like. 128 s.
- Pöyhtäri, Mari. 2005. *Romanttista rakkautta rakentamassa : sukupuoli, seksuaalisuus ja huumorin elementit uudessa, romanttisessa komediassa*. Pro gradu -tutkielma, mediatutkimus, Turun yliopisto. 122 s.
- Raappana, Pekka. 2008. *Main character Beatrix Kiddo of the Kill Bill saga: a mother, a bride and a killer*. Pro gradu -tutkielma, englantilainen filologia, Oulun yliopisto. 57 s.
- Radel, Nicholas F. 2001. Perestroika?: (dis)articulating gay identity in American film and drama at the millennium. Teoksessa Koski, Lena M. (toim.): *American studies at the millennium: ethnicity, culture & literature*. Department of Art Studies, Series A; 45. [Turku]: University of Turku. s. 61-74.

- Rantanen, Laura. 2004. Med andra ögon. *Ny tid* (50):7.
- Rintala, Katja. 2006. Itsensä paljastava maskuliinisuus: genrenäkökulma sukupuoleen ja seksuaalisuuteen George Michaelin musiikkivideoissa. *Musiikin suunta* 28(2): 4. artikkeli.
- Rosenberg, Henrik. 2001. Några sätt att se på sex: en sexfixerad filmåskådares anteckningar. *Peilikuva* (2):65-69.
- Rossi, Leena-Maija. 2005. Meissä kaikissa ei vielä asukaan pieni queer?: homosarjojen varovaista sukupuolimainontaa lukemassa. *Lähikuva* (2):75-80.
- Rönneberg, Cecilia. 2004. *Bond. James Bond: en strukturanalytisk studie av James Bond-filmerna med tonvikten lagd på konstruktionen av manlighet och kvinnlighet*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 99, [2] s.
- Saarenmaa, Laura. 2003. Kuka muistaa Liana Kaarinaa?: elokuvatähteyks ja seksi 1960- ja 1970-lukujen suomalaisessa populaarijournalismissa. *Lähikuva* (4):23-35.
- Salonen, Ilona. 2008. *Heteromännens kris: representationer av medelåldersmaskulinitet i Hollywoodfilm*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 101 s.
- Soppa, Mikko. 2004. "Tuollaisten naisten kanssa ei mennä naimisiin. Se olisi itsemurha": "uusi nainen" miehisen auktoriteetin uhkana Weimarin ajan saksalaisissa elokuvissa. Pro gradu -tutkielma, Historiatieteen laitos, Tampereen yliopisto. 103 s.
- Suominen, Heidi. 2008. *Mustavalkoista?: sukupuoli, etnisyyt ja seksuaalisuus ranskalaisessa elokuvassa Suhde (2000)*. Pro gradu -tutkielma, kulttuurihistoria, Turun yliopisto. 86, [5] s.
- Toikkanen, Ulla & Klaus Härö. 2007. Maailma, jossa ei ollut sijaa rakkaudelle: Klaus Härö ohjasi elokuvan Ruotsin häpeätahrasta. *Suomen lääkärilehti* 62(25):2492-2495.
- Valjus, Kati. 2001. Homot pysykööt tv-ruudussa?. *Kulttuuritutkimus* 18(4):40-41.
- Valovirta, Elina. 2005. Tosi queer?: seksuaalisuus viihteen muotona tositelevisiossa. *Lähikuva* (1):82-89.
- Vehkasalo, Salla. 2008. *Mennyt nurinkurin?: suomalaisuus, sukupuoli ja seksuaalisuus televisiodraamassa Venny (2003) sekä sen vastaanotossa*. Pro gradu -tutkielma, kulttuurihistoria, Turun yliopisto. 115, [9] s.
- Virtanen, Ilona. 2002. Kalle on aivan tavallinen homo: homoseksuaalisuuden representaatio saippuasarjassa Salatut elämät. *Tiedotustutkimus* 25(2):22-33.
- Vuorinen, Jaana. 2006. *Mieheyden ja naiseuden tuolla puolen: sukupuolen representaatioita science fiction -elokuvassa Lipton Cockton in the Shadows of Sodoma*. Pro gradu -tutkielma, audiovisuaalinen mediakulttuuri, Lapin yliopisto. 77 s.
- Välinoro, Matleena. 2004. Prostituutio politisoituu valkokankaalla. *Ihmisoikeusraportti* 12(4):24-25.

2.10. PELIT, SARJAKUVAT JA VITSIT

- Banks, Ian. 2004. *Seksiopas: ensikokemuksesta alkaen: kaikki vuosimallit, muodot, koot ja värit: opas terveelliseen ja nautinnolliseen seksiin*. Engl. lähdeteksti: Ian Banks. Piirrookset: Jim Campbell. Suom. teksti: Kari Uotinen. Engl. alkuteos *The sex manual*. Helsinki: Alfamer. [133] s.
- Blom-Matero, Minka. 2005. *X-Men aikansa ilmentäjänä ja myyttinä: seksuaalisuus ja väkivalta X-Men sarjakuvissa vuodesta 1963 vuoteen 2003*. Opinnäytetyö, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 119 s.
- Brook, L. 2007. *Reissaajan kieliopas rietasteluun, eli, kuinka saan seksiä vieraalla kielellä*. Kääntänyt ja toimittanut: Helmi Keränen. Helsinki: Johnny Kniga. 174, [1] s.
- Huhtamo, Erkki & Sonja Kangas (toim.). 2002. *Mariosofia: elektronisten pelien kulttuuri*. Helsinki: Gaudeamus. 366 s.
- Jolliffe, Gray. 2005. *Miehen paras ystävä Viljo tulee jälleen*. Suom. Anuirmeli Sallamo-Lavi. Engl. alkuteos *Wicked Willy reloaded*. [Helsinki]: Gummerus. [64] s.
- Jännäri, Pertti. 2007. *Nainen sivuosassa: tarkastelussa Helsingin Sanomien sarjakuvat*. Pro gradu -tutkielma, journalistiikka, Jyväskylän yliopisto. 67 s.
- Kangasvuo, Jenny. 2007. Halun leikkiä ja pervoja fantasioita japanilaisessa naisten pornosarjakuvassa. Teoksessa Kalha, Harri (toim.): *Pornoakatemia! Eetos-julkaisuja*; 4. Turku: Eetos. s. 276-313.
- Kassinen, Paula. 2008. *Sukupuolten sota: World of warcraft -pelin sukupuoli-ideologia*. Pro gradu -tutkielma, audiovisuaalinen mediakulttuuri, Lapin yliopisto. 128 s.
- Kataisto, Vesa. 2006. Ralf König: homohuumoria kaikelle kansalle. *Sarjainfo* (2):30-31.
- Leyner, Mark & Billy Goldberg. 2007. *Miksi miehillä on nännit? ja muita kysymyksiä joihin muutaman oluen jälkeen haluaisit lääkäritä vastauksen*. Helsinki: Ajatus. 203 s.
- Niemi, Lea. 2005. *DemonEyes sarjakuvan teko ja Supersankarinaisten tyyli*. AMK-opinnäytetyö, viestinnän koulutusohjelma, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. 36, [13] s. + CD-ROM + portfolio ja produktiivinen osio.
- Pakarinen, Mari. 2001. *Sexuality education at school: evaluation of an interactive computer game*. Päättötyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 49, 17 s.
- Perttula, Pirkko-Liisa (toim.). 2007. *Tuhmat jutut: K-18*. Kuv. Harri Pakarinen. Helsinki: Otava. 166 s.
- Pohjoisaho, Suvi. 2006. *Naishahmot elektronisten pelien kansikuvissa*. Pro gradu -tutkielma, graafinen suunnittelu, Lapin yliopisto. 78 s.
- Remes, Matti. 2001. *Akateeminen seksikirja: älyllisen monitasoista ja oivaltavaa pilapiirroshuumoria*. 2. p. Helsinki: Otava. 112 s.
- Saarinen, Tuija. 2001. Mees, naine ja igatsus Heikka Jussi seksuaalhumoris. Teoksessa Jaago, Tiiu: *Pärimuslik ajalugu*. Tartu: Tartu Ülikool. s. 173-182.
- Sillantaus, Teppo & Mikael Gylling. 2005. *Naisen kanssa: opas miehen ja naisen väliseen ylioppilaselämään*. Piirrookset: Stéphane Rosse. Helsinki: Nemo. 105 s.
- Stott, Bill. 2006. *Seksi: se tekee hulluksi!*. Suom. Sari Kumpulainen. Engl. alkuteos *Sex: it drives us crazy!*. Helsinki: Kolibri. [72] s.
- Ständis, Hüge (toim.). 2001. *Lennokkaimmat sexyjoket*. [Kauniainen]: Mattina. 144 s.
- Sulkava, Raimo, Pertti Riihelä & Olli-Pekka Ryyänen (toim.). 2006. *Atsalea kukkii jälleen: juttuja*

muistamattomuudesta ja vanhenemisesta. Helsinki: Alzheimer-säätiö, Helsingin Alzheimer-yhdistys. 109, [3] s.

Sulopuisto, Olli. 2005. Pansut, fanipalvelu ja lonkeroporno: animoitu kuvasarja seksistä välttää usein sensuurin. *Jyväskylän ylioppilaslehti* 45(7):12.

Wills, Juliette. 2006. *Miehenmetsästäjän kenttäopas*. Suom. Katja Ruunaniemi. Hämeenlinna: Karisto. 144 s.

Zep & Hélène Bruller. 2006. *Seksin zalat: oppaana Titeuf*. Suom. Liisa Leppänen. Ransk. alkuteos *Le guide du zizi sexuel*. Tampere: Egmont. 89, [2] s.

3. SEKSUAALISUUS JA YHTEISKUNTA

3.1. YLEISTÄ

Almaspour, Aliakbar. 2005. *Iranin naisten asema: oikeudet ja poliittinen toiminta*. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampere: Tampere University Press. 416 s.

Bergqvist, Christina & Satu Savolainen (toim.). 2001. *Tasa-arvoiset demokratiat?: sukupuoli ja politiikka Pohjoismaissa*. Helsinki: Edita. 347 s.

Crompton, Rosemary. 2007. Naisten (osittaisen) emansipaation seuraukset: sukupuolten ja yhteiskuntaluokkien välisen epätasa-arvon pysyvyys. *Sociologia* 44(2): 6. artikkeli.

Dahlgren, Susanne. 2004. *Contesting realities: morality, propriety and the public sphere in Aden, Yemen*. Department of Sociology, University of Helsinki: Research reports; 243. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: University of Helsinki. 258, [2] s.

Eeckhout, Bart. 2003. Postseksuaalinen kaupunki?: Times Square virtuaalisen tuotannon aikakaudella. *Kulttuurivihkot* (4):43-59.

El Saadawi, Nawal. 2002. *Eevan kätketyt kasvot: nainen arabimaailmassa*. Suom. Anniina Palomurto. 3. korj. p. Engl. alkuteos The hidden face of Eve. Helsinki: Kääntöpiiri. 366 s.

Foucault, Michel. 2006. Vaalia elämää ja antaa kuolla: rasismien synty. Suom. Matkus Himanen, Jukka Könönnen & Antti Paakkari. *Tiede & edistys* 31(4):265-280.

Hankamäki, Jukka. 2009. *Sensuurin Suomi: filosofisesti korrekkeja kolumneja arkipäivän ajatusrikoksista*. Helsinki: Book on Demand. 666 s.

Heikkinen, Kaija. 2006. Maaseudun sukupuolittuneet tilat ja ulossulkeminen. *Maaseudun uusi aika* (3):21-31.

Heiskala, Risto. 2004. Modernity and the articulation of the gender system - order, conflict, and chaos. *Polish sociological review* (2):111-124.

Helén, Ilpo, Mikko Jauho & Minna Harjula (toim.). 2003. *Kansalaisuus ja kasanterveys*. Helsinki: Gaudeamus. 318 s.

Hemming, Mia. 2008. Kaikki ei ole suhteellista. *Pippuri* (2):14-15.

Huhtinen, Aki-Mauri. 2003. Sotilaskin kammoaa ihmisen tappamista. *Agon* 2(1):8-10.

Hännikäinen, Timo. 2009. *Ilman: esseitä seksuaalisesta syrjäytymisestä*. Turku: Savukeidas. 201 s.

Ingström, Pia. 2007. *Lentävä feministi ja muita muistoja 70-luvulta*. Suom. Tarja Teva. Ruots. alkuteos *Den flygande feministen och andra minnen från 70-talet*. [Helsinki]: Schildt. 326 s.

Julkunen, Raija. 2005. Hyvinvointivaltion sukupuolijärjestelmä: Jane Lewisin feministinen teoria. Teoksessa Saari, Juho (toim.): *Hyvinvointivaltio: Suomen mallia analysoimassa*. Sosiaalipoliittisen yhdistyksen tutkimuksia; 60. Helsinki: Yliopistopaino. s. 360-387.

- Kinnunen, Merja. 2001. Luokiteltu sukupuoli. *Hyvinvointikatsaus* (2):56-58.
- Kinnunen, Merja. 2006. Simmel ja naiset. *Niin & näin* 13(4):59-62.
- Korhonen, Elina. 2008. *Terve talous: hyvinvoiva väestö talouskasvun perustana*. Toimittanut Laura Lipsanen. Väestötietosarja; 16. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Väestöliitto. 53 s.
- Käyhkö, Mari. 2007. Taipuisaksi ja puhtaaksi siivoojanaiseksi: työläistyttöjen kasvatus ja moraalinen sääteily toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa. *Kasvatus* 38(2):122-133, 186.
- Laitinen, Merja & Anneli Pohjola. 2009. *Tabujen kahleet*. Tampere: Vastapaino. 287 s.
- Lauerma, Hannu. 2009. *Pahuuden anatomia: pahuus, hulluus, poikkeavuus*. Helsinki: Edita. 240 s.
- Malmi, Pasi. 2009. *Discrimination against men: appearance and causes in the context of a modern welfare state*. Acta Universitatis Lapponiensis; 157. Väitöskirja, Lapin yliopisto. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino. 453 s.
- Malmi, Pasi. 2009. Miehiin kohdistuvan sukupuolisyrjinnän syyt ja ilmenemismuodot. *Naistutkimus* 22(2):69-74.
- Manner, Ilse. 2002. *Ennen näkymättömät: naisaktivistien toimintakokemuksia SETA:n alkuajoilta*. Mikrotallenne, 1 filmikortti. [Joensuu]: Joensuun yliopisto. 69 s. + liitteet.
- Manninen, Juha. Sukupuolijärjestelmä filosofisena kysymyksenä vuoden 1864 Suomessa. *Niin & näin* 13(3):115-127.
- Melkas, Tuula. 2005 *Gender equality barometer 2004*. Ministry of Social Affairs and Health Publications; 2005:11. Helsinki: Ministry of Social Affairs and Health. 88 s.
- Neste, Meri. 2009. *Helsingin homobaarien taloudellinen kannattavuus*. AMK-opinnäytetyö, ravintola-alan liikkeenjohdon koulutusohjelma, HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu. 60 s.
- Nieminen, Tarja. 2009. *Jämställdhetsbarometer 2008*. Social- och hälsovårdsministeriets publikationer; 2009:1. Helsingfors: Social- och hälsovårdsministeriet. 82 s.
- Oikarinen, Minna & Monika Veske. 2002. *"Me kaivataan hiukan ystävällisyyttä ja sivistyneisyyttä...": somalialaisten naisten ajatuksia kahdessa kulttuurissa*. AMK-opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 78, [2] s.
- Ranta-Owusu, Eija Maria. 2006. *Tasa-arvoinen regla de ocha-ifá, hierarkkinen regla de ocha-ifá: sosiaaliset toimijat ja kulttuuriset skeemat rituaaleissa Kuuban 1990-luvun jälkeisen taloudellisen ja sosiaalisen muutoksen kontekstissa*. Pro gradu -tutkielma, Sosiologian laitos, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 6293. 118 s., 26 liites.
- Riihimäki, Aapo. 2006. *Eros ja talous: kohti historian loppuselvitystä*. Jyväskylä: Atena. 160 s.
- Salonen, Kirsi. 2002. Synnin pauloissa. Teoksessa Kolbe, Laura (toim.): *Suomen kulttuurihistoria. Osa 1: Taivas ja maa*. Helsinki: Tammi. s. 223-226.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2005. *Gender Equality Barometer 2004*. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja; 11. Helsinki: Ministry of Social Affairs and Health. 88 s.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2005. *Government action plan for gender equality 2004-2007*. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja; 12. Helsinki: Ministry of Social Affairs and Health. 39 s.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2007. *Men and gender equality in Finland*. Publications of the Ministry of

- Social Affairs and Health; 2007:2. Helsinki: Ministry of Social Affairs and Health. 109 s.
- Skugge, Linda, Belinda Olsson & Brita Zig. 2003. *Pilluparvi*. Suom. Anu Tukala. Helsinki: Like. 208 s.
- Suihkonen, Minna. 2003. Oikeus perhesuunnitteluun vähentää köyhyyttä. *Ydin* 37(5):30-31.
- Sunnari, Vappu, Jenny Kangasvuo & Mervi Heikkinen (toim.). 2002. *Gendered and sexualised violence in educational enviro[n]ments*. Femina borealis; 6. Oulu: Oulu University Press. 266 s.
- Tervola, Marjut. 2009. Uganda: kilpailu teinitytöistä. *Kehitys* (1):44-45.
- Utrio, Kaari. 2006. *Suomen naisen tie: pirtistä parlamenttiin*. Helsinki: Tammi. 344 s.
- Vuola, Elina. 2006. Gravemente perjudicial para su salud?: religión, feminismo y sexualidad en América Latina y el Caribe. *Pasos* 127:14-25.
- Valppu, Juha. 2006. Seksuaalisuus vankilassa: homosuhteita vai autoerotiikkaa? *Vartija* 119(1):23-26

3.2. TIEDE JA TUTKIMUS. SEKSOLOGIA

- Aaltonen, Sanna. 2001. Tutkimuksen sensitiivisyys: koulutehtävän aiheena sukupuoli häirintä. *Nuorisotutkimus* 19(2):36-50.
- Aaltonen, Sanna & Päivi Honkatukia. 2002. *Tulkintoja tytöistä*. Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 27. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 338 s.
- Apter, Dan, Leena Väisälä & Kari Kaimola (toim.). 2006. *Seksuaalisuus*. Helsinki: Duodecim. 468 s.
- Elomaa, Henri. 2002. *Seksologian yhteistyökumppani- ja koulutusrekisteri = Sexology's co-operative partner and education register*. AMK-opinnäytetyö, tietojenkäsittelyn koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Arkistnumero: 87/02. 31 s.
- Fugl-Meyer, K. S., E. Almås, E. Benestad, L-G Dahlöf, S. van Deurs, B. D. Johansen, K. Kaimola, O. Kontula, T. Lagfeldt, B. Sjögren, S. Valkama & E. Kristensen. 2001. Nordic sexology education and authorisation. *Scandinavian journal of sexology* 4(1):61-68.
- Giami, Alain, Patrick de Colomby, Elsa Álmas, Adèle Fabrizi, Roberta Rossi, Chiara Simonelli, Kerstin Fugl-Meyer, Osmo Kontula, Sirpa Valkama, Ellids Kristensen & Kevan Wylie. 2006. Sexology as a profession in Europe: diversity and common perspectives = La profession de sexologue en Europe: diversité et perspectives communes. *Sexologies* 15(1):7-13.
- Hankamäki, Jukka. 2007. Seksit selviksi - onko naistutkimus tiedettä, filosofiaa vai poliittinen ideologia? Helsinki: Feenix. Verkkokirja. Luettavissa verkossa: <http://www.geocities.com/seksitselviksi/kirja.pdf>
- Hekanaho, Pia Livia & Mikko Tuhkanen. 2005. Queer-teorian sukupuoli ja paradigmaattisten erojen ongelma. *Niin & näin* 12(2):7-15.
- Husu, Liisa & Kristina Rolin (toim.). 2005. *Tiede, tieto ja sukupuoli*. Helsinki: Gaudeamus. 256 s.
- Immonen, Kari & Maarit Leskelä-Kärki (toim.). 2001. *Kulttuurihistoria: johdatus tutkimukseen*. Tietolipas; 175. 2. lisäp. 2002. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 516 s.

Juvonen, Tuula. 2002. Niin makaa kuin petaa?: lomaketutkimuksen ongelmat ja homoseksuaalisuus suomalaisissa seksitutkimuksissa. *Sosiologia* 39(4):309-321.

Juvonen, Tuula. 2006. Kohti pervopedagogiikkaa: lesbo- ja queer-tutkimuksen opettaminen haasteena yliopistopedagogiikalle. *Naistutkimus* 19(4):4-16.

Jyränki, Juulia. 2005. Kummia naisia, outoja oikeuksia: oikeustiedettä queer-teorian ja naisoikeuden leikkauspisteissä. *Oikeus* 34(2):157-177.

Järviluoma, Helmi. 2002. "Ei hän ole tyttö, hän on antropologi!": muistiinpanoja sukupuoliteltulta kentältä. *Nuoristotutkimus* 20(1):3-16.

Kalha, Harri. 2007. Halu alennuksessa: Sigmund Freud ja matalan vetovoima. Teoksessa Kalha, Harri (toim.): *Pornoakatemia!*. Turku: Eetos. s. 78-113.

Kari, Jaana. 2002. Miehin, naisellinen, tieteellinen - pohdintaa sukupuolesta ja tieteestä suunnannäyttäjänä Evelyn Fox Keller. *Liikunta ja tiede* 39(2):40-45.

Kekki, Lasse & Kaisa Ilmonen (toim.). 2004. *Pervot pidot: homo-, lesbo- ja queer-näkökulmia kirjallisuudentutkimukseen*. Helsinki: Like. 490 s.

Kekki, Lasse. 2006. Pervon puolustus. *Kulttuuritutkimus* 23(3): 2. artikkeli.

Kinnunen, Taina & Anna Puuronen (toim.). 2006. *Seksuaalinen ruumis: kulttuuritieteelliset lähestymistavat*. Helsinki: Gaudeamus. 347 s.

Koikkalainen, Sari. 2004. Seksologiasta eväitä asiakkaan kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen. *Psykologi* (7):22-[23].

Koikkalainen, Sari. 2005. *Seksologian ammatilliset erikoistumisopinnot - seksuaaliterapian suuntautumisvaihtoehdon opetussuunnitelman kehittäminen*. Kehittämishankeprojekti, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 18 s. + Seksologian ammatillisten erikoistumisopintojen opetussuunnitelma, 20 s.

Koivunen, Anu. 2006. Käsitepolitiikka. *Kulttuuritutkimus* 23(3): 1. artikkeli.

Kontula, Osmo & Elina Haavio-Mannila. 2003. Seksuaalitutkimuksen ihanteet ja realiteetit. *Sosiologia* 40(1):56-57.

Kontula, Osmo & Sirpa Valkama. 2006. Characteristics of the sexology profession in Finland in the beginning of 2000s = Caractéristiques de la profession de sexologue, en Finlande, au début des années 2000. *Sexologies* 15(1):22-29.

Kontula, Osmo. 2008. *Halu & intohimo: tietoa suomalaisesta seksistä*. Kuvitus: Sirkka-Liisa Lonka. Helsinki: Otava. 383 s.

Kuosmanen, Paula & Leena-Maija Rossi. 2005. Queer-tutkimuksen ajat ja kontekstit. *Naistutkimus* 18(2):2.

Lehtonen, Jukka. 2002. Konferenssiraportti: "Farväl heteronormativitet -forskning om lesbiska, gay, bi, trans och queer utmanar samhällets heteronormativitet" 23.-25.5.02 : pohjoismaista queer-, lesbo- ja homotutkimusta. *Naistutkimustiedote*. Elektroninen aineisto. [Helsinki]: Naistutkimuksen yliopistoverkosto. Luettavissa verkossa: <http://www.helsinki.fi/hilma/tiedotus/goteborg2.htm>

Lehtonen, Jukka. 2003. Sävyjä warioista: alkuperäiskansat haastavat länsimaisen homotutkimuksen. *Z: setalehti*. 28(3):28-30.

Lehtonen, Jukka & Kati Mustola. 2004. Seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuus työssä: tutkimuksen tausta ja keskeiset käsitteet. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 18-24.

Lehtonen, Jukka & Kati Mustola. 2004. Sexual and gender diversity in working life: background and key concepts. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Straight people don't tell, do they...?": negotiating the boundaries of sexuality and gender at work*. [Helsinki]: Ministry of labour. s. 18-25.

Lempiäinen, Kirsti. 2003. *Sosiologian sukupuoli: tutkimus Helsingin ja Tampereen yliopistojen sosiologian kurssikirjoista 1946-2000*. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampere: Vastapaino. 246 s.

Liljeström, Marianne (toim.). 2004. *Feministinen tietäminen: keskustelua metodologiasta*. Tampere: Vastapaino. 288 s.

Löfström, Jan. 2007. Tutkija ja (mies)sukupuoli: retrospektiivisiä pohdintoja eräästä tutkimusprojektista. Teoksessa Olsson, Pia & Terhi Willman (toim.): *Sukupuolen kohtaaminen etnologiassa*. Helsinki: Ethnos. s. 56-71.

Meriläinen, Reetta. 2004. Nyt tutkija näkyy, nyt taas ei. *Tiedotustutkimus* 27(2):56-59.

Mustakallio, Katariina. 2001. Antiikin kulttuurin tutkimuksesta: sukupuoli, väkivalta ja kuolema. Teoksessa Immonen, Kari & Maarit Leskelä-Kärki (toim.): *Kulttuurihistoria: johdatus tutkimukseen*. Tietolipas; 175. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 29-39, 470-471.

Ojanen, Karoliina. 2008. Kenttäkokemuksesta tiedoksi. *Elore* 15(1):[1-17].

Rossi, Leena-Maija. 2008. Identiteetti, queer ja intersektionaalisuus: hankala yhtälä?. *Kulttuuritutkimus* 25(1):27-37.

Ryttyläinen, Katri, Sirpa Valkama, Maija Ritamo & Tiina Blek. 2008. *Seksologian ja seksuaaliterveyden koulutuksen kehittyminen Suomessa*. Julkaisussa Ritamo, Maija (toim.): *Seksuaalisuus ammattihenkilöstön koulutuksessa sekä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden terveyspalveluissa*. Työpapereita / Stakes; 26/2008. Myös verkkojulkaisuna.

Valasti, Heidi. 2002. Seksuaalisuuden huomioiminen toimintaterapiassa - syventäisinkö seksologista tietämystäni?. *Toimintaterapeutti* 21(4):35.

Virtanen, Jukka. 2002. *Kliininen seksologia*. Helsinki: WSOY. 393 s.

Vänskä, Annamari. 2006. *Vikuroivia vilkaisuja: ruumis, sukupuoli, seksuaalisuus ja visuaalisen kulttuurin tutkimus*. Taidehistoriallisia tutkimuksia; 35. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki; Taidehistorian seura. 159 s.

3.3. LAKI

Aarto, Maija. 2006. *Lääkärin salassapitovelvollisuus, HIV:n tartuttaminen ja rikosoikeudelliset vastuut*. Pro gradu -tutkielma, rikosoikeus, Lapin yliopisto. 78, [16] s.

Anttila, Outi. 2005. Sukupuolisyrjinnän kieltö Suomen ja EU:n oikeudessa. *Oikeustiede: Suomalaisen lakimiesyhdistyksen vuosikirja* 38:77-149.

- Hermunen, Heli. 2008. *Suojaikärajat: tausta, kehitys ja kansainvälinen vertailu*. Pro gradu -tutkielma, Oikeustieteiden tiedekunta, Lapin yliopisto. 89 lehteä.
- Korpiola, Mia. 2001. Sukupuoli, syntyperä ja seksuaalinen suuntaus: oikeushistoriallinen näkökulma Suomen yhdenvertaistuvaan perheoikeuteen. *Oikeus* 30(4):514-518.
- Mäkelä, Sauli (toim.). 2006. *Oikeusteorian poluilla: juhla kirja: professori Rauno Halttunen*. Lapin yliopiston oikeustieteellisiä julkaisuja; 42. Rovaniemi: Lapin yliopisto. 466 s.
- Nuotio, Kimmo, Casper Herler & Johan Boucht (toim.). 2001. *Nykyajan muuttuva oikeus: Justus ry. 10 vuotta = Nutida rätt i förändring: Justus r.f. 10 år*. Suomalaisen lakimiesyhdistyksen julkaisuja; 5. Helsinki: Suomalainen lakimiesyhdistys. 301 s.
- Engelberg, Mila. 2005. Rikollinen rakkaus. *Yliopisto* 53(11):32-33.
- Haapea, Arto (toim.). 2002. *Ihmisoikeudet 2000-luvulla: sopimuksia ja asiakirjoja*. Helsinki: Ihmisoikeusliitto. 1010 s.
- Järvi, Ulla. 2002. Seksuaalioikeudet eivät vielä kukaan kuulu kaikkialla ihmisoikeuksiin: George Bushin Yhdysvallat nosti konservatismiin kehitysyhteistyöhön. *Suomen lääkirilehti* 57(10):1146-1147.
- Karjalainen, Leena. 2004. *Miten lakia noudatetaan?: raportti Valtion elokuvatarkastamon ja poliisin kuvaohjelmien jälkivalvontaprojektista 2004*. Valtion elokuvatarkastamon julkaisu; nro 2. Myös verkkojulkaisuna. [Helsinki]: [Valtion elokuvatarkastamo]. 48, [22] s.
- Keskisarja, Teemu. 2006. *"Secoituxesta järjettömään luondocappalden canssa": perversiot, oikeuselämä ja kansankulttuuri 1700-luvun Suomessa*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Helsingin yliopisto. 272 s.
- Laitinen, Pirjo. 2002. *Naisrikollinen rikosoikeuden historiassa*. Lisensiaatintyö, rikosoikeus, Lapin yliopisto. 100 s.
- Luopajarvi, Katja (toim.). 2001. *Sexuellt våld som folkrättskränkning*. Meddelanden från Ekonomisk-statvetenskapliga fakulteten vid Åbo Akademi. Ser. A; 523. Åbo: Åbo Akademi. 388, [3] s.
- Mäkipää, Leena. 2003. Prostituoitujen asiakkaat järjestäytyneen rikollisuuden rahoittajia. *Lakimiesuutiset* (1):14-15.
- Niemelä, Seppo. 2007. *Toteutumattomat oikeudet*. Euroopan yhdenvertaisten mahdollisuuksien teemavuosi 2007. [Helsinki]: [Oikeusministeriö]. 53 s.
- Nummijärvi, Anja & Päivi Romanov. 2008. Sukupuolten välisen tasa-arvon sääntely Euroopan unionissa. Teoksessa Kaila, Heidi, Elina Pirjatanniemi & Markku Suksi (toim.): *Yksilön oikeusasema Euroopan unionissa: juhla kirja Allan Rosas = Individens rättsställning inom Europeiska unionen: festskrift Allan Rosas*. Åbo: Institutet för mänskliga rättigheter vid Åbo Akademi . s. 59-79.
- Nurminen, Noora. 2007. *Does international law provide sufficient protection for health rights in HIV/AIDS cases*. Opinnäyte, Julkisoikeuden laitos, Helsingin yliopisto. 70 s.
- Pylkkänen, Anu. 2007. Onko oikeuden henkilöllä sukupuolta?. *Oikeus* 36(2):147-163.
- Rikosuhritoimikunta. 2001. *Rikosuhritoimikunnan mietintö = Betänkande av brottsofferkommisionen*. Komiteamietintö; 2001:5. [Helsinki]: Oikeusministeriö. 162, [12] s.
- Sorainen, Antu. 2002. Queer ja kriminologia: hauska tutustua?. Teoksessa Apo, Satu, Anu Koivunen, Leena-Maija Rossi & Kirsi Saarikangas (toim.): *Itkua ikä kaikki?: kirjoituksia naisesta, vallasta ja väkivallasta*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 898. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden

Seura. s. 197-206.

Sorainen, Antu. 2003. *Sisters in faith and the vagabond traitor : women's same-sex fornication trials in the 1950s Finland*. Teoksessa: Farväl heteronormativitet. Sverige: Lambda. s. 83-88.

Sorainen, Antu. 2005. *Rikollisia sattumalta?: naisten keskinäistä haureutta koskevat oikeudenkäynnit 1950-luvun Itä-Suomessa*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. [Helsinki]: [Antu Sorainen]. 88, [125] s.

Sorainen, Antu. 2006. Häiritsevää hiljaisuutta rikosoikeuden kaapissa. *SQS* (1):132-136.

Sorainen, Antu. 2006. Siveellisyydestä seksuaalisuuteen: naisten keskinäinen haureus rikosoikeudessa. *Oikeus* 35(3):347-363.

Tuusvuori, Arja. 2008. Ei pelkoa kyynisyydestä. *Yliopisto* 56(9):43-44.

3.4. SEKSUAALIOIKEUDET

Akar, Sylvia & Marja Tiilikainen. 2004. *Katsaus islamilaiseen maailmaan: naiset, perhe ja seksuaaliterveys*. Väestötietosarja; 13. Helsinki: Väestöliitto. 24, [3] s.

Alkio, Paula (toim.). 2002. *Lapset ja nuoret matkalla kestävään kehitykseen: ajankohtaista tyttöjen koulutuksesta, terveydenhoidosta, tasa-arvosta*. Väestötietosarja; 10. Helsinki: Väestöliitto. 32 s.

Alkio, Paula & Jenni Tuominen (toim.). 2004. *Seksuaalioikeudet osana ihmisoikeuksia*. Väestötietosarja; 11. 2. tark. p. Helsinki: Väestöliitto. 20, [2] s.

Alkio, Paula, Elina Korhonen & Mirkka Mattila (toim.). 2006. *Politiikkaa ja työtä kestävän kehityksen puolesta: suomalaisia saavutuksia*. Bill ja Melinda Gates -säätiö on rahoittanut julkaisun tuottamisen. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Väestöliitto. 70 s.

Alkio, Paula, Elina Korhonen & Mirkka Mattila (toim.). 2006. *Towards sustainable development: policies and practices: Finnish achievements*. Käänt. Viljami Jauhiainen. Helsinki: Family Federation of Finland. 74, [1] s.

Hyvönen, Tuija, Marika Kapiainen, Inkeri Lappi & Heidi Mykkänen. 2006. *Ihmisoikeuskasvatusta kasvattajille: vuorovaikutuksellinen työpaja opettajille ja kasvattajille aiheista lähisuhdeväkivalta, seksuaaliset itsemäärämisoikeudet ja rajat*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 21 s.

Järvi, Ulla. 2002. *Seksuaalioikeudet eivät vieläkään kuulu kaikkialla ihmisoikeuksiin: George Bushin Yhdysvallat nosti konservatismiin kehitysyhteistyöhön*. Suomen lääkirilehti 57(10):1146-1147.

Kontula, Osmo. 2001. Seksuaalinen nautinto kaikkien oikeudeksi. *Labyrintti* (2):18.

Kontula, Osmo. 2006. Implementation of sexual rights in Finland. Teoksessa Alkio, Paula, Elina Korhonen & Mirkka Mattila (toim.): *Towards sustainable development - policies and practices: Finnish achievements*. Helsinki: Family Federation of Finland. s. 13-19.

Kontula, Osmo. 2006. Seksuaalioikeuksien toteutuminen Suomessa. Teoksessa Alkio, Paula, Elina Korhonen & Mirkka Mattila (toim.): *Politiikkaa ja työtä kestävän kehityksen puolesta: suomalaisia*

saavutuksia. Helsinki: Väestöliitto. s. 11-17.

Kopteff, Anna (toim.). 2007. *Seksin maantiede: Seksuaalioikeudet meillä ja muualla -kirjoituskilpailun parhaimmisto*. Helsinki: Väestöliitto. 78 s.

Korhonen, Elina & Laura Lipsanen (toim.). 2008. *Köyhyyden jalanjälki*. Kuvitus: Otto Paakkanen. Väestötietosarja; 17. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Väestöliitto. 63 s.

Ruuhilahti, Susanna. 2005. Seksuaalisia oikeuksia metsästävässä. *Takiainen* (3):10-14.

Ryttyläinen, Katri (toim.). 2008. *Family health promotion: culture and well-being*. Publications of Jyväskylä University of Applied Sciences; 87. Jyväskylä: Jyväskylä University of Applied Sciences. 89 s.

Toikkanen, Ulla. 2004. Seksuaalioikeudet osaksi ihmisoikeuksia: kehitysmaiden köyhyyden kierre on katkaistava. *Suomen lääkirilehti* 59(9):874-876.

Väestöliitto. 2003. *Naisia vuosituhannen partaalla*. Helsinki: Väestöliitto. 27 s.

3.5. SEKSUAALIRIKOLLISUUS

Airamaa, Minna. 2003. *Väkivallasta viettelyyn: poliisille ilmoitettu ja raastuvanoikeudessa käsitelty seksuaaliväkivalta Tampereella 1920-1939*. Pro gradu -tutkielma, Historiatieteen laitos, Suomen historia. 100, [7] s.

Andersson, Ulrika. 2004. Hans våld och hennes vilja: något om ansvar, rättskydd och våldtäkt. *Tidskrift utgiven av Juridiska föreningen i Finland* 140(3-4):271-278.

Autiosaari, Riitta. 2003. Vuoden psykologi Riitta Raijas tukee raiskattuja. *Psykologi* (8):8-10.

Elfgrén, Thomas, Ritva Juntunen & Kati Norppa. 2007. *Nuorten lakikirja: rikoksesta rangaistukseen*. Kuvitus: Timo Huhtala. 3. uud. p. DVD-levy: Ilman harkintaa -elokuva / Vantaan lähiönäyttämö ry. Helsinki: Talentum. 111 s. + DVD-levy.

Frände, Dan et al. 2006. *Keskeiset rikokset*. Evolutio Legis. 1. lisäp. 2007. [Helsinki]: Edita. 862 s.

Hahto, Vilja. 2004. *Uhrin myötävaikutus ja rikosentekijän vastuu: rikos- ja vahingonkorvausoikeudellinen tutkimus tekoa edeltävästä uhrikäyttäytymisestä fyysisestä koskemattomuutta loukkaavissa rikoksissa*. Edilex libri. Väitöskirja, Turun yliopisto. [Helsinki]: Edita. 551 s.

Juutinen, Janne. 2008. *Woi förbannatu qvin minun tähän kipun satit: ylioppilaiden seksuaalirikollisuus ja sen käsittely Turun akatemian konsistorissa 1640-1713*. Pro gradu -tutkielma, aate- ja oppihistoria, Oulun yliopisto. 160, [6] s.

Karma, Helena. 2003. Problems of evidence in sexual crimes: theory of evidence and discourse in the Finnish courts. Teoksessa *Crime and crime control in an integrating Europe. NSfK's Research Seminar 2003, 27-30 August 2003, Helsinki*. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Scandinavian Research Council for Criminology. s. 118-124.

Karma, Helena & Soile Pohjonen. 2006. Oikeusjärjestys ja seksuaalisen itsemääräämisoikeuden edistäminen. Teoksessa Lohiniva-Kerkelä, Mirva (toim.): *Väkivalta: seuraamukset ja haavoittuvuus: Terttu Utriaisén juhla kirjaksi = Violence: sanctions and vulnerability*. Tekstiä myös ruotsiksi, englanniksi ja

saksaksi. Helsinki: Talentum. s. 95-111.

Kempainen, Minna. 2006. *Seksuaalirikoksista syytettyjen mielentilalausunnot vuosina 1993-2005*. Pro gradu -tutkielma, rikosoikeus, Lapin yliopisto. 76 s.

Keskisarja, Teemu. 2008. Eläimeensekaantuminen tavallista 1700-luvun Suomessa ja Ruotsissa. *Sukutieto* 25(1):16-19.

Koikkalainen, Sari. 2002. *Seksuaalista väkivaltaa koskevat käsitykset suomalaisilla seksuaalirikoksista tuomituilla miehillä*. Lisensiaatintyö, Psykologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 34 s.

Koskivirta, Anu & Sari Forsström (toim.). 2002. *Manslaughter, fornication and sectarianism: norm-breaking in Finland and the Baltic area from mediaeval to modern times*. Käänt. Gerard McAlester. Suomalaisen tiedeakatemian toimituksia; 319. [Helsinki]: Finnish Academy of Science and Letters. 216 s.

Kotilainen, Vesa. 2008. *Islam ja ihmisoikeudet: ihmisoikeudellinen, uskonnollinen ja valtapoliittinen argumentointi seksuaalirikoksia koskevan Hudood-lainsäädännön muuttamisesta käydyssä keskustelussa Pakistanissa*. Pro gradu -tutkielma, poliittinen historia, Turun yliopisto. 95, [3] s.

Laine, Siri. 2004. "Nuoria pitäisi valistaa seksuaalirikoksista, siinä missä liikenteestäkin": vuoden poliisi Marja Vuento. *Poliisi ja oikeus*. 75(2):4-6.

Lauerma, Hannu. 2008. Hormonaalisen ja muun lääkehoidon mahdollisuudet seksuaalirikollisuudessa. *Duodecim* 124(11):1192-1193.

Leijonhufvud, Madeleine. 2006. Ny svenska sexualbrottsreglering - en lag i otakt med tide. Teoksessa Lohiniva-Kerkelä, Mirva (toim.): *Väkivalta: seuraamukset ja haavoittuvuus: Terttu Utraisen juhla-kirja = Violence: sanctions and vulnerability*. Tekstiä myös ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi. Helsinki: Talentum. s. 299-209.

Lempiäinen, Ulla. 2008. *Seksuaalinen itsemäärämisoikeus: seksuaalisen itsemäärämisoikeuden käsite seksuaalirikoksista käydyssä keskustelussa*. Opinnäyte, teologinen etiikka ja sosiaalietiikka, Helsingin yliopisto. 101 s.

Lernestedt, Claes. 2004. Sexualitet är i betraktarens öga?: tendenser i svensk sexualstraffrätt, sedda bl a genom ett rättsfall och debatten kring det. *Tidskrift utgiven av Juridiska föreningen i Finland* 140(3-4):398-434.

Lidman, Satu. 2004. Kevytmielinen nainen. *Kanava* 32(4-5):287-290.

Lohiniva-Kerkelä, Mirva. 2006. Salatut seksuaalirikokset ja tiedonsaanti. Teoksessa Lohiniva-Kerkelä, Mirva (toim.): *Väkivalta: seuraamukset ja haavoittuvuus: Terttu Utraisen juhla-kirja = Violence: sanctions and vulnerability*. Tekstiä myös ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi. Helsinki: Talentum. s. 371-386.

Luopajarvi, Katja (toim.). 2001. *Sexuellt våld som folkrättskränkning*. Meddelanden från ekonomisk-statvetenskapliga fakulteten vid Åbo akademi: Serie A ; 523. Åbo: Åbo Akademi. 388 s.

Marttila, Anne-Maria. 2003. *Ruumiin politiikkaa: nationalismi, etnisyys ja seksuaalisuus naisiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan näkökulmasta Bosnian ja Kosovon konflikteissa*. Turun yliopiston poliittisen historian tutkimuksia; 25. Turku: Turun yliopisto. 117 s.

Mikkonen, Tarja. 2004. *Naisiin kohdistuva väkivalta ihmisoikeusloukkauksena*. Lisensiaatintyö, Julkisoikeuden laitos, Helsingin yliopisto. 190 s.

Niemi-Kiesiläinen, Johanna. 2001. Seksuaalirikosten muutokset ja sukupuolittunut subjekti. Teoksessa Nuotio, Kimmo, Casper Herler & Johan Boucht (toim.): *Nykyajan muuttuva oikeus: Justus ry. 10 vuotta =*

Nutida rätt i förändring: Justus r.f. 10 år. Suomalaisen lakimiesyhdistyksen julkaisu, E-sarja; 5. Helsinki: Suomalainen lakimiesyhdistys. s. 113-140.

Niemi-Kiesiläinen, Johanna. 2004. The reform of sex crime law and the gender neutral subject. Teoksessa Svensson, Eva-Maria, Anu Pylkkänen & Johanna Niemi-Kiesiläinen (toim.): *Nordic equality at a crossroads: feminist legal studies coping with difference*. Aldershot, Hants, England: Ashgate. s. 167-194.

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 2003. *Rikollisuustilanne 2002: rikollisuus tilastojen valossa*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisu; 200. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 261, [3] s.

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 2004. *Rikollisuustilanne 2003: rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisu; 209. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 427, [3] s.

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 2005. *Rikollisuustilanne 2004: rikollisuus tilastojen valossa*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisu; 215. Helsinki : Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 288, [3] s.

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 2006. *Rikollisuustilanne 2005: rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisu; 220. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 461, [3] s.

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 2007. *Rikollisuustilanne 2006: rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisu; 229. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 465, [4] s.

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 2008. *Rikollisuustilanne 2007: rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia; 238. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 484 s.

Rikosuhritoimikunta. 2001. *Rikosuhritoimikunnan mietintö = Betänkande av brottsofferkommisionen*. Komiteamietintö; 2001:5. [Helsinki]: Oikeusministeriö. 162, [12] s.

Rontti, Nelly. 2008. *Perätön lausuma ja väärä ilmianto seksuaalirikosten esitutkinnassa*. Pro gradu -tutkielma, rikosoikeus, Lapin yliopisto. 65 s.

Saarelainen, Kirsi. 2003. *Helpottavia yhteenkuuluvuuden kokemuksia: seksuaalisen väkivallan uhreja voidaan hoitaa ryhmäterapialla*. Psykologi (5):[14]-16.

Seksuaalirikollisten hoitoa seuraamusjärjestelmässä selvittävä työryhmä. 2009. *Seksuaalirikollisten hoito*. Oikeusministeriön työryhmämietintöjä; 2009:1. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Oikeusministeriö. 83 s.

Smith, Sanna & Mikako Iwatake. 2008. *Japanin armeijan sotarikokset toisen maailmansodan aikana: kansainvälinen laki ja Japanin vastuu*. Pro gradu -tutkielma, Japanin tutkimus, Helsingin yliopisto. 99 s.

Sorainen, Antu. 2005. *Rikollisia sattumalta?: naisten keskinäistä haureutta koskevat oikeudenkäynnit 1950-luvun Itä-Suomessa*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Tiivistelmä ja 6 erip. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Antu Sorainen. 88, [125] s.

Sorainen, Antu. 2006. Siveellisyydestä seksuaalisuuteen: naisten keskinäinen haureus rikosoikeudessa. *Oikeus* 35(3):347-363.

Sunnari, Vappu et al (toim.). 2008. *From violence to caring: gendered and sexualized violence as the challenge on the life-span: conference proceedings*. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan elektronisia julkaisuja; 8. Verkkojulkaisu. Oulu: Oulun yliopiston kirjasto. Luettavissa verkossa: <http://herkules oulu.fi/isbn9789514290084/>

Talmar, Annika. 2008. *Sexual violence in armed conflicts*. Opinnäyte (LL.M. Thesis), Julkisoikeuden

laitos, Helsingin yliopisto. 68 s.

Timonen, Senni & Pekka Laaksonen. Ihmisen ja eläimen liian läheisistä suhteista. Teoksessa Laaksonen, Pekka, Seppo Knuutila & Ulla Piela (toim.) *Kansanetiikkaa: käsityksiä hyvästä ja pahasta*. Kalevalaseuran vuosikirja; 84. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 200-227.

Utriainen, Terttu. 2006. Seksuaalirikokset historian ja tilastojen valossa. Teoksessa Mäkelä, Sauli (toim.): *Oikeusteorian poluilla: juhla kirja: professori Rauno Halttunen*. Lapin yliopiston oikeustieteellisiä julkaisuja, Sarja C; 42. Rovaniemi: Lapin yliopisto. s. 389-412.

Utriainen, Terttu. 2008. Kirkon asema seksuaalinormien muodostaja. Teoksessa Aarto, Markus & Markku Vartiainen (toim.): *Oikeus kansainvälisessä maailmassa: Ilkka Saraviidan juhla kirja*. [Helsinki]: Edita. s. 387-395.

Willstedt, Jenny. 2008. *Seksuaalirikoksen uhrin asema rikosprosessissa*. Pro gradu -tutkielma, kriminologia, Lapin yliopisto. 85 s.

3.6. SEKSUAALISUUS JA VÄKIVALTA

Aatsinki, Ulla & Johanna Valenius (toim.). 2004. *Ruumiita ja mustelmia: näkökulmia väkivallan historiaan*. Väki voimakas; 17. [Nokia]: Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura. 217 s.

Akkanen, Heidi & Asta Nitovuori. 2002. *Prinsessaunelmien puolesta! : seksuaalista väkivaltaa ennaltaehkäisevä seksuaalikasvatusohjelma 7-12 -vuotiaille tytöille*. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Lohjan koulutusyksikkö. 129 s.

Ala-Lipasti, Raija & Anneli Bouters (toim.). 2009. *Kunniaväkivalta*. Helsinki: Vihreä sivistysliitto. 96 s.

Anttila, Ulla. 2003. Toimintaohjelmaa tyttöjen sukupuolielinten silpomisen ehkäisemiseksi tarvitaan. *Ihmisoikeusraportti* 11(2):18.

Brusila, Pirkko. 2001. Seksuaalinen väkivalta ja sen kohtaaminen. *Suomen lääkirilehti* 56(41):4195-4197.

Flinck, A., E. Paavilainen & P. Astedt-Kurki. 2005. Survival of intimate partner violence as experienced by women. *Journal of clinical nursing* 14(3):383-393.

Forsberg, Christina. 2003. Seksuaalinen väkivalta parisuhteessa. *Kätilölehti* 108(2):70-71.

Hahto, Vilja. 2004. Uhrin käyttäytymisen vaikutus väkivalta- ja seksuaalirikoksissa. *Haaste* 4(4):20-21.

Harju, Anne. 2001. *Naisten kokemuksia seksuaalisesta väkivallasta parisuhteessa*. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen laitos, Tampereen yliopisto. 121 s. + liitteet.

Hintukainen, Hannele. 2003. *Miten pitkämielinen on rakkaus?: naisten selviytymiskokemuksia parisuhdeväkivallasta*. Pro gradu -tutkielma, sosiaalipolitiikka, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 5303. 80 s.

Humppi, Sanna-Mari. 2008. *Poliisin tietoon tullut lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta*. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja; 75. Myös verkkojulkaisuna. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu. 91 s.

Husso, Jaana Marita. 2004. Violence in intimate relationships. *Dissertation Abstracts International* 65(3):641-C.

Hyvönen, Tuija, Marika Kapiainen, Inkeri Lappi & Heidi Mykkänen. 2006. *Ihmisoikeuskasvatusta kasvattajille: vuorovaikutuksellinen työpaja opettajille ja kasvattajille aiheista lähisuhdeväkivalta, seksuaaliset itsemäärämisoikeudet ja rajat*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 21 s.

Härkönen, Kirsti. 2004. *Kunniallisen naisen taakka: raportti seksuaalisesti väkivallasta Turkissa*. Pestykorvakirja. Helsinki: Like; Suomen rauhanpuolustajat. 288 s.

Kaukonen, Martta (toim.). 2003. *Seksuaalinen väkivalta ja hyväksikäyttö: selviytymiskertomuksia*. Jtväskylä: PS-kustannus. 206 s.

Korhonen, Kaija & Noora Ellonen. 2007. *Maahanmuuttajanaiset väkivallan uhrina*. Poliisiammattikorkeakoulun tiedotteita; 60. Espoo. Poliisiammattikorkeakoulu. 62 s.

Koskivirta, Anu, Sari Forsström (toim.). 2002. *Manslaughter, fornication and sectarianism: norm-breaking in Finland and the Baltic area from mediaeval to modern times*. Käänt. Gerard McAlester. Suomalaisen tiedeakatemian toimituksia; 319. 216 s.

Krug, Etienne G. et al. (toim.). 2005. *Väkivalta ja terveys maailmassa: WHO:n raportti*. Suom. Eila Salomaa. [Helsinki]: Lääkärin sosiaalinen vastuu: Terveyden edistämisen keskus. 288 s.

Larmo, Anneli. 2006. Miksi nainen ei pääse irti väkivaltaisesta parisuhteesta?. *Suomen lääkärilehti* 61(35):3448.

Lehtola, Sari. 2002. *Seksuaalinen väkivalta - käytetyt coping-keinot ja niiden yhteys myöhempään arvoihin, tulkintoihin ja hyvinvointiin*. Pro gradu -tutkielma, Psykologian laitos, Tampereen yliopisto. 52, [75] s.

Linqvist, Raija. 2009. Parisuhdeväkivallan kohtaaminen maaseudun sosiaalityössä. *Naistutkimus* 22(2):66-68.

Liukko, Leena. 2003. *Gendered violence: theme interview of an abused elderly woman*. AMK-opinnäytetyö, degree programme in social services, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 38, [5] s.

Lohiniva-Kerkelä, Mirva (toim.). 2006. *Väkivalta: seuraamukset ja haavoittuvuus = Violence: sanctions and vulnerability: Terttu Utraisen juhlaKirja*. Helsinki: Talentum. 662 s.

Nurmi, Reet & Reetta Helander. 2002. *Väkivalta ei tunne kulttuurisia rajoja*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. 100 s.

Pihkala, Suvi et al (toim.). 2008. *From violence to caring: gendered and sexualized violence as the challenge on the life-span: abstracts*. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan elektronisia julkaisuja; 7. Verkkojulkaisu. Oulu: Oulun yliopiston kirjasto. Luettavissa verkossa: <http://herkules oulu fi/ isbn9789514289613/>

Näre, Sari & Suvi Ronkainen (toim.). 2008. *Paljastettu intiimi: sukupuolistuneen väkivallan dynamiikkaa*. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus; Tila.

Pasanen, Kosti. 2008. *Ei siitä huvita puhua...kannattaisko?: Perhe- ja parisuhdeväkivaltatutkimus*. AMK-opinnäytetyö, kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma, Humanistinen ammattikorkeakoulu. 67 s. Luettavissa verkossa: http://www.humak.edu/bin/humak/open/thesis_search03.pl

Peteri, Hanna. 2002. *Piru naiseksi: pro gradu -tutkielma seksuaalista väkivaltaa parisuhteessa kokeneen naisen kokemuksista*. Pro gradu -tutkielma, sosiaalityö, Lapin yliopisto. 138 s.

Piispa, Minna. 2004. Age and Meanings of Violence: Women's Experiences of Partner Violence in Finland. *Journal of Interpersonal Violence* 19(1):30-48.

Pulli, Jussi et al. 2006. *Sanasta miestä: kokemuksia miesten kriisityöstä*. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu; 36. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto. 180 s.

Rajala, Juha. 2004. *Kurittajia ja puukkosankareita: väkivalta ja sen kontrollointi Kannaksen rajaseudulla 1885-1917*. Bibliotheca historica; 87. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 408 s.

Ristimäki, Aino. 2002. *Väkivallaton elämä pohjalaisnaiselle: naisiin kohdistuvan väkivallan ja prostituution ehkäisyhanke 1998-2002, Vaasan alueprojekti*. Länsi-Suomen lääninhallituksen julkaisusarja; 17. [Turku]: Länsi-Suomen lääninhallitus. 48 s.

Ronkainen, Suvi. 2001. Sukupuolistunut väkivalta ja uhriutumisen paradoksit. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 38(2):139-151.

Räty, Reetta. 2003. *Väkivaltakysely 2001*. Aineistoa luovutetaan tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [jakaja].

Salonen, Kirsi. 2002. Synnin pauloissa. Teoksessa Kolbe, Laura et al (toim.): *Suomen kulttuurihistoria. Osa 1. Taivas ja maa*. Helsinki: Tammi. s. 223-226.

Sisäasiainministeriö. 2003. *Maahanmuuttajainaisiin kohdistuva väkivalta: poliisin tietoon tullut rikollisuus vuonna 2002*. Poliisiosaston julkaisu, Sisäasiainministeriö; 17/2003. 8, [4] s.

Söderholm, Anna-Liisa. 2006. Hoitotilanteen erityispiireet, kun vamman syynä on lähisuhdeväkivalta. *Suomen lääkärilehti* 61(35):3443-3447.

Teivaanmäki, Kaisa. 2008. *Uhrin toiminnan vaikutus väkivalta- ja seksuaalirikoksissa*. Pro gradu -tutkielma, rikosoikeus, Lapin yliopisto. 82 s.

Turunen, Pirkko. 2007. *Seksuaalisen väkivallan uhrin hyvä auttaminen ja sen esteet: näkökulmia uhrien ja heidän auttajiensa kohtaamisiin*. Pro gradu -tutkielma, Yhteiskuntapolitiikan laitos, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 6585. 99 s.

Vikman, Mari. 2002. *Väkivaltaa rakkauden varjolla: parisuhdeväkivalta homo- ja lesbosuhteissa*. Pro gradu -tutkielma, Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. 106 s.

Väestöliitto. 2003. *Naisia vuosituhannen partaalla*. Helsinki: Väestöliitto. 27 s.

3.7. SEKSUAALINEN/SUKUPUOLINEN HÄIRINTÄ

Aaltonen, Sanna. 2001. Ruumiin rajat ja sukupuolinen häirintä. Teoksessa Puuronen, Anne & Rauli Välimaa (toim.): *Nuori ruumis*. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 23. Helsinki: Gaudeamus. s. 107-120.

Aaltonen, Sanna. 2001. Sexual harassment: conceptual and methodological reflections. Teoksessa Puuronen, Vesa (toim.): *Youth on the threshold of 3rd millennium*. Karjalan tutkimuslaitoksen julkaisuja; 131. Joensuu: Joensuun yliopisto. s.31-44.

Aaltonen, Sanna. 2001. Tutkimuksen sensitiivisyys: koulutehtävän aiheena sukupuolinen häirintä. *Nuorisotutkimus* 19(2):36-50.

Aaltonen, Sanna. 2002. *Behaviour in and out of place: the spatial construction of sex-based harrasment*. Conference paper. Brisbane, Australia: International Sociological Association (Sociological Abstracts, 28.7.2009).

Aaltonen, Sanna. 2002. Told, denied and silenced. Young people's interpretations of conflicts and gender in school. Teoksessa Sunnari, Vappu, Jenny Kangasvuo & Mervi Heikkinen (toim.): *Gendered and sexualised violence in educational enviro[n]ments*. Femina borealis; 6. Oulu: Oulu University Press. (266 s.)

Aaltonen, Sanna. 2003. Kerrottua, kiistettyä ja vaiettua: nuorten tulkintoja koulun konflikteista ja sukupuolesta. Teoksessa Sunnari, Vappu et al (toim.): *Leimattuna, kontrolloituna, normitettuna: seksuaalisoitunut ja sukupuolistunut väkivalta kasvatuksessa ja koulutuksessa*. Oulun yliopiston oppimateriaalia, E, Kasvatustieteet; 1. Oulu: Oulun yliopisto. s. [120]-132.

Aaltonen, Sanna. 2006. Tytöt, pojat ja sukupuolinen häirintä. *Nuorisotutkimus* 24(4):61-64.

Aaltonen, Sanna. 2006. *Tytöt, pojat ja sukupuolinen häirintä*. Nuorisotutkimuseura/Nuorisotutkimusverkosto, julkaisuja; 69. Helsinki: Yliopistopaino. 482 s.

Aaltonen, Sanna. 2008. Itseluottamusta, varovaisuutta ja vaaraa. Yhteiskuntaluokka ja tyttöjen tulkinnat sukupuolisesta häirinnästä. Teoksessa Tolonen, Tarja (toim.): *Yhteiskuntaluokka ja sukupuoli*. Tampere: Vastapaino ja Nuorisotutkimusseura. s. 36-57.

Agnesdotter, Louise. 2001. Smekningens krassa maktspråk. *Astra nova* 83(4):46-47.

Arle, Solveig, Finländsk jämställdhet. *Ny tid* (45):2.

Backas, Heidi. 2004. Ny broschyr om sexuella trakasserier: "Akademin skall vara en trygg arbetsplats". *Meddelanden från Åbo Akademi* (8):2-3.

Hautajärvi, Marjaana. 2003. *Hämmennyksestä häpeään, ahdistelusta alistamiseen. Peruskoulussa työskentelevien nuorten naisten kokemuksia sukupuolisesta häirinnästä ja ahdistelusta*. Pro gradu -tutkielma, kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen yksikkö, Oulun yliopisto. 91 s.

Heinonen, Nelli. 2002. Sukupuolinen häirintä urheilussa: tasa-arvoiseen arkeen hyvässä seurassa. *Liikunta ja tiede* 39(3):21-22.

Husu, Liisa. 2001. *Sexism, support and survival in Academia: academic women and hidden discrimination in Finland*. Social psychological studies; 6. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. [Helsinki]: University of Helsinki, Department of Social Psychology. 383 s.

Hyvönen, Eero. 2002. Näin Ahteen nimi tuli julki - ja mitä siitä opimme. *Tiedotustutkimus* 25(1):77-83.

Isotupa, Aino-Liisa. 2004. Häiriöttömästi... *Lapin ylioppilaslehti* (6):8.

Janhunen, Hanne, Virpi Kohonen & Katja Lammassaari. 2003. *"Voin kuvitella sinut ilman vaatteita": Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kokemuksia seksuaalisesta häirinnästä työharjoittelussa*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteen koulutusohjelma. 45, [20] s.

Järvi, Ulla. 2008. Lääkärikin osaa kiusata ja ahdistella. *Suomen lääkärilehti* 63(6):470-472.

Kajanus, Jenny. 2008. Myggor och elefanter. *Ny tid* (46):14.

Kauppinen, Kaisa & Mari Purola. 2001. *Flirtti, häirintä, jännite: seksuaalinen ahdistelu työpaikalla*.

Kuvitus: Elina Kärkkäinen. Helsinki: Työterveyslaitos. 70, [1] s.

Kettunen, Marjoannika. 2002. Seksikäs luento: yliopistot herkkänahkaisia seksuaaliselle ahdistelulle. *Lapin ylioppilaslehti* (8):17.

Kivivuori, Janne. 2003. *Opettajiin kohdistuva häirintä ja väkivalta 1997*. Aineistoa luovutetaan tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [jakaja].

Korhonen, Päivi & Meri Kuusi. 2003. *Sukupuolinen häirintä peruskoulussa: muistoja ja merkityksiä*. TANE-julkaisuja; 4. Pro gradu -tutkielma, Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos, Tampereen yliopisto. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, Tasa-arvoasiain neuvottelukunta. 136 s.

Koivisto, Nelli. 2004. Tasa-arvo lainsäädäntö ja liikunta. Teoksessa Aaltonen, Kimmo (toim.): *Urheilun ja liikunnan oikeus käytännössä*. Business books. 2. uud. laitos. Helsinki: Tietosanoma. s. 186-204.

Kokko, Liisa. 2001. Flirttailu voi olla vakava asia. *Yritystalous* (6):58-60.

Kokkonen, Jouko. 2003. Kanadalaisen jääkiekon pimeä puoli. *Liikunta ja tiede* 40(5-6):31-23.

Korhonen-Pellikka, Eerika. 2007. *"Rintsikoita räpsyttelin": työnantajan velvollisuus huolehtia häirinnän ehkäisemisestä työssä*. Pro gradu -tutkielma, hallinto-oikeus, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne, 1 filmikortti. 80 s.

Koskela, Hille & Sirpa Tani. 2005. "Sold Out!" Women's Practices of Resistance against Prostitution Related Sexual Harassment. *Women's Studies International Forum* 28(5):418-429.

Koskinen, Seppo. 2001. Uhrinkin on toimittava asian selvittämiseksi: työnantajalla velvoite estää sukupuolinen häirintä ja ahdistelu. *Lakimiesuutiset* (5):32-33.

Kotkamaa, Hilikka. 2008. Seksuaalinen häirintä on flirtin vastakohta. *Suomen merenkulku* (3):48-49.

Kuusi, Meri. 2002. Sukupuolinen häirintä koulumuistona. *Naistutkimus* 15(2):17-29.

Laakso, Timo. 2002. Erilaisuudet tutuksi kahvipöydässä. *Peda-Forum* 9(1):18.

Lahelma, Elina. 2002. Gendered conflicts in secondary school: fun or enactment of power? *Gender and Education* 14(3):295-306.

Lahelma, Elina. 2002. Opettajien seksuaalinen nimittely - valtasuhteen haastamista. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Sosiaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269.[Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 114-119.

Lehtola, Jyrki. 2008. First things first. Käänt. Hildi Hawkins. *Books from Finland* 42(1):60-61.

Lietosalmi, Tytti. 2005. *Sukupuolinen häirintä ja ahdistelu uudistuvassa tasa-arvolaisissa*. Pro gradu -tutkielma, Oikeustieteiden laitos, Tampereen yliopisto. 79 s.

Lundelin, Tuija. 2003. Häiritty koulurauha. *Lapsen maailma* 62(8):18-20.

Mattila, Kiril. 2004. *Pelomiehen peilikuva: irtosuhteet elämäntapana*. Pro gradu -tutkielma, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Jyväskylän yliopisto. 93 s.

Mäkelä, Anna. 2002. Kämpälöinnin jälkiä. *Tiedotustutkimus* 25(1):64-72.

Mäkelä, Anna. 2002. Kämpälöinnin jälkiä. Teoksessa Heikkilä, Heikki & Marjut Helminen (toim.):

- Journalismikritiikin vuosikirja* 2002. Journalismin tutkimusyksikkö, Tiedostustutkimus; 1/2002. Tampere: Journalismin tutkimusyksikkö. s. 64-72.
- Naskali, Päivi. 2002. Eron tuottaminen ja kohtaaminen pedagogiikassa. *Peda-Forum* 9(1):19-20.
- Nenola, Aino. 2005. Seksuaalista häirintää. *Logos* (4-5):7.
- Niemelä, Anna. 2002. Työmarkkinajärjestöt yhteisvoimin sukupuolista häirintää vastaan. *Merimies* (8-9):8.
- Niemelä, Kyösti. 2008. Kyse on vallasta. *Yliopisto* 56(5):52-53.
- Norrmén, Theresa. 2001. Ahde. *Folktidningen Ny tid* (19):3.
- Norrmén, Theresa. 2001. Medieexigt. *Folktidningen Ny tid*. (17):16.
- Parvikko, Olavi. 2005. Sukupuolinen häirintä ja työsuojelu. *Työterveyslääkäri* 23(1):30-32.
- Pasanen, Jarna. 2004. *Ahdinkoa Tampereen yliopistossa: sukupuolinen häirintä ja ahdistelu sukupuolistavana käytäntönä*. Pro gradu -tutkielma, Sosiologian laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotalenne, 1 filmikortti. 106 s.
- Puhakka, Sirpa. 2008. Nollatoleranssia seksuaaliseen häirintään. *Pippuri* (1):27.
- Pulkkinen, Pia. 2002. *"Vähän enemmän arvoinen": tutkimus tasa-arvokokemuksista työpaikoilla*. Tutkimuksia / Tilastokeskus; 234. [Helsinki]: Tilastokeskus. 154 s.
- Puustinen, Liina. 2002. Tapaus Ahde "mediatuomioistuimessa". *Tiedotustutkimus* 25(1):56-63.
- Saarikoski, Helena. 2001. *Mistä on huonot tytöt tehty?* Helsinki: Tammi. 296, [1] s.
- Saarnivaara, Pete. 2008. Saako urheilijaan enää koskea? *Valmentaja* 14(5):22-23.
- SAK. 2001. *Seksuaalinen ahdistelu: erikoislehtikatsaus*. Helsinki: SAK. 105 s.
- Salomäki, Vesa-Matti. 2003. Rasismista seksismiin. Äärioikeiston suvaitsemattomia eleitä kunnallispolitiikassa. *Politiikka* 45(1): 3. artikkeli.
- Sirniö, Minna. 2008. Ei huonoja vitsejä, kiitos! *Pippuri* (1):27.
- Stjerna, Riikka. 2005. Salattu ja vaiettu?: sukupuolinen häirintä ja ahdistelu työpaikalla. *Työterveyshoitaja* 30(1):18-19.
- Suni, Jessica. Sextrakasserier bland unga blir allt vanligare. *Astra nova* 90(5-6):26-28.
- Suomen eläinlääkäriliitto. 2002 Työmarkkinajärjestöt yhdessä sukupuolista häirintää vastaan. *Suomen eläinlääkärilehti* 108(9):530.
- Suorsa, Birgitta. 2001. Sexuella trakasserier förgiftar arbetsatmosfär. *Merimies* (6-7):24.-
- Suorsa, Birgitta. 2001. Sukupuolinen häirintä myrkyttää työilmapiirin. *Merimies* (6-7):6.
- Suorsa, Birgitta. 2001. Sukupuolinen häirintä myrkyttää työilmapiirin. *Psykologi* (4):26-27.
- Suorsa, Birgitta. 2001. Sukupuolinen häirintä myrkyttää työilmapiirin. *Sosiaalityöntekijä* (5):12-14.
- Säisä, Saija. 2001. *"Syvälle sydämeen sattuu...": henkilöiden omakohtaisia kokemuksia*

työpaikkakiusaamisesta. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 53 s.

Tauriainen, Hannele. 2003. Miten työterveyshuolto voi toimia häirintätapauksissa? *Työterveyslääkäri* 21(4):551-553.

Tiihonen, Arto & Nelli Koivisto (toim.), 2002. *Allowed to care, allowed to intervene: sexual harassment in sports*. Käänt. Nelli Koivisto. Kuvitus: Tiina Pystynen. SLU publications series; 10/02. Helsinki: Finnish Sports Federation. 26 s.

Tiihonen, Arto & Nelli Koivisto (toim.). 2002. *Lupa välittää, lupa puuttua: sukupuoli ja seksuaalinen häirintä liikunnassa ja urheilussa*. Kuvitus: Tiina Pystynen. SLU-julkaisusarja; 8/02. 2. lisäp. 2004, 3. lisäp. 2006. Helsinki: Suomen liikunta ja urheilu. 26 s.

Vaahtera, Elina. 2008. *Häirintäyhdyshenkilöopas*. SYL-julkaisu; 1/2008. Helsinki; Suomen ylioppilaskuntien liitto. 40 s.

Varhama, Lasse. 2008. *Bullying and other dysfunctional behaviour at the workplace and at school*. Väitöskirja, Åbo Akademi. Artikkeliväitöskirjan tiivistelmäosa ja 5 eri painosta. Åbo: Åbo Akademi University Press. 33, [42] s.

Varsa, Hannele. 2002. Mitä olisin halunnut lukea tapaus Veikkauksesta. *Tiedotustutkimus* 25(1):73-76.

Wuori, Olli. 2004. *Tasa-arvo, sukupuoli häirintä sekä työ- ja opiskeluilmapiiri Vaasan yliopistossa vuonna 2004*. Vaasan yliopiston julkaisuja, Selvityksiä ja raportteja; 115. Vaasa: Vaasan yliopisto. 78 s.

Zenger, Mikko. 2001. Indiesex. *Ny tid* (20):3.

3.8. SEKSUAALINEN HYVÄSIKÄYTTÖ

(lapset, kts. 3.10.)

Ahonen, Petri at al. (toim.). 2007. *Todellisuudesta ja toivosta: pohdintoja ammatillisen auttamistyön vaativuudesta ja tavoitteellisuudesta*. Satakunnan TE-keskuksen julkaisusarja; 4/2007. Pori: Satakunnan TE-keskus. 83 s.

Blomster, Salme. 2005. *Kosketus*. Helsinki: Karas-Sana. 207 s.

Elstad, Gunnar. 2003. *Kun elämä satuttaa*. Suom. Raimo Mäkelä. Rohkaistaa toisianne; 2. Kauniainen: Perussanoma. 158 s.

Heikinheimo, Annaliisa & Sirkka Tasola. 2004. *Vain muistamalla voi unohtaa: seksuaalisesti hyväksikäytettyjen naisten ryhmäterapia: tie toipumiseen*. Jyväskylä: [Annaliisa Heikinheimo, Sirkka Tasola]. 286 s.

Heikinheimo, Annaliisa & Sirkka Tasola. 2005. Hyväksikäytöstä voi toipua!: uusi ryhmäterapeuttinen hoitomalli. *Psykologi* (7):28.

Helander, Astrid & Rauna Kuokkanen. 2006. Dála sámi árvvut ja oainnut eai hehte rohčošemiid. *Min áigi* (38):4-5.

Hertzen, Ulla-Maija von (toim.). 2009. *Minun tieni: kuinka selvisin pahimmasta*. Helsinki: WSOY. 152 s.

Hiitola, Johanna, Juulia Jyränki & Antu Sorainen. 2005. Mitä ei voi ajatella? Puhetta seksuaaliseen väkivaltaan liittyvistä hiljaisuuksista. *Naistutkimus* (4):61-66.

Hokkanen, Liisa & Maritta Sauvola (toim.). 2006. *Puhumattomat paikat: puheenvuoroja perheestä*. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisusarja; 22. Oulu: Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. 281 s.

Hytönen, Saara. 2007. Seksuaalisesta hyväksikäytöstä eheytyminen psykiatrisessa hoidossa. *Psykologia* 42(1):20-32, 79.

Laitinen, Merja. 2006. Elämyksellinen opetus antaa välineitä ymmärtää seksuaalisesti hyväksikäytettyä. *Kide* 27(3):24-26.

Laitinen, Merja. 2006. "Miks minulla menee näin?": analyysi seksuaalisen hyväksikäytön uhrien haavoittuvuuden kokemuksista ja merkityksistä elämänkulussa. Teoksessa *Väkivalta: seuraamukset ja haavoittuvuus = Violence: sanctions and vulnerability: Terttu Utriaisén juhlapöytäkirja*. Helsinki: Talentum. s. 211-222.

Lodenius, Peter. 2002. Sexploatering. *Ny tid* (12):3.

Makkonen, Katri, Päivi Mäkelä-Bengs, Antti Sajantila & Eena Salo. 2005. Millaista akuutti- ja jatkohoitoa saa seksuaalisesti hyväksikäytetty nuori?. *Suomen lääkirilehti* 60:4639-4643.

Pakkanen, Marjo. 2006. *Turvakasvatus on tarpeellista: tapaustutkimus turvakasvatuksesta ja sen asemasta alakoulussa*. Pro gradu -tutkielma, Opettajankoulutuslaitos, Chydenius-instituutti, Jyväskylän yliopisto. 82 s.

Rinne, Hannamari. 2006. Seksiä pakon edessä. *Mielenterveys* 45(6):13-16.

Saarelainen, Kirsi. 2003. Helpottavia yhteenkuuluvuuden kokemuksia: seksuaalisen väkivallan uhreja voidaan hoitaa ryhmäterapialla. *Psykologi* (5):[14]-16.

Tiuraniemi, Olli. 2004. Yhteiskunnan apu ei tavoita seksuaalisesti hyväksikäytettyjä. *Kide* 26(7):38.

Venäläinen, Tiina. 2004. *Identiteetti internetissä: seksuaalisesti hyväksikäytetyn identiteettityö nettipäiväkirjassa*. Pro gradu -tutkielma, sosiologia, Lapin yliopisto. 80 s.

3.9. RAISKAUS

Andersson, Ulla. 2004. Hans våld och hennes vilja: något om ansvar, rättskydd och våldtäkt. *Tidskrift utgiven av Juridiska föreningen i Finland* 140(3-4):271-278.

Autiosaari, Riitta. 2003. Vuoden psykologi Riitta Raijas tukee raiskattuja. *Psykologi* (8):8-10.

Despentes, Virginie. 2008. *King Kong- tyttö*. Suom. Lotta Toivanen. Helsinki: Like. 155 s.

Haulivuori-Lohilahti, Jetta. 2008. *Raiskaus, törkeäraiskaus ja sukupuoliyhteyteen pakottaminen: erot ja yhtäläisyydet hovioikeuskäytännön valossa*. Pro gradu -tutkielma, rikosoikeus, Lapin yliopisto. 72 s.

Heinijoki, Heli. 2009. "Voiko tätä rakastaa?": seksuaalisen väkivallan seurauksena alkanut raskaus.

Kättilölehti 114(4):14.

Heiskanen-Haarala, Irma & Heli Heinjoki. 2009. RAP-kansiossa on tarvittava tieto raiskatun akuuttihoitoon. *Sairaanhoitaja* 82(1):16-17.

Honkatukia, Päivi. 2001. *"Ilmoitti tulleen raiskatuksi": tutkimus poliisin tietoon vuonna 1998 tulleista raiskausrikoksista*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja; 180. Helsinki: Tilastokeskus; Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 82 s.

Iisalo, Inkeri, Pirkko Siltala & Päivi Aho-Mustonen. 2002. *Rikottu ruukku: naisen matka valoa ja toivoa kohti*. Helsinki: Yliopistopaino. 153, [2] s.

Kainulainen, Heini. 2004. *Raiskattu?: tutkimus raiskausten käsittelemisestä rikosprosessissa*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja; 212. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos; Tilastokeskus. 162 s.

Kallio, Hanna, Anne Seppänen & Satu Vepsäläinen. 2002. *"Pitäis vaan löytää keino elää sen kanssa": raiskauksesta selviytyminen raiskattujen naisten kokemana*. Mikkelin ammattikorkeakoulu, B, artikkeleita, opinnäytetöitä, tiedotteita; 70. Erikoistyö. Mikkelin ammattikorkeakoulu. 103, [8] s.

Kontula, Anna. 2009. *Tästä äiti varoitti*. Into-pamfletti. Helsinki: Like. 2009. 103 s.

Lahdensivu, Anne-Maria, Minna Montonen & Anna-Mari Saarinen. 2003. *"Ei se raiskaus fyysisesti niin paljon sattunu ku henkisesti : alle 18-vuotiaiden nuorten kokemuksia saamastaan tuesta raiskauksesta tai raiskausyrityksestä selviytymisessä*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 53, [9] s.

Lappi-Seppälä, Tapio & Ville Hinkkanen. 2004. *Selvityksiä raiskausrangaistuksista ja rangaistuskäytännön yhtenäisyydestä*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja; 61. Helsinki : Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 70, [6] s.

Laukkanen, Mari-Elina (toim.). 2002. *Rap-raiskatun akuuttiapu: seksuaalista väkivaltaa kokeneen tutkimus- ja hoito terveydenhuollon toimipisteissä*. Helsinki: Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyprojekti 1998-2002, Sosiaali- ja terveysministeriö & STAKES, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus ja kehittämiskeskus, 2002. 1 kansio.

Lernestedt, Claes. 2004. Sexualitet är i betraktarens öga?: tendenser i svensk sexualstraffrätt, sedda bl a genom ett rättsfall och debatten kring det. *Tidskrift utgiven av Juridiska föreningen i Finland* 140(3-4):398-434.

Lindlöf, Jyri. 2002. *Rikospaikkakäyttämisen yhteys tekijän piirteisiin uhrille ennestään tuntemattomien miesten tekemissä raiskauksissa*. Pro gradu -tutkielma, Psykologian laitos, Helsingin yliopisto. 54 s.

Loikkanen, Laura. 2005. *Tortured minds, broken bodies: how rape can constitute genocide*. Pro gradu -tutkielma, kansainvälinen politiikka, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 6113. 80 s.

Luostarinen, Mari, Helena Pöllänen & Marjukka Viita-aho. 2005. *Raiskatun naisen kohtaaminen - Kyselytutkimus hoitohenkilökunnan valmiuksista*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 69 s.

Luostarinen, Mari, Helena Pöllänen & Marjukka Viita-aho. 2006. Raiskatun kohtaaminen: henkilökunnan tiedot, taidot ja asenteet puntarissa. *Sairaanhoitaja* 79(6-7):31-33.

Malmberg, Katarina & Pirkko Brusila. 2004. Raiskattu toipuu. *Hyvä terveys* 19(3):66-69.

Marttila, Anne-Maria. 2003. *Ruumiin politiikkaa: nationalismi, etnisyys ja seksuaalisuus naisiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan näkökulmasta Bosnian ja Kosovon konflikteissa*. Turun yliopiston

poliittisen historian tutkimuksia; 25. Turku: Turun yliopisto. 117 s.

Mikkilä, Sari. 2007. *Siveellisyyserikoksesta seksuaalirikokseksi: raiskausrikosta koskevat lainmuutokset 1970-luvulta lähtien*. Pro gradu -tutkielma, rikosoikeus, Lapin yliopisto. 69 s.

Mäkelä, Anna. 2002. "Menn har lyst på sex, kvinner vil ha noen å snakke med": pressedekning av voldtekt i Helsingin Sanomat i 1996-1999. Teoksessa Eriksson, Maria, Aili Nenola & Marika Muhonen Nilsen (toim.): *Kön och våld i Norden: rapport från en konferens i Køge, Danmark, 23-24 november 2001 = Gender and violence in the Nordic countries: report from a conference in Køge, Danmark, 23-24 november 2001*. København : Nordisk ministerråd. s. 475-485.

Neirama, Otto. 2001. Ohjeita raiskaustutkimukseen. Kunnallislääkäri: vuosikirja = Kommunalläkaren: årsboken.. *Kunnallislääkärit* 104-105(5):104-105. s. 104-105.

Niiniketo, Riina, Anna Nyystilä & Satu Paananen. 2007. *Raiskattu nainen* [Elektroninen aineisto]: kirjallisuuskatsaus selviytymisen näkökulmasta. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 153 KB, 56 s.

Nissinen, Riikka. 2006. *Raiskausrikosten salassapidettävyys vuosina 1999-2004 hovioikeuskäytännön valossa*. Pro gradu -tutkielma, rikosoikeus ja naisoikeus, Lapin yliopisto. 78, [16] s.

Nykänen, Siw. 2004. Raisek: raiskauksen ja/tai seksuaalisen väkivallan kohdanneen naisen hoidon kehittäminen Keski-Suomessa. *Kättilölehti* 109(5):184-186.

Nykänen, Siw. 2005. Raisek: seksuaalista väkivaltaa kohdanneiden hoidon kehittäminen Keski-Suomessa. *Sairaanhoitaja* 78(6-7):30-32.

Punamäki, Raija-Leena & Riitta Ylikomi. 2007. Raiskaustrauma I: raiskauksen kokeminen altistaa psyykkisille ongelmille. *Suomen lääkirilehti* 62(8):757-761.

Punnonen, Varpu. 2001. "Ymmärrä ei kukaan - eivät miehet eivätkä naiset": raiskattu nainen tiellä kohti selviytymistä. Naistutkimusraportteja; 1/2001. Pohjautuu Helsingin yliopistossa, sosiologian laitoksella vuonna 1999 hyväksytyyn pro gradu -työhön. Helsinki: Tasa-arvoasiain neuvottelukunta: Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. 98, [2] s.

Seppälä, Päivi. 2001. Raiskattujen ensihoidon ohjeet valmistuneet. *Tehy* (6):23, 32.

Silver, Riitta. 2008. *Kansainvälinen oikeus raiskauksen uhrin asemaan vaikuttavana tekijänä*. Lisensiaatintyö, rikosoikeus, Lapin yliopisto. 166 s.

Stakes. 2002. *RAP -raiskatun akuuttiapu: seksuaalista väkivaltaa kokeneen tutkimus- ja hoito terveydenhuollon toimipisteissä*. Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyprojekti 1998-2002. [Helsinki]: Stakes. 1 kansio.

Summa, Markku. 2002. Mielikuvat raiskauksista usein kaukana todellisuudesta. *Lakimiesuutiset* (8):20-21.

Ylikomi, Riitta & Virve Virta. 2008. *Raiskaustraaman hoito: opas CPT-menettelyn käyttöön*. Jyväskylä: PS-kustannus. 265 s.

Vanninen, Marja. 2008. *Raping is like killing someone: narratiivinen tutkimus seksuaalisen väkivallan kokemuksista sodissa*. Pro gradu -tutkielma, Poliittikan tutkimuksen laitos, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. 98 s.

Ylikomi, Riitta & Raija-Leena Punamäki. 2007. Raiskaustrauma II: raiskauksen uhrin psyykinen akuuttihoito ja hoitopolun rakentaminen. *Suomen lääkirilehti* 62(9):877-883.

3.10. LASTEN SEKSIAALINEN HYVÄSIKÄYTTÖ JA INSESTI

Ahjtouli, Johanna & Elisa Pessi. 2008. "Sanomattomat sanat, verhotut viestit": terveydenhoitajien arvioita omista valmiuksistaan kohdata seksuaalisesti hyväksikäytetty tai hyväksikäytöstä epäilty alakouluikäinen lapsi ; Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön kohtaaminen. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 42, 23, [7] s.

Antikainen, Anne-Maarit. 2007. "Ihmisellä on oikeus ja kyky muuttua": lasten seksuaalisten hyväksikäyttäjien kuntouttaminen. Opinnäyte, Sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos, Kuopion yliopisto. 123 s.

Antikainen, Jorma. 2005. Jättääkö palvelujärjestelmämme seksuaalisesti hyväksikäytetyt lapsiuhrit heitteille?. *Psykologia* 40(4):427-430.

Antikainen, Jorma. 2005. *Seksuaalisesti hyväksikäytettyjen lasten ja nuorten hyväksikäyttäjien auttaminen: kirjallisuuskatsaus*. Stakes, Työpapereita; 13. Helsinki: Stakes. 70 s.

Björnberg, Linda & Niina Passi. 2005. *Attitudes related to child sexual abuse among Finnish psychologists: a scale construction and an explorative study*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 33, [13] s.

Brusila, Pirkko, Salla Hyvärinen, Maaret Kallio, Kirsi Porras, Tarja Sandberg & Paula Alkio. 2009. *Eikö se kuulu kenellekään?: rohkene kohdata seksuaalisesti kaltoinkohdeltu nuori*. Helsinki: Väestöliitto. 163 s.

Cacciatore, R. & K. Porras. 2007. *Seksuaalisen kaltoinkohdeltun kokemuksia yli kymmenellä prosentilla kahdeksaluokkalaisista. Lapsiasiavaltuutetun toimintakertomus vuodelta 2007*. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä; 2007:33.

Ellonen, Noora, Juha Kääriäinen, Venla Salmi & Heikki Sariola. 2008. *Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset: tutkimus peruskoulun 6. ja 9. luokan oppilaiden kokemasta väkivallasta*. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja; 71. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja; 87. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu; Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 217 s.

Fail, Heidi. 2005. *Uskonnollisuuden merkitys seksuaalisesti hyväksikäytettyjen selviytymisprosessissa*. Opinnäyte, käytännöllinen teologia, Helsingin yliopisto. 103 a.

Finnilä-Tuohimaa, K, P. Santtila, L. Björnberg, N. Hakala, P. Niemi & K. Sandnabba. 2008. *Attitudes related to child sexual abuse: scale construction and explorative study among psychologists*. *Scandinavian Journal of Psychology* 49(4):311-323.

Finnilä-Tuohimaa, Katarina, Pekka Santtila, Mikael Sainio, Pekka Niemi & Kenneth Sandnabba. 2005. Connections between experience, beliefs, scientific knowledge, and self-evaluated expertise among investigators of child sexual abuse in Finland. *Scandinavian journal of psychology* 46(1):[1]-10.

Finnilä-Tuohimaa, Katarina, Pekka Santtila, Mikael Sainio, Pekka Niemi & Kenneth Sandnabba. 2009. Expert judgment in cases of alleged child sexual abuse: clinicians' sensitivity to suggestive influences, pre-existing beliefs and base rate estimates. *Scandinavian journal of psychology* 50(2):129-142.

Friman, Terhi. 2005. Huomaa kaltoin kohdeltu lapsi. *Lastentarha* 68(5):60-61.

Fryers, Tom. 2007. *Children at risk: childhood determinants of adult psychiatric disorder*. Research report

/ National Research and Development Centre for Welfare and Health; 167. Osa Stakesin johtamaa eurooppalaisen mielenterveyden tietojärjestelmää kehittänyttä MINDFUL-hanketta. Helsinki: Stakes. 77 s. Gerkman-Kemppainen, Kristiina. 2006. Lasten hyväksikäytöstä uskallettava puhua: uhriksi joutunut lapsi saattaa kuolettaa kaikki tunteensa, jotta kestäisi tuskan ja häpeän. *Opettaja* 101(23):30-31.

Haaramo, Soili & Kirsti Palonen (toim.). 2002. *Trauman monet kasvot: psyykkinen trauma sisäisenä kokemuksena*. 2. lisäp. 2003. [Helsinki]: Therapie-säätiö. 300 s.

Hanhineva, Anna. 2008. *Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten vanhentuminen*. Pro gradu -tutkielma, rikosoikeus, Lapin yliopisto. 76, [13] s.

Haugen, Gary A & Gregg Hunter. 2006. *Viattomina vietellyt*. Suom. Sini A. Lehtinen. Engl. alkuteos *Terrify no more*. Helsinki: Kuva ja sana. 320 s.

Heikinheimo, Annaliisa & Sirkka Tasola. 2006. Lapsuuden seksuaalisen hyväksikäytön ryhmäterapiainen hoito. *Psykologia* 41(1):58-61.

Helminen, Tarja. 2001. Lapsen seksuaalisuus. *SLAL: Suomen lastenhoitoalan liiton julkaisu* 35(5):20-22.

Hirvelä, Päivi. 2007. *Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön selvittäminen*. Helsinki: WSOY pro. 242 s.

Hirvelä, Päivi. 2006. *Rikosprosessi lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki; WSOY pro. 590 s.

Hukkanen, Raija. 2002. *Psychosocial problems of children placed in children's homes*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica - Odontologica; 524. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 78, [48] s.

Hukkanen, Raija. 2004. Pedofilia ja sen uhrin. *Duodecim* 120(21):2519-2525.

Hult, Jose. 2003. Palautuneet muistot: sosiaalisen epidemian analyysi. *Psykologia* 38(2): 3. artikkeli.

Humppi, Sanna-Mari. 2008. *Poliisin tietoon tullut lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta*. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja; 75. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu. 91 s.

Hurme, T, S. Alanko, P. Anttila, T. Juven & E. Svedström. 2008. Risk factors for physical child abuse in infants and toddlers. *European journal of pediatric surgery* 18(6):387-391.

Huttunen, Matti O. Syömishäiriöt ja traumaattiset kokemukset. *Duodecim* 117(8):861-862.

Huurinainen, Sofia. 2007. *"Kadun valoisammalle puolelle": seksuaalisesti hyväksikäytetyn nuoren kohtaaminen perhekodin arjessa*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 71 s.

Hytönen, Saara. 2006. *Lapsuudenaikaisen seksuaalisen hyväksikäytön koetut vaikutukset sekä selviytymistä tukevat tekijät incestin uhrien kuvaamina*. Pro gradu -tutkielma, psykologia, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne, 1 filmikortti. 79 s.

Ikkala, Sari. 2007. *Näytön hankkiminen lapsen seksuaalisessa hyväksikäytössä esitutkinnassa*. Pro gradu -tutkielma, rikos- ja prosessioikeus, Joensuun yliopisto. 88 s.

Iso-Heiniemi, Mervi & Sari Koski. 2004. *Lapsen salaisuus: tutkimus terveydenhoitajien valmiuksista tunnistaa ja ohjata hoitoon seksuaalisesti hyväksikäytetty lapsi*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. 34, [27] s.

Jurmu, Minna, Maarit Lemmetty & Piia Ylioinas. 2002. *"Lapsen kengissä aikuisen maailmassa": tietopaketti lapsen seksuaalisesta riistosta Länsi-Pohjan keskussairaalan lastentautien osaston*

hoitohenkilökunnalle: projekti. Opinnäytetyö, Terveysalan koulutusyksikkö, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 59 s., 37 liites. Luettavissa verkossa: <http://www.tokem.fi/kirjasto/opinnaytetyot/>

Jyrkinen, Marjut & Leena Karjalainen (toim.). 2001. *Minors in the sex trade: report of the European Commission STOP Project*. Kään. Gillian Häkli. [Helsinki]: [Stakes]. 178 s.

Järg-Tärno, Regina. 2005. Islannissa malli lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten selvittämiseen. *Haaste* 5(3):18-19.

Järg-Tärnö, Regina. 2008. CEOP ehkäisee lasten seksuaalista hyväksikäyttöä monin keinoin. *Haaste* 8(3):26-27.

Kajava, Laura & Minna Varonen. 2008. *Pahuudella puhkotut purjeet* [Elektroninen aineisto]: lapsena seksuaalisesti hyväksikäytettyjen naisten kokemuksia äitiydestä. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 795 KB, 75 s.

Kallio, Maaret. 2007. Seksuaalista kaltoinkohtelua tapahtuu luultua enemmän. *Erityiskasvatus* 50(3):8-9.

Kallio, Maaret. 2008. Tunnista seksuaalinen kaltoinkohtelu. *Opettaja* 103(18-19):50.

Kaukonen, Martta (toim.), Riitta Rajjas, Riitta Silver & Kristiina Valkama. 2003. *Seksuaalinen väkivalta ja hyväksikäyttö: selviytymiskertomuksia*. Jyväskylä: PS-kustannus. 206 s.

Kauppi, Mirja. 2001. Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö: älä anna järkytyksesi näkyä. *Sairaanhoitaja* (5):35-37.

Kemppi-Repo, Eeva et al (toim.). 2001. *Den som förleder en av dessa små ...: kyrkans ansvar när det gäller att förebygga problemet med sexuellt utnyttjande av barn*. Ev.luth. Kyrkan i Finland, kyrkostyrelsens publikationer; 2001:1. Helsingfors: Kyrkostyrelsen. 63 s. Luettavissa verkossa: <http://www.evl.fi/kkh/to/kkk/koulu/viettely.html>

Kneucker, Linda. 2004. The silence of abuse. *The language of silence* 2:258-281.

Knuuti, Liisa & Anna-Mari Särkipaju. 2003. "Sota kesti seitsemän vuotta, minä hävisin jokikisen taistelun. Mutta en sota.". yhteiskunnallisen suhtautumisen muutos lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön 1980-2003 välisenä aikana. AMK-opinnäytetyö, Sosiaalialan koulutusyksikkö, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 64 s. Luettavissa verkossa: <http://www.tokem.fi/kirjasto/opinnaytetyot/>

Koivuniemi, Merja. 2001. Lapsen hyväksikäytön tutkiminen vaatii ammattitaitoa. *Lastentarha* 64(3):14-15.

Korkman, J., P. Santtila & N. K. Sandnabba. Dynamics of verbal interaction between interviewer and child in interviews with alleged victims of child sexual abuse. *Scandinavian journal of psychology* 47(2):109-119.

Korkman, Julia. 2006. *How (not) to interview children: interviews with young children in sexual abuse investigations in Finland*. Väitöskirja, Åbo Akademi. Tiivistelmä ja 4 eri painosta. [Turku]: Åbo Akademi University. 96, [84] s.

Kostiainen, Riikka. 2007. Yritykset houkutella lapsia seksikontakteihin yleisiä netissä. *Haaste* 7(3):22-25.

Kujanen, Johanna & Elina Oksala. 2001. *Ammatillisuus koetuksella?: sosiaalialan työntekijöiden kokemuksia lapsen seksuaalisen hyväksikäytön kanssa tehtävästä työstä*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Mikkelin ammattikorkeakoulu. 53 s.

Lager, Irma. 2003. The parental alienation syndrome - oikeita oireita vai roskatiedettä?. *Defensor legis* 84(5):889-907.

- Lager, Irma. 2006. Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön määrästä. *Duodecim* 122(10):1197-1198.
- Laiho, Mari. 2006. *Seksuaalisen hyväksikäytön kokemukset lapsuudessa ja avun tarve aikuisena*. Laurea-ammattikorkeakoulun julkaisusarja, B; 14. Erikoistyö. Vantaa: [Laurea-ammattikorkeakoulu]. 111 s.
- Laiho, Mari (toim.). 2007. *Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja uudet viestintäteknologiat: moniammatillinen yhteistyö*. Pelastakaa lapset ry:n julkaisusarja; 8. [Helsinki]: Pelastakaa lapset. 188 s.
- Laine, Sari. 2004. "Nuoria pitäisi valistaa seksuaalirikoksista, siinä missä liikenteestäkin": vuoden poliisi Marja Vuento. *Poliisi ja oikeus* 75(2):4-6.
- Laitinen, Merja. 2005. Häväistyt ruumiit, rikotut mielet. *Naistutkimus* 18(1):60-63.
- Laitinen, Merja. 2005. Sensitiivinen haastattelututkimus lapsina seksuaalisesti hyväksikäytettyjen naisten ja miesten elämästä. *Psykologia* 40(4):431-435.
- Lajunen, Kaija et al. 2005. *Turvataitoja lapsille: turvataitokasvatuksen oppimateriaali*. 2. tark. p. Helsinki: Stakes. 223 s.
- Lakolinna, Riitta. 2002. *Vakava masennus: pedofiilin uhri*. Kansialanimike: Runoja. Kuopio: Silja Ranto. 92, [2] s.
- Laurila, Anja. 2001. Lapsen seksuaalinen kaltoinkohtelu - liioiteltu vai vähätelty ongelma?. *Sosiaaliturva* 89(6):19-21.
- Lehto, Tiina. 2001. Lasta ei enää kuunnella. *Poliisi ja oikeus* 72(6):12-14.
- Lehtonen, Kimmo & Yrjö Heinonen. 2003. Oletteko kuullut Berlioz'n fantastista sinfoniaa? : tapausseleste 8-vuotiaan tytön musiikkiterapiasta. *Musiikkiterapia* (1):25-46.
- Lehtonen, Kimmo & Yrjö Heinonen. 2006. Musiikki psyykkisen työskentelyn edistäjänä: 8-vuotiaan tytön musiikkiterapiaistunnon analyttinen tulkinta. *Psykoterapia* 25(2):[98]-109.
- Lehtonen, Tuija. 2003. Köyhyys ja väkivalta ajavat lapsia prostituutioon Kambodzhassa. *Lapsemme* 33(1):23-33.
- Ligiéro, Daniela P., Ruth Fassinger, Moira McCauley, Jessica Moore & Niina Lyytinen. 2009. Childhood sexual abuse, culture, and coping: a qualitative study of latinas. *Psychology of women quarterly* 33(1):67-80.
- Liias, Heli 2009. *Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö: tunnistaminen ja jatkotoimenpiteet*. Vaasan ammattikorkeakoulu, University of Applied Sciences publications, C; 3. Vaasa: Vaasan ammattikorkeakoulu. 66 s.
- Liukkonen, Sanna. 2002. *Lapsuudessaan seksuaalisesti hyväksikäytetyn aikuisen asiakkaan auttaminen psykiatrisessa hoitotyössä. Hyväksikäytettyjen odotuksia*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 100 s. + liitteet.
- Liukkonen, Sanna. 2004. *Särö kaikkein syvimässä: lapsuudessaan seksuaalisesti hyväksikäytetyn aikuisen auttaminen*. Suomen sairaanhoitajaliiton julkaisuja. [Helsinki]: Suomen sairaanhoitajaliitto. 88 s.
- Liukkonen, Suvi & Johanna Ojala. 2002. *Kuinka suojata lasta joutumasta seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi?*. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. 82, [4] s.
- Lonka, Laura. 2001. *Seksuaalisesti hyväksikäytetyt lapset lain edessä: selvitys lasten kuulemisesta*. Opinnäyte, Yksityisoikeuden laitos, Helsingin yliopisto. 62 s.

- Luode, Aila & Minna Makkonen. 2003. *Viranomaiskäytäntö Järvenpäässä lapsen seksuaalisen hyväksikäytön epäilytilanteessa*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali- terveys- ja kasvatusalan koulutusohjelma. 47, [16] s.
- Luoma, Reijo, Enaam Raobei, Samira Fadallah & Nabil A-Sherif. 2001. Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön tutkimisesta. *Duodecim* 117(9):1004.
- MacDonald, Geraldine. Effekterna av kognitiv beteendeterapeutisk metod för sexuellt utnyttjade barn. *Finska läkaresällskapets handlingar* 165(1):43-46.
- Makkonen, Katri, Päivi Mäkelä-Bengs, Antti Sajantila & Eeva Salo. 2005. Millaista akuutti- ja jatkohoitoa saa seksuaalisesti hyväksikäytetty nuori?. *Suomen lääkirilehti* 60(45):4639-4643.
- Makkonen, Katri & Raisa Cacciatore. 2006. Nuoren tytön seksuaalinen hyväksikäyttö - miten toimin?. *Suomen lääkirilehti* 61(38):3849-3852.
- Marjamaa, Heikki. 2003. *Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja tilastoharhat*. Poliisiammattikorkeakoulun tiedotteita; 24. Espoo: Poliisiammattikorkeakoulu. 127 s.
- Markkanen, Anna-Leena. 2009. *Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön kohtaaminen sosiaalityöntekijän silmin*. Pro gradu -tutkielma, sosiaalityö, Lapin yliopisto. 74 s.
- Muhonen, Anni & Pilvi Sihvonen. 2002. *"Ei pelottelua, vaan valmiuksia itsesuojeluun"*. Vanhempien näkemyksiä TurvaTaito-hankkeen suunnitteluun lasten seksuaalisen hyväksikäytön ehkäisemiseksi. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 58 + 6 s.
- Möttönen, Susanna. 2005. *Aidin kokemukset ja selviytyminen inestien paljastumisen ja selvittelyprosessin aikana*. Pro gradu -tutkielma, Kajaanin opettajankoulutusyksikkö, Oulun yliopisto. 55, [1] s.
- Niemelä, Ilona. 2005. *Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön somaattiset tutkimukset Turun yliopistollisessa keskussairaalaissa vuonna 2003*. Opinnäyte, Kliininen-teoreettinen laitos / Oikeuslääketiede, Turun yliopisto. Erikoistyö. 32 s.
- Nitovuori, Armi. 2002. *Nuoren tytön raiskaus: traumaattinen kriisi ja nuorisotyön mahdollisuudet*. AMK-opinnäytetyö, kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma, Humanistinen ammattikorkeakoulu. 49 s. Luettavissa verkossa: http://www.humak.edu/bin/humak/open/thesis_search03.pl
- Nurmi, Reet. 2002. Lapsiprostituutio on haaste ammattiauttajalle. *Ydin* 36(2):34-36.
- Ojala, Ulla. 2004. Chattipalstojen hyväksikäyttäjät. *Lapsen maailma* 63(9):29.-
- Oranen, Mikko & Hannele Törönen. 2004. Poissa tilastoista, poissa mielestä: onko Suomessa pahoinpideltyjä ja seksuaalisesti hyväksikäytettyjä lapsia?. *Sosiaaliturva* 92(3):10-11.
- Paasioksa, Arja, Ritva Erkolahti, Tuula Ilonen & Simo Saarijärvi. 2003. Dissosiatiiivinen oireilu tavallista psykiatrisessa hoidossa olevilla lapsilla - traumat taustalla. *Suomen lääkirilehti* 58(37):3649-3654.
- Paavilainen, E., P. Astedt-Kurki, M. Paunonen-Ilmonen & P. Laippala. 2001. *Risk factors of child maltreatment within the family: towards a knowledgeable base of family nursing*. International journal of nursing studies 38(3):297-303.
- Paavilainen, E., P. Astedt-Kurki, M. Paunonen-Ilmonen & P. Laippala. 2002. Caring for maltreated children: a challenge for health care education. *Journal of advanced nursing* 37(6):551-557.
- Paunu, Katariina. 2003. *Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö peliteoreettisen tarkastelun kohteena*. Opinnäyte, Rikos- ja prosessioikeuden sekä oikeuden yleistieteiden laitos, Helsingin yliopisto. 63 s.

- Pimenoff, Veronica. 2009. Hyvän vihollisen vahdinvaihto II: hyökkääkö hyvä vihollinen?. *Suomen lääkäri* 64(19):1826.
- Pitkänen, Kati. 2004. Englannissa lasten palveluiden uudistus sai alkunsa murhasta. *Sosiaaliturva* 92(14):15.
- Päivärinta, Sanna & Minna Rantakeisu. 2004. *Tervetuloa Mattilaan. Mattilan perhetukikodin perehdyttämiskansio*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 87 s
- Rauhala, Mari. 2007. *Annus horribilis: Katolisen kirkon pedofiiliskansaali ja julkinen sana Yhdysvalloissa vuonna 2002*. Opinnäyte, yleinen kirkkohistoria, Helsingin yliopisto. 149 s.
- Reenilä, Yrjö. 2004. *Rikoslain 20 luvussa kriminalisoitu lasten ja nuorten seksuaalinen hyväksikäyttö*. Pro gradu -tutkielma, Rikos- ja prosessioikeuden sekä oikeuden yleistieteiden laitos, Helsingin yliopisto. 74 s.
- Rönkkönen, Annukka & Tiina Siitonen. 2002. *Lapsuuden rikottu koskemattomuus - parisuhteen painolasti?: lapsuuden seksuaalisen hyväksikäytön merkitys parisuhteeseen uhrien ja kumppaneiden näkökulmasta*. AMK-opinnäytetyö, Sosiaali- ja terveysalan laitos, Lahden ammattikorkeakoulu. 48 s.
- Saarinen, Seidi & Timo Heinonen. 2006. *Miten suojelen lasta hyväksikäytöltä: opaskirjanen vanhemmille ja lasten kanssa työskenteleville*. [Lahti]: [Idies]. 52 s.
- Saarni, Mirja et al. 2005. *Kädestä pitäen - turvaa lapselle: käsikirja kaltoin kohdellun lapsen kanssa työskenteleville*. Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystoimen julkaisuja; 6/2005. Tampere: Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystoimi. 69, [6] s.
- Saikkala, Annele. 2004. Vuosisadan kohutuun oikeudenkäynti alkaa!. *Lakimiesuutiset* 60(2):38-41.
- Salminen, Simo. 2002. Lasten hyväksikäyttö lisää itsemurhariskiä. *Psykologia* 37(2):174.
- Salminen, Simo. 2007. Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö Japanissa. *Psykologia* 42(3):226-227.
- Sanderson, Christiane. 2002. *Seksuaalinen hyväksikäyttö ja sen hoito*. Suom. Tarja Haikara. Engl. alkuteos *Counselling adult survivors of child sexual abuse*. 2. p. [Helsinki]: Unipress. 315, [4] s.
- Sandnabba, N K., P. Santtila, M. Wannäs & K. Krook. 2003. Age and gender specific sexual behaviors in children. *Child Abuse Negl.* 27(6):579-605.
- Sandström, Peter. 2006. *Komplicerat intervjuar barn om sexuellt utnyttjande: akut behov av specialisering och utbildning på området*. Meddelanden från Åbo Akademi (17):4-5.
- Saranpää, Timo. 2008. Seksuaalirikos - lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö - todistelu - kuulopuhetodistelu. *Defensor legis* 89(4):694-707.
- Sariola, Heikki. 2005. Onko lasten seksuaalinen hyväksikäyttö lisääntynyt?: pääkirjoitus. *Duodecim* 121(2):2135-2137.
- Sariola, Heikki. 2005. Pedofiilirinki saatanaa palvomassa? *Haaste* 5(4):26-27.
- Savolainen, Jukka. 2004. Perhetyyppi ja seksuaalinen väkivalta: onko uusperheiden työillä suurempi riski?. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 41(4):310-323.
- Schulman, Gustav. 2006. Aiheutuvatko psykoosit sittenkin useammin lapsuuden traumaista kuin geneeistä?. *Psykoterapia* 25(2):[83]-97.
- Sigfrids, Arja. 2008. Lastentalot meillekin!. *Psykologi* (5):20-21.

- Sivula, Mia. 2005. Insesti on lapselle elinikäinen taakka. *Sosiaaliturva* 93(7):28-29.
- Sunnari, Vappu. 2009. *Physical sexual harassment as experienced by children at school in Northern Finland and Northwest Russia*. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan elektronisia julkaisuja; 9. Verkkojulkaisu. Oulu: Oulun yliopiston kirjasto. 152 s.
- Suomela, Anu. 2007. Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön epäilyistä on tullut juridinen epidemia. *Suomen lääkärilehti* 62(40):3621.
- Söderholm, Annlis. 2001. Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö ja perusterveydenhuolto. *Kunnallislääkäri: vuosikirja - Kommunalläkaren: årsboken. Kunnallislääkäri* 102-104(5):102-104.
- Söderholm, Annlis, Ritva Halila, Satu Kivitiä-Kallio, Jussi Mertsola & Sirkku Niemi (toim.). 2004. *Lapsen kaltoinkohtelu*. Helsinki: Duodecim. 246 s.
- Tainio, Liisa. 2003. 'When shall we go for a ride?': a case of the sexual harassment of a young girl. *Discourse & Society* 14(2):173-190.
- Taskinen, Sirpa. 2003. Huomiota yhteistyöhön poliisin kanssa. *Psykologi* (5):12-13.
- Taskinen, Sirpa (toim.). 2003. *Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön ja pahoinpitelyn selvittäminen: asiantuntijaryhmän suositukset sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle*. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus, Oppaita; 55. Lisäp. 2004 & 2005. Helsinki: Stakes. 172 s.
- Taskinen, Sirpa (toim.). 2004. *Sexuellt utnyttjande och misshandel av barn: rekommendationer om förfaringsätt för personal inom social- och hälsovården*. Käänt. Heidi Mittler. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus, Oppaita; 57. Helsingfors: Stakes. 151 s.
- Teikari, Taru. 2003. Neljä kuukautta vapaaehtoisena Kolumbiassa. *Neuvola ja kouluterveys* (1):14-19.
- Tervola, Marjut. 2009. Uganda: kilpailu teinityöistä. *Kehitys* (1):44-45.
- Tolonen, Jaana. 2001. Kaikkein ei pidä suostua. *Lapsen maailma* 60(4):44-45.
- Vanas, Antti. 2004. Sokean nuken salaisuus. *Lapsen maailma* 63(12):32.-
- Waterhouse, Lorraine (toim.). 2003. *Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja hyväksikäyttäjät: suojelu ja ennaltaehkäisy*. Suom. Tarja Haikara. Engl. alkuteos *Child abuse and child abusers*. [Kuoio]: Unipress. 251 s.
- Väisänen, Tuija. 2004. *Lapset asiantuntijoina turvataidoissa*. Pro gradu -tutkielma, Varhaiskasvatuksen laitos, Jyväskylän yliopisto. 90 s.
- Åsted-Kurki, Päivi, Eija Paavilainen & Marja-Terttu Tarkka (toim.). 2001. *Selected readings in family nursing from the Finnish perspective*. University of Tampere, Department of Nursing Science, Centre for Family Nursing Research and Education, Publications; 2. [Tampere]: [University of Tampere]. 220, [9] s.
- Östman, Tanja. 2006. Sexuella övergrepp mot barn. *En väg* 96(10):9-11.

3.11. SEKSUAALIKASVATUS

Ahola, Mia. 2008. Koulu tärkein seksitiedon lähde. *Opettaja* 103(12-13):12-14.

Ahonen, Suvi-Tuulia. 2004. *Nuoresta aikuiseksi: ihmissuhdekasvatus nuorisotyön ja koulun yhteistyön väljänä Jyväskylän maalaiskunnassa*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 56 s.

Ahvalo, Johanna. 2005. *Luonto tikanpojan puuhun ajaa: seksuaalikasvatusta Pohjois-Karjalan Prikaatin varusmiehille*. Erikoistyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 25, [4] s. + kalvopohjat (16 kpl).

Airaksinen, Saija, Taina Penttinen & Anna Puupponen. 2002. *Nuorten tiedot ja toiveet seksuaalisuudesta ja seksuaalikasvatuksesta: - kyselytutkimus yhdeksäsluokkalaisille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 84 s.

Akkanen, Heidi & Asta Nitovuori. 2002. *Prinsessaunelmien puolesta! : seksuaalista väkivaltaa ennaltaehkäisevä seksuaalikasvatusohjelma 7-12 -vuotiaille tytöille*. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Lohjan koulutusyksikkö. 129 s.

Alasaari, Kirsi. 2005. Kahden sukupuolikulttuurin loukussa. *Nuorisotyö* 59(5):13-15.

Alkio, Paula (toim.) & Tuulia Aho, Anna Kotiranta-Ainamo, Anne Pelander & Tuija Rinkinen. 2008. *Puhutaan seksuaalisuudesta*. [Helsinki]: Väestöliitto. 113 s.

Apter, Dan. 2008. Onko seksuaalikasvatuksesta ja -neuvonnasta hyötyä?. *Duodecim* 124(4):427-428.

Arvonen, Päivi. 2007. Onnistunut seksuaalikasvatus vaatii yhteisen kielen: opetusmateriaalilla keskustelu alkuun. *Opettaja* 102(8-9):36-37.

Aulaskari, Minna, Laura Hanhinen & Katja Kemppainen. 2008. *"Henkisen munan pituus kasvoi 5cm.": Seksuaalisuus- ja päihdepäivät Alppilan yläasteen koululla*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Metropolia ammattikorkeakoulu. 57, [19] s.

Berg, Vera & Hanna-Leena Hakulinen. 2007. *Seksuaalikasvatusta kahdeksaluokkalaisille tytöille: "ensimmäisestä yhdyntästä ei voi tulla raskaaksi, vai voiko?"*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea-ammattikorkeakoulu. 70 s.

Bildjuschkin, Katriina & Susanna Ruuhilahti. 2008. *Avoimen tilan ihottuma*. Helsinki: Nappi julkaisut. [94] s.

Bildjuschkin, Katriina & Susanna Ruuhilahti. 2008. *Seksiä vaatteet päällä*. Piirrookset: Paula Ervamaa. Helsinki: Tammi. 190 s.

Blåberg, Sonja. 2001. Seksuaalikasvatusta nuorille: Anna Palaa -projektin kokemuksia peruskoulussa. Pro gradu -tutkielma, Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos, Helsingin yliopisto. Saatavana myös mikrokorttina. 78 s.

Cacciatore, Raisa et al. 2001. *Legopalikoista leopardikalsareihin: pojan matka mieheksi*. 2. lisäp. 2001, 3. lisäp. 2002, 4. lisäp. 2003. Helsinki: Tammi. 256 s.

Cacciatore, Raisa. 2001. Avointa puhetta seksistä. *Hyvä terveys* 16(11):22-25.

Cacciatore, Raisa. 2003. Asiaa ja asiantuntemusta seksuaalikasvatukseen. *Opettaja* 98(42):24-25.

Degerholm, Nicolas. 2008. *Västnyländska sjätteklassisters syn på sällskapande*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 94 s.

Ekman, Paula. 2006. *Oppilaiden asennoituminen seksuaalikasvatukseen ja koettu seksuaaliterveys: pilottitutkimus erään koulun yhdeksäsluokkalaisten seksuaalikasvatuksesta*. Pro gradu -tutkielma, Opettajankoulutuslaitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 149 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-200745>

Eskola, Timo. 2003. Tosi rakkaus odottaa. *Perusta* (4):195-196.

Estelrich, Vicky & Anna-Kaisa Talja. 2001. *"Ei oo vahva alue tämmönen": seksuaalikasvatusta antavien peruskoulun yläasteen opettajien asenteet homoseksuaalisuuteen*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Espoo-Vantaan ammattikorkeakoulu. 82 s.

Friman, Kati & Sari Ketola. 2001. *"Sekä että": seksuaalikasvatusta www-sivuilla*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Rovaniemen ammattikorkeakoulu. 44, [4] s.

Friman, Terhi. 2005. Seksistä pitää puhua: muualla Euroopassa ei ole näin selkeästi pohdittua kasvatusta eikä siihen erikoistuneita opettajia. *Opettaja* 100(42):26-28.

Glumerus, Pirita. 2004. *Seksuaalikasvatuskansio, mittari dysfasianuoren seksuaalitietämykseen*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan koulutusohjelma. 96 s.

Goman, Tiina & Johanna Kuure. 2006. *Tornion Suensaaren yhdeksännen luokan oppilaiden keskustelu- ja opetustunti ehkäisystä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 14 s. Luettavissa verkossa opinnäytetietokannassa: <http://www.tokem.fi/kirjasto/opinnaytetyot/>

Granström, Maria & Elina Märijärvi. 2001. *"Oman käden onni": nuorten näkemyksiä itsetyydytyksestä osana seksuaalikasvatusta*. [Helsinki]: Diakonia-ammattikorkeakoulu. 56, [15] s.

Grönroos, Heli 2003. *Nature of sexuality education in pluralistic society: challenges and goals of intercultural sexuality education in Finnish education system*. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö, Oulun yliopisto. 120 s.

Gutierrez Sorainen, Ana Maria. 2003. Asioita joista voi puhua. *Apuraportti* (2):15.-

Haanpää, Marja. 2002. *Seksuaaliterveyskasvatus Kauhajoen yhteiskoulussa*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 44 s. + 2 liitettä.

Haavisto, Riikka. 2004. Seksiä harjoitetaan, ehkäisyä tarvitaan - mutta millaista?. *Lapsen maailma* 63(6-7):38-39.

Hagström, Pia. 2006. Asiaa siitä niin kuin oppilaat se haluavat. *Opettaja* 101(18):42.-

Halonen, Kaisa. 2007. *Mieheksi kasvavien poikien kysymyksiä seksuaaliterveydestä*. Pro gradu -tutkielma, Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos. 70 s.

Hanhinen, Sanna, Riikka Stjerna & Juha-Pekka Huusko. 2002. *"Ei mitään tylsää valistusta": Seksuaalikasvatusteemapäivät 8.-luokkalaistille*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 39 + 18 s.

Harjula, Maria Annika & Outi-Marjut Tuulia Tenhiälä. 2001. *Kukkia ja mehiläisiä: tapaustutkimus yläasteen sukupuolikasvatuksesta*. Pro gradu -tutkielma, Erityiskasvatuksen laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne, 1 filmikortti. 103 s.

Harjula, Riikka. 2008. *Maistraatti on homoille - rakkaus heteroille: sukupuolen ja seksuaalisuuden esitykset 9. luokan uskonnon oppikirjojen kuvissa*. Pro gradu -tutkielma, luokanopettajakoulutus, Lapin yliopisto. 127, [9] s.

- Hautala, Tero. 2003. Tietämättömyyttä vai onneen luottamista?. *Promo* (3):8-9.
- Havukainen, Maarit & Päivi Pilkkakangas. 2009. *Koti seksuaalikasvattajana* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 736,5 KB, 48 s.
- Hede, Mirja, Marja Kauppila & Vesa Keskimaa. 2006. *Murkkupojat: 6-luokkalaisten poikien terveys- ja seksuaalikasvatus*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 34, [12] s.
- Heikkinen, Marianne, Sanna Piia Lampinen & Anne Paasonen. 2003. *Seksuaalikasvatus peruskoulun yläasteella*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Mikkelin ammattikorkeakoulu. 39, [5] s.
- Heiskanen, Irma. 2008. Nettiporno nuorten selviytymiskeinona. *Psykologi* (7):18-19.
- Heiskanen, Kaarina. 2001. Anna lapselle seksuaalisen kasvun rauha. *Seurakuntaviesti* 52(18):3.
- Helén, Ilpo. 2002. Vapaan seksin hoito: hahmotelma vastahistoriaksi. *Seksuaalipoliittinen aikakauskirja* (1):[11]s.
- Helén, Ilpo & Katja Yesilova. 2003. Vietti, väestö ja valinta: seksuaaliterveyden kerrostumat Suomessa. Teoksessa Helén, Ilpo & Mikko Jauho (toim.): *Kansalaisuus ja kansanterveys*. Helsinki: Gaudeamus. s. 233-259.
- Helén, Ilpo & Katja Yesilova. 2006. Shepherding desire: sexual health promotion in Finland from the 1940s to the 1990s. *Acta Sociologica* 49(3):257-272.
- Hemming, Mia. 2008. Kaikki ei ole suhteellista. *Pippuri* (2):14-15.
- Hietala, Marika & Paula Kari. 2005. *Huumetietoa vai seksivalistusta: Kajaanilaiset luokanopettajat terveyskasvattajina*. Pro gradu -tutkielma, Kajaanin opettajankoulutusyksikkö, Oulun yliopisto. 58, [22] s.
- Hietikko, Laura et al. 2001. *Multimediaohjelma nuorten seksuaalikasvatuksen tueksi: kirjallisuuskatsaus ja käsikirjoitus*. Päättötyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 43, [98] s.
- Hilakivi, Niina & Kati Kalkasmaa. 2008. *Kutina, joka kasvaa raapiessa [Elektroninen aineisto]: seksuaalikasvatusta draamaa käyttäen*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Mikkelin ammattikorkeakoulu. [elektroninen aineisto: 350 KB, 46 s.]
- Hiltunen, Kaisa & Maiju Piironen. 2007. *Kondomiehkäisyä käsittelevä tietotesti yläkoulussa toteutettavan seksuaalikasvatuksen tueksi*. Erikoistyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 21, [7] s.
- Hirvasniemi, Niina & Anna Kemppainen. 2008. *7. luokkalaisten seksuaalikasvatus kouluissa - kohtaavatko tarpeet ja tarjonta*. AMK-opinnäytetyö, kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma, Humanistinen ammattikorkeakoulu. 65 s. Luettavissa verkossa opinnäytetietokannassa: http://www.humak.edu/bin/humak/open/thesis_search03.pl.
- Hirvonen, Minna, Anna Olin & Nelli Peltola. 2004. *Ehkäisy- ja sukupuolivalistus kehitysvammaisille- ja erityisnuorille*. Opinnäytetyö, vammaistyön koulutusohjelma, Sisälähetysseuran oppilaitos. 16, [10] s.
- Hjelm, Suvi & Annu Tyyskänen. 2007. *"Sitähän näkee koko ajan televisiossa, mutta vain hyödylliset asiat oppii koulussa": Toiminnalliset opetusmenetelmät seksuaalikasvatuksen opetuksessa*. Pro gradu -tutkielma, Kajaanin opettajankoulutusyksikkö, Oulun yliopisto. 106, [7] s.
- Holopainen, Katja. 2002. Kertokaa nuorille seksistä - mutta koputtakaa ensin ovelle. *Lapsen maailma* 61(3):34-36.

Honkanen, Emma & Krista Ristkari. 2005. *Hyrinää Hurinassa: miessairaanhoidajaopiskelijat seksuaalikasvattina*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Lahden ammattikorkeakoulu. 37, [2] s.

Hyvönen, Tuija, Marika Kapiainen, Inkeri Lappi & Heidi Mykkänen. 2006. *Ihmisoikeuskasvatusta kasvattajille: vuorovaikutuksellinen työpaja opettajille ja kasvattajille aiheista lähisuhdeväkivalta, seksuaaliset itsemäärämisoikeudet ja rajat*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 21 s.

Hyytiäinen, Johanna, Noora Parkkinen & Hanna Turtiainen. 2003. *Seksuaalitetous: "lue paketista"*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Mikkelin ammattikorkeakoulu. 46, [25] s.

Högbacka, Anna Leena. 2008. Nuori ei osaa soveltaa seksitietouttaan: Väestöliitto kehittää uusia lähestymistapoja ja tuottaa kasvatusmateriaalia. *Opettaja* 103(12-13):10-11.

Hölttä, Anne, Tytti Koitila & Jaana Mätäsaho. 2001. Oppimissafarilla Tansaniassa. *Nuorisotyö* 55(4):28-29.

Ilmonen, Tuisku & Irene Karanka. 2001. *Iloinen soturi ja suloinen kuningatar: seksuaalikasvatuksesta*. [Helsinki]: Kehitysvammaliitto. 199, 256, [93] s. + 57 kalvoa.

Janatuinen, Johanna & Mervi Niskanen. 2007. *Seksuaalikasvatuspäivät Peltolan koululla 28.2-1.3.2007: kehon muuttuminen ja raskauden ja sukupuolitautien ehkäisy*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea-ammattikorkeakoulu. 32 s.

Jamalainen, Hanna. 2003. *Mitä viidesluokkalaiset tietävät ihmisen lisääntymisestä ja kuinka he kokevat asian käsittelemisen opetuksessa*. Pro gradu -tutkielma, Opettajankoulutuslaitos, Helsingin yliopisto. 78 s.

Jason, Daniel & Olli-Pekka Tillman. 2004. *Peruskoulun seksuaalikasvatuksen sisältö, toteuttajat ja menetelmät: kartoittava kysely kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisten toiveista ja odotuksista*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 51, [16] s.

Jokinen, Minna, Katri Oja & Anneli Sivula. 2004. *"Nuorten seksuaalinen hyvinvointi": valistusmateriaalikansio nuorille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 36 s.

Järvinen, Sari. 2007. *Seksuaaliopetus yläkoulussa: mitä, milloin ja miten: lukion 2. ja 3. luokan oppilaiden ajatuksia seksuaalisuudesta ja sen opetuksesta yläkoulussa*. Pro gradu -tutkielma, Terveystieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 79 s. Luettavissa verkossa: http://thesis.jyu.fi/07/URN_NBN_fi_jyu-2007694.pdf

Jääskeläinen, Jaana. 2007. *Seksuaalikasvatuksen kehittäminen lukion 2. luokkalaisten antaman palautteen perusteella [Elektroninen aineisto]: "Pupu pöksyyn ja pöksyt pöydälle"*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 944 KB, 88 s.

Karjalainen, Jenni & Saila Laitinen. 2006. *Tytöksi ja pojaksi kasvaminen: toiminnallinen rata viidesluokkalaistalle*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. Myös verkkojulkaisuna. 45, [17] s.

Karttila, Mira. 2003. *Ohjausta perhe-elämään: sukupuolikasvatuskeskustelu 1940- ja -50 -lukujen Suomessa*. Pro gradu -tutkielma, Historiatieteen laitos, Tampereen yliopisto. 82 s.

Karttunen, Anne & Ida Leijo. 2004. *Terveystieteiden edistäminen: seksuaalikasvatustunnit 6. luokkalaistalle*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 29, [13] s.

Karvonen, Tatja. 2001. *"Huh, huh ... vai seksuaalikasvatusta": tapaustutkimus luokanopettajien näkemyksistä seksuaalikasvatuksesta*. Pro gradu -tutkielma, kasvatustiede, Lapin yliopisto. 76 s.

Kelo, Milla. 2004. *8.-luokkalaisten seksuaalitetous sekä toiveet ja mielipiteet koulun seksuaalikasvatuksesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 57, [10] s

Kettunen, Liisa. 2005. *Kyllä vai ei?: peruskoulun sukupuolikasvatuksen oppimateriaalin kehittämistyö*. Licensiaatintyö, Opettajankoulutuslaitos, Jyväskylän yliopisto. 286 s.

Kiiski, Jouko. 2008. Parisuhdeopetuksen sisältö rippikoulun oppikirjoissa 2000-luvun alussa. *Teologinen aikakauskirja* 113(2):157-172.

Kiiskinen, Niina, Iro Manninen & Terhi Tanninen. 2002. *Toiminnalliset tehtävärastit: peruskoulun 8-luokkalaisten seksuaaliterveyttä edistämässä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 61, [21] s.

Kinnunen, Essi, Kristiina Koivula & Krista Laroma. 2002. *Terveystoimittaja yläasteikäisten nuorten seksuaalikasvattajana*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Laurea-ammattikorkeakoulu. 48, [24] s.

Kinnunen, Saara. 2001. *Tytöt, pojat ja seksi: kuinka tuen lapsen seksuaalista kasvua*. 2. lisäp. 2003. Helsinki: Kirjapaja. 182 s.

Kinnunen, Saara. 2005. Vain tuhat ja yksi yötä?. *Seurakuntaviesti* 55(6):3.

Kivekäs, Carita & Marjatta Voutilainen. 2004. *Tiedote nuorille homoseksuaalisuudesta - Minäkö homo?!*: projektisuunnitelma. Seksuaalineuvonnan erikoistumisopinnot, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea Lohja. 33 s.

Koivula, Heli. 2004. *Vartutaan vähän: yläasteen tyttöjen seksuaalikasvatus*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 39, [10] s.

Koivuniemi, Heli & Tapani Lehtosaari. 2001. *"Minkä nuorena oppii sen vanhana taitaa": projektityönä toteutetut www-sivut seksuaalikasvatuksesta nuorille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 40, [63] s.

Kokkonen, Jarmo. 2007. Toimiva seksuaalikasvatus kaipaa yhteisöllisyyttä ja kokonaisvaltaista ihmiskäsitystä. *Kristillinen kasvatus* 74(2-3):32-33.

Kontula, Osmo & Raisa Cacciatore. 2001. Ehkäisyneuvonnassa pojat jäävät ulkopuoliseksi. Vieraskynä. *Helsingin sanomat* 28.6.2001. A4.

Kontula, Osmo, Raisa Cacciatore, Dan Apter, Katriina Bildjuschkin, Marjatta Töhenen, Seija Koski & Leena Tiilo. 2001. *Koululaisten tiedot seksuaaliterveydestä*. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja E; 11/2001. Helsinki: Väestöliitto. 112 s.

Kontula, Osmo & Henna Meriläinen. 2007. *Koulun seksuaalikasvatus 2000-luvun Suomessa*. Väestöntutkimuslaitos, Katsauksia E; 26. Helsinki: Väestöliitto. 187 s.

Kontula, Osmo. 2008. Seksuaalikasvatus 2000-luvun Suomessa: selittääkö tieto käyttäytymistä?. Teoksessa Syrjälä, Jaana (toim.): *Väestöliiton vuosikirja 2007: mukana elämässä*. Helsinki: Väestöliitto. s. 59-63.

Kontula, Osmo. 2008. The role of pornography in media and in sex education. *Tidsskrift for Norsk psykologforening* (45):739-742.

Koponen, Janne, Sari-Anne Loisa, Riikka Maja & Auli Pirinen. 2004. *Suur-Tapiolan rakenteellinen ympäristö, monipuolinen puutarhakaupunki ja Tapiolan koulun 9.-luokkalaisten seksivalistukselliset*

tiedonlähteet. Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu. 44 s.

Koponen, Katariina. 2005. *"En ole oikein perillä asioista, mutta tiedän asiat": 6.-luokkalaisten ja heidän vanhempiansa käsityksiä lasten seksuaalisuudesta ja seksuaalikasvatuksesta*. Pro gradu -tutkielma, Opettajankoulutuslaitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 80 s.

Kosunen, Elise & Maija Ritamo (toim.). 2004. *Näkökulmia nuorten seksuaaliterveyteen*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 282. Helsinki: Stakes. 199 s.

Kosunen, Elise. 2003. Seksuaalisuus lääkärin koulutuksessa. *Duodecim* 119(3):207-208.

Kuiri, Johanna, Leena Kurki & Anu Merviä. 2004. *"Avoimemmin, yhdessä mieltien": 8-luokkalaisten kokemuksia ehkäisyneuvonnasta*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 96 s.

Kukkola, Päivi, Kaisu Seppänen & Tiina Seppänen. 2003. *"Missä luuraa seksimaikka?": Mikkelin kaupungin peruskoulujen yhdeksäsluokkalaisten näkemyksiä seksuaalisuuden opetuksesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Mikkelin ammattikorkeakoulu. 38, [7] s.

Kullberg, Fredrik. 2007. *"När Farbror Pubert kommer på besök": en kvalitativ intervjustudie av klasslärares uppfattningar om sexualundervisningen i den grundläggande utbildningen*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 81 s.

Kuuluvainen, Hanna. 2002. *Kaikki tahtoo rakastaa. Seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus opetuksen haasteena*. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö, Oulun yliopisto. 64, [15] s.

Kuure, Johanna. 2006. *Tornion Suensaaren yläkoulun yhdeksäsluokkalaisten nuorten kokemuksia ja odotuksia koulunsa seksuaalikasvatuksesta*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 45 s. Luettavissa verkossa: <http://www.tokem.fi/kirjasto/opinnaytetyot/>

Kärkkäinen, Senni. 2008. *Seksuaalikasvatus 9. luokan biologiassa: tapaustutkimus uuden opetussuunnitelman valossa*. Pro gradu -tutkielma, Bio- ja ympäristötieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 49 s.

Laajasalo, Teemu. 2001. *Seksuaalisuus lukion oppikirjoissa: systemaattinen analyysi lukion uskonnon, elämäntutkimustiedon, filosofian, psykologian, terveystiedon ja biologian oppikirjojen seksuaalisuusteeman käsittelystä kuuden seksuaaliteorian ja lukion 1994 opetussuunnitelman perusteiden valossa*. Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitos, Tutkimuksia; 231. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitos. 200 s.

Laakkonen, Maria & Saana Mikkonen. 2005. *"Oi, se on semmonen suuri haaste": seksuaalikasvatus perusopetuksen vuosiluokilla 7-9: opettajien ja terveydenhoitajien näkemyksiä seksuaalikasvatuksesta*. Pro gradu -tutkielma, luokanopettajan koulutusohjelma, Lapin yliopisto. 75 s.

Laakso, Sari. 2008. *9.-luokkalaisten nuorten toiveita ja ehdotuksia koulun seksuaaliopetuksesta*. Pro gradu -tutkielma, Terveystieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 67 s. Luettavissa verkossa: http://thesis.jyu.fi/08/URN_NBN_fi_jyu-200801241094.pdf

Laaksola, Hannu. 2008. Koulujen seksuaalikasvatus heikkoa: vain Lapin opettajat näkevät asian toisin. *Opettaja* 103(12-13):10-11.

Laaksoranta, Liisa. 2002. *Luokanopettaja seksuaalikasvattajana*. Pro gradu -tutkielma, Opettajankoulutuslaitos, Helsingin yliopisto. 104 s.

Laine, Jari. 2005. Verkko-opetuskokeilu yläluokkien seksuaalikasvatuksessa. Teoksessa Kannas, Lasse & Heli Tyrväinen (toim.): *Virikkeitä terveystiedon opetukseen*. Terveystieteiden tutkimuskeskus,

Julkaisuja; 3. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. s. 211-221.

Lakso, Hanna. 2001. *Minä Tarzan, sinä Jane! 8.-luokkalaisten seksuaaliohjaus*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysalan koulutusohjelma, Rovaniemen ammattikorkeakoulu. 42 s.

Lantto, Elina & Anna-Maija Wellner. 2003. *Eväitä aikuisuuteen: opaslehtinen seksuaaliterveydestä peruskoulun kahdeksaluokkalaistille: projekti*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 34, [7] s. Luettavissa verkossa: <http://www.tokem.fi/kirjasto/opinnaytetyot/>

Lanu, Anne, Katja Olenius, Minna Rusila & Tiina Wahlfors. 2003. *Nuoruuspuiston hämärässä: Lahden Lyseon yläasteen kahdeksaluokkalaisten toiveita ja kokemuksia seksuaaliopetuksesta - projekti*. AMK-opinnäytetyö, terveydenhoitaja, Diakonia-ammattikorkeakoulu. Myös verkkojulkaisuna. 48 s.

Laurinoli, Kirsti. 2001. Ensirakkaus kuin kuuma korvapuusti kourassa. *Lapsen maailma* 60(12):44-45.

Lavander, Riikka & Terhi Pursiainen. 2005. *Seksiopetukseksi: peruskoulun yläluokille tarkoitettujen terveystiedon oppikirjojen seksuaaliopetusteemojen vertailu*. Pro gradu -tutkielma, Kajaanin opettajankoulutusyksikkö, Oulun yliopisto. 93, [5] s.

Lehtonen, Jukka. 2003. *Seksuaalisuus ja sukupuoli koulussa: näkökulmana heteronormatiivisuus ja ei-heteroseksuaalisten nuorten kertomukset*. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 31. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Yliopistopaino; Nuorisotutkimusverkosto. 312 s.

Lehtonen, Jukka. 2004. Heteronormatiivisuus seksuaalikasvatuksen haasteena. Teoksessa Kosunen, Elise & Maija Ritamo (toim.): *Näkökulmia nuorten seksuaaliterveyteen*. Helsinki: Stakes. s. 147-158.

Lehtonen, Jukka. 2007. Seksuaalineuvonta sairaanhoitajien vastuulla: seksuaalineuvonta on vaihtelevasti organisoitu terveydenhuollossa. *Sairaanhoitaja* 80(12):16-18.

Lempinen, Mirkka. 2008. *Kuinka sen kertoisin?: näkemyksiä kehitysvammaisille henkilöille suunnatusta seksuaalikasvatuksesta*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 41, [5] s.

Leppä, Heli. 2006. Tuutin täydeltä seksiä. *Mielenterveys* 45(6):9-11.

Leppänen, Airi. 2005. Aktiiviset kansalaisjärjestöt ovat vahva linkki Karjalan tasavallassa. *Promo* (5):46-47.

Leppänen, Airi. 2005. Väestöliitto herättelee kansalaistoimintaa Viipurissa. *Promo* (5):41.-

Levón, Anne. 2008. *Sexualkunskap i den grundläggande utbildningen: en kvalitativ studie av elevers, föräldrars, lärarens och läroplanens perspektiv på elevernas kunskapsbehov*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 108 s.

Liinamo, Arja, Elise Kosunen, Jukka Jokela & Matti Rimpelä. 2003. Terveyskasvatusohjelmien vaikutukset peruskoulujen yläluokkien seksuaaliopetukseen. *Yhteiskuntapolitiikka-YP* 68(6):568-583.

Liinamo, Arja. 2002. Seksuaalikasvatusta kehitetään. *Liikunnanopettaja* (4):40-42.

Liinamo, Arja. 2005. *Suomalaisnuorten seksuaalikasvatus ja seksuaaliterveystiedot oppilaan ja koulun näkökulmasta: arviointia terveyden edistämisen viitekehityksessä*. Studies in sport, physical education and health; 106. Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. 111, [69] s.

Liljeberg-Elgert, Sheila. 2004. Varifrån kommer jag?. *Marthabladet* 102(2):18-19.

Lillman, Minna. 2006. *Seksuaalikasvatus: alakoulun 5.-luokkalaisten oppilaiden vanhempien näkemyksiä ja odotuksia*. Pro gradu -tutkielma, Soveltavan kasvatustieteen laitos, Helsingin yliopisto. 152 s.

Liuhdo, Sanna & Marjo-Riika Tuovinen. 2008. *Opas ensimmäisestä gynekologisesta tutkimuksesta*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea-ammattikorkeakoulu. 28 s.

Maidell, Kati. 2005. *Seksuaalikasvatus nuoren psyykkisen hyvinvoinnin tukena*. Pro gradu -tutkielma, Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos, Helsingin yliopisto. 84 s.

Malinen, Jari. 2005. Peruskoulun yhdeksäsluokkalaisten seksuaalivähemmistökäsitykset. Pro gradu -tutkielma, Erityispedagogiikan laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 90 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2005220>

Malinen, Jari. 2006. Peruskoulun yhdeksäsluokkalaisten käsityksiä seksuaalivähemmistöistä. *Nuorisotutkimus* 24(1):18-24.

Manninen, Anne & Eveliina Hirvonen. 2008. *Seksuaalikasvatus nuorisotyössä*. AMK-opinnäytetyö, kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma, Humanistinen ammattikorkeakoulu. 43 s. Luettavissa verkossa: http://www.humak.edu/bin/humak/open/thesis_search03.pl

Mannonen, Paula. 2003. Aikuisten poissaolo näkyy nuorten seksiriskeissä. *Promo* (3):4-7.

Martens, Tomas von. 2001. Projektet "Sexsnack": skolans sexualundervisning förnyar sig. *Folkhälsan* (1):30-31.

Martikainen-Ata, Tuula & Tanja Vesivalo. 2008. *Asiantuntijoiden valmiuksia ja kokemuksia maahanmuuttajanuorten seksuaalikasvatuksesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 33, [7] s.

Martikainen-Ata, Tuula & Tanja Vesivalo. 2009. *Maahanmuuttajanuorten seksuaalikasvatus Helsingissä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Metropolia ammattikorkeakoulu. Julkaistu myös verkkojulkaisuna. 11, [2] s.

Matilainen, Niina & Hanna-Maija Viljanen. 2004. *Nuorten seksuaalinen hyvinvointi: terveyskasvatustunnit 9. -luokkalaisille tytöille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 29, [5] s.

Matilainen, Niina & Hanna-Maija Viitanen. 2004. *Pojasta mieheksi: terveyskasvatustunnit ammattikoulun pojille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 21, [16] s.

Mattila, Hanna-Sofia & Milla Vickström. 2006. *Alppilan yläasteen "Tehotyöt": seksuaalivähemmistöä nuorten ehdoilla*. AMK-opinnäytetyö, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 95 s.

Mäki, Sari. 2002. *Murkkukäiseksi: seitsemäsluokkalaisten tähän mennessä saama seksuaalikasvatus ja ideoiden perusteella kehitetty uusi materiaali*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 44, [5] s.

Mäki-Virtanen, Mari. 2006. *Rippikoululaisiksi: rippikoulun seksuaalikasvatus Mikkelin ja Helsingin hiippakunnissa*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 64 s.

Mölsä, Nina & Katja Åström. 2007. *KaksiNainen: terveyskasvatusprojekti nuorille naisille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 14, [27] s.

Nahkamäki, Kirsi & Marika Väkiparta. 2001. Kehitysvammaisten oppilaiden seksuaalikasvatus: "mitä enemmän tiedetään sitä vähemmän tarvii luulla". Pro gradu -tutkielma, Erityispedagogiikan laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 77 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2001862972>

- Nevantausta, Jani. 2001. Yliopisto-opiskelijoiden näkemyksiä suomalaisen seksuaalikasvatuksen kehittämistä. Pro gradu -tutkielma, Liikuntakasvatuksen laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 81 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2001861522>
- Niemi, Hannele & Riitta Sarras (toim.): *Eri-laisuuden valot ja varjot: eettinen kasvatus koulussa*. Kuvitus: Jarmo Nauska. Helsinki: Otava; Opetusalan ammattijärjestö OAJ. 132, [4] s.
- Nuikka, Miia. 2005. "Pitää uskaltaa puhua": Ugandassa haasteena lasten seksuaaliterveys. *Apuraportti* (2):12-14.
- Nukula, Hanna-Maija. 2001. *"Tiellä tytöstä naiseksi": kolmen eri ikäisen naisen kokemuksia saamastaan seksuaalikasvatuksesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 77, [3] s.
- Numminen, Henni & Sini Suhonen. 2008. *"Kaikki asiat on käyty monesti läpi, eikä mikään ole jäänyt epäselväksi": yhdeksäsluokkalaisten nuorten tiedot raskauden- ja sukupuolitautilien ehkäisystä sekä mielipiteet saamastaan ehkäisyopetuksesta; Lehtinen sukupuolitaudeista: ehkäisyneuvonnan kehittäminen*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 62, 7 s.
- Nylund, Anna-Maija et al. 2008. *Seksuaalineuvonta gynekologisen syöpäpotilaan hoitoprosessiin*. Pirkanmaan sairaanhoitopiirin julkaisuja; 1/2008. Myös verkkojulkaisuna. Tampere: Pirkanmaan sairaanhoitopiiri. 33, [10] s.
- Oikarainen, Sonja & Kirsi Pellinen. 2008. *Seksuaalisuuden tueksi: seksuaalikasvatuskansio kehitysvammaisille asumispalveluyksikön asiakkaille ja heidän ohjaajilleen*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 41 s.
- Oila, Lasse & Jani Pohjonen. 2001. *Seksuaalikasvatusoppitunti 7. luokan pojille*. Opinnäyte, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 27, [8] s.
- Pajari, Auni. 2001. *"Opin kunnioittamaan vähemmistöryhmiä sellaisena kuin ne ovat" - SETA:n peruskoulun yläasteikäisille suunnatun koulutuksen arviointia*. Pro gradu -tutkielma, Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos, Helsingin yliopisto. Saatavana myös mikrokorttina. 92 s.
- Pakarinen, Mari. 2001. *Sexuality education at school: evaluation of an interactive computer game*. Päättötyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 49, 17 s.
- Pakkanen, Irene. 2005. Tavoitteena monikanavainen seksuaalikasvatus: tieto lisää nuorten vastuullisuutta. *Promo* (4):30.
- Palojärvi, Elina & Elina Veikkola. 2002. *Salailusta sallivuuteen: seksuaaliopetuksen kehittyminen terveystiedon oppikirjoissa 1800-luvun lopulta nykypäivään*. Pro gradu -tutkielma, Terveystieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 85 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2002891627>
- Peltonen, Heidi & Lasse Kannas (toim.). 2006. *Terveystieto tutuksi: ensiapua terveystiedon opettamiseen*. 2. korj. p. Helsinki: Opetushallitus. 245 s.
- Peltoniemi, Pirjo. 2005. *Vietistä voimavaraksi: seksuaalisuus ammatillisen koulutuksen terveystiedon oppikirjoissa*. Pro gradu -tutkielma, kasvatustiede, Lapin yliopisto. 104 s.
- Petsalo-Tirkkonen, Heli. 2005. Mitä? Milloin? Miten?. *Eriyiskasvatus* 48(1):17.-
- Piiparinen, Merja & Kirsi Räisänen. 2004. *"Mitä niinku niitä muutoksia tulee": seksuaalikasvatus 5.-luokkalaisille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyö, Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu. 40, [32] s.

- Piironen, Minna. 2006. *Seksuaalisuus ja seksuaaliset riskitilanteet 7. ja 9. luokkalaisten nuorten kuvaamina ja suosituksia koulun seksuaalikasvatukseen*. Pro gradu -tutkielma, Terveystieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 97 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2006200>
- Pitkänen, Jenni. 2009. *Yläkoulun opettajien kokemuksia seksuaaliopetuksen opetusmenetelmistä*. Pro gradu -tutkielma, Terveystieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 91 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-200904301527>
- Pollari, Satu & Sari Vauhkala. 2002. *Ilmaa siipien alle. Seksuaalikasvatuskurssin järjestäminen dysfaattisille nuorille*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 78 s.
- Pirinen, Riikka & Kati Yletyinen. 2003. *"Askeleet minun luokse ...": seksuaalikasvatusmateriaalia 7.-luokkalaisille cd-rom -muodossa*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 40, [19] s. + 1 optinen levy (CD-ROM).
- Pollari, Satu & Satu Vauhkala. 2002. *Ilmaa siipien alle: seksuaalikasvatuskurssin järjestäminen dysfaattisille nuorille*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 78 s
- Polvinen, Henni & Ilona Ruokolainen. 2006. *Viiden lukioikäisen nuoren kokemuksia saamastaan seksuaalikasvatuksesta, sukupuolitauti- ja ehkäisytietaudeista ja toteutetusta ohjaustilanteesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Lahden ammattikorkeakoulu. 40, [20] s.
- Pukki, Heta. 2007. *Näkökulmia seksuaalisuuteen autismitutkimuksella: autismitutkimus, tutkimustieto ja seksuaalisuuskasvatus*. Kuvitus: Paul Bourgeois. Kotka: AutSpect koulutus. 50 s.
- Puustinen, Marja. 2007. Onks tää normaali?: MLL:n Lasten ja nuorten puhelin soi poikien hätää. *Opettaja* 102(16):44-45.
- Pöllänen, Anna-Kaisa & Eveliina Rissanen. 2008. *Seksuaalikasvatusmateriaalia sukupuolitaudeista yläkoululaisille*. Erikoistyö, terveydenhoitotyön suuntautumisvaihtoehto, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 24, [7] s.
- Pötsönen, Riikka. 2003. *Seksuaaliterveyskasvatuksen kehittäminen Pietarissa ja Petroskoissa*. Stakes, Aiheita; 20/2003. Helsinki; Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. 45, [16] s.
- Raippa, Ritva. 2003. Koulun seksuaaliopetus tukena oman minän etsinnässä. *Opettaja* 98(21):24-25.
- Rantanen, Heidi & Minna Uusi-Pantti. 2001. *Terveydenhoitaja yläasteikäisten seksuaalikasvattajana internetissä: www-sivuston tuottaminen*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Laurea-ammattikorkeakoulu. 45, [13] s.
- Rantanen, Riikka & Johanna Sallinen. 2007. *Seksuaalikasvatuksen ABC : eväitä rippikoulun seksuaalikasvattajalle*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 134 s.
- Rautiainen, Outi & Elina Saarinen. 2004. *Seksuaalikasvatusta 7.- ja 9. -luokkalaisille sekä opetusaineiston tuottaminen terveydenhoitajille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 40, 3, 24 s.
- Reinikainen, Riikka. 2002. *Nuorten seksuaalisuuteen kasvaminen: tutkimus yläasteen seksuaalikasvatuksesta ja sen arvopohjasta nuorten seksuaalisen kasvun tukijana*. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteen laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 140 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2002889042>
- Ritamies, Marketta. 2006. *Sinappikylyvystä ehkäisytablettiin: suomalaisen perhesuunnittelun historia*.

Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja; 44/2006. Helsinki: Väestöliitto. 332 a.

Ritamo, Maija (toim.). 2008. *Seksuaalisuus ammattihenkilöstön koulutuksessa sekä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden terveyspalveluissa*. Stakes, Työpapereita; 26/2008. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Stakes. 91 s.

Rudik, Svea & Miia Naarminen. 2007. *Osa 1: Seksuaalikasvatusvideoiden arviointi: kohderyhmä 7.-9-luokkalaisten; Osa 2: Posterit: juliste terveydenhoitajien kehittämispäiville*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 37, [14] s.

Ruuhonen, Olga. 2005. *Tyttöjen käsityksiä seksuaaliterveydestä ja seksuaalikasvatuksesta Karjalan tasavallan Venäjän yleiskoulussa*. Opinnäyte, Hoitotieteen laitos, Kuopion yliopisto. 63, [2] s.

Ruuhilahti, Susanna. 2005. Nuoret ja seksi - oikeuksia vaiko ainoastaan velvollisuuksia?. *Nuorisotyö* 59(5):16-18.

Sainio, Eeva. 2007. *Ruumiillisuuden, sukupuolisuuden ja seksuaalisuuden kysymykset rippikoulussa: materiaalia rippikouluun*. AMK-opinnäytetyö, Diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 68, [53] s. + Kaunis, kauniimpi, kaunein ihminen! -rippikoulumateriaali.

Salonen, Kristina. 2006. Seksuaaliterveyden opetus elää kehitysvaihetta. *Mielenterveys* 45(6):12.

Salonen, Synnöve. 2001. Pitäisikö kättilöiden valmiutta seksuaalineuvontaan lisätä?. *Kättilälehti* 106(6):223.

Setälä, Maarit. 2003. *Nuorten seksuaalikasvatuksen haasteita: suomalaisten nuorten biologisen kypsymisen, seurustelun ja seksuaalikäyttäytymisen muutokset sekä sosiodemografisen taustan, kouluviihtyvyyden ja -menestyksen sekä koulutusorientaation yhteydet seksuaalikäyttäytymiseen 1990-luvulla*. Pro gradu -tutkielma, Opettajankoulutuslaitos, Jyväskylän yliopisto. 110 s.

Simonen, Katri. 2002. Kuopio avasi Catherine Othienon silmät: Ugandalainen terveydenhoitaja puhuu seksistä ja hyvistä elintavoista. *Kehitys* (1):55-56.

Sipola, Henna- 2006. Suosituksia koulun seksuaalikasvatukseen: seksuaalisuus ja seksuaaliset riskitilanteet 7. ja 9. luokkalaisten kuvaamina. *Liikunnanopettaja* (4):56.-

Soisalo, Raul. 2008. Perheen nuoret ja seksi. *Perheterapia* 24(1):47-51.

Suomela, Anu. 2002. Koulutusta ja konsultaatiota seksuaalikeskustelun käsittelyyn asiakastyössä. *Työterveyshoitaja* 27(3):24-25.

Suominen, Elisa & Riikka Tuominen. 2007. *"Omenakin putoaa puusta vasta kypsänä": opetusmenetelmien vertailu kuudesluokkalaisten seksuaaliterveyskasvatuksessa* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. [sivuja ei ilmoitettu, JaNet 11.8.2009]

Taipale, Arja. 2005. *"Kun pokaat, älä liiemmästi dokaa tai ehkä mokaat": nuorten aikuisten seksuaalikasvatustilanne*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 80 s.

Tan, Susanna. 2005. Ehkäisyvalistusta sortavalan nuorille: Solidaarisuussäätiön uusi hanke auttaa vahvistamaan nuorten seksuaalista minäkuvausta ja lisäämään vastuuta omasta elämästä. *Apuraportti* (2):22-23.

Tilus, Sirkka. 2007. Jos dokaat kun pokaat niin mokaat!. *Avun maailma* (2):20.

Toivonen, Airi. 2003. Vitsaus pyrkii Somaliaankin. *Apuraportti*. (2):19-20.

Toivonen, Sari & Irma Uusimaa. 2002. *Nuorten arvioita saamastaan seksuaalikasvatuksesta: kysely 7. luokan oppilaille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 59, [43] s.

Tullila, Mari. 2003. *Olenko valmis seksuaalikasvatukseen?: opettajaksi opiskelevien käsityksiä peruskoulun alaluokilla toteutettavasta seksuaalikasvatuksesta*. Pro gradu -tutkielma, Opettajankoulutuslaitos, Helsingin yliopisto. 120 s.

Tuukkanen, Sanna. 2004. *Ollaanko sillein? Seksuaalikasvatustuokio yläasteikäisille tytöille*. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, Lohjan koulutusyksikkö. 84 s.

Unkuri, Juhana- 2005. Jumalan silmissä kaunis. *Kristillinen kasvatustieteellinen aikakauslehti* (5-6):37-39.

Uustalo, Karoliina. 2005. *Seksiasiat siinä missä matematiikkakin: Kolarin yläasteen yhdeksäsluokkalaisten käsityksiä seksuaaliterveyden opetuksesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Rovaniemen ammattikorkeakoulu. 43, [7] s.

Wais, Mathias. 2001. Oikeus lapsuuteen - ihmisoikeus: kehitys seksuaalisuuteen: saattava kasvatustieteellinen tutkimus. *Steinerkasvatustieteellinen aikakauslehti* (1):8-18.

Wikström, Sanna. 2006. *Seksuaalikasvatustekstien sukupuolispesifit ohjailut*. Pro gradu -tutkielma, Suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitos, Helsingin yliopisto. 102, [1] s.

Yesilova, Katja. 2001. Sukupuolittunut seksuaalikasvatustieteellinen tutkimus. *Sosiologia* 38(3):192-294.

Yesilova, Katja. 2001. The double standard in sex education. *Sosiologia* 39(3):192-204.

Ylikojola, Heidi. 2004. *Seksuaalikasvatustieteellinen ja luonnontiedon sisällöissä: oppikirjojen analyysia ja käyttökokemuksia*. Pro gradu -tutkielma, Soveltavan kasvatustieteen laitos, Helsingin yliopisto. 89 s.

Yrjänheikki, Henna & Helen Narusing. 2009. *"Olemme olleet aika vähäsanaisia ko. asioiden suhteen"* [Elektroninen aineisto]: *ammattopiston nuorten käsityksiä seksuaalikasvatuksesta - kokemuksia ja toiveita vanhempien antamasta seksuaalikasvatuksesta*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 686,9 KB, 49 s.

Zilliacus, Malou. 2008. Sexualundervisningen då och nu. *Folkhälsan, Ungdomsbilaga*. s. 10-13.

3.12. KIRKKO, KRISTILLINEN ETIIKKA SEKÄ MUUT USKONNOT

(kirkko ja homoseksuaalisuus, kts. 4.13.)

Aarnipuu, Tiia. 2006. *Ei ole miestä eikä naista: queer-luenta keskiajan Euroopassa tunnettuja ristiinpukeutuvia pyhimyksiä kuvaavista teksteistä*. SETA-julkaisuja; 19. Pro gradu -tutkielma, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 104 s.

Ahola, Minna, Marjo-Riitta Antikainen & Päivi Salmesvuori (toim.). 2006. *Taivaallista seksiä: kristinuskon ja seksuaalisuus*. Helsinki: Tammi. 381 s.

Ahonen, Johanna. 2004. Sukupuolittunut ruumiillisuus, puhtaus ja saastaisuus Suomen Hare Krishna-liikkeessä. *Elore* 11(2):[1-22].

Ahonen, Johanna. 2006. Spirituaalista feminismiä: Äiti Amma ja hänen suomalaiset seuraajansa. *Naistutkimus* 19(4):29-44.

Akar, Sylvia & Marja Tiilikainen. 2004. *Katsaus islamilaiseen maailmaan: naiset, perhe ja seksuaaliterveys*. Väestötietosarja; 13. Helsinki: Väestöliitto. 24, [3] s.

Alajoki, Pirjo. 2005. *Naiseus vedenjakajalla: kristillinen näkökulma feminismiin*. Helsinki: Uusi tie. 232 s.

Ala-Kokko, Meri. 2002. *Seurusteluun ja avioliittoon liittyvä opetus rippikoulussa*. Opinnäyte, uskonnonpedagogiikka, Helsingin yliopisto. 132 s.

Antikainen, Marjo-Riitta. 2003. *Sääty, sukupuoli, uskonto: Mathilda Wrede ja yhteiskunnan muutos 1883-1913*. Bibliotheca historica; 83. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 208 s.

Antila, Jaakko. 2006. Sukupuoli ja uskonto 1800-1900-luvuilla: Kirkkohistorian päivä 2006. *Suomen kirkkohistoriallisen seuran vuosikirja* 96:234-237.

Bell, Steve. 2002. *Luotu rakastamaan*. Suom. Anne Leu. Engl. alkuteos *Made to be loved*. [Keuruu]: Aikamedia. 293 s.

Bergner, Mario. 2003. *Rakkauden uusi suunta: Jeesuksen lunastava työ seksuaalisuuden alueella*. Suom. Maija Harper. Engl. alkuteos *Setting love in order*. 2. p. Salo: Itätuuli-kustannus. 246 s.

Björkgren, Malena. 2006. Maria Magdalena - äntligen apostel?. *Ad lucem* 98(1):10-13.

Blomster, Salme. 2005. *Kosketus*. Helsinki: Karas-Sana. 207 s.

Borgström, Pauliina. 2006. *Jumala loi ihmisen mieheksi ja naiseksi: tutkimus perusopetuksen yläluokkien uskonnon oppikirjojen omaleimaisesta seksuaalikasvatuksesta suhteessa terveystiedon oppikirjoihin ja kirkon seksuaalietiikkaan*. Pro gradu -tutkielma, Läntisen teologian laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne, 1 filmikortti. 106, [6] s.

Brusila, Pirkko (toim.). 2008. *Seksuaalisuus eri kulttuureissa*. Helsinki: Duodecim. 181 s.

Burman, Julia. 2001. Sukupuoli antiikin kulttuurissa ja uskonnossa. *Historiallinen aikakauskirja* 99(1):115-117.

Charpentier, Sari. 2001. Pyhä, sukupuoli ja heteronormatiivisuus: sukupuolten pyhä järjestys lesbo- ja homoliittokeskustelussa. *Naistutkimus* 14(1):4-15.

Cole, Edwin Louis. 2001. *Seksuaalinen puhtaus*. Suom. Juha Seila. Engl. alkuteos *Sexual integrity*. Espoo: Faktapro. 103 s.

Dahlgren, Susanna. 2004. *Contesting realities: morality, propriety and the public sphere in Aden, Yemen*. Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen tutkimuksia; 243. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. [Helsinki]: University of Helsinki, Department of Sociology. 258, [2] s.

Ertman, Kira. 2008. *Opetan niin kuin oletan kirkon opettavan: rippikoulun opettajien käsitykset kirkon seksuaaliopetuksesta ja omasta seksuaaliopetuksestaan rippikoulussa*. Opinnäyte, uskonnonpedagogiikka, Helsingin yliopisto. 97 s.

Grönlund, Mikko. 2008. *Seksuaalinen tasa-arvo ja kirkko: diskurssianalyttinen tutkimus homoseksuaalien asemasta ja mahdollisuuksista Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa 2000-luvulla*. Pro gradu -tutkielma, uskontotiede, Turun yliopisto. 125, [4] s.

- Haapanen, Satu & Antti Tuominen. 2006. *Uskon, siis ajattelen: materiaalia nuorille haastavien aiheiden ajatteluun Raamatun äärellä*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 22, [70] s.
- Hankamäki, Jukka. 2008. *Enkelirakkaus: filosofia ja uskonto homoseksuaalisuutena*. Helsinki: Books on Demand. 574 s.
- Heinonen, Mari. 2008. Sukupuoli ja ilmaisun rajat myöhäiskeskiajan kristillisessä mystiikassa: miesmystikot Friedrich Sunder ja Heinrich Suso sukupuolittuneiden normien vahvistajina ja rikkojina. Elektroninen aineisto. *Historiallinen aikakauskirja* 106(1): 2. artikkeli.
- Heinonen, Meri. 2007. *Brides and knights of Christ: gender and body in later medieval German mysticism*. Väitöskirja, Turun yliopisto. [Turku]: [Meri Heinonen]. 239 s.
- Heinonen, Leena, Eero Jokela & Jouko Porkka (toim.). 2006. *Jumalan silmissä kaunis: tytöt ja pojat: artikkelikokoelma: kirkon kasvatuksen painopiste 2006-2008*. Kuvitus: Alexis Breuer, Eeva Mehto & Fennopress. Helsinki: Kirkon kasvatustieteiden tutkimuskeskus ja nuorisotyö. 98 s.
- Hellsten, Tommy, Jorna Aspegren & Salla Korpela. 2006. *Kolmas mahdollisuus*. Helsinki: Minerva. 240 s.
- Hillbom, Tanja. 2002. *Minihame, huivi vai neitsyystodistus?: ranskanmagherbilaisia musliminuoria identiteetin, perhearvojen ja sukupuolikulttuurin murroksessa*. Opinnäyte, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 118 s.
- Hirvonen, Vesa. 2002. Samaa sukupuolta olevien parisuhde ja kirkko. *Vartija* 115(1):11-15.
- Huttunen, Heikki. 2006. Ihmisen seksuaalisuus Porto Alegressa. *Reseptio* (2):20-24.
- Häkkinen, Sakari et al. 2002. Yhteys-liikkeen kannanotto samaa sukupuolta olevien parisuhteen sunaamisesta. *Vartija* 115(2):63-68.
- Iltola, Leo et al. 2004. *Kruunaa heidät yhdeksi: avioliitto ortodoksisessa kirkossa*. [Savonlinna]: Ortodoksinen veljestö. 102 s.
- Itäkare, Susanna. 2008. Pervot pidot pappilassa: Eugênio Giovenardin romaani Isä Belmiron rikos katolisen kirkon seksuaalietiikan haastajana. *Teologinen aikakauskirja* 113(4):333-351.
- Jalagin, Seija. 2008. Lähetystyön sulkeiset. Elektroninen aineisto. *Historiallinen aikakauskirja* 106(1): 7. artikkeli.
- Jalovaara, Pirkko. 2001. *Auta, jos sinä jotakin voit*. Helsinki: Rukous-kustannus. 214 s.
- Joy, Morny. 2006. Gender and religion: a volatile mixture. *Temenos* 42(1):7-30.
- Juurela, Tiina. 2003. Seksuaalinen häpeä eräs syy ongelmiin jumalsuhteessa. *Aamun koitto* 97(15):14.-
- Kainulainen, Pauliina & Aulikki Mäkinen (toim.). 2006. *Näen Jumalan toisin: kristinuskon feministisiä tulkintoja*. Helsinki: Kirjapaja. 246 s.
- Kalsi, Riikka. 2001. Kun Krosis kohtasi kristityn homon. *Lapin ylioppilaslehti* (3):11-12.
- Kanckos, Lise. 2003. Normer och normalitet: en till på riksdagens partnerskapsdebatt. *Ad lucem* 95(4):32-34.
- Kanckos, Lise. 2005. Religion och sex - ett säljande koncept?. *Astra nova* 87(6):28-30.
- Kanckos, Lise. 2006. Negotiating reproduction: religion, gender and sexuality in political conflicts.

Teoksessa Ahlbäck, Tore (toim.): *Exercising power: the role of religions in concord and conflict held at Åbo, Finland on 17-19 August 2005*. Scripta Instituti Donneriani Aboensis; 19. Åbo; Stockholm: Donner Institute for Research in Religious and Cultural History Almqvist & Wiksell International. s. 149-159.

Kankkonen, Stig. 2008. "Kanske" till intern adoption: med hänvisning till hur verkligheten ser ut säger kyrkostyrelsen. *Kyrkpressen* 39(7):6.

Karlsson Minganti, Pia. Becoming a "practising muslim": reflections on gender, racism and religious identity among women in a Swedish muslim youth organisation. *Elore* 15(1):[1-16].

Kekki, Anna. 2008. *Aivot ristissä: Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lausunto parisuhdelaista aristoteelisen ja eksistentiaalisen filosofian valossa*. Pro gradu -tutkielma, aikuiskasvatus, Lapin yliopisto. 89 s.

Kiiski, Jouko. 2006. *Rajallinen rakkaus: suomalaisten teologiien käsitykset parisuhteesta*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja; 97. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 280 s.

Kinnunen, Saara. 2005. Vain tuhat ja yksi yötä?. *Seurakuntaviesti* 55(6):3.

Kinnunen, Taina. 2008. Kauneuskirurgian sukupuolittuneet rajat. Teoksessa Mahlamäki, Tiina, Ilkka Pyysiäinen & Teemu Taira (toim.): *Pyhä: raja, kielto ja arvo kansanomaisessa uskonnossa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 1199. Professori Veikko Anttosen 60-vuotisjuhlakirja. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 129-163.

Kiviniemi, Sirpa. 2005. *Katekismusten perhe- ja seksuaalietiikka ja opetus vallankäytöstä perheessä parisuhdeväkivallan valossa*. Opinnäyte, teologinen etiikka ynnä uskonnonfilosofia, Helsingin yliopisto. 98 s.

Koivunen, Hannele. 2005. *Madonna ja huora*. Pohjautuu tekijän väitöskirjaan *The woman who understood completely*. Nidotun laitoksen ensimmäinen painos. Kirja ilmestyi ensimmäisen kerran 1995. Helsinki: Otava. 255 s.

Kolomainen, Robert. 2007. Askel kohti animaystävällistä kulttuuria. *Carelia* (8):62-71.

Komulainen, Jyri. 2003. Hindulaisuus ja seksuaalisuus energiana. *Synsygus* (1):26-28.

Korkatsu-Palo, Anita. 2005. Rakas, rakas perhe-elämä. *Aamun koitto* 99(4):12-13.

Kotilainen, Vesa. 2008. *Islam ja ihmisoikeudet: ihmisoikeudellinen, uskonnollinen ja valtapoliittinen argumentointi seksuaalirikoksia koskevan Hudoon-lainsäädännön muuttamisesta käydyssä keskustelussa Pakistanissa*. Pro gradu -tutkielma, poliittinen historia, Turun yliopisto. 95, [3] s.

Kronqvist, Saija. 2001. *A rhetorical approach to the HIV/AIDS pandemic in the frame of the council of churches in Namibia*. Opinnäyte, ekumeniikka, Helsingin yliopisto. 86 s.

Kujala, Matleena. 2005. Seksi-, seurustelu- ja suhdeasiat nuorten asialistalla. *Aamun koitto* 99(23-24):32-33.

Kuula, Kari. 2002. *Nainen uudessa uskossa: Uuden testamentin naisnäkömyksiä*. Theologia biblica. Helsinki: Kirjapaja. 334 s.

Kuula, Kari. 2004. *Hyvä, paha ja synti: johdatus Raamatun etiikkaan*. Theologia biblica. Helsinki: Kirjapaja. 230 s.

Kuula, Kari. 2005. *Usko, perhe ja rakkaus: raamatullisia esseitä kasvatukseen ja kasvamiseen*. Suomen ev.-lut. Kirkon kirkkohallituksen julkaisuja; 2005:4. Helsinki: Kirkkohallitus, kasvatus ja nuorisotyö. 59 s.

- Kuusniemi, Johanna. 2005. *Sateenkaarimessu: seksuaalivähemmistöön kuuluvien kokemukset hengellisen elämän toteuttamisesta kirkossa ja Sateenkaarimessussa*. Opinnäyte, käytännöllinen teologia, Helsingin yliopisto. 110 s.
- Kärkkäinen, Tapani. 2008. Homoseksuaalisuus jakaa mielipiteitä. *Aamunkoitto* 102(22):10-11.
- Laine, Marja. 2006. *Uskonnon oppikirjojen seksuaalinarratiivit: Kognitiivinen analyysi yhdeksännen luokan uskonnon oppikirjoista*. Opinnäyte, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 104 s.
- Laitinen, Esa. 2008. *Pauli syn på homosexuella relationer*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 281 s.
- Laurent, Lina. 2005. Muslimska flickor och bysthållare. *Ny tid* (20):14.
- Lautaporras, Anni. 2005. *Syntejä syviä?*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 69, [4] s.
- Lehtiö, Pirkko. 2004. *Nainen ja kutsumus: naisteologien tie kirkon virkaan 1800-luvun lopulta vuoteen 1963*. Helsinki: Kirjapaja. 420 s.
- Linjakumpu, Aini. 2008. Queer-yhteisöt islamin vaihtoehtoisena äänenä. *Tiedotustutkimus* 31(5):80-99.
- Linko, Satu. 2007. *Avoliitto uskon ja rakkauden leikkauspisteessä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon perhe- ja seksuaalieteellisessä keskustelussa*. Opinnäyte, teologinen etiikka ynnä uskonfilosofia, Helsingin yliopisto. 73 s.
- Lohikivi, Maria. 2003. Uskonnollisuus ja maksettu seksi. *Vartija* (2):60-69.
- Lundgren, Svante. 2004. Amerikansk reformjudendom mellan liberalism och tradition. *Teologinen aikakauskirja* 109(1):29-39.
- Luukkanen, Tarja-Liisa. Mitä on naisten uskonnollinen johtajuus?. *Vartija* 118(4):153-154.
- Mahlamäki, Tiina. 2006. Recent work on religion and gender in religious studies in Finland. *Temonos* 42(1):111-119.
- Mahmood, Saba. 2006. Feminist theory, agency, and the liberatory subject: some reflections on the Islamic revival in Egypt. *Temonos* 42(1):31-71.
- Markkola, Pirjo. 2002. *Synti ja siveys: naiset, uskonto ja sosiaalinen työ Suomessa 1860-1920*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 888. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 447 s.
- Mecke, Ernst. 2003. Sexualitet och politik. *Ny tid* (38):15.
- Merenlahti, Petri. 2006. Isän valtakunta: Lacanilaista seksuaaliteoriaa Markuksen evankeliumin tapaan. *Teologinen aikakauskirja* 111(1):30-40.
- Meriläinen, Mikko. 2009. Princen seksiuskonto. *Niin & näin* 15(1):97-99.
- Merras, Merja. 2004. Tyttöjä stikarissa?. *Aamun koitto* 98(20):17.
- Mikkola, Sini. 2007. *"Ei ole suurempaa yhteyttä kuin miehen ja naisen" - palvelussuhteesta kumppanuudeksi: muutokset Martin Lutherin sukupuolikäsityksistä vuosina 1522-1546*. Opinnäyte, yleinen kirkkohistoria, Helsingin yliopisto. 95 s.
- Moisala, Altti. 2005. Parisuhde - seksiä vai rakkautta?: OOLin syyspäivät Joensuussa. *Logos* (6):10.-
- Molander, Gustaf. 2001. Seksuaalisuus ja kuolema: lähempänä toisiaan kuin uskoisi. *Kirkko ja kaupunki*

59(23):16-17.

Mustavuori, Jaana-Mirjam. 2007. *Elämän juurilla: ruumiillisuus ja läsnäolo*. Helsinki: Kirjapaja. 129 s.

Myllykoski, Matti. 2001. Perisynti ja seksuaalisuus. *Teologinen aikakauskirja* 106(1):28-37.

Myllykoski, Matti. 2004. Mutta vaikein kaikista on ruumis: seksuaalisuus ja väkivalta kristinuskon suuressa kertomuksessa Justinos Marttyyrin mukaan. *Vartija* 117(1):11-23.

Mäki-Virtanen, Mari. 2006. *RippikoululaiSeksi: rippikoulun seksuaalikasvatus Mikkelin ja Helsingin hiippakunnissa*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteen koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 64 s.

Märsylä, Tiina. 2004. *Sukupuoli lukion oppikirjoissa*. Pro gradu -tutkielma, luokanopettajakoulutus, Lapin yliopisto. 80 s.

Nenola, Aino. 2002. Ei ole ihmisen hyvä olla yksinensä: modernien ortodoksiteologioiden ajatuksia sukupuolisuudesta. *Ortodoksia* 49:15-38.

Nenola, Aino. 2003. Kirkko ja seksuaaliset vähemmistöt: onko homoseksuaalisuus syntiä?. *Aamun koitto* 97(16):8.

Nguyen, Riina. 2003. Sielunhoitajan näkökulma. *Logos* (3):11.

Nguyen, Riina. 2003. Sukupuolen teologiaa: keskustelua seksuaalisuudesta. *Logos* (3):8-10.

Niemi, Jenina & Veera Nieminen. 2001. *Vammaisuus ja seksuaalisuus: kristillinen näkökulma*. Päättyö, lähihoitaja, Helsingin diakoniaopisto. 30 s. + 5 s.

Niittynen, Ville. 2005. *Finska missionssällskapetets missionärer och aidsepidemin i Afrika*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 78, [16] s.

Nissinen, Martti. 2001. Akkadian rituals and poetry of Divine love. Teoksessa Whiting, R. M. (toim.): *Mythology and mythologies: methodological approaches to intercultural influences: proceedings of the second annual symposium of the Assyrian and Babylonian intellectual heritage project held in Paris, France, October 4-7, 1999*. Melammu Symposia; 2.. Helsinki: The Noe-Assyrian Text Corpus Project. s. 93-136.

Nissinen, Martti, Liisa Tuovinen & Raimo Harjula (toim.). 2003. *Synti vai siunaus: homoseksuaalit, kirkko ja yhteiskunta*. Helsinki: Kirjapaja. 245 s.

Nisula, Timo. 2002. Rajaton rakkaus: Dietrich Bonhoeffer ja seksuaalietiikka. *Perusta* (5):239-245.

Nygård, Maria. 2005. Kvinnokroppen som protest. *Bulletin* (1):11-13.

Parkkinen, Päivi. 2003. *Seksuaalikäyttäytymisen, parisuhdetekijöiden ja uskonnollisuuden yhteys parisuhteessa elävien seksuaaliseen tyytyväisyyteen*. Pro gradu -tutkielma, Psykologian laitos, Jyväskylän yliopisto. Osa Lapsesta aikuiseksi -pitkittäistutkimusta. 22 s.

Peltonen, Terhi. 2001. Tutkimukseni aineistona ovat asialliset keskustelut. *Kulttuurivihkot* (3):10.-

Pensar-Granroth, Monika. 2002. Kyrkan satt i skåpet, satt och sov... *Ad lucem* 95(3):37-39.

Pensar-Granroth, Monika. 2003. Kroppens ord och kristendomens ord. *Ad lucem* 95(1):38-52.

Piiroinen, Esko & Jan Wiklund. 2008. *Pappi vai lääkäri*. Kauniainen: Perussanoma. 143 s.

Polkutie, Anita (kuv.). 2008. *Kärlekens gåva: biskoparnas uttalande om familj, äktenskap och sexualitet*. Helsinki: Kirjapaja. 110 s.

Polkutie, Anita (kuv.). 2008. *Rakkauden lahja: piispojen puheenvuoro perheestä, avioliitosta ja seksuaalisuudesta*. Helsinki: Kirjapaja. 110 s.

Pöyhönen, Hannu. 2008. *Homoseksuaalisuus ortodoksisen perinteen valossa*. Pyhän Kosmas Aitolialaisen veljestön julkaisuja; 10. [Joensuu]: Pyhän Kosmas Aitolialaisen veljestö. 101 s.

Rantanen, Riikka & Johanna Sallinen. 2007. *Seksuaalikasvatuksen ABC : eväitä rippikoulun seksuaalikasvattajalle*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 134 s.

Ratinen, Teemu. 2003. *Kätetty halu: tutkimus seksuaalisuuteen kohdistuvasta häpeästä*. Pro gradu -tutkielma, Läntisen teologian laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne, 1 filmikortti. 116 s.

Rauhala, Mari. 2007. *Annus horribilis: Katolisen kirkon pedofiliaskansaali ja julkinen sana Yhdysvalloissa vuonna 2002*. Opinnäyte, yleinen kirkkohistoria, Helsingin yliopisto. 149 s.

Renard, Gary G. 2008. *Maailmankaikkeus katoaa: suoraa puhetta mielen harhoista, edellisistä elämistä, uskonnosta, seksistä, politiikasta ja anteeksiannon ihmeistä*. Suom. Juha Pitkänen. Karjaa: Taivaankaari. 411 s.

Rytöhonka, Tapani. 2002. Risti ja penis. *Vartija* 115(1):7-10.

Ryynänen-Karjalainen, Lea. 2002. *Sukupuolesta huolimatta: naiskanttorit Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa*. Studia musica; 14. Väitöskirja, Sibelius-Akatemia. Helsinki: Sibelius-Akatemia. 208 s.

Räsänen, Antti. 2008. Yksi Jumala - kaksi tulkintaa: sukupuolierot lasten ja nuorten uskonnollisuudessa. *Kristillinen kasvatus* 75(3-4):32-35.

Saarelma, Antti (toim.). 2009. *Homoseksuaalisuus kristillisessä ihmiskuvassa ja lainsäädännössä: Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seminaari parisuhdelaista 28.-29.11.2007*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja; 105. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 134 s.

Saarinen, Risto. 2007. Luterilainen seksuaalietiikka, Luther ja Shakespeare. Teoksessa Visala, Aku (toim.): *Kirkko ja usko tämän päivän Suomessa: STKS:n symposiumissa marraskuussa 2006 pidetyt esitelmät*. Suomalaisen teologisen kirjallisuusseuran julkaisuja; 253.. Helsinki: Suomalainen teologinen kirjallisuusseura. s. 72-91.

Sahamies, Miika. 2007. *Henkilökohtainenkin on sosiaalista: kristityn homoseksuaalin identiteetin rakentumisesta*. Opinnäyte, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 83 s.

Sainio, Eeva. 2007. *Ruumiillisuuden, sukupuolisuuden ja seksuaalisuuden kysymykset rippikoulussa: materiaalia rippikouluun*. AMK-opinnäytetyö, Diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 68, [53] s. + Kaunis, kauniimpi, kaunein ihminen! -rippikoulumateriaali.

Sallamaa, Kari. 2004. Miksi Saara itki? Teoksessa Pulkkinen, Veikko et al (toim.): *Lukulampun valo: Liisi Huhtalan juhla*. Oulu: Taida. s. 137-150.

Salmesvuori, Päivi. 2006. Kirkko ja yhteiskunta: uskonnon vaikutus naiskuvaan ja ihmiskuvaan Suomessa. Teoksessa Moring, Anna (toim.): *Sukupuolen politiikka: naisten äänioikeuden 100 vuotta Suomessa*. Helsinki: Otava. s. 119-127.

Salo, Vivian & Boris Salo. 2008. *Den kära leken: om kärlek, äktenskap och sexualitet*. Kuvitus: Jonathan

Salo. [Jakobstad]: ViBoSa. 152 s.

Salomäki, Hanna. 2004. *Tosi rakkaus odottaa: seksuaalieettinen nuortenliike Suomessa*. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 39. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: Yliopistopaino; Nuorisotutkimusverkosto. 332 s.

Salomäki, Hanna. 2006. Nuorten uudet yhteisöt: tosi rakkauden tapaus. Teoksessa Yeung, Anne Birgitta, Heikki Pesonen & Susan Sundback (toim.): *Rajojen ylityksiä: uskonto, kirkko ja sosiologia*. Suomalaisen teologisen kirjallisuusseuran julkaisuja; 250. Osa tekstistä ruotsiksi ja englanniksi. Helsinki: Suomalainen teologinen kirjallisuusseura. s. 254-262.

Sammallahti, Lumi. 2007. *Rikottu hiljaisuus: intialaisten sanomalehtien normista poikkeavia seksuaalisuuskäsitteitä ja sukupuoliä käsittelevät artikkelit heteromatriisin huojuttajina ja tabun uudelleenjärjestäjinä*. Pro gradu -tutkielma, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 89 s.

Sinivaara, Olli. 2006. Rietas rakkaasi Jumala. *Parnasso* 56(2):22-25.

Suhonen, Marja. 2002. Kaapissa Jumalan nimeen - homoseksuaalisten työntekijöiden asema Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 97-104.

Sulkunen, Johanna. 2007. *Spirits and bodies, spirits in bodies: conceptions of sexuality in Afro-Brazilian Candomblé*. Pro gradu -tutkielma, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 109 s.

Tarkki, Jarmo. 2002. Piispat, geenit ja seksi. *Teologinen aikakauskirja* 107(4):369-373.

Teppo, Saana. 2006. Kolmas sukupuoli muinaisessa Mesopotamiassa?: Ištarille omistautuneet. *Teologinen aikakauskirja* 111(1):73-84.

Toivola, Lea. 2004. Mahdotonta tavoittelemassa. *Kanava* 32(1):37-41.

Toivonen, Teemu. 2005. Avioliiton salaisuus: miehen ja naisen kasvun tie. *Logos* (3):4-6.

Toukomies, Veli. 2003. *Uskomatonta!: seksi ja sota Raamatussa ja Koraanissa*. Helsinki: Dialogia. 117 s.

Tuomaala, Salome. 2001. Mies, sikiö, nainen: sukupuolittunut aborttiretoriikka Kirkko & kaupunki -lehdessä. Teoksessa Sakaranaho, Tuula (toim.): *Retorinen tutkimus uskontotieteessä*. Uskontotiede; 7. Helsinki: Helsingin yliopisto, Uskontotieteen laitos. s. 128-145.

Tuulensuu, Jenni. 2008. *Naisen ihmisyyden thaimaalaisen prostituution valossa*. Opinnäyte, teologinen etiikka ja sosiaalietiikka, Helsingin yliopisto. 115 s.

Unkuri, Juhana. 2005. Jumalan silmissä kaunis. *Kristillinen kasvatus* (5-6):37-39.

Utriainen, Terhi. 2007. *Uskonto ja sukupuoli -kollokvio: huomioita identiteetistä, kuluttajuudesta, suojusta ja hauraudesta*. Teologia.fi. Elektroninen aineisto. [Helsinki]: Helsingin yliopisto, Joensuun yliopisto, Åbo Akademi. 4.5.2007.

Utriainen, Terttu. 2008. Kirkon asema seksuaalinormien muodostajana. Teoksessa Aarto, Markus & Markku Vartiainen (toim.): *Oikeus kansainvälisessä maailmassa: Ilkka Saraviidan juhla- ja tekstistä ruotsiksi*. [Helsinki]: Edita. s. 387-395.

Valtananen, Teppo. 2001. Keskustelua hindufilosofiasta ja seksuaalisuudesta. *Kulttuurivihkot* (3):10.-

Valaranta, Tuuli. 2003. *"Jokaisella ihmisellä on kuiteski oikeus elää ja olla": kolmen naisen ajatuksia ja kokemuksia elämästään kristittyinä ja lesbona*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja

kasvatusalan koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 79 s.

Werner, Laura. 2007. *"The restless love of thinking": the concept Liebe in G. W. F. Hegel's philosophy*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki; [L. Werner]. 234 s.

Vuola, Elina. 2002. Remaking universals?: transnational feminism(s) challenging fundamentalist ecumenism. *Theory, culture & society* 19(1-2):175-195.

Vuola, Elina. 2006. Gravemente perjudicial para su salud?: religión, feminismo y sexualidad en América Latina y el Caribe. *Pasos* 127:14-25.

Vuola, Elina. 2006. Seriously harmful for Your health?: religion, feminism and sexuality in Latin America. Teoksessa Althaus-Reid, Marcella (toim.): *Liberation theology and sexuality*. Aldershot: Ashgate. s. 137-162.

Vuola, Elina & Terhi Utriainen. 2006. Sukupuoli, uskonto ja teoria. *Teologinen aikakauskirja* 111(1):4.

Vuola, Elina. 2008. Svært helseskadelig?: religion, feminisme og seksualitet i Latin-Amerika. *Din* 1-2:97-118.

3.13. POLITIIKKA JA VALTA

Charpentier, Sari. 2001. *Sukupuoliusko: valta, sukupuoli ja pyhä avioliitto lesbo- ja homoliittokeskustelussa*. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja; 69. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. 155 s.

Foucault, Michel. 2006. Vaalia elämää ja antaa kuolla: rasmin synty. Suom. Markus Himanen, Jukka Könönen & Antti Paakkari. *Tiede & edistys* 31(4):265-280.

Garam, Irma. 2002. *Julkista yksityiselämää: politiikka ja erotiikka yleisön silmin*. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja; 71. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. 102 s.

Haavio-Mannila, Elina, J. P. Roos & Anna Rotkirch. 2004. Olivatko suuret ikäluokat murroksen moottoreita?: sukupolven ja periodin vaikutusten erittelyä seksin, politiikan ja vapaa-ajan suhteen. Teoksessa Erola, Jani & Terhi-Anna Wilska (toim.): *Yhteiskunnan moottori vai suuri kivireki?: suuret ikäluokat ja 1960-lukulaisuus*. Jyväskylä: Minerva. s. 215-238.

Hankamäki, Jukka. 2003. *Dialoginen filosofia: teoria, metodi ja politiikka*. Helsinki: Yliopistopaino. 371 s.

Hankamäki, Jukka. 2007. *Filosofiset viuhahdukset: populaarifilosofia tekstejä sekseistä, vallasta ja filosofisista liikkeistä*. Osa artikkeleista ilmestynyt aiemmin Niin & näin -lehdessä. Helsinki: Feenix. 352 s.

Hemming, Mia. 2008. Kaikki ei ole suhteellista. *Pippuri* (2):14-15.

Hemming, Mia. 2008. Kansalaistoimija haluaa edelleen muuttaa maailmaa. *Pippuri* (3):10.

Hietala, Veijo. 2001. Seksivallankumous?: seksi politiikan välineenä 1960-1970 -luvun elokuvassa. Teoksessa Nieminen, Hannu & Jukka Sihvonen (toim.): *Mediatutkimus*. Taiteiden tutkimuksen laitos, Sarja A; 47. [Turku]: Turun yliopisto. s. 227-237.

Holli, Anne Maria, Terhi Saarikoski & Elina Sana (toim.). 2002. *Tasa-arvopolitiikan haasteet*. Kuvitus: Eila Sinivuori. Porvoo; Helsinki: WSOY; Tasa-arvoasiain neuvottelukunta: Sosiaali- ja terveysministeriö. 320 s.

Hänninen, Marja-Leena. 2004. Avioliitto ja häät. Teoksessa Hänninen, Marja-Leena & Maijastina Kahlos (toim.): *Roomalaista arkea ja juhlaa*. Tietolipas; 201. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 58-73.

Kanckos, Lise. 2006. Negotiating reproduction: religion, gender and sexuality in political conflicts. Teoksessa Ahlbäck, Tore (toim.): *Exercising power: the role of religions in concord and conflict held at Åbo, Finland on 17-19 August 2005*. *Scripta Instituti Donneriani Aboensis*; 19. Åbo; Stockholm: Donner Institute for Research in Religious and Cultural History Almqvist & Wiksell International. s. 149-159.

Karkulehto, Sanna. 2001. Alas heterojen fasistinen oikeaoppisuus: Queer as Folk -sarjan politiikkaa ja estetiikkaa. *Lähikuva* (1):25-39.

Kauhanen, Anna-Liisa & Annika Lohi. 2004. Homo Politicus. *Ylioppilaslehti* 91(2):[36]-37.

Kontula, Anna. 2009. *Tästä äiti varoitti*. Into-pamfletti. Helsinki: Like. 2009. 103 s.

Kuosmanen, Paula & Leena-Maija Rossi. 2005. Queer-tutkimuksen ajat ja kontekstit. *Naistutkimus* 18(2):2.

Laasanen, Henry. 2008. *Naisten seksuaalinen valta*. Erottaja. [Helsinki]: Multikustannus. 356 s.

Lahelma, Elina. 2002. Opettajien seksuaalinen nimittely - valtasuhteen haastamista. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 114-119.

Lehtonen, Jukka. 2007. *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt, väkivalta ja poliisin toimet*. Elektroninen aineisto. Minna: valtakunnallinen naistutkimus ja tasa-arvoportaali. [Helsinki]: Kristiina-instituutti. Kesäkuu 2007. Luettavissa verkossa: <http://www.minna.fi/minna/artikkelit/Lehtonen.htm>

Lehtonen, Jukka. 2008. Eihän heterotkaan kerro - seksuaalisen suuntautumisen ilmaisemisen riskit ja vaatimus. Elektroninen aineisto. Minna: valtakunnallinen naistutkimus- ja tasa-arvoportaali. [Helsinki]: Kristiina-instituutti. Lokakuu 2008:1-5.

Löijä, Pauli. 2001. Törmäyskurssilla valtaväestön kanssa. *Mielenterveys* 40(1):22-25.

Manner, Ilse. 2002. *Ennen näkymättömät: naisaktivistien toimintakokemuksia SETA:n alkuajoilta*. Mikrotallenne. 1 filmikortti. [Joensuu]: Joensuun yliopisto. 69 s. + liit.

Marttila, Anne-Maria. 2003. *Ruumiin politiikkaa: nationalismi, etnisyyt ja seksuaalisuus naisiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan näkökulmasta Bosnian ja Kosovon konflikteissa*. Turun yliopiston poliittisen historian tutkimuksia; 25. Turku: Turun yliopisto. 117 s.

Mäkinen, Juha. 2005. Jylkkärin kiinnostuksen vakiokohteina kulttuuri, politiikka ja seksi. *Jyväskylän ylioppilaslehti* 45(16):12-13.

Nikkanen, Hanna et al (toim.). 2003. *Talouden globalisaatio ja naiset*. [Turku]: Maan ystävät. 48 s.

Paalanen, Tommi & Aune Karhumäki. 2008. *Vallaton vai valtava halu?: naisten seksuaalisen vallan kriittistä arviointia*. Tieteessä tapahtuu 26(7):37-44. Luettavissa verkossa: <http://ojs.tsv.fi/index.php/tt/article/viewFile/689/569>

Pakkanen, Johanna & Juha-Heikki Tihinen. 2007. Kaapin politiikka: Tove Jansson julkisena henkilönä. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. s. 246-247.

Petäjä, Jenni. 2008. *Epäilyttävä äiti, pikkukaupungin tyttö, seksuaalinen sadisti ja kiduttajan tyttöystävä: feministinen tutkimus Lymndie Englandin representaatioista Helsingin Sanomissa*. Pro gradu -tutkielma, Politiikan tutkimuksen laitos, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. 117 s.

Roos, J. P., A. Rotkirch & E. Haavio-Mannila. 2003. 'Do rich men have most sex? Gender, capital and sexual activity in four countries.' Teoksessa Kollind, A. K. & A. Peterson (toim.): *Thoughts on family, gender, generation and class*. Research Report; 133. [Göteborg]: Department of Sociology, Göteborg University.

Ruuhilahti, Susanna. 2006. Päivä Brysselissä. *Pippuri* (3):20-21.

Salomäki, Vesa-Matti. 2003. Rasismista seksismiin. Äärioikeiston suvaitsemattomia eleitä kunnallispolitiikassa. *Politiikka* 45(1):22-37.

Verhaeghe, Paul. 2006. *Rakkaus yksinäisyyden aikana*. Suom. Janne Kurki. Holl. alkuteos *Liefde in tijden von eenzaamheid*. 3. lisäp. 2006. Vantaa: Apeiron. 198 s.

Väestöliitto. 2006. Väestöliiton seksuaaliterveyspoliittinen ohjelma. Helsinki: Väestöliitto. 62 s.

3.14. URHEILU

Berg, Päivi. 2007. Sukupuoli ja rajatyön muodot koulun liikuntatunneilla. *Nuorisotutkimus* 25(2):35-51.

Elovaara, Mika. 2007. *Suicidal alcoholics, metrosexual family men and other heroes?: representations of modern athletic hero*. Publications of the Department of Art Studies and Anthropology A, Literature; 15. Väitöskirja, Oulun yliopisto. Oulu: Oulun yliopisto. 216 s.

Heinonen, Nelli. 2002. Sukupuolinen häirintä urheilussa: tasa-arvoiseen arkeen hyvässä seurassa. *Liikunta ja tiede* 39(3):21-22.

Hekkala, Hanna-Maria, Jenni Johanna Kerppola & Ruuth Tuomiranta. 2003. *Liikuntaa matkalla naiseuteen: toiminnallinen tuokio kahdeksaluokkalaisille tytöille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 28, [2] s.

Hietala, Veijo. 2003. Painii myyttien kanssa: urheili modernissa ja postmodernissa mediakulttuurissa. *Lähikuva* (1):6-15.

Hohtari, Hannele. 2004. Naisurheilun erityiskysymyksiä. Teoksessa Mero, Antti et al: *Urheiluvalmennus: kuormitusfysiologiset, ravintofysiologiset, biomekaaniset ja valmennusopilliset perusteet*. Lahti: VK-kustannus. s. 469-476.

Höfler, Heike. 2001. *Lantionpohjan jumppaa*. Suom. Anneli Juhokas. 93 s.

Kari, Jaana. 2002. Miehin, naisellinen, tieteellinen - pohdintaa sukupuolesta ja tieteestä suunnannäyttäjänä Evelyn Fox Keller. *Liikunta ja tiede* 39(2):40-45.

Koivisto, Nelli. 2004. Tasa-arvo lainsäädäntö ja liikunta. Teoksessa Aaltonen, Kimmo et al: *Urheilun ja*

liikunnan oikeus käytännössä. Business books. Helsinki: Tietosanoma. s. 186-204.

Koivisto, Nelli (toim.). 2005. *Lupa kuulua - lupa näkyä: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt liikunnassa ja urheilussa*. Kuvitus: Tiina Pystynen. SLU-julkaisusarja; 6/05. Helsinki: Suomen liikunta ja urheilu. 47, [3] s.

Koivuranta, Riitta-Liisa. 2007. *Seksiä, taitoa, karismaa: urheilijan kolme parasta valttia matkalla mediaseksikkyyteen: kaupallisuuden ja viihteellisuuden kyllästäjän mediaurheilun tarkastelua*. Pro gradu -tutkielma, mediatutkimus, Turun yliopisto. 135, [1] s.

Kokkonen, Jouko. 2003. Kanadalaisen jääkiekon pimeä puoli. *Liikunta ja tiede* 40(5-6):31-32.

Lehtonen, Jukka. 2009. Kaksi sukupuolta ja molemmat heteroita? *Liito* (1):46-47.

Luoto, Riitta. 2005. Sukupuolierot. Teoksessa Fogerholm, Mikael & Ilkka Vuori (toim.): *Terveysliikunta: fyysinen aktiivisuus terveyden edistämiseksi*. Helsinki: Duodecim; UKK-instituutti. s. 186-194.

Mäkelä, Jarmo. 2003. Yliopistourheilijat sitoutuvat sinkkuelämään: Kari Ihalainen tutustui Kiinan valmennusjärjestelmään. *Huippu-urheilu-uutiset* 19(1):4-6.

Nevala, Heidi & Heidi Sarajärvi. 2006. *Toimintarata oppimisen välineenä nuorten seksuaalisen kasvun ja kehityksen tukemisessa*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Rovaniemen ammattikorkeakoulu. 49, [11] s.

Pfister, Gertrud. 2003. Kaupan paljasta pintaa: Anna Kournikova ja urheilu tavarana. Suom. Esa Sironen. Teoksessa Roiko-Jokela, Heikki & Esa Sironen (toim.): *Kynäniekkoja, kivinyrkkejä, mäki-matteja: Suomen urheiluhistoriallisen seuran kymmenvuotiskirja*. Suomen urheiluhistoriallisen seuran vuosikirja; 2003. Osa tekstistä ruotsiksi. Jyväskylä: Atena. s. 152-166.

Saarnivaara, Pete. 2008. Saako urheilijaan enää koskea?. *Valmentaja* 14(5):22-23.

Sipilä, Petri. 2003. Second skins: function, sensuality and the gender distinction in technical sportswear. *Ethnologia Scandinavia* 33:39-48.

Tiihonen, Arto & Nelli Koivisto (toim.). 2002. *Allowed to care, allowed to intervene: sexual harassment in sports*. Käänt. Nelli Koivisto. Kuvitus: Tiina Pystynen. SLU publications series; 10/02. Helsinki: Finnish Sports Federation. 26 s.

Tiihonen, Arto & Nelli Koivisto (toim.). 2002. *Lupa välittää, lupa puuttua: sukupuolinen ja seksuaalinen häirintä liikunnassa ja urheilussa*. Kuvitus: Tiina Pystynen. SLU-julkaisusarja; 8/02. 2. lisäp. 2004, 3. lisäp. 2006. Helsinki: Suomen liikunta ja urheilu. 26 s.

Tiihonen, Arto & Nelli Koivisto (toim.). 2002. *Våga bry dig om, våga ingripa: sexuell trakassering inom idrotte*. Käänt. Birgitta Turunen. Kuvitus: Tiina Pystynen. SLU-publikations serie; 9/02. Helsingfors: Finlands Idrott. 25 s.

3.15. ALKOHOLI, PÄIHTEET JA HUUMAUSAINET

Alho, Leena. 2007. *Seksuaaliterveyden edistäminen ja äitiyden tukeminen päihdehoidossa: asiakkaan näkökulma*. Pro gradu- tutkielma, Hoitotieteen laitos, Kuopion yliopisto. 71 s.

- Aulaskari, Minna, Laura Hanhinen & Katja Kempainen. 2008. "Henkisen munan pituus kasvoi 5cm.": Seksuaalisuus- ja päihdepäivät Alppilan yläasteen koululla. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Metropolia ammattikorkeakoulu. 57, [19] s.
- Holmila, Marja. 2001. Perhe, pähteet ja sukupuoli. *Yhteiskuntapolitiikka*-YP 66(1):55-62.
- Hyry, Laura & Leena Tuisku. 2001. Viekö virta vai ohjaako omatunto?: näkökulmia Pohjois-Suomen yläasteikäisten tyttöjen kulttuuriin. Pro gradu -tutkielma, kasvatustiede, Lapin yliopisto. 79 s.
- Kaivola, Taru et al. 2007. *Pistoshuumeita käyttäneiden hiv-positiivisten naisten suhde seksiin, huumeisiin ja hiv-infektioon: laadullinen haastattelututkimus*. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. D, Työpapereita; 43. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. 47 s.
- Karttunen, Vaida, Elina Piiparinen & Minna-Elina Puotila. 2005. *Huuta-projekti: tietoiskut tartuntataudeista ja huumeiden haitoista Havis Amandan patsaalla*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 30 s.
- Karvinen, Marjatta. 2004. Miksi Jaana juo: kulttuurinen häpeä tyttöjen päihteidekäytön taustalla. *Promo* (5):18.
- Kuortti M. & E. Kosunen. 2009. Risk-taking behaviour is more frequent in teenage girls with multiple sexual partners. *Scandinavian Journal of Primary Health Care* 27(1):47-52.
- Lahti, Minna. 2001. *Domesticated violence: the power of the ordinary in everyday Finland*. Research series in anthropology; 2. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: University of Helsinki. 322 s.
- Niemelä, Katariina & Tiina Sarlin. 2002. *Huumeiden käytön terveysriskit: Oulun Vinkin Terveysneuvontasivut*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 55, [10] s.
- Oinas, Elina. 2007. Making gender matter: different approaches to gender and partying. *Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift* 24(2):203-209.
- Pietilä, Niina. 2001. *Tyttöjen karnevalistinen humala: tulkintoja tyttöjen alkoholikulttuurista*. Pro gradu -tutkielma, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 119 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2001874964>
- Pietilä, Tuulikki. 2002. Drinking mothers feeding children: market women and gender politics in Kilimanjaro, Tanzania. Teoksessa Bryceson, Deborah Fahy (toim.): *Alcohol in Africa: mixing business, pleasure, and politics*. Portsmouth (N.H.): Heinemann. s. 197-212.
- Skaffari, Pia. 2008. Prostituutio ja huumeriippuvuus. *Kide* 29(2):20-21.
- Suvivuo, Pia, Kerttu Tossavainen & Osmo Kontula. 2008. The role of alcohol in a sexually motivated situation. *Health education* 108(2):145-162.
- Taipale, Arja. 2005. "Kun pokaat, älä liiemmästi dokaa tai ehkä mokaat": nuorten aikuisten seksuaalikasvatushanke. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 80 s.
- Tilus, Sirkka. 2007. Tietoa seksistä ja päihteistä siivousta vastaan. *Avun maailma* (1):14-15.
- Törrönen, Jukka & Antti Maunu. 2006. Pihvin pariin punaviini, raju ryyppäys risteilyllä: juomistilanteiden lajityypit ja sukupuolisidonnainen säätely. *Yhteiskuntapolitiikka*-YP 71(5):499-514.
- Törrönen, Jukka & Antti Maunu. 2007. Whilst it's red wine with beef, it's booze with a cruise!: genres and

gendered regulation of drinking situations in diaries. *Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift* 24(2):177-199.

Väyrynen, Sanna. 2007. *Usvametsän neidot: tutkimus nuorten naisten elämästä huumeekuvioissa*. Acta Universitatis Lapponiensis; 118. Väitöskirja, Lapin yliopisto. Rovaniemi: Lapin yliopisto. 225 s.

3.16. PROSITUUTIO

Aalto, Heini & Minna Minkkinen. 2008. *"Ne tietää mistä mä puhun": tutkimus vertaistuen merkityksestä ja kokemuksista seksityössä*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 52, [8] s.

Ahonen, Susanna. 2002. Alaikäiset aikuisten armoilla. *Ydin* 36(2):24-26.

Ala-Ilomäki, Kati. 2004. Kuinka prostituoitu kohdataan?. *Sosiaaliturva* 92(16):18-19.

Andelin, Jan-Erik. 2002. Vilja 4-ever. *Ny tid* (47-48):20.

Andersson, Jan Otto. 2002. Sex och pengar. *Ny tid* (49):2.

Andersson, Ulrika. 2006. Handel med människor: individer, strukturer och praktiker i straffrättslig belysning. Teoksessa Lohiniva-Kerkelä, Mirva (toim.): *Väkivalta: seuraamukset ja haavoittuvuus = Violence: sanctions and vulnerability: Terttu Utriaisens juhla*. Tekstiä myös ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi. Helsinki: Talentum. s. 1-16.

Aikio, Annukka & Ragnhild Ravna (toim.). 2004. *Kaamospuhetta: naisiin kohdistuva väkivalta maailmanlaajuisesti sekä erityisesti paikallista kulttuuritaustaa vasten = Skábmasáhka: nissoniidda čuohttá veahkaváldi máilmeviidosáččat ja erenomažit báikkálaš kulturduogáza ektui = Mørketidstale: vold mot kvinner lokalt og internasjonalt*. Kääntäneet: Tellervo Laine, Maria Sofia Aikio ... et al. Duowiryn julkaisuja; 2. Utsjoki: Duowiryn; Taana: Folkeakademiet Tana. 111 s.

Anttila, Anna. 2004. The opinions of girls and boys on commercial sex. Teoksessa Kosunen, Elise & Maija Ritamo (toim.): *Näkökulmia nuorten seksuaaliterveyteen*. Helsinki: Stakes. s. 82.

Anttila, Anna. 2004. Tyttöjen ja poikien käsitykset kaupallisesta seksistä. Teoksessa Kosunen, Elise & Maija Ritamo (toim.): *Näkökulmia nuorten seksuaaliterveyteen*. Helsinki: Stakes. s. 72-[81].

Bergholm, Sebastian. 2007. Prostitutionens försvarare. *Ny tid* (10):3.

Bergroth, Theresa. 2005. *Prostituution sääntelystä Suomessa*. Pro gradu -tutkielma, rikosoikeus, Lapin yliopisto. 96 s.

Boldt, Mikael. 2007. Simplistisk metaanalys av prostitution. *Ny tid* (12):11.

Bondeström, Sixten. 2001. Några tankar föranledda av ovanstående kommentar. *Nya Argus* 94(2):38-40.

Degerstedt, Anu. 2003. *Seksiturismi ja suomalaiset*. AMK-opinnäytetyö, Palvelujohtamisen koulutusohjelma, Lahden ammattikorkeakoulu. 87 s.

Despentes, Virginie. 2008. *King Kong- tyttö*. Suom. Lotta Toivanen. Helsinki: Like. 155 s.

Fransman, Pia & Riina Partanen. 2003. *Lähihoitajat ja prostituutio: sosiaali- ja terveysalan*

perustutkinnon antamat valmiudet prostituution kohtaamiseen. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 56, [9] s.

Gaschler, Simone. 2006. *Social work with prostitutes: comparative study of a Finnish and a German social work organisation working with prostitutes*. Opinnäyte, Sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos, Kuopion yliopisto. 101 s.

Gorschkow, Elina. 2003. Nurinkurista logiikkaa. *Aamun koitto* 97(22):14.-

Haglund, Carl. 2001. Lagligt att köpa sex. *Studentbladet* 90(4):11.-

Haldin-Rönn, Kerstin. 2008. Lettisk sång mot prostitution och människohandel. *Kyrkpressen* 39(32):20.-

Heikkinen, V. A. & Sam Inkinen (toim.). 2004. *Tuntunagi tundmatu: Soome-Eesti matkaradadel = Tuttunakin tuntematon: polkuja Suomen ja Viron matkailutodellisuuteen*. Haaga-sarja; 7. Helsinki: Haaga-instituutin ammattikorkeakoulu. 107 s.

Heikkinen, V. A. & Sam Inkinen (toim.). 2006. *Eesti ja uus Eurooppa: uurimisreisil naaberrahva ajalukku ja tulevikku = Viro ja uusi Eurooppa: tutkimusmatkalla naapurikansan historiaan ja tulevaisuuteen*. Haaga Instituutin ammattikorkeakoulun julkaisuja, HAAGA raportteja; 2. Helsinki: Haaga Instituutin ammattikorkeakoulu, Haaga Tutkimus. 148 s.

Heiskainen, Ritva. 2009. Hyväksikäyttötalous ja intiimisuhteet. *Psykologi* (3):10-11.

Helsinki-liiton Suomen ryhmä. 2003. Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio. Lausunto. *Ihmisoikeusraportti* 11(4):20-22. Luettavissa verkossa: www.ihmisoikeusliitto.fi/php/lausunnot.php

Holde, Kate. 2007. *Enkelivaihd*e. Suom. Lotta Toivanen. Engl. alkuteos *In my skin: a memoir*. 301 s.

Holli, Anne Maria. 2004. Towards a new prohibitionism?: state feminism, women's movements and prostitution policies in Finland. Teoksessa Outshoorn, Joyce (toim.): *The politics of prostitution: women's movements, democratic states, and the globalisation of sex commerce*. Cambridge: Cambridge University Press. s. 103-122.

Huhtinen, Aki-Mauri & Pasi Kesseli. 2006. Maailman vanhimmat ammatit: ajatuksia sotilaista ja prostituutioista. *Tiedepolitiikka* 31(4):41-52.

Ihmiskauppatyöryhmä. 2003. *Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio: työryhmän osamietintö*. Oikeusministeriön työryhmämietintöjä; 2003:5. [Helsinki]: Oikeusministeriö. 114 s.

Inkilä, Maaret. 2001. *Valintana prostituutio: kahden naisen näkökulmia prostituutioon rekrytoitumisen ja alalla pysymisen syistä*. AMK-opinnäytetyö, Sosiaali- ja terveystieteiden laitos, Lahden ammattikorkeakoulu. [4], 52 s.

Jaakkola, Helena. 2001. Kansallinen hanke ehkäisee naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. *Sosiaalityöntekijä* (5):18-20.

Jauhola, Marjaana. 2002. Naiset aseellisissa konflikteissa - uhreja, taistelijoita vai rauhanrakentajia?. *Ihmisoikeusraportti* 10(2):4-7.

Jyrkinen, Marjut & Leena Karjalainen (toim.). 2001. *Minors in the sex trade: report of the European Commission STOP Project*. Kään. Gillian Häkli. [Helsinki]: [Stakes]. 178 s.

Kaihoavaara, Riikka. 2002. Globalisaatio ruumiillistuu naiskaupassa. *Ydin* 36(2):32-33.

Kantola, Johanna. 2004. Discourses surrounding prostitution policies in the UK. *The European journal of women's studies* 11(1):77-101.

Keronen, A. Juhana. 2001. *Midnight club: elämää ilotalon isäntänä*. Malaga: [A. J. Keronen]. 183 s.

Kettunen, Jenni Elina. 2005. *Elizabeth Blackwell ja tartuntatautilait 1864, 1866 ja 1869: Naislääkärin näkökulma prostituution sääntelypolitiikkaan Iso-Britanniassa viktoriaanisen ajan lopulla*. Pro gradu -tutkielma, yleinen historia, Joensuun yliopisto. Elektroninen aineisto. Myös mikrokorttina. Verkkokirja. 75 s. Luettavissa verkossa:

http://joypub.joensuu.fi/publications/masters_thesis/kettunen_tartuntatautilait/kettunen.pdf

Kimpimäki, Minna, Pirjo Laitinen & Mari Spolander. 2002. Miehet rajalla - naiskauppaa Pohjolassa. *Kide* (7):15-16.

Koivula, Liisa & Anna Kontula. 2008. Tutkija katsoi seksityön stigmojen taakse. *Suomen lääkirilehti* 63(47):4122-4124.

Kontula, Anna. 2005. *Prostituutio Suomessa*. Kuvitus: Maria Laakso. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Sexpo säätiö. 77 s. Luettavissa verkossa: <http://www.salli.org/info/opi/bib/suo.html>

Kontula, Anna. 2007. Seksuaalisuus seksityössä. *Yhteiskuntapolitiikka-YP* 72(5):493-502.

Kontula, Anna. 2008. *Punainen eksodus: tutkimus seksityöstä Suomessa*. Polemos. Helsinki: Like. 320 s.

Kontula, Anna. 2008. The sex worker and her pleasure. *Current Sociology* 56(4):605-620.

Kontula, Anna. 2009. Miksi puhua seksistä työnä?. *Työelämän tutkimus* 7(1):42-47.

Korkatsu-Palo, Anita. 2003. Ihmiskauppaan puututtava. *Aamun koitto* 97(15):2.-

Koskela, Hille & Sirpa Tani. 2005. "Sold Out!" Women's Practices of Resistance against Prostitution Related Sexual Harassment. *Women's Studies International Forum* 28(5):418-429.

Koskinen, Johannes. 2003. Suomi toimii tehokkaasti ihmiskauppaa vastaan. *Lakimiesuutiset* (5):29.-

Kuivalainen, Tatiana. 2005. *Prostituoitujen keskuudessa toteutettuja terveydenedistämishankkeita sukupuolitautien ehkäisemiseksi Pietarissa ja Viipurissa*. AMK-opinnäytetyön hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 31, [10] s.

Kukkonen, Heidi. 2009. *Missing Daina, Liettua: tutkimusmatka ihmiskaupan ytimeen*. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Sarja D, Opinnäytetyöt; 9. AMK-opinnäytetyö. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. 117 s.

Kurikka, Kaisa. 2003. Maija Lassilan Portto. *Hiidenkivi* 10(3):14-15.

Kurtén, Tage. 2003. Pluralism och tolerans: aktuella debattungar i Svenskfinland. *Finsk tidskrift* 253-254(1):1-15.

Laine, Sari. 2002. Helsinki, Rovaniemi, Imatra: Prostituutio Suomessa tänään. *Poliisi ja oikeus* 73(7-8):6-7.

Laine, Sari. 2002. "Prostituutio on kitkettävissä pois": Prostituutio Suomessa, osa 2. *Poliisi ja oikeus* 73(9):22-24.

Larjanko, Mirja. 2002. Bordello. *Taide* 42(2):32-33.

Lavapuro, Juha. 2005. KKO 2005:72. *Lakimies* 103(6):955-971.

Lehdonmäki, Ilkka. 2002. Naista ei saa myydä. *Ihmisoikeusraportti* 10(4):9.

- Lehti, Martti. 2002. Naiskauppa ja Suomi. *Haaste* 2(2):21-23.
- Lehti, Martti & Kauko Aromaa. 2002. *Naiskauppa, laitton siirtolaisuus ja Suomi: nykytilanne, lainsäädäntö ja tutkimuslähteet*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja; 186. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 103, [8] s.
- Lehti, Martti & Kauko Aromaa. 2002. *Trafficking in human beings: illegal immigration and Finland*. European Institute for Crime Prevention and Control, affiliated with the United Nations, Publication series; 38. Helsinki: Heuni. 79 s.
- Lehti, Martti. 2003. *Trafficking in women and children in Europe*. HEUNI papers; 18. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: European Institute for Crime Prevention and Control, affiliated with the United Nations. 40 s.
- Lehtonen, Tuija. 2003. Köyhyys ja väkivalta ajavat lapsia prostituutioon Kambodzhassa. *Lapsemme* 33(1):23-33.
- Leino, Sami. 2006. *Hän tahrasi kehonsa, muttei sydäntään: länsimaalaisten välittämä kuva prostituutiosta Japanissa vuosina 1853-1899*. Pro gradu -tutkielma, Historian laitos, Oulun yliopisto. 110 s.
- Leskinen, Taru-Marja & Satu Mäki. 2001. "Mitä on olla minä": prostituoitujen elämänhallinnan vahvistaminen ammattiauttajien näkökulmasta katsottuna. Päättyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia 40, [3] s.
- Lindqvist, Sofia. 2006. *Sex som konsumtionsartikel: legitimering av sexköp via köns- och sexualitetsdiskurser i diskussioner på ett webbforum*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 100, [9] s.
- Linkinen, Tom. 2004. Sukupuolinen vieras John "Eleanor" Rykener: naisena esiintynyt miesprostituoitu 1300-luvun lopun Lontoossa. *Historiallinen aikakauskirja* 102(3):326-334.
- Linnakangas. 2005. Seksityöntekijöiden ja -asiakkaiden tuloverokohtelu. *Oikeus* 34(4):423-435.
- Lith, Pekka. 2002. Prostituution arvo jopa parisataa miljoonaa euroa. *Tietoaika* (8):14-15.
- Ljung, Petra. 2003. Prostituerade ses som brottslingar i högerns Frankrike. *Ny tid* (38):10-11.
- Lodenius, Peter. 2006. Hoppas på lag mot sexköp i Finland. *Ny tid* (15-16):18.-
- Lohikivi, Maria. 2003. Uskonnollisuus ja maksettu seksi. *Vartija* (2):60-69.
- Lotila, Sami. 2004. *Prostituution kasvot: haastattelututkimus virolaisista huorista*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 144 s.
- Malarek, Viktor. 2005. *Natashat: seksibisneksen uhrin*. Suom. Leena Nivala. Helsinki: Otava. 288 s.
- Malesevic, Gordana. 2007. Prostitution och fattigdom. *Ny tid* (48):9.
- Malm, Lena. 2003. Akrobatik i soffan. *Ny tid* (3):16.
- Markkola, Pirjo. 2002. *Synti ja siveys: naiset, uskonto ja sosiaalinen työ Suomessa 1860-1920*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 888. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 447 s.
- Marttila, Anna-Maria. 2006. Rajat ylittävä prostituutio. *Idäntutkimus* (4):29-30.
- Marttila, Anne-Maria. 2004. Seksiä ilman rajoja?: kansainvälistyvä seksiteollisuus ja suomalaiset prostituution asiakkaat. *Naistutkimus* 17(1):22-35.

Marttila, Anne-Maria. 2008. Desiring the 'other': prostitution clients on a transnational red-light district in the border area of Finland, Estonia and Russia. *Gender, Technology and Development* 12(1):31-51.

Marttila, Anne-Maria. 2007. *Finnish men buying sex in Finland and Estonia*. Teoksessa Lynngard, Trine, Nina Rundgren & Tone Vold-Johansen (toim.): Sex säljer: kön och makt inom prostitution och pornografi: om mediabevakningen och hur genusforskningen kan bidra: rapport från Nordisk journalistkurs 21-25 nov 2005, Tallinn, Estland. Oslo: NIKK, Nordic Institute for Women's Studies and Gender Research. s. 69-77.

Masso, Iivi. 2002. Kaupallinen seksi on sukupuolittuneen vallan ilmentymä. *Pippuri* (2):17-20.

Mattinen, Erka. 2002. Kauppatavarana nainen: Balttian maat naissalakuljetuksen läpikulkumaina. *Ihmisoikeusraportti* 10(2):22-24.

Melander, Sakari. 2004. *Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio: tiivistelmä lausunnoista*. Oikeusministeriö, Selvityksiä; 2004:3. Helsinki: Oikeusministeriö. 54, [3] s.

Mäenpää, Marjaana. 2008. Oikeutta seksityöläisille. *Aurora* (3):32-33.

Mäkipää, Leena. 2003. Prostituoitujen asiakkaat järjestäytyneen rikollisuuden rahoittajia. *Lakimiesuutiset* (1):14-15.

Mäkipää, Leena. 2003. Seksin ostamisen kriminalisointi edellyttää myös myynnin kriminalisointia. *Lakimiesuutiset* (1):12-13.

Mäklin, Marika. 2001. De oskyddade. *Studentbladet* 90(4):11.

Mäklin, Marika. 2001. Nelli, 24, prostituerad: "man måste ju tjäna pengar". *Studentbladet* 90(4):10.

Naskali, Päivi et al (toim.). 2003. *Tuulia: feministisiä näkökulmia lappilaiseen sukupuolikkulttuuriin*. Lapin yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja; 4. Rovaniemi: Lapin yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta. 198 s.

Nevala, Sami & Kauko Aromaa (toim.). 2003. *Organised crime, trafficking, drugs: selected papers presented at the Annual Conference of the European Society of Criminology, Helsinki 2003*. European Institute for Crime Prevention and Control, affiliated with the United Nations, Publication series; 42. Helsinki: European Institute for Crime Prevention and Control, affiliated with the United Nations. 249 s.

Niemi-Kiesiläinen, Johanna. 2002. Yhdeksän myyttiä seksin oston kriminalisoimisesta. *Naistutkimus* 15(4):44-46.

Niemi-Kiesiläinen, Johanna. 2004. Naiskauppa, paritus ja seksin osto. *Lakimies* 102(3):451-465.

Nikolajsen, Mads. 2002. Arbetet mot trafficking bär frukt. *Ny tid* (36):10-11.

Norrlund, Sofie. 2007. *Prostitution inom folkkrätten*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 90, [3] s.

Norrmén, Theresa. 2001. Köpa kött. *Ny tid* (16):16.

Norrmén, Theresa. 2001. Om sexköp, makt och förbud. *Ny tid* (18):12-13.

Nurmi, Reet. 2002. Lapsiprostituutio on haaste ammattiauttajalle. *Ydin* 36(2):34-36.

Nurmi, Reet. 2004. Prostituutiota ei voi erottaa ihmiskaupasta. *Ihmisoikeusraportti* 12(4):9.

Nurminen, Raimo. 2008. Piilotalouden arvo Suomessa vähäinen. *Tieto & Trendit* (8):1-14.

- Nyberg, Kristel. 2004. Prostituutio Uuden testamentin maailmassa. *Naistutkimus* 17(3):16-24.
- Ny tid. 2006. Prostitution handlar om förtryck och pengar. *Ny tid* (24):4 (tekijää ei ilmoitettu, ARTO 18.6.2009)
- Oikarinen, Maaria. 2005. Huora, Jumala ja taiteilija. *Taide* 45(1):62-63.
- Olsson, Eveliina. 2006. Puhe prostituutiosta kompastelee. *Yliopisto* 54(13):23.
- Ollus, Natalia. 2002. Keinoja naiskaupan torjumiseksi pohdittiin Lappeenrannassa. *Haaste* 2(2):24.
- Paju, Leena. 2002. Baltian maat ja Pohjoismaat yhteistyössä naiskauppaa vastaan. *Pippuri* (2):20-23.
- Paju, Leena. 2002. Kansainvälisillä sopimuksilla naiskauppaa vastaan. *Ydin* 36(2):28-29.
- Parikka Altenstedt, Johanna. 2007. Inget "vanligt jobb". *Ny tid* (12):11.
- Pasanen, Tiina. Naiskauppaa ja perheväkivaltaa vastaan. *Mielenterveys* 39(3):44-46.
- Penttinen, Elina. 2002. Avioliitto pyövelin kanssa: venäläisen naisen pakotie Murmanskista länteen. *Kosmopolis* 32(4):59-68.
- Penttinen, Elina. 2003. The marriage deal between a young Finnish-Saame man and a former Russian prostitute in northern Finland. *Canadian woman studies / Les cahiers de la femme* 22(3-4):166-170.
- Penttinen, Elina. 2004. Kansainvälisen ruumiillisuuden kartat. *Naistutkimus* 17(4):77-81.
- Penttinen, Elina. 2004. *Corporeal globalization: narratives of embodied subjectivity and otherness in the sexscapes of globalization*. Rauhan- ja konfliktitutkimuslaitos, Tutkimustiedotteita; 92. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampere: Tampere Peace Research Institute. 316 s.
- Penttinen, Elina. 2008. *Globalization, prostitution and sex-trafficking: corporeal politics*. Routledge advances in international relations and global politics; 59. London; New York: Routledge. 167 s.
- Penttinen, Kirsi Annele. 2001. *Kupeitten kuuma huuma: prostituutio asiakkaan näkökulmasta*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Espoo-Vantaan ammattikorkeakoulu. 60 s.
- Pitkänen, Anna-Kaisa. 2002. Kun siveä kohtasi langenneen. *Yliopisto* 50(20):7-9.
- Pullat, Risto. 2003. *Järjestäytynyt rikollisuus nyky-Virossa ja naapurimaissa*. Suom. Ruta Rannat. Vironk. alkuteos *Organiseeritud kuritegevus: levik taasisesevunud Eestis ja naaberriikides*. Poliisiammattikorkeakoulun tiedotteita; 23. Perustuu Tallinnan kasvatustieteellisessä yliopistossa hyväksytyyn maisterityöhön. Espoo: Poliisiammattikorkeakoulu. 135 s.
- Pärssinen, Venla. 2003. Ihmiskauppa on ihmisoikeusongelma. *Lakimiesuutiset* (5):28-29.
- Raento, Pauliina. 2002. Sex for sale. Prostitution, pornography, and the sex industry. *Sosiologia* 39(1):82-83.
- Ranz, Saija. 2008. *Vahvuuden väri on helakanpunainen: naiseuden muovautuminen kulttuurihistoriallisesti ja yhteiskunnallisesti seksityötä tekevän naisen elämässä*. Pro gradu -tutkielma, sosiaalityön koulutusohjelma, Lapin yliopisto. 196, [5] s.
- Raschka, Teija. 2002. *"Hyvä tietää": toimintatutkimus Pro-tukipisteen thai-projektista*. AMK-opinnäytetyö, Diakonia ammattikorkeakoulu. 52, [13] s.

- Ripatti, Saara & Laura Takala. 2005. *Kondomikansio Pro-tukipistelle: ohjaus- ja opetusväline prostituoitujen seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämiseksi*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 67, [2] s.
- Ristimäki, Aino. 2002. *Väkivallaton elämä pohjalaisnaiselle: naisiin kohdistuvan väkivallan ja prostituution ehkäisyhanke 1998-2002, Vaasan alueprojekti*. Länsi-Suomen lääninhallituksen julkaisusarja; 17. [Turku]: Länsi-Suomen lääninhallitus. 48 s.
- Rotkirch, Anna. 2002. Kvinnotraffik. *Ny tid* (29):2.
- Ruohomäki, Olli (toim.). 2005. *Development in an insecure world: new threats to human security and their implications for development policy*. Helsinki: Ministry for Foreign Affairs of Finland, Development Policy Information Unit. 178 s.
- Saarikoski, Merja. 2001. Ihmiskauppa on yhä rasisempää. *Maailmanpyörä* (3):16-18.
- Saarikoski, Merja. 2001. Näin toimii ihmiskauppa. *Maailmanpyörä* (3):19.
- Saarinen, Aino & Elaine Carey-Bélanger. 2004. *Crisis centres and violence against women: dialogue in the Barents Region*. Gender research: methodology and practice, Centre for Women's Studies and Gender Research; 7. *Femina borealis*; 9. Oulu: Oulu University Press. 194 s.
- Saavalainen, Tapio (toim.). 2004. *Miehet ja naiset rajalla: lähialueyhteistyöseminaari Oulussa 7.-8.11.2002: yhteenvetoraportti*. Oulun lääninhallituksen julkaisuja; 99. Myös venäjäksi nimellä *Mužčiny i ženšiny na granice*. Oulu: Oulun lääninhallitus. 87 s.
- Salmi, Marja. 2004. *Josephine Butlerin (1828-1906) taistelu prostituution sääntelyä vastaan*. Pro gradu -tutkielma, yleinen historia, Helsingin yliopisto. 112 s.
- Salovaara, Kari Juhani. 2005. Prostituutio ja seksuaalipalveluiden kriminalisointi: prostituution ympärille muodostuneet diskurssit oikeusministeriöön lähetetyissä seksuaalipalveluiden kriminalisointia kommentoivissa lausunnoissa. Pro gradu -tutkielma, sosiaalipolitiikka, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 5864. 82 s., 4 liites.
- Sandberg, Marie. 2006. Att sälja sig själv på gatan. *Marthabladet* 104(6):8-11.
- Simolin, Tii. 2002. *Prostituutio: ajautumista ja elämänpolitiikkaa*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 38, [2] s.
- Sirkiä, Johanna. 2003. Onko prostituoitu ihminen?. *Tiedepolitiikka* 28(4):13-22.
- Sirkkilä, Hannu. 2005. *Elättäjyyttä vai erotiikkaa: miten suomalaiset miehet legitimoivat parisuhteensa thaimaalaisen naisen kanssa?*. Jyväskylä studies in education, psychology and social research; 268. Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. 252 s.
- Skaffari, Pia & Kyösti Urponen. 2004. *"Ei vain rakkaudesta, vaan myös ...": esiselvitys Lapin seksimarkkinoista ja prostituutiosta*. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja, C, Työpapereita; 48. Rovaniemi: Lapin yliopisto. 66 s.
- Skaffari, Pia. 2008. Prostituutio ja huumeriippuvuus. *Kide* 29(2):20-21.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2002. *Taking wing - conference report: conference on gender equality and women in the arctic, 3-6 Aug. 2002*. Saariselkä, Inari, Finland. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä; 12. Helsinki: Ministry of Social Affairs and Health. 298 s.
- Suomen lakimiesliitto. 2003. Seksuaalipalvelujen ostaminen vähentänyt katuprostituutiota Ruotsissa: Suomessa suunnitellaan uutta törkeää paritusta koskevaa säännöstöä. *Lakimiesuutiset* (1):16-17.

- Söderling, Trygve. 2001. Måste allt man inte själv gör förbjudas?. *Ny tid* (18):12-13.
- Tani, Sirpa. 2001. Bad reputation - bad reality?: the intertwining and contested images of a place. *Fennia* 179(2):143-157.
- Tani, Sirpa. 2002. Whose place is this space?: life in the street prostitution area of Helsinki, Finland. *International journal of urban and regional research* 26(2):343-359.
- Tapanainen, Maippi. 2002. Naistulva Venäjältä Lappiin. *Ydin* 36(2):30-31.
- Thorbek, Susanne & Bandana Pattanaik (toim.). 2003. *Rajat ylittävä prostituutio: globaalien toimintamallien muuttuminen*. Suom. Sari-Anne Ahvonen. Engl. alkuteos *Transnational prostitution: changing patterns in a global context*. Helsinki: Like. 329 s.
- Tiihonen, Pihla. 2006. *Sota seksikaupasta sanomalehdissä: ehdotetun seksinostokiellon kirvoittama prostituutiodebatti Helsingin Sanomissa, Ilta-Sanomissa ja Lapin Kansassa 3.7.2003-31.8.2004*. Pro gradu -tutkielma, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Jyväskylän yliopisto. 125 s.
- Tikkanen, Eija. 2006. *Puhtaampaa yhteiskuntaa päin: keskustelua ohjesääntöisestä prostituutiosta 1800-1900-lukujen taiteen Suomessa*. Pro gradu -tutkielma, Historian laitos, Oulun yliopisto. 74 s.
- Träskman, Per Ole. 2004. Ostettu seksi on kielletty seksi: onko seksipalvelujen oston kriminalisointi oikea keino prostituution vähentämiseen?. *Lakimies* 102(3):479-492.
- Tuominen, Esa. 2001. Turvaseksiä tarjolla. *Socius* 7(6):35.
- Tuulensuu, Jenni. 2008. *Naisen ihmisyyden thaimaalaisen prostituution valossa*. Opinnäyte, teologinen etiikka ja sosiaalietiikka, Helsingin yliopisto. 115 s.
- Tuunanen, Tuuli. 2004. *The regulation of human trafficking in the protocol to prevent, suppress and punish trafficking in persons, especially women and children and its national implementation in the case of Finland*. Pro gradu -tutkielma, Julkisoikeuden laitos, Helsingin yliopisto. 71 s.
- Thistlewaite, Aloysius Bartholemew. 2006. *Rahasta lähimmäistäsi*. Suom. A. Juhana Keronen. Engl. alkuteos *Money number one*. Pattaya: Pananen Co. 192 s.
- Uotinen, Dilbar. 2005. *Akateeminen ja prostituoitu?: korkeasti koulutettujen ulkomaalaisten naisprostituoitujen elämänsäilytystä ja ajatuksia*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 66 s.
- Vahvanen, Pekka. 2008. Väittelyä prostituutiosta. *Yliopisto* 56(10):32-34.
- Vartti, Riitta. 2001. *2000-luvun orjakauppa: naisten ja lasten välittäminen on iso harmaa bisnes joka hyödyntää myös internetiä*. Kehitys (2):16-18.
- Vartti, Riitta. 2001. German matchmaking web sites: online trafficking in women?. *Sexuality & culture* 5(3):49-76.
- Wideroos, Ulla-Maj. 2001. Kvinnan är ingen handelsvara. *Ny tid* (18):13.
- Virkkunen, Joni. 2006. "Hanki uusi työ: tule erotiikkakoulun pikakurssille": virolainen prostituutiokeskustelu ja käsitykset sukupuolesta. *Naistutkimus* 19(3):55-59.
- Vuorinen, Jooa. 2005. Ihmiskauppa: nykypäivän orjuuttamista. *Logos* (4-5):11-15.
- Välinoro, Matleena. 2004. Prostituutio politisoituu valkokankaalla. Ihmisoikeusraportti. 12(4):24-25.

Väyrynen, Gun. 2001. Människan, en naken apa. *Ny tid* (19):15.

Ådahl, Susanne. 2001. Creating safety in an uncertain worlds: shifting concepts of "calle" and "casa" in the world of prostitution in Managua. Teoksessa Medina, María Clara (toim.): *Lo público y lo privado: género en América Latina: III workshop-seminario (Lammi, Finlandia, mayo 2000)*. Göteborg: Red Haina Instituto Iberoamericano, Universidad de Gotemburgo. s. 149-171.

Åsvik, Annabella & Annika Åsvik. 2004. *Miesten paratiisi*. 2. lisäp. 2004. Helsinki: [WSOY]; Johnny Kniga. 297, [1] s.

Östling, Tom. 2001. Vad menar psykiatern?. *Nya argus* 94(2):37-38.

3.17. SEKSIALA

Anttila, Anna. 2004. Tytöt, pojat ja porno: kaupallinen seksimarkkinointi ja lapsuus. *Elore* 11(1):[1-4]. Luettavissa verkossa: http://cc.joensuu.fi/~loristi/1_04/ant104.html

De Jour, Belle. 2005. *Puhelintyön salaiset seikkailut*. Engl. alkuteos *The intimate adventures of a London call girl*. Helsinki: Bazar. 348 s.

Degerstedt, Anu. 2003. *Seksiturismi ja suomalaiset*. AMK-opinnäytetyö, Palvelujohtamisen koulutusohjelma, Lahden ammattikorkeakoulu. 87 s.

Eeckhout, Bart. 2003. Postseksuaalinen kaupunki?: Times Square virtuaalisen tuotannon aikakaudella. *Kulttuurivihkot* (4):43-50.

Heiskanen, Ritva. 2009. Hyväksikäyttötalous ja intiimisuhteet. *Psykologi* (3):10-11.

Hänninen, Hannamari. 2002. *Pornon rahavirtoja: Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan teettämä selvitys pornografian laajuudesta ja rahavirroista 2000-luvun Suomessa*. TANE-monisteita; 2002:2. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, tasa-arvoasiain neuvottelukunta. 26, [1] s. + liite.

Iron, Tarja. 2004. *Helsinki erotica: selviytyjän opas = a survivor's guide*. Helsinki: Like. 228 s.

Jyrkinen, Marjut. 2005. *The organisation of policy meets the commercialisation of sex: global linkages, policies, technologies*. *Ekonomi och samhälle*; 146. Väitöskirja, Helsinki Svenska handelshögskolan. Myös verkkojulkaisuna. Helsingfors: Svenska handelshögskolan. 302, [2] s.

Kankkunen, Sarianna. 2006. Kenen takamusta tavoitellaan. *Ihmisoikeusraportti* 14(4):11.

Kanttonen, Pekka. 2004. Annie Sprinkle palasi juurilleen. *Taide* 44(1):26-29.

Käcj, Hanna. 2006. *Kohdeimago ja kohteen elinkaarivaiheen vaikutus reppumatkailijasegmenttiin Thaimaassa*. AMK-opinnäytetyö, Haaga instituutin ammattikorkeakoulu. 77 s.

Laaksonen, Pia. 2006. *Seksi matkustusmotiivina* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, matkailualan koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 160,5 KB, 54 s.

Lindqvist, Sofia. 2006. *Sex som konsumtionsartikel: legitimering av sexköp via köns- och sexualitetsdiskurser i diskussioner på ett webbforum*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 100, [9] s.

- Murto-Lehtinen, Pauliina. 2004. Euroopan parlamentti pelkäsi puuttua seksiteollisuuteen. *Pippuri* (2):16-17.
- Mäklin, Marika. 2001. ELS: porrur kvinnosynvinkel?. *Studentbladet* 90(9):14.
- Mäklin, Marika. 2001. Marjut äger strippklubb. *Studentbladet* 90(9):14-15.
- Mäklin, Marika. 2001. Veronica: pensionerad domina. *Studentbladet* 90(9):15.
- Peltonen, Kalervo. 2004. Seksikauppa nousee tiskin alta. *Markkinointi & mainonta* (4):18-19.
- Pensar-Granroth, Monika. 2007. Språket som ett sexuellt landskap. *Ny tid* (43-44): 3.
- Penttinen, Elina. 2004. *Corporeal globalization: narratives of embodied subjectivity and otherness in the sexscapes of globalization*. Rauhan- ja konfliktitutkimuslaitos, Tutkimustiedotteita; 92. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampere: Tampere Peace Research Institute. 316 s.
- Penttinen, Elina. 2004. Kansainvälisen ruumiillisuuden kartat. *Naistutkimus* 17(4):77-81.
- Skaffari, Pia & Kyösti Urponen. 2004. "Ei vain rakkaudesta, vaan myös ...": esiselvitys Lapin seksimarkkinoista ja prostituutiosta. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja, C, Työpapereita; 48. Rovaniemi: Lapin yliopisto. 66 s.
- Sosiaali- ja terveysministeriö, tasa-arvoasiain neuvottelukunta. 2002. *Ihminen lihatiskillä: Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan 30-vuotisjuhlaseminaari 4.12.2002 : seminaariraportti*. TANE-monisteita; 2002:3. Tekstiä myös englanniksi. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, tasa-arvoasiain neuvottelukunta. 46 s.
- Tolvanen, Matti. 2003. Rikosoikeus moraalisen viestin viejänä: pohdintoja seksuaalipalvelujen oston ja myynnin kriminalisoinnista kriminalisointiperiaatteen valossa. *Oikeus* 32(2):181-190.
- Vänskä, Eeva. 2001. Seksikaupan ylläpitäjät vastuuseen: sukupuolten välillä vallitsee vallan epäsuhta. *Poliisi ja oikeus* 73(9):18-21.

4. SEKSUAALISUUDEN ILMENEMISMUOTOJA

4.1. Yleistä: seksuaalisuus, sukupuoli-identiteetti, sukupuoliroolit

Aaltonen, Sanna & Päivi Honkatukia. 2002. *Tulkintoja tytöistä*. Tietolipas; 187. Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 27. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 338 s.

Aaltonen, Susanna, Johanna Koivisto & Minna Lojonen. 2003. *Nauttiva nainen: kirjallisuuskatsaus naisen seksuaalisesta nautinnosta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 39, [3] s.

Alkio, Paula (toim.) & Tuulia Aho, Anna Kotiranta-Ainamo, Anne Pelander & Tuija Rinkinen. 2008. *Puhutaan seksuaalisuudesta*. [Helsinki]: Väestöliitto. 113 s.

Alasuutari, Pertti. 2003. *Elämäntyylytutkimus 1995*. Aineistoa luovutetaan tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].

Apter, Dan, Leena Väisälä & Kari Kaimola (toim.). 2006. *Seksuaalisuus*. Helsinki: Duodecim. 478 s.

Aromäki, A. S., K. Haebich & R. E. Lindman. 2002. Age as a modifier of sexually aggressive attitudes in men. *Scandinavian journal of psychology* 43(5):419-423.

Aukia, Pekka. Liian hyvä mieheksi. Helsinki: Kirjapaja. 200, [1] s.

Brusila, Pirkko. 2004. Seksi raskauden aikana - hyötyä vai haittaa?. *Kättilölehti* 109(2):41-42.

Cacciatore, R., E. Kosunen & A. Hervonen. 2003. Seksuaalisuus elämänkaareissa. *Duodecim* 119:209-16.

Cacciatore, Raisa et al (toim.). 2004. *Korkkari: jokamiehen jännityslukemisto*. Helsinki: Tammi. 281 s.

Camp, Waler de. 2005. *Fetissikirja: fetisismien, pornon ja erotiikan historia*. 4. p. Helsinki: Like. 142, [1] s.

Darling, Carol, Elina Haavio-Mannila & Osmo Kontula. 2001. Understanding orgasmic frequency: a case of Finland. *Scandinavian journal of sexology* 4(2):89-106.

Despentes, Virginie. 2008. *King Kong- tyttö*. Suom. Lotta Toivanen. Helsinki: Like. 155 s.

Diamond, Jared. 2007. *Kolmas simpanssi: ihmiseläimen evoluutio ja tulevaisuus*. Suom. Kimmo Pietiläinen. Engl. alkuteos *The third chimpanzee: the evolution and future of the human animal*. Helsinki: Terra Cognita. 426 s.

Eilenberger, Marianne. 2001. *Sinkkuna myötä- ja vastoinkäymisissä*. Suom. Virpi Vainikainen. Hämeenlinna: Karisto. 130 s.

Esko, Martti. 2001. Sexualiteten i människans helhetspersonlighet. *Ad lucem* 94(2):4-12.

Foucault, Michel. 2001. Seksuaalisuus ja yksinäisyys. Suom. Kaisa Sivenius. *Nuori voima* (1):6-10.

Gebra Eyesus, Sara. 2003. *Naisen seksuaalisuus ja avioliiton pyhittäminen rabbiinisessa juutalaisuudessa*

vs. *Shulamith Firestonen radikaalifeminismi*. Pro gradu -tutkielma, seemiläiset kielet, Helsingin yliopisto. 90 s.

Gratch, Alon. 2003. *Jos miehet puhuisivat...* Suom. Eeva-Liisa Jaakkola. Engl. alkuteos *If men could talk... here's what they'd say*. Helsinki: Otava. 347 s.

Gronow, Jukka et al. 2003. *Pietarin seksitutkimus 1996*. Aineistoa luovutetaan tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen julkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].

Haavio-Mannila, Elina & Osmo Kontula. 2001. *Seksin trendit meillä ja naapureissa*. Helsinki: WSOY. 592 s.

Haavio-Mannila, Elina & Semi Purhonen. 2001. Slimness and self-rated sexual attractiveness: comparisons of men and women in two cultures. *The journal of sex research* 38(2):102-110.

Haavio-Mannila, Elina, Osmo Kontula & Elina Kuusi. 2001. *Trends in sexual life: measured by national sex surveys in Finland in 1971, 1992 and 1999 and a comparison to a sex survey in St. Petersburg in 1996*. Working papers, E; 10/2001. Helsinki: The Population Research Institute, The Family Federation of Finland. 326 s.

Haavio-Mannila, Elina, Osmo Kontula & Anna Rotkirch. 2002. *Sexual lifestyles in the twentieth century: a research study*. Hampshire & New York: Palgrave. 224 s.

Haavio-Mannila, Elina, Semi Purhonen & Teemu Turunen. 2002. Straitnost' i samoostenka sexual'noi priviekatelnosti: Sravnitel'nyi analiz kul'turnykh idealov (Slimness and self-rated sex appeal: a comparison of cultural ideals). Teoksessa Zdravomyslova, E. & A. Temkina (toim.): *V Polskakh sexual'nostl* (In search of sexuality). S. Peterburg: D. Bulanin. s. 428-451.

Haavio-Mannila, Elina, Kai Haldre & Osmo Kontula. 2003. Estonia: (Eesti Vabariik): (Republic of Estonia). Teoksessa Francoeur, Robert T. & Raymond J. Noonan (toim.): *The Continuum complete international encyclopedia of sexuality*. New York: Continuum. s. 359-380.

Haavio-Mannila, Elina & Osmo Kontula. 2003. *Sexual trends in the Baltic Sea area*. Käänt. Maija Mäkinen. Publications of the Population Research Institute, Series D; 41/2003. Pohjautuu teoksiin *Seksin trendit meillä ja naapureissa* sekä *Trends in sexual life*. Helsinki: Population Research Institute, Family Federation of Finland. 272 s.

Haavio-Mannila, Elina, Osmo Kontula & Anna Rotkirch. 2003. Sexuelle Lebensstile in drei Generationen: Eine Analyse autobiographischer Geschichten über Sexualität und Beziehung. *Zeitschrift für Sexualforschung* 16(2):143-159.

Haavio-Mannila, Elina & Osmo Kontula. 2003. Single and double sexual standards in Finland, Estonia, and St. Petersburg. *Journal of sex research* 40(1):36-49.

Haavio-Mannila, Elina & Osmo Kontula. 2003. *Suomalainen seksi 1992*. Aineistoa luovutetaan tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen arkisto. [Helsinki]: Tilastokeskus [aineistonkeruu], Sosiaali- ja terveyshallitus & Suomen Akatemia [tuottajat], Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].

Haavio-Mannila, Elina. 2003. *Viron seksitutkimus 2000*. Aineistoa luovutetaan tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. Tallinna: Tutkimuslaitos Emor [aineistonkeruu], 2000, Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja], 2003.

Haavio-Mannila, Elina, Anna Rotkirch & Osmo Kontula. 2004. Contradictory trends in sexual life in St. Petersburg, Estonia and Finland. Teoksessa Stulhofer, Aleksandar & Theo Sandfort (toim.): *Sexuality and gender in postcommunist Eastern Europe and Russia*. New York: The Haworth Press. s. 317-363.

Haavio-Mannila, Elina. 2006. Arkipäivän erotiikka. Teoksessa Taipale, Ilkka (toim.): *100 sosiaalista innovaatiota Suomesta*. Helsinki: Itämerisäätiö, Kustannus Oy Kunnia. Innovaatio nr. 92.

Haavio-Mannila, Elina & Osmo Kontula. 2006. Seksuaalielämä Pietarissa. Teoksessa Nikula, Jouko (toim.): *Katse Venäjään: suomalaisen Venäjä-tutkimuksen antologia*. [Helsinki]: Aleksanteri-instituutti. s. 289-318.

Haavio-Mannila, Elina. 2006. Seksuaalsed tavad ja hoiakud Eestis. Teoksessa Poolamets, Olev & Ingvar Luhaäär et al: *Seksuaalsus Eestis: ajalugu: tänapäev: arengud*. Tallinn: Eesti Akadeemiline Seksuoloogia Selts . s. 101-231.

Haavio-Mannila, Elina. 2007. Eroticism in everyday life. Teoksessa Taipale, Ilkka (toim.): *100 social innovations from Finland*. Helsinki: Baltic Sea Centre Foundation. s. 94-95.

Haavisto, Riikka. 2001. Elämäniloa seksuaalisuudesta. *Allergia & astma* 31(3):21-22, 50.

Hapuli, Ritva. 2001. Seksuaalisuuskien historia: aktien konteksti. Teoksessa Immonen, Kari & Maarit Leskelä-Kärki (toim.): *Kulttuurihistoria: Johdatus tutkimukseen*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 358-375, 502-503.

Hattunen, Leena. 2007. *Haluttaako?: seksuaalisen halun ääriviivoja*. Helsinki: Kirjapaja. 196 s.

Hautamäki, Elina & Mari Jalava. 2002. *"Hyvää ei saa ja huonoa ei huoli": naisten kokemuksia sinkkuudesta*. Pro gradu -tutkielma, luokanopettajakoulutus, Lapin yliopisto. 91 s.

Helén, Ilpo. 2002. Vapaan seksin hoito: hahmotelma vastahistoriaksi. *Seksuaalipoliittinen aikakauskirja* (1);[11].

Helén, Ilpo. 2006. Markuliinsus ja seksuaavabadude eetos. Teoksessa Jyrkinen, Marjut & Laura Keeler (toim.): *Seksiostjad - kas nad on?*. Tallinn: Sotsiaalministeerium. s. 65-79.

Heusala, Kari. 2003. *Naisen seksuaalisuus*. Like-pokkari; 53. 3. uud. p., 4. lisäp. 2005. Helsinki: Like. 347 s.

Heusala, Kari. 2005. *Miehen seksuaalisuus*. Like-pokkari; 109. 3. p. Helsinki: Like. 379 s.

Heusala, Kari. 2005. *Rakkautta ja kihelmöintiä*. Helsinki: Like. 270 s.

Heusala, Kari. 2008. *Naisen orgasmi*. Helsinki: Like. 200 s.

Honkamäkilä, Hanna. 2001. Seksologiasta seksuaalisuuteen: piilevä biseksuaalisuutemme. *Kaltio* 57(2):73-74.

Huttunen, Mari. 2006. Seksi on vain osa seksuaalisuuttamme. *Mielenterveys* 45(6):29.

Huttunen, Matti O. 2001. Olen mies - vai olenko?. *Duodecim* 117(9):1955-1956.

Hyttinen, Satu. 2007. *Seksuaalisuudesta selkeästi: perusasioita seksuaalisuudesta selkokielellä*. Helsinki: Keskuspuiston ammattiopisto. 26 s.

Hämäläinen, Taina, Sari Räsänen & Helena Kangasniemi. 2004. *Mies, ikä ja seksi*. Seksuaalisuus elämänvoima -projekti. Invalidiliiton julkaisuja, O; 21. Rovaniemi: Invalidiliitto, Lapin kuntoutuskeskus. 26 s.

Hännikäinen, Timo. 2009. *Ilman: esseitä seksuaalisesta syrjäytymisestä*. Turku: Savukeidas. 201 s.

- Häyrynen, Hanna, Saara Soininen & Armi Voutilainen. 2001. *Hyppy tuntemattomaan: asiaa seksuaalisuudesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Mikkelin ammattikorkeakoulu. 34, [26] s. + CD-levy.
- Janouch, Katerina. 2007. *Suhteet ja seksi*. Suom. Elina Lustig. Helsinki: Otava. 341 s.
- Johansson, Anna. *Norsu nailoneissa: naiseudesta, ruumiista ja nälästä*. Suom. Jaana Nikula. Like-pokkari; 51. 2. p. Helsinki: Like. 175 s.
- Judson, Olivia. 2005. *Tohtori Tatjanan seksineuvoja koko luomakunnalle*. Suom. Iris Kalliola. Helsinki: Tammi. 279 s.
- Junkkari, Kaiha. 2001. *Naisen parhaat vuodet*. 2. lisäp. 2001, 3. lisäp. 2005, 4. lisäp. 2007. Helsinki: Otava. 383 s.
- Junkkari, Lari & Kaija Maria Junkkari. 2004. *Mieheksi joka olet*. Paratiisi-pokkarit. 2. taskukirjap. 2005. Helsinki: Kirjapaja. 247 s.
- Kajan, Maija. 2005. Afrikkalaista seksiä. *Työterveyslääkäri* 23(1):66-67.
- Kangasniemi, Helena, Sari Räsänen & Taina Hämäläinen. 2004. *Nainen, ikä ja seksi*. Seksuaalisuus elämänvoima -projekti. Invalidiliiton julkaisuja, O; 20. Rovaniemi: Invalidiliitto, Lapin kuntoutuskeskus. 22 s.
- Kivijärvi, Anneli. 2006. Iho seksuaalisuuden palveluksessa. *Terveystietä* 39(3):22-23.
- Koivu, Tiina & Jussi Pekkola. 2005. *Tietoa seksuaalisuudesta ja sukupuolitaudeista: opas Haagan ammattikoululle*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 41, [10] s.
- Koivula, Liisa & Petteri Carlson. 2008. Miehuudessa on vähän tilaa herkkyydelle. *Suomen lääkirilehti* 63(27-31):2453-2454.
- Kolomainen, Robert. 2001. Viiniä suloisempia ja köyhyyttä katkerampi. *Carelia* (3):3-5.
- Kontula, Anna. 2009. *Tästä äiti varoitti*. Into-pamfletti. Helsinki: Like. 2009. 103 s.
- Kontula, Osmo. 2001. Seksuaalinen nautinto kaikkien oikeudeksi. *Labyrintti* (2):18.
- Kontula, Osmo. 2002. Seksitavoissa näkyy sukupolven perinne. *Helsingin sanomat* 4.5.2002, Tiede C16.
- Kontula, Osmo & Elina Haavio-Mannila. 2003. Finland: (Suomen Tasavalta). Teoksessa Francoeur, Robert T. & Raymond J. Noonan (toim.): *The Continuum complete international encyclopedia of sexuality*. New York: Continuum. s. 381-411.
- Kontula, Osmo. 2003. Seksuaalikäyttäytyminen. Teoksessa Heikkinen, Eino & Taina Rantanen (toim.): *Gerontologia*. Helsinki: Duodecim. s. 220-236.
- Kontula, Osmo. 2006. Mihin naisten seksuaalisuus on menossa?. *Kättilö-lehti* 111(6):216-218.
- Kontula, Osmo. 2006. Onko totta, että miehet ajattelevat seksiä joka viides sekunti?. Julkaisussa *Voiko nauruun kuolla ja 55 muuta tieteen hauskin kysymystä*. Helsinki: Tiede-lehti; Tieteen tiedotus ry. s. 36-37.
- Kontula, Osmo. 2006. Seksuaalelu algus Eestis Euroopa kontekstis. Teoksessa Poolamets, Olev, Elina Haavio-Mannila, Osmo Kontula & Kai Haldre (toim.): *Seksuaalsus Eestis: ajalugu, tänapäev, arengud*. Tallinn: Eesti Akadeemiline Seksoloogia Selts. s. 39-55.

- Kontula, Osmo. 2006. Seksuaalisuus - tunnetta vai biologiasia. Teoksessa Orkovaara, Pirjo & Heikki Taskinen (toim.): *Lukion Dynamo, TEI Terveysten perusteet*. Helsinki: Tammi. s. 90-92.
- Kontula, Osmo. 2007. Suomalaisten seksuaalikulttuuri. Teoksessa Apter, Dan, Leena Väisälä & Kari Kaimola (toim.): *Seksuaalisuus*. Helsinki: Duodecim. s. 27-37.
- Kontula, Osmo. 2008. *Halu & intohimo: tietoa suomalaisesta seksistä*. Kuvitus: Sirkka-Liisa Lonka. Helsinki: Otava. 383 s.
- Kontula, Osmo. 2008. *Seksuaalikäyttäytyminen*. Teoksessa Heikkinen, Eino & Taina Rantanen (toim.): Gerontologia. Helsinki: Duodecim. s. 242-260.
- Kontula, Osmo. 2009. *Between sexual desire and reality: the evolution of sex in Finland*. The Population Research Institute; D49/2009. Helsinki: The Family Federation of Finland. 255 s.
- Kontula, Osmo. 2009. Suomalainen seksi on piristyneen tarpeessa. Teoksessa Syrjälä, Jaana (toim.): *Väestöliiton vuosikirja 2008*. Helsinki: Väestöliitto. s. 16-19.
- Kontula, O. & E. Haavio-Mannila. 2009. The impact of aging on human sexual activity and sexual desire. *Journal of sex research* 46(1):46-56.
- Korhonen, Elina (toim.), Anna Rotkirch & Inga Jasinskaja-Lahti (kirj.). 2007. *Venäläiset perheet ja seksuaalisuus murroksessa*. Helsinki: Väestöliitto. 60 s.
- Koskelainen, Osmo, Kimmo Leppo & Kai Sievers. 2003. *Suomalainen seksi 1971*. Aineistoa luovutetaan tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. [Helsinki]: Lääkintöhallitus [tuottaja], Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [jakaja], 2003.
- Kosunen, Elise & Raisa Cacciatore. 2003. Seksuaalisuus elämänkaareissa. *Duodecim* 119(3):209-216.
- Kähkönen, Riina. 2004. *Sukupuolielämää - onko sitä? Kyselytutkimus miesten sukupuolielämästä naisen synnytyksen jälkeen*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 60 + 14 s.
- Laukkanen, Marjo. 2001. *Regina, pornografiaa nuorille naisille?: naisen seksuaalisuuden representaatioita ja diskursseja Reginassa vuosina 1959, 1969, 1979, 1989, 1999 ja 2000*. Pro gradu -tutkielma, Tiedotusopin laitos, Tampereen yliopisto. 101, [6] s.
- Lukjanov, Fjodor. 2001. Den nakna sanningen om Ryssland. *Ny tid* (28):10.
- Löfström, Jan. 2007. Sexual cultures in Scandinavia. Teoksessa Ritzer, George (toim.): *The Blackwell encyclopedia of sociology*. 11 osaa (5650 s.). Myös verkkojulkaisuna. Malden, MA: Blackwell. Volume 8, s. 4227-4230.
- Matilainen, Susanna & Jaana Mäki. 2009. *Nuorten miesten seksuaalikäyttäytyminen* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 161,3 KB, 58 s.
- Mattila, Kiril. 2004. *Pelimiehen peilikuva: irtosuhteet elämäntapana*. Pro gradu -tutkielma, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Jyväskylän yliopisto. 93 s.
- Mazzarella, Merete. 2002. *Linjer mellan stjärnor: essäer om identitet*. [Helsingfors]: Söderström. 174, [1] s.
- Mazzarella, Merete. 2003. *Tähtien väliset viivat: esseitä identiteetistä*. Helsinki: Tammi. 233, [1] s.
- Melkas, Tuula. 2005 *Gender equality barometer 2004*. Ministry of Social Affairs and Health Publications;

2005:11. Helsinki: Ministry of Social Affairs and Health. 88 s.

Minkkinen, Päivi. 2005. "Käsikopelolla" [Elektroninen aineisto]: *tutkimus sokean naisen seksuaalisesta kehityksestä*. Ylempi AMK-opinnäytetyö, terveyden edistämisen koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 222 KB, 37 s.

Mäenpää-Reenkola, Elina. 2004. *Naisen verhottu sisin*. Helsinki: Yliopistopaino. 92 s.

Mäkinen, Arja. 2006. Epäilyttävä naishenkilö: mielikuvia yksineläjänaisen seksuaalisuudesta. *Elore* 13(2): 2, s. [1-21, 1-2]. Luettavissa verkossa: http://cc.joensuu.fi/~loristi/2_06/mak2_06.pdf

Mäkinen, Arja. 2008. *Oikeesti aikuiset: puheenvuoroja yksineläjänaisen normaliuudesta, hyväksyttävyydestä ja aikuisuudesta*. Acta electronica Universitatis Tampereensis; 765. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Elektroninen aineisto, verkkokirja. Tampere: Tampere University Press.

Mäkinen, Arja. 2008. *Vanhojapiikoja ja vapaita naisia*. Pohjautuu tekijän v. 2008 tarkastettuun väitöskirjaan *Oikeesti aikuiset: puheenvuoroja yksineläjänaisen normaaliudesta, hyväksyttävyydestä ja aikuisuudesta*. Helsinki: Kirjapaja. 230 s.

Niemi, Hannele. 2002. Miessairaanhoitaja - tuo ihana ainokainen. *Sairaanhoitaja* 75(6-7):50-51.

Nikunen, Minna, Tuula Gordon, Sanna Kivimäki, Riitta Pirinen & Kirsti Lempiäinen. 2001. *Nainen, naiseus, naisellisuus*. [Tampere]: Tampere University Press. 237 s.

Nikula, M., M. Gissler, V. Jormanainen, T. Sevon & E. Hemminki. 2009. Sexual behaviour and lifestyles of young men in Finland, 1998-2005. Cross-sectional survey of military conscripts. *The european journal of contraception & reproductive health care* 14(1):17-26.

Nyman, Maija. 2003. *Naistenkutsut*. Helsinki: Kirjapaja. 216 s.

Näre, Sari. 2004. *Kokonainen nainen*. Helsinki: Kirjapaja. 122 s.

Oinonen, Pirkko. 2008. *Silmienvärin vaikutus ihmisen seksuaalivalintaan Suomessa*. Pro gradu -tutkielma, ekologia, Turun yliopisto. Sivumäärää ei ilmoitettu (Linda, 22.6.2009).

Ojala, Eija Maarit & Osmo Kontula. 2002. *Tarvitseeko minua kukaan?: keski-ikäiset yksineläjät perhekeskeisessä yhteisössä*. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja, D; 40/2002. Helsinki: Väestöntutkimuslaitos, Väestöliitto. 163 s.

Ojanlatva, Ansa, Hans Helenius, Päivi Rautava, Jari Ahvenainen & Markku Koskenvu. 2003. Importance of and satisfaction with sex life in large Finnish population. *Sex roles: a journal of research* 48(11-12):543-553.

Ojanlatva, A., H. Helenius, K. Jokinen, J. Sundell, J. Mäkinen & P. Rautava. 2004. Sexual activity and background variables among Finnish middle-aged women. *American journal of health behavior* 28(4):302-315.

Ojanlatva, A., P. Rautava, H. Helenius, K. Korkeila, J. Sundell, M. Kivimäki, J. Vahtera, J. Mäkinen & M. Koskenvu. 2005. Associations of social support and sex life - the HeSSup Study. *Patient education and counseling* 58(1):71-81.

Ojanlatva, A., J. Mäkinen, H. Helenius, K. Korkeila, J. Sundell & P. Rautava. 2006. Sexual activity and perceived health among Finnish middle-aged women. *Health and quality of life outcomes* 10(4):29.

Palo, Jorma & Leena-Maija Palo. 2004. *Rakkaudesta seksiin*. Piirrookset: Maija Nieminen. 2. uud. p. Helsinki: WSOY. 400 s.

- Parviainen, Mervi. 2002. Seksuaalisuus eri kulttuureissa. *Kättilökehti* 107(5):176-178.
- Pease, Allan & Barbara Pease. 2001. *Hormonien sota: miksi miehet eivät kuuntele eivätkä naiset osaa lukea karttaa*. Suom. Veli-Pekka Ketola. Helsinki: Tammi. 325 s.
- Peltonen, Kirsi. 2003. *Seksuaalinen moninaisuus-hetket seksuaalisen moninaisuuden näkyväksi tekemisen välineenä*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Laurea-ammattikorkeakoulu. 77 s.
- Perheentupa, Britt-Marie. 2001. *Kuuntele sukupuolesi viisautta*. Jyväskylä: Atena. 270 s.
- Pietilä, Ilkka. 2008. *Between rocks and hard places: ideological dilemmas in men's talk about their health and gender*. Acta Universitatis Tamperensis; 1329. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampere: University of Tampere. 303 s.
- Poolamets, Olev, Elina Haavio-Mannila, Osmo Kontula, Kai Haldre & Ingvar Luhaäär. *Seksuaalsus Eestis: ajalugu: tänapäev: arengud*. Tallinn: Eesti Akadeemiline Seksuoloogia Selts. 359, [1] s.
- Pulli, Jussi et al. 2006. *Sanasta miestä: kokemuksia miesten kriisityöstä*. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu; 36. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto. 180 s.
- Ratinen, Teemu. 2003. *Kätkeyty halu: tutkimus seksuaalisuuteen kohdistuvasta häpeästä*. Pro gradu -tutkielma, Läntisen teologian laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne, 1 filmikortti. 116 s.
- Ratray, Curtis & Tero Mustonen (toim.). 2001. *Dispatches from the cold seas: Indigenous views on selfgovernance, ecology and identity*. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja; Sarja C Oppimateriaaleja; 3. Tampere: Tampere Polytechnic. 234 s.
- Riipinen, Paula. 2003. Mieheys on erontekoa naiseudesta. *Psykologi* (4):12-13.
- Rotkirch, Anna. 2002. Sovetskie kul'tury seksual'nosti. Teoksessa Zdravomyslova, Elena & Anna Temkina: *V poiskah seksual'nosti. Sbornik statej*. Sankt-Peterburg: Dmitrij Bulanin. s. 128-171.
- Rotkirch, Anna. 2004. 'What kind of sex can You talk about?': acquiring sexual knowledge in three Soviet generations. Teoksessa Bertaux, D., P. Thompson & A. Rotkirch: *On living through Soviet Russia*. London: Routledge. s. 93-119.
- Ruokolainen, Sini. 2004. *Seksuaali-identiteetti-käsite nuorten toimintaterapiassa*. AMK-opinnäytetyö, toimintaterapian koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 29, [5] s.
- Räty, Reetta. 2003. *Kaltaistensa kanssa*. Aineistoa luovutetaan tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].
- Räty, Reetta. 2003. *Seksuaali-identiteetit*. Aineistoa luovutetaan tieteelliseen tutkimuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].
- Saarikoski, Helena. 2005. Mitä maine merkitsee tytöb elämässä ja naiseksi kasvamisessa?. *Kasper* (1):10-12.
- Salminen, Simo. 2001. Seksuaalisen identiteetin muutos. *Psykologia* 43(3):222-223.
- Salminen, Simo. 2008. Seksuaalisesti vapaamielisemmät skandinaavit. *Psykologia* 43(3):222-223.
- Salminen, Simo. 2009. Miehet rakastavat vaaleita, mutta naivat tummia. *Psykologia* 44(1):64-65.
- Santtila, P., I. Wagner, K. Witting, N. Harlaar, P. Jern, A. Johansson, M. Varjonen & N. K. Sandnabba. 2008. Discrepancies between sexual desire and sexual activity: gender differences and associations with relationship satisfaction. *Journal of sex & marital therapy* 34(1):29-42.

Sarmaja, Heikki. 2002. Seksuaalisen häveliäisyyden alkuperä. *Yhteiskuntapolitiikka*-YP 67(2):105-121.

Seppälä, Vesa. 2007. *Isältä pojalle?: narratiivinen tutkimus isän merkityksestä pojan heteroseksuaalisen sukupuoli-identiteetin kehittämisessä*. Pro gradu- tutkielma, luokanopettajakoulutus, Lapin yliopisto. 82 s.

Sumanen, M. P., A. Ojanlatva, A. Rantala, L. H. Sillanmäki & K. J. Mattila. 2008. Gender differences in sex life issues - a population-based study of migraine sufferers. *BMC family practice* 9(9):19.

Taskinen, Tanja. 2008. *"Tehdään töitä ihan homona!": vaikuttaako seksuaalinen suuntautuminen kykyymme elää ja työskennellä yhdessä?*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 115 s.

Tuisku, Irma. 2005. *"Täytyykö sitä joskus antaa?"* [Elektroninen aineisto]: haastattelututkimus seksuaalisesta haluttomuudesta parisuhteessa eläville 30-44 vuotiaille naisille. Ylempi AMK-opinnäytetyö, terveyden edistämisen koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 494 KB, 91 s.

Tuppurainen, Marketta. 2001. Millaista on seksuaalisuus eri kulttuureissa?. *Suomen lääkirilehti* 56(42):4309-4310.

Turunen, Seppo. 2007. *Paviaaneja, punaviiniä ja puutarhanhoitoa: esseitä ihmisen biologiasta*. Helsinki: Tammi. 206 s.

Tuusvuori, Arja. 2001. Aistillinen Assyria. *Yliopisto* 49(15):6-10.

Vainio, Nea. 2001. *Ihastuminen tyttötyössä: "tuntui että jalat irtoavat maasta..."*. AMK-opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 64 s.

Varjonen, M., P. Santtila, M. Höglund, P. Jern, A. Johansson, I. Wager, K. Witting, M. Algars & N. K. Sandnabba. 2007. Genetic and environmental effects on sexual excitation and sexual inhibition in men. *Journal of sex research* 44(4):359-369.

Weininger, Otto. 2008. *Sukupuoli ja luonne*. Suom. Matti Simola. 2. korj. p. Saks. alkuteos *Geschlecht und Charakter* (1903). [Tampere]: [Matti Simola]. 160 s.

Viljanen, Susanna. 2004. Imetyshormoni latistaa seksihalut. *Lapsen maailma* 63(10):23.

Virtanen, Jukka. 2004. *Kokonainen mies*. Helsinki: Kirjapaja. 128 s.

Virtanen, Kirsi. 2008. *Lupa olla nainen*. Jyväskylä: Atena. 192 s.

Witting, K., P. Santtila, P. Jern, M. Varjonen, I. Wager, M. Höglund, A. Johansson, N. Vikström & N. K. Sandnabba. 2008. Evaluation of the female sexual function index in a population based sample from Finland. *Archives of sexual behavior* 37(6):912-924.

Witting, K., P. Santtila, K. Alanko, N. Harlaar, P. Jern, A. Johansson, B. Von Der Pahlen, M. Varjonen, M. Algars & N. K. Sandnabba. 2008. Female sexual function and its associations with number of children, pregnancy, and relationship satisfaction. *Journal of sex & marital therapy* 34(2):89-106.

Vuorio, Osmo, Sirkka Sinkkonen, Eila Tiihonen & Kimmo Pahkala. 2004. Oikeuspsykiatrisia potilaita hoitavien koherenssin tunne. *Hoitotiede* 16(5):214-224.

Välimäki, Petri & Marianne Välimäki. 2005. *Rakkaus ja rakastelu: suuntaviittoa rikkaaseen ja terveeseen seksuaalisuuteen*. Helsinki: Ryttylä. 240 s.

Vänskä, Annamari. 2001. "Verta, rasvaa ja silikoniamia. Orlan ja groteskin ruumiin politiikka." (Blood, Fat and Silicone. Orlan and the Politics of the Grotesque Body). *Naistutkimus* (1):29-40.

Vänskä, Annamari. 2006. Queer glances on gender, sexuality and the body: presentation of my doctoral thesis. *SQS: Suomen queer-tutkimuksen seuran lehti* (2):90-105.

Ziedom, Camilla. 2007. Sexbloggande brudar och oskulder. *Astra nova* 89(5-6):12-19.

Östman, Jeanette. 2004. "Att vi skulle få vänta så länge". *Astra nova* 86(2):52-54.

4.2. Parisuhde

Aitto-oja, Marita & Katja Tihinen. 2001. *Kädet jotka eivät kehoita keinuta: tahattoman lapsettomuuden merkitys parisuhteessa*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 124 s. + 2 liitettä.

Ala-Kokko, Meri. 2002. Seurusteluun ja avioliittoon liittyvä opetus rippikoulussa. Opinnäyte, uskonnonpedagogiikka, Helsingin yliopisto. 132 s.

Ala-Luhtala, Riitta. 2008. *Kyselytutkimus neuvola-asiakkaiden seksuaalisesta hyvinvoinnista sekä seksuaaliterveyteen liittyvästä neuvonnan ja tuen tarpeesta*. Pro gradu -tutkielma, Terveystieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. 103 s.

Aukia, Pekka & Ritva-Liisa Aukia. 2002. *Uskallanko uuteen rakkauteen?: elämää eron jälkeen*. Helsinki: Kirjapaja. 200 s.

Cacciatore, Raisa et al. 2006. *Pysytään yhdessä*. Helsinki: Väestöliitto. 135 s.

Dunderfelt, Tony. 2009. *Parisuhteen kemia: mitä oikeastaan tapahtuu miehen ja naisen välillä?*. Helsinki: Dialogia. 192 s.

Heikkinen, Anna-Tiina. 2004. *Tahdon! Mutta mitä?: avioliittoon kohdistuvat toiveet ja odotukset, niiden taustat ja toteutumismahdollisuudet*. Opinnäyte, teologinen etiikka ynnä uskonnonfilosofia, Helsingin yliopisto. 89 s.

Heinämäki, Jonna & Heidi Hirvonen. 2004. *Nuorten aikuisten parisuhde: kokemuksia parisuhteesta ja ajatuksia parisuhdetyöstä*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 64 s.

Hokkanen, Liisa & Maritta Sauvola (toim.). 2006. *Puhumattomat paikat: puheenvuoroja perheestä*. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisusarja; 22. Oulu: Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. 281 s.

Hämeenaho, Henriette et al. 2008. *Parisuhdeopas opiskelijoille*. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön oppaita. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. 94 s.

Hänninen, Marja-Leena. 2004. Avioliitto ja häät. Teoksessa Hänninen, Marja-Leena & Maijastina Kahlos (toim.): *Roomalaista arkea ja juhlaa*. Tietolipas; 201. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 58-73.

Innanen, Hannu. 2004. Läheisyyden houkutus ja pelko: läheisyyden ja välimatkan kysymysten tarkastelua parisuhteessa. *Perheterapia* 20(4):16-25.

- Janouch, Katerina. 2007. *Suhteet ja seksi*. Suom. Elina Lustig. Ruots. alkuteos *Relationer & sex*. Helsinki: Otava. 341 s.
- Kelpe-Räsänen, Elina & Suvi Nieminen. 2003. *Parisuhteen ja seksuaalisuuden muutoksia raskauden aikana ja niihin liittyvä tuki*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 79 s.
- Malinen, Vuokko & Paula Alkio. 2007. *Paripsykoterapia ja parisuhteen ikuinen arvoitus*. Helsinki: Väestöliitto. 90 s.
- Maria, Kaija & Lari Junkkari. 2006. *Läsnä ja lähellä: seksuaalinen viisaus parisuhteessa*. 2. lisäp. 2006. Helsinki: Otava. 334 s.
- Kempainen, Päivi. 2003. *"Sieltä tietokoneesta minut on löydetty": kumppanin valinta Internetissä*. Pro gradu -tutkielma, luokanopettajakoulutus ja NetCom-maisteriohjelma, Lapin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. 74 s.
- Kiianmaa, Kari. 2008. *Oy parisuhde: enemmän kuin yritys*. [Helsinki]: Tietosykli. 268 s.
- Kiiski, Jouko. 2002. *Rakkaus lamassa: parisuhdeongelmat ja 1990-luvun talouskriisi*. Kirkon tutkimuskeskus, Sarja A; 77. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. [Tampere]: Kirkon tutkimuskeskus. 376 s.
- Kiiski, Jouko. 2008. Parisuhdeopetuksen sisältö rippikoulun oppikirjoissa 2000-luvun alussa. *Teologinen aikakauskirja* 113(2):157-172.
- Kinnunen, Saara. 2005. Vain tuhat ja yksi yötä?. *Seurakuntaviesti* 55(6):3.
- Kontula, Osmo. 2008. *Halu & intohimo: tietoa suomalaisesta seksistä*. Helsinki: Otava. 384 s.
- Kämäräinen, Sanna. 2003. *Tie aviolliseen onneen: Marie Stopesin käsityksiä puolisoitten välisestä suhteesta ja sukupuolielämästä 1920-luvun Britanniassa*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 107 s.
- Laurila, Tiina, Minna Reinholm & Helena Toppari. 2002. *Parisuhdevihkonen vekaraperheen vanhemmille*. Kuvitus: Osmo Penna. Lisäp. 2004. Helsinki: Väestöliitto. 39 s.
- Leppänen, Seija et al. 2001. *Kumppanina kurkkihirren alla*. Helsinki: Uusi tie. 107 s.
- Lee, Nicky & Sila Lee. 2002. *Avioliitto-opas: avioliitto on pysyvän ihmissuhteen rakentamista*. Suom. Merja Pitkänen. Kuvitus: Charlie Mackesy. Engl. alkuteos *The marriage book*. Hämeenlinna: Päivä. 329 s.
- Lee, Nicky & Sila Lee. 2004. *Avioliittokurssi: ohjaajan opas: näin rakentuu terve, elinikäinen avioliitto*. Suom. Merja Pitkänen. Engl. alkuteos *The marriage course: leader's guide*. Hämeenlinna: Päivä. 48 s.
- Moisala, Altti. 2005. Parisuhde - seksiä vai rakkautta?: OOLin syyspäivät Joensuussa. *Logos* (6):10.
- Niskavaara, Tiina-Mari. 2003. *Herra Haikaran lentopelko: opas lapsettomuuden vaikutuksista parisuhteeseen*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön suuntautumisvaihtoehto, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 52, [20] s.
- Nyman, Maija. 2002. *Ilta rakkaudelle: parisuhteen valttikortit*. Helsinki: Kirjapaja. 159 s.
- Ojala, Eija Maarit & Osmo Kontula. 2002. *Tarvitseeko minua kukaan?: keski-ikäiset yksineläjät perhekeskeisessä yhteisössä*. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja, D; 40/2002. Helsinki: Väestöntutkimuslaitos, Väestöliitto. 163 s.
- Ollikainen, Pirjo. 2005. *"Pitäisi olla pullantuoksuinen äiti, seksipommi sekä uraa luova jakkupukuinen*

nainen". Pro gradu -tutkielma, sosiaalityön koulutusohjelma, Lapin yliopisto. 93 s.

Pankarinkangas, Kirsi. 2004. Rakkautta, kumppanuutta, hoivaa vai vaivaa?: leskien uudelleenavioituminen keski-ikässä ja vanhuudessa. *Gerontologia* 18(4):266-273.

Parkkinen, Päivi. 2003. *Seksuaalikäyttäytymisen, parisuhdetekijöiden ja uskonnollisuuden yhteys parisuhteessa elävien seksuaaliseen tyytyväisyyteen*. Osa Lapsesta aikuiseksi -pitkittäistutkimusta. Pro gradu -tutkielma, Psykologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 22 s.

Pukkala, Tuula. 2006. *Millaiset avioliitot kestävät?: pitkässä parisuhteessa eläneiden käsitykset pysyvän avioliiton avaimista*. Acta Universitatis Lappeensis; 106. Väitöskirja, Lapin yliopisto. Rovaniemi: Lapin yliopisto. 267 s.

Ranssi-Matikainen, Hanna (toim.). 2009. *Paremmän avioliiton rakkauspankki*. Hämeenlinna: Päivä. 374 s.

Räty, Riitta. 2003. *Parisuhdemoraali*. Aineistoa luovutetaan tieteellisen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].

Räty, Reetta. 2003. *Onnen kukkuloilla: vastaviihityt*. Aineistoa luovutetaan tieteellisen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].

Räty, Reetta. 2003. *Kysymyksiä vasta eronneille*. Aineistoa luovutetaan tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].

Saarnikko, Karoliina. 2008. *Täydellisen rakkauden projekti: sinkkuoppaiden käsityksiä rakastumisesta ja parisuhteen muodostumisesta*. Helsingin yliopisto, Kulttuurien tutkimuksen laitos, folkloristiikka, S-sarja; 616. Pro gradu -tutkielma, Kulttuurien tutkimuksen laitos, Helsingin yliopisto. 124 s.

Salo, Vivian & Boris Salo. 2008. *Den kära leken: om kärlek, äktenskap och sexualitet*. Kuvitus: Jonathan Salo. [Jakobstad]: ViBoSa. 152 s.

Saloheimo, Anja. 2005. Millainen on hyvä parisuhde ja miten sen saa säilymään. *Terveystieteiden tutkimus* 38(9):16-17.

Soini, Mari & Sanna Virtanen. 2004. *Lapsettomuuden aikainen seksuaalisuus: kokemuksia seksuaalisuudesta parisuhteessa*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 29, [5] s.

Toivio, Heta. 2006. *Ihmisen ikävä toisen luo: tutkielma Haukikappelin sinkkuiltoihin osallistujista ja heidän sinkkuille antamistaan merkityksistä*. Opinnäyte, kirkkososiologia, Helsingin yliopisto. 132, [6] s.

Tulppala, Maija. 2002. Näkökulmia parisuhteeseen ja lapsettomuuteen kiintymyssuhdeteorian pohjalta: parisuhde - intiimiys - seksuaalisuus. *Perheterapia* 18(2):50.-

Törrönen, Maritta. 2005. Joustava rakkaus ja perheiden muutos. *Työ ja ihminen* 19(1):7-16, 146, 154.

Vainikainen, Tuula & Ulla Järvi. 2008. *Nainen keskellä elämää*. Helsinki: Otava. 255 s.

Witting, K., P. Santtila, M. Varjonen, P. Jern, A. Johansson, B. von der Pahlen & K. Sandnabba. 2008. Female sexual dysfunction, sexual distress, and compatibility with partner. *The journal of sexual medicine* 5(11):2587-2599.

Vuola, Elina. 2008. Miesten puhevuoro perheestä ja seksuaalisuudesta. *Kotimaa* 6.11.2008.

Yrjänheikki, Virpi. 2002. *Rakkaudessaan itsenäisiä, arjessaan riippuvaisia: kuvaus kehitysvammaisten*

parisuhteesta. Pro gradu -tutkielma, kasvatustiede, Lapin yliopisto. 55 s.

4.3. Vanhemmuus

Aalto, Ilana & Jani Kolehmainen (toim.). 2004. *Isäkirja: mies, vanhemmuus ja sukupuoli*. Tampere: Vastapaino. 342 s.

Aarnipuu, Tiia. 2007. Vauvoja ja vanhempia: kuinka niitä tehdään?. *Pippuri* (1):46-47.

Ala-Luhtala, Riitta. 2008. *Kyselytutkimus neuvola-asiakkaiden seksuaalisesta hyvinvoinnista sekä seksuaaliterveyteen liittyvästä neuvonnan ja tuen tarpeesta*. Pro gradu -tutkielma, Terveystieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. 103 s.

Alaraasakka, Anne, Marjo Anttila & Eevaleena Lithovius. 2002. *Minusta tulee isä!: kirjanen isälle raskaudesta ja synnytyksestä sekä synnytyksen jälkeisestä elämästä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 77, [32] s.

Dumas, Didier. 2009. *Ja lapsi loi isän*. Suom. Sari Hongell. Ransk. alkuteos *Et l'enfant créa le père*. [Vantaa]: Eveil-kustannus. 205 s.

Heinijoki, Heli. 2009. "Voiko tätä rakastaa?": seksuaalisen väkivallan seurauksena alkanut raskaus. *Kättilölehti* 114(4):14.

Hietala, Jenni. 2008. *Perheiden moninaisuus päivähoidossa*. Lopputyö, lastenohjaajan opintolinja, Turun kristillinen opisto. 31 s.

Huikko, Eeva & Ritva Tuomisto. 2006. *Vauva tulee valtakuntaan*. Kuvitus: Tiina Kivinen. [Helsinki]: Psykologien kustannus. 44, [1] s. + liite (Opas vanhemmille).

Huttunen, Minna. "Lauantai-iltana urheiluruudun jälkeen...". *Kättilölehti* 107(3):103-104.

Hynynen, Jaana, Sari Lavanti & Riitta Luhtio. 2001. *"Miten synnytys vaikutti seksiinne?": synnytyksen jälkeisen seksuaaliterveyden kuvailua www-sivujen keskustelupalstoilla*. Päättötyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 48, [4] s.

Hämäläinen, Taija & Riikka Luumi. 2003. *Synnytyksen jälkeinen seksuaalisuus: teematupa kättilöille ja tuoreille vanhemmille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 24, [9] s.

Höjer, Dan. 2001. *Tervetuloa meille, vauva!*. Kuvitus: Boel Werner. Helsinki: Tammi. [30] s.

Isomäki, Sanna & Armi Voutilainen. 2002. *Vauva tulee - meneekö seksi?: seksuaalisuuden tukeminen raskausaikana ja synnytyksen jälkeen*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Mikkelin ammattikorkeakoulu. 23 s. + liite.

Jentze, Minna. 2004. *Seksuaaliterveyden edistäminen Helsingin ensikodissa: opas alle 18-vuotiaille äideille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. [28, [12]s.].

Jokinen, Reija. 2003. *Isyysvalmennus terveydenhoitajan työn haasteena äitiysneuvolassa*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 33, [4] s.

- Kajava, Laura & Minna Varonen. 2008. *Pahuudella puhkotut purjeet* [Elektroninen aineisto]: *lapsena seksuaalisesti hyväksikäytettyjen naisten kokemuksia äitiydestä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 795 KB, 75 s.
- Kanerva, Anne. 2002. Hiv ei poista naiselta kaipuuta omaan lapseen. *Lapsen maailma* 61(9):4-6.
- Karppinen, Aija-Leena & Helena Manninen. 2005. *Terveystenhoitaja ensisynnyttäjäparin parisuhteen ja seksuaaliterveyden sosiaalisena tukijana raskauden aikana; Parisuhteen roolikartta: työmenetelmän sovellus terveyden-hoitajille äitiysneuvolaan*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 57, [7], 10, [9] s.
- Kelppö-Räsänen, Elina & Suvi Nieminen. 2003. *Parisuhteen ja seksuaalisuuden muutoksia raskauden aikana ja niihin liittyvä tuki*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 79 s.
- Kesävuori, Saara et al (toim.). 2003. *Yleensä siitä on selvitty: selviytymisopas murrosikää lähestyvän lapsen vanhemmalle*. Helsinki: Mannerheimin lastensuojeluliitto. 26 s.
- Korhonen, Airi. 2007. *Raskauden ehkäisy aloittaminen ja seksuaalisuuteen liittyvä ohjaus jälkitarkastuksessa: terveydenhoitajan tehtävänkuvan laajentuminen äitiysneuvolassa*. Erikoistyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 29 s. + liite.
- Koskimies, Aarne I. 2004. *Hedelmällinen rakkaus: toiveena lapsi*. Helsinki: Tammi. 104 s.
- Kähkönen, Riina. 2004. *Sukupuolielämää - onko sitä? Kyselytutkimus miesten sukupuolielämästä naisen synnytyksen jälkeen*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 60 + 14 s.
- Kähäri, Suvi, Emmi Penttinen & Anna Tikkanen. 2007. *"Äitinä, isänä, kumppanina"* [Elektroninen aineisto]: *ohjelehtinen raskauden aikaisesta ja synnytyksen jälkeisestä seksuaalisuudesta sekä synnytyksen jälkeisestä raskaudenehkäisystä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 213 KB, 44 s.
- Lahikainen, Anja Riitta, Raija-Leena Punamäki & Tuula Tamminen (toim.). 2008. *Kulttuuri lapsen kasvattajana*. Helsinki: WSOY. 308 s.
- Lappalainen, Kristiina. 2008. *Oikeudellisen vanhemmuuden edellytyksistä: vanhemman ikä, parisuhteen merkitys, sopivuus vanhemmaksi ja lapsen tiedonsaantioikeus*. Pro gradu -tutkielma, Yksityisoikeuden laitos, Helsingin yliopisto. 64 s.
- Laurila, Tiina, Minna Reinholm & Helena Toppari. 2005. *Parisuhdevihkonen vekaraperheen vanhemmille = Handbok för småbarnsföräldrar om parförhållanden*. Kuvitus: Osmo Penna. Kääntökirja. Helsinki: Väestöliitto. 39, 39 s.
- Iovine, Vicki. 2002. *Tyttökavereiden opas omaan elämään*. Suom. Laura Jänisniemi & Susanna Tuomi. Engl. alkuteos *The girlfriend's guide to getting your groove back*. Helsinki Otava. 302 s.
- Makkonen, Mirva-Riikka. 2002. *"Me ollaan muille ehkä joku kummajainen ...": vanhemmuus ja perheys kahden naisen lapsiperheessä*. Pro gradu -tutkielma, sosiaalityö, Lapin yliopisto. 130 s.
- Mäkelä, Tuula & Kaisa Nieminen. 2007. *Sukupuolielämään vaikuttavia tekijöitä parisuhteessa raskauden aikana ja synnytyksen jälkeen* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 313 KB, 58 s.
- Möttönen, Susanna. 2005. *Äidin kokemukset ja selviytyminen inestien paljastumisen ja selvittelyprosessin aikana*. Pro gradu -tutkielma, Kajaanin opettajankoulutusyksikkö, Oulun yliopisto. 55, [1] s.

- Niemeläinen, Krista & Martta Virmakari. 2006. *Naisparista lapsiperheeksi: käsityksiä ja kokemuksia naisparien vanhemmuudesta Suomessa*. AMK-opinnäytetyö, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 47 s.
- Notko, Marianne & Eija Sevon. 2006. Problematic woman-to-woman family relations. *The European journal of women's studies* 13(2):135-150.
- Ollikainen, Anne-Mari. 2003. *Mutta olihan minulla äitiys, sitä hän ei ollut voinut minulta viedä: perheväkivaltaa kokeneiden naisten sitoutuminen äitiyteen*. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteen laitos, Jyväskylän yliopisto. 125 s.
- Ollikainen, Pirjo. 2005. *"Pitäisi olla pullantuoksuinen äiti, seksipommi sekä uraa luova jakkupukuinen nainen"*. Pro gradu -tutkielma, sosiaalityön koulutusohjelma, Lapin yliopisto. 93 s.
- Perala-Littunen, Satu. 2007. Gender equality or primacy of the mother? Ambivalent descriptions of good parents. *Journal of marriage and family* 69(2):341-351.
- Rautiainen, Anni & Petra Timonen. 2005. *Terveystenhoitaja naisen seksuaalisuuden tukijana raskauden aikana ja synnytyksen jälkeen*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 30, [8] s.
- Rautiainen, Anni & Petra Timonen. 2006. *Mahdollisuus seksuaalisuuden puheeksiottamiseen: toimintamalli äitiysneuvolan terveystenhoitajille*. Erikoistyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 24, [5] s.
- Saarikko, Heidi. 2003. *Kolmen naisen tarinoita HIV-positiivisesta äitiydestä*. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteiden laitos, Tampereen yliopisto. 60 s.
- Salminen, Sakari, Riitta Burrell & Lasse Lehtonen. 2007. *Hedelmöityshoidot: lisääntymisvapaus ja lapsen etu*. Oikeustiede: Suomalaisen lakimiesyhdistyksen vuosikirja. 40:302-404.
- Soini, Mari & Sanna Virtanen. 2004. *Lapsettomuuden aikainen seksuaalisuus: kokemuksia seksuaalisuudesta parisuhteessa*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 29, [5] s.
- Soininen, Virve. 2002. *"Kun haikara eksyy": lapsettomuuden vaikutukset parisuhteeseen ja seksuaalisuuteen sekä selviytymiskeinot lapsettomuudesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 41 s., 3 liitettä + opaskirjanen.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2003. *Lapset ja rekisteröity parisuhde: rekisteröityihin parisuhteisiin liittyviä erityiskysymyksiä selvittäneen toimikunnan mietintö*. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu; 10. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. 50 s.
- Valkama, Nelli, Elise Kosunen & Riittakerttu Kaltiala-Heino. 2006. Seksuaalielämä loppuraskaudessa: kyselytutkimus kahdessa Pirkanmaan äitiysneuvolassa. *Yleislääkäri* 21(2):24-29.
- Tulppala, Maija. 2002. Näkökulmia parisuhteeseen ja lapsettomuuteen kiintymyssuhdeteorian pohjalta: parisuhde - intiimiys - seksuaalisuus. *Perheterapia* 18(2):50-57.
- Tuomi, Emmi. 2003. *Homo- ja lesbovanhemmuus ja sosiaaliset verkostot*. Pro gradu -tutkielma, Psykologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 51 s.
- Tynninen, Katja. 2008. *Toistaiseksi lapsettomien lesbojen ajatuksia äitiydestä ja sen toteuttamisesta* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 159 KB, 47 s.
- Viljanen, Susanna. 2004. Imetyshormoni latistaa seksihalut. *Lapsen maailma* 63(10):23.-

Vähäkangas, Inka. 2001. *Hellä huolehtija ja villi viettelijätär: kuvaus naisten kokemasta seksuaalisuudesta raskauden aikana ja synnytyksen jälkeen*. Päättyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 72, [26] s.

4.4. Naimattomuus, sinkut

Aarnipuu, Tiia. 2002. Oikeus olla äiti ilman isää. *Ydin* 36(6):34-35.

Almgren, Päivi. 2006. Rakkautta, rakkautta taas: sinkut romantiikan perinteiden pyörteissä. Teoksessa Hypén, Kaisa (toim.): *Fiktiota!: levottomat genret ja kirjaston arki*. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu. s. 150-168.

Auruksenaho, Liisa. 2005. *Efraim Syyrialaisen luostari: tapausesimerkkejä munkkien luostariin vetäytymisen syistä*. Opinnäyte, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 97 s.

Autere, Hanna & Jenni Knuutila. 2004. *Homma vaatii sinkulta Sisua sata askia: uusperheissä elävien lapsettomien naisten ja uusvanhempien tarinoita*. Pro gradu -tutkielma, Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos, Tampereen yliopisto. 118, [2] s.

Autti, Mervi et al (toim.). 2007. *Kuulumisia: feministisiä tulkintoja naisten toimijuuksista*. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus. 345 s.

Avellán, Viivi. 2007. *Sinkkunaisen käsikirja*. Piirroket: Fleur Wilson. 2. p. Helsinki: Tammi. 259 s.

Behrendt, Greg & Liz Tuccillo. 2006. *Jätä se!: älä tuhlaa aikaasi väärin miehiin*. Suom. Mari Hallivuori. Helsinki: WSOY. 185 s.

Berg, Sonja. 2006. *Yksilöllisyys ja yhteisöllisyyden tuottaminen luterilaisessa sinkkutoiminnassa*. Pro gradu -tutkielma, uskontotiede, Turun yliopisto. 108, [2] s.

Eilenberger, Marianne. 2001. *Sinkkuna myötä- ja vastoinkäymisissä*. Suom. Virpi Vainikainen. Tansk. alkuteos *Solosild*. Hämeenlinna: Karisto. 130 s.

Gordon, Tuula. 2002. Single women. Teoksessa Griffin Gabriele & Rosi Braidotti (toim.): *Thinking differently: a reader in European women's studies*. London: Zed books. s. 49-62.

Green, Jeff. 2005. *Sinkkuelämän ABC: selviytymisopas deittailuun ja pariutumiseen (ja välille jääviin ihaniin ajanjaksoihin...)*. Suom. Laura Jänisniemi. Engl. alkuteos *The A-Z of being single*. Helsinki: Otava. 151, [2] s.

Hannikainen, Matti & Mikko Salasuo (toim.). 2001. *Elämän muotoja: kertomuksia yksilöistä ja yhteiskunnasta*. Helsinki: Koala-kustannus. 199 s.

Hapuli, Minttu. 2007. *Selibaattipäiväkirjat*. 3. p. [Helsinki]: Loisto. Jyväskylä: Atena. 172 s.

Hautamäki, Elina & Mari Jalava. 2002. *"Hyvää ei saa ja huonoa ei huoli": naisten kokemuksia sinkkuudesta*. Pro gradu -tutkielma, luokanopettajakoulutus, Lapin yliopisto. 91 s.

Heinänen, Hannu & Marjatta Säkkinen (toim.). 2003. *Yksin yhdessä: kokemuksia perheettömydestä*. Piirroket: Elise Luokkanen-Pylvänäinen. Elämänpolulla; 3. Oulu: Suomen rauhanyhdistyksen

keskusyhdistys. 159 s.

Holopainen, Anu. 2001. Ilmiö nimeltä Sinkut. *Lukufiilis* (3):20-21.

Hämäläinen, Maria. 2004. Sinkun paras ystävä. *Markkinointi & mainonta* (17):12-13.

Hämäläinen, Päivi. 2006. *"Rakkaus sinänsä on väkivaltaa, mielen pakkopaita": intertekstuaalisuus ja parodia naisviihteen keinoin Virve Sammalkorven teoksessa Sinkkuleikki*. Pro gradu -tutkielma, kotimainen kirjallisuus, Turun yliopisto. 101, [2] s.

Ihalainen, Annika. 2001. "Iholla" peilaa sinkkuutta ja parisuhteita. *Samokki* (4):11.

Jokela, Pia. 2003. Sinkkuelämää Hampurissa. *Matkalehti* 15(4):30-33.

Karkulehto, Sanna. 2004. Salonkikelpoiset queerit?: queer chic, heteronostalgiaa ja Sinkkuelämää. *Lähikuva* (4):54-59.

Kaskinen, Hannu & Arja Mäkinen. 2008. Yksineläjänaisen luovittava sosiaalisesti. *Sosiaalivakuutus* 46(6):36-38.

Kettunen, Marjoannika. 2002. Sinkut netissä. *Lapin ylioppilaslehti* (7):14-15.

Kupiainen, Tarja, Katja Laitinen & Sinikka Vakimo (toim.). 2001. *Minä? Missä? Milloin?: kolmetoista tulkintaa identiteetistä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 255 s.

Kurikka, Kaisa. 2002. Nuorten naisten lisempi laiffi: 1990-luvun naiskirjallisuuden sinkkunaisia, perhetyttöjä ja siltä väliltä. Teoksessa Soikkeli, Markku (toim.): *Kurittomat kuvitelmat: johdatus 1990-luvun kotimaiseen kirjallisuuteen*. Turun yliopisto, Taiteiden tutkimuksen laitos, Sarja A; 50. 2. lisäp. 2003. Turku: Turun yliopisto. 255 s.

Laine, Tarja. 2004. "Pukeudun Dolce & Gabbanaan, siksi olen : Sinkkuelämän elämäntapapropaganda ja hyödykefeminismi. *Lähikuva* (4):60-67.

Marjakangas, Antero. 2003. Syntyvyys nousuun myönteisellä energialla. *Sosiaaliturva* 91(2):17.

Maunuksela, Arja. 2001. Leskien sinkkuelämää. *Yliopisto* 49(17):20-21.

Mäkelä, Jarmo. 2003. Yliopistourheilijat sitoutuvat sinkkuelämään: Kari Ihalainen tutustui Kiinan valmennusjärjestelmään. *Huippu-urheilu-uutiset* 19(1):4-6.

Mäkinen, Arja. 2006. Epäilyttävä naishenkilö: mielikuvia yksineläjänaisen seksuaalisuudesta. *Elore* 13(2): [1-21, 1-2].

Mäkinen, Arja. 2008. *Oikeesti aikuiset: puheenvuoroja yksineläjänaisen normaaliudesta, hyväksyttävyydestä ja aikuisuudesta*. Acta Universitatis Tamperensis; 1349. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Tampere: Tampere University Press. 285 s.

Mäkiranta, Mari. 2005. Vanhapiika perhepotretissa: perhevalokuva uudelleen tekemisen käytäntönä. *Kulttuurintutkimus* 22(4): 2. artikkeli.

Norkola, Sari. 2001. Rakkausmagneetti: sinkkunaisen käsikirja. [S.I.]: *Visionaryart*. 160, [2] s.

Ojala, Eija Maarit & Osmo Kontula. 2002. *Tarvitseeko minua kukaan?: keski-ikäiset yksineläjät perhekeskeisessä yhteisössä*. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D; 40. Helsinki: Väestöliitto, Väestöntutkimuslaitos. 164 s.

Palkeinen, Hanna. 2002. *"Yksin on parempi kuin huonon kaverin kanssa": 90 vuotta täyttäneiden*

naimattomien naisten ajatuksia naimattomuudestaan ja yksin elämisestä vanhuudessa. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen laitos, Tampereen yliopisto. 118 s.

Palkeinen, Hanna. 2005. "Tässä on nyt kaikki parasta, nyt kun mä elän yksin": yksin olemisen hyvät puolet iäkkäiden naimattomien naisten puheessa. *Naistutkimus* 18(1):30-41.

Pasanen, Rita. 2005. Suhteellisuus ja parisuhteellisuus - sinkku vai sitoutunut?. *Lapin ylioppilaslehti* (3):14.

Pekkanen, Matleena. 2001. Vapaus, viina, jätkät: nuoren sinkkumiehen mietteitä. Teoksessa Kupiainen, Tarja, Katja Laitinen & Sinikka Vakimo (toim.). 2001. *Minä? Missä? Milloin?: kolmetoista tulkintaa identiteetistä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 97-107.

Peltonen, Timo & Pirjo Werkle. 2006. *Nettideittailijan eloonjäämisopus*. 2. lisäp. 2006. [Vihtijärvi]: Magentum. 144 s.

Romberg, Elna. 2007. Singelklubben. *En väg* 97(11-12):8-9.

Räisänen, Tarja. 2001. Vanhapiikakohtaloita: esimerkkejä vanhoista naimattomista naisista Vihdissä 1800-luvulla. Teoksessa Hannikainen, Matti & Mikko Salasuo (toim.). 2001. *Elämän muotoja: kertomuksia yksilöistä ja yhteiskunnasta*. Helsinki: Koala-kustannus. s. 104-118.

Salminen, Simo. 2005. Sinkkuelämää. *Psykologia* 40(5-6):585.

Sankala, Jukka. 2008. Poikamies ja viina: uudenlaista mieskuvaa etsimässä. *Kide* 29(2):22-23.

Sohn, Amy. 2008. *Sex and the city - Sinkkuelämää: elokuvakirja*. Suom. Inka Parpola. Engl. alkuteos *Sex and the city: the movie*. Helsinki: WSOY. 176 s.

Soikkeli, M. G. 2003. Sinkku naurattaa ja opettaa. *Kulttuurivihkot* (4):66.

Soininen, Kari. 2005. Miten sinkut huomioidaan kaupan tarjonnassa?. *KM Kaupan maailma* (1):36-37.

Stark, Eija. 2003. Vaikuttaako agraarikulttuurin pariutumismalli nykyisen sinkkuilmiön taustalla?. *Hyvinvointikatsaus* (4):9-13.

Suolonen, Kyösti. 2002. Seija sinkun leivänpäällinen. *Markkinointi & mainonta* (33):28-29.

Tucker, Nita. 2003. *Kohta yli 40 ja vielä sinkku, eli, Miten löydät parisuhteen ja todellisen rakkauden elämäsi*. Suom. Maarit Heikkilä. Engl. alkuteos *How not to stay single after 40*. Helsinki: Rasalas. 205 s.

Vakimo, Sinikka. 2001. *Paljon kokeva, vähän näkyvä: tutkimus vanhaa naista koskevista kulttuurisista käsityksistä ja vanhan naisen elämäkäytännöistä*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 818. Väitöskirja, Joensuun yliopisto. Helsinki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 368 s.

Vakimo, Sinikka. 2001. Vanhastapiiasta sinkkunaiseksi. *Pirta* 40(4):16-17.

Valkonen, Tapani, Pekka Martikainen & Jenni Blomgren. 2004. Increasing excess mortality among non-married elderly people in development countries. *Demographic research, Special collection 2 (2004)*, s. 305-330.

Ylönen, Ulla. 2005. Sinkkutyttöjä ja pikametallimiehiä. *Kuulumisia: Lappeenrannan teknillisen yliopiston sidosryhmälehti* (1):14-15.

4.5. Työ ja seksuaalisuus

Aaltonen, Milla. 2008. Syrjinnän vastainen työ hakee rajojaan: teema. *Ihmisoikeusraportti* 16(3):10.

Degerholm, Päivi. 2005. *Seksuaalisuuden kohtaaminen hoitotyössä*. Seksuaalineuvonnan erikoistumisopinnot, Laurea Lohja. 32 s.

Engelberg, Mila. 2006. Sateenkaaren tuolla puolen: tutkimus +. *Yliopisto* 54(5):36-39.

Fick, Sonja, Susanna Hänninen & Leena Pulliainen. 2002. *Diakoniatyöntekijöiden asennoituminen homoseksuaalisuuteen*. AMK-opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 54, [6] s.

Haavio-Mannila, Elina. 2002. Tekniikan ammattilaisten elämäntavat, parisuhde ja seksi. Teoksessa Smeds, Riitta et al (toim.): *Tieto ja tekniikka: missä on nainen?*. Helsinki: Tekniikan akateemisten liitto. s. 106-114.

Hoffman, Heidi. 2003. *Homojen ja lesbojen työhyvinvointi toimisto- ja palvelualueilla*. AMK-opinnäytetyö, henkilöstöjohtaminen, Haaga Instituutin ammattikorkeakoulu. 47 s.

Huhtinen, Aki-Mauri & Pasi Kesseli. 2006. Maailman vanhimmat ammatit: ajatuksia sotilaista ja prostituutioista. *Tiedepolitiikka* 31(4):41-52.

Huotari, Kari. 2002. Hiv-positiiviset homo- ja bimiehet työelämässä. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. Julkaistu myös elektronisena. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 61-66.

Hyötyläinen, Miia & Tuuli Kaipainen. 2006. *Toisaalta ei halua kuin ihan samanvertaista kohtelua, koska yhtäläillä ihminen mä oon kuin kaikki muutkin": ei-heteroseksuaalisuuden problematiikkaa sosiaali- ja terveysalan asiakastyössä*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 72 s.

Jaakkola, Hanna & Anne Soidinmäki. 2001. *Vanhustyöntekijöiden asenteet vanhusten seksuaalisuuteen*. Opinnäytetyö, Sosiaalialan koulutusyksikkö, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 44 s. Luettavissa verkossa: <http://www.tokem.fi/kirjasto/opinnaytetyot/>

Jabe, Marjatta. 2002. Avaa keskustelu ja etsi tasapainoa. *Fakta* (1):54-55.

Katila, Saija & Susan Meriläinen. 2002. Metamorphosis: from "nice girls" to "nice bitches". Resisting patriarchal articulations of professional identity. *Gender, work and organization* 9(3):336-354.

Koikkalainen, Sari. 2005. *Seksologian ammatilliset erikoistumisopinnot: seksuaaliterapian suuntautumisvaihtoehdon opetussuunnitelman kehittäminen*. AMK-opinnäytetyö, ammatillinen opettajakorkeakoulu, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 18 s.

Kuosmanen, Paula. 2002. Lesbovanhempien taktikat, perhe-esitykset ja sukupuolityylit työmarkkinoilla. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. Julkaistu myös elektronisena. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 53-64.

Kuosmanen, Paula. 2002. Tactics, family performatives and gendered styles of lesbian parents in the labour market. Teoksessa *Sexual and gender minorities at work*. [Helsinki]: [University of Helsinki, Department of Sociology]. s. 40-51. Luettavissa verkossa: <http://www.valt.helsinki.fi/sosio/tutkimus/equal/pdf/BookEqualEng.pdf>

Lappalainen, Niina. 2008. Pilaa vai peliä?: miesten ja naisten välinen seksuaalihuumori työyhteisössä. Teoksessa Tolonen, Tarja (toim.): *Yhteiskuntaluokka ja sukupuoli*. Nuorisotutkimusverkosto & Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 83. Tampere: Vastapaino. s. 58-79.

Lehtonen, Jukka. 2001. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä. *Naistutkimustiedote* 21(4):10-12.

Lehtonen, Jukka. 2002. Employee diversity and heteronormativity in working life. Teoksessa *Sexual and gender minorities in worklife*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 5-12.

Lehtonen, Jukka. 2002. Marginaalista kohti muutosta: kartoitus seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen tilanteesta työmarkkinoilla vuonna 2002 : raportti puolue-, työmarkkina- ja muiden kansalaisjärjestöjen kannoista ja kokemuksista. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.

Lehtonen, Jukka. 2002. Non-heterosexual young people at work and in the military service. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Sexual and gender minorities in worklife*. Elektroninen aineisto. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 52-61. Luettavissa verkossa: <http://www.valt.helsinki.fi/sosio/tutkimus/equal/pdf/BookEqualEng.pdf>

Lehtonen, Jukka (toim.). 2002. *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. 152 s.

Lehtonen, Jukka (toim.). 2002. *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. Elektroninen aineisto. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. 127 s. Luettavissa verkossa: <http://www.valt.helsinki.fi/sosio/tutkimus/equal/pdf/Equb.pdf>

Lehtonen, Jukka. 2002. Seksuaalista tasa-arvoa työelämään. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 143-149.

Lehtonen, Jukka (toim.). 2002. *Sexual and gender minorities in worklife*. National Research and Development Centre for Welfare and Health, Research reports; 269. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. 131 s. Luettavissa verkossa: <http://www.valt.helsinki.fi/sosio/tutkimus/equal/pdf/BookEqualEng.pdf>

Lehtonen, Jukka. 2002. Toward sexual equality in working life. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Sexual and gender minorities in worklife*. Elektroninen aineisto. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 116-122. Luettavissa verkossa: <http://www.valt.helsinki.fi/sosio/tutkimus/equal/pdf/BookEqualEng.pdf>

Lehtonen, Jukka. 2004. A job that needs to be done: trade organisations and lesbian, gay, bisexual and trans people. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Straight people don't tell, do they...?": negotiating the boundaries of sexuality and gender at work*. [Helsinki]: Ministry of Labour. s. 85-98.

Lehtonen, Jukka. 2004. Ammatinvalinta ja ei-heteroseksuaalisuus. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Mati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 143-168.

Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.). 2004. *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. ESR tutkimukset ja selvitykset -sarja; 2/04. [Helsinki]: Työministeriö. 298 s.

Lehtonen, Jukka. 2004. Heteronormatiivisuus ja sukupuolityylit työelämässä: näkökulmana seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien kokemukset. Teoksessa Toiviainen, Hanna, Tuula Väänänen & Elina

Hemminki (toim.): *Ulkonäkö, työelämä, terveys: raportti naistenpäivän seminaarista 8.3.2004*. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 41-47.

Lehtonen, Jukka. 2004. Lesbian, gay and bisexual youth in the labour market. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Straight people don't tell, do they...?": negotiating the boundaries of sexuality and gender at work*. [Helsinki]: Ministry of Labour. s. 137-153.

Lehtonen, Jukka. 2004. Näkymättömät nuorten mallit: seksuaalivähemmistöön kuuluvat opettajat. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Mati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 223-239.

Lehtonen, Jukka & Kati Mustola. 2004. Seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuus työssä: tutkimuksen tausta ja keskeiset käsitteet. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Mati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 18-24.

Lehtonen, Jukka & Kati Mustola. 2004. Seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuus voimavaraksi. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 240-249.

Lehtonen, Jukka. 2004. Seksuaalisuuden ja sukupuolten haaste työelämässä. Elektroninen aineisto. *Nettilehti Sysäys* (2):15-16. Luettavissa verkossa: http://www.join.fi/seis/pdf/sysays2_2004.pdf

Lehtonen, Jukka. 2004. Seksuaalivähemmistöön kuuluvat nuoret työmarkkinoilla. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Mati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 127-142.

Lehtonen, Jukka & Kati Mustola. 2004. Sexual and gender diversity in working life: background and key concepts. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Straight people don't tell, do they...?": negotiating the boundaries of sexuality and gender at work*. [Helsinki]: Ministry of Labour. s. 18-25.

Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.). 2004. *"Straight people don't tell, do they...?": negotiating the boundaries of sexuality and gender at work*. ESR tutkimukset ja selvitykset -sarja; 2b/2004. [Helsinki]: Ministry of Labour. 316 s.

Lehtonen, Jukka. 2004. Sukupuolivähemmistöt ja ammatinvalinta. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Mati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 169-180.

Lehtonen, Jukka. 2004. Trans people and their occupational choices. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Straight people don't tell, do they...?": negotiating the boundaries of sexuality and gender at work*. [Helsinki]: Ministry of Labour. s. 181-192.

Lehtonen, Jukka. 2004. Työ tekijäänsä odottaa: ammattijärjestöt ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Mati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 78-91.

Lehtonen, Jukka. 2006. Family and work: the view point of sexual and gender diversity. Teoksessa Varanka, Jouni & Maria Forslund (toim.): *Possibilities and challenges: men's reconciliation of work and family life*. Copenhagen: Nordic Council of Ministers. s. 109-115.

Lehtonen, Jukka. 2007. Koulukokemukset pohjana ei-heteroseksuaalisten nuorten uranvalinnoille. *Kasvatus* 38(2):144-153, 186.

Lehtonen, Jukka. 2008. Career choices of lesbian women. *Journal of lesbian studies* 12(1):97-102.

Lehtonen, Jukka. 2008. Eihän heterotkaan kerro - seksuaalisen suuntautumisen ilmaisemisen riskit ja vaatimus. Elektroninen aineisto. Minna: valtakunnallinen naistutkimus- ja tasa-arvoportaali, lokakuu

2008. [Helsinki]: Kristiina-instituutti. Luettavissa verkossa:
<http://www.minna.fi/minna/artikkelit/Lehtonen2008.htm>

Manner, Ilse. 2002. *Ennen näkymättömät: naisaktivistien toimintakokemuksia SETA:n alkuajoilta*. Mikrotallenne. [Joensuu]: Joensuun yliopisto. 1 filmikortti. 96 s. + liitteet

Manninen, Paula & Pia Rossi-Liimatainen. 2003. *Tekeekö armeija pojista miehiä?: varusmiesten minäkuva palveluksen aikana Utin Jääkärirykmentissä vuosina 2002-2003*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. 47, [13] s.

Mustola, Kati. 2004. Appendix 1: collection and analysis of questionnaire data. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Straight peole don't tell, do they...?": negotiating the boundaries of sexuality and gender at work*. [Helsinki]: Ministry of Labour. s. 270-273.

Mustola, Kati. 2004. Kyselyaineiston keruusta ja analyysimenetelmistä. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 252-255.

Mustola, Kati & Anna Vanhala. 2004. Outline results of a questionnaire targeted at sexual minorities. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Straight peole don't tell, do they...?": negotiating the boundaries of sexuality and gender at work*. [Helsinki]: Ministry of Labour. s. 32-61.

Mustola, Kati & Anna Vanhala. 2004. Research data and methods. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Straight peole don't tell, do they...?": negotiating the boundaries of sexuality and gender at work*. [Helsinki]: Ministry of Labour. s. 26-29.

Mustola, Kati & Anna Vanhala. 2004. Seksuaalivähemmistöjä koskevan kyselyn tuloksia. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 30-57.

Mustola, Kati. 2004. Sukupuolivähemmistöjä koskevan kyselyn tuloksia. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 58-77.

Mustola, Kati & Anna Vanhala. 2004. Tutkimusmenetelmät- ja aineistot. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 25-28.

Myhrman, Rolf & Riitta Sääntti (toim.). 2007. *Opportunities to reconcile family and work*. Reports of the Ministry of Social Affairs and Health; 2007:16. Helsinki: Ministry of Social Affairs and Health. 111 s.

Niemelä, Kyösti. 2007. Armeija haluaa Amerikan kampuksille. *Yliopisto* 55(9):48-49.

Niemi, Hannele. 2002. Miessairaanhoitaja - tuo ihana ainokainen. *Sairaanhoitaja* 75(6-7):50-51.

Raitio, Juha. 2004. Autoa, viinaa, seksiä - tavallinen työpäivä yliopistossa?. *De Facto* (2):62.

Rantala, Päivi. 2003. *Kylähullut kertomuksissa: mikrohistoriallinen näkökulma 1800-1900-luvun vaihteen kylien erikoispersooniin*. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja; 45. Rovaniemi: [Lapin yliopisto]. 80, [2] s.

Ritamo, Maija (toim.). 2008. *Seksuaalisuus ammattihenkilöstön koulutuksessa sekä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden terveyspalveluissa*. Stakes, Työpapereita; 26/2008. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Stakes. 91 s.

Siltanen-Lehtovaara, Sarita. 2008. *Asiakkaan seksuaalisen suuntautumisen huomioiminen hoitotyössä: "Kyllä yhteiskunnassa on nää perusolettamukset, että kaikki on heteroseksuaaleja...vieläkin"*. AMK-

opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 27, [6] s.

Suhonen, Marja. 2002. Kaapissa Jumalan nimeen - homoseksuaalisten työntekijöiden asema Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. Julkaistu myös elektronisena. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 97-104.

Säisä, Saija. 2001. *"Syvälle sydämeen sattuu...": henkilöiden omakohtaisia kokemuksia työpaikkakiusaamisesta*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 53 s.

Särkijärvi, Mika. 2001. Aika seksikäs työnantaja. *Kauppalehti Optio* (5):22-24.

Taskinen, Tanja. 2008. *"Tehdään töitä ihan homona!": vaikuttaako seksuaalinen suuntautuminen kykyymme elää ja työskennellä yhdessä?*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 115 s.

Teräs, Leena, Vappu Sunnari & Kaarina Kailo. 2005. *Koulutus, sukupuolisosialisaatio ja teknologia: näkökulmia segregatioon*. Oulu: Oulun yliopisto, Kajaanin yliopistokeskus, Women IT-projekti. 230 s.

Tuomaala, Saara. 2002. Kuumaa rakkautta: työläislapsen ja kansakoulun opettajan kohtaamisia Ruukissa 1920- ja 30-luvuilla. Teoksessa Katainen, Elina & Pirkko Kotila (toim.): *Työväki ja tunteet*. Tampere: Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura. s. 33-84.

Törrönen, Maritta. 2005. Joustava rakkaus ja perheiden muutos. *Työ ja ihminen* 19(1):7-16, 146, 154.

Voss-Höge, Pia. 2004. Edistävätkö psykologit työssään seksuaalista tasavertaisuutta. *Psykologi* (7):[24]-25.

Vainikainen, Tuula & Ulla Järvi. 2008. *Nainen keskellä elämää*. Helsinki: Otava. 255 s.

Valkonen, Miia Sini Susanna. 2003. *Homo-, lesbo- ja bi-opettaja: "mitäs tässä, opettaja niinku muutkin"*. Pro gradu -tutkielma, Savonlinnan opettajankoulutuslaitos, Joensuun yliopisto. Mikrotalenne. 1 filmikortti (196 s.).

4.6. Itsetyydytys

Brenot, Philippe. 2008. *Masturboimisen ylistys*. Suom. Tommi Uschanov. Ransk. alkuteos *Éloge de la masturbation*. [Helsinki]: Kani. 176 s.

Granström, Maria & Elina Märijärvi. 2001. *"Oman käden onni": nuorten näkemyksiä itsetyydytyksestä osana seksuaalikasvatusta*. [Helsinki]: Diakonia-ammattikorkeakoulu. 56, [15] s.

Jäppinen, Pekka H. K. 2001. *Autoerotiikan filosofian historia*. Pro gradu -tutkielma, teoreettinen filosofia, Helsingin yliopisto. 162 s.

Kontula, Osmo & Elina Haavio-Mannila. 2002. Masturbation in a generational perspective. *Journal of psychology & human sexuality* 14(2/3):49-83.

Kontula, Osmo & Elina Haavio-Mannila. 2003. Masturbation in a generational perspective. Teoksessa Bockting, Walter O. & Eli Coleman (toim.): *Masturbation as a means of achieving sexual health*. New

York: Haworth Press. s. 49-83.

Länsimies, Esko. 2004. Häpeästä kunniaan - itsetyydytyksen medikalisaation synkkä historia. *Suomen lääkäri* 59(7):691-693.

Tammi, Elsi. 2004. *Julkiseen masturbointiin reagointi kehitysvammatyössä*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 46, [5] s.

4.7. Lapset

Aalberg, Veikko & Martti A. Siimes. 2007. *Lapsesta aikuiseksi: nuoren kypsyttyminen naiseksi tai mieheksi*. Helsinki: Nemo. 316 s.

Anttila, Anna. 2004. Seksimarkkinoinnin vaikutus lasten ja nuorten asenteisiin. Teoksessa Anttila, Anna (toim.): *Lapsuuden muuttuva maisema: puheenvuoroja kulttuurin seksuaalisoinnin vaikutuksista*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus; 1236. Helsinki: Stakes. s. 63-77.

Anttila, Anna. 2006. Seurustelua leikin ja lemmen välissä. *Pirta* 45(2):8-11.

Cacciatore, Raisa. 2001. Avointa puhetta seksistä. *Hyvä terveys* (11):22-25.

Cacciatore, Raisa. 2006. Lapsen ja nuoren seksuaalisuus. Teoksessa Apter, D., L. Väisälä & K. Kaimola (toim.): *Seksuaalisuus*. Helsinki: Duodecim.

Cacciatore, Raisa. 2007. *Huomenna pannaan pussauskoppiin: eväitä tyttöinä ja poikana kasvamisen haasteisiin syntymästä murrosikään*. Piirroksia: Osmo Penna. Helsinki: WSOY. 399, [1] s.

Hakkarainen, Mari. 2009. Lapsen ja nuoren seksuaalisuus. *Perhehoito* 25(2):24-26.

Halonen, Kaisa. 2007. *Mieheksi kasvavien poikien kysymyksiä seksuaaliterveydestä*. Pro gradu -tutkielma, Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos, Helsingin yliopisto. 70 s.

Helminen, Tarja. 2001. Lapsen seksuaalisuus. *SLAL: Suomen lastenhoitoalan liiton julkaisu* 35(5):20-22.

Jokela, Kerttu. 2006. Det osynliga regnbågsbarnet på förskolan. *Lastentarha* 69(3):60-62.

Kinnunen, Saara. 2003. *Tytöt, pojat ja seksi: kuinka tuen lapsen seksuaalista kasvua*. 2. lisäp. 2003. Helsinki: Kirjapaja. 182 s.

Korteniemi-Poikela, Erja. 2002. Seksuaalisuuden portaat: lasten ja nuorten seksuaalisen kehityksen tukeminen. *Sairaanhoidaja* 75(11):30-33.

Kontula, Osmo et al. 2001. *Koululaisten tiedot seksuaaliterveydestä*. Väestötutkimuslaitos, Katsauksia, E; 11. Helsinki: Väestöliitto. 105, [6] s.

Kuure, Tapio, Mika Vuori & Mika Gissler (toim.). 2002. *Viattomuudesta vimmaan: lapsuudesta nuoruuteen -siirtymävaiheen tarkastelua*. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 25. Nuorisosiain neuvottelukunta, Nuora, Julkaisuja; 23. Nuorten elinolot - vuosikirja. Jyväskylä: Nuoris[ot]tutkimusverkosto. 139 s.

Lehtonen, Jukka. 2003. Heteronormativity in school space. *Lambda nordica* 9(1-2):94-103.

Lehtonen, Jukka. 2003. *Seksuaalisuus ja sukupuoli koulussa: näkökulmana heteronormatiivisuus ja ei-heteroseksuaalisten nuorten kertomukset*. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 31. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: Yliopistopaino; Nuorisotutkimusverkosto. 312 s.

Martsola, Riitta & Minna Mäkelä-Rönholm. 2006. *Lapsilta kielletty: kuinka suojella lasta mediatraumatilta*. Helsinki: Kirjapaja. 203 s.

Mustanoja, Maria. 2007. *Pojat ovat poikia, vai ovatko?: lasten sukupuolen moninaisuus äitiensä kertomana*. Pro gradu -tutkielma, kasvatustiede, Lapin yliopisto. 97 s.

Paju, Elina. 2004. Salaiset leikit: lasten leikkien ruumiillisuus. Teoksessa Piironen, Liisa (toim.): *Leikin pikkujättiläinen*. Helsinki: WSOY. s. 270-278.

Rautio, Marja-Leena & Ina Ihalainen. 2002. Sydänsuruista suuseksiin: koululaiset kysyvät seksistä. *Terveydenhoitaja* 35(6):22-23.

Sandnabba, N. K., P. Santtila, M. Wannäs & K. Krook. 2003. Age and gender specific sexual behaviors in children. *Child abuse & neglect* 27(6):579-605.

Santtila, Pekka, Kenneth N. Sandnabba, Malin Wannas & Katja Krook. 2005. Multivariate structure of sexual behaviors in children: associations with age, social competence, life stressors, and behavioral disorders. *Early child development and care* 175(1):3-21.

Tolonen, Tarja. 2001. *Nuorten kulttuurit koulussa: ääni, tila ja sukupuolten arkiset järjestykset*. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 10. Helsinki: Gaudeamus; Nuorisotutkimusverkosto. 303 s.

Wais, Mathias. 2001. Oikeus lapsuuteen - ihmisoikeus: kehitys seksuaalisuuteen: saattava kasvatus ja valitus. *Steinerkasvatus* (1):8-18.

4.8. Nuoret

Aaltonen, Sanna & Päivi Honkatukia. 2002. Kovat kimmat otsikoissa ja otsikoiden takana. Teoksessa Aaltonen, Sanna & Päivi Honkatukia: *Tulkintoja tytöistä*. Tietolipas; 187. Nuorisotutkimusverkosto & Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 27. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 207-223.

Aaltonen, Sanna & Päivi Honkatukia (toim.). 2002. *Tulkintoja tytöistä*. Tietolipas; 187. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 338 s.

Aho, Teija & Kaisa-Leena Ruohonen. 2002. *"Kuppa ja kuus muuta...": Kokkolan 8. luokkalaisten tiedot sukupuolitaudeista*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali- ja terveystieteiden koulutusohjelma, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. 38, [13] s.

Ahonen, Sanna & Tia Alosalo. 2001. *Sukupuoliteitse tarttuvat taudit ja niiden ehkäisy: 16-18 -vuotiaiden lukiolaisten tiedot ja kokemukset*. Päättötyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 47, [4] s.

Airaksinen, Saija, Taina Penttinen & Anna Puupponen. 2002. *Nuorten tiedot ja toiveet seksuaalisuudesta ja seksuaalikasvatuksesta: - kyselytutkimus yhdeksäsluokkalaisten kesken*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 84 s.

Ala-Reinikka, Sanna, Birgitta Luttinen & Emilia Törrönen. 2006. *Nuorten tiedot seksitaudeista: kartoituskyselyjen ja tietoiskutuntien pitäminen Haagan ammattikoulun opiskelijoille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 47, [12] s.

Ala-Reinikka, Sanna, Birgitta Luttine & Emilia Törrönen. 2006. *Osa 1: Nuorten tiedot seksitaudeista[Elektroninen aineisto]: kartoituskyselyt ja tietoiskutunnit Haagan ammattikoulun opiskelijoille; Osa 2: "Kiinnostaa kuin kilo kiviä": seksitaudit lisääntyvät, nuorten tiedot puutteelliset?*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. Julkaistu myös paperiversiona. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:stadia-1165932394-2> ; http://oa.doria.fi/:stadia_1165932394_2.pdf

Alatalo, Taija. 2002. *Menomimmat: 12-vuotiaiden tyttöjen vertaistukiryhmä naiseksikasvun tukena*. AMK-opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 44, [16] s.

Ala-Turkia, Tia, Daniela Illman & Janica Pynnönen. 2008. *7. luokkalaisten tyttöjen sukupuolitaudit ja tietämys niistä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. 35, [4] s.

Alkio, Paula (toim.), Tuulia Aho, Anna Kotiranta-Ainamo, Anne Pelander & Tuija Rinkinen. 2008. *Puhutaan seksuaalisuudesta*. [Helsinki]: Väestöliitto, VL-Markkinointi. 113 s.

Alasaari, Kirsi. 2005. Kahden sukupuolikulttuurin loukussa. *Nuorisotyö* 59(5):13-15.

Ali-Raatikainen, Anne (suom.). 2007. *Mitä kummaa minussa tapahtuu?*. Engl. alkuteos *What's happening to me?*. Kääntökirja. [Helsinki]: Sanoma Magazines Finland. 49, 39 s.

Anttila, Anna. 2001. Elämän kovuus ja rakkauden rajallisuus: varhaisnuorten kirjoituksia Koululainen-lehden ja Internetin keskustelupalstoilla. *Nuorisotutkimus* 19(2):21-35.

Anttila, Anna. 2004. Seksimarkkinoinnin vaikutus lasten ja nuorten asenteisiin. Teoksessa Anttila, Anna (toim.): *Lapsuuden muuttuva maisema: puheenvuoroja kulutuskuulttuurin seksualisoinnin vaikutuksista*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 284. Helsinki: Stakes. 63-77.

Anttila, Anna. 2004. Tyttöjen ja poikien käsitykset kaupallisesta seksistä. Teoksessa Kosunen, Elise & Maija Ritamo (toim.): *Näkökulmia nuorten seksuaaliterveyteen*. Helsinki: Stakes. s. 72-[81].

Anttila, Anna. 2004. The opinions of girls and boys on commercial sex. Teoksessa Kosunen, Elise & Maija Ritamo (toim.): *Näkökulmia nuorten seksuaaliterveyteen*. Helsinki: Stakes. s. 82.

Anttila, Anna. 2005. "Mulla se alko aina diskossa sillee jos tanssii sen kanssa." Varhaisnuorten diskot romanttisen kulttuurin näyttämö. Teoksessa Saarikoski, Helena (toim.): *Leikkikentiltä: lastenperinteen tutkimuksia 2000-luvulta*. Tietolipas; 208. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Anttila, Anna. 2006. Seurustelua leikin ja lemmen välissä. *Pirta* 45(2):8-11.

Apter, Dan. 2006. Parempaa seksuaaliterveyttä nuorille. *Kansanterveys* (7):12-13.

Autio, Minna & Petri Paju (toim.). 2005. *Kuluttava nuoruus*. Nuorten elinolot -vuosikirja; 2005. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 62. Nuorisosiain neuvottelukunta, Nuora, Julkaisuja; 32. [Helsinki]: Opetusministeriö; Nuorisotutkimusverkosto; Nuorisosiain neuvottelukunta; Stakes. 163 s.

Bildjuschkin, Katriina & Susanna Ruuholahti. 2008. *Seksiä vaatteet päällä*. Piirroksset: Paula Ervamaa. Helsinki: Tammi. 190 s.

Brandt, Pia et al. 2004. *Hei beibi, mä oon tulta!*: nuoren oma seksikirja. Piirroksset: Jussi S. Karjalainen. Helsinki: WSOY. 390 s.

- Cacciatore, Raisa et al. 2002. *Legopalikoista leopordikalsareihin: pojan matka mieheksi*. 3. p. Helsinki: Tammi. 256 s.
- Cacciatore, Raisa. 2005. Kasvun ja kehityksen aika - kiva opettaa kasvavalle ja kehittyvälle ja Seksuaalisuus. Teoksessa Peltonen, H. & L. Kannas (toim.): *Terveystieto tutuksi*. Opetushallitus.
- Cacciatore, Raisa & Samuli Koiso-Kanttila. 2008. *Pelastakaa pojat!*. Helsinki: Minerva. 344 s.
- Dahlvik, Henna & Emilia Niemelä. 2001. *Ymmärrä murkkua!*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysalan Kemi-Tornion ammattiopisto. 20 s. + liite.
- Elf, Tatiana Wenda. 2005. *"Sitä on niin vaikea selittää": nuorten tyttöjen näkemyksiä ja kokemuksia seksuaalisuudesta*. Pro gradu -tutkielma, Kristiina-instituutti, Helsingin yliopisto. 116 s.
- Elo, Erja. 2004. Nuorten seksuaaliterveys on heikentynyt: ehkäisyneuvontaa lisättävä. *Apteekkari* (5):26-27.
- Forsberg, Manne. 2005. *Kalun käyttöopas: johdatus rakkauteen, tunteisiin ja sukupuolielämään*. Suom. Outi Menna. Ruots. alkuteos *Kukbruk: en bok om kärlek, känslor och för unga killar och andra undrande*. Helsinki: WSOY. 179, [1] s.
- Hakkarainen, Mari. 2009. Lapsen ja nuoren seksuaalisuus. *Perhehoito* 25(2):24-26.
- Hast, Sanna & Anne Parkkinen. 2007. *"Mun elämä - miten siitä tuli näin vaikeaa?"*: nuorten huolenaiheita *Textari-Helpin valossa*. Pro gradu -tutkielma, mediakasvatus, Lapin yliopisto. 79 s.
- Hautala, Tero. 2003. Tietämättömyyttä vai onneen luottamista?. *Promo* (3):8-9.
- Heiskanen, Irma. 2008. Nettiporno nuorten selviytymiskeinona. *Psykologi* (7):18-19.
- Hillbom, Tanja. 2002. *Minihame, huivi vai neitsyystodistus?: ranskanmagherbilaisia musliminuoria identiteetin, perhearvojen ja sukupuolikulttuurin murroksessa*. Opinnäyte, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 118 s.
- Hiltunen, Anna-Maria. 2009. *Nuorten kondomin käyttö ja siihen yhteydessä olevat tekijät*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 30, [3] s.
- Hirvonen, Elviira. 2006. Nuorten tiedonjano kannustaa vapaaehtoisia. *Apuraportti* (2):18-19.
- Hjelm, Titus. 2002. *Passio: rakkauden, seksin ja seurustelun filosofiaa nuorille*. Kuvitus: Sari Airola. Helsinki: Tammi. 128 s.
- Holopainen, Katja. 2002. Kertokaa nuorille seksistä - mutta koputtakaa ensin ovelle. *Lapsen maailma* 61(3):34-36.
- Huotari, Tuula & Anne-Mari Karjalainen. 2003. *TV:n naiskuva ja naiseksi kasvaminen: helsinkiläisten 14-17-vuotiaiden tyttöjen kokemuksia*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 48 s.
- Hyry, Laura & Leena Tuisku. 2001. Viekö virta vai ohjaako omatunto?: näkökulmia Pohjois-Suomen yläasteikäisten tyttöjen kulttuuriin. Pro gradu -tutkielma, kasvatustiede, Lapin yliopisto. 79 s.
- Hämäläinen, Paula & Noora Nironen. 2004. *Tytöstä naiseksi: Tyttöjen tupa -projekti Tolkunpaikassa*. AMK-opinnäytetyö, fysioterapian koulutusohjelma, Mikkelin ammattikorkeakoulu. 40, [6] s.
- Högbacka, Anna Leena. 2008. Nuori ei osaa soveltaa seksitietouttaan: Väestöliitto kehittää uusia

lähestymistapoja ja tuottaa kasvatusmateriaalia. *Opettaja* 103(12-13):10-11.

Höppner, Jürgen & Michael Hübner. 2001. *Eka kerta*. Suom. Anne Leu. Piirroket: Peter Gundlach. Saks. alkuteos *Das erste Mal*. [Keuruu]: Aika. 151 s.

Ikonen, Emma. 2003. *Kuiskuttelusta keskusteluksi - arvailuista ja luuloista tiedoksi: analyysi nuorten tiedontarpeesta seksuaalisuuteen liittyen*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 50, [1] s.

Jakonen, Hanna. 006. *"Mä oon nuori ja poikanen": kehitysvammainen nuori, nuoruuden kehityshaasteet ja niihin vastaaminen*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 93 s.

Jason, Daniel & Olli-Pekka Tillman. 2004. *Peruskoulun seksuaalikasvatuksen sisältö, toteuttajat ja menetelmät: kartoittava kysely kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisten toiveista ja odotuksista*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 51, [16] s.

Jokinen, Minna, Katri Oja & Anneli Sivula. 2004. *"Nuorten seksuaalinen hyvinvointi": valistusmateriaalikansio nuorille*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 36 + 5 s.

Junttanen, Paula, Suvi Länsisalmi & Jihanna Stevens. 2004. *Nuorten intersukupuolisten kokemuksia seksuaaliterveyspalveluiden asiakkuudesta*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 48 s.

Järvi, Ulla & Dan Apter. 2004. Väestöliiton ylilääkäri Dan Apter kysyy: onko nuorten seksistä tulossa extreme-laji?. *Suomen lääkirlehti* 59(15-16):1618-1619.

Kaasalainen, Hanna. 2001. *Moninaisia kohtaamisia: kirjanen nuoren seksuaalisuuden kohtaamisesta*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Laurea-ammattikorkeakoulu. 82 s. + kirjanen 31 s.

Kajantie, E., P. Hovi, K. Räikkönen, A. K. Pesonen, K. Heinonen, A. L. Järvenpää, J. G. Eriksson, S. Strang-Karlsson & S. Andersson. 2008. Young adults with very low birth weight: leaving the parental home and sexual relationships - Helsinki study of very low birth weight adults. *Pediatrics* 122(1):e62-72.

Kaltiala-Heino, R., M. Rimpelä, A. Rissanen & P. Rantanen. 2001. Early puberty and early sexual activity are associated with bulimic-type eating pathology in middle adolescence. 2001. *The journal of adolescent health* 28(4):346-352.

Kaltiala-Heino, R., E. Kosunen & M. Rimpelä. 2003. Pubertal timing, sexual behavior and self-reported depression in middle adolescence. 2003. *Journal of adolescence* 26(5):531-545.

Karvonen, Sakari (toim.). 2006. *Onko sukupuolella väliä?: hyvinvointi, terveys, pojat ja tytöt*. Nuorisotutkimusverkosto & Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 71. Nuorten elinolot -vuosikirja. Helsinki: Stakes. 148 s.

Kelo, Milla. 2004. *8.-luokkalaisten seksuaalitetous sekä toiveet ja mielipiteet koulun seksuaalikasvatuksesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 57, [10] s.

Keltanen, Marika. 2008. *Tyttöjen käsityksiä ja kokemuksia seksistä, seurustelusta ja keskustelusta seksuaaliterveysklinikan terveydenhoitajan kanssa*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali- terveys, ja kasvatusalan koulutusohjelma. 80 s. Luettavissa myös verkossa:

http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Lisatyt/daefc2_Helsinki_Keltanen_08.pdf

Kesävuori, Saara et al (toim.). 2003. *Yleensä siitä on selvitty: selviytymisopas murrosikää lähestyvän lapsen vanhemmalle*. Helsinki: Mannerheimin lastensuojeluliitto. 26 s.

- Ketonen, Sari & Paula Liski. 2005. *Seksuaalisuuden herättämät tunteet nuorissa*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea-ammattikorkeakoulu. 37, [4] s.
- Kettunen, Liisa. 2001. *Kyllä vai ei: murrosikäisestä aikuiseksi*. Perhesuunnittelu 2000-hanke. Helsinki: WSOY. 109 s.
- Kippola, Eija & Tarmo Risunen. 2006. *"Jos ei ole kortsua, niin sitte hommataan sellane!": havaintoja nuorten HIV-tietoudesta ja suhtautumisesta kondomin käyttöön*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stafia. 54, [14] s.
- Kivikangas, Satu. 2005. *"Ensin ihastumiseksi, sitten rakastumiseksi ja lopulta seksuaaliseksi": kartoitus valmentavassa koulutuksessa opiskelevien kehitysvammaisten nuorten seksuaalitietämyksestä, seksuaalitiedon lähteistä sekä heidän seksuaaliterveyteensä vaikuttavista tekijöistä*. Pro gradu -tutkielma, Erityiskasvatuksen laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne. 1 filmikortti. 90, [12] s.
- Kokotti, Mirjami, Henna Listokorpi & Pia Pallari. 2004. *Tapiolan 13-17 vuotiaiden nuorten seksikäyttäytyminen*. Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu. 15 s.
- Kontula, Osmo. 2003. Trends in teenage sexual behaviour, pregnancies, sexually transmitted infections and HIV infections in Europe. Teoksessa *Reproductive health behavior of young Europeans*. Volume 1. Population studies; 42. Strasbourg: Council of Europe Publishing, Council of Europe. s. 77-137.
- Kontula, Osmo. 2004. Trends in teenage sexual behavior and births in Europe. *Yearbook of population research in Finland* 40:133-151.
- Kontula, Osmo. 2006. Hallazgos sobre la conducta sexual juvenil, los embarazos y los nacimientos en Europa: el rol de la educación y la información en la salud sexual (Findings in sexual behavior, pregnancies and births among young people in Europe: the role of education and information on sexual health). Teoksessa Barrientos, Jaime (toim.): *Construyendo una agenda temática en sexualidad*. Chile: Universidad Católica del Norte. s. 29-61.
- Korteniemi-Poikela, Erja. 2001. Nuorten seksissä tunne on tärkein. *Terveydenhoitaja* 34(3):30.
- Kosunen, E., R. Kaltiala-Heino, M. Rimpelä & P. Laippala. 2003. Risk-taking sexual behaviour and self-reported depression in middle adolescence -a school-based survey. *Child: care, health and development* 29(5):337-344.
- Kosunen, Elise & Maija Ritamo (toim.). 2004. *Näkökulmia nuorten seksuaaliterveyteen*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 282. Helsinki: Stakes. 199 s.
- Kuokkanen, Eeva. 2007. *Seurustelusuhteiden muotoja ja kolmansia osapuolia: etnografia viiden nuoren meksikolaismiehen kokemuksista*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 95 s.
- Kuortti, M. & E. Kosunen. 2009. Risk-taking behaviour is more frequent in teenage girls with multiple sexual partners. *Scandinavian journal of primary health care* 27(1):47-52.
- Kuronen, Maria. 2006. Vaativa seksi vaurioittaa nuorta. *Kansanterveys* (7):16-17.
- Kuure, Johanna. 2006. *Tornion Suensaaren yläkoulun yhdeksäsluokkalaisten nuorten kokemuksia ja odotuksia koulunsa seksuaalikasvatuksesta*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 45 s. Luettavissa verkossa: <http://www.tokem.fi/kirjasto/opinnaytetyot/>
- Kuure, Tapio, Mika Vuori & Mika Gissler (toim.). 2002. *Viattomuudesta vimmaan: lapsuudesta nuoruuteen -siirtymävaiheen tarkastelua*. Nuorten elinolot -vuosikirja. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 25. Nuorisosaian neuvottelukunta, Nuora, Julkaisuja; 23. Jyväskylä: Nuoris[otutkimus]verkosto. 139 s.

Laaksonen, Elina & Joanna Pöysti. 2007. *Nuorten seksuaaliterveys: tunteet ja seurustelu*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea-ammattikorkeakoulu. 26 s.

Laine, Sari. 2004. "Nuoria pitäisi valistaa seksuaalirikoksista, siinä missä liikenteestäkin": vuoden poliisi Marja Vuento. *Poliisi ja oikeus* 75(2):4-6.

Lanu, Anne, Katja Olenius, Minna Rusila & Tiina Wahlfors. 2003. *Nuoruuspuiston hämärässä: Lahden Lyseon yläasteen kahdeksaluokkalaisten toiveita ja kokemuksia seksuaaliopetuksesta - projekti*. AMK-opinnäytetyö, terveydenhoitaja, Diakonia-ammattikorkeakoulu. Myös verkkojulkaisuna. 48 s.

Laukkanen, Marjo. 2001. *Regina, pornografiaa nuorille naisille?: naisen seksuaalisuuden representaatioita ja diskursseja Reginassa vuosina 1959, 1969, 1979, 1989, 1999 ja 2000*. Pro gradu -tutkielma, Tiedotusopin laitos, Tampereen yliopisto. 101, [6] s.

Laukkanen, Marjo. 2004. Kaapitetut: seksuaalinen suuntautuminen nuorten nettikeskusteluissa. *Tiedotustutkimus* 27(3):49-62.

Lavikainen, H. M., T. Lintonen & E. Kosunen. 2009. Sexual behavior and drinking style among teenagers: a population-based study in Finland. *Health promotion international* 24(2):108-119.

Lehtinen, Tiina & Ismo Lehtinen. 2007. *Mikä mättää?: murrosiän muutokset kotona ja koulussa*. Piirrookset: Marianne Laune. Helsinki: Edita.

Lehtonen, Jukka. 2002. Ei-heteroseksuaaliset nuoret työssä ja asevelvollisuutta suorittamassa. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. Julkaistu myös elektronisena. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 65-76.

Lehtonen, Jukka. 2002. Kaapissa avoimesti ja piilossa julkisesti: ei-heteroseksuaaliset nuoret naiset kertovat ja vaikenevat seksuaalisuudestaan. Teoksessa Aaltonen, Sanna & Päivi Honkatukia: *Tulkintoja tytöistä*. Tietolipas; 187. Nuorisotutkimusverkosto & Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 27. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 148-165.

Lehtonen, Jukka. 2002. Non-heterosexual young people at work and in the military service. Teoksessa *Sexual and gender minorities in worklife*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 52-61.

Lehtonen, Jukka. 2003. Ei-heteroseksuaaliset nuoret heteronormatiivisessa koulussa. Teoksessa Lahelma, Eluna & Tuula Gordon (toim.): *Koulun arkea tutkimassa: yläasteen erot ja erilaisuudet*. Helsingin kaupungin opetusviraston julkaisusarja, A; 1:2002. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Helsingin kaupungin opetusvirasto. s. 115-124.

Lehtonen, Jukka. 2003. Heteronormatiivisuus sulkee nuorten mahdollisuuksia. *Naistutkimus* 16(2):71-75.

Lehtonen, Jukka. 2003. *Seksuaalisuus ja sukupuoli koulussa: näkökulmana heteronormatiivisuus ja ei-heteroseksuaalisten nuorten kertomukset*. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 31. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Yliopistopaino; Nuorisotutkimusverkosto. 312 s.

Lehtonen, Jukka. 2006. Seksuaalisuuden ja sukupuolten moninaisuus koulun käytännöissä ja nuorten elämässä. Teoksessa Asikainen, Eija (toim.). *Pysätyskuvia: sukupuoli ja seksuaalisuus nuorten elämässä ja koulun arjessa*. Joensuu: Joensuun yliopisto. s. 49-64.

Lehtonen, Jukka. 2007. Koulukokemukset pohjana ei-heteroseksuaalisten nuorten uranvalinnoille. *Kasvatus* 38(2):144-153, 186.

Leppänen, Airi. 2005. Väestöliitto herättelee kansalaistoimintaa Viipurissa. *Promo* (5):41.

- Leppä, Heli. 2006. Tuutin täydeltä seksiä. *Mielenterveys* 45(6):9-11.
- Liikka, Jyrki. 2003. *Sexpack: tosi pojan ylä- ja alapäälle*. Kuvitus: Jii Roikonen. Helsinki: Otava. 152 s.
- Linjama, Annukka, Teija Niemelä & Sanna Savela. 2005. *Hedelmättömyys ja siihen johtavat riskitekijät: tietokysely 16-20 -vuotiailla nuorilla*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 64, [8] s.
- Listokorpi, Henna. 2007. *Nuorten seksuaaliterveys ja media*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea-ammattikorkeakoulu. 39, [6] s.
- Luomala, Raine, Sari-Anne Määttä & Katja Ritaniemi. 2005. *Asiaa rakkaudesta ja vähän muustakin: report of making a product = About love and other things*. AMK-opinnäytetyö, degree programme in social services, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 31 s.
- Makkonen, Katri & Elise Kosunen. 2004. Nuorten seksuaaliterveyspalvelujen erityispiirteitä. Teoksessa Kosunen, Elise & Maija Ritamo (toim.): *Näkökulmia nuorten seksuaaliterveyteen*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 282. Helsinki: Stakes. s. 85-92.
- Malinen, Jari. 2006. Peruskoulun yhdeksäsluokkalaisten käsityksiä seksuaalivähemmistöistä. *Nuorisotutkimus* 24(1):18-24.
- Mannonen, Paula. 2003. Aikuisten poissaolo näkyy nuorten seksiriskeissä. *Promo* (3):4-7.
- Martens, Tomas von. 2001. Projektet "Sexsnack": skolans sexualundervisning förnyas sig. *Folkhälsan* (1):30-31.
- Martikainen, Liisa (toim.). 2007. *Minä: nuori mies*. Piirroket: Silva Kuha. [Kuopio]: Unipress. 175, [1] s.
- Martikainen, Liisa (toim.). 2007. *Minä: nuori nainen*. Piirroket: Silva Kuha, [Kuopio]: Unipress. 159, [1] s.
- Matilainen, Susanna & Jaana Mäki. 2009. *Nuorten miesten seksuaalikäyttäytyminen* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 161,3 KB, 58 s.
- Matveinen, Mari, Maarit Toivonen & Heli Väisänen. 2003. *Mitä nuoret odottavat?: seksuaaliterveyden edistämisen tarpeita nuorten näkökulmasta*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 76 s.
- Minkkinen, Sanna & Mirkka Salonen. 2003. *Seksi, seurustelu ja väkivalta parisuhteessa: kysely Myyrmäen yläasteen 9.-luokkalaisille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Laurea-ammattikorkeakoulu. 56, 7 s.
- Mustonen, Johanna & Marjo Säkkinen. 2001. *Nuorten seksuaalitetous, -asenteet sekä -kokemukset: kyselytutkimus Rovaniemen maalaiskunnan 9. -luokkalaisille*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysalan koulutusohjelma, Rovaniemen ammattikorkeakoulu. 36, [7] s.
- Myllymäki, Jenni & Katri Virtanen. 2006. *Kohti avointa seksuaalisuuskeskustelua: ryhmäkodin nuorten näkemyksiä ja kokemuksia seksuaalisuudesta*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 84 s.
- Männistö, Tiina. 2003. *Haluathan tulla todelliseksi naiseksi?: naisruumiin tuottaminen Suomessa ilmestyneissä nuoren naisen oppaissa 1890-1972*. Historian laitoksen julkaisuja; 63. Turku: Turun yliopisto. 300 s.
- Nikula, M., P. Koponen, E. Haavio-Mannila & E. Hemminki. 2007. Sexual health among young adults in

- Finland: assessing risk and protective behaviour through a general health survey. *Scandinavian journal of public health* 35(3):298-305.
- Nissinen, Teija. 2009. Tytöt ja porno - yleinen poikkeus. *Psykologia* 44(1):54-56.
- Nitovuori, Liisa-Maria (toim.). 2001. *Upea minä -tyttöprojekti*. Helsinki: Setlementtinuorten liitto. 124 s.
- Nuikka, Miia. 2005. "Pitää uskaltaa puhua": Ugandassa haasteena lasten seksuaaliterveys. *Apuraportti* (2):12-14.
- Nuutinen, Anu. 2004. *Siveellisyyttä, vastuullisuutta, vapautta, kohtaloa ja rakkautta: tyttöjen seksuaalisuus ja sukupuolimoraali nuortenpalstan kirjoituksissa*. Pto gradu -tutkielma, Terveystieteen laitos, Tampereen yliopisto. Mös verkkojulkaisuna. 77, [4] s.
- Näre, Sari. 2005. *Styylaten ja pettäen: luottamuksen ongelma ja postindividualismi nuorten sukupuolikulttuurissa*. Nuorisotutkimusverkosto & Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 49. Helsinki: Yliopistopaino. 229 s.
- Näsi, Kaarina. 2006. *Tytöt mainosten harhamaassa*. AMK-opinnäytetyö, viestinnän koulutusohjelma, Laurea-ammattikorkeakoulu. 47, [13] s.
- Oinas, Elina. 2001. *Making sense of the teenage body: sociological perspectives on girls, changing bodies and knowledge*. Väitöskirja, Åbo Akademi. Tiivistelmä ja 4 eripainosta. Åbo: Åbo Akademi University Press. 241, [12] s.
- Ojanlatva, Ansa. 2003. Sallitaanko nuorten kasvaa seksuaalisesti?: kysymyksiä ja vastauksia. *Takiainen* (1):14-21.
- Pakkanen, Johanna. 2005. "Day by day by day": kaksostaminen, heteromelankolia ja pois paketoitu suru elokuvassa Nuori naimaton nainen. *Lähikuva* (1):56-59.
- Palomäki, Pauliina. 2003. *"Homompi homma": kahden Pohjois-Pohjanmaalaisen yhdeksännen luokan oppilaiden käsityksiä ja mielipiteitä seksuaalisista vähemmistöistä*. Haapavesi: Humanistinen ammattikorkeakoulu, Haapaveden yksikkö. 86 s.
- Partanen, Elli & Varpu Räisänen. 2002. *Raskaus vai väärä hälytys? Abortti vai synnytys?: sähköistä tietoa nuorille abortista*. Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu [sarja]. Lappeenranta: Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu. 42 s. + CD-ROM -levy
- Pitkänen, Anna-Kaisa. 2002. Seksistä saa puhua. *Yliopisto* 50(18):20-21.
- Polvinen, Henni & Ilona Ruokolainen. 2006. *Viiden lukioikäisen nuoren kokemuksia saamastaan seksuaalikasvatuksesta, sukupuolitauti- ja ehkäisytietoudestaan ja toteutetusta ohjaustilanteesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Lahden ammattikorkeakoulu. 40, [20] s.
- Puuronen, Anne & Raili Välimaa (toim.). 2001. *Nuori ruumis*. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 23. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto; Gaudeamus. 232 s.
- Puuronen, Vesa (toim.). 2001. *Youth on the threshold of 3rd millennium*. Karjalan tutkimuslaitoksen julkaisuja; 130. Joensuu: Joensuun yliopisto. 219 s.
- Puustinen, Marja. 2007. Onks tää normaali?: MLL:n Lasten ja nuorten puhelin soi poikien hätää. *Opettaja* 102(16):44-45.
- Pöllänen, Anna-Kaisa & Eveliina Rissanen. 2008. *Yläkoululaisten tiedot ja tiedonhankintamenetelmät seksuaaliterveydestä: kyselytutkimus Rääkkylän ja Uimaharjun yläkoulujen 9.-luokkalaisille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 59, [20] s.

- Ravila, Riitta & Erja Poikela-Korteniemi. 2001. Nuori tarvitsee luotettavan aikuisen tukea. *Terveydenhoitaja* 34(3):26-27.
- Reinikainen, Riikka. 2002. *Nuorten seksuaalisuuteen kasvaminen: tutkimus yläasteen seksuaalikasvatuksesta ja sen arvopohjasta nuorten seksuaalisen kasvun tukijana*. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteen laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 140 s.
- Rinkinen, Hanne-Riikka. 2003. *9. -luokkalaisten ajatuksia seurustelusta*. Kasvu-projekti. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Laurea-ammattikorkeakoulu. 39, [2] s.
- Ruhanen, Elina. 2004. Seksiä seksiä seksiä!!!. *Kuluttaja* 38(8):18-21.
- Ruuhilahti, Susanna. 2005. Nuoret ja seksi - oikeuksia vaiko ainoastaan velvollisuuksia?. *Nuorisotutkimus* 59(5):16-18.
- Ruuhilahti, Susanna. 2005. Seksuaalisuus on kreisiä. *Pippuri* (8-10):5.-
- Ruuhilahti, Susanna. 2005. Seksuaalisia oikeuksia metsästävässä. *Takiainen* (3):10-14.
- Ruuska, J., R. Kaltiala-Heino, A. M. Koivisto & P. Rantanen. 2003. Puberty, sexual development and eating disorders in adolescent outpatients. *European child & adolescent psychiatry* 12(5):214-220.
- Ruutu, Petri. 2006. Tavoitteena koordinoitu seksuaaliterveyskasvatus. *Kansanterveys* (7):3.
- Saarikoski, Helena. 2002. Mistä on huonot tytöt tehty?. *Nuorisotutkimus* 20(2):76-78.
- Saarni, Samuli. 2007. "Neitsyystutkimus" - nuoren tytön hengenpelastus vai intimitetin loukkaus?. *Suomen lääkirilehti* 62(35):3090-3091.
- Salonen, Marko. 2005. *Hiljainen heteroseksuaalisuus?: nuoret, suojaikäraja ja itsemäärääminen*. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Tampere: Tampere University Press. 296 s.
- Simon, Bertha. 2002. *Teenage pregnancies in Namibia*. AMK-opinnäytetyö, Degree Programme in Nursing, Laurea Polytechnic. 34 s.
- Soisalo, Raul. 2008. Perheen nuoret ja seksi. *Perheterapia* 24(1):47-51.
- Sorvastö, Petra. 2004. *Yhdeksäsluokkalaisten nuorten ajatuksia ja mielikuvia seksuaalisesta riskikäyttäytymisestä*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan koulutusohjelma. 61 s.
- Tervola, Marjut. 2009. Uganda: kilpailu teinitytöistä. *Kehitys* (1):44-45.
- Tilus, Sirkka. 2007. Tietoa seksistä ja päihteistä siivousta vastaan. *Avun maailma* (1):14-15.
- Tirroniemi, Jonna. 2008. *Nuorten HIV-tietous ja asenteet*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Rovaniemen ammattikorkeakoulu. 44, 21 s.
- Van Munching, Philip. 2006. *Teinitytön kasvatusopas : pojat nostavat sinut jalustalle (kurkkiakseen mekkosi alle)*. Suom. Katriina Luotonen. Engl. alkuteos *Boys will put you on a pedestal (so they can look up your skirt): a dad's advice for daughters*. Helsinki: Readme.fi. 183 s.
- Varanka, Jouni & Anna Seligson. 2007. *Sukupuoli ja nuoret - eväitä käytännön työhö: konferenssiraportti*. ANP; 737. [Kööpenhamina]: [Pohjoismaiden ministerineuvosto]. 82 s.
- Vartio, Pilvi & Tiina Vuolteenaho. 2008. *"Kun mä juttelen tytön kanssa, tuntuu että mä muuttusin*

mukavemmaksi ku normaalisti.": mitä 13-15 -vuotiaat nuoret ajattelevat ja puhuvat seksuaalisuudesta. Pro gradu -tutkielma, Opettajankoulutuslaitos, Jyväskylän yliopisto. 139 s.

Vihervuori, Johanna. 2002. *Stretch-farkkuja ja napatoppeja: tyttöjen pukeutuminen 2000-luvun alussa - siveetöntäkö?*. Pro gradu -tutkielma, Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos, Helsingin yliopisto. Saatavana myös mikrokorttina. 77 s. + liitteet.

Vohlonen-Córdova, Anna. 2001. *Naiset ja nuoret Saharan eteläpuolisessa Afrikassa*. Väestötietosarja; 9. Helsinki: Väestöliitto. 24 s.

Yesilova, Katja. 2001. Sukupuolittunut seksuaalikasvatus. *Sosiologia* 38(3):192-204.

Ypyä, Kati. 2008. *Pojat ja seksuaaliterveys: ammattiopiston 15-17 vuotiaiden poikien tiedot seksuaalisuudesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Luettavissa verkossa: <http://www.tokem.fi/kirjasto/opinnaytetyot/>

Yrjänheikki, Henna & Helen Narusing. 2009. *"Olemme olleet aika vähäsanaisia ko. asioiden suhteen"* [Elektroninen aineisto]: *ammattiopiston nuorten käsityksiä seksuaalikasvatuksesta - kokemuksia ja toiveita vanhempien antamasta seksuaalikasvatuksesta*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 686,9 KB, 49 s.

Zilliacus, Malou. 2008. Sexualundervisningen då och nu. *Folkhälsan 2008: ungdomsbilaga*, s. 10-13.

4.9. Ikääntyneet ja vanhukset

Dieckmann, Maijaliisa & Lauri Kantele. 2005. *Rohkea nainen: viisautta ja pitkää ikää*. 2. lisäp. 2006. Klaukkala: Recallmed. 140 s.

Elomaa, Ulla & Heini Rusila. 2007. *"Voi luoja kun sä lemme loit ja loit viel ketä lempii"* [Elektroninen aineisto]: *palvelutalossa asuvien ikääntyvien henkilöiden käsityksiä seksuaalisuudesta ja sen mahdollistumisesta siellä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Lahden ammattikorkeakoulu. 34, [5] s.

Gardemeister, Anne. 2002. *Vanhan rakkaus: myöhäisen iän rakkaus ikääntyneiden omien kertomusten mukaan*. Pro gradu -tutkielma, Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos, Tampereen yliopisto. 90, [4] s.

Haavio-Mannila, Elina & Kontula, Osmo. 2007. Seksuaalinen aktiivisuus ikääntyessä. *Gerontologia* 21(2): 67-79, 118.

Heinonen, Marjut, Katri Lampinen & Susanna Nurmeksela. 2008. *Ikääntyvien asiakkaiden seksuaalioikeuksien toteutuminen pitkäaikaishoidossa hoitajien kokemana* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 449 KB, 82 s.

Hämäläinen, Taina, Sari Räsänen & Helena Kangasniemi. 2004. *Mies, ikä ja seksi*. Seksuaalisuus elämänvoima -projekti. Invalidiliiton julkaisuja, O; 21. Rovaniemi: Invalidiliitto, Lapin kuntoutuskeskus. 26 s.

Hänninen, Jorma. 2006. Vanhan miehen ruumis ja hegemoninen maskuliinisuus. *Gerontologia* 20(2):67-74, 112.

Isoniemi, Sanna & Tuula Yypänaho. 2007. *"Sulaa se sokeri vanhankin suussa": Hoitajien suhtautuminen*

vanhusten seksuaalisuuteen. Opinnäytetyö, lähihoitaja, Oulaisten ammattiopisto. 17, [5] s.

Jaakkola, Hanna & Anne Soidinmäki. 2001. *Vanhustyöntekijöiden asenteet vanhusten seksuaalisuuteen*. Opinnäytetyö, Sosiaalialan koulutusyksikkö, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 44 s. Luettavissa verkossa: <http://www.tokem.fi/kirjasto/opinnaytetyot/>

Kaipia, Antti & Teuvo Tammela. 2009. Ikääntyvän miehen seksuaalisuus ja sen häiriöt. *Duodecim* 125(10):1119-1124.

Kanerva, Eva. 2004. *Rakkauteen luodut, arvokkuuteen oikeutetut: kirkon työntekijöiden näkemykset ja kokemukset seksuaalisuuden käsittelemisestä ikääntyneiden sielunhoidossa*. Opinnäyte, käytännöllinen teologia, Helsingin yliopisto. 212 s.

Kanerva, Eva. 2005. *Kelpaanko enää sinulle halattavaksi, rakastettavaksi?: kirkon työntekijöiden näkemykset ja kokemukset seksuaalisuuden käsittelemisestä ikääntyneiden sielunhoidossa*. Lisensiaattitutkimus, käytännöllinen teologia, Helsingin yliopisto. 217 s.

Kangasniemi, Helena. Sari Räsänen & Taina Hämäläinen. 2004. *Nainen, ikä ja seksi*. Seksuaalisuus elämänvoima -projekti. Invalidiliiton julkaisuja, O; 20. Rovaniemi: Invalidiliitto, Lapin kuntoutuskeskus. 22 s.

Konttinen, Hanna-Liisa. 2001. *Ikääntyminen ja seksuaalisuus*. Kuvitus ja taitto: Päivi Karjalainen. Helsinki: Väestöliitto. 28, [2] s.

Kontula, Osmo. 2003. Seksuaalikäyttäytyminen. Teoksessa Heikkinen, Eino & Taina Rantanen (toim.): *Gerontologia*. Helsinki: Duodecim. s. 220-236.

Kontula, Osmo. 2009. Ikäihmistenkin seksielämä on aktiivista ja tyydyttävää. *Duodecim* 125(7):749-756.

Kontula, Osmo & Elina Haavio-Mannila. 2009. The impact of aging on human sexual activity and sexual desire. *Journal of sex research* 46(1):46-56.

Kurri, Helén. 2005. Sex efter sextio. *Marthabladet* 103(1):16-17.

Larva, Leena & Heikki Takala. 2004. *Ikimies*. Helsinki: Otava. 240 s.

Lyyra, Tiina-Mari, Aila Pikkarainen & Pirjo Tiikkainen (toim.). 2007. *Vanheneminen ja terveys*. Hoitotieto. Helsinki: Edita. 267 s.

Mäkinen, J. I., A. Perheentupa, O. T. Raitakari, M. Koskenvuo, P. Pöllänen, J. Mäkinen & I. Huhtaniemi. 2007. Sexual symptoms in aging men indicate poor life satisfaction and increased health service consumption. *Urology* 70(6):1194-1199.

Ojanlatva, A., H. Helenius, K. Jokinen, J. Sundell, J. Mäkinen & P. Rautava. 2004. Sexual activity and background variables among Finnish middle-aged women. *American journal of health behavior* 28(4):302-315.

Ojanlatva, A., J. Mäkinen, H. Helenius, K. Korkeila, J. Sundell & P. Rautava. 2006. Sexual activity and perceived health among Finnish middle-aged women. *Health and quality of life outcomes* 10(4):29.

Pankarinkangas, Kirsi. 2004. Rakkautta, kumppanuutta, hoivaa vai vaivaa?: leskien uudelleenavioituminen keski-ikässä ja vanhuudessa. *Gerontologia* 18(4):266-273, 294.

Piironen, Esko & Jan Wiklund. 2008. *Pappi vai lääkäri*. Kauniainen: Perussanoma. 143 s.

Pukkala, Tuula. 2006. *Millaiset avioliitot kestävät?: pitkässä parisuhteessa eläneiden käsitykset pysyvän avioliiton avaimista*. Acta Universitatis Lapponiensis; 106. Väitöskirja, Lapin yliopisto. Rovaniemi: Lapin

yliopisto. 267 s.

Rautasalo, Eija. 2008. Hoitotyön ammattilaisten näkemyksiä ikääntyvien ihmisten seksuaalisuuteen: lectio praecursoria. *Gerontologia* 22(4): 9. artikkeli.

Regina, Tanja, Mari Regina-Niva & Kaisa Suomela. *Vanhusten seksuaalisuus*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, Kemi-Tornion ammattiopisto. 20 s., 2 liit. 2002.

Scott-Moncrieff, Christina. 2002. *Luonnollista terveyttä 50+: nauti elämästä, elä terveemmin, vanhene kauniisti*. Suom. Raija Viitanen. Engl. alkuteos *Natural health at 50+*. Karkkila: Kustannus-Mäkelä. 192 s.

Simonen, Olli et al (toim.). 2001. *Elä hyvin, vanhene viisaasti: ehkäise sairaudet oikeilla elämäntavoilla*. Pohjautuu julkaisuun *Looking after your body*. [Helsinki]: Valitut palat. 416 s.

Sulkava, Raimo, Pertti Riihelä & Olli-Pekka Ryyänen (toim.). 2006. *Atsalea kukkii jälleen: juttuja muistamattomuudesta ja vanhenemisesta*. Helsinki: Alzheimer-säätiö, Helsingin Alzheimer-yhdistys. 109, [3] s.

Vakimo, Sinikka. 2001. *Paljon kokeva, vähän näkyvä: tutkimus vanhaa naista koskevista kulttuurisista käsityksistä ja vanhan naisen elämäkäytännöistä*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 818. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 368 s.

Virtanen, Jukka. 2001. Seksuaalinen mielihyvä on tärkeä osa ikääntyvän ihmisen hyvinvointia. *Novartis news* (1):18-21.

Vuorinen, Jarmo. 2006. Seksuaalisuus kuuluu myös vanhoille ja vammaisille. *Mielenterveys* 45(6):30-31.

4.10. Vammaiset ja vammautuneet

Ahopelto, Päivi. 2004. *Selkäydinvamma, mies ja seksuaalisuus*. Invalidiliiton julkaisu, O; 24. Helsinki: Invalidiliitto. 29 s.

Ahopelto, Päivi. 2004. *Selkäydinvamma, nainen ja seksuaalisuus*. Invalidiliiton julkaisu, O; 25. Helsinki: Invalidiliitto. 29 s.

Ahponen, Helena. 2008. *Vaikeavammaisen nuoren aikuistuminen: yksilöllinen ja erilainen elämäntyyli*. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuksia; 94. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: Kelan tutkimusosasto. 244 s.

Ala-Ilomäki, Kati. 2004. Kun tabu kohtaa tabun. *Sosiaaliturva* 92(7):8.

Alatalo, Kaisa. 2002. *Hoitajien kokemuksia kehitysvammaisten seksuaalisuudesta: haastattelut kehitysvammalaitoksissa*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 17, [5] s.

Dahlberg, A., H. T. Alaranta, H. Kautiainen & M. Kotila. 2007. Sexual activity and satisfaction in men with traumatic spinal cord lesion. *Journal of rehabilitation medicine* 39(2):152-155.

Haavisto, Riikka. 2001. Asenteet kehitysvammaisten seksuaalisuutta kohtaan muuttumassa. *Sosiaalityöntekijä* (6):23.-

- Halonen, Päivi. 2007. *Omaehtoinen vai vaillinainen naiseus: vammaisen naisen kokemuksia kehosta, ulkonäöstä ja seksuaalisuudesta*. Pro gradu -tutkielma, sosiaalityö, Turun yliopisto. 95 s.
- Helama, Siru. 2005. *Pidän huolta itsestäni: opas erityisryhmien käyttöön*. Harava-projekti. Opas on sovellus Lasten turvataito -kasvatusaineistosta. [Helsinki]: Suomen kuntaliitto; Lastensuojelun keskusliitto. 36 s.
- Hellgren, Carina. 2001. Sexualitet - en rättighet för alla. *Ad lucem* 94(2):18-20.
- Hirvonen, Minna, Anna Olin & Nelli Peltola. 2004. *Ehkäisy- ja sukupuolivalistus kehitysvammaisille- ja erityisnuorille*. Opinnäytetyö, vammaistyön koulutusohjelma, Sisälähetysseuran oppilaitos. 16, [10] s.
- Huttunen, Petri. 2008. Precis som alla andra. *Folkhälsan, 2008: ungdomsbilaga*, s. 28-31.
- Jakonen, Hanna. 2006. *"Mä oon nuori ja poikanen": kehitysvammainen nuori, nuoruuden kehityshaasteet ja niihin vastaaminen*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 93 s.
- Kivikangas, Satu. 2005. *"Ensin ihastumiseksi, sitten rakastumiseksi ja lopulta seksuaaliseksi": kartoitus valmentavassa koulutuksessa opiskelevien kehitysvammaisten nuorten seksuaalitietämyksestä, seksuaalitiedon lähteistä sekä heidän seksuaaliterveyteensä vaikuttavista tekijöistä*. Pro gradu -tutkielma, Erityiskasvatuksen laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne. 1 filmikortti (90, [12] s.).
- Laapas, Petri. 2003. Näkövammaisuus ja seksuaalisuus. *Kättilälehti* 108(2):60-61.
- Lempinen, Mirkka. 2008. *Kuinka sen kertoisin?: näkemyksiä kehitysvammaisille henkilöille suunnatusta seksuaalikasvatuksesta*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 41, [5] s.
- Löijä, Pauli. 2001. Törmäyskurssilla valtaväestön kanssa. *Mielenterveys* 40(1):22-25.
- Mäkipää, Karin & Heidi Puurula. 2008. *Käsiteltävä varoen [Elektroninen aineisto]: kehitysvammaisen nuoren seksuaalisuus*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 2,3 MB, 136 s.
- Niemi, Jenina & Veera Nieminen. 2001. *Vammaisuus ja seksuaalisuus: kristillinen näkökulma*. Päättötyö, lähihoitaja, Helsingin diakoniaopisto. 30 s. + 5 s.
- Niittykoski, Sari, Riitta Rautio & Satu Uusitalo. 2001. *"Samallalailla se aurinko paistaa, jos se ei satu olemaan pilvessä": -Selkäydinvammautuneen kokemuksia vammautumisesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 80 s. + liitettä.
- Oikarainen, Sonja & Kirsi Pellinen. 2008. *Seksuaalisuuden tueksi: seksuaalikasvatuskansio kehitysvammaisille asumispalveluyksikön asiakkaille ja heidän ohjaajilleen*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 41 s.
- Paalanen, Mari, Helmi Paananen & Kaisa Pasanen. 2007. *Seksuaalisuus ja ihmissuhteet*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 47, [17] s.
- Palokari, Sirpa. 2001. *Niinan juhlapäivä ja muita tarinoita*. Opike. [Helsinki]: Kehitysvammaliitto. 179 s.
- Palokari, Sirpa. 2002. Raskaaksi vai ei?. *Ketju* 38(2):34-39.
- Pensar-Granroth, Monika. 2001. Sinneas frihet. *Ad lucem* 94(2):53-54.
- Tammi, Elsi. 2004. *Julkiseen masturbointiin reagointi kehitysvammatyössä*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 46, [5] s.

Vuorinen, Jarmo. 2006. Seksuaalisuus kuuluu myös vanhoille ja vammaisille. *Mielenterveys* 45(6):30-31.

Yrjänheikki, Virpi. 2002. *Rakkaudessaan itsenäisiä, arjessaan riippuvaisia: kuvaus kehitysvammaisten parisuhteesta*. Pro gradu -tutkielma, kasvatustiede, Lapin yliopisto. 55 s.

4.11. Seksuaaliset vähemmistöt: yleistä

Abergel, Ronni et al. 2005. *Elävä kirjasto: järjestäjän käsikirja*. Engl. alkuteos *Don't judge a book by its cover: the living library organiser's guide*. ANP; 762. Kööpenhamina: Pohjoismaiden ministerineuvosto. 70 s.

Hietala, Jenni. 2008. *Perheiden moninaisuus päivähoidossa*. Lopputyö, lastenohjaajan opintolinja, Turun kristillinen opisto. 31 s.

Hoffman, Heidi. 2003. *Homojen ja lesbojen työhyvinvointi toimisto- ja palvelualueilla*. AMK-opinnäytetyö, henkilöstöjohtaminen, Haaga Instituutin ammattikorkeakoulu. 47 s.

Hyötyläinen, Miia & Tuuli Kaipainen. 2006. *"Toisaalta ei halua kuin ihan samanvertaista kohtelua, koska yhtäläillä ihminen mä oon kuin kaikki muutkin": ei-heteroseksuaalisuuden problematiikkaa sosiaali- ja terveysalan asiakastyössä*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 72 s.

Junttanen, Paula, Suvi Länsisalmi & Jihanna Stevens. 2004. *Nuorten intersukupuolisten kokemuksia seksuaaliterveyspalveluiden asiakkuudesta*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 48 s.

Koivisto, Nelli (toim.). 2005. *Lupa kuulua - lupa näkyä: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt liikunnassa ja urheilussa*. Kuvitus: Tiina Pystynen. SLU-julkaisusarja; 6/05. Helsinki: Suomen liikunta ja urheilu. 47, [3] s.

Kuusniemi, Johanna. 2005. *Sateenkaarimessu: seksuaalivähemmistöön kuuluvien kokemukset hengellisen elämän toteuttamisesta kirkossa ja Sateenkaarimesussa*. Opinnäyte, käytännöllinen teologia, Helsingin yliopisto. 110 s.

Laine, Pia. 2001. Mosambikissa seksuaaliset vähemmistöt elävät piilossa. *Kumppani* (2):24-25.

Lehtonen, Jukka. 2004. Näkymättömät nuorten mallit: seksuaalivähemmistöön kuuluvat opettajat. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 223-239.

Lehtonen, Jukka. 2004. Seksuaalivähemmistöön kuuluvat nuoret työmarkkinoilla. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 127-142.

Lehtonen, Jukka. 2006. *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt Suomen kunnissa. Keinoja ja ideoita yhdenvertaisuuden tueksi*. ESR tutkimuksia ja selvityksiä: 8/06. Helsinki: Työministeriö. 90 s.

Lounela, Anu. 2001. Seksuaalivähemmistöt vailla lain suojaa Indonesiassa. *Kumppani* (2):22-25.

Malinen, Jari. 2005. *Peruskoulun yhdeksäsluokkalaisten seksuaalivähemmistöikäistyksen*. Pro gradu

-tutkielma, Erityispedagogiikan laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 90 s.

Malinen, Jari. 2006. Peruskoulun yhdeksäsluokkalaisten käsityksiä seksuaalivähemmistöistä. *Nuorisotutkimus* 24(1):18-24.

Muijlwijk, Magreet van. 2001. *Be equal, be different: muutoksen työkalupakki*. Kään. Riitta Bergrooth. Suomenkielisen version toimituskunta: Rainer Hiltunen & Kaisa Kauppinen. 2. p. Helsinki: Seta; Työterveyslaitos. 96, [2] s.

Mustola, Kati & Anna Vanhala. 2004. Seksuaalivähemmistöjä koskevan kyselyn tuloksia. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Eihän heterotkaan kerro...": seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä*. [Helsinki]: Työministeriö. s. 30-57.

Neste, Meri. 2009. *Helsingin homobaarien taloudellinen kannattavuus*. AMK-opinnäytetyö, ravintola-alan liikkeenjohdon koulutusohjelma, HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu. 60 s.

Palomäki, Pauliina. 2003. *"Homompi homma": kahden Pohjois-Pohjanmaalaisen yhdeksännen luokan oppilaiden käsityksiä ja mielipiteitä seksuaalisista vähemmistöistä*. Haapavesi: Humanistinen ammattikorkeakoulu, Haapaveden yksikkö. 86 s.

Puukko, Kristiina. 2005. *Ulos kaapista ja näyttämölle: kokemuksia seksuaalivähemmistöjen teatterista*. AMK-opinnäytetyö, esittävän taiteen koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 45 s. + liitelehteä.

Seppä, Maija. 2007. Seksuaalivähemmistöjen tiedontarpeet ja tiedonhankinta. *Informaatiotutkimus* 26(3):76-86.

Vanhala, Anna. 2003. *Haloota nostamatta: seksuaalivähemmistöjen avoimuus terveydenhuollon työyhteisöissä*. Pro gradu -tutkielma, sosiologia, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 5408. 96 s.

4.12. Homoseksuaalisuus

Aldrich, Robert (toim.). 2006. *Rakkaus samaan sukupuoleen: homoseksuaalisuuden historia*. Suom. Veli-Pekka Ketola. Engl. alkuteos *Gay life and culture: a world history*. [Helsinki]: Multikustannus. 384 s.

Anhava, Jaakko. 2001. Homot ja lesbot. *Dialogi* 11(6):14.

Carlson, Mikko. 2007. Poikarakkauden houkutus ja vieras maanosa: homoseksuaalisuus, poikaprostituutio ja sosiaalinen tila Christer Kihlmanin romaanissa *Kaikki minun lapseni*. *Naistutkimus* 20(2):16-30.

Engleberg, Mila. 2005. Rikollinen rakkaus. *Yliopisto* 53(11):32-33.

Estelrich, Vicky & Anna-Kaisa Talja. 2001. *"Ei oo vahva alue tämmönen": seksuaalikasvatusta antavien peruskoulun yläasteen opettajien asenteet homoseksuaalisuuteen*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Espoo-Vantaan ammattikorkeakoulu. 82 s.

Fick, Sonja, Susanna Hänninen & Leena Pulliainen. 2002. *Diakoniatyöntekijöiden asennoituminen homoseksuaalisuuteen*. AMK-opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 54, [6] s.

Forss, Hilda. 2007. Heteroseksuaalia kritiserar inte. *Resonans* 23(2):33.

- Garat, Martin. 2008. Mariela Castro i spetsen för kubansk kamp mot homofobi. *Ny tid* (22):7.
- Hakanen, Ulla. 2008. Homo sovieticus? Miesten välinen rakkaus nykykirjallisuudessa. Teoksessa Salmenniemi, Suvi & Anna Rotkirch (toim.): *Suhteiden Venäjä*. Helsinki: Gaudeamus. s. 239-262.
- Haldin, Joakim. 2004. Kommersialisering av tv-fjollan. *Ny tid* (48):12.
- Hautanen, Tarja. 2005. *Yksityistilaisuus: turkulaisten homojen ja lesbojen kulttuurihistoriaa*. Setajulkaisuja; 18. [Helsinki]: Seksuaalinen tasavertaisuus. 81, [12] s.
- Heikkilä, Halttunen, Päivi. 2003.. Suvaitsevaisuuden pinna kireällä?: homoseksuaalisuuden kuvaus kotimaisissa nuortenkirjoissa. Teoksessa Heikkilä-Halttunen, Päivi & Kaisu Rättyä (toim.): *Nuori kirjan peilissä: nuortenromaani 2000-luvun taitteessa*. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 30. Suomen nuorisokirjallisuuden instituutin julkaisuja; 26. Tampere: Nuorisotutkimusverkosto. s. 68-97.
- Heikkinen, Teppo & Kari Huotari. 2002. Aids ei enää leimaa homoja, mutta tappaa heitä. *Z: setalehti*. 27(2):19.
- Heikkinen, Teppo. 2002. *Heteronormatiivisuus ja pääkaupunkiseudulle muuttaneiden homomiesten elämäntila*. Pro gradu -tutkielma, Maantieteen laitos, Helsingin yliopisto. 82 s.
- Högström, Marika. 2005. *Från identitetskris till accepterade av en homosexuell identitet*. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteen laitos, Helsingin yliopisto. 82 s.
- Ilvesheimo, Gerry B. & Jarmo Vuorinen. 2001. Jeesuksen pikku soturit. *Mielenterveys* 40(5):22-24.
- Jaakkola, Magdalena. 2001. Suomalaisten suhtautuminen homoseksuaaleihin. *Janus* 9(3):189-210.
- Jasinska Brunnberg, Elzbieta. 2006. Rädslan för människan. *Ny tid* (49):6.
- Jokinen, Juha Veli (toim.). 2009. *Homo! Lesbo!: tositarinoita 2000-luvun Suomesta*. Helsinki; Jyväskylä: Minerva. 192 s.
- Juvonen, Tuula. 2002. Niin makaa kuin petaa?: lomaketutkimuksen ongelmat ja homoseksuaalisuus suomalaisissa seksitutkimuksissa. *Sosiologia* 39(4):309-321.
- Juvonen, Tuula. 2002. Varjostettu tila: homoseksuaalisuuspuhe ja sen sukupuolitetut seuraukset 1950- ja 60-lukujen Suomessa. *Naistutkimus* 15(4):57-60.
- Juvonen, Tuula. 2002. You get what you ask for for. Sex survey questionnaires and homosexuality in Finland. *Sosiologia* 39(4):309-321.
- Juvonen, Tuula. 2004. Nyt se näkyy, nyt taas ei: heteronormatiivisuus ja homoseksuaalisuuden esillepano Helsingin Sanomissa. *Tiedotustutkimus* 27(2):34-55.
- Järventaka, Katja. 2008. *Shoppingtyper bland finländska homosexuella män*. Opinnäyte, marknadsföring, Svenska handelshögskolan, Helsingfors. 140 s.
- Karkulehto, Sanna. 2001. Alas heterojen fasistinen oikeaoppisuus: Queer as Folk -sarjan politiikkaa ja estetiikkaa. *Lähikuva* (1):25-39.
- Karkulehto, Sanna. 2004. Mikä ihmeen queer?: queer-teoriasta kirjallisen ja visuaalisen kulttuurin tutkimuksessa. Teoksessa Pulkkinen, Veijo (toim.): *Lukulampun valo: Liisi Huhtalan juhlakirja*. Osa tekstistä englanniksi. Oulu: Taida. s. 209-245.
- Kekki, Lasse. 2002. Queer vision and Tony Kushner's play *Angels in America*. *Interlitteraria* 2(7):420-430.

Kekki, Lasse. 2003. Homoudesta pervouteen. *Naistutkimus* 16(2):66-70.

Kekki, Lasse. 2006. Pervon puolustus. *Kulttuurintutkimus* 23(3): 2. artikkeli.

Kekko, Karoliina. 2004. *Doing identity, making community: some linguistic and narrative means of constructing gay and lesbian identities and communities on the website www.comingoutstories.com*. Pro gradu -tutkoelma, Kielten laitos, Jyväskylän yliopisto. 117 s.

Kilpeläinen, Tuija. 2004. Osaatko kohdata homoseksuaalisen asiakkaan?. *Psykologi* (5):24-25.

Kivekäs, Carita & Marjatta Voutilainen. 2004. *Tiedote nuorille homoseksuaalisuudesta - Minäkö homo?!*: projektisuunnitelma. Seksuaalineuvonnan erikoistumisopinnot, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea Lohja. 33 s.

Kokkonen, Leena. 2002. *Homojen ja lesbojen terveyteen liittyviä ongelmia ja voimavaroja*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 53, [1] s.

Kontula, Osmo. 2004. Bi- and Homosexuality in the National Surveys in Europe. Teoksessa Digoix, Marie & Patrick Festy (toim.): *Same-sex couples, same-sex partnerships, and homosexual marriages: A Focus on cross-national differentials*. Ined: Documents de travail n°124. s. 211-223.

Kraus, Sonya. 2003. Vara sig själv utan skam. *Ny tid* (36-37):20.

Kuronen, Maria. 2004. Britanniassa tutkittiin aiempia hoitokäytäntöjä: yritykset muuttaa seksuaalista suuntautumista tehottomia. *Suomen lääkäri* 59(11):1117.

Kurtén, Tage. 2003. Pluralism och tolerans: aktuella debattungar i Svenskfinland. *Finsk tidskrift: kultur, ekonomi, politik*. 253-254(2003):1:1-15.

Kuuro, Kieko. 2005. Homot ja lesbot. *Taide* 45(6):25.

Lahdenmäki, Ari. 2001. "Pahempia kuin koirat ja siat": yhteisöllisyyden hajoamisen pelko ajaa homot ahtaalle Afrikassa. *Kehitys* (2):33.

Lanki, Raita & Virpi Seppänen. 2001. *...Että otettais asiakas potilaana, jolla on vaiva eikä homoseksuaalina, jolla on vaiva...: homoseksuaalien kokemuksia vuorovaikutuksesta hoitotyöntekijöiden kanssa*. AMK-opinnäytetyö, Sosiaali- ja terveysalan laitos, Lahden ammattikorkeakoulu. 36, [2] s.

Lehtonen, Jukka. 2001. Geteronormativnost' i mnogoobrazie mužčín. Teoksessa *Točki èreniâ mužčín na pavnopravie*. Helsinki: Ministerstvo social'nogo obespečeniâ i zdravoohraneniâ, sovet po voprosam ravnopraviâ. s. 15-18.

Lehtonen, Jukka. 2001. Heteronormativity and the diversity of men. Teoksessa Kempe, Jouni (toim.): *Men's viewpoints on gender equality*. Tasa-arvojulkaisuja; 6:2001. Myös suomeksi nimellä *Miesnäkökuömia tasa-arvoon*. Helsinki: Ministry of Social Affairs and Health. s. 16-19.

Lehtonen, Jukka. 2002. Ei-heteroseksuaaliset nuoret työssä ja asevelvollisuutta suorittamassa. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. Julkaistu myös elektronisena. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 65-76.

Lehtonen, Jukka. 2002. Heteronormatiivsus ja meeste mitmekesisus. Teoksessa *Mehe ettekujutus võrdõiguslikkusest*. Tallinn: MR Piller. s. 30-31.

Lehtonen, Jukka. 2002. Non-heterosexual young people at work and in the military service. Teoksessa *Sexual and gender minorities in worklife*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 52-61.

- Lehtonen, Jukka. 2003. Coping with heteronormativity in higher education: sexual and gender minorities at work. Teoksessa Lestinen, Leena (toim.): *Unesco conference on intercultural education: 15-18 June 2003 Jyväskylä, Finland: teaching and learning for intercultural understanding, human rights and a culture of peace: programme and abstracts*. Jyväskylä: Institute for Education Research, University of Jyväskylä. 3 s.
- Lehtonen, Jukka. 2003. Heteronormatiivisuus sulkee nuorten mahdollisuuksia. *Naistutkimus* 16(2):71-75.
- Lehtonen, Jukka. 2003. Sävyjä warioista: alkuperäiskansat haastavat länsimaisen homotutkimuksen. *Z: setalehti*. 28(3):28-30.
- Lehtonen, Jukka. 2007. Seksuaalinen ir lyčių įvairovė mokyklose bei darbo aplinkoje. Teoksessa *Heteronormos hegemonija: homoseksualių žmonių socialinė atskirtis ir diskriminacijos patirtys*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas. s. 19-38.
- Lemponen, Marjo. 2001. Lintu ja kala, eli, Maailma queerin silmin. *Käkriäinen* (1):12-15.
- Lieng, Kristoffer. 2008. Tobias Holfelt sätter de homosexuella på kartan. *Ny tid* (45):5.
- Länsisalo, Heikki. 2004. Aistillinen soturi: Ernst Jüngerin homoeroottinen fasismi. Teoksessa Kekki, Lasse & Kaisa Ilmonen (toim.): *Pervot pidot*. Helsinki: Like. s. 123-151.
- Länsisalo, Heikki. 2004. Homoseksuaalisuus kansallistunteen pönkittäjänä: Ernst Röhm ja saksalainen homoeroottinen nationalismi. *Nuori voima* (4-5):43-47.
- Löfström, Jan. 2001. Maskuliinisuus ja seksuaalisuus eli mistä vitsiä milloinkin väännetään. Teoksessa *Maskuliinisuuden historia*. Helsinki: Helsingin yliopisto. 4 s.
- Löfström, Jan. 2001. Westermarck, Edward. Teoksessa *Who's who in gay and lesbian history from antiquity to World War II*. London: Routledge. s. 479-481.
- Matihalti, Hellevi. 2007. Erikoislääkäri Ilkka Soini: uskollisena omalle traditiolle. *Aamun koitto* 101(1):20.
- Meriläinen, Reetta. 2004. Nyt tutkija näkyy, nyt taas ei. *Tiedotustutkimus* 27(2):56-59.
- Miettinen, Jukka O. 2002. Ulos kaapista!: gay-näkökulma nostaa päätään musiikin tutkimuksessa. *Rondo* 40(8):3, 38-41.
- Molander, Gustaf. 2006. Brokeback mountain: tunteellisuutta nykymakuun. *Lähikuva* (2):41-65.
- Moring, Anna. 2004. Queer-tilaa virtuaalitodellisuudessa: Nearly roadkill ja The PowerBook. *Lähikuva* (4):38-53.
- Mustola, Kati. 2001. Wetterhoff, Adolf Fredrik. Teoksessa Aldrich, Robert & Garry Wotherspoon (toim.): *Who's who in gay and lesbian history from antiquity to World War II*. London: Routledge. s. 481-482.
- Mustola, Kati. 2002. Pömpelikerroksista homoravintoloihin. *Helsingin sanomat* 1.9.2002.
- Mustola, Kati. 2003. Lyhyt homoseksuaalisuuden historiikki. Teoksessa Parkkinen, Marja-Leena (toim.): *Ulos kaapista: tositarinoita homoseksuaalisuuden kohtaamisesta*. Helsinki: Like. s. 273-285.
- Mustola, Kati. 2003. Suomalaisten lesbo- ja homoliikkeiden historiaa. Elektroninen aineisto. Finnqueer - Helsinki. Luettavissa verkossa: http://www.finnqueer.net/juttu.cgi?s=164_6_1
- Mustola, Kati. 2004. Heteronormin horjuttajat. Teoksessa Kolbe, Laura (päätoim.), Kirsi Saarikangas, Pasi Mäenpää & Minna Sarantola-Weiss (toim.): *Suomen kulttuurihistoria Osa 4: koti, kylä, kaupunki*.

Helsinki: Tammi. s. 488-498.

Mustola, Kati. 2006. Homoseksuaalisuus ja sota. Teoksessa Kinnunen, Tiina & Ville Kivimäki (toim.): *Ihminen sodassa: suomalaisten kokemuksia talvi- ja jatkosodasta*. Helsinki; Jyväskylä: Minerva. s. 171-189.

Mustola, Kati. 2007. Fritz Wetterhoff. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. s. 232-236.

Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.). 2007. *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Liittyy samannimiseen näyttelyyn Tikkurilan vanhalla asemalla 11.5.-30.9.2007. Helsinki: Like. 299 s.

Mustola, Kati & Johanna Pakkanen. 2007. Suomalaisten lesbo- ja homoliikkeiden historiaa. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. s. 18-34.

Mustola, Kati. 2007. Tom of Finland. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. s. 252-254.

Mykkänen, Pekka. 2001, Ohjelma homoista hämmensi. *Helsingin sanomat* 6.2.2001, s. C3.

Nyfors, Tina, 2008. Tiina Rosenberg: queer kanske ska vara det som skaver. *Astra nova* 90(2-3):4-7.

Paqvalén, Rita. 2003. En queer ABC. *Astra nova* 85(2):14-17.

Parkkinen, Marja-Leena (toim.). 2003. *Ulos kaapista: tositarinoita homoseksuaalisuuden kohtaamisesta*. Helsinki: Like. 304 s.

Petas, Roger. 2009. Visa att du är man, skrik homo. *Astra nova* 91(1):22-23.

Petrélius, Peter & Marika Mäklin. 2001. 90-talets bögkonjunktur håller i sig. *Studentbladet* 90(1):10-11.

Radel, Nicholas F. 2001. Perestroika?: (dis)articulating gay identity in American film and drama at the millennium. Teoksessa Koski, Lena M. (toim.): *American studies at the millennium: ethnicity, culture & literature*. Department of Art Studies, Series A; 45. [Turku]: University of Turku. s. 61-74.

Ranta-Owusu, Eija Maria. 2006. *Tasa-arvoinen regla de ocha-ifá, hierarkkinen regla de ocha-ifá: sosiaaliset toimijat ja kulttuuriset skeemat rituaaleissa Kuuban 1990-luvun jälkeisen taloudellisen ja sosiaalisen muutoksen kontekstissa*. Pro gradu -tutkielma, Sosiologian laitos, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 6293. 118 s., 26 liites.

Rantanen, Laura. 2004. Med andra ögon. *Ny tid* (50):7.

Rauhamäki, Miira. 2003. Homoseksuaalisena 50-luvun Suomessa. *Jyväskylän ylioppilaslehti* 43(1):10.

Rauhamäki, Miira. 2003. Setan bileet toimivat henkireikänä. *Jyväskylän ylioppilaslehti* 43(1):11.

Roos, Jonni. 2004. Pullaa ja karvoja. *Taide* 44(6):78.

Rossi, Leena-Maija. 2005. Meissä kaikissa ei vielä asukaan pieni queer?: homosarjojen varovaista sukupuolimainontaa lukemassa. *Lähikuva* (2):75-80.

Rotkirch, Anna. 2002. Lúbov' so slovami i bez slov: opyt lesbijskih otnošeniij v pozdnesovetskij period. Teoksessa *V poiskah seksual'nosti*. Sankt-Peterburg: Dmitrij Bulanin. s. 452-468.

Salmenniemi, Suvi & Anna Rotkirch. 2008. *Suhteiden Venäjä*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University

Press. 311 s.

Santtila, Pekka, N. Kenneth Sandnabba & Ann-Sophie Wallenborg. 2007. Homophobia in child custody cases: an experimental study. *Nordin psychology* 59(2):135-148.

Savage, Jon. 2007. Joe Meek ja elokuun kahdestoista 1966. Suom. Tommi Uschanov. *Nuori voima* (4):25-31.

Schüller, Anton. 2007. Gay Pride i Oslo. *Ny tid* (25-31):3.

Segeberg, Anita. 2007. Hemligheter på vägen: fallet Edvard Westermarck. *Finsk tidskrift* 261-262(5):284-295.

Seppä, Maija. 2007. Seksuaalivähemmistöjen tiedontarpeet ja tiedonhankinta. *Informaatiotutkimus* 26(3):76-86.

Soikkeli, M. G. 2004. Älykäs laji ei sukupuolta tarvitse: paljastuksia feministisestä ja queer-tietoisesta tieteiskirjallisuudesta. *Spin* 28(1):24-26.

Sorainen, Antu. 2007. Edvard Westermarck. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. s. 226-228.

Studentbladet. 2001. Europa - a gay new wolrd?. *Studentbladet* 90(7-8):11.

Tihinen, Juha-Heikki. 2001. Miten olla homotutkimukseen hairahtanut taidehistorioitsija Suomessa?. *Taide* 41(3):30-31.

Tihinen, Juha-Heikki. 2001. Älä puhu siitä: homoerotiikan poissaolo Magnus Enckell -kirjoittelussa. *Kaltio* 57(2):64-67.

Tihinen, Juha-Heikki. 2007. Hurmaavat homot: Tulenkantajien ja muiden kuvauksia misten homoseksuaalisuudesta. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Paakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. s. 125-136.

Töyry, Maija. 2002. Kaapin paikka. *Markkinointi & mainonta* (7):18-19.

Valjus, Kati. 2001. Homot pysykööt tv-ruudussa?. *Kulttuuritutkimus* 18(4):40-41.

Valovirta, Elina. 2005. Tosi queer?: seksuaalisuus viihteen muotona tositelevisiossa. *Lähikuva* (1):82-89.

Valppu, Juha, 2006. Seksuaalisuus vankilassa: homosuhteita vai autoerotiikkaa?. *Vartija* 119(1):23-26.

Valkonen, Miia. 2003. *Avoimena ammatissa: homo-, lesbo- ja bi-opettajien kokemuksia*. Kuvitus: Aki Månsson. Seta-julkaisu; 15. Pro gradu -tutkielma, Savonlinnan opettajankoulutuslaitos, Joensuun yliopisto. 99 s.

Van den Aardweg, Gerard J. M. 2002. *Erilainen?: homoseksuaalisuuden itseterapia*. Suom. Lauri Pihlajamaa. Saks. alkuteos *Selbsttherapie von Homosexualität*. Tukholma: Terttu Pihlajamaa. 179 s.

Vanhala, Anna. 2003. *Haloota nostamatta: seksuaalivähemmistöjen avoimuus terveydenhuollon työyhteisöissä*. Pro gradu -tutkielma, sosiologia, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 5408. 96 s.

Virtanen, Ari. 2009. Identiteetin rakennusta sillä silmällä. *Kide* 30(1):18-19.

Virtanen, Ilona. 2002. Kalle on aivan tavallinen homo: homoseksuaalisuuden representaatio saippuasarjassa *Salatut elämät*. *Tiedotustutkimus* 25(2):22-33.

Virtanen, Johanna. 2008. *Luonnotonta haureutta: samaan sukupuoleen kohdistuneen halun määrittäminen Suomessa vuosina 1880-1920*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 61 s.

4.13. Homoseksuaalisuus: kirkko ja uskonnot

Aaltonen, Seppo. 2002. Kirkko ei siunaa homoliittoja. *Seurakuntaviesti* 53(3):2.

Alberius, Anders. Bibelsynen avgör kyrkans framtid. *Kyrkpressen* 34(39):14.

Charpentier, Sari. 2001. Pyhä, sukupuoli ja heteronormatiivisuus: sukupuolten pyhä järjestys lesbo- ja homoliittokeskustelussa. *Naistutkimus* 14(1):4-15.

Eskola, Timo. 2003. Anglikaanikirkossa hajaannus homopiispan johdosta. *Perusta* (6):330-333.

Gäddnäs, Katarina. 2007. Kyrkotalibanerna och kärleken. *Ny tid* (38):10.

Haldin-Rönn, Kerstin. 2001. Jag kunde bli förälskad i en kvinna. *Kyrkpressen* 32(42):3.

Hallamaa, Jaana. 2007. Seksifetisismiä vai aitoa vuoropuhelua. Teoksessa *Homoseksuaalisuus Raamatussa ja kirkon opetuksessa*. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. s. 114-125.

Hermansson, Peter. 2001. Det blåser kring Danmarks nya kyrkominister. *Kyrkpressen* 32(17):3.

Hirvonen, Vesa. 2002. Samaa sukupuolta olevien parisuhde ja kirkko. *Vartija* 115(1):11-15.

Hirvonen, Vesa, 2003. Samaa sukupuolta olevien parisuhteet ja kirkon opit. Teoksessa Nissinen, Martti & Liisa Tuovinen (toim.): *Synti vai siunaus: homoseksuaalit, kirkko ja yhteiskunta*. Helsinki: Kirjapaja. s. 41-63.

Hirvonen, Vesa. 2004. Onko homoseksuaalisessa parisuhteessa elävä kelpoinen papinvirkaan?. *Teologinen aikakauskirja* 109(5):470-478.

Hirvonen, Vesa. 2007. Homoseksuaalisuus, usko ja rakkaus. Teoksessa Saarelma, Antti (toim.): *Homoseksuaalisuus Raamatussa ja kirkon opetuksessa*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja; 101. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. s. 197-215.

Häkkinen, Sakari et al. 2002. Yhteys-liikkeen kannanotto samaa sukupuolta olevien parisuhteen siunaamisesta. *Vartija* 115(2):63-68.

Hällström, Rolf af. 2001. Polarisering in homosexdebatten. *Kyrkpress* 32(1):5.

Hällström, Rolf af. 2002. Munkavle i svenska predikstolar?. *Kyrkpressen* 33(46):7.

Hällström, Rolf af. 2002. Måste Svenska kyrkan viga homosexuella par?. *Kyrkpressen* 33(47):7.

Itäkare, Susanna. 2008. Pervot pidot pappilassa: Eugênio Giovenardin romaani Isä Belmiron rikos katolisen kirkon seksuaalietiikan haastajana. *Teologinen aikakauskirja* 113(4):333-351.

Jacobson, Seth. 2005. Tidsandan utmanas av de verkliga urmakarna. *En väg* 95(5):10.

- Järvi, Mia. 2007. *Homoseksuaaleista käyty keskustelu Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa ihmisoikeuksien näkökulmasta 2000-luvulla*. Opinnäyte, teologinen etiikka ja sosiaalietiikka, Helsingin yliopisto. 86 s.
- Järvinen, Seppo. 2007. Rakkaudesta, rohkeudesta, syylistämisestä. *Aamun koitto* 101(4):16.
- Kalsi, Riikka. 2001. Kun Krosis kohtasi kristityn homon. *Lapin ylioppilaslehti* (3):11-12.
- Kalliomäki, Maija. 2005. *Jumalan kuva etsii itseään: argumentaatioanalyysi Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa vuosina 1992-2004 käydystä homoseksuaalisuuskeskustelusta*. Tutkielma, teologinen etiikka ynnä uskonnonfilosofia, Helsingin yliopisto. 107 s.
- Kanckos, Lise. 2003. Normer och normalitet: en till på riksdagens partnerskapsdebatt. *Ad lucem* 95(4):32-34.
- Kankkonen, Stig. 2001. Intolerant tolerans. *Kyrkpressen* 32(40):4.
- Kankkonen, Stig. 2001. Kanaler för troende kristna eller sten på bördan?. *Kyrkpressen* 32(7):6.
- Kankkonen, Stig. 2001. Kyrkan kämpar för familjen. *Kyrkpressen* 32(7):6.
- Kankkonen, Stig. 2001. Moral och lagstiftning. *Kyrkpressen* 32(39):4.
- Kankkonen, Stig. 2001. Partnerskapslagen endast första steget: Kristdemokraterna befarar polarisering i familjepolitiken. *Kyrkpressen* 32(40):8.
- Kankkonen, Stig. 2001. Partnerskap som partnerskap: De gröna vill inte prioritera äktenskapet. *Kyrkpressen* 32(40):8.
- Kankkonen, Stig. 2001. Pastors- och partikanslier. *Kyrkpressen* 32(7):4.
- Kankkonen, Stig. 2001. Taktikspel kring partnerskapet: Biskoparna trodde sig kunna lita på regeringen. *Kyrkpressen* 32(41):7.
- Kankkonen, Stig. 2002. Argumentationen i Kuopio håller inte. *Kyrkpressen* 33(35):4.
- Kankkonen, Stig. 2002. Att inte ta ställning är också att ta ställning. *Kyrkpressen* 33(8):4.
- Kankkonen, Stig. 2002. Biskoparna har sagt ifrån: kyrkligt anställda får inte leva i homosexuellt parförhållande. *Kyrkpressen* 33(2):6.
- Kankkonen, Stig. 2002. "Biskoparna lider av homofobi": Kotimaas chefredaktör Jaakko Elenius till hårt angrepp på kyrkans ledare. *Kyrkpressen* 33(20):7.
- Kankkonen, Stig. 2002. Biskoplig laglydighet i överkant. *Kyrkpressen* 33(33):6.
- Kankkonen, Stig. 2002. Det är fråga om större ting: Gustav Strömsholm ser homosexdebatten i ett större sammanhang. *Kyrkpressen* 33(32):3.
- Kankkonen, Stig. 2002. Fallet Riekkinen går vidare: Lauri Keinänen skickar nytt brev till domkapitlet. *Kyrkpressen* 33(35):7.
- Kankkonen, Stig. 2002. Homosexuellt parförhållande kan motivera anställningsstopp: justitieminister Koskinen drar gränsen vid andligt arbete. *Kyrkpressen* 33(24):9.
- Kankkonen, Stig. 2002. Kuopiobiskopens lära granskas i hans eget domkapitel. *Kyrkpressen* 33(33):6.

- Kankkonen, Stig. 2002. Kyrkan bör reagera - nu!. *Kyrkpressen* 33(2):4.
- Kankkonen, Stig. 2002. Kyrkans linje: Ja till rättvisa - nej till officiella homoparförhållanden. *Kyrkpressen* 33(2):6.
- Kankkonen, Stig. 2002. Partnerskapslagen binder inte kyrkan: Ärkebiskop Paarma betonar kyrkans rätt till egna normer. *Kyrkpressen* 33(21):6.
- Kankkonen, Stig. 2002. Partnerskapslagen är problematisk för kyrkan: teologi och juridik måste förenas i ett trovärdigt handlande. *Kyrkpressen* 33(11):6.
- Kankkonen, Stig. 2002. Stiftet på skrivbordet. *Kyrkpressen* 33(36):4.
- Kankkonen, Stig. 2002. Teologisk juridik eller vice versa. *Kyrkpressen* 33(11):4.
- Kankkonen, Stig. 2002. Varning för sekulär fundamentalism. *Kyrkpressen* 33(20):4.
- Kankkonen, Stig. 2002. Vigselakt för homosexuella nästa?: Kyrkostyrelsen i Sverige vill "öppna" homovälsignelse. *Kyrkpressen* 33(25/26):17.
- Kankkonen, Stig. 2002. Vi älskar att hata andras synder. *Kyrkpressen* 33(13/14):4.
- Kankkonen, Stig. 2003. Biskoparna tar hand om partnerskapsfrågan. *Kyrkpressen* 34(46):6.
- Kankkonen, Stig. 2003. Partnerskapslagen svår för kyrkan: två ombudsinitiativ aktualiserar temat på kyrkomötet. *Kyrkpressen* 34(41):6.
- Kulmala, Anita. 2007. Kirkon opetus homoseksuaalisuudesta on selkeä. *Aamun koitto* 101(4):21.
- Kuula, Kari. 2007. Eksegetiikasta hermeneutiikkaan. Teoksessa Saarelma, Antti (toim.): *Homoseksuaalisuus Raamatussa ja kirkon opetuksessa*. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. s. 9-31.
- Kuusniemi, Johanna. 2005. *Sateenkaarimessu: seksuaalivähemmistöön kuuluvien kokemukset hengellisen elämän toteuttamisesta kirkossa ja Sateenkaarimessussa*. Tutkielma, käytännöllinen teologia, Helsingin yliopisto. 110 s.
- Kyrkpressen. 2002. Homosexutredning från Svenska kyrkan får blandat mottagande. *Kyrkpressen* 33(10):7.
- Kyrkpressen. 2002. Svårt för kyrkan att säga ja eller nej i partnerskapsfrågan. *Kyrkpressen* 33(8):7.
- Kärkkäinen, Tapani. 2008. Homoseksuaalisuus jakaa mielipiteitä. *Aamun koitto* 102(22):10-11.
- Latvus, Kari. 2002. Homoseksuaalisuus ja luomisteorian erilaiset tulkinnat. *Vartija* 115(2):52-55.
- Latvus, Kari. 2003. Homoseksuaalisuus, raamattukysymys ja luomisteoria. Teoksessa Nissinen, Martti & Liisa Tuovinen (toim.): *Synti vai siunaus: homoseksuaalit, kirkko ja yhteiskunta*. Helsinki: Kirjapaja. s. 149-158.
- Leppänen, Jani. 2005. Ainoa todella jumalaton on ihminen, joka ei rakasta. *Vartija* 118(4):155-158.
- Liljeström, Sten-Göran. 2001. Homosexuell kan bli heterosexuell. *Missionsstandaret* 109(11):6.
- Lindqvist, Martti. 2002. Eettisiä ja pastoraalisia näkökohtia kirkon suhteesta homoseksuaalisuuteen. *Vartija* 115(2):43-51.
- Lindqvist, Martti. 2003. Homoseksuaalisuus eettisenä ja pastoraalisena haasteena. Teoksessa *Synti vai*

- siunaus*. Helsinki: Kirjapaja. s. 107-120.
- Lodenijs, Peter. 2006. *Homofobi*. (49):5.
- Lodenijs, Peter. 2007. Regnbågsmässa utstött av svensk kyrkoherde i Helsingfors. *Ny tid* (13):4.
- Lundgren, Svante. 2005. Jugendom och homosexualitet. *Finsk tidskrift* 257-258(10):549-557.
- Matihalti, Hellevi. 2007. Erikoislääkäri Ilkka Soini: uskollisena omalle traditiolle. *Aamun koitto* 101(1):20.
- Matihalti, Hellevi. 2007. Erilainen lähimmäinen?. *Aamun koitto* 101(1):2.
- Matihalti, Hellevi. 2007. Isä Heikki Huttunen: toivon realistista ja kaikki ihmiset hyväksyvää keskustelua. *Aamun koitto* 101(1):16-17.
- Matihalti, Hellevi. 2007. Kostja Divalle kirkko on ihmisten rakastava yhteisö. *Aamun koitto* 101(1):18-19.
- Matihalti, Hellevi. 2007. Rippi-isän näkemyksiä homoseksuaalisuudesta. *Aamun koitto* 101(1):21-22.
- Myllymäki, Kati. 2004. Väkivalta, HIV/AIDS ja muuttuvat perhearvot. *Reseptio* (1):65-67.
- Nenola, Aino. 2003. Kirkko ja seksuaaliset vähemmistöt: onko homoseksuaalisuus syntiä?. *Aamun koitto* 97(16):8.
- Nguyen, Riina. 2003. Sielunhoitajan näkökulma. *Aamun koitto* 97(16):8.
- Nguyen, Riina. 2003. Sielunhoitajan näkökulma. *Logos* (3):11.
- Nguyen, Riina. 2003. Sukupuolen teologiaa: keskustelua seksuaalisuudesta. *Logos* (3):8-10.
- Nissinen, Martti. 2003. Raamatun maailma ja sukupuolinen toiseus. Teoksessa Nissinen, Martti & Liisa Tuovinen (toim.): *Synti vai siunaus: homoseksuaalit, kirkko ja yhteiskunta*. Helsinki: Kirjapaja. s. 121-136.
- Nissinen, Martti, Liisa Tuovinen & Raimo Harjula (toim.). 2003. *Synti vai siunaus: homoseksuaalit, kirkko ja yhteiskunta*. Helsinki: Kirjapaja. 245 s.
- Nynäs, Carina. 2002. Lyssna till Paulus i partnerskapsfrågan. *Kyrkpressen* 33(4):5.
- Palo, Maria. 2008. Kirkko avasi ovensa sateenkaarilapsille. *Lastentarha* 71(3):31.
- Peltonen, Kai. 2007. Homoseksuaalisuus ja raamatullisuus Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Teoksessa Saarelma, Antti (toim.): *Homoseksuaalisuus Raamatussa ja kirkon opetuksessa*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja; 101. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. s. 55-79.
- Pensar-Granroth, Monika. 2002. Kyrkan satt i skåpet, satt och sov... *Ad lucem* 95(3):37-39.
- Perret, Henrik. 2002. En ödesfråga för kyrkan?. *Kristet perspektiv* 22(1):3.-
- Puonti, Ari. 2004. *Homoseksuaalisuus: hämmennyksestä selkeyteen*. Mistä on kysymys?; 4. Arjen ilmiöitä Raamatun valossa. Helsinki; Ryttylä: Uusi tie. 311 s.
- Pöyhönen, Hannu. 2007. Joitakin korjaavia näkökohtia keskusteluun homoseksuaalisuudesta. *Aamun koitto* 101(3):14-15.
- Pöyhönen, Hannu. 2008. *Homoseksuaalisuus ortodoksisen perinteen valossa*. Pyhän Kosmas Aitolialaisen

veljestön julkaisuja; 10. [Joensuu]: Pyhän Kosmas Aitolialaisen veljestö. 101 s.

Raunio, Antti. 2007. Rekisteröity parisuhde luterilaisen teologian ja etiikan näkökulmasta. Teoksessa Saarelma, Antti (toim.): *Homoseksuaalisuus Raamatussa ja kirkon opetuksessa*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja; 101. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. s. 93-113.

Rytöhonka, Tapani. 2002. Risti ja penis. *Vartija* 115(1):7-10.

Räsänen, Päivi. 2004. *Mieheksi ja naiseksi Hän heidät loi: homosuhteet haastavat kristillisen ihmiskäsityksen*. Aamutähti; 29. Helsinki: Suomen Luther-säätiö. 23 s.

Sahamies, Miika. 2007. *Henkilökohtainenkin on sosiaalista: kristityn homoseksuaalin identiteetin rakentumisesta*. Opinnäyte, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 83 s.

Suhonen, Marja. 2002. Closeted in the name of God - the status of homosexual employees in the Lutheran Evangelical Church in Finland. Teoksessa *Sexual and gender minorities in worklife*. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 76-82.

Suhonen, Marja. 2002. Kaapissa Jumalan nimeen - homoseksuaalisten työntekijöiden asema Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. Julkaistu myös elektronisena. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 97-104.

Suhonen, Marja. 2003. Naisten homoeroottisuus varhaiskristillisyydessä. Teoksessa Nissinen, Martti & Liisa Tuovinen (toim.): *Synti vai siunaus: homoseksuaalit, kirkko ja yhteiskunta*. Helsinki: Kirjapaja. s. 138-148.

Suomen ev. lut. ylioppilas- ja koululaislähetys. 2003. Anglikaanijohtajien lausunto homoseksuaalisesta piispasta. *Perusta* (6):333-336.

Säkkinen, Erja. 2007. *Ensi vuonna Jerusalemissa: homoseksuaalisuus juutalaisuudessa ja nyky-Israelissa*. Pro gradu -tutkielma, seemiläiset kielet ja kulttuurit, Helsingin yliopisto. 126 s.

Tarkki, Jarmo. 2001. Bishops, genes, and sex. *Dialog* 40(3):233-234.

Tarkki, Jarmo. 2002. Piispat, geenit ja seksi. *Teologinen aikakauskirja* 107(4):369-373.

Torvalds, Sofia. 2007. Homosex het fråga för alla kyrkor: handlar det om lära eller etik?. *Kyrkpressen* 38(4):6.

Torvalds, Sofia. 2007. Partnerskapsdiskussionen delar folket både inom och utanför kyrkan. *Kyrkpressen* 38(49):7.

Tuliharju, Anna. 2002. Homofobiaa?. *Vartija* (3):110-111.

Tuovinen, Liisa. 2006. De homosexuellas plats och värde i kyrkan. *Årsbok för Borgå stift* 85:65-69.

Turunen, Pasi. 2002. *Homoseksualismi: rakkautta rajoja*. Helsinki: Kuva ja sana. 106 s.

Vainio, Olli-Pekka. 2007. Homoseksuaalisuus ja teologia. Teoksessa Saarelma, Antti (toim.): *Homoseksuaalisuus Raamatussa ja kirkon opetuksessa*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja; 101. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. s. 146-196.

Ählfeldt, Emanuel. 2006. Jesus som idol?. *Ad lucem* 98(2):52-54.

4.14. Homoseksuaalisuus: laki ja parisuhde

Aarnipuu, Tiia. 2005. *Sateenkaariperheen ABC-kirja*. SETA-julkaisu; 17. 2. tark. p. [Helsinki]: Seksuaalinen tasavertaisuus. 58 s.

Airola, Marja. 2004. Onnen poika: kaksivuotiaasta Leeviä lykästi - hänellä on kaksi äitiä ja kaksi isää!. *Lapsen maailma* 63(3):30-32.

Berlin, Simone. 2008. *Ilmaris och Jalmaris midsommarbröllop: en analys av riksdagsdebatten angående lagen om registrerat partnerskap*. Pro gradu -tutkielma, SVF Socialpolitik, Åbo Akademi. 82 s.

Haldin-Rönn, Kerstin. 2002. Vi känner oss som en vanlig familj. *Kyrkpressen* 33(15):8-9.

Hyytiäinen, Katja. 2003. *Parisuhdekumppaneiden oikeus lapsen adoptoimiseen rekisteröidyssä parisuhteessa*. Opinnäyte, Yksityisoikeuden laitos, Helsingin yliopisto. 55 s.

Jokela, Kerttu. 2006. Det osynliga regnbågsbarnet på förskolan. *Lastentarha* 69(3):60-62.

Jokela, Kerttu. 2006. Sateenkaarilapset esikoulussa. *Lastentarha* 69(3):62-63.

Juvonen, Tuula. 2002. Sanoja ja lakeja: millaista on elämä parisuhdelain jälkeen?. *Naistutkimus* 15(1):53-57.

Jämsä, Juha. 2003 [painettu 2005]. *Isä, joka on homo: homomiehen perhe ja vanhemmuus*. Kuvitus: Aki Månsson. Seta-julkaisu; 16. 2. lisäp. 2006. [Helsinki] : Seksuaalinen tasavertaisuus. 81 s.

Jämsä, Juha (toim.). 2008. *Sateenkaariperheet ja hyvinvointi: käsikirja lasten ja perheiden kanssa työskenteleville*. Sateenkaariperhetyön projekti. Jyväskylä: PS-kustannus. 337 s.

Kallunki, Mirva, Tiina-Kaisa Karppinen & Heidi Kettunen. 2003. *Sateenkaariperheiden kokemuksia asiointista terveydenhoitajan vastaanotolla*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulu. 56 + 6 s.

Kaskisaari, Marja. 2003. Parisuhteen rekisteröinti tunnustuksen performatiivina. *Naistutkimus* 16(2):4-19.

Keränen, Tanja, Tytti Nikula & Liisa Vento. 2003. *"Jos on kaksi isää tai kaksi äitiä": terveydenhoitajien suhtautuminen homoseksuaalisuuteen ja homoseksuaalisten ihmisten vanhemmuuteen*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulu. 42 + 2 s.

Kyyrönen, Sinikka. 2003. *Homoseksuaalien käsityksiä perheestä ja parisuhteen virallistamisesta*. Jyväskylän yliopiston perhetutkimusyksikön julkaisu; 14. Perustuu pro gradu -tutkielmaan. [Jyväskylä]: Jyväskylän yliopiston perhetutkimusyksikkö. 75, [5] s.

Laukkanen, Janne. 2001. Samaa sukupuolta olevien parisuhde viralliseksi?. *Ihmisoikeusraportti* 9(2):6-7.

Malm, Lena. 2001. I enlighet med lagen. *Ny tid* (3):16.

Mikkola, Tuulikki. 2006. Private international law aspects of homosexual couples. Teoksessa Hollo, Erkki J. (toim.): *Finnish legal system and recent development*. [Helsinki]: Edita. s. 105-112.

Moberg, Åsa. 2002. Adoption och fördomar. *Ny tid* (14-15):24.

Mustola, Kati. 2005. Criminally queer: homosexuality and the law in modern Scandinavia: a historical

perspective. Teoksessa Söderbärj, Mia (toim.): *"Brottsprevention": "fängelseforskning" = "Crime prevention": "imprisoment"*. Oslo: Scandinavian Research Council for Criminology. s. 159-164.

Mustola, Kati. 2007. Finland 1889-1999: a turbulent past. Teoksessa Rydström, Jens & Kati Mustola (toim.): *Criminally queer: homosexuality and criminal law in Scandinavia, 1842-1999*. Amsterdam: Aksant. s. 215-250.

Mustola, Kati & Jens Rydström. 2007. Women and the laws on same-sex sexuality. Teoksessa Rydström, Jens & Kati Mustola (toim.): *Criminally queer: homosexuality and criminal law in Scandinavia, 1842-1999*. Amsterdam: Aksant. s. 41-60.

Mustonen, Pekka. 2002. Simon sanomasta. *Poliisi ja oikeus* 73(9):34-35.

Nissinen, Jussi. 2002. Homomies isänä heterosuhteessa. *Perheterapia* 18(4):18-30, 35-40.

Peltomaa, Hanna. 2004. *Tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta?: kansanedustajien retoriikat parisuhteiden rekisteröinnistä käydyssä keskustelussa*. Pro gradu -tutkielma, sosiologia, Lapin yliopisto. 80 s.

Ranta, Sanna. 2005. *Lähisuhdeväkivalta homoseksuaalisissa suhteissa*. Pro gradu -tutkielma, rikosoikeus, Lapin yliopisto. 69, [11] s.

Riska, Marietta. 2008. *En jämförelse mellan heterosexuella och homosexuella parförhållanden i folkrätten*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 85, [10] s.

Räsänen, Päivi. 2001. Homoliitto muuttaa perhekäsityksen perusteet. *Perusta* (1):24-26.

Santtila, Pekka, Kenneth N. Sandnabba & Ann-Sophie Wallenborg. 2007. Homophobia in child custody cases: an experimental study. *Nordic psychology* 59(2):135-148.

Sorainen, Antu. 2003. Sisters in faith and the vagabond traitor: women's same-sex fornication trials in the 1950s Finland. Teoksessa Söderström, Göran & Jan Magnusson (toim.): *Farväl heteronormativitet: papers presented at the conference Farewell to Heteronormativity, University of Gothenburg may 23rd through 25th, 2002*. Stocholm: Lambda nordica. s. 83-88.

Sorainen, Antu. 2005. Rikollisia sattumalta?: naisten keskinäistä haureutta koskevat oikeudenkäynnit 1950-luvun Itä-Suomessa. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Tiivistelmä ja 6 erip. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Antu Sorainen. 88, [125] s. Luettavissa verkossa: <http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/hum/krist/vk/sorainen/>

Sorainen, Antu. 2006. Siveellisyydestä seksuaalisuuteen: naisten keskinäinen haureus rikosoikeudessa. *Oikeus* 35(3):347-363.

Tuomi, Emmi. 2003. *Homo- ja lesbovanhemmuus ja sosiaaliset verkostot*. Pro gradu -tutkielma, Psykologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 51 s.

Turunen, Anni. 2005. *Ideologia ja argumentaatio eduskunnan homoparisuhdekeskustelussa*. Pro gradu -tutkielma, Suomen kielen laitos, Helsingin yliopisto. 96, [1] s.

Valtonen, Jussi. 2007. Homopari lapsen kasvattajina: terveitä nuoria erilaisista lähtökohdista. *Psykologi* (3):15-17.

4.15. Lesbolaisuus

Airola, Marja. 2004. Onnen poika: kaksivuotiasta Leeviä lykästi - hänellä on kaksi äitiä ja kaksi isää!. *Lapsen maailma* 63(3):30-32.

Arola, Anna. 2008. "Jos jossain vilahti lesbo-sana, mä olin kiitollinen": haastattelututkimus median merkityksestä lesbisen identiteetin rakentamisessa. Pro gradu -tutkielma, Tiedotusopin laitos, Tampereen yliopisto. Elektroninen julkaisu. Myös paperimuodossa. Luettavissa verkossa: <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu02913.pdf>

Butler, Judith. 2006. *Hankala sukupuoli: feminismi ja identiteetin kumous*. Suom. Tuija Pulkkinen & Leena-Maija Rossi. Engl. alkuteos *Gender trouble: feminism, and the subversion of indentity*. Helsinki: Gaudeamus. 271 s.

Charpentier, Sari. 2001. Pyhä, sukupuoli ja heteronormatiivisuus: sukupuolten pyhä järjestys lesbo- ja homoliittokeskustelussa. *Naistutkimus* 14(1):4-15.

Charpentier, Sari. 2001. *Sukupuoliusko: valta, sukupuoli ja pyhä avioliitto lesbo- ja homoliittokeskustelussa*. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja; 69. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. 155 s.

De Lauretis, Teresa. 2004. *Itsepäinen vietti: kirjoituksia sukupuolesta, elokuvasta ja seksuaalisuudesta*. Toimittanut: Anu Koivunen. Suom. Tutta Palin & Kaisa Sivenius. Tampere: Vastapaino. 304 s.

Etula, Kirsi. 2007. *Erilaisia "morsiamia": tutkimus parisuhteensa naisen kanssa rekisteröivien naisten hääpukeutumistyyleistä ja niiden merkityksistä*. Pro gradu -tutkielma, Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos, Helsingin yliopisto. 82, [5] s.

Hautanen, Tarja. 2005. *Yksityistilaisuus: turkulaisten homojen ja lesbojen kulttuurihistoriaa*. Seta-julkaisuja; 18. Perustuu Turun yliopistossa 2004 hyväksytyyn pro gradu -tutkielmaan. [Helsinki]: Seksuaalinen tasavertaisuus. 81, [12] s.

Holvas, Jakke. 2004. Lesbon tunnustuksia. *Nuori voima* (6):42-43.

Jokinen, Juha Veli (toim.). 2009. *Homo! Lesbo!: tositarinoita 2000-luvun Suomesta*. Helsinki; Jyväskylä: Minerva. 192 s.

Juvonen, Tuula. 2006. Kohti pervopedagogiikkaa: lesbo- ja queer-tutkimuksen opettaminen haasteena yliopistopedagogiikalle. *Naistutkimus* 19(4):4-16.

Juvonen, Tuula. 2006. Tyttären tie Tampereelle. *Tiedepolitiikka* 31(1): 1. artikkeli.

Kangasniemi, Hanna. 2007. *Määriteltävänä lesboelokuva: esimerkkinä Tuija-Maija Niskasen elokuva Jäähyväiset*. Pro gradu -tutkielma, mediatutkimus, Turun yliopisto. 97, [3] s.

Kinnunen, Taina & Anna Puuronen. 2006. *Seksuaalinen ruumis: kulttuuritieteelliset lähestymistavat*. Helsinki: Gaudeamus. 347 s.

Knutar, Sofie. 2005. Två kvinnor hand i hand genom byn. *Astra nova* 87(2):12-14.

Kokkonen, Leena. 2002. *Homojen ja lesbojen terveyteen liittyviä ongelmia ja voimavaroja*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 53, [1] s.

Kuorikoski, Niina. 2004. *We're supposed to be an alternative family. An analysis of the lesbian characters and lesbianism in the two versions of Queer as Folk*. Pro gradu -tutkielma, Englannin kielen laitos, Oulun

yliopisto. 82, [2] s.

Kuorikoski, Niina. 2005. Televisiosarja L-koodi 2000-luvun lesbokuvauksena. *Lähikuva* (4):60-74.

Kuorikoski, Niina. 2006. Lesbopuuhastelua mullan alla: queer-feministinen analyysi kahden nuoren naisen välisestä suhteesta. *Lähikuva* (4):54-61.

Kuosmanen, Paula. 2002. Lesbovanhempien taktiikat, perhe-esitykset ja sukupuolityylit työmarkkinoilla. Teoksessa *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 53-64.

Kuosmanen, Paula. 2006. *Hedelmöityshoitolakikeskustelu: erilaisten perheiden eliminointia "tutkimustietoja" keksimällä?*. Elektroninen aineisto. Toivottulapsi.com.

Kuosmanen, Paula. 2007. "Mitäs ehkäisy te käytitte?": asiakaskäytäntöjä ja ensimmäisten lesbojen taktiikoita äitiyshuollon tiloissa. Teoksessa *Perhetyön tieto*. Tampere: Vastapaino. s. 168-204.

Laiho, Marianna. 2001. Lesboperhe - samanlainen, silti erilainen. *Lapsen maailma* 60(12):42-43.

Lankinen, Anu. 2003. *En självklarhet, en oväntad möjlighet, eller ett resultat av en lång process: beslutet om föräldraskap i den inre narrativen hos lesbiska och bisexuella kvinnor samt homo- och bisexuella män*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 59, [43] s.

Lehtonen, Jukka. 2002. Kaapissa avoimesti ja piilossa julkisesti: ei-heteroseksuaaliset nuoret naiset kertovat ja vaikenevat seksuaalisuudestaan. Teoksessa Aaltonen, Sanna & Päivi Honkatukia (toim.): *Tulkintoja työstä*. Tietolipas; 187. Nuorisotutkimusverkosto & Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 27. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 148-165.

Lehtonen, Jukka. 2002. *Konferenssiraportti: "Farväl heteronormativitet -forskning om lesbiska, gay, bi, trans och queer utmanar samhällets heteronormativitet" 23.-25.5.02: pohjoismaista queer-, lesbo- ja homotutkimusta*. Elektroninen aineisto. [Helsinki?]: Naistutkimuksen yliopistoverkosto.

Lehtonen, Jukka. 2002. *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. Helsinki: Stakes. 152 s.

Lehtonen, Jukka. 2005. Näkymättömästä vähemmistöstä kansalaisiksi oikeuksineen: tutkimuksia lesbojen, homojen, bi- ja trans-ihmisten yhteiskunnallisesta asemasta. Elektroninen julkaisu. *Nettilehti Sysäys* (1):4-6.

Lehtonen, Jukka. 2008. Career choices of lesbian women. *Journal of lesbian studies* 12(1):97-102.

Leväniemi, Elina. 2003. *Naisen ja lesbon kategorinen raja nykypäivän Intiassa: tutkimus delhiläisten lesboiksi identifioituvien naisten kokemuksista naiseudesta ja lesboudesta*. Pro gradu -tutkielma, uskontotiede, Turun yliopisto. 94 s.

Makkonen, Mirva-Riikka. 2002. *"Me ollaan muille ehkä joku kummajainen ...": vanhemmuus ja perheys kahden naisen lapsiperheessä*. Pro gradu -tutkielma, sosiaalityö, Lapin yliopisto. 130 s.

Mustola, Kati. 2001. Avusteinen lisääntyminen ja perinteiset perhearvot. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 38(4):316-318.

Mustola, Kati. 2001. Malmberg, Aino Emma Wilheemiina. Teoksessa *Who's who in gay and lesbian history from antiquity to World War II*. London: Routledge. s. 291-292.

Mustola, Kati. 2003. Suomalaisten lesbo- ja homoliikkeiden historiaa. Elektroninen aineisto. Finnqueer 17.9.2003. Luettavissa verkossa: http://www.finnqueer.net/juttu.cgi?s=164_6_1

- Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.). 2007. *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuoli vähemmistöjen historiaa*. Liittyy samannimiseen näyttelyyn Tikkurilan vanhalla asemalla 11.5.-30.9.2007. Helsinki: Like. 299 s.
- Niemeläinen, Krista & Martta Virmakari. 2006. *Naisparista lapsiperheeksi: käsityksiä ja kokemuksia naisparien vanhemmuudesta Suomessa*. AMK-opinnäytetyö, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 47 s.
- Paqvalén, Rita & Johanna Pakkanen. Kultur som politiskt vapen. *NIKK magasin* (2):30-32.
- Parkkinen, Marja-Leena (toim.). 2003. *Ulos kaapista: tositarinoina homoseksuaalisuuden kohtaamisesta*. Osa tekstistä ruotsiksi. Helsinki: Like. 304 s.
- Pippuri. 2001. Vasemmistonaisten Valtikka: lesbo- ja homoliittolaissa turvattava lasten asema. *Pippuri* (1):8.
- Rannela, Terhi. 2002. Rehellisesti tyttöraakaudesta. *Onnimanni* (4):4-5.
- Ruohonen, Anna. 2008. Missä olette, Legendan lesbot?. *Lapin ylioppilaslehti* (4):8.
- Salminen, Simo. 2001. Mistä ovat lesbot tehty?. *Psykologia* 36(5):353-354.
- Siltanen-Lehtovaara, Sarita. 2008. *Asiakkaan seksuaalisen suuntautumisen huomioiminen hoitotyössä: "Kyllä yhteiskunnassa on nää perusolettamukset, että kaikki on heteroseksuaaleja...vieläkin"*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 27, [6] s.
- Skugge, Linda, Belinda Olsson & Brita Zilg (toim.). 2005. *Pilluparvi*. Suom. Anu Tukala. Ruots. alkuteos *Fittstim*. Like-pokkari; 122. Helsinki: Like. 208 s.
- Tulipää, Anna. 2005. Naisparin vanhemmuus: perheideologia ja perusoikeuden hedelmöityshoitoja koskevassa lakihankkeessa. *Oikeus* 34(2):185-195.
- Tynninen, Katja. 2008. *Toistaiseksi lapsettomien lesbojen ajatuksia äitiydestä ja sen toteuttamisesta* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 159 KB, 47 s.
- Valaranta, Tuuli. 2003. *"Jokaisel ihmisel on kuiteski oikeus elää ja olla": kolmen naisen ajatuksia ja kokemuksia elämästään kristittyinä ja lesbona*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 79 s.
- Valkonen, Miia. 2003. *Avoimena ammatissa : homo-, lesbo- ja bi-opettajien kokemuksia*. Kuvitukset: Aki Månsson. Seta-julkaisu; 15. [Helsinki]: Seksuaalinen tasavertaisuus Seta. 99 s.
- Vanhala, Anna. 2003. *Haloota nostamatta: seksuaalivähemmistöjen avoimuus terveydenhuollon työyhteisöissä*. Pro gradu -tutkielma, sosiologia, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 5408. 96 s.
- Westerlund, Ulrika. 2003. *Lesbokärva i samhällets öga*. Ny tid 38(8-9):11.
- Välämäki, Susanna. 2003. K.D.Langin Johnny get angry performanssina: taiteilijuus, identiteetti, omakuva. *Musiikin suunta* 25(3):4-20.
- Vänskä, Annamari. 2003. Lesbojen missikisat. *Trendi* (9):48-51.
- Vänskä, Annamari. 2007. "Bespectacular and over the top. On the genealogy of lesbian camp." *SQS* (2):66-80.
- Vänskä, Annamari. 2007. Missä luuraa lesbohäpy?. *Z: setälehti* 32(6): (sivut eivät tiedossa, ARTO

28.7.2009).

Vänskä, Annamari. 2009. "Living in a see-through closet or in a moment of heightened lesbian visibility?". Teoksessa McAuliffe, Mary & Sonja Tiernan (toim.): *Sapphist, sexologists and sexualities: Lesbian histories. Volume II*. Cambridge: Cambridge Scholar Press.

4.16. Biseksuaalisuus

Haasjoki, Pauliina. 2003. Yliviivattuna syntynyt nimi: biseksuaalisuus luettuna ja lukemattomana. *Naistutkimus* 16(1):30-44.

Haasjoki, Pauliina. 2005. Ei kahta ilman kolmatta: ambivalenssi, biseksuaalisuus ja lukeminen. Teoksessa Löytty, Olli (toim.): *Rajanylityksiä: tutkimusreittejä toiseuden tuolle puolen..* Helsinki: Gaudeamus. s. 181-202.

Haasjoki, Pauliina. 2005. Mitä tiedät kertomuksestani?: biseksuaalinen ambivalenssi ja queer-lukeminen. *Naistutkimus* 18(2):29-39.

Honkamäkilä, Hanna. 2001. Seksologiasta seksuaalisuuteen: piilevä biseksuaalisuutemme. *Kaltio* 57(2):73-74.

Huotari, Kari. 2002. Hiv-positiiviset homo- ja bimiehet työelämässä. Lehtonen, Jukka (toim.): *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. Julkaistu myös elektronisena. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 61-66.

Huotari, Kari. 2002. Hiv-positiivisten homo- ja biseksuaalimiesten salamat elämät. Teoksessa Juhila, Kirsi, Hannele Forsberg & Irene Roivainen (toim.): *Marginaalit ja sosiaalityö*. Jyväskylä: University of Jyväskylä. s. 145-163.

Huotari, Kari. 2002. HIV positive gay and bisexual men in working life. Teoksessa *Sexual and gender minorities in worklife*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 62-67.

Jaskari, Ulla, Tuula Juvonen & Raini Vallinharju. 2005. *Vaarin paketti ja sateenkaarinappi*. Liittyy samannimiseen näyttelyyn Työväen keskusmuseossa 5.7.-28.8.2005. Tampere: Työväen keskusmuseo Werstas. 24 s.

Kangasvuo, Jenny. 2001. Hetero, homo vai b. *Kaltio* 57(2):69-70.

Kangasvuo, Jenny. 2001. *Vapautta, kärsimystä ja mahtava etuoikeus. Suomalaisten biseksuaalien määrittelyt biseksuaalisuudesta kulttuurimalliteorian avulla tarkasteltuina*. Pro gradu -tutkielma, Taideaineiden ja antropologian laitos, Oulun yliopisto. 144, [6] s.

Kangasvuo, Jenny. 2007. *Koettu ja kirjoitettu biseksuaalisuus: biseksuaalisuuden määrittely lehtiartikkeleissa ja biseksuaalien haastatteluissa vuosituhaten vaihteen Suomessa*. Lisensiaatintyö, Taideaineiden ja antropologian laitos, Oulun yliopisto. 239 s.

Kinnunen, Taina & Anne Puuronen (toim.). 2006. *Seksuaalinen ruumis: kulttuuritieteelliset lähestymistavat*. Helsinki: Gaudeamus. 347 s.

Kontula, Osmo. 2004. Bi- and Homosexuality in the National Surveys in Europe. Teoksessa Digoix, Marie

& Patrick Festy (toim.): *Same-sex couples, same-sex partnerships, and homosexual marriages: A Focus on cross-national differentials*. Ined: Documents de travail n°124. s. 211-223.

Kuorikoski, Niina. 2005. Televisiosarja L-koodi 2000-luvun lesbokuvauksena. *Lähikuva* (4):60-74.

Lehtonen, Irma. 2005. *"Siellä tai täällä - aina vieraisissa": vaiettu biseksuaalisuus parisuhteessa - kriisiteorian näkökulmasta*. Pro gradu -tutkielma, sosiaalityö, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 6108. 93 s.

Manner, Ilse. 2002. *Ennen näkymättömät: naisaktivistien toimintakokemuksia SETA:n alkuajoilta*. Mikrotallenne. 1 filmikortti. [Joensuu]: Joensuun yliopisto. 69 s. + liitteet.

Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.). 2007. *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuoli vähemmistöjen historiaa*. Liittyy samannimiseen näyttelyyn Tikkurilan vanhalla asemalla 11.5.-30.9.2007. Helsinki: Like. 299 s.

Nissinen, Jussi. 2002. Homomies isänä heterosuhteessa. *Perheterapia* 18(4):18-30, 35-40.

Seppä, Maija. 2007. Seksuaalivähemmistöjen tiedontarpeet ja tiedonhankinta. *Informaatiotutkimus* 26(3):76-86.

Vanhala, Anna. 2003. *Haloota nostamatta: seksuaalivähemmistöjen avoimuus terveydenhuollon työyhteisöissä*. Pro gradu -tutkielma, sosiologia, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 5408. 96 s.

Wickman, Jan. 2001. *Transgender politics: the construction and deconstruction of binary gender in the Finnish transgender community*. Väitöskirja, Åbo Akademi. Åbo: Åbo Akademi University Press. 275 s.

4.17. Transsukupuolisuus/transseksuaalisuus

Aarnipuu, Tiia. 2008. *Trans: sukupuolen muunnelmia*. Helsinki: Like. 266 s.

Ahlbäck, Anders. 2008. Barn i fel kropp. *Ny tid* (50):18.

Hellstén, Ava-Beata. 2006. *Elämä uusiksi: transseksuaalin elämän rakentuminen ja identiteetin muotoutuminen*. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteen laitos, Helsingin yliopisto. 94 s.

Helsinki-liiton Suomen ryhmä. 2001. Pakotettu avioeroon. *Ihmisoikeusraportti* 9(2):8.

Holmström, Monika. 2007. Berättelsen om Tena Renae Brandon. *Ny tid* (7):7.

Johansson, Heidi. 2006. Om att se sig själv bli till. *Ny tid* (25-30):3-4.

Jukola, Jura. 2001. HIV, hepatiitit, huumeet, maahanmuuttajat, transseksuaalit: ..katsotaan sanoit sotiinlääkäri. *Suomen sotilas* 83(4):46-47.

Kaukonen, Martta. 2002. *Pelleilyä ja poliittista aktivismia: transsukupuolisuus amerikkalaisissa talk show -ohjelmissä*. Pro gradu -tutkielma, elokuva- ja televisiotiede, Turun yliopisto. 85 s.

Lehtonen, Jukka. 2003. Coping with heteronormativity in higher education: sexual and gender minorities at work. Julkaisussa *UNESCO conference on Intercultural education: intercultural education teaching and learning for intercultural understanding, human rights and a culture of peace: conference proceedings*. Elektroninen aineisto. Jyväskylä: Institute for Education Research. 3 s.

- Lehtonen, Jukka. 2004. Trans people and their occupational choices. Teoksessa Lehtonen, Jukka & Kati Mustola (toim.): *"Straight people don't tell, do they...?": -negotiating the boundaries of sexuality and gender at work*. [Helsinki]: Ministry of Labour. s. 181-192.
- Leinonen, Eeva-Kaisa. 2003. *Elämä transvestiittina: osa-aikatyön ulostuloprosessi*. Pro gradu -tutkielma, sosiaalipolitiikka, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 5350. 131 s.
- Mattila, Aino. 2005. Transseksuaalisuus - äärimmäinen ristiriita identiteetin ja ruumiin välillä. *Työterveyslääkäri* 23(1):60-64.
- Mattila, Aino. 2008. Sukupuolen korjaushoidot kohentavat transsukupuolisten potilaiden psykososiaalista toimintakykyä. *Suomen lääkirilehti* 63(3):163-168.
- Mustanoja, Maria. 2007. *Pojat on poikia, vai ovatko?: lasten sukupuolen moninaisuus äitiensä kertomana*. Pro gradu -tutkielma, kasvatustiede, Lapin yliopisto. 97 s.
- Mustola, Kati & Johanna Pakkanen. 2007. Johdanto. Teoksessa Mustola, Kati & Johanna Pakkanen (toim.): *Sateenkaari-Suomi: seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen historiaa*. Helsinki: Like. s. 11-14.
- Owen, Cris. 2002. *Valheellinen elämäni*. Tekstiä suomeksi ja ruotsiksi. Turku: Lady Madeleine. 240 s.
- Rogel, Aki. 2001. *Transseksuaalina selviytyminen Suomessa*. Pro gradu -tutkielma, sosiologia, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 4613. 68 s. + 6 liites.
- Sandström, Peter & Jan Wickman. 2002. *Trans är inte alltid protest: könsidentitet behöver inte utmana systemet*. Meddelanden från Åbo Akademi (1):10-11.
- Tauson, Victoria. 2006. Jag kommer aldrig att bli en riktig man: jag kommer att bli en toffel!. *Astra nova* 88(1):36-39.
- Tiitinen, Aila, Sinikka Suominen & Matti Holi. 2003. Transseksuaalien hoito: katsaus. *Duodecim* 119(21):2045-2050.
- Wickman, Jan. 2002. Kön och genus i transgenderismens spegel. *Naistutkimus* 15(2):56-58.
- Wickman, Jan. 2002. *Transgender politics: the construction and deconstruction of binary gender in the Finnish transgender community*. Väitöskirja, Åbo Akademi. Åbo: Åbo Akademi University Press. 275 s.
- Vilkka, Hanna. 2006. *Keho: omaa sukupuolta koskevan tiedon ja ymmärryksen muotoutumisen perusta transsukupuolisilla*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Helsingin yliopisto. 187 s. Luettavissa verkossa: <http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/val/sosio/vk/vilkka/>

4.18. Sodomasokismi

- Airaksinen, Timo. 2006. Sade, Marquis de (1740-1814). Teoksessa Soble, Alan (toim.): *Sex from Plato to Paglia: a philosophical encyclopedia. Vol 2 (M-Z)*. Westport, Conn: Greenwood Press. s. 952-960.
- Dawn, Crystal & Stephen Flowers. 2007. *Lihan alkemia: nautinnon, kivun ja Itsen transformaation sado-maaginen tutkiminen*. Suom. Vesa Iitti. Engl. alkuteos *Carnal alchemy: a sado-magical exploration of pleasure, pain and self-transformation*. [Kaarina]: Voimasana. 98 s.

Hekanaho, Pia Livia. 2007. Mitä mies haluaa: FemDom-porno ja miehinen masokismi. Teoksessa Kalha, Harri (toim.): *Pornoakatemia!*. Eetos-julkaisuja; 4. Turku: Eetos. s. 114-151.

Kalha, Harri (toim.). 2007. *Pornoakatemia!*. Eetos-julkaisuja; 4. Turku: Eetos. 424 s.

Höykinpuro, Taru (toim.). 2006. *Kivun kauneus*. Helsinki: Like. 175 s,

Mäklin, Marika. 2001. Veronica: pensionerad domina. *Studentbladet* 90(9):15.

Nordling, Niklas M. 2009. *Many faces of sadomasochistic sex*. Väitöskirja, Åbo Akademi. Artikkeliväitöskirjan yhteenveto-osa ja 5 eripainosta. Åbo: Åbo Akademi University. 113 s.

Petäjä, Jenni. 2008. *Epäilyttävä äiti, pikkukaupungin tyttö, seksuaalinen sadisti ja kiduttajan tyttöystävä: feministinen tutkimus Lyyndie Englandin representaatioista Helsingin Sanomissa*. Pro gradu -tutkielma, Poliittikan tutkimuksen laitos, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. 117 s.

Pyrhönen, Heta. 2004. Eroottisia yhteen kietoutumia: Angela Carter haastaa markiisi de Saden. *Synteesi* 23(4):64-83.

Sandnabba, N. Kenneth, Pekka Santtila, Niklas Nordling, Andrea M. Beetz & Laurence Alison. 2002. Characteristics of a sample of sadomasochistically-oriented males with recent experience of sexual contact with animals. *Deviant behavior* 23(6):511-529.

Santtila, P, N. K. Sandnabba, L. Alison & N. Nordling. 2002. Investigating the underlying structure in sadomasochistically oriented behavior. *Archives of sexual behavior* 31(2):185-196.

Santtila, Pekka, N. Kenneth Sandnabba & Niklas Nordling. 2006. Sadomasochism. Teoksessa McAnulty, Richard D. & M. Michele Burnette (toim.): *Sex and sexuality, Vol 3: sexual deviation and sexual offenses*. Westport, CT, US: Prager Publishers/Greenwood Publishing Group. s. 21-45.

Valjakka, Risto. 2009. Voimaa kivusta. *Psykologi* (2):[8]-10.

Werner, Laura. 2001. O niin kuin objekti?: masokismi ja tunnustuksen tavoittelu O:n tarinassa. Teoksessa Heinämaa, Sara & Johanna Oksala (toim.): *Rakkaudesta toiseen: kirjoituksia vuosituhannen vaihteen etiikasta*. Helsinki: Gaudeamus. s. 230-242.

4.19. Transvestismi, pukeutuminen, esineet ja koristautuminen

Aarnipuu, Tiia. 2006. *Ei ole miestä eikä naista: queer-luenta keskiajan Euroopassa tunnettujen ristiinpukeutuvia pyhimyksiä kuvaavista teksteistä*. Seta-julkaisuja; 19. Perustuu Helsingin yliopiston Uskontotieteen laitoksella 2005 hyväksytyyn pro gradu -tutkielmaan. Helsinki: Seksuaalinen tasavertaisuus Seta. 104 s.

Arivaara-Suomalainen, Elli. 2002. Katkeaako lapsuus napapaidan ostoon?. *Opettaja* 97(33):28-30.

Autio, Minna. 2004. Pimulook tyttöjen pukeutumisessa. Teoksessa Anttila, Anna (toim.): *Lapsuuden muuttuva maisema: puheenvuoroja kulutuskulttuurin seksualisoinnin vaikutuksista*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 284. Helsinki: Stakes. s.32-39.

Järventaka, Katja. 2008. *Shoppingtyper bland finländska homosexuella män*. Opinnäyte, marknadsföring,

Svenska handelshögskolan, Helsingfors. 140 s.

Kangasvuo, Jenny. 2006. Synkät pitsit: naiseus ja eksotiikka japanilaisessa gosurori-muodissa. *Lähikuva* (2):73-83.

Kinnunen, Taina. 2008. *Lihaan leikattu kauneus: kosmeettisen kirurgian ruumiillistuneet merkitykset*. Helsinki: Gaudeamus. 383 s.

Koivunen, Anu & Susanna Paasonen (toim.). 2001. *Conference proceedings for affective encounters: rethinking embodiment in feminist media studies*. Turun yliopisto, Sarja A; 49. Elektroninen aineisto, verkkokirja. Turku: University of Turku, Media Studies. 296 s.

Leinonen, Eeva-Kaisa. 2005. *Transvestisuus perheessä* [Elektroninen aineisto]. Ylempi AMK-opinnäytetyö, terveyden edistämisen koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 404 KB, 84 s.

Malinen, Mri. 2006. *"Sit siinä joku nainen kauheen tiukoissa vaatteissa, alkaa ärsyttää!"*: kuudesluokkalaisten tyttöjen naisihanne seksuaalisen median ympäröimänä. Pro gradu -tutkielma, Opettajankoulutuslaitos, Jyväskylän yliopisto. 104 s.

Mykkänen, Pekka. 2001. Kiinalaistransvestiitti pohtii, onko hänen käyntinsä viehkeää: Zou, 72, pukeutuu naiseksi maassa, jossa ei virallisesti ole transvestiitteja eikä homoja. *Helsingin sanomat* 6.2.2001, s. C3.

Pagett, Matt. 2008. *Tee itse seksilelusi: 50 nopeaa ja helppoa ohjetta - havainnolliset kuvat!*: käytännöllinen opas parempaan rakkauselämään. Suom. Johanna Fross. Kuvitus: Matt Pagett. Engl. alkuteos Make your own sex toys. [Helsinki]: Schildt. 128 s.

Pesonen, Petri. 2008. *Juan vai Juanita: miesten homotransvestisyyden rakentuminen ja sen presentaatiot osana kaupunkikulttuuria Brasiliassa, Costa Ricassa ja Meksikossa*. Pro gradu -tutkielma, Sosiologian laitos, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 6929. 91 s.

Rauhamaa, Miira. 2002. Seksikäs lady vetää kansallispuvun päälleen. *Jyväskylän ylioppilaslehti*. 42(12):10.

Räty, Reetta. 2003. *Kaltaistensa kanssa*. Aineistoa luovutetaan tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön; FSD:n lupamenettely. Elektroninen aineisto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].

Skott, Sari et al. 2006. *Suuri seksivälineopas*. Uud. ja laaj. p. [Helsinki]: Sincity. 152 s.

Suihko, Marja-Stiina. 2002. Seksikkäänä pilkkihaalareissakin?. *Aikuiskoulutuksen maailma* (2):9.

Vihervuori, Johanna. 2002. *Stretch-farkkuja ja napatoppeja: tyttöjen pukeutuminen 2000-luvun alussa - siveetöntäkö?*. Pro gradu -tutkielma, Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos, Helsingin yliopisto. Saatavana myös mikrokorttina. 77 s., liites.

Österblad, Ika. 2003. En skådespelare bytar pjäs. *Astra nova* 85(2):18-20.

4.20. Ekshibitionismi, voyeurismi

Koskinen, Taava. 2008. "Mad Tracey from Margate." *Taide* 48(4):14.

Rovasalo, Aki. 2007. Voyeuristin valtakunta. *Nuori lääkäri* 44(11):57.

4.21. Selibaatti

Hapuli, Minttu. 2006. *Selibaattipäiväkirjat*. 3. p. [Helsinki]: Loisto; Jyväskylä: Atena. 172 s.

Moore, Thomas. 2003. *Seksin sielu*. Suom. Teija Hartikainen & Lauri Porceddu. Engl. alkuteos *The soul of sex: cultivating life as an act of love*. 331 s.

Mäkelä, Pihla Tiina-Maria. 2006. *Katolinen pappi ja kirkon selibaattivelvoitus meksikolaisessa elokuvassa Isä Amaron rikos (2002)*. Pro gradu -tutkielma, kulttuurihistoria, Turun yliopisto. 143, [2] s.

Niemi, Mari K. 2008. *Kiitos ei!: kieltäytymisen kulttuurihistoriaa*. Helsinki: Ajatus. 269 s.

Saarni, Samuli. 2007. "Neitsyystutkimus" - nuoren tytön hengenpelastus vai intimitetin loukkaus?. *Suomen lääkärilehti* 62(35):3090-3091.

Valdés, Ana L. 2003. En berättelse om celibat och sensualitet. *Astra nova* 85(2):12-13.

Weissenberg, Marita von. 2004. *Andliga och världsliga ideal i konflikt: greven Elzéars och grevinnan Dauphines jungfruliga äktenskap ca 1300-1323*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. [3], 96 s.

4.22. Sodomia

Keskisarja, Teemu. 2003. *Eläimeensekaantuminen rikoksena ja osana kansankulttuuria Suomessa 1700-luvulla*. Pro gradu -tutkielma, Suomen ja Pohjoismaiden historia, Helsingin yliopisto. [2], 92 s.

Keskisarja, Teemu. 2006. *"Secoituxesta järjettömään luondocappalden kanssa" : perversiot, oikeuselämä ja kansankulttuuri 1700-luvun Suomessa*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. [Helsinki]: [T. Keskisarja]. 272 s.

Keskisarja, Teemu. 2008. Eläimeensekaantuminen tavallista 1700-luvun Suomessa ja Ruotsissa. *Sukutieto* 25(1):16-19.

Kilpeläinen, Tapani. 2007. Epäkelpoa eläinrakkautta. *Yliopisto* 55(3):38-39.

Kilpinen, Pekka. 2002. Kansanperinteen kääntöpuoli. *Yliopisto* 50(20):40-41.

Laaksonen, Pekka, Seppo Knuutila & Ulla Piela (toim.). 2005. *Kansanetiikkaa: käsityksiä hyvästä ja pahasta*. Kalevalaseuran vuosikirja; 84. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 317 s.

Timonen, Senni & Pekka Laaksonen. 2005. Ihmisen ja eläimen liian läheisistä suhteista. Teoksessa Laaksonen, Pekka, Seppo Knuutila & Ulla Piela (toim.): *Kansanetiikkaa: käsityksiä hyvästä ja pahasta*. Kalevalaseuran vuosikirja; 84. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 200-227.

Virtanen, Johanna. 2008. *Luonnotonta haureutta: samaan sukupuoleen kohdistuneen halun määrittäminen Suomessa vuosina 1880-1920*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 61 s.

4.23. Seksuaalisuus: oppaat

Aldred, Caroline. 2005. *Jumalainen seksi: tantra ja tao, tietoisien rakastelun taidot*. Suom. Osmo Ryytty. Engl. alkuteos *Divine sex*. 4. p. Hämeenlinna: Karisto. 160 s.

Bacarr, Jina. 2006. *Geishan seksiopas: viettele kumppanisi japanilaiseen tapaan*. Suom. Ulla Lempinen. Kuvitus: Yelena Zhavoronkova. Engl. alkuteos *The Japanese art of sex: how to tease, seduce and pleasure the samurai in your bedroom*. Jyväskylä: Atena. 238, [1] s.

Bailey, Nicole. 2008. *Sex 365: asento vuoden jokaiselle päivälle*. Helsinki: Tammi. 365, [15] s.

Banks, Ian. 2004. *Seksiopas: ensikokemuksesta alkaen: kaikki vuosimallit, muodot, koot ja värit: opas terveelliseen ja nautinnolliseen seksiin*. Engl. lähdeteksti: Ian Banks. Piirrookset: Jim Campbell. Suom. teksti: Kari Uotinen. Engl. alkuteos *The sex manual*. Helsinki: Alfamer. [133] s.

Barker, Tara. 2004. *Orgasmi*. Suom. Auli Hurme-Keränen. Engl. alkuteos *The book of the orgasm*. Hämeenlinna: Karisto. 210 s.

Brandt, Pia et al. 2004. *Hei beibi, mä oon tulta!: nuoren oma seksikirja*. Piirrookset: Jussi S. Karjalainen. Helsinki: WSOY. 390 s.

Craze, Richard. 2002. *Viettelyn taito*. Suom. Taija Mård. Engl. alkuteos *The art of seduction*. Hämeenlinna: Karisto. 127, [1] s.

Cacciatore, Raisa et al. 2001. *Legopolikoista leopardikalsareihin: pojan matka mieheksi*. 2. lisäp. 2001 - 4. lisäp. 2003. Helsinki: Tammi. 256 s.

Conrad, Sheree & Michael Milburn. 2003. *Seksiäly: uraauurtava tutkimus, joka auttaa sinua kehittämään "seksiälyäsi" ja saamaan enemmän seksuaalista tyydytystä*. Suom. Anna Lilja. Engl. alkuteos *Sexual intelligence*. Helsinki: Otava. 317 s.

Cox, Tracey. 2004. *Superseksiä*. Suom. Elina Lustig. Engl. alkuteos *Supersex*. Helsinki: Otava. 191, [1] s.

Cox, Tracey. 2007. *Kuumaa superseksiä*. Suom. Leena Taavitsainen-Petäjä. Engl. alkuteos *Superhotsex*. Helsinki: Otava. 190, [2] s.

Dane, Lance. 2005. *Kama Sutra: täydellisesti kuvitettuna*. Suom. Hanna Talasniemi. Sanskritinkieliset ilmaisut tarkistanut: Virpi Hämeen-Anttila. Käännös englannin kielestä. Kirjoittanut Vatsjajana. Helsinki: Tammi. 317, [3] s.

Deida, David. 2006. *Rakkauten alkemia ja sielukas seksi*. Suom. Teija Hartikainen. Engl. alkuteos *The enlightened sex manual: sexual skills for the superior lover*. Helsinki: Basam Books. 208 s.

De Villers, Linda. 2006. *Miten tulla paremmaksi rakastajaksi*. Suom. Kari Kiianmaa. Engl. alkuteos *Love skills: more fun than you've ever had with sex, intimacy and communication*. Jyväskylä: Kehityksen avaimet. 192 s.

Eilengerger, Marianne. 2004. *Epävirallinen miehen käyttöopas: käytösohjeita lähinnä naisille; Epävirallinen naisen käyttöopas: käytösohjeita lähinnä miehille*. Suom. Virpi Vainikainen. Tansk. alkuteos *Kvindens fejl og mangler*. 2. p. Kääntökirja. Hämeenlinna: Karisto. 143, 144 s.

- Epstein, Mark. 2006. *Avoinna halulle*. Suom. Tero Valkonen. Viisas elämä. Helsinki: Basam Books. 233 s.
- Forsberg, Manne. 2005. *Kalun käyttöopas: johdatus rakkauteen, tunteisiin ja sukupuolielämään*. Suom. Outi Menna. Ruots. alkuteos *Kukbruk: en bok om kärlek, känslor och kön för unga killar och andra undrande*. Helsinki; WSOY. 179, [1] s.
- Godson, Suzi. 2003. *Seksikirja*. Suom. Tuulikki Valta. Kuvitus: Peter Stemmler. Engl. alkuteos *The sex book*. Helsinki: WSOY. 288 s.
- Gray, John. 2002. *Mars ja Venus vuoteessa: kestävän intohimon ja romanttisen rakkauden opas*. Suom. Pirjo Latvala. Engl. alkuteos *Mars and Venus in the bedroom*. 6. p. [Helsinki]: Loisto. 220 s.
- Hare, Jenny. 2003. *Seksi mielessä*. Suom. Ritva Lassila. Engl. alkuteos *Think sex*. [Helsinki]: Gummerus. 184 s.
- Heusala, Kari. 2003. *Naisen seksuaalisuus*. Like-pokkari; 53. 3. uud. p. 4. lisäp. 2005. Helsinki: Like. 347 s.
- Heusala, Kari. 2004. *Miehen seksuaalisuus*. 2. lisäp. 2004. Helsinki: Like. 376 s.
- Heusala, Kari. 2008. *Naisen orgasmi*. Kuvitus: Suvi Heusala & Kari Heusala. Helsinki: Like. 200 s.
- Hooper, Anne. 2002. *Seksileikit*. Suom. Taija Mård. Engl. alkuteos *Great sex games*. 240 s.
- Hooper, Anne. 2004. *Kama Sutra: eroottisia nautintoja miehelle ja naiselle: eroottisia nautintoja naiselle ja miehelle*. Suom. Taija Mård. Engl. alkuteos *Kama Sutra sexual positions for her and for him*. Kääntökirja. Hämeenlinna: Karisto. 117, 116, [7] s.
- Hooper, Anne. 2004. *Salaiset seksipaikat*. Suom. Juha Väänänen. Engl. alkuteos *Lovers' weekend guide*. Hämeenlinna: Karisto. 240 s.
- Hooper, Anne. 2006. *Nauti seksistä enemmän*. Suom. Iris Kalliola. Engl. alkuteos *Anne Hooper's guide to making sex much, much better - how was it for you?*. Helsinki: Otava. 157, [3] s.
- Hooper, Anne. 2006. *Seksihuumaa edistyneille*. Suom. Taija Mård. Engl. alkuteos *Dare to... sex guide*. Hämeenlinna: Karisto. 240 s.
- Höppner, Jürgen & Michael Hübner. 2001. *Eka kerta*. Suom. Anne Leu. Piirrookset: Peter Gundlach. Saks. alkuteos *Das erste Mal*. [Keuruu]: Aika. 151 s.
- Iron, Tara. 2004. *Helsinki erotica: selviytyjän opas = a survivor's guide*. Helsinki: Like. 228 s.
- Janouch, Katerina. 2004. *Orgasmikirja: kaikki mitä sinun tarvitsee tietää*. Suom. Veijo Kiuru. Ruots. alkuteos *Orgasmboken*. 2. lisäp. 2005. [Espoo]: Schildt. 192 s.
- Jaye, Edward. 2007. *Pipari sutra*. Suom. Ritva Holmström. Engl. alkuteos *The cookie sutra*. Kerava: Sitruuna. 60 s.
- Kivijärvi, Anneli. 2006. *100 kysymystä naisesta ja seksistä*. 2. lisäp. 2006. Helsinki: Kirjastudio. 168 s.
- Long, Barry. 2006. *Tie rakkauteen: johdatus jumalaiseen rakasteluun*. Suom. Iina Pennanen. Engl. alkuteos *Making love: sexual love the divine way*. Helsinki: Delfiini kirjat. 122 s.
- Marshall, Adrew G. 2008. *Rakastu kumppaniisi uudelleen: seitsemän askelta parempaan parisuhteeseen*. Suom. Eeva-Liisa Jaakkola. Engl. alkuteos *I love you, but I'm not in love with you: seven steps to saving your relationship*. Helsinki: Otava. 318 s.

- McKenzie, Eleanor. 2005. *Kama Sutra: nautintoja rakastavaisille: 52 aistillista asentoa*. Suom. Ritva Lassila. Engl. alkuteos *Kama Sutra pleasures*. [Helsinki]: Gummerus. 128 s.
- Norton, Bret (toim.). 2004. *Kama Sutra: intialainen rakkaudentaidon kirja*. Suom. Anuirmeli Sallamo-Lavi. Engl. alkuteos *The Kama Sutra: the erotic essence of India*. Valikoima sanskritinkielisestä alkuteoksesta *Kama Sutra* / koonnut Vatsyayana. [Helsinki]: Gummerus. 143 s.
- Norton, Bret (toim.). 2004. *Kultainen lootus: kiinalainen rakkaudentaidon kirja*. Suom. Anuirmeli Sallamo-Lavi & Tero Sallamo. Engl. alkuteos *The golden lotus: the erotic essence of China*. [Helsinki]: Gummerus. 143 s.
- Nygren, Leo. 2003. *Viettelyn anatomiaa, eli, Kehon kertomaa...* [Helsinki]: [Leo Nygren]. 111 s.
- Pagett, Matt. 2008. *Tee itse seksileusi: 50 nopeaa ja helppoa ohjetta - havainnolliset kuvat!: käytännöllinen opas parempaan rakkauselämään*. Suom. Johanna Forss. Kuvitus: Matt Pagett. Engl. alkuteos *Make your own sex toys*. [Helsinki]: Schildt. 128 s.
- Palo, Jorma & Leena-Maija Palo. 2004. *Rakkaudesta seksiin*. Piirroksat: Maija Nieminen. 2. uud. p. Helsinki: WSOY. 400 s.
- Petersen, James R. 2002. *Näin kehität seksielämäsi: Playboy-lehden neuvontapalstan parhaat*. Suom. Juha Väänänen. Engl. alkuteos *365 ways to improve your sex life*. 4. p. Hämeenlinna: Karisto. 187 s.
- Pirine, Elina. 2005. *Kuinka löytää Se Oikea ja pitää samalla hauskaa*. Kuvitus: Inari Savola. Helsinki: Gummerus. 126, [1] s.
- Rajala, Pertti. 2003. *På tu man hand: en lättläst bok om kärlek och sex*. Käänt. Maria Österlund. Kuvitus: Elina Vanninen. Suom. alkuteos *Kahden: rakkaudesta ja seksistä selkokielellä*. Umeå: Specialpedagogiska institutet. 42, [1] s.
- Rajala, Pertti. 2008. *Kahden: rakkaudesta ja seksistä selkokielellä*. Piirroksat: Tiia Lehto. 3. uud. laitos. Helsinki: Kehitysvammaliitto, oppimateriaalikeskus Opikie. 31 s.
- Ranta, Teija-Liisa. 2008. *Naisen nautinto*. Piirroksat: Minna Ruusinen. Minerva-pokkarit. Helsinki; Jyväskylä: Minerva. 144 s.
- Räsänen, Sari, Helena Kangasniemi & Taina Hämäläinen. 2004. *Piristystä parisuhteeseen: uutta hehkua makuuhuoneeseen*. Seksuaalisuus elämänvoima -projekti. Invalidiliiton julkaisuja, O; 21. Rovaniemi: Invalidiliitto; Lapin kuntoutuskeskus. 19 s.
- Sarlin, Niko & Timo Surkka (toim.). 2004. *Seksin ABC: tohtori Zukovskin salaiset kansiot*. Kuvitus: Niko Sarlin. Helsinki: Otava. 102 s.
- Skott, Sari et al. 2006. *Suuri seksivälineopas*. Uud. ja laaj. p. [Helsinki]: Sincity. 152 s.
- Sonntag, Linda. 2002. *Kama Sutra valokuvien: johdatus idän erotiikkaan ja moderniin tantra-seksiin*. Suom. Heikki Karjalainen. Engl. alkuteos *Photographic Kama Sutra*. Helsinki: Tammi. 128 s.
- Sonntag, Linda. 2003. *Seksileikkejä*. Suom. Heikki Kaskimies. Engl. alkuteos *Sex games*. 2. lisäp. 2006. Helsinki: Tammi. 144 s.
- Suomela, Anu (toim.). 2009. *Seksi: kaikki mitä tulee tietää. Koottu Sexpo-säätiön kotisivuille lähetetyistä kysymyksistä ja niiden vastauksista*. Osittainen sisältö: *Seksuaalisuus sanoina ja selityksinä* / muokattu Tuisku Ilmosen ja Jussi Nissisen laatimasta sanastosta s. 345-392. [Helsinki]: Ajatus kirjat. 398 s.
- Talbot, Nicci. 2007. *Ihana orgasmi: täysi seksuaalinen tyydytys: toimivat ja ennakkoluulottomat ohjeet*,

joilla on helppo kiivetä nautinnon huipulle. Suom. Juha Väänänen. Hämeenlinna: Karisto. 144 s.

Taylor, Emma & Lorelei Sharkley. 2004. *Asento!: vuoden jokaiselle päivälle.* Suom. Jyrki Liikka. Engl. alkuteos *Position of the day*. 2. lisäp. 2004, 3-4. lisäp. 2005. Jyväskylä: Atena. [374] s.

Thistlewaite, Aloysius Bartholemew. 2006. *Rahasta lähimmäistäsi.* Suom. A. Juhana Keronen. Engl. alkuteos *Money number one*. Pattaya: Pananen Co. 192 s.

The ASK Group Ltd (suom.). 2002. *Mini Kamasutra.* Engl. alkuteos *Mini Kamasutra*. Vastustamattomat. Helsinki: Kirjalito. [89] s.

Vatsjajana. 2003. *Kama Sutra.* Suom. Eila Kostamo. Selitykset kirjoittanut: Antti Pakaslahti. Sanskr. alkuteos *Kama Sutra*. 7. p. Helsinki: Loisto. 232, [1] s.

Virtanen, Jukka. 2005. *100 kysymystä miehestä ja seksistä.* Helsinki: Kirjastudio. 167 s.

Välimäki, Petri & Marianne Välimäki. 2005. *Rakkaus ja rakastelu: suuntaviittoa rikkaaseen ja terveeseen seksuaalisuuteen.* Helsinki; Ryttylä: Uusi tie. 240 s.

5. SEKSUAALISUUS JA PSYYKE

5.1. Psykologia. Psykoanalyysi

Apter, Dan, Leena Väisälä & Kari Kaimola (toim.): *Seksuaalisuus*. Piirroksat: Eduard Müller. Helsinki: Duodecim. 478 s.

Elstad, Gunnar. 2002. *Tunne itsesi - tunnista tunteesi*. Suom. Raimo Mäkelä. Kauniainen: Perussanoma. 189 s.

Freud, Sigmund. 2006. *Tapauskertomukset*. Suom. Seppo Hyrkäs. Helsinki: Teos. 571 s.

Gothóni, René. 2001. *Nainen tiennäyttäjänä*. Helsinki: WSOY. 175 s.

Gratch, Alon. 2003. *Jos miehet puhuisivat...* Suom. Eeva-Liisa Jaakkola. Hyvä elämä. Engl. alkuteos *If men could talk... here's what they'd say*. Helsinki: Otava. 347 s.

Haute, Philippe Van & Tomas Geyskens. 2005. *Kielten sekaannus: seksuaalisuuden ensisijaisuus Freudilla, Ferenczillä ja Laplanchella*. Suom. Janne Kurki. Engl. alkuteos *Confusion of tongues: the primacy of sexuality in Freud, Ferenczi & Laplanche*. Vantaa: Apeiron. 199 s.

Heinonen, Susanna. 2003. *Kuinka persoonallisuuden piirteet kytkeytyvät seksuaaliseen käyttäytymiseen ja seksuaaliseen tyytyväisyyteen?*. Pro gradu -tutkielma, Psykologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 28 s.

Heiskanen, Tarja, Kristina Salonen & Pirkko Sassi. 2006. *Mielenterveyden ensiapukirja*. Helsinki: SMS-tuotanto. 167, [1] s.

Hägglund, Tor-Björn. 2001. *Rakkauden hipaisu: psykoanalyttisia esseitä*. Psykoterapiasäätiö Monasterin psykoanalyttisiä toimituksia; 9. Oulu: Kajo. 242 s.

Impiö, Pekka (toim.). 2001. *Susirajalla: esseitä Tor-Björn Hägglundin psykoanalyttisestä ja kaunokirjallisesta tuotannosta*. Oulu: Kajo; Psykoterapiasäätiö Monasteri. 341 s.

Jokinen, Seppo & Raija Kuusinen. 2001. *Toipuminen: hengellinen matka*. Helsinki: Päivä. 139 s.

Kalha, Harri. 2007. Halu alennuksessa: Sigmund Freud ja matalan vetovoima. Teoksessa Kalha, Harri (toim.): *Pornoakatemia!*. Eetos-julkaisuja; 4. Turku: Eetos. s. 78-113.

Kesävuori, Saara. 2003. *Oidipus oli mies: psykohistoriallinen elämäkerta Eila Pennasesta vuoteen 1952 saakka*. Acta Universitatis Tamperensis; 931. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna, Tampere: Tampere University Press. 451 s. Luettavissa verkossa: <http://acta.uta.fi/teos.phtml?8290>

Kilpeläinen, Tuija. 2004. Osaatko kohdata homoseksuaalisen asiakkaan?. *Psykologi* (5):24-25.

Koikkalainen, Sari. 2004. Seksologiasta eväitä asiakkaan kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen. *Psykologi* (7):22-[23].

Koivula, Liisa & Petteri Carlson. 2008. Miehuudessa on vähän tilaa herkkyydelle. *Suomen lääkirilehti* 63(27-31):2453-2454.

Korhonen, Camilla. 2005. *Parafiliat eli seksuaaliset kohdehäiriöt*. Erikoistyö, mielenterveys- ja päihdetyön koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattiopisto. 59 s.

Kuittine, Arhi. 2003. Pois polulta: seksuaalinen ja moraalinen projektio psykoseksuaalisten tragediasatujen tulkinnassa - eli kuinka opin rakastamaan myyttisiä pelkojani. *Vartija* 116(4):134-142.

Lepola, Ulla & Hannu Koponen. 2003. Seksuaalisten toimintojen häiriintyminen psykiatrisissa

sairauksissa. *Duodecim* 119(3):255-259.

Lönnqvist, Jouko et al (toim.). 2007. *Psykiatria*. Piirroket: Helena Schmidt. Helsinki: Duodecim. 882 s.

McDougall, Joyce. 2003. *Tuhatkasvoinen Eros: psykoanalyttinen tutkimusmatka ihmisen seksuaalisuuteen*. Suom. Maarit Appo. Engl. alkuteos *The many faces of Eros*. Helsinki: Therapiea-säätiö. 277 s.

Mäenpää-Reenkola, Elina. 2004. *Naisen verhottu sisin*. Helsinki: Yliopistopaino. 92 s.

Nissinen, Teija. 2009. Tytöt ja porno - yleinen poikkeus. *Psykologia* 44(1):54-56.

Ollinheimo, Ari. 2006. Oudolle ilmiölle löytyi selitys!. *Psykologia* 41(5):383-386.

Ollinheimo, Ari. 2008. Fouri-arviointiasteikko. *Psykologia* 43(1):59-61.

Paavonen, Jorma. 2002. Hormonihoito ja naisen psyyke. *Suomen lääkirilehti* 57(2):219.

Romppainen, Sonja, Jonna Siikamäki & Nina Vanhapelto. 2002. *"Kauan vaiettu aihe seksuaalisuudesta puhuttelee, ja minä puhun..."*: mielenterveyskuntoutujien omaelämäkerrallisia kokemuksia seksuaalisuudestaan. Opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 61, [1] s.

Saltiola, Laura. 2007. *Tunteet seksuaalisuuden osana* [Elektroninen aineisto]: *nuorten aikuisten näkemys aiheesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 185 KB, 61 s.

Sandström, Leena. 2001. Suuria odotuksia, ristiriitaisia ihanteita: kohtaamisen koreografiaa pohdittiin Tampereella. *Psykologi* (3):8-10.

Tammisalo, Osmo. 2005. *Rakkauden evoluutio: ihmisen parinvalinnan biologiaa*. Helsinki: Terra Cognita. 499 s.

Tihinen, Juha-Heikki. 2008. *Halun häilyvät rajat: Magnus Enckellin teosten maskuliinisuuksien ja feminiinisyksien representaatioista ja itsen luomisesta*. Taidehistoriallisia tutkimuksia; 37. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Kuvataidearvostelu. Helsinki: Taidehistorian seura. 149 s.

Tirri, Rauno. 2006. *Jatkuvan onnentunteen harha*. [Naantali]: [R. Tirri]. [3], 210 s.

Turunen, Kari E. 2005. *Ikävaiheiden kriisit*. Uudistettu ja laajennettu laitos teoksesta *Elämäankaari ja kriisit*. Jyväskylä: Atena. 274 s.

Venhola, Mia. 2007. Hellyyttä kaiken ikää. *Työterveyslääkäri* 25(3):25-27.

Verhaeghe, Paul. 2006. *Rakkaus yksinäisyyden aikana*. Suom. Janne Kurki. Holl. alkuteos *Liefde in tijden von eenzaamheid*. Vantaa: Apeiron. 208 s.

Volkan, Vamik D. *Haussa täydellinen nainen: psykoanalyttinen tapausselostus*. [Helsinki]: Therapiea-säätiö. 170 s.

Voss-Höge, Pia. 2004. Edistävätkö psykologit työssään seksuaalista tasavertaisuutta. *Psykologi* (7):[24]-25.

Vänskä, Annamari. 2005. Ruumis, ruoka, seksi: oikoteitä kulttuurin psyykeen. *Nuori voima* (5):18-20.

5.2. Halu ja himo

- Apter, Dan, Leena Väisälä & Kari Kaimola (toim.). 2006. *Seksuaalisuus*. Piirroksia: Eduard Müller. Helsinki: Duodecim. 478 s.
- Buss, David M. 2006. *Halun evoluutio: ihmisen pariutumisstrategiat*. Suom. Susanna Tuomi-Giddings. Engl. alkuteos *The evolution of desire: strategies of human mating*. Kerava: Sitruuna. 440 s.
- Epstein, Mark. 2006. *Avoimma halulle*. Suom. Tero Valkonen. Viisas elämä. Helsinki: Basam Books. 233 s.
- Haavisto, Riikka & Maija Palander. Hormonitoiminta haluttomuuden syynä?. *Allergia & astma* 31(3):23.
- Hattunen, Leena. 2007. *Haluttaako?: seksuaalisen halun ääriäriivoja*. Helsinki: Kirjapaja. 196 s.
- Heinonen, Niini Annukka. 2002. *Halun uudet aakkoset: sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus* *Monika Fagerholmin Diivassa*. Pro gradu -tutkielma, kotimainen kirjallisuus, Helsingin yliopisto. 130 s.
- Kalha, Harri. 2007. Halu alennuksessa: Sigmund Freud ja matalan vetovoima. Teoksessa Kalha, Harri (toim.): *Pornoakatemia!*. Eetos-julkaisuja; 4. Turku: Eetos. s. 78-113.
- Kalha, Harri (toim.). 2007. *Pornoakatemia!*. Eetos-julkaisuja; 4. Turku: Eetos. 424 s.
- Kinnunen, Taina & Anne Puuronen (toim.). 2006. *Seksuaalinen ruumis: kulttuuritieteelliset lähestymistavat*. Helsinki: Gaudeamus. 347 s.
- Kontula, Osmo. 2002. Seksuaalisen halun mysteerit. *Kunto* (1):56-57.
- Kontula, Osmo. 2008. *Halu & intohimo: tietoa suomalaisesta seksistä*. Kuvitus: Sirkka-Liisa Lonka. Helsinki: Otava. 383 s.
- Kontula, Osmo. 2009. *Between sexual desire and reality: the evolution of sex in Finland*. The Population Research Institute; D49/2009. Helsinki: The Family Federation of Finland. 255 s.
- Kontula, O. & E. Haavio-Mannila. 2009. The impact of aging on human sexual activity and sexual desire. *Journal of sex research* 46(1):46-56.
- Kunelius, Pekka. 2006. Mies haluaa aina - vai haluaako?. *Suomen lääkäri* 61(45):4708-4709.
- Nikunen, Kaarina, Susanna Paasonen & Laura Saarenmaa (toim.). 2005. *Jokapäiväinen pornomme: media, seksuaalisuus ja populaarikulttuuri*. Tampere: Vastapaino. 250 s.
- Paalanen, Tommi & Anne Karhumäki. 2008. Vallaton vai valtava halu?: naisten seksuaalisen vallan kriittistä arviointia. *Tieteessä tapahtuu* 26(7):37-44. Luettavissa verkossa: <http://ojs.tsv.fi/index.php/tt/article/viewFile/689/569>
- Ratinen, Teemu. 2003. *Kätkeyty halu: tutkimus seksuaalisuuteen kohdistuvasta häpeästä*. Pro gradu -tutkielma, Läntisen teologian laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne. 1 filmikortti. 116 s.
- Reenkola, Elina M. 2004. *Intohimoinen nainen: psykoanalyttisiä tutkimuksia halusta, rakkaudesta ja häpeästä*. Helsinki: Yliopistopaino. 166 s.
- Santtila, P., I. Wager, K. Witting, N. Harlaar, P. Jern, A. Johansson, M. Varjonen & N. K. Sandnabba. 2008. Discrepancies between sexual desire and sexual activity: gender differences and associations with relationship satisfaction. *Journal of sex & marital therapy* 34(1):29-42.

Tihinen, Juha-Heikki. 2008. *Halun häilyvät rajat: Magnus Enckellin teosten maskuliinisuuksien ja feminiinisyksien representaatioista ja itsen luomisesta*. Taidehistoriallisia tutkimuksia; 37. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Kuvataidearvostelu. Helsinki: Taidehistorian seura. 149 s.

Tuisku, Irma. 2005. "Täytyykö sitä joskus antaa?" [Elektroninen aineisto]: *haastattelututkimus seksuaalisesta haluttomuudesta parisuhteessa eläville 30-44 vuotiaille naisille*. Ylempi AMK-opinnäytetyö, terveyden edistämisen koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 494 KB, 91 s.

Venhola, Mia & Pirkko Brusila. 2006. Naisten seksuaalinen haluttomuus. *Suomen lääkärilehti* 61(45):4703-4707.

Viljanen, Susanna. 2004. Imetyshormoni latistaa seksihalut. *Lapsen maailma* 63(10):23.

Virtanen, Johanna. 2008. *Luonnotonta haureutta: samaan sukupuoleen kohdistuneen halun määrittäminen Suomessa vuosina 1880-1920*. Pro gradu -tutkielma, Historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto. 61 s.

Yesilova, Katja. 2001. Sukupuolittunut seksuaalikasvatus. *Sosiologia* 38(3):192-204.

5.3. Rakkaus, rakastuminen

Aalto, Kirsi et al (toim.). 2007. *Rakkaus*. Sielunhoidon aikakauskirja; 20. Helsinki: Kirkon koulutuskeskus, Kirkon sairaalasielunhoito, Kirkon perheasiat. 208 s.

Alberoni, Francesco. 2001. *Rakastuminen*. Suom. Ulla Ranta & Liisa Ryömä. Ital. alkuteos *Innamoramento e amore*. Helsinki: Otava. 143 s.

Aukia, Pekka & Ritva-Liisa Aukia. 2002. *Uskallanko uuteen rakkauteen?: elämää eron jälkeen*. Helsinki: Kirjapaja. 200 s.

Anttila, Anna. 2001. Elämän kovuus ja rakkauden rajallisuus: varhaisnuorten kirjoituksia Koululainen-lehden ja Internetin keskustelupalstoilla. *Nuorisotutkimus* 19(2):21-35.

Badiou, Alan. 2005. Mitä on rakkaus? *Nuori voima* (4):21-29.

Chapman, Gary. 2001. *Rakkauden kieli*. Suom. Anne Leu. Engl. alkuteos *The five love languages*. [Keuruu]: Aika. 216 s.

Chopra, Deepak. 2004. *Polku rakkauteen: miten elvyttät hengen voiman elämässäsi*. Suom. Eija Pokkinen. Engl. alkuteos *The path to love*. Helsinki: Otava. 350 s.

Dunn, Sarah. 2006. *Suuri rakkaus*. Suom. Turun yliopiston suomentajaseminaari Hilikka Pekkasen johdolla. Engl. alkuteos *The big love*. 2. p. Helsinki: Loisto. 225 s.

Elomaa, Petra. 2005. "Rakkaus on vapautta": *fenomenologinen näkökulma toiseuteen ja ruumiillisuuteen*. Pro gradu -tutkielma, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Jyväskylän yliopisto. 87 s.

Engelberg, Mila. 2005. Rikollinen rakkaus. *Yliopisto* 53(11):32-33.

Eskola, Timo. 2003. Tosi rakkaus odottaa. *Perusta* (4):195-196.

- Forsberg, Manne. 2005. *Kalun käyttöopas: johdatus rakkauteen, tunteisiin ja sukupuolielämään*. Suom. Outi Menna. Ruots. alkuteos *Kukbruk: en bok om kärlek, känslor och kön för unga killar och andra undrande*. Helsinki: WSOY. 179, [1] s.
- Gardemeister, Anne. 2002. *Vanhan rakkaus: myöhäisen iän rakkaus ikääntyneiden omien kertomusten mukaan*. Pro gradu -tutkielma, Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos, Tampereen yliopisto. 90, [4] s.
- Haasiosalo, Pentti. 2004. *Rakastamalla vastarakkautta: miten löydän ilon ja onnen elämäni*. [Turku]: Pentti Haasiosalo. 212 s.
- Halonen, Venla. 2005. *"Rakkaus on viaton intohimo": rakkaussuhteen kuvaus Madame de La Fayetteen Clèvesin ruhtinattaressa ja abbé Prévostin Manon Lescautissa*. Pro gradu -tutkielma, Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne. 1 filmikortti. 83 s.
- Hare, Jenny. 2003. *Rakkaus mielessä*. Suom. Sari-Anne Ahvonen. Engl. alkuteos *Think love*. [Helsinki]: Gaudeamus. 160 s.
- Heikkinen, Anna-Tiina. 2004. *Tahdon! Mutta mitä?: avioliittoon kohdistuvat toiveet ja odotukset, niiden taustat ja toteutumismahdollisuudet*. Opinnäyte, teologinen etiikka ynnä uskonnonfilosofia, Helsingin yliopisto. 89 s.
- Hintukainen, Hannele. 2003. *Miten pitkämielinen on rakkaus?: naisten selviytymiskokemuksia parisuhdeväkivallasta*. Pro gradu -tutkielma, sosiaalipolitiikka, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 5303. 80 s.
- Huttunen, Heli. 2007. *Mimeettinen rakkaus René Girardin antropologisessa filosofiassa*. Opinnäyte, teologinen etiikka ynnä uskonnonfilosofia, Helsingin yliopisto. 81 s.
- Huttunen, Matti O. 2008. Rakastumisen seksokrinologiaa. *Duodecim* 124(10):1080-1081.
- Hägglund, Tor-Björn. 2001. *Rakkauden hipaisu: psykoanalyttisia esseitä*. Psykoterapiasäätiö Monasterin psykoanalyttisiä toimituksia; 9. Oulu: Kajo. 242 s.
- Juntumaa, Rauno. 2002. Mustasukkaisuus, rakkaus ja aggressio. *Suomen lääkirlehti* 57(34):3265-3268.
- Kiiski, Jouko. 2002. *Rakkaus lamassa: parisuhdeongelmat ja 1990-luvun talouskriisi*. Kirkon tutkimuskeskus, Sarja A; 77. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. [Tampere]: Kirkon tutkimuskeskus. 376 s.
- Kiiski, Jouko. 2006. *Rajallinen rakkaus: suomalaisten teologien käsitykset parisuhteesta*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja; 97. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 280 s.
- Kivikangas, Satu. 2005. *"Ensin ihastumiseksi, sitten rakastumiseksi ja lopulta seksuaaliseksi": kartoitus valmentavassa koulutuksessa opiskelevien kehitysvammaisten nuorten seksuaalitetämyksestä, seksuaalitetiedon lähteistä sekä heidän seksuaaliterveyteensä vaikuttavista tekijöistä*. Pro gradu -tutkielma, Erityiskasvatuksen laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne. 1 filmikortti. 90, [12] s.
- Kolomainen, Robert. 2001. Viiniä suloisempi ja köyhyyttä katkerampi. *Carelia* (3):3-5.
- Kontula, Osmo & Elina Haavio-Mannila. 2004. Renaissance of romanticism in the era of increasing individualism. Teoksessa Duncombe, Jean, Kaeren Harrison, Graham Allan & Dennis Marsden (toim.): *In the state of affairs: explorations in infidelity and commitment*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates. s. 79-102.
- Koskimies, Aarne I. 2004. *Hedelmällinen rakkaus: toiveena lapsi*. Helsinki: Tammi. 104 s.
- Leppänen, Sari et al. 2001. *Kumppanina kurkihirren alla*. Helsinki: Uusi tie. 107 s.

- Ljungqvist, Jennifer. 2007. *Kärlek för främlingar i vårdandet*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 71 s.
- Malmberg, Mirja. 2004. Sisärukket psykoanalyttisen teorian sivullisina. *Psykoteraapia* 23(3):179-184.
- Niemi, Hannele. 2001. Oikeus rakastaa ja tulla rakastetuksi. *Mielenterveys* 40(4):46-48.
- Näsman, Yvonne. 2001. *Kärlek, dygd och praktisk visdom - förutsättningar för en caritativ vårdetik*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 101 s. + liitteet.
- Paunonen, Ulla & Jaakko Suominen. 2004. *Digirakkaus*. Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen julkaisuja; 2. [Pori]: Turun yliopisto. 242 s.
- Poutilainen, Saira. 2005. Kulttuurista puhetta deittaamisesta. *Puhe ja kieli* 25(3):123-136.
- Saarnikko, Karoliina. 2008. *Täydellisen rakkauden projekti: sinkkuoppaiden käsityksiä rakastumisesta ja parisuhteen muodostumisesta*. Helsingin yliopisto, Kulttuurien tutkimuksen laitos, folkloristikka, S-sarja; 616. Pro gradu -tutkielma, Kulttuurien tutkimuksen laitos, Helsingin yliopisto. 124 s.
- Salo, Vivian & Boris Salo. 2008. *Den kära leken: om kärlek, äktenskap och sexualitet*. Kuvitus: Jonathan Salo. [Jakobstad]: ViBoSa. 152 s.
- Sandén-Eriksson, Lena. 2006. *"Vad rätt du tänkt vad du i kärlek gjort": en studio om bedömning av sjukskötaresterandes förmåga att lindra lidande*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 61 s. + liitteet.
- Saraneva, Kristina. 2005. Psykoanalyttisesta menetelmästä. Osa II: neuvoja lääkäreille potilaan rakastuessa heihin. *Psykoteraapia* 24(1):53-58.
- Sarelin, Olivia. 2005. Hoitajien antama hoito. *Vård i fokus* 22(3):17-19.
- Savolainen, Jari. 2001. *I ljuset av ömhet: en hermeneutisk studie av ömheten i vårdandet*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 87 s. + liitteet.
- Sevelius, Carola. 2006. *Av hjärtans lust: en begreppsbestämning av kärlek*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 93 s. + liitteet.
- Siltala, Pirkko. 2002. Tunteet, mitä ne ovat, mistä ne tulevat, mitä ne merkitsevät ihmisen mielenterveydelle ja sairaudelle. *Suomen lääkärilehti* 57(35):3369-3373.
- Skog, Johanna. 2001. *Ikimüistoinen ensirakkaus: tutkimus siitä, miten rakkaus nuoruusiässä alkaa ja mihin se päättyy*. Pro gradu -tutkielma, kasvatustiede, Lapin yliopisto. 68 s.
- Solasaari, Ulla. 2003. *Rakkaus ja arvot kasvattavat persoonan: Max Schelerin kasvatustilosofiaa*. Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia; 187. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Helsingin yliopisto. 206, [12] s.
- Suorsa, Jaana. 2006. *Suuri rakkaus kirja = Le grand livre d'amour*. Ranskankielinen käännös: Kirsi Kinnunen. Tout est dans le cochon; 3. Helsinki: Like. [71] s.
- Tammisalo, Osmo. 2005. *Rakkauden evoluutio: ihmisen parinvalinnan biologiaa*. Helsinki: Terra Cognita. 499 s.
- Törrönen, Maritta. 2005. Joustava rakkaus ja perheiden muutos. *Työ ja ihminen* 19(1):7-16, 146, 154.
- Verhaeghe, Paul. 2006. *Rakkaus yksinäisyyden aikana*. Suom. Janne Kurki. Holl. alkuteos *Liefde in tijden von eenzaamheid*. Vantaa: Apeiron. 208 s.
- Viljanen, Nora. 2007. *Vapaan rakkauden hinta: Suzanne Brögger ja länsimaisen rakkauden kritiikki*. Pro

gradu -tutkielma, yleinen kirjallisuustiede, Helsingin yliopisto. 76 s.

Välimäki, Petri & Marianne Välimäki. 2005. *Rakkaus ja rakastelu: suuntaviittoa rikkaaseen ja terveeseen seksuaalisuuteen*. Helsinki; Ryttylä: Uusi tie. 240 s.

Yrjänheikki, Virpi. 2002. *Rakkaudessaan itsenäisiä, arjessaan riippuvaisia: kuvaus kehitysvammaisten parisuhteesta*. Pro gradu -tutkielma, kasvatustiede, Lapin yliopisto. 55 s.

5.4. Seksuaalifantasiat

De Lauretis, Teresa. 2004. *Itsepäinen vietti: kirjoituksia sukupuolesta, elokuvasta ja seksuaalisuudesta*. Toimittanut: Anu Koivunen. Suom. Tutta Palin & Kaisa Sivenius. Tampere: Vastapaino. 304 s.

Härmä, Sanna. 2002. "Oisit mulle suurin apinamies": kehonrakentaja kulttuurisena ja yksityisenä fantasiana Pirjo Hassisen romaanissa Joel. *Sanelma* 8:91-106.

Höykinpuro, Taru. 2006. *Kivun kauneus*. Helsinki: Like. 175 s.

Majuri, Susanna. 2007. *Sinä pohjoinen: kuviteltu vesi ja melankolian värit*. Opinnäyte, Visuaalisen kulttuurin osasto, Taideteollinen korkeakoulu. 47, [22] s.

Moore, Thomas. 2003. *Seksin sielu*. Suom. Teija Hartikainen & Lauri Porceddu. Engl. alkuteos *The soul of sex: cultivating life as an act of love*. Helsinki: Like. 331 s.

Savolainen, Matti. 2004. Ulos getosta ja valtavirtaan: miekka & magia, rotu ja seksuaalisuus Samuel R. Delany'n Neveryon-sarjassa. Teoksessa Blomberg, Kristian, Irma Hirsjärvi & Urpo Kovalainen (toim.): *Fantasian monet maailmat*. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu. s. 188-208.

Österlund, Mia. 2003. Mellan mönsterflicka och monsterflicka: flicksexualitet och förklädnad i Inger Edelfeldts fantasyroman Missne och Robin. Teoksessa Ekman, Michel & Roger Holmström (toim.): *Kunskapens hugsvalelse: litteraturvetenskapliga studier tillägnade Clas Zilliacus*. Åbo: Åbo Akademis förlag. s. 91-106.

5.5. Mustasukkaisuus

Engsbo, Nina. 2006. *Svartsjuka i parförhållanden: anknytning och könsskillnader*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 54 s.

Haldin-Rönn, Kerstin. 2003. Roten till svartsjukan kan finnas i en själv. *Kyrkpressen* 34(6):14.

Huttunen, Matti O. 2002. Viisas ymmärtää mustasukkaisuutta. *Hyvä terveys* (8):34-36.

Juntumaa, Rauno. 2002. Mustasukkaisuus, rakkaus ja aggressio. *Suomen lääkärilehti* 57(34):3265-3268.

Kast, Bas. 2005. *Rakkauden selitys*. Suom. Sari-Anne Ahvonen. Saks. alkuteos *Die Liebe und wie sich*

Leidenschaft erklärt. Helsinki: Gummerus. 223, [1] s.

Kiianmaa, Kari. 2005. *Rakentava valinta: toimivan parisuhteen puolesta*. Jyväskylä: Kehityksen avaimet. 167 s.

Kinnunen, Sari. 2001. *Häkkilinnut: tutkimus mustasukkaisuuden taustalla vaikuttavista ihanteista Suomessa*. Pro gradu -tutkielma, Sosiologian laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne. 1 filmikortti. 93 s.

Lahti, Minna. 2001. *Domesticated violence: the power of the ordinary in everyday Finland*. Research series in anthropology; 2. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: University of Helsinki. 322 s.

Riikonen, H. K. 2006. Marcel Proustin Pakenija: reunamerkintöjä mustasukkaisuuden eepokseen. *Synteesi* 25(2):28-38.

Sarmaja, Heikki. 2002. Seksuaalisen häveliäisyyden alkuperä. *Yhteiskuntapolitiikka-YP* 67(2):105-121.

Suomalainen, Susanna, Marja Kokkonen & Ilea Pulkkinen. 2004. Neuroottisuus ja mustasukkaisuus parisuhteen laadun heikentäjänä. *Psykologia* 39(5):370-381, 419.

Suomalainen, Susanna. 2003. *Mustasukkaisuuden, neuroottisuuden ja sukupuolen yhteys parisuhteen laatuun*. Pro gradu -tutkielma, Psykologian laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 27 s.

Valkonen, Kati. 2008. *"Mustasukkaisuusurma yllätti kaikki": perheväkivallasta annettujen selitysten ja väkivallan vastuun tarkastelua Helsingin Sanomissa ja Ilta-Sanomissa vuonna 2007*. Pro gradu -tutkielma, Viestintätieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. 151 s.

Varis, Menna & Keijo Markova. 2006. *Mustasukkaisuus haastaa muuttumaan*. *Hyvä terveys* (21):44-47.

Vuorinen, Jarmo. 2001. Kun mielikuviutus laukkaa liikkaa. *Mielenterveys* 40(3):30-31.

5.6. Pelot ja ahdistus

Damisch, Hubert & Markku Lehtinen. 2004. Erään tunteen tulevaisuus. Suom. Markku Lehtinen. *Nuori voima* (4-5):8-17.

Elstad, Gunnar. *Kun elämä satuttaa*. Suom. Raimo Mäkelä. Rohkaiskaa toisianne; 2. Norj. alkuteos *Når livet gjør vondt*. Kauniainen: Perussanoma. 158 s.

Ewalds-Kvist, S., M. Beatrice, Toivo Hirvonen, Marten Kvist, Kaarlo Lertola & Pirkko Niemelä. 2005. Depression, anxiety, hostility and hysterectomy. *Journal of psychosomatic obstetrics & gynecology*. 26(3):193-204.

Freud, Sigmund. 2006. *Tapauskertomukset*. Suom. Seppo Hyrkäs. Helsinki: Teos. 571 s.

Gordon, Tuula, Janet Holland, Elina Lahelma & Rachel Thomson. 2005. Imagining gendered adulthood: anxiety, ambivalence, avoidance & anticipation. *The European journal of women's studies* 12(1):83-103.

Hautajärvi, Marjaana. 2003. *Hämmennyksestä häpeään, ahdistelusta alistamiseen*. Peruskoulussa työskentelevien nuorten naisten kokemuksia sukupuolisesta häirinnästä ja ahdistelusta. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö, Oulun yliopisto. 91 s.

Heinonen, Seppo. 2007. *Synnytyospelon hoito*. Duodecim 123(20):2413-2414.

Hurskainen, R., A. M. Aalto, J. Teperi, S. Grenman, A. Kivelä, E. Kujansuu, S. Vuorma, M. Yliskoski & J. Paavonen. 2001. Psychosocial and other characteristics of women complaining of menorrhagia, with and without actual increased menstrual blood loss. *BJOG* 108(3):281-285.

Kauppinen, Kaisa & Mari Purola. 2001. *Flirtti, häirintä, jännite: seksuaalinen ahdistelu työpaikalla*. Helsinki: Työterveyslaitos. 70 s.

Kuittinen, Arhi. 2003. Pois polulta: seksuaalinen ja moraalinen projektio psykoseksuaalisten tragediasatujen tulkinnassa - eli kuinka opin rakastamaan myyttisiä pelkojani. *Vartija* 116(4):134-142.

Lehtola, Sari. 2002. *Seksuaalinen väkivalta - käytetyt coping-keinot ja niiden yhteys myöhempiin arvoihin, tulkintoihin ja hyvinvointiin*. Pro gradu -tutkielma, Psykologian laitos, Tampereen yliopisto. 52, [75] s.

Lönnqvist, Jouko et al (toim.). *Psykiatria*. Piirroksiset: Helena Schmidt. 5. uud. p. Helsinki: Duodecim. 882 s.

Marks, Isaac M. 2007. *Pelko - osa elämää*. Suom. Anna Vihra. Omahoito-sarja. Engl. alkuteos *Living with fear*. Espoo: Prometheus. 226 s.

Mehik, A., P. Hellström, A. Sarpola, O. Lukkarinen & M. R. Järvelin. 2001. Fears, sexual disturbances and personality features in men with prostatitis: a population-based cross-sectional study in Finland. *BJU International* 88(1):35-38.

Ollinheimo, Ari. 2008. Fouri-arviointiasteikko. *Psykologia* 43(1):59-61.

Pruuki, Heli (toim.). 2008. *Nuorten sielunhoidon käsikirja*. Helsinki: LK-kirjat. 307 s.

Mäenpää-Reenkola, Elina. 2004. *Naisen verhottu sisin*. Helsinki: Yliopistopaino. 92 s.

Tirri, Rauno. 2006. *Jatkuvan onnentunteen harha*. [Naantali]: [R. Tirri]. [3], 210 s.

5.7. Seksuaalisuus ja psykosomatiikka

Joukamaa, Matti. 2007. Psykosomatiikka. Teoksessa Lönnqvist, Jouko et al (toim.): *Psykiatria*. 5. uud. p. Helsinki: Duodecim. (sivuja ei ilmoitettu)

Tirri, Rauno. 2006. *Jatkuvan onnentunteen harha*. [Naantali]: [Rauno Tirri]. [3], 210 s.

5.8. Yksinäisyys

Eilenberg, Marianne. 2001. *Sinkkuna myötä- ja vastoinikäymisissä*. Suom. Virpi Vainikainen. Tansk. alkuteos *Solosild*. Hämeenlinna: Karisto. 130 s.

- Foucault, Michael. 2001. Seksuaalisuus ja yksinäisyys. Suom. Kaisa Sivenius. *Nuori voima* (1):6-10.
- Heiskanen, Tarja, Kristina Salonen & Pirkko Sassi. 2006. *Mielenterveyden ensiapukirja*. Helsinki: SMS-tuotanto. 167, [1] s.
- Hännikäinen, Timo. 2009. *Ilman: esseitä seksuaalisesta syrjäytymisestä*. Turku: Savukeidas. 210 s.
- Mustajoki, Arto. 2009. Pärjääkö tiede Hotakaiselle?. *Tieteessä tapahtuu* (1):43-44.
- Määttä, Kaarina (toim.). 2007. *Helposti särkyvää: nuoren kasvun turvaaminen*. Helsinki: Kirjapaja. 237 s.
- Pitkänen, Kati. 2003. Salaisuus luo yksinäisyyttä. *Sosiaaliturva* 91(10):14-16.
- Wahlbeck, Jan-Christer. 2003. *Kompasseja elämän ristiriitoihin: runollisia visioita psykologisista teemoista*. Helsinki: Ai-ai. 189 s.
- Verhaeghe, Paul. 2006. *Rakkaus yksinäisyyden aikana*. Suom. Janne Kurki. Holl. alkuteos *Liefde in tijden von eenzaamheid*. Vantaa: Apeiron. 208 s.

5.9. Seksuaaliterapia

- Ahola, Mari, Jaana Jousniemi & Sanna Vilén. 2005. *Puhutaanko seksuaalisuudesta?: sairaanhoitajien kokemuksia puhua seksuaalisuudesta urologian osastolla*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 27, [6] s.
- Halkola, Ulla et al (toim.). 2009. *Valokuvan terapeuttinen voima*. Helsinki: Duodecim. 256 s.
- Heikinheimo, Annaliisa & Sirkka Tasola. 2004. *Vain muistamalla voi unohtaa: seksuaalisesti hyväksikäytettyjen naisten ryhmäterapia : tie toipumiseen*. Jyväskylä: [Annaliisa Heikinheimo, Sirkka Tasola]. 286 s.
- Heikinheimo, Annaliisa & Sirkka Tasola. 2005. Hyväksikäytöstä voi toipua!: uusi ryhmäterapeuttinen hoitomalli. *Psykologi* (7):28.
- Heikinheimo, Annaliisa & Sirkka Tasola. 2006. Lapsuuden seksuaalisen hyväksikäytön ryhmäterapeuttinen hoito. *Psykologia* 41(1):58-61.
- Heikinheimo, Annaliisa. 2007. Perheterapian työkalut uudessa käytössä: lapsuuden seksuaalisen hyväksikäytön ryhmäterapeuttinen hoito aikuisena. Teoksessa Niskanen, Helena (toim.): *Perheterapia keskellä elämää: toinen suomalainen perheterapiakongressi Oulussa 30.3. - 1.4.2006.* [Turku]: Suomen perheterapiayhdistys. s. 142-153.
- Helén, Ilpo. 2002. Vapaan seksin hoito: hahmotelma vastahistoriaksi. Elektroninen aineisto. *Seksuaalipoliittinen aikakauskirja* (1):[11] s. Luettavissa verkossa: <http://www.health.fi/sexpo/images/Helen.pdf>
- Hult, Jose. 2003. Palautuneet muistot: sosiaalisen epidemian analyysi. *Psykologia* 38(2):83-90.
- Hytönen, Saara. 2007. Seksuaalisesta hyväksikäytöstä eheytyminen psykiatrisessa hoidossa. *Psykologia* 42(1):20-32, 79.

Koikkalainen, Sari. 2004. Seksologiasta eväitä asiakkaan kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen. *Psykologi* (7):22-[23].

Koikkalainen, Sari. 2005. *Seksologian ammatilliset erikoistumisopinnot: seksuaaliterapian suuntautumisvaihtoehdon opetus suunnitelman kehittäminen*. AMK-opinnäytetyö, ammatillinen opettajakorkeakoulu, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 18 s.

Kokko, Miia & Jussi Käätä. 2007. *Seksuaalinen voimaeläinleikki: dialoginen toiminnallisuus pari- ja seksuaaliterapiakoulutuksessa*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea-ammattikorkeakoulu. 84 s.

Laukkarinen, Hanna. 2007. Seksuaalisuus ilmiönä musiikkiterapiatyössä: Mikkelin kevätseminaarin tematiikkaa. *Musiikkiterapia* 22(1):63-67.

Lehtonen, Kimmo & Yrjö Heinonen. 2003. Oletteko kuullut Berlioz'n fantastista sinfoniaa?: tapausseloste 8-vuotiaan tytön musiikkiterapiasta. *Musiikkiterapia* (1):25-46.

Lehtonen, Kimmo & Yrjö Heinonen. 2006. Musiikki psyykkisen työskentelyn edistäjänä: 8-vuotiaan tytön musiikkiterapiaistunnon analyttinen tulkinta. *Psykoterapia* 25(2):[98]-109.

Malinen, Vuokko & Paula Alkio (toim.). 2004. *Parisuhde, intiimiys, seksuaalisuus: teoriaa ja käytäntöjä pariterapiasta*. Helsinki: Väestöliitto. 114 s.

Malinen, Vuokko & Paula Alkio. 2007. *Paripsykoterapia ja parisuhteen ikuinen arvoitus*. Helsinki: Väestöliitto. 90 s.

Niemi, Timo (toim.). 2002. *Nuorisopsykoterapian erityiskysymyksiä*. 6. Nuorisopsykoterapia-säätiön julkaisuja; 12. [Helsinki]: Nuoristoterapia-säätiö. 141 s.

Niemi, Timo (toim.). 2004. *Nuorisopsykoterapian erityiskysymyksiä*. 7. Nuorisopsykoterapia-säätiön julkaisuja; 13. [Helsinki]: Nuorisopsykoterapia-säätiö. 155 s.

Niemi, Timo (toim.). 2007. *Nuorisopsykoterapian erityiskysymyksiä*. 9. *Itseään viiltelevä nuori*. Nuorisopsykoterapia-säätiön julkaisuja; 16. Helsinki: Nuoristopsykoterapia-säätiö. 166 s.

Nissinen, Jussi. Homomies isänä heterosuhteessa. *Perheterapia* 18(4):18-30, 35-40.

Pasternack, Iris. 2007. Psykoterapia auttaa erektiohäiriöön jopa lääkkeitä paremmin. *Duodecim* 123(18):2271.

Railo, Marja & Kirsi Turunen. 2001. *Seksuaalitetous toimintaterapiassa: mistä ajankohtaista tietoa seksuaalisuudesta ja seksin apuvälineistä*. AMK-opinnäytetyö, toimintaterapian koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 43, [2] s.

Ritamo, Maija (toim.). 2008. *Seksuaalisuus ammattihenkilöstön koulutuksessa sekä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden terveyspalveluissa*. Stakes, Työpapereita; 26/2008. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Stakes. 91 s.

Ruokolainen, Sini. 2004. *Seksuaali-identiteetti-käsite nuorten toimintaterapiassa*. AMK-opinnäytetyö, toimintaterapian koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 29, [5] s.

Ruotsalainen, Paula. 2002. Seksuaalikysymykset pariterapiassa. *Perheterapia* 18(4):6-17.

Ryttyläinen, Katri, Sirpa Valkama, Maija Ritamo & Tiina Blek. 2008. *Seksologian ja seksuaaliterveyden koulutuksen kehittyminen Suomessa*. Julkaisussa Ritamo, Maija (toim.): *Seksuaalisuus ammattihenkilöstön koulutuksessa sekä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden terveyspalveluissa*. Työpapereita / Stakes; 26/2008. Myös verkkojulkaisuna.

Saarelainen, Kirsi. 2003. Helpottavia yhteenkuuluvuuden kokemuksia : seksuaalisen väkivallan uhreja voidaan hoitaa ryhmäterapialla. *Psykologi* (5):[14]-16.

Schulman, Gustav. 2006. Aiheutuvatko psykoosit sittenkin useammin lapsuuden traumaista kuin geeneistä?. *Psykoterapia* 25(2):[83]-97.

Soisalo, Raul. 2008. Perheen nuoret ja seksi. *Perheterapia* 24(1):47-51.

Valasti, Heidi. 2002. Seksuaalisuuden huomioiminen toimintaterapiassa - syventäisinkö seksologista tietämystäni?. *Toimintaterapeutti* 21(4):35.

Van den Aardweg, Gerard J. M. 2002. *Erilainen?: homoseksuaalisuuden itseterapia*. Suom. Lauri Pihlajamaa. Saks. alkuteos *Selbsttherapie von Homosexualität*. Tukholma: Terttu Pihlajamaa. 179 s.

Ylikomi, Riitta & Virve Virta. 2008. *Raiskaustrauman hoito: opas CPT-menetelmän käyttöön*. Jyväskylä: PS-kustannus. 265 s.

6. SEKSUAALISUUS JA LÄÄKETIEDE

6.1. Lääketiede: anatomia, fysiologia, neurologia

Aittila, Marika & Jonna Kuusela. 2008. *Seksuaalineuvonta naisen hoitotyössä* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 861 KB, 52 s.

Baron-Cohen, Simon. 2004. *Oleellinen ero: totuus miehen ja naisen aivoista*. Suom. Kimmo Pietiläinen. Engl. alkuteos *The essential difference: the truth about the male and female brain*. Helsinki: Terra Cognita. 280 s.

Blackledge, Catherine. 2006. *Vaginan tarina*. Suom. Riitta Virkkunen. Engl. alkuteos *The story of V*. Helsinki: Ajatus. 448 s.

Brusila, Pirkko. 2004. Seksi raskauden aikana - hyötyä vai haittaa?. *Kättilölehti* 109(2):41-42.

Degen, Natalia & Minna Laapas. 2007. *Kohdunpoiston vaikutukset naisen seksuaalisuuden eri osaluueisiin: näyttöön perustuva kätilötyö*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 43, [3] s.

Eskola, Riitta & Heikki Sarviaho. 2001. Leikkauksen taustalla joskus hoidonkaipuu?: kohdunpoisto parantaa elämänlaatua ja seksuaalisuuden kokemusta. *Aesculapuis* 49(2):26-27.

Eskola, Kaarina & Eeva Hytönen. 2005. *Nainen hoitotyön asiakkaana*. 2. lisäp. 2005. Helsinki: WSOY. 395 s.

Fisher, Nick. 2003. *Sepaluksen alla*. Suom. Ismo Rytönen. Engl. alkuteos *Living with a willy*. Hämeenlinna: Karisto. 140 s.

Halmesmäki, Karoliina. 2007. *Impact of hysterectomy and levonorgestrel-releasing intrauterine system on ovarian function, bone and sexual health in menorrhagic patients*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. [Helsinki]: [Helsingin yliopisto]. 88 s, + liitteet.

Heinonen, Pentti K. 2006. Emättimen ja kohdun synnynnäinen puuttuminen. *Duodecim* 122(14):1767-1774.

Hellström, Pekka. 2001. Peniksen murtuma on yleisin sukupuolielinten vamma. *Pinsetti* (4):14-15.

Heusala, Kari. 2005. *Miehen seksuaalisuus*. Like-pokkari; 109. 3. p. Helsinki: Like. 379 s.

Honkasalo, Marja-Liisa, Ilka Kangas & Ullamaija Seppälä (toim.). 2003. *Sairas, potilas, omainen: näkökulmia sairauden kokemiseen*. Tietolipas; 189. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 337 s.

Huhtaniemi, Ippo & Pasi Pöllänen. 2001. Miehen biologia - onko mies pelkkää testosteronia?. *Duodecim* 117(19):1957-1963.

Hurskainen, R., J. Teperi, P. Rissanen, A. M. Aalto & S. Grenman. 2004. Clinical outcomes and costs with the levonorgestrel-releasing intrauterine system or hysterectomy for treatment of menorrhagia: Randomized trial 5-year follow-up. *Journal of the American Medical Association* 291(12):1456-1463.

Hyytinen, Marika, Kati Kytölä & Minna Myöhänen. 2002. *Synnyttäneiden äitien kokemuksia*

episiotomiasta ja sen vaikutuksista päivittäiseen elämään. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 43, [2] s.

Jahkola, Tiina et al. 2008. *Rinnankorjauksen käsikirja.* Työryhmässä: Syöpäjärjestöt, Chirurgi Plastici Fenniae ja Suomen kirurgiyhdistyksen rintarauhaskirurginen sektio. [Helsinki]: Suomen Syöpäpotilaat ry. 43 s.

Jänkälä, Päivi. 2008. *Ympärileikatun naisen hoito raskauden ja synnytyksen aikana: opintomateriaali kättilöopiskelijoille.* AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 49, [29] s.

Järvi, Ulla. 2004. Seksuaalisuuden ongelmat ovat tulleet myös lääketieteellisiksi. *Suomen lääkärilehti* 59(51-52):4956.

Kinnunen, Taina. 2008. Kauneuskirurgian sukupuolittuneet rajat. Teoksessa Pyhä: raja, kielto ja arvo kansanomaisessa uskonnossa. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. s. 129-163.

Kinnunen, Taina. 2008. *Lihaan leikattu kauneus: kosmeettisen kirurgian ruumiillistuneet merkitykset.* Helsinki: Gaudeamus. 383 s.

Kokko, H. 2008. Human parental age difference and offspring count: and we still do not know what men or women want. *Biology letters* 4(3):259-260.

Kolehmainen, Mervi & Virpi Lamminaho. 2002. *Lantionpohjan lihasten kuntoutus synnytyksen jälkeen: ohjelehtinen Tallinnan Pelgulinnan sairaalaan.* AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 36, [22] s.

Kosunen, Elisa, Osmo Saarelma ja Matti Huttunen (toim.). 2003. Seksuaalilääketiede. *Teemanumero/Duodecim* (3):167-274.

Kristoffersen, Nina Jahren, Finn Nortvedt & Eli-Anne Skaug. 2006. *Hoitotyön perusteet.* Suom. Paula Nieminen. [Helsinki]: Edita. 505 s.

Laiti, Malla. 2008. Potilaana romani: kuinka huomioin kulttuurin?. *Suomen lääkärilehti* 63(46):4025-4026.

Lehtinen, Terhi. 2001. "Entäs se potenssi?": preoperatiivisessa haastattelussa hoitaja kohtaa myös seksuaalisen olennon. *Pinsetti* (4):12-13.

Leinonen, Pekka. 2002. Naisen tuoksu, ja miehen. *Suomen lääkärilehti* 57(30-32):2989.

Lindahl, Harry. 2003. Vastasyntyneen pojan ympärileikkaaminen on lääketieteellisesti haitallista. *Suomen lääkärilehti* 58(15):1812-1822.

Liuhto, Sanna & Marjo-Riika Tuovinen. 2008. *Opas ensimmäisestä gynekologisesta tutkimuksesta.* AMK-opinnäytetyö, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea-ammattikorkeakoulu. 28 s.

Liukkonen, Kirsi & Ulla Hokkanen. 2003. *Avanne.* [Mikkeli, Silvastinkuja 5]: [Elinkeinoyhtymä Ulla Hokkanen ja Kirsi Liukkonen]. 139, [2] s.

Maiche, Abdel G. 2003. Poikien ympärileikkaus - lääketieteellinen toimenpide vai sosiaalinen ja taloudellinen ongelma?. *Suomen lääkärilehti* 58(15):1822-1824.

Marander-Eklund, Lena. 2005. Berättelser om barnafödande : vad kan en berättelse säga oss om förstföderskors inställning till barnafödande. *Kättilölehti* 110(3):111-113.

Martin, Kaisa. 2007. Det vårdande mötet i förlossningen. *Kättilölehti* 112(3):90-93.

- Mattila, Aino. 2005. Transseksuaalisuus - äärimmäinen ristiriita identiteetin ja ruumiin välillä. *Työterveyslääkäri* 23(1):60-64.
- Mattila, Aino. 2008. Sukupuolen korjaushoidot kohentavat transsukupuolisten potilaiden psykososiaalista toimintakykyä. *Suomen lääkäri* 63(3):163-168.
- Nieminen, K., H. Huhtala & P. K. Heinonen. 2003. Anatomic and functional assessment and risk factors of recurrent prolapse after vaginal sacrospinous fixation. *Acta obstetricia et gynecologica Scandinavica* 82(5):471-478.
- Nieminen, Kari. 2004. *Operative treatment of genital prolapse*. Acta Universitatis Tamperensis; 982. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Tampere: Tampere University Press. 86, [26] s. + 1 irtolehti.
- Nurmi, Matti et al (toim.). 2002. *Urologia*. Piirroksat: Tiina Ripatti. 2. p. muuttum. jatkop. 2003. Helsinki: Duodecim. 381 s.
- Nurmenniemi, Vesa. 2008. *Miesklinikka*. Piirroksat: Katariina Tirkkonen-Wane. Helsinki: Tammi. 172 s.
- Pihlström, Jenny. 2006. Betydelsen av förslossningssamtal. *Vård i fokus* 23(2):13-17.
- Piippo, Saila, Katri Makkonen & Raisa Cacciatore. 2005. Tytön gynekologinen tutkiminen - monialainen haaste. *Duodecim* 121(17):1867-1873.
- Rahkonen, L, L. Unkila-Kallio, E. M. Rutanen & J. Paavonen. 2009. Factors affecting decidual IGFBP-1 levels in the vagina and cervix in the first and mid-second trimester of pregnancy. *BJOG* 116(1):45-54.
- Ranta, Teija-Liisa. 2008. *Naisen nautinto*. Piirroksat: Minna Ruusinen. Minerva-pokkarit. Helsinki; Jyväskylä: Minerva. 144 s.
- Salo, Leila (kirj.) & Ulla-Riitta Penttilä (toim.). 2004. *Sydän ja seksuaalisuus*. Helsinki: Suomen Sydänliitto. 30 s.
- Taari, Kimmo. 2002. Miehen sukupuolielinten anomaliat. Teoksessa Nurmi, Matti et al (toim.): *Urologia*. Helsinki: Duodecim. s. 87-90.
- Tiitinen, Aila, Sinikka Suominen & Matti Holi. 2003. Transseksuaalien hoito. *Duodecim* 119(21):2045-2050.
- Valkama, Nelli & Elise Kosunen. 2006. Seksuaalielämä loppuraskaudessa: kyselytutkimus kahdessa Pirkanmaan äitiysneuvolassa. *Yleislääkäri* 21(2):24-29.
- Varjonen, M., P. Santtila, M. Höglund, P. Jern, A. Johansson, I. Wager, M. Algars & N. K. Sandnabba. 2007. Genetic and environmental effects on sexual excitation and sexual inhibition in men. *Journal of sex research* 44(4):359-369.
- Vuento, Maarit. 2002. Laskeumaleikkaus voi parantaa seksielämää. *Hyvä terveys* (8):68-69.
- Ylikorkala, Olavi & Antti Kauppila (toim.). 2004. *Naistentaudit ja synnytykset*. 4. uud. p. Helsinki: Duodecim. 631 s.

6.2. SEKSUAALINEN KEHITYS

Aalberg, Veikko & Martti A. Siimes. 2007. *Lapsesta aikuiseksi: nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi*. Helsinki: Nemo. 316 s.

Aalberg, Veikko & Martti A. Siimes. 2008. *From a boy to a man: physical and psychosocial development at and after puberty*. Helsinki: Nemo. 150 s.

Ali-Raatikainen, Anne (suom.). 2007. *Mitä kummaa minussa tapahtuu?*. Engl. alkuteos *What's happening to me?*. Kääntökirja. [Helsinki]: Sanoma Magazines Finland. 49, 39 s.

Alkio, Paula (toim.) & Tuulia Aho, Anna Kotiranta-Ainamo, Anne Pelander & Tuija Rinkinen. *Puhutaan seksuaalisuudesta*. [Helsinki]: VL-markkinointi. 113 s.

Ahponen, Helena. 2008. *Vaikeavammaisen nuoren aikuistuminen: yksilöllinen ja erilainen elämäntilanne*. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia; 94. Helsinki: Kelan tutkimusosasto. 244 s.

Apter, Dan, Leena Väisälä & Kari Kaimola (toim.). *Seksuaalisuus*. Piirroksia: Eduard Müller. Helsinki: Duodecim. 478 s.

Apter, D. & E. Hermanson. 2002. Update on female pubertal development. *Current opinion in obstetrics & gynecology* 14(5):475-481.

Cacciatore, Raisa. 2003. *Legopalikoista leopardikalsareihin: pojan matka mieheksi*. 4. p. Helsinki: Tammi. 256 s.

Cacciatore, Raisa. 2001. Avointa puhetta seksistä. *Hyvä terveys* (11):22-25.

Cacciatore, Raisa. 2007. *Huomenna pannaan pussauskoppiin: eväitä tyttöinä ja poikana kasvamisen haasteisiin syntymästä murrosikään*. Piirroksia: Osmo Penna. Helsinki: WSOY. 399, [1] s.

Cacciatore, Raisa. 2008. *Laste seksuaalikasvatus: nõuandeid vastuseks tüdrukuna ja poisina kasvamise väljakutsetele sünnist murdeeni*. Käänt. Tõnu Ülemaantee. Suom. alkuteos *Huomenna pannaan pussauskoppiin: eväitä tyttöinä ja poikana kasvamisen haasteisiin syntymästä murrosikään*. Tallinn: Varrak. 399 s.

Fisher, Nick. 2003. *Sepaloksen alla*. Suom. Ismo Rytönen. Engl. alkuteos *Living with a willy*. Hämeenlinna: Karisto. 140 s.

Hakkarainen, Mari. 2009. Lapsen ja nuoren seksuaalisuus. *Perhehoito* 25(2):24-26.

Hyttinen, Satu. 2007. *Seksuaalisuudesta selkeästi: perusasioita seksuaalisuudesta selkokielellä*. Helsinki: Keskuspuiston ammattiopisto. 26 s.

Hämäläinen, Paula & Noora Nironen. 2004. *Tytöstä naiseksi: Tyttöjen tupa -projekti Tolkunpaikassa*. AMK-opinnäytetyö, fysioterapian koulutusohjelma, Mikkelin ammattikorkeakoulu. 40, [6] s.

Karjalainen, Jenni & Saila Laitinen. 2006. *Tytöksi ja pojaksi kasvaminen: toiminnallinen rata viidesluokkalaisille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. Myös verkkojulkaisuna. 45, [17] s.

Karppinen, Eeva, Hanna Kinnunen & Anne Paasonen. 2007. *Murrosiän kynnyksellä*. Mikkelin ammattikorkeakoulu, Artikkeleita, opinnäytetöitä, tiedotteita, B; 136. AMK-opinnäytetyö, Mikkelin ammattikorkeakoulu. 76 s. + CD-ROM:.

Korteniemi-Poikela, Erja. 2002. Seksuaalisuuden portaat: lasten ja nuorten seksuaalisen kehityksen tukeminen. *Sairaanhoitaja* 75(11):30-33.

Kuronen, Maria. 2006. Vaativa seksi vaurioittaa nuorta. *Kansanterveys* (7):16-17.

Liikka, Jyrki. 2003. *Sexpack: tosi pojan ylä- ja alapäälle*. Kuvitus: Jii Roikonen. Helsinki: Otava. 152 s.

Martikainen, Liisa (toim.). 2007. *Minä: nuori mies*. Piirroksia: Silva Kuha. [Kuopio]: Unipress. 175, [1] s.

Martikainen, Liisa (toim.). 2007. *Minä: nuori nainen*. Piirroksia: Silva Kuha, [Kuopio]: Unipress. 159, [1] s.

Nevala, Heidi & Heidi Sarajärvi. 2006. *Toimintarata oppimisen välineenä nuorten seksuaalisen kasvun ja kehityksen tukemisessa*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Rovaniemen ammattikorkeakoulu. 49, [11] s.

Oinas, Elina. 2001. *Making sense of the teenage body: sociological perspectives on girls, changing bodies and knowledge*. Väitöskirja, Åbo Akademi. Tiivistelmä ja 4 eripainosta. Åbo: Åbo Akademi University Press. 241, [12] s.

Piippo, Saira. 2004. *Survey of gynecological problems during childhood and early adolescence in an academic center*. Acta Universitatis Tamperensis; 1024. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Myös elektronisena julkaisuna. Tampere: University of Tampere. 119 s. + liitteet.

Puuronen, Anne & Raili Välimaa (toim.). 2001. *Nuori ruumis*. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja; 23. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto; Gaudeamus. 232 s.

Renfors, Timo, Hannu Litmanen & Liisa Lähdesmäki. 2003. *Sillä Sikkeli: nuoren terveysopas*. Helsinki: WSOY. 154 s.

Ruuhilahti, Susanna. 2005. Seksuaalisia oikeuksia metsästäessä. *Takainen* (3):10-14.

Ruuska, J., R. Kaltiala-Heino, A. M. Koivisto & P. Rantanen. 2003. Puberty, sexual development and eating disorders in adolescent outpatients. *European child & adolescent psychiatry* 12(5):214-220.

Seppälä, Vesa. 2007. *Isältä pojalle?: narratiivinen tutkimus isän merkityksestä pojan heteroseksuaalisen sukupuoli-identiteetin kehitymisessä*. Pro gradu- tutkielma, luokanopettajakoulutus, Lapin yliopisto. 82 s.

Socada, Maria. 2005. Voiko lääkäri päättää lapsen sukupuolen?: intersukupuolisten lasten hoitokäytännöistä. *Suomen lääkärilehti* 60(38):3739-3743.

Wais, Mathias. 2001. Oikeus lapsuuteen - ihmisoikeus: kehitys seksuaalisuuteen: saattava kasvatus ja valitus. *Steinerkasvatus* (1):8-18.

Varanka, Jouni & Anna Seligson. 2007. *Sukupuoli ja nuoret - eväitä käytännön työhön: konferenssiraportti*. ANP; 737. [Kööpenhamina]: [Pohjoismaiden ministerineuvosto]. 82 s.

Virvola, Kristina. 2005. Lapsen lantio ja sukupuolielimet. Teoksessa Soimakallio, Seppo et al: *Radiologia*. Helsinki: WSOY. s. 646-648.

Ypyä, Kati. 2008. *Seksuaaliterveystunti*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 19 s.

6.3. VANHENEMINEN JA VAIHDEVUODET

- Dieckmann, Maijaliisa & Lauri Kantele. 2005. *Rohkea nainen: viisautta ja pitkää ikää*. 2. lisäp. 2006. Klaukkala: Recallmed. 140 s.
- Eloniemi-Sulkava U., I. L. Notkola, K. Hämäläinen, T. Rahkonen, P. Viramo, M. Hentinen, S. L. Kivelä & R. Sulkava. 2002. Spouse caregivers' perceptions of influence of dementia on marriage. *International psychogeriatrics* 14(1):47-58.
- Haavio-Mannila, Elina & Osmo Kontula. 2007. Seksuaalinen aktiivisuus ikääntyessä. *Gerontologia* 21(2):67-79, 118.
- Heikkinen, Euno & Taina Rantane. 2003. *Gerontologia*. Helsinki: Duodecim. 439 s.
- Hintikka, J., L. Niskanen, H. Koivumaa-Honkanen, T. Tolmunen, K. Honkalampi, S. M. Lehto & H. Viinamäki. 2009. Hypogonadism, Decreased Sexual Desire, and Long-Term Depression in Middle-Aged Men. *The journal of sexual medicine* 6(7):2049-2057.
- Härkönen, Kati. 2001. *Genetic aspects in andrology: studies on sperm chromosomes, Y chromosome microdeletions and androgen receptor polymorphism*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 465. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 80 s. + liitteet.
- Hänninen, Jorma. 2006. Vanhan miehen ruumis ja hegemoninen maskuliinisuus. *Gerontologia* 20(2):67-74, 112.
- Junkkari, Kaija Maria. 2001. *Naisen parhaat vuodet*. Seven. 2. lisäp. 2001, 3. lisäp. 2005, 4. lisäp. 2007. Helsinki: Otava. 383 s.
- Kangasniemi, Helena, Sari Räsänen & Taina Hämäläinen. 2004. *Nainen, ikä ja seksi*. Invalidiliiton julkaisuja, O; 20. Rovaniemi: Invalidiliitto; Lapin kuntoutuskeskus. 22 s.
- Konttinen, Hanna-Liisa. 2001. *Ikääntyminen ja seksuaalisuus*. Kuvitus ja taitto: Päivi Karjalainen. Helsinki: Väestöliitto. 28, [2] s.
- Kontula, O. & E. Haavio-Mannila. 2009. The impact of aging on human sexual activity and sexual desire. *Journal of sex research* 46(1):46-56.
- Koskimäki, J., R. Shiri, T. Tammela, J. Häkkinen, M. Hakama & A. Auvinen. 2008. Regular intercourse protects against erectile dysfunction: Tampere aging male urologic study. *The American journal of medicine* 121(7):592-596.
- Larva, Leena & Heikki Takala. 2004. *Ikimies*. Helsinki: Otava. 240 s.
- Luoto, Riitta, Kirsi Viisainen & Ilona Kulmala (toim.). 2003. *Sukupuoli ja terveys*. Tampere: Vastapaino. 348 s.
- Lyyra, Tiina-Mari, Aila Pikkarainen & Pirjo Tiilikainen (toim.). 2007. *Vanheneminen ja terveys*. Hoitotieto. Helsinki: Edita. 267 s.
- Eviö, S., T. Pekkarinen, H. Sintonen, A. Tiitinen & M. J. Välimäki. 2007. The effect of hormone therapy on the health-related quality of life in elderly women. *Maturitas* 56(2):122-128.
- Mäkinen, J. I., A. Perheentupa, O. T. Raitakari, M. Koskenvuo, P. Pöllänen, J. Mäkinen & I. Huhtaniemi. 2007. Sexual symptoms in aging men indicate poor life satisfaction and increased health service consumption. *Urology* 70(6):1194-1199.

- Nikander, Eini. 2004. *Phytoestrogens in postmenopausal women: effects on climacteric symptoms, reproductive organs, and markers of bone and vascular health*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Tiivistelmä ja 5 eripainosta. [Espoo]; Helsinki: [Eini Nikander]. 77, [43] s.
- Paavonen, Jorma. 2002. Hormonihoito ja naisen psyyke. *Suomen lääkirilehti* 57(2):219.
- Petäys, Pellervo. 2004. *Miehen elämäkaari: turvaa ja puhtia lisääntyviin ikävuosiin*. Uud. ja laaj. p. Edellinen painos ilmestynyt nimellä *Mies ja miehen elämä*. Helsinki: Gummerus. 222 s.
- Rautasalo, Eija. 2008. Hoitotyön ammattilaisten näkemyksiä ikääntyvien ihmisten seksuaalisuuteen: lectio praecursoria. *Gerontologia* 22(4):254-255.
- Ristola, Matti. 2008. HIV-potilas harmaantuu. *Suomen lääkirilehti* 63(20):1821.
- Rutanen, Eeva-Marja. 2003. Estrogeenista elämänlaatua. *Duodecim* 119(22):2217-2223.
- Scott-Moncrieff, Christina. 2002. *Luonnollista terveyttä 50+: nauti elämästä, elä terveemmin, vanhene kauniisti*. Suom. Raija Viitanen. Karkkila: Kustannus-Mäkelä. 192 s.
- Simonen, Olli (päätoim.). 2001. *Elä hyvin, vanhene viisaasti; ehkäise sairaudet oikeilla elämäntavoilla*. Pohjautuu julkaisuun Looking after your body. [Helsinki]: Valitut palat. 416 s.
- Suvanto-Luukkonen, E., R. Koivunen, H. Sundström, R. Bloigu, E. Karjalainen, L. Häivä-Mälinen & J. S. Tapanainen. 2005. Citalopram and fluoxetine in the treatment of postmenopausal symptoms: a prospective, randomized, 9-month, placebo-controlled, double-blind study. *Menopause* 12(1):18-26.
- Tiihonen, Arto & Ilkka Syrén (toim.). 2007. *Ikääntyminen ja sukupuoli: seminaariesityksiä 20.-21.11.2006*. Oraita; 1/2007. Osa tekstistä englanniksi. Helsinki: Ikäinstituutti. 65, [8] s.
- Vakimo, Sinikka. 2001. *Paljon kokeva, vähän näkyvä: tutkimus vanhaa naista koskevista kulttuurisista käsityksistä ja vanhan naisen elämäkäytännöistä*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 818. Väitöskirja, Helsingin yliopisto (onko?). Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 368 s.
- Venhola, Mia. 2007. Sairaudet ja seksi. *Yleislääkäri* 22(2):13-17.
- Vihko, Kimmo. 2004. *Hormoneja vai ei?: kysymyksiä ja vastauksia vaihdevuosista*. Helsinki: Tammi. 108 s.

6.4. SUKUPUOLIHORMONIT

- Elovaara, Irina. 2003. Hormonien rooli MS-taudissa?: MS-taudissa sukupuolten välisiä eroja = Hormonernas roll vid MS?: könsskillnader vid MS. *Avain* 34(3):10-12, 57-59.
- Eskelinen, Seija. 2008. *Thyroid function in the elderly and sex hormones in elderly men: reference intervals and associations with health*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 797. Väitöskirja, Turun yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Turku: University of Turku. 51, [35] s.
- Eviö, S., T. Pekkarinen, H. Sintonen, A. Tiitinen & M. J. Välimäki. 2007. The effect of hormone therapy on the health-related quality of life in elderly women. *Maturitas* 56(2):122-128.

- Haavisto, Riikka & Maija Palander. 2001. Hormonitoiminta haluttomuuden synnä?. *Allergia & astma* 31(3):23.
- Huhtaniemi, I., J. I. Mäkinen, A. Perheentupa & O. T. Raitakari. 2008. Late-onset hypogonadism in men. Experience from the Turku Male Ageing Study (TuMAS). *Hormones* (Athned, Greece) 7(1):36-45.
- Kalme, Tarja. 2005. *Insulin-like growth factor binding proteins-1 and -3 and sex hormone-binding globulin: studies on regulation of synthesis in vitro, and clinical aspects*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki. Helsingin yliopisto. 78 s. + liitteet.
- Kaukua, J., T. Pekkarinen, T. Sane & P. Mustajoki. 2003. Sex hormones and sexual function in obese men losing weight. *Obesity research* 11(6):689-694.
- Li, Yan. 2004. *Sex steroid metabolism in the placenta and the breast*. Acta Universitatis Ouluensis, Series D, Medica; 778. Väitöskirja, Oulun yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Tiivistelmä ja 4 eripainosta. Oulu: Oulun yliopisto. 59, [42] s.
- Husheem, Michael. 2006. *Regulation of human osteoclast differentiation by estrogens and testosterone*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica - Odontologica; 723. Väitöskirja, Turun yliopisto. Tiivistelmä ja 3 eripainosta. Turku: University of Turku. 89, [31] s.
- Mikkonen, Kirsi. 2004. *Endocrine function and growth in young patients with childhood- or adolescence-onset epilepsy*. Acta Universitatis Ouluensis, D; 793. Väitöskirja, Oulun yliopisto. Oulu: Oulun yliopisto. 95 s. + liitteet.
- Myntti, Tarja & Aila Tiitinen. 2008. Munasarjojen toiminnan ennenaikainen hiipuminen. *Suomen lääkärilehti* 63(16):1501-1506.
- Mäkinen, Juuso. 2007. *Sex hormones and atherosclerosis in aging men*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 787. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: University of Turku. 116 s.
- Mäkinen, Juha, Seija Meltomaa, Otto Neirama, Pekka Klemi, Tiina Miettunen, Juha Kenraali & Jukka Mäenpää. 2001. *Estrogeenia tarvitaan myös paikallishoitona emättimeen*. Suomen lääkärilehti 56(18):2015-2018.
- Nurmenniemi, Vesa. 2008. *Miesklinikka*. Piirrookset: Katariina Tirkkonen-Wane. Helsinki: Tammi. 172 s.
- Paavonen, Jorma. 2002. Hormonihoito ja naisen psyyke. *Suomen lääkärilehti* 57(2):219.
- Piltonen, Terhi. 2004. *Age-related androgen secretion in healthy women and in women with polycystic ovary syndrome*. Acta Universitatis Ouluensis, Series D, Medica; 798. Väitöskirja, Oulun yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. 71, [31] s.
- Punnonen, Reijo. 2004. *Estrogeeniä koko elämä: miten sukuhormonit vaikuttavat elimistössä ja ympäristössä*. Helsinki: WSOY. 352 s.
- Rutanen, Eeva-marja. 2003. Estrogeenista elämänlaatua. *Duodecim* 119(22):2217-2223.
- Ruuskanen, S., B. Doligez, B. Tschirre, N. Pitala, L. Gustafsson, T. G. Groothuis & T. Laaksonen. 2009. Yolk androgens do not appear to mediate sexual conflict over parental investment in the collared flycatcher *Ficedula albicollis*. *Hormones and behavior* (AHEAD OF PRINT)
- Salmén, Timo. 2002. *Genetic influences of the sex steroid pathway on fracture risk and the effect of hormone replacement therapy in early postmenopausal women*. Kuopion yliopiston julkaisuja, D, Lääketiede; 289. Väitöskirja, Kuopion yliopisto. Tiivistelmä ja 5 eripainosta. Osa tekstistä suomeksi. Kuopio: Kuopion yliopisto. 79, [83] s.

Sarkola, Taisto. 2001. *Effect of alcohol on hormones in women*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, A: 6/2001. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: University of Helsinki. 65, [45] s.

Strauss, Leena. 2000. *The estrogenic action of genistein in the rodent prostatic urethra with special reference to the role of estrogen receptor subtypes (ER α and ER β)*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 427. Väitöskirja, Turun yliopisto. Tiivistelmä ja 4 eripainosta. Turku: Turun yliopisto. 67, [46] s.

Streng, Tomi. 2002. *Hormone-related reversible urinary rhabdosphincter disorder in male laboratory rodents: possible clinical implications*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 503. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 64, [35] s.

Toppari, Jorma. 2002. Hormonaaliset haitta-aineet ja lisääntymisterveys: pääkirjoitus. *Duodecim* 118(2):137-138.

Wang, Qingju. 2005. *Bone growth in pubertal girls: cross-sectional and longitudinal investigation of the association of sex hormones, physical activity, body composition, and muscle strength with bone mass and geometry*. Studies in sport, physical education and health; 110. Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto. Tiivistelmä ja 5 eripainosta. Jyväskylä: University of Jyväskylä. 75, [47] s.

Vihtamäki, Tarja. 2003. *Towards self-adjusted postmenopausal hormone replacement therapy: biochemical and clinical parameters associating with percutaneous treatment*. Acta Universitatis Tamperensis; 944. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Myös elektronisena julkaisuna. Tampere: Tampereen yliopisto. 97 s. + liitteet.

Viljanen, Susanna. 2004. Imetyshormoni latistaa seksihalut. *Lapsen maailma* 63(10):23.

6.5. SEKSUAALITERVEYS

Aalto, Seija. 2002. *Sairaanhoitaja seksuaaliterveyden edistäjänä sisätauti-kirurgisella vuodeosastolla: hybridinen käsiteanalyysi*. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen laitos, Kuopion yliopisto. 69, [11] s.

Aho, Tuulia. 2007. Ehkäisy on osa seksuaaliterveyttä ja elämänhallintaan. *Terveystieteiden tutkimus* 40(6):14-16.

Ahola, Mia. 2008. Koulu on tärkein seksitiedon lähde. *Opettaja* 103(12-13):12-14.

Akar, Sylvia & Marja Tiilikainen. 2004. *Katsaus islamilaiseen maailmaan: naiset, perhe ja seksuaaliterveys*. Väestötietosarja; 13. Helsinki: Väestöliitto. 24, [3] s.

Ala-Luhtala, Riitta. 2008. *Kyselytutkimus neuvola-asiakkaiden seksuaalisesta hyvinvoinnista sekä seksuaaliterveyteen liittyvästä neuvonnan ja tuen tarpeesta*. Pro gradu -tutkielma, Terveystieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 103 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-200812015920>

Alho, Leena. 2007. *Seksuaaliterveyden edistäminen ja äitiyden tukeminen päihdehoidossa: asiakkaan näkökulma*. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen laitos, Kuopion yliopisto. Kuopio: Kuopion yliopisto. 71 s.

Alkio, Paula & Anna Vohlonen-Córdova (toim.). 2001. *Jalanjälkiä ja virstanpylväitä: väestö ja ympäristön muutokset*. Tiivistelmä YK:n väestörahaoston vuosiraportista *The state of world population 2001*. Helsinki: Väestöliitto. 20, [2] s.

Alkio, Paula & Jenni Tuominen (toim.). 2002. *Seksuaali- ja lisääntymisterveys: keino köyhyyden voittamiseksi*. Suom. Matti Lumijärvi. Tiivistelmä YK:n väestörahaston vuosiraportista *The state of world population 2002*. Helsinki: Väestöliitto. 20, [2] s.

Alkio, Paula, Mari Raatikainen & Jenni Tuominen. 2003. *Male involvement and gender issues in South Asia*. Helsinki: Väestöliitto. 95 s.

Alkio, Paula, Elina Juntunen & Jenni Tuominen. 2003. *Miljardi nuorta ratkaisee: koulutus ja terveys - tie kehitykseen*. Suom. Elina Juntunen. Tiivistelmä YK:n väestörahaston vuosiraportista *The state of world population 2003*. Helsinki: Väestöliitto. 24, [2] s.

Alkio, Paula, Mirkka Mattila & Jenni Tuominen. 2004. *Seksuaali- ja lisääntymisterveyden tila maailmassa: 10 vuotta YK:n väestö- ja kehityskonferenssista*. Suom. Elina Juntunen. Tiivistelmä YK:n väestörahaston vuosiraportista *2004 State of world population 2004*. Helsinki: Väestöliitto. 24, [3] s.

Alkio, Paula, Elina Korhonen & Mirkka Mattila (toim.). 2006. *Politiikkaa ja työtä kestävän kehityksen puolesta: suomalaisia saavutuksia*. Helsinki: Väestöliitto. 70 s.

Alkio, Paula, Elina Korhonen & Mirkka Mattila (toim.). 2006. *Towards sustainable development: policies and practices: Finnish achievements*. Käänt. Viljami Jauhiainen et al. Helsinki: Family Federation of Finland. 74, [1] s.

Anttonen, Taina. 2004. *Miehet internetissä: virtuaalietnografia miessairaanhoidajaopiskelijoiden seksuaaliterveysteeman opiskelusta*. Acta Universitatis Tamperensis; 1054. Acta Electronica Universitatis Tamperensis; 403. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampere: Tampere University Press. 225 s.

Apter, Dan, Osmo Kontula, Marketta Ritamies, Rita Sieberg & Outi Hovatta. 2002. Seksuaaliterveys. Teoksessa *Suomalaisten terveys 2002*. Helsinki: Duodecim. s. 52-55.

Apter, Dan. 2006. Parempaa seksuaaliterveyttä nuorille. *Kansanterveys* (7):12-13.

Apter, Dan, Osmo Kontula, Marketta Ritamies, Rita Sieberg & Outi Hovatta. 2006. Sexual health. Teoksessa Koskinen, Seppo, Arpo Aromaa, Jussi Huttunen & Juha Teperi (toim.): *Health in Finland*. Helsinki: Ministry of Social Affairs and Health. s. 34-35.

Artama, Miia. 2007. *Reproductive health of patients with epilepsy: birthrate and malformations in offspring*. Acta Universitatis Tamperensis; 1266. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampere: Tampere University Press. 72, [26] s.

Bildjuschkin, Katriina. 2003. Edistää ja ehkäistää: nuoren naisen seksuaaliterveys. *Sairaanhoitaja* 76(10):32-34.

Brandt, Pia. 2003. "Tikanpoika-menetelmä" ei riitä nuoren seksuaaliterveyden edistämisessä. *Terveydenhoitaja* 37(9):34-35.

Clarke, Kris (toim.). 2005. *The problematics of well-being: experiences and expectations of migrants and New Finns in the Finnish welfare state*. University of Tampere, Department of Social Policy and Social Work, Research reports, Series A; 9. Tampere: University of Tampere. 232 s.

Ek, Emilia. 2008. *Kätilöiden seksuaaliterveyden edistämisen osaaminen raskausaikana ja synnytyksen jälkeen: mittarin testaus*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Metropolia ammattikorkeakoulu. 22, [3] s.

Elo, Erja. 2004. Nuorten seksuaaliterveys on heikentynyt: ehkäisyneuvontaa lisättävä. *Apteekkari* (5):26-27.

- Fedorova, Natalia et al. 2003. *Reproductive health and sexuality in St. Petersburg: report of a survey of young men in 2003*. University of Helsinki, Department of Sociology, Working papers; 61. Projektin Reproductive health and fertility patterns in Russia - a comparative approach (REFER) 2. julkaisu. Myös verkkojulkaisuna. [Helsinki]: University of Helsinki. 80, [2] s.
- Gissler, Mika. 2005. Nuorten seksuaaliterveyden trendit - liian paljon, liian varhain?. *Terveydenhoitaja* 38(6):34-35.
- Gissler, Mika. 2007. Uusimmat seksuaaliterveyden trendit. *Terveydenhoitaja* 40(6):8-10.
- Gissler, M., K. Hannikainen-Ingman, S. Donati, A. Jahn, M. O. da Silva & E. Hemminki. 2008. The feasibility of European reproductive health indicators. *The European journal of contraception & reproductive health care* 13(4):376-386.
- Haanpää, Marja. 2002. *Seksuaaliterveyskasvatus Kauhajoen yhteiskoulussa*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 44 s. + 2 liitettä.
- Haapalainen, Hanna. 2009. *Yläkoululaisten seksuaaliterveyden edistäminen: päätöksenteonpäivä 7-luokkalaisille*. Erikoistyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 21, [4] s.
- Haavio-Mannila, Elina & Osmo Kontula. 2001. *Seksin trendit meillä ja naapureissa*. Helsinki: WSOY. 592 s.
- Haavio-Mannila, Elina & Osmo Kontula. 2003. *Sexual trends in the Baltic Sea area*. Käänt. Maija Mäkinen. Publications of the Population Research Institute, Series D; 41. Pohjautuu teoksiin *Seksin trendit meillä ja naapureissa* sekä *Trends in sexual life*. Helsinki: Population Research Institute, Family Federation of Finland. 272 s.
- Hannula, Tiina & Anu Laitila. 2004. *Pää pilvissä - jalat maassa: teemapäivät seksuaaliterveydestä Kempeleen yläasteen kahdeksaluokkalaisille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 73, [46] s.
- Harrington, Kaisa & Milla Repo. 2008. *Esite opiskelijoiden seksuaaliterveyden edistämiseen: Osa II opinnäytetyöstä Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian opiskel[i]ja hyvinvointi 2007*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Metropolia ammattikorkeakoulu. 22, [4] s.
- Helén, Ilpo & Mikko Jauho (toim.). 2003. *Kansalaisuus ja kansanterveys*. Helsinki: Gaudeamus. 318 s.
- Helén, Ilpo & Katja Yesilova. 2003. Vietti, väestö ja valinta: seksuaaliterveyden kerrostumat Suomessa, Teoksessa Helén, Ilpo & Mikko Jauho (toim.): *Kansalaisuus ja kansanterveys*. Helsinki: Gaudeamus. s. 233-259.
- Helén, Ilpo & Katja Yesilova. 2006. Shepherding desire: sexual health promotion in Finland from the 1940s to the 1990s. *Acta sociologica* 49(3):257-272.
- Hermanson, Elina. 2001. Koululaisten terveydentila. Teoksessa *Koululaisten terveys: konsensuskokous 12. - 14.11.2001*. [Helsinki]: Suomalainen lääkärisseura Duodecim Suomen Akatemia. s. 9-21.
- Hiila, Helena et al. 2004. *Market town project, Madhya Pradesh, India: social marketing of contraceptives and information campaign on sexual and reproductive health and rights: annual follow-up review 2003-2004*. Väestöliiton ja kansalaisjärjestö DKT-Indian yhteisprojekti. Helsinki: Family Federation of Finland. 40 s.
- Hiltunen, Kaisa, Taija Korhonen & Maiju Piironen. 2006. *Toimintaa Internetsivujen sisällöntuottajana Kesäkumikampanjassa 2006 seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämistyössä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 47, [27] s.

- Huhdanperä-Ketonen, Anja-Maija & Sari Mäki. 2005. *Hedelmälliseksi hämäläiseksi: hedelmällisyysfestarit seksuaaliterveyden edistäjänä*. HAMKin julkaisuja; 3/2005. Hedelmälliseksi hämäläiseksi -hanke. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu. 142 s.
- Huttunen, Jussi & Pertti Mustajoki (toim.). 2007. *Elämä pelissä*. Piirrookset: Tiina Ripatti. Liittyy samannimiseen televisio-ohjelmaan. Helsinki: Duodecim; KTL; Yle. 262, [1] s.
- Hyvärinen, Helena. 2002. Diabetes ei estä nauttimasta seksistä. *Diabetes* (5):10-11.
- Ihme, Anu & Satu Rainto. 2008. *Naisen terveys: seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistävä hoitotyö*. Kuvitus: Seija Rusanen. Helsinki: Edita. 283 s.
- Ihme, Anu & Satu Rainto. 2009. Naisen terveys: seksuaali- ja lisääntymisterveys osana kokonaisuhoitoa. *Terveydenhoitaja* 42(4-5):22-23.
- Ihamäki, Katja. 2006. Nuorten lisääntymisterveysolosuhteet Pietarissa ja Riiassa. Lisensiaatintyö, sosiaalityö, Turun yliopisto. 215, [11] s.
- Jentze, Minna. 2004. *Seksuaaliterveyden edistäminen Helsingin ensikodissa: opas alle 18-vuotiaille äideille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. [28, [12]s.]
- Juha, Kaisa. 2006. *Seksuaaliterveyden edistäminen Malawissa: kokemuksia seksuaaliterveyden edistämistyöstä harjoitteluyksikössä Malawissa ja opetustilanteen järjestämisestä sairaanhoitajaopiskelijoille Kamuzu College of Nursing-koulussa*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 33, [26] s.
- Kaikkonen, Paula, Jaana Kinnunen Satu Vuorela. 2008. *Yläasteikäisten nuorten tiedot seksuaaliterveydestä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Lahden ammattikorkeakoulu. 47, [8] s.
- Kaivola, Marja-Liisa. 2003. *Seksuaalifestarit 5. - 6.3.2003: toiminnallinen seksuaaliterveystapahtuma Joutsenon yläasteen 7. luokan oppilaille*. Kehittämistehtävä, kouluterveydenhuollon erikoistumiskoulutus. Lappeenranta: Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu. 27 s.
- Kaleva, Marko. 2004. *Congenital cryptorchidism: prevalence, endocrinology and treatment*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 627. Väitöskirja, Turun yliopistosta. Turku: Turun yliopisto. 59, [30] s.
- Karppinen, Aija-Leena & Helena Manninen. 2005. *Terveydenhoitaja ensisynnyttäjäparin parisuhteen ja seksuaaliterveyden sosiaalisena tukijana raskauden aikana; Parisuhteen roolikartta: työmenetelmän sovellus terveyden-hoitajille äitiysneuvolaan*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 57, [7], 10, [9] s.
- Kekäläinen, Annu & Jonna Roos. 2006. *Päiväntasaajan valo ja varjot: afrikkalaisten naisten vahvuus ja taakka*. Väestötietosarja; 15. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Väestöliitto. 35 s.
- Keltanen, Marika. 2008. *Tyttöjen käsityksiä ja kokemuksia seksistä, seurustelusta ja keskustelusta seksuaaliterveysklinikan terveydenhoitajan kanssa*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali- terveys, ja kasvatustieteen koulutusohjelma. 80 s. Luettavissa myös verkossa:
http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Lisatyt/daefc2_Helsinki_Keltanen_08.pdf
- Kesseli, Kata et al. 2005. *Reproductive health and fertility in St. Petersburg: report on a survey of 18-44 year old women in 2004 = Reproductivnoe zdorov'e i fertlnost' v Sankt-Peterburge: otčet po rezul'tatam oprosa, provedennogo sredi ženšin ot 18 do 44 let v 2004 godu*. University of Helsinki, Department of Sociology, Working papers; 60. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: University of Helsinki. 164 s.

Kesseli, Katja et al. 2005. *Reproductive health and fertility in St. Petersburg: report on a survey of 18-44 year old women in 2004 = Reproductivnoe zdorov'e i fertil'nost' v Sankt-Peterburge: otčet po rezul'tatam oprosa, provedennogo sredi ženšin ot 18 do 44 let v 2004 godu*. University of Helsinki, Department of Sociology, Working papers; 60. Projektin Reproductive health and fertility patterns in Russia - a comparative approach (REFER) julkaisu. Myös verkkojulkaisuna. [Helsinki]: University of Helsinki; Stakes. 164, [2] s.

Kiiski, Pia & Mirja Tanttula. 2007. *Www.terkkari.fi: terveydenhoitajien neuvontatyön tueksi laadukkaita internetsivuja seksuaaliterveydestä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 38, [1] s. Luettavissa verkossa: http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Lahti2007/06b752_Lahti_Kiiski_07.pdf

Kiiskinen, Niina, Iro Manninen & Terhi Tanninen. 2002. *Toiminnalliset tehtävärastit: peruskoulun 8-luokkalaisten seksuaaliterveyttä edistämässä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 61, [21] s.

Kontula, Osmo et al. 2001. *Koululaisten tiedot seksuaaliterveydestä*. Väestötutkimuslaitos, Katsauksia, E; 11. Myös elektronisena julkaisuna. Helsinki: Väestöliitto. 105, [6] s.

Kontula, Osmo. 2004. *Reproductive health behaviour of young European. Vol. 2, The role of education and information*. Council of Europe, Directorate General III Social Cohesion. Population studies; 45. Council of Europe Publishing. 99 s.

Kontula, Osmo. 2004. Trends in teenage sexual behavior and births in Europe. *Yearbook of population research in Finland* 40:133-151.

Kontula, Osmo. 2006. Seksuaaliterveys. Teoksessa Orkovaara, Pirjo & Heikki Taskinen (toim.): *Lukion Dynamo, TE2 terveys ja arkielämä*. Helsinki: Tammi. s. 72-83.

Kontula, Osmo. 2008. *Halu & intohimo: tietoa suomalaisesta seksistä*. Kuvitus: Sirkka-Liisa Lonka. Helsinki: Otava. 383 s.

Kontula, Osmo & Olev Poolamets. 2006. Seksuaalitervis ja sellega seonduvad õigused ning suundumused Eestis. Teoksessa Poolamets, Olev, Elina Haavio-Mannila, Osmo Kontula & Kai Haldre (toim.): *Seksuaalsus Eestis: ajalugu, tänapäev, arengud*. Tallinn: Eesti Akadeemiline Seksoloogia Selts. s. 321-342.

Koponen, Päivikki & Riitta Luoto (toim.). 2004. *Lisääntymisterveys Suomessa: Terveys 2000 -tutkimus*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, B; 5/2004. Myös elektronisena julkaisuna. Helsinki: Kansanterveyslaitos, terveyden ja toimintakyvyn osasto. 94 s.

Korhonen, Elina. 2008. *Terve talous: hyvinvoiva väestö talouskasvun perustana*. Toimittanut Laura Lipsanen. Väestötietosarja; 16. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Väestöliitto. 53 s.

Korteniemi-Poikela, Erja. 2002. www.seksuaaliterveys.org: Väestöliiton seksuaaliterveysklinikka internetissä. *Kättilölehti* 107(6):234-235.

Koski, Pirjo. 2006. Kättilö seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäjänä. *Kättilölehti* 111(2):74-76.

Kosunen, Elisa, Osmo Saarelma ja Matti Huttunen (toim.). 2003. Seksuaalilääketiede. *Teemanumero/Duodecim* (3):167-274.

Kosunen, Elise & Maija Ritamo (toim.). 2004. *Näkökumia nuorten seksuaaliterveyteen*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 282. Helsinki: Stakes. 199 s.

Kosunen, Elise. 2006. *Seksuaaliterveyden edistäminen Suomessa: muistio seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen toimintaohjelmaa laativaa työryhmää varten*. Stakes, Työpapereita;

5/2006. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Stakes. 56 s. Luettavissa verkossa:
<http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/tyopaperit/Tp5-2006.pdf>

Kosunen, Elise. 2008. Raskauden ehkäisystä seksuaaliterveyden edistämiseen. *Duodecim* 124(4):431-433.

Kulmala, Teija, Hilkka Vuorenmaa & Johanna Sarlio. 2002. *Lungwena-Makanjira reproductive health project: annual follow-up review 2002*. Helsinki: Family Federation of Finland. 34 s.

Kulmala, Teija & Pirkko Kiviluoto. 2002. *Market town project: annual follow-up review 2001*. Helsinki: Family Federation of Finland. 31 s.

Kuronen, Maria. 2006. Vaativa seksi vaurioittaa nuorta. *Kansanterveys* (7):16-17. Luettavissa verkossa:
<http://www.ktl.fi/attachments/suomi/julkaisut/kansanterveyslehti/pdf2006/7kansanterveys2006.pdf>

Laaksonen, Elina & Joanna Pöysti. 2007. *Nuorten seksuaaliterveys: tunteet ja seurustelu*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea-ammattikorkeakoulu. 26 s.

Lantto, Elina & Anna-Maija Wellner. 2003. *Eväitä aikuisuuteen: opaslehtinen seksuaaliterveydestä peruskoulun kahdeksaluokkalaisille: projekti*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 34, [7] s. Luettavissa verkossa: <http://www.tokem.fi/kirjasto/opinnaytetyot/>

Laurila, Kaisa & Heidi Sääskilahti. 2007. *Rovaniemen ammattikorkeakoulun 1. vuosikurssin opiskelijoiden seksuaaliterveyden tiedonlähteet*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Rovaniemen ammattikorkeakoulu. 70, 10 s.

Lind, Kaija, Mikko Saarikoski & Sirkku Koivuniemi (toim.). 2008. *Tutkien terveyttä 2008*. Turun ammattikorkeakoulun raportteja; 79. Turku: Turun ammattikorkeakoulu . 107 s.

Listokorpi, Henna. 2007. *Nuorten seksuaaliterveys ja media*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea-ammattikorkeakoulu. 39, [6] s.

Luoto, Riitta, Kirsi Viisainen & Ilona Kulmala (toim.). 2003. *Sukupuoli ja terveys*. Tampere: Vastapaino. 348 s.

Luoto, Riitta, Tarja J. Kinnunen, Päivikki Koponen, Risto Kaaja, Satu Männistö & Erkki Vartiainen. 2004. Naisten lisääntymisterveys Suomessa: tuloksia Finriski 2002 -tutkimuksesta. *Suomen lääkäri* 59(9):885-890.

Makkonen, Katri & Elise Kosunen. 2004. Nuorten seksuaaliterveyspalvelujen erityispiirteitä. Teoksessa Kosunen, Elise & Maija Ritamo (toim.): *Näkökulmia nuorten seksuaaliterveyteen*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 282. Helsinki: Stakes. s. 85-92.

Mannonen, Paula. 2003. Aikuisten poissaolo näkyy nuorte seksiriskeissä. *Promo* (3):4-7.

Mattila, Merja. 2008. *Kouluterveydenhuollon haasteet nuorten seksuaaliterveyden edistämisessä: koulutuspäivä terveydenhoitajille*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 64 s.

Matveinen, Mari, Maarit Toivonen & Heli Väisänen. 2003. *Mitä nuoret odottavat?: seksuaaliterveyden edistämisen tarpeita nuorten näkökulmasta*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 76 s.

Moring, Lotta. 2003. När sex gör ont. *Astra nova* 85(3-4):78-80.

Morin-Papunen, Laure & Päivi Tapanainen. 2005. Miten tytön lihavuus lapsuudessa ja murrosiässä heijastuu lisääntymisterveyteen?. *Duodecim* 121(17):1899-1907.

Mölsä, Nina & Katja Åström. 2007. KaksiNainen: terveystasutusprojekti nuorille naisille. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 14, [27] s.

Nikkanen, Hanna et al (toim). 2003. *Talouden globalisaatio ja naiset*. [Turku]: Maan ystävät. 48 s.

Nikula, M., P. Koponen, E. Haavio-Mannila & E. Hemminki. 2007. Sexual health among young adults in Finland: assessing risk and protective behaviour through a general health survey. *Scandinavian journal of public health* 35(3):298-305.

Nirkkonen-Mannila, Anneli. 2007. *Seksuaali- ja lisääntymisterveyden asiantuntijuutta oppimassa: valmistuvien kättilöopiskelijoiden arviot saamastaan opetuksesta ja seksuaalineuvonnan osaamisesta*. Lisensaatintyö, Rauman opettajankoulutuslaitos, Turun yliopisto. 133, [23] s.

Nuikka, Miia. 2005. "Pitää uskaltaa puhua": Ugandassa haasteena lasten seksuaaliterveys. *Apuraportti* (2):12-14.

Nurmenniemi, Vesa. 2008. *Miesklinikka*. Piirroukset: Katariina Tirkkonen-Wane. Helsinki: Tammi. 172, [1] s.

Nurmi, Tuulikki. 2001. Terveystenhoitajiksi valmistuvien seksuaaliterveyden asiantuntijuus 1970-, 1980- ja 1990-luvuilla. *Terveystenhoitaja* 34(7):10-13.

Ojanlatva, A., P. Rautava, H. Helenius, K. Korkeila, J. Sundell, M. Kivimäki, J. Vahtera, J. Mäkinen & M. Koskenvuo. 2005. Associations of social support and sex life--the HeSSup Study. *Patient education and counseling* 58(1):71-81.

Parkkonen, Markku. 2007. Seksuaaliterveys on tärkeä osa hyvinvointia. *Henkseli* (1):16.

Partanen, Elli & Varpu Räisänen. 2002. *Raskaus vai väärä hälytys? Abortti vai synnytys?: sähköistä tietoa nuorille abortista*. Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu [sarja]. Lappeenranta: Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu. 42 s. + CD-ROM -levy

Parviainen, Mervi. 2001. Nuorten seksuaaliterveystietojen myönteinen kehitys pysähtynyt. *Kättilälehti* 106(5):190-191.

Pelkonen, Marjaana. 2008. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma terveystenhoitajatyön näkökulmasta. *Terveystenhoitaja* 41(2):14-15.

Piippo, Saila. 2004. Survey of gynecological problems during childhood and early adolescence in an academic center. Acta Electronica Universitatis Tampereensis; 369. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Verkkokirja. Tampere: Tampereen yliopisto. [175 s.]

Pöllänen, Anna-Kaisa & Eveliina Rissanen. 2008. *Yläkoululaisten tiedot ja tiedonhankintamenetelmät seksuaaliterveydestä: kyselytutkimus Rääkkylän ja Uimaharjun yläkoulujen 9.-luokkalaaisille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 59, [20] s.

Pötsönen, Riikka. 2003. *Seksuaaliterveyskasvatuksen kehittäminen Pietarissa ja Petroskoissa*. Stakes, Aiheita; 20/2003. Helsinki: Sosiaali- ja terveystalouden tutkimus- ja kehittämiskeskus. 45, [16] s.

Rinne, Cia. 2003. Mama Afrika ja AIDS. *Ydin* 37(5)32-35.

Rinne-Pellenec, Sanja & Mira Vepsäläinen. 2007. *Potilasopas hemodialyysihoidon vaikutuksesta seksuaaliterveyteen*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Lahden ammattikorkeakoulu. 25 s. + Potilasopas (9 s.)

Ripatti, Saara & Laura Takala. 2005. *Kondomikansio Pro-tukipistelle: ohjaus- ja opetusväline prostituoitujen seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämiseksi*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön

koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 67, [2] s.

Riska, Annika & Aila Tiitinen. 2002. Keliakia ja naisen lisääntymisterveys. *Duodecim* 118(7):673-678.

Ritamies, Marketta. 2006. *Sinappikylyystä ehkäisy pilleriin: suomalaisen perhesuunnittelun historia*. Väestötutkimuslaitoksen julkaisusarja; 44/2006. Helsinki: Väestöliitto. 332 s.

Ritamo, Maija (toim.). 2008. *Seksuaalisuus ammattihenkilöstön koulutuksessa sekä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden terveyspalveluissa*. Stakes, Työpapereita; 26/2008. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Stakes. 91 s.

Ronkainen, Laura. 2008. *Helmi: tyttöjen seksuaali- ja terveyskasvatustapahtuma Masenon koululla Keniassa*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 34, [16] s.

Ruohonen, Olga. 2005. *Tyttöjen käsityksiä seksuaaliterveydestä ja seksuaalikasvatuksesta Karjalan tasavallan Venäjän yleiskoulussa*. Opinnäyte, Hoitotieteen laitos, Kuopion yliopisto. 63, [2] s.

Ruutu, Petri. 2006. Tavoitteena koordinoitu seksuaaliterveyskasvatus. *Kansanterveys* (7):3. Luettavissa verkossa:

<http://www.ktl.fi/attachments/suomi/julkaisut/kansanterveyslehti/pdf2006/7kansanterveys2006.pdf>

Ryttyläinen, Katri (toim.). 2008. *Family health promotion: culture and well-being*. Publications of Jyväskylä University of Applied Sciences; 87. Jyväskylä: Jyväskylä University of Applied Sciences. 89 s.

Ryttyläinen, Katri, Sirpa Valkama, Maija Ritamo & Tiina Blek. 2008. *Seksologian ja seksuaaliterveyden koulutuksen kehittyminen Suomessa*. Julkaisussa Ritamo, Maija (toim.): *Seksuaalisuus ammattihenkilöstön koulutuksessa sekä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden terveyspalveluissa*. Työpapereita / Stakes; 26/2008. Myös verkkojulkaisuna.

Ryttyläinen, Katri. 2008. Seksuaaliterveyden edistämisen asiantuntijoiden tulevaisuuden osaamistarpeet. *Kättilälehti* 113(5):185-188, 200.

Saarela, Sari & Katiina Suuntala. 2009. *Terveydenhoitaja seksuaaliterveyden edistäjänä: terveydenhoitajien näkemyksiä yläasteikäisten oppilaiden seksuaaliterveyden edistämisestä pääkaupunkiseudulla*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Metropolia ammattikorkeakoulu. 41, [8] s.

Saksola, Jonna. 2009. *"Tärkeä, mutta vähän puhuttu asia!"* [Elektroninen aineisto]: *seksuaaliterveyden huomioiminen erikoissairaanhoidon kuntoutusohjauksessa*. AMK-opinnäytetyö, kuntoutuksen ohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 1051 KB, 64 s.

Salonen, Kristina. 2006. Seksuaaliterveyden opetus elää kehitysvaihetta. *Mielenterveys* 45(6):12.

Sannisto, T. & E. Kosunen. 2009. Promotion of adolescent sexual health in primary care: survey in Finnish health centres. *The European journal of contraception & reproductive health care* 14(1):27-38.

Sauli, Mikko. 2007. 1 500 ratkaisua liian varhaiseen aikuistumiseen. *Solidaarisuus* (2):11.

Selin, Heidi. 2009. *Internet varhaisnuorten seksuaaliterveystiedon lähteenä*. Pro gradu -tutkielma, Terveystieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. Eletroninen aineisto. 81 s.

Sipola, Hanna. 2006. Suosituksia koulun seksuaalikasvatukseen: seksuaalisuus ja seksuaaliset riskitilanteet 7. ja 9. luokkalaisten kuvaamina. *Liikunnanopettaja* (4):56.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2006. *Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen: toimintaohjelma 2007-2010*. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden työryhmä. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä; 2006:83. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Myös verkkojulkaisuna. 169 s.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2007. *Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen: toimintaohjelma 2007-2011*. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja; 2007:17. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. 200 s.

Stakes. 2004. *Terveydenhuollon trendit 2004 = Trender inom hälsovården 2004 = Trends in health care 2004*. Terveys. Terveydenhuollon trendit. Suomen virallinen tilasto. Helsinki: Stakes. 237 s.

Stakes. 2005. *Sosiaali- ja terveydenhuollon tilastollinen vuosikirja 2005: kunta- ja aluetietoa sosiaali- ja terveydenhuollosta = Statistik årsbok för social- och hälsovården 2005 = Statistical yearbook on social welfare and health care 2005*. Sosiaaliturva. Elektroninen aineisto. Vuosikirjan lisäksi sisältää tarkempia kunta- ja aluekohtaisia tilastoja. Kopiointi kielletty: Levittäminen internet-, ja extranet-sivuilla kielletty. Helsinki: Stakes. 1 cd-levy.

Stakes. 2005. *Sosiaali- ja terveydenhuollon tilastollinen vuosikirja 2005 = Statistisk årsbok för social- och hälsovården 2005 = Statistical yearbook on social welfare and health care 2005*. Sosiaaliturva. Sosiaali- ja terveydenhuollon tilastollinen vuosikirja. Suomen virallinen tilasto. Helsinki: Stakes. 204 s.

Stakes. 2006. *Sosiaali- ja terveydenhuollon tilastollinen vuosikirja 2006 = Statistik årsbok för social- och hälsovården 2006 = Statistical yearbook on social welfare and health care 2006*. Sosiaali- ja terveydenhuollon tilastollinen vuosikirja. Helsinki: Stakes. 205 s.

Stakes. 2008. *XIII Kouluterveyspäivät: 26. - 27.8.2008, Paasitorni, Helsinki: tiivistelmät ja posterit*. Työpapereita / Stakes; 27/2008. Helsinki: Stakes. 91 s. Myös verkkojulkaisuna: <http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/tyopaperit/T27-2008-VERKKO.pdf>

Suominen, Elisa & Riikka Tuominen. 2007. *"Omenakin putoaa puusta vasta kypsänä": opetusmenetelmien vertailu kuudesluokkalaisten seksuaaliterveyskasvatuksessa* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. [sivuja ei ilmoitettu, JaNet 11.8.2009]

Suomi-Nicaragua -seura. 2005. *La salud reproductiva en Nicaragua = Lisääntyminen ja terveys Nicaraguassa*. Katsaus Nicaraguahan. Helsinki: Suomi-Nicaragua -seura. 44 s.

Toppari, Jorma. 2002. Hormonaaliset haitta-aineet ja lisääntymisterveys: pääkirjoitus. *Duodecim* 118(2):137-138.

Tossavainen, Kerttu, Hannele Turunen, Sirkka Jakonen, Minna Tupala & Harri Vertio. 2004. School nurses as health counsellors in Finnish ENHPS schools. *Health education* 104(1):33-44.

Turunen, Marjut & Henna Virkki. 2007. *Seksuaaliterveys-teemapäivä Peltolan koululla 8.-9.-luokkalaisille: itsetunto ja mediarasti*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea-ammattikorkeakoulu. 29, [8] s.

Uustalo, Karoliina. 2005. *Seksiasiat siinä missä matematiikkakin: Kolarin yläasteen yhdeksäsluokkalaisten käsityksiä seksuaaliterveyden opetuksesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Rovaniemen ammattikorkeakoulu. 43, [7] s.

Virtanen, Jukka. 2002. *Kliininen seksologia*. Helsinki: WSOY. 393 s.

Vohlonen-Córdova, Anna. 2001. *Naiset ja nuoret Saharan eteläpuolisessa Afrikassa*. Helsinki: Väestöliitto. 24 s.

Vuorinen, Jarmo. 2006. Seksuaalisuus kuuluu myös vanhoille ja vammaisille. *Mielenterveys* 45(6):30-31.

Väestöliitto. 2003. *Naisia vuosituhannen partaalla*. Helsinki: Väestöliitto. 27 s.

Väestöliitto. 2006. Väestöliiton seksuaaliterveyspoliittinen ohjelma. Helsinki: Väestöliitto. 62 s.

Ylikahri, Anu. 2008. *Nuorten aikuisten naisten raskaudenkeskeytyksen päätöksenteko ja lisääntymisterveys Terveys 2000 -tutkimuksessa*. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen laitos, Tampereen yliopisto. 85, [17] s.

Ypyä, Kati. 2008. *Opiskeluterveydenhoitaja seksuaaliterveyden edistäjänä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 31 s. Luettavissa verkossa: <http://www.tokem.fi/kirjasto/opinnaytetyot/>

Ypyä, Kati. 2008. *Pojat ja seksuaaliterveys: ammattiopiston 15-17 vuotiaiden poikien tiedot seksuaalisuudesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Luettavissa verkossa: <http://www.tokem.fi/kirjasto/opinnaytetyot/>

Ypyä, Kati. 2008. *Seksuaaliterveystunti*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. 19 s.

6.6. SEKSUAALISET HÄIRIÖT JA NIIDEN HOITO

Backas, Heidi. 2006. Beteendegenetik och sexualitet: spetsforskare samlar in saliv för DNA-tester om sexuella dysfunktioner. *Meddelanden från Åbo Akademi* (2):4-5.

Brusila, Pirkko. 2006. Myös nuoret miehet käyttävät erektiolääkkeitä: "nykynaiset äärimmäisen vaativaisia". *Helsingin lääkärilehti* 54(2):21-24.

Holmström, Helene. 2008. Ny forskning kastar ljus på störningar i sexlivet: många kvinnor drabbas av lust- och orgasmproblem. *Meddelanden från Åbo Akademi* (18):12-13.

Jernfors, Vuokko. 2004. Fysioterapiasta apua vulvan vestibuliittioireyhtymään. *Fysioterapia* 51(6):21-23.

Kalmari, Arja & Johanna Markkanen. 2001. *Erektiohäiriölääke Viagran saama julkisuus Suomessa vuosina 1998-2000*. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisuja, B; 36. Pro gradu -tutkielma, Helsingin kauppakorkeakoulu. 146 s.

Kivijärvi, Anneli. 2005. Miten puhua vastaanotolla seksistä ja seksuaaliongelmista sekä niiden hoidosta. *Työterveyslääkäri* 23(1):16-20.

Klaukka, Timo & Juhana E. Idänpään-Heikkilä. 2008. Erektiohäiriölääkkeiden käyttö vähenee. *Suomen lääkärilehti* 63(33):2616-2617.

Koistinen, Hannu. 2002. Vieläkin valtaosa erektiohäiriöistä kärsivistä jää vaille hoitoa. *Helsingin lääkärilehti* 50(2):19-21.

Koistinen, Hannu. 2008. Erektiohäiriöt (impotenssi). *Duodecim* 124(8):877-878.

Koistinen, Hannu & Mirja Ruutu. 2005. Erektiohäiriön nykyhoito. *Suomen lääkärilehti* 60(38):3725-3730.

Koivula, Liisa & Jorma Paavonen. 2002. Naisen viiltävä kipu. *Hyvä terveys* 17(11):70-71.

Kontula, Osmo. 2008. *Halu & intohimo: tietoa suomalaisesta seksistä*. Helsinki: Otava. 384 s.

Korhonen, Camilla. 2005. *Parafiliat eli seksuaaliset kohdehäiriöt*. Erikoistyö, mielenterveys- ja

päihdetyön koulutusohjelma, Kemi-Tornion ammattiopisto. 59 s.

Koskimäki, Juha. 2004. Erektiohäiriön yleisyys ja hoitovaihtoehdot. *Kunnallislääkäri* 19(3):17-18.

Koskimäki, J., R. Shiri, T. Tammela, J. Häkkinen, M. Hakama & A. Auvinen. 2008. Regular intercourse protects against erectile dysfunction: Tampere Aging Male Urologic Study. *The American journal of medicine* 121(7):592-596.

Kunelius, Pekka. 2006. Erektiohäiriön nykyhoito. *Diabetes ja lääkäri* 35(5):16-20.

Kunelius, Pekka. 2006. Mies haluaa aina - vai haluaako?. *Suomen lääkärilehti* 61(45):4708-4709.

Kurri, Sanna-Mari & Sari Pusa. 2007. *Kun yhdyntä tekee kipeää* [Elektroninen aineisto]: vulvan vestibuliittisyndrooma: fysioterapian mahdollisuudet. AMK-opinnäytetyö, fysioterapian koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 702 KB, 71 s.

Larsen, Andreo. 2004. Vanhat ja uudet potenssilääkkeet. *Duodecim* 120(10):1239-1246.

Lepola, Ulla & Hannu Koponen. 2002. Seksuaaliset toimintahäiriöt. Teoksessa Lepola, Ulla et al: *Psykiatria*. Helsinki: WSOY. s. 176-186.

Lepola, Ulla & Hannu Koponen. 2003. Seksuaalisten toimintojen häiriintyminen psykiatrisissa sairauksissa. *Duodecim* 119(3):255-259.

Lepola, Ulla & Hannu Koponen. 2008. Laadukas remissio on masennuksen lääkehoidon haaste. *Suomen lääkärilehti* 63(47):4103-4109.

Lukkarinen, Olavi & Teuvo Tammela. 2001. Miehen seksuaalitoimintojen häiriöt. *Duodecim* 117(19):1965-1972.

Lukkarinen, Olavi & Pekka Kunelius. 2003. Kuvaileva tutkimus suomalaisen miehen erektiohäiriöiden syistä ja hoidosta. *Suomen lääkärilehti* 58(45):4565-4568.

Malmberg, Katarina, Outi Hovatta & Teuvo Tammela. 2001. Kyky kateissa. *Hyvä terveys* 16(8):56-59.

Malmberg, Katarina & Andreo Larsen. 2003. Viagra ja sen veljet. *Hyvä terveys* 18(8):26-28.

Moring, Lotta. 2003. När sex gör ont. *Astra nova* 85(3-4):78-80.

Mäkinen, Ville-Matti. 2003. Uudet lääkkeet tutuiksi. *Apteekkari* 92(12):12-13.

Ora, Janne. 2006. Lääkkeiden laitton ostaminen internetistä moninkertaistunut. *Suomen apteekkarilehti* (7):14-15.

Ovaskainen, Jarmo. 2003. Erektiohäiriö - miehisen kunnon kompastuskivi. *Suomen proviisorilehti* (3):12-13.

Paakkari, Pirkko. 2001. Erektiohäiriöistä ja niiden lääkehoidoista. *Modern medical practice* (2):42-44.

Paakkari, Pirkko. 2003. Tadalafiili: Cialis 10 mg ja 20 mg tabletti, Lilly ICOS Ltd, Britannia. *TABU* 11(2):10.

Pasternack, Iris. 2007. Psykoterapia auttaa erektiohäiriöön jopa lääkkeitä paremmin. *Duodecim* 123(18):2271.

Pelkonen, Olavi. 2001. Lääkkeet ja miehisyys. *Duodecim* 117(19):1980-1986.

- Piha, Juhana. 2003. Erektiohäiriöiden lääkehoito. *Suomen lääkirilehti* 58(22):2425-2428.
- Piha, Juhana. 2005. Erektiohäiriöpotilas: lääkityksen ja elämäntapojen merkitys. *Työterveyslääkäri* 23(1):41-44.
- Piha, Juhana. 2007. Alprostadiili (prostaglandiini E1) erektiohäiriöiden hoidossa. *Yleislääkäri* 22(6):17-19.
- Piha, Juhana. 2007. Ennenaikainen siemensyöksy aiheuttaa miehelle, kumppanille ja parisuhteelle merkittävää haittaa. *Suomen lääkirilehti* 62(37):3283-3289.
- Piha, Juhana. 2008. PDE5-estäjien päivittäinen käyttö. *Erikoislääkäri* 18(3):123-126.
- Piha, Juhana. 2009. Dapoksetiini - lääke ennenaikaiseen siemensyöksyyn. *Suomen lääkirilehti* 64(19):1782-1784.
- Reivilä, Marjut. 2007. Erektiohäiriölääkkeitä huvia vuoksi yhä useammin. *Sosiaalivakuutus* 45(6):38-39.
- Rosenberg, Leena. 2003. Seksin apuvälineet osana sairauksien hoitoa. *Duodecim* 119(3):267-272.
- Ruutu, Mirja. 2002. Erektiohäiriöiden hoito. Julkaisussa *Farmasian päivät*. Helsinki: Farmasian opettajien ja tieteenharjoittajien seura. s. 108-110 (tietojen täydentämien vielä kesken).
- Räsänen, Marita. 2002. Onko lääkkeillä vaikutuksia seksielämään?. Julkaisussa *Farmasian päivät*. Helsinki: Farmasian opettajien ja tieteenharjoittajien seura. s.112-113.
- Räsänen, Marita. 2003. Naisen seksuaalitoimintojen häiriöt. *Duodecim* 119(3):219-227.
- Saarinen, Esa & Viagra juhla-kilpailun osanottajat. 2004. *Nostetta: Viagra juhla-kilpailu*. Helsinki: Pfizer. 45, [1] s.
- Santtila, P., N. K. Sandnabba, P. Jern, M. Varjonen, K. Witting & B. von der Pahlen. 2007. Recreational use of erectile dysfunction medication may decrease confidence in ability to gain and hold erections in young males. *International journal of impotence research* 19(6):591-596.
- Santtila, P., N. K. Sandnabba & P. Jern. 2009. Prevalence and determinants of male sexual dysfunctions during first intercourse. *Journal of sex & marital therapy* 35(2):86-105.
- Shirri, Rahman. 2004. *Erectile dysfunction: prevalence, incidence and risk factors*. Acta Universitatis Tamperensis; 1010. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. 72, [21] s.
- Sironen, Leija. 2001. Sairaus panee seksuaalisuuden koetukselle: erektiohäiriö voi viedä mieheltä kaiken. *SuPer* 48(6):17-18, 39.
- Suomen apteekkariliitto. 2008. Cialis päivittäiseen annosteluun. *Apteekkari* 97(10):32.
- Suvanto, Pertti. 2002. Uusista potenssilääkkeistä apu yhä useammalle miehelle. *Diabetes* (5):8-9.
- Venhola, Mia. 2003. Erektiohäiriö naisnäkökulmasta. *Kunnallislääkäri* 18(2):19-24.
- Venhola, Mia & Pirkko Brusila. 2006. Naisten seksuaalinen haluttomuus. *Suomen lääkirilehti* 61(45):4703-4707.
- Westerlund, Minja. 2008. *Does unrestricted sexual behavior have a shared genetic basis with sexual coercion?*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. [4], 41 s.
- Virta, Pasi & Tom Wiklund. 2008. Väärennetyt erektiohäiriölääkkeet ovat kasvava terveysriski. *Suomen lääkirilehti* 63(35):2776.

Virtanen, Jukka. 2002. *Kliininen seksologia*. Helsinki: WSOY. 393 s.

Virtanen, Jukka. 2002. Näkökulmia ennenaikaiseen siemensyöksyyn. *Therapia* (3):48-52.

Witting, K., P. Santtila, M. Varjonen, P. Jern, A. Johansson, B. von der Pahlen & N. K. Sandnabba. 2008. Female sexual dysfunction, sexual distress, and compatibility with partner. *The journal of sexual medicine* 5(11):2587-2599.

Witting, K., P. Santtila, K. Alanko, N. Harlaar, P. Jern, A. Johansson, B. von der Pahlen, M. Varjonen, M. Algars & N. K. Sandnabba. 2008. Female sexual function and its associations with number of children, pregnancy, and relationship satisfaction. *Journal of sex & marital therapy* 34(2):89-106.

Witting, K., P. Santtila, F. Rijdsdijk, M. Varjonen, P. Jern, A. Johansson, P. von der Pahlen, K. Alanko & N. K. Sandnabba. 2009. Correlated genetic and non-shared environmental influences account for the comorbidity between female sexual dysfunctions. *Psychological medicine* 39(1):115-127.

Voipio, Tinna & Pirkko Paakkari. 2006. Erektiohäiriölääkkeistä ja niiden kulutuksesta. *TABU* 14(2):22-23.

Ylikoski, Merja. 2005. Krooniset vulva- ja vaginaongelmat. *Kättilölehti* 110(6):228-229.

6.7. SEKSUAALISUUS JA SAIRAUDET

Alahuhta, Maija, Tuija Hyväri, Marjatta Linnavuo, Risto Kylmäaho & Heikki Mukka. 2008. *Munuaissairaahan hoito*. Hoitotieto. Helsinki: Edita. 179 s.

Andersson, Karoliina & Jenni Ujanen. 2007. *Eturauhasen syöpää sairastavan potilaan ohjaus ja hoitoisuusluokittelu sädehoito-osastolla*. AMK-opinnäytetyö, radiografian ja sädehoidon koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 49 s.

Anttila, Kyllikki et al. 2001. *Sairaanhoito ja huolenpito*. Helsinki: WSOY. 2. lisäp. 2002. Helsinki: WSOY. 512 s.

Anttila, Kyllikki et al. 2007. *Sjukvård och omsorg*. Käänt. Britt-Marie Källd och Margareta Gustafsson. Suom. alkuteos *Sairaanhoito ja huolenpito*. [Helsingfors]: Utbildningsstyrelsen. 540 s.

Apter, Dan. 2005. Lapsi- ja nuorisogynekologia - muutakin kuin ehkäisyä. *Duodecim* 121(17):1863-1865.

Artama, Miia. 2007. *Reproductive health of patients with epilepsy: birthrate and malformations in offspring*. Acta Universitatis Tamperensis; 1266. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampere: Tampere University Press. 72, [26] s.

Erkinjuntti, Timo, Juha Rinne, Kari Alhainen & Hilikka Soininen. 2001. *Muistihäiriöt ja dementia*. Helsinki: Duodecim. 616 s.

Färkkilä, Markus & Juhani Ruutiainen. 2003. Seksuaaliongelmät neurologisissa sairauksissa. *Duodecim* 119(3):247-253.

Glumerus, Pirita. 2004. *Seksuaalikasvatuskansio, mittari dysfasianuoren seksuaalitetämykseen*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma. 96 s.

- Grénman, Seija & Annika Auranen. 2006. Gynekologisten syöpien leikkaushoidon keskittäminen Suomessa. *Duodecim* 122(19):2367-2368.
- Hannukainen, Kati. 2002. Diabetes ei ole este täysipainoiselle elämälle. *Sairaanhoitaja* 75(2):10-12.
- Hautamäki, K. & M. Miettinen, P. L. Kellokumpu-Lehtinen, P. Aalto & J. Lehto. 2007. Opening communication with cancer patients about sexuality-related issues. *Cancer nursing* 30(5):399-404.
- Hautamäki-Lamminen, Katja, Pirkko Kellokumpu-Lehtinen, Juhani Lehto, Pirjo Aalto & Merja Miettinen. 2008. Potilaiden kokemuksia seksuaalisuudesta ja seksuaalisuuden muuttumisesta syöpään sairastumisen jälkeen. *Hoitotiede* 20(3):151-165.
- Jahnukainen, Kirsi & Outi Hovatta. 2006. Lapsuus- ja nuoruusiän syövän hoitojen jälkivaikutukset sukupuoliseen kehitykseen ja hedelmällisyyteen. *Suomen lääkärilehti* 61(20):2215-2221.
- Jalkanen, Jyrki. 2006. Laparoskopian asema gynekologisen syövän hoidossa: mini-invasiivisen kirurgian mahdollisuudet ja rajoitukset. *Duodecim* 122(19):2369-2371.
- Jernfors, Vuokko. 2004. Fysioterapiasta apua vulvan vestibuliittioireyhtymään. *Fysioterapia* 51(6):21-23.
- Jernfors, Vuokko, Soile Rekonen & Jorma Paavonen. 2004. Fysioterapia yhdyntäkipua aiheuttavan vulvan vestibuliittioireyhtymän hoidossa. *Suomen lääkärilehti* 59(20):2141-2144.
- Jernfors, Vuokko. 2005. Fysioterapia yhdyntäkipua aiheuttavan vulvan vestibuliittisyndrooman hoidossa. *Kätilölehti* 110(6):222-223.
- Kannisto, Jari, Kirsi Töyrylä-Aapio, Anu Parantainen, Kirsi Porras & Kristina Sarkkinen. 2005. *Selkä, seksuaalisuus ja seksi: työryhmä Jari Kannisto, Kirsi Töyrylä-Aapio, Anu Parantainen, Kirsi Porras, Kristina Sarkkinen / Suomen selkäliitto ry.* Verkkojulkaisu. Julkaistu myös paperimuodossa. Helsinki: Suomen selkäliitto ry. [8 s.] Luettavissa verkossa: <http://www.selkaliitto.fi/>
- Kilpeläinen, Tuija. 2006. Psoriasis ja seksuaalisuus. *Ihon aika* (1):18-20.
- Koivula, Liisa & Anna Kontula. 2008. Tutkija katsoi seksityön stigmojen taakse. *Suomen lääkärilehti* 63(47):4122-4124.
- Koivuniemi, Kirsi & Tiina Similä. 2007. *Munasarjasyöpään sairastuneen ja hänen puolisonsa kokemuksia parisuhteen muutoksista.* AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 57 s.
- Kurki, Merja, Hannu Tavio & Kirsti Hamström. 2008. *Terveyttä ja elämän voimaa eturauhassyöpäkursseilta.* Helsinki: Miina Sillanpään säätiö. 39 s.
- Laaksonen, Mikko & Juha-Pekka Erälinna. 2005. Oireenmukainen hoito keskeinen osa MS-tautia = Symptomatisk behandling - en central del av MS. *Avain* 36(3):28-31, 61-63.
- Lammila, Brita. 2007. *Kokemuksia naiseudesta: rintasyöpään sairastuneiden naisten kirjoittamana.* AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 48 s.
- Lamusuo, Salla, Katriina Paloviita & Reetta Kälviäinen. 2007. Nainen ja epilepsia. *Suomen lääkärilehti* 62(40):3631-3636.
- Lepola, Ulla Hannu Koponen. 2003. Seksuaalisten toimintojen häiriintyminen psykiatrisissa sairauksissa. *Duodecim* 119(3):255-259.
- Leppänen, Niini. 2007. *Elämää vulvodynian kanssa: verkko-opas selviytymisen tueksi.* AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 48, [2] s.

- Liippola, Päivi et al. 2004. *Aivoverenkiertohäiriöt ja seksuaalisuus: opas sairastuneille ja puolisoille/kumppaneille sekä ammattihenkilöille*. Vantaa: Eli Lilly Finland. 26 s.
- Millaskangas, Tiia, Astrid Suomivuori & Tiina Tuunanen. 2002. *"Rinnakkain": rintasyövän sairastaneiden naisten kokemuksia seksuaalisuudesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Laurea-ammattikorkeakoulu. 49, [7] s.
- Mäenpää, Johanna. 2006. Gynekologinen syöpä ja anemia. *Erikoislääkäri* 16(2):51-54.
- Nordqvist, Krista & Anu Suomela. 2006. *Kohdunkaulan syövän hoidon sivuvaikutukset*. AMK-opinnäytetyö, radiografian ja sädehoidon koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 37, [3] s.
- Nylund, Anna-Maija, Salla Järvinen, Jaana Susi & Paula Vihtamäki. 2008. *Seksuaalineuvonta gynekologisen syöpäpotilaan hoitoprosessiin*. Pirkanmaan sairaanhoitopiirin julkaisuja; 1. Tampere: Pirkanmaan sairaanhoitopiiri. 33 s.
- Närte, Nina, Mikko Seppänen & Elise Kosunen. 2004. Sairaus ja seksuaalisuus - kyselytutkimus valmistuville lääkäreille. *Suomen lääkäri* 59(17):1817-1823.
- Pellinen, Sulevi. 2004. *Munasarjasyöpäpotilaan opas: munasarjasyöpä ja sen hoito: sairauden vaikutukset elämään: seksuaalisuus ja parisuhde: sanasto*. Helsinki: Suomen Syöpäpotilaat. 26 s.
- Pellinen, Sulevi. 2005. *Keuhkosyöpäpotilaan opas: keuhkosyöpä ja sen hoito: sairauden vaikutukset elämään: seksuaalisuus ja parisuhde*. Helsinki: Suomen Syöpäpotilaat. 38 s.
- Pellinen, Sulevi. 2005. *Rintasyöpäpotilaan opas: rintasyöpä ja sen hoito: sairauden vaikutukset elämään: seksuaalisuus ja parisuhde*. Helsinki: Suomen syöpäpotilaat. 42 s.
- Puustola, Ulla. 2003. Potilaan polku: toteamishetkestä jälkiseurantaan: gynekologiset syövät. *Syöpä* 33(3):15-17.
- Rantakari, Tuula. 2004. Mistä apua kun seksi ei suju? = Hjälp när sexet inte funkar?. *Avain* 35(4):14-16, 54-55.
- Riska, Annika & Aila Tiitinen. 2002. Keliakia ja naisen lisääntymisterveys. *Duodecim* 118(7):673-678.
- Rosenberg, Leena. 2001. *Syöpä ja seksuaalisuus: sairastumisen vaikutus seksuaalisuuteen, seksiin ja parisuhteeseen: tietoa ja selviytymiskeinoja*. Helsinki: Suomen syöpäpotilaat. 28,[4] s.
- Rosenberg, Leena. 2003. Sairaus ja seksuaalisuus - tuho vai tulevaisuus?. *Erikoislääkäri* 13(4):189-192.
- Rosenberg, Leena. 2007. *Seksuaalisuus ja syöpä*. Helsinki: Suomen Syöpäpotilaat. 47 s.
- Rosenberg, Leena. 2008. *Eturauhassyöpäpotilaan opas: eturauhassyöpä ja sen hoito, sairauden vaikutukset elämään, seksuaalisuus ja parisuhde, sanasto*. Kuvitus: Bosse Österberg. Lääketieteellinen asiantuntemus: Helsingin Yliopisto/Urologian klinikka. Helsinki: Suomen Syöpäpotilaat. 40, [2] s.
- Ruutiainen, Juhani. 2001. Neurologinen sairaus ja seksielämä. *Erikoislääkäri* 11(4):189-192.
- Saarinen, Tarja & Mirva Virtanen. 2004. *"Seksuaalisuus ei ole kiinni siitä, onko rintoja yksi, kaksi tai ei lainkaan": rintasyöpäpotilaan ja hänen puolisonsa kokemuksia sairauden vaikutuksesta seksuaalisuuteen*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 31, [3] s.
- Salo, Leila. 2001. Seksuaalisuus on tärkeää jokaiselle - myös sydänpotilaalle = sexualitet är viktigt också för hjärtpatienten. *Sydän* (12):26-28, 42-43.

- Sandberg, Tarja. 2004. Seksuaaliset tunteet - miten sairaus vaikuttaa? = Hur påverkas de sexuella känslorna av en sjukdom?. *Avain* 35(4):6-8, 52-53.
- Sulkava, Raimo & Ulla Eloniemi-Sulkava. 2005. *Miten tulen toimeen vaikka minulla on Alzheimerin tauti: käytännön ensitietoa potilaalle ja omaisille*. [Espoo]: Novartis Finland; [Helsinki]: Suomen dementiahoitoyhdistys. Julkaistu myös verkkojulkaisuna. 27 s.
- Sumanen, M. P., A. Ojanlatva, A. Rantala, L. H. Sillanmäki & K. J. Mattila. 2008. Gender differences in sex life issues - a population-based study of migraine sufferers. *BMC family practice* (9):19.
- Sunström, Helena. 2003. Milloin epäilen gynekologista syöpää vuotohäiriön taustalla?. *Suomen lääkirilehti* 58(47):4803-4805.
- Toikkanen, Ulla. 2001. Vakava sairaus on aina kriisi: syöpäpotilaita rohkaistava puhumaan seksuaalisuudesta. *Suomen lääkirilehti* 56(21-22):2418-2419.
- Tolvanen, Tua & Johanna Vesterbacka. 2008. *Kivulias kolmas pyörä: kirjallisuuskatsaus endometrioosin vaikutuksista naisen seksuaalielämään ja parisuhteeseen*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 25, [2] s.
- Toropainen, Henna-Riikka & Pirita Vaittinen. 2007. *Kardiomyopatiaa sairastavan potilaan ohjaus: opaslehtinen kardiomyopatiaa sairastaville potilaille sekä hoitotyöntekijöille potilasohjauksen tueksi*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 54, [3] s. + liitelehtinen 19 s.
- Tuhkanen, K., A. Heino, S. Aaltoma & M. Ala-Opas. 2004. Sexual function of LUTS patients before and after neodymium laser prostatectomy and transurethral resection of prostate. A prospective, randomized trial. *Urologia internationalis* 73(2):137-142.
- Vanhanen, Hannu. 2003. Sydän- ja verisuonisairaudet, diabetes ja seksuaalisuus. *Duodecim* 119(3):229-234.
- Vanhanen, Päivi. 2002. *Parisuhde ja seksuaalielämä: kysely sepelvaltimotautia sairastaville*. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen laitos, Kuopion yliopisto. 80 s. + liitteet.
- Vartiainen, Terttu. 2006. EXPORED - ympäristömyrkköjen yhteys poikien sukuelinten epämuodostumiin. *Kansanterveys* (5-6):13.
- Venhola, Mia. 2007. Sairaudet ja seksi. *Yleislääkäri* 22(2):13-17.
- Vesterinen, Ervo. 2004. *Papa-kokeen kertomaa: solumuutoksesta kohdunkaulan syöpään*. Piirrookset: Anu Mikkonen. Helsinki: Edita. 183 s.
- Vuoristo, Meri-Sisko et al. 2006. *Tays:n erityisvastuualueen onkologinen hoito-ohjelma*. Myös elektronisena julkaisuna. Tampere: Pirkanmaan sairaanhoitopiiri. 105 s. Luettavissa verkossa: <http://www.pshp.fi/download.aspx?ID=410&GUID={74DF19B9-8EF9-465F-B8B2-4149B5D2D7E1}>
- Ylikorkala, O. 2001. Tubal ligation reduces the risk of ovarian cancer. *Acta obstetricia et gynecologica Scandinavica* 80(10):875-877.
- Ylikylä, Marja, Minna Aallontie & Marjut Ojala. 2006. *Seksuaalisuus ja MS: tutkimusmatkalla omaan kehoon*. Suomen MS-liiton julkaisusarja; 29. Masku: Suomen MS-liitto. 29 s.

6.8. SUKUPUOLITAUDIT

Aaltonen, Leena-Maija & Eija Hiltunen-Back. 2002. Papilloomavirukset limakalvoilla. *Duodecim* 118(13):1388-1396.

Aaltonen, L. M., S. Cajanus, L. Bäck, P. Nieminen, J. Paavonen & A. Ranki. 2005. *Extralaryngeal HPV infections in male patients with adult-onset laryngeal papillomatosis*. *European archives of oto-rhino-laryngology* 262(9):708-712.

Aho, Martti. 2006. *Hypospadias: factors associated with origin and successful treatment of this anomaly*. *Acta Universitatis Tamperensis*; 1194. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tiivistelmä ja 5 eripainosta. Myös verkkojulkaisuna. Tampere: Tampere University Press. 81, [12] s. + liite.

Aho, Teija & Kaisa-Leena Ruohonen. 2002. *"Kuppa ja kuus muuta...": Kokkolan 8. luokkalaisten tiedot sukupuolitaudeista*. AMK-opinnäytetyö, sosiaali- ja terveystieteiden koulutusohjelma, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. 38, [13] s.

Ahonen, Sanna & Tia Alosalo. 2001. *Sukupuoliteitse tarttuvat taudit ja niiden ehkäisy: 16-18 -vuotiaiden lukiolaisten tiedot ja kokemukset*. Päättötyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 47, [4] s.

Ala-Reinikka, Sanna, Birgitta Luttinen & Emilia Törrönen. 2006. *Nuorten tiedot seksitaudeista: kartoituskyselyjen ja tietoiskutuntien pitäminen Haagan ammattikoulun opiskelijoille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 47, [12] s.

Ala-Reinikka, Sanna, Birgitta Luttinen & Emilia Törrönen. 2006. *Osa 1: Nuorten tiedot seksitaudeista[Elektroninen aineisto]: kartoituskyselyt ja tietoiskutunnit Haagan ammattikoulun opiskelijoille; Osa 2: "Kiinnostaa kuin kilo kiviä": seksitaudit lisääntyvät, nuorten tiedot puutteelliset?*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. Julkaistu myös paperiversiona. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:stadia-1165932394-2> ; http://oa.doria.fi/:stadia_1165932394_2.pdf

Ala-Turkia, Tia, Daniela Illman & Janica Pynnönen. 2008. *7. luokkalaisten tyttöjen sukupuolitaudit ja tietämys niistä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. 35, [4] s.

Antikainen, Hannu & Paula Vahla. 2003. *"Kumilla tauteja vastaan": ohjauskansio sukupuolitaudeista*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyö, Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu. 37 s. + kansio

Anttila, Leena. 2002. Lapsettomuuden ennaltaehkäisy. *Duodecim* 118(5):527-530.

Arponen, Antti O. 2002. Klamydia yleistyy nuorten seksitautina Etelä-Karjalassa: kuppa ja tippuri on saatu maakunnassa melkein kokonaan kuriin. *Etelä-Saimaa* 26.6.2002, n:o 172, s. 6.

Arponen, Antti O. 2003. Kuppa ja tippuri saatu kuriin, hepatiitti A uutena vitsauksena: klamydia jatkaa nousua nuorten seksitautina Etelä-Karjalassa. *Etelä-Saimaa* 22.3.2003, n:o 80, s. 5.

Auvinen, Eeva, Marja Niemi, Christian Malm, Robert Zilliacus, Anu Trontti, Rita Fingerroos, Matti Lehtinen & Jorma Paavonen. 2004. Joka kolmannella naisopiskelijalla genitaalien papilloomavirusinfektio. *Suomen lääkirilehti* 59(14):1487-1489.

Barnabas, Ruanne V., Päivi Laukkanen, Pentti Koskela, Osmo Kontula, Matti Lehtinen & Geoff P. Garnett. 2006. Epidemiology of HPV 16 and cervical cancer in Finland and the potential impact of vaccination: mathematical modelling analyses. *PLoS Medicine* 3(5):e138:624-632.

- Bode, Michaela K., Tapani Tikkakoski & Seppo Tuisku. 2004. Genitaalierpeksen aiheuttama vakava aivotulehdus aiemmin terveellä miehellä. *Suomen lääkirilehti* 59(7):651-654.
- Filha ry. 2007. XX Valtakunnalliset Tartuntatautipäivät 14.-15.11.2007: Marina Congress Center, Helsinki. *Takiainen* (4):6-16.
- Forsius, Arno. 2003. Merkuriuksen seikkailut lääketieteen maailmassa eli elohopea lääketieteessä. *Suomen hammaslääkirilehti* 6(10):281-284.
- French, Katherine M., Ruanne V. Barnabas, Matti Lehtinen, Osmo Kontula, Eero Pukkala, Joakim Dillner & Geoff P. Garnett. 2007. Strategies for the introduction of human papillomavirus vaccination: modelling the optimum age- and sex-specific pattern of vaccination in Finland. *The British journal of cancer* 96(3):514-518.
- Gencay, Mesut. 2001. *Association of Chlamydia trachomatis infection with stillbirth and preterm delivery*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: Helsingin yliopisto. 102 s. + liitteet.
- Gissler, Mika. 2009. Nuorten seksitaudit ja raskaudet. *Terveystieteiden aikakauslehti* 42(4-5):26-28.
- Haavisto, Riikka. 2004. Seksiä harjoitetaan, ehkäisyä tarvitaan - mutta millaista?. *Lapsen maailma* 63(6-7):38-39.
- Hautala, Tero. 2003. Kukista ja mehiläisistä - ja vähän sukupuolitaudeistakin. *XXXXXX* (2):17-25. (Julkaisun nimeä ei ilmoitettu, MEDIC 30.7.2009)
- Hautala, Tero. 2003. Tietämättömyyttä vai onneen luottamista?. *Promo* (3):8-9.
- Hautamäki, Asta, Paula Summanen & Jorma Paavonen. 2002. Miksi Chlamydia trachomatis arpeuttaa?. *Suomen lääkirilehti* 57(8):873-878.
- Hiltunen-Back, E., O. Haikala, H. Kautiainen, J. Paavonen & T. Reunala. 2001. A nationwide sentinel clinic survey of chlamydia trachomatis infection in Finland. *Sexually transmitted diseases* 28(5):252-258.
- Hiltunen-Back, Eija, 2001. Genitaalierpeksen hoito. *Duodecim* 117(11):1175-1180.
- Hiltunen-Back, Eija. 2001. Sukupuolitautilien nykyhoito. *Tabu* 9(6):6-7, 27-28, 35-36.
- Hiltunen-Back, Eija. 2002. *Epidemiology of syphilis, gonorrhoea and Chlamydia trachomatis infection in Finland in the 1990s*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Tiivistelmä ja 4 eripainosta. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: [E. Hiltunen-Back]. 69, [38] s. Luettavissa verkossa: <http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/laa/kliin/vk/hiltunen-back/>
- Hiltunen-Back, E., O. Haikala, P. Koskela, A. Vaalasti & T. Reunala. 2002. *Sexually transmitted diseases* 29(12):746-751.
- Hiltunen-Back, Eija. 2003. Miksi on niin tärkeätä, että sukupuolitauteja ehkäistään?. *Takiainen* (4):11-20.
- Hiltunen-Back, E., O. Haikala, H. Kautiainen, P. Ruutu, J. Paavonen & T. Reunala. 2003. Nationwide increase of Chlamydia trachomatis infection in Finland: highest rise among adolescent women and men. *Sexually transmitted diseases* 30(10):737-741.
- Hiltunen-Back, Eija. 2005. Erikoislääkäri Eija Hiltunen-Back. *Takiainen* (3):15-18.
- Hiltunen-Back, Eija & Timo Reunala. 2005. Klamydia lisääntyy: nuorison lukuisat seksisuhteet ja oireeton tartunta avaintekijöinä: pääkirjoitus. *Duodecim* 121:16-18.
- Hiltunen-Back, Eija. 2006. Könssujdomar aktuella ännu idag. *Finska läkaresällskapet's handlingar*

166(1):28-31.

Hiltunen-Back, Eija & Timo Reunala. 2007. Kuppattartunnat lisääntyvät taas. *Suomen lääkirilehti* 62(49-50):4623.

Hiltunen-Back, Eija. 2007. Matkailijan sukupuolitaudit. *Kansanterveys* (2):4-5.

Hiltunen-Back, Eija & Kimmo Aho. 2005. *Terveellistä seksiä*. Helsinki: Duodecim. 96, [1] s.

Honka, Minna & Katariina Laukkanen. 2006. *Opetusmateriaalipaketti sukupuolitaudeista Ruukin yläkoulun terveystiedonopettajien käyttöön*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 48, [14] s.

Huurinainen, Sanna & Johanna Kolistaja. 2006. *"Voiko sukupuolitauti olla täysin oireeton": Kyselytutkimus kahdeksashuokkalaisille sukupuolitaudeista ja ehkäisystä*. Opinnäytetyö, lähihoitaja, Oulaisten ammattiopisto. 24, [7] s.

Hyttinen, Laura & Ulla Tuovinen. 2004. Mystinen senkkatauti. *Duodecim* 120(5):615-617.

Hämäläinen, Pekka (toim.). 2006. *When disease makes history: epidemics and great historical turning points*. Helsinki: Yliopistopaino. 314 s.

Jokiranta, Sakari. 2008. Satiainen. *Takiainen* (1):10-16.

Kallioinen, Mika. 2009. *Rutto & rukous: tartuntataudit esiteollisen ajan Suomessa*. 2. tark. p. Jyväskylä: Atena. 289 s.

Kankaanrinta, Hanna & Outi Pesonen. 2009. *Tietoa klamydiasta varusmiehille: Tietoisku Pohjois-Karjalan prikaatin Terveitä aamuja-tapahtumassa*. Erikoistyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 20, [6] s.

Kansanterveys. 2006. Seksin yhteydessä tarttuvien papilloomavirusten alueittainen esiintyvyys. *Kansanterveys* (7):4-5.

Kansanterveys. 2006. Klamydia on yleinen nuorten tauti Suomessa. *Kansanterveys* (7):8-9.

Karinen, Liisa. 2006. *Chronic chlamydial infection: impact on human reproductive health: reproductive health research in the Northern Finland 1966 Birth Cohort (NFBC 1966)*. Acta Universitatis Ouluensis, Series D, Medica; 872. Väitöskirja, Oulun yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Oulu: University of Oulu. 83, [44] s. Luettavissa verkossa: <http://herkules oulu.fi/isbn9514280229/>

Karttunen, Vaida, Elina Piiparinen & Minna-Elina Puotila. 2005. *Huuta-projekti: tietoiskut tartuntataudeista ja huumeiden haitoista Havis Amandan patsaalla*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 30 s.

Kekäläinen, Mirva & Anne Mutikainen. 2005. *Opas sukupuoliteitse tarttuvista taudeista: StaLT-hanke Länsi-Talinnan keskussairaala Oy:lle*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 37 s.

Kela, Eija. 2006. Miten klamydiaa seurataan valtakunnallisesti?. *Kansanterveys* (7):23.

Kettunen, Jenni Elina. 2005. *Elizabeth Blackwell ja tartuntatautilait 1864, 1866 ja 1869: Naislääkärin näkökulma prostituution sääntelypolitiikkaan Iso-Britanniassa viktoriaanisen ajan lopulla*. Pro gradu -tutkielma, yleinen historia, Joensuun yliopisto. Elektroninen aineisto. Myös mikrokorttina. Verkkokirja. 75 s. Luettavissa verkossa: http://joypub.joensuu.fi/publications/masters_thesis/kettunen_tartuntatautilait/kettunen.pdf

Kivijärvi, Anneli. 2001. Nuorten seksitaudeista. *Kätilölehti* 106(5):180-181.

Koivu, Tiina & Jussi Pekkola. 2005. *Tietoa seksuaalisuudesta ja sukupuolitaudeista: opas Haagan ammattikoululle*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 41, [10] s.

Kontula, Osmo. 2006. Sukupuolitaudit hallintaan. Teoksessa Taipale, Ilkka (toim.): *100 sosiaalista innovaatiota Suomesta*. Helsinki: Itämerikeskussäätiö; Kustannus Oy Kunnia. s. 81-82.

Kontula, Osmo. 2007. *Controlling sexually transmitted infections*. Teoksessa Taipale, Ilkka (toim.): 100 innovations from Finland. Helsinki: Baltic Sea Centre Foundation. s. 89-90.

Kortekangas-Savolainen, O. & T. Vuorinen. 2007. Trends in herpes simplex virus type 1 and 2 infections among patients diagnosed with genital herpes in a Finnish sexually transmitted disease clinic, 1994-2002. *Sexually transmitted diseases* 34(1):37-40.

Kuivalainen, Tatiana. 2005. *Prostituoitujen keskuudessa toteutettuja terveydenedistämishankkeita sukupuolitautilien ehkäisemiseksi Pietarissa ja Viipurissa*. AMK-opinnäytetyön hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 31, [10] s.

Kulmala, S. M., I. P. Shabalova, N. Petrovitchev, K. J. Syrjänen, U. B. Gyllensten, S. M. Syrjänen & NIS Study group. 2007. Prevalence of the most common high-risk HPV genotypes among women in three new independent states of the former Soviet Union. *Journal of medical virology* 79(6):771-781.

Kuosmanen, Pauli. 2002. Sukupuolitautilipolitis terveystieteiden keskuudessa. *Duodecim* 118(13):1381-1387.

Kurkinen, Merja, Hannu Sarkkinen, Pauliina Kärpänoja & Tapio Ranta. 2006. Klamydian esiintyvyys äitiysterveystieteiden asiakkaiden Pääjät-Hämeen sairaanhoitopiirissä. *Suomen lääkäri* 61(51-52):5349-5351.

Kytömäki, Anna & Elise Kosunen. 2005. Klamydia ja hedelmättömyys: nuorten tiedot kouluterveyskyselyssä 2000-2001. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 42(3):191-201.

Lehtinen, M. 2005. Preparations for implementing human papillomavirus vaccination should begin. *Euro surveillance* 10(9):E050915.1.

Lehtinen, Martti. 2005. Nuorten seksin yhteydessä tarttuvat taudit - ajattelu ja torjunta uusiksi. *Kansanterveys* (6):16-17.

Leinikki, Pauli. 2004. Voisiko sukupuolitauteja ehkäistä rokottamalla?. *Kansanterveys* (2):11-12. (tarkista)

Lounamo, Kari. 2002. Sukupuolitautilien tarttuvuudesta. *Takiainen* (3):13-20.

Lounamo, Kari. 2005. Tippuri. *Takiainen* (3):19-28.

Mattila, Katariina. 2007. *Klamydian diagnostiikan ja hoidon kehitys, klamydiaseulonnat sekä TYKSissä vuosina 2001-2006 naisilla todettujen klamydiainfektioiden myöhäiskomplikaatioiden esiintyvyys*. Erikoistyö, Kliininen laitos / Iho- ja sukupuolitautioppi, Turun yliopisto. 28 s.

Mehik, A., P. Hellström, A. Sarpola, O. Lukkarinen & M. R. Järvelin. 2001. Fears, sexual disturbances and personality features in men with prostatitis: a population-based cross-sectional study in Finland. *BJU International* 88(1):35-38.

Nissinen, Annukka & Marjaana Ylhäinen. 2003. *"Varovaisuus on viisautta - vältä tauti matkalla": ohjeellinen sukupuolitaudeista, HIV:stä ja hepatiiteista*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 45 + 11 s.

- Numminen, Henni & Sini Suhonen. 2008. *"Kaikki asiat on käyty monesti läpi, eikä mikään ole jäänyt epäselväksi": yhdeksäsluokkalaisten nuorten tiedot raskauden- ja sukupuolitautilien ehkäisystä sekä mielipiteet saamastaan ehkäisyopetuksesta; Lehtinen sukupuolitaudeista: ehkäisyneuvonnan kehittäminen.* AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 62, 7 s.
- Nuutilainen, Merja. 2005. *"Se oli pieni maailmanloppu, mutta pakko sen kanssa on elää": Kokemuksia sukupuolitaudeista.* Pro gradu -tutkielma, yleinen sosiologia, Helsingin yliopisto., Mikrokortti 6116. 68 s.
- Ojanlatva, Ansa. 2004. Keski-ikäisellä naisella on infektioriskinsä: mutta onko hän myös riskinottaja?. *Takiainen* (3):12-17.
- Ojanlatva, Ansa & Kari Lounamo. 2007. Suuseksi. *Takiainen* (2):4-11.
- Ovaskainen O. T. & B. T. Grenfell. 2003. Mathematical tools for planning effective intervention scenarios for sexually transmitted diseases. *Sexually transmitted diseases* 30(5):388-394.
- Paavonen, Jorma. 2001. Hedelmällisyys vaarassa!. *Hyvä terveys* 16(8):68-71.
- Paavonen, Jorma. 2002. Klamydiaepidemia jatkuu - mitä tehdä?. *Duodecim* 118(13):1369-1373.
- Paavonen, Jorma. 2003. Gynekologiset infektiot: osa 1. *Erikoislääkäri* 13(2):59-63.
- Paavonen, Jorma. 2003. Gynekologiset infektiot: osa 2. *Erikoislääkäri* 13(3):139-142.
- Paavonen, Jorma. 2004. Klamydian pitkäaikaishaitat - gynekologin näkökulma. *Suomen lääkärilehti* 59(39):3621-3624.
- Paavonen, Jorma, Christian Mal, Robert Zilliacus, Anu Trontti, Eeva Auvinen, Olli Meurman, Matti Lehtinen & Marja Niemi. 2005. Klamydian esiintyvyys Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön asiakkailla. *Suomen lääkärilehti* 60(3):261-263.
- Paavonen, Jorma. 2005. Klamydian seulonta: pääkirjoitus. *Duodecim* 121(12):1273-1274.
- Paavonen, Jorma. 2006. Klamydiaepidemian taltuttamiseksi tarvitaan seulontaa. *Kansanterveys* (7):9-10.
- Paju, Annukka. 2001. *Trypsinogens and trypsin inhibitor (PSTI/TATI): expression in urogenital organs and tumors.* Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Tiivistelmä ja 5 eripainosta. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki; [Vantaa]: [A. Paju]. 63, [43] s.
- Polvinen, Henni & Ilona Ruokolainen. 2006. *Viiden lukioikäisen nuoren kokemuksia saamastaan seksuaalikasvatuksesta, sukupuolitauti- ja ehkäisytietoudestaan ja toteutetusta ohjaustilanteesta.* AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Lahden ammattikorkeakoulu. 40, [20] s.
- Poutanen, Marjo. 2005. *Elämää marginaalissa: Kuopion lääninsairaalan kuppatautiosaston potilaat 1886-1916.* Pro gradu -tutkielma, Historian laitos, Joensuun yliopisto. Mikrotallenne. 1 filmikortti. 76, [7] s.
- Puolakkainen, Mirja. 2007. Laajassa käytössä olevat testikitit eivät löydä kaikkia Chlamydia trachomatis -variantteja. *Kansanterveys* (3):20.
- Pöllänen, Anna-Kaisa & Eveliina Rissanen. 2008. *Seksuaalikasvatusmateriaalia sukupuolitaudeista yläkoululaisille.* Erikoistyö, terveydenhoitotyön suuntautumisvaihtoehto, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 24, [7] s.
- Pöllänen, Pasi & Teuvo Tammela. 2001. Milloin andrologia tarvitaan?. *Duodecim* 117(19):1951-1953.

- Pöllänen, Pasi & Teuvo Tammela. 2002. Milloin andrologia tarvitaan?: miestautien hoito hajautunut usealle erikoisalalle. *Terveydenhoitaja* 35(8):17-18.
- Ranki, Annamari. 2002. Seksin vaarat: oikeaa tietoa, oikeaan aikaan oikealla tavalla. *Duodecim* 118(13):1365-1367.
- Ranki, Annamari & Marjut Ranki-Pesonen. 2002. *Sukupuolitaudit: teema*. Duodecim; 2002:13. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. s. 1365-1409.
- Reunala, Timo & Eija Hiltunen-Back. 2002. Kupan ja tippurin muuttuva tartuntakirjo ja hoito. *Duodecim* 118(13):1374-1380.
- Reunala, Timo, Jorma Paavonen & Timo Rostila (toim.). 2003. *Sukupuolitaudit*. Piirroksia: Eduard Müller. 2. uud. p. Helsinki: Duodecim. 248, [3] s.
- Reunala, Timo. 2005. Panostus klamydian torjuntaan kannattaa: pääkirjoitus. *Suomen lääkirilehti* 60(3):259.
- Reunala, Timo. 2006. Klamydiauretriitti ja -servisiitti. *Duodecim* 122(14):1740-1742.
- Rintala, M. A., S. E. Grénman, M. E. Järvenkylä, K. J. Syrjänen & S. M. Syrjänen. 2005. High-risk types of human papillomavirus (HPV) DNA in oral and genital mucosa of infants during their first 3 years of life: experience from the Finnish HPV Family Study. *Clinical infectious diseases* 41(12):1728-1733.
- Rintala, Marjut. 2005. *Human papillomavirus infections in infants and their parents: transmission and natural history of HPV infections - a Finnish family cohort study*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 683. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 107 s. + liitteet.
- Riska, Annika. 2007. *Primary Fallopian tube carcinoma: occurrence, risk and prognostic factors*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: [Helsingin yliopisto]. 87 s. + liitteet.
- Rummukainen, Maija. 2004. Miten toimia, kun potilas pelkää saaneensa seksitautin. *Suomen lääkirilehti* 59(49-50):485.
- Siikamäki, Heli. 2005. Matkailijan epäselvän kuumeen selvittely. *Suomen lääkirilehti* 60(21):2339-2345.
- Suikkari, Tuula. 2005. Matkailijoiden seksuaalivaurio työterveyshuollossa. *Työterveyslääkäri* 23(1):26-29.
- Surcel, Heljä-Marja. 2004. Klamydiainfektiot ja immunologinen puolustus. *Kansanterveys* (2):12-13.
- Syrjänen, K. 2007. Mechanisms and predictors of high-risk human papillomavirus (HPV) clearance in the uterine cervix. *European journal of gynaecological oncology* 28(5):337-351.
- Syrjänen, K., S. M. Kulmala, I. Shabalova, N. Petrovichev, V. Kozachenko, T. Zakharova, J. Pajanidi, J. Podistov, G. Chemeris, L. Sozaeva, E. Lipova, I. Tsidaeva, O. Ivanchenko, A. Psheourko, S. Zakharenko, R. Nerovjna, L. Kljukina, O. Erokhina, M. Branovskaja, M. Nikitina, V. Grunjberga, A. Grunjberg, A. Juschenko, R. Santopietro, M. Cintonino, P. Tosi & S. Syrjänen. 2008. Epidemiological, clinical and viral determinants of the increased prevalence of high-risk human papillomavirus (HPV) infections in elderly women. *European journal of gynaecological oncology* 29(2):114-122.
- Syrjänen, K., I. Shabalova, N. Petrovichev, V. Kozachenko, T. Zakharova, J. Pajanidi, J. Podistov, G. Chemeris, L. Sozaeva, E. Lipova, I. Tsidaeva, O. Ivanchenko, A. Pshepurko, S. Zakharenko, R. Nerovjna, L. Kljukina, O. Erokhina, M. Branovskaja, M. Nikitina, V. Grunberga, A. Grunberg, A. Juschenko, R. Santopietro, M. Cintonino, P. Tosi & S. Syrjänen. 2006. Oral contraceptives are not an independent risk factor for cervical intraepithelial neoplasia or high-risk human papillomavirus infections. *Anticancer research* 26(6C):4729-4740.

Syrjänen, K., I. Shabalova, N. Petrovichev, V. Kozachenko, T. Zakharova, J. Pajanidi, J. Podistov, G. Chemeris, L. Sozaeva, E. Lipova, I. Tsidaeva, O. Ivanchenko, A. Pshepurko, S. Zakharenko, R. Nerovjna, L. Kljukina, O. Erokhina, M. Branovskaja, M. Nikitina, V. Grunberga, A. Grunberg, A. Juschenko, R. Santopietro, M. Cintorino, P. Tosi & S. Syrjänen. 2007. Smoking is an independent risk factor for oncogenic human papillomavirus (HPV) infections but not for high-grade CIN. *European journal of epidemiology* 22(10):723-735.

Syrjänen, K., I. Shabalova, N. Petrovichev, V. Kozachenko, T. Zakharova, J. Pajanidi, J. Podistov, G. Chemeris, L. Sozaeva, E. Lipova, I. Tsidaeva, O. Ivanchenko, A. Pshepurko, S. Zakharenko, R. Nerovjna, L. Kljukina, O. Erokhina, M. Branovskaja, M. Nikitina, V. Grunberga, A. Grunberg, A. Juschenko, R. Santopietro, M. Cintorino, P. Tosi & S. Syrjänen. 2008. Age at menarche is not an independent risk factor for high-risk human papillomavirus infections and cervical intraepithelial neoplasia. *International journal of STD & AIDS* 19(1):16-25.

Syrjänen, K., P. Naud, S. Derchain, C. Roteli-Martins, A. Longatto-Filho, S. Tatti, M. Branca, M. Erzen, L. S. Hammes, J. Matos, R. Gontijo, L. Sarian, J. Braganca, F. C. Arlindo, M. Y. Maeda, A. Lörincz, G. B. Dores, S. Costa & S. Syrjänen. 2008. Drug addiction is not an independent risk factor for oncogenic human papillomavirus infections or high-grade cervical intraepithelial neoplasia: case-control study nested within the Latin American Screening study cohort. *International journal of STD & AIDS* 19(4):251-258.

Syrjänen, K. 2008. New concepts on risk factors of HPV and novel screening strategies for cervical cancer precursors. *European journal of gynaecological oncology* 29(3):205-221.

Syrjänen, S., I. P. Shabalova, N. Petrovichev, V. P. Kozachenko, T. Zakharova, J. Pajanidi, J. I. Podistov, G. Chemeris, L. G. Sozaeva, E. V. Lipova, I. Tsidaeva, O. G. Ivanchenko, A. A. Pshepurko, S. Zakharenko, R. Nerovjna, L. B. Kljukina, O. A. Erokhina, M. F. Branovskaja, M. Nikitina, V. Grunberga, A. Grunberg, A. Juschenko, P. Tosi, M. Cintorino, R. Santopietro & K. J. Syrjänen. 2002. Human papillomavirus testing and conventional pap smear cytology as optional screening tools of women at different risks for cervical cancer in the countries of the former Soviet Union. *Journal of lower genital tract disease* 6(2):97-110.

Syrjänen, S., I. Shabalova, N. Petrovichev, V. Kozachenko, T. Zakharova, J. Pajanidi, J. Podistov, G. Chemeris, L. Sozaeva, E. Lipova, I. Tsidaeva, O. Ivanchenko, A. Pshepurko, S. Zakharenko, R. Nerovjna, L. Kljukina, O. Erokhina, M. Branovskaja, M. Nikitina, V. Grunberga, A. Grunberg, A. Juschenko, B. Johansson, P. Tosi, M. Cintorino, R. Santopietro & K. Syrjänen. 2003. Sexual habits and human papillomavirus infection among females in three new independent states of the former Soviet Union. *Sexually transmitted diseases* 30(9):680-684.

Syrjänen, S., I. Shabalova, N. Petrovichev, V. Kozachenko, T. Zakharova, J. Pajanidi, J. Podistov, G. Chemeris, L. Sozaeva, E. Lipova, I. Tsidaeva, O. Ivanchenko, A. Pshepurko, S. Zakharenko, R. Nerovjna, L. Kljukina, O. Erokhina, M. Branovskaja, M. Nikitina, V. Grunberga, A. Grunberg, A. Juschenko, P. Tosi, M. Cintorino, R. Santopietro & K. Syrjänen. 2004. Acquisition of high-risk human papillomavirus infections and pap smear abnormalities among women in the new Independent states of the former Soviet Union. *Journal of clinical microbiology* 42(2):505-511.

Syrjänen, S. & K. Syrjänen. 2008. The history of papillomavirus research. *Central European journal of public health* April;16 S7-13.

Tammisalo, Osmo. 2005. *Rakkauden evoluutio: ihmisen parinvalinnan biologiaa*. Helsinki: Terra Cognita. 499 s.

Tikkanen, Minna. 2008. *Placental abruption: studies on incidence, risk factors and potential predictive biomarkers*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: [Helsingin yliopisto]. 79 s. + liitteet.

Tolvanen, Minttu & Elisa Partanen. 2004. *Klamydian hoito ja ennaltaehkäisy murrosikäisten keskuudessa*. Päättyö, lähihoitajakoulutus, Helsingin diakoniaopisto. 18, [3] s.

Tuuminen, Tamara, Minna Salminen & Asko Järvinen. 2007. Gonokokiartriitti diagnostisena ongelmana. *Duodecim* 123(15):1872-1875.

Valle, Sirkka-Liisa. 2001. Suu ja sukupuolitaudit. *Suuhygienisti* (1):6-9.

Vilkuna-Rautiainen, T., P. J. Pussinen, M. Roivainen, T. Petays & P. Jousilahti. 2006. Serum antibody response to periodontal pathogens and herpes simplex virus in relation to classic risk factors of cardiovascular disease. *International Journal of Epidemiology* 35(6):1486-1494.

Wilson, J. S., E. Honey, A. Templeton, J. Paavonen & P. A. Mardh. 2002. A systemic review of the prevalence of chlamydia trachomatis among European women. *Human reproduction update* 8(4):385-394.

Woodhall, S. C., M. Lehtinen, T. Verho, H. Huhtala, M. Hokkanen & E. Kosunen. 2007. Anticipated acceptance of HPV vaccination at the baseline of implementation: a survey of parental and adolescent knowledge and attitudes in Finland. *The journal of adolescent health* 40(5):466-469.

Vuorela, Piia & Anne Ropponen. 2006. Virustaudin kirurginen hoito. *Suomen lääkirilehti* 61(48):5057-5058.

Vuorinen, Heikki S. 2003. Tautinen Suomi 1800-luvun lopussa. *Suomen hammaslääkirilehti* 6(10):287-289.

Ylikorkala, Olavi & Antti Kauppila (toim.). 2004. *Naistentaudit ja synnytykset*. 4. uud. p. Helsinki: Duodecim. 631 s.

6.9. HIV/AIDS

Aalto, Asko. 2001. STM:n työsuojeluosasto: "työoikeudellisia esteitä ei ole nähtävissä testaamiselle, kun kyseessä on välittömästi uhkaavan terveyden vaaran torjuminen." *Suomen lääkirilehti* 56(21-22):2439.

Aaltonen, Ursula, Ali Arsallo & Minna Sinkkonen (toim.). 2002. *Being positive: perspectives on HIV/AIDS in the EU's northern dimension and Finland's neighbouring areas*. Helsinki: Stakes. 215 s.

Aarnio, Reijo. 2001. HIV-testaus verialtistustilanteissa. *Suomen lääkirilehti* 56(27-29):2958.

Aarto, Maija. 2006. Lääkärin salassapitovelvollisuus, HIV:n tartuttaminen ja rikosoikeudelliset vastuut . Pro gradu -tutkielma, rikosoikeus, Lapin yliopisto. 78, [16] s.

Aga, Feidu. 2006. *The conceptions of care among family caregivers of persons living with HIV/AIDS in Addis Ababa, Ethiopia*. Pro gradu -tutkielma, Department of Nursing Science, University of Kuopio. 69 s.

Alanen, Anna. 2002. Virusinfektiot raskauden aikana. *Suomen lääkirilehti* 57(20):2187-2191.

Alkio, Paula, Elina Korhonen & Mirikka Mattila (toim.). 2006. *Politiikkaa ja työtä kestävän kehityksen puolesta: suomalaisia saavutuksia*. Helsinki: Väestöliitto. 70 s.

Anttila, Veli-Jukka. 2001. HIV-testaus verialtistustilanteissa. *Suomen lääkirilehti* 56(21-22):2437.

Anttila, Veli-Jukka, Sointu Kalima & Matti Ristola. 2001. Neulanpistotapaturmat työssä. *Suomen sairaalahygienialehti* 19(2):53-60.

Anttila, Veli-Jukka, Matti Ristola & Jukka Suni. 2002. Työperäiset HIV-altistustilanteet Helsingin seudulla vuonna 2000. *Suomen lääkirilehti* 57(15):1635-1638.

Anttila, Veli-Jukka, Anitta Setälä, Leena Tiittanen & Sirkka Kekkonen. 2003. Neulanpistotapaturmat ja neulansuojuksen takaisin asettaminen. *Suomen sairaalahygienialehti* 21(1):27-29.

Arponen, Anne, Henriikki Brummer-Korvenkontio, Kirsi Liitsola & Mika Salminen. 2008. *Förtroende och fri vilja som grund för hälsorådgivningsverksamhetens framgångar: en tvärvetenskaplig utvärderingsstudie om effektiviteten av smittoförebyggande hälsorådgivningstjänster riktade till sprutdrogbrukare*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, B; 29. Helsingfors: Folkhälsoinstitutet. 168 s.

Arponen, Anne, Henriikki Brummer-Korvenkontio, Kirsi Liitsola & Mika Salminen. 2008. *Luottamus vapaaehtoisuuteen terveysneuvontapisteoiminnan onnistumisen edellytyksinä: poikkitieteellinen arviointitutkimus ruiskuhuumeiden terveysneuvonnan vaikuttavuudesta tartuntatautien ehkäisyssä ja torjunnassa*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, B; 15. Helsinki: Kansanterveyslaitos. 162 s. + liitteet.

Arponen, Anne, Henriikki Brummer-Korvenkontio, Kirsi Liitsola & Mika Salminen. 2008. *Trust and free will as the keys to success for the low threshold health service centers (LTHSC): an interdisciplinary evaluation study of the effectiveness of health promotion services for infectious disease prevention and control among injecting drug users*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, B; 24. Helsinki: National Public Health Institute. 164 s.

Brummer, Korvenkontio, Markus. 2007. *Virusten ja prionien luonnonhistoriaa: myyräkuumeesta SARS:iin, ebolasta AIDS:iin ja arboviruksista lintuinfluenssaan*. [Helsinki]: Yliopistopaino. 436 s.

Eirola, Tuomas. 2004. *HIV-infektio stigmatisoivana kroonisena sairautena - vaikutukset perheeseen ja perheen selviytyminen*. Opinnäyte, teologinen etiikka ynnä uskonnonfilosofia, Helsingin yliopisto. 87 s.

Elomaa, Hanna Mari & Maria Helena Ilomäki. 2001. *There are too many questions a study conducted in Kenya concerning the knowledgebase of Kenya youth on AIDS and other related issues*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 142 s.

Eränkö, Pekka. 2003. Maailman lääketuotanto polarisoituu: pääkirjoitus. *Duodecim* 119(17):1605-1606.

Fabrizio, Tuula (toim.). 2001. HIV-lääkehoidon ongelmia ja uutuuksia. *Suomen lääkirilehti* 56(17):1921-1922.

Gasso, Chaltu Deressa. 2003. *Breaking the silence: conceptions of adolescents on sexual health issues in modernising development society: the case of Nakamte high school, Ethiopia*. Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja; 59. Väitöskirja, Joensuun yliopisto. Joensuu: Joensuun yliopisto. 145 s.

Halmesmäki, Erja, Hanna Kahila, Ritva Keski-Kohtamäki, Teija Iisakka, Gunne Bäckmark-Lindqvist & Maija Haukkamaa. 2007. Raskaana olevan päihdeongelmaisen naisen hoito: Helsingin mallin kuvaus ja kokemukset 312 potilaan aineistosta. *Suomen lääkirilehti* 62(11):1151-1154.

Harjula, Lotta & Maaria Ylänkö. 2006. *Africa in the long run: Festschrift in the honour of professor Arvi Hurskainen*. Studia Orientalia; 103. Helsinki: Finnish Oriental Society. 230 s.

Hautamäki, Tiina. 2002. *Tuberkuloosin ja aidsin kulttuuriset merkitykset*. Acta electronica Universitatis Tampensis; 157. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Myös painettuna julkaisuna. Tampere: Tampereen yliopisto.

Heikinheimo, Oskari, Päivi Lehtovirta, Kirsi Skogberg, Eeva Salo, Matti Ristola & Pirkko Ämmälä. 2002. HIV-positiivinen synnyttäjä. *Duodecim* 118(13):1405-1409.

Heikkinen, Teppo & Kari Huotari. 2002. Aids ei enää leimaa homoja, mutta tappaa heitä. *Z: setalehti*

27(2):19.

Heikura, Pekka T. 2005. Lahja viikatemieheltä: onko geneettinen AIDS-suoja mustan surman aiheuttama?. *Suomen lääkirilehti* 60(22):2501-2502.

Helenius, Kirsi. 2001. *Kahden parin tarinoita HIV-tartunnan merkityksistä naisen ja miehen parisuhteessa*. Pro gradu -tutkielma, Sosiaalipolitiikan laitos, Tampereen yliopisto. 81, [5] s.

Hietanen, Liisa & Minna Jalova. 2005. *"Meidän tulee pidättäytyä ja testata veremme": FLAS:n nuorisoklinikkapalveluita käyttävien swazimaalaisten HIV-tietous ja asenteet*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 70, [6] s.

Hiltunen-Back, Eija. 2003. Miksi on niin tärkeää, että sukupuolitauteja ehkäistään?. *Takainen* (4):11-20.

Himanan, Emma. 2005. *Aidsin nuoret kasvot eteläisessä Afrikassa: seksuaali- ja terveyskasvatustieteellinen materiaali rippikoulun jälkeiseen lähetys- ja kansainvälisyyskasvatukseen*. AMK-opinnäytetyö, diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 64, [6] + liitteet.

Hirvinen, Sinikka, Henna Korte, Helena Mäkinen & Outi Pesonen. 2007. HIV-hoitotyö ajankohtaisena haasteena. *Sairaanhoitaja* 80(8):34-35.

Hirvinen, Sinikka, Helena Mäkinen & Marja Pakarinen. 2008. *HIV-hoitotyön käsikirja*. Elektroninen aineisto. Verkkokirja. Myös painettuna julkaisuna. 2. uud. p. Helsinki: Suomen HIV/aids-sairaanhoitajayhdistys, Hiv-säätiö/Aids-tukikeskus, Hyksin Auroran sairaalan Infektiosairauksien yksikkö. 194 s.

Hirvonen, Helena (toim.). 2003. *Decursus morbi - taudin kulku: näkökulmia terveyteen ja sairauteen keskijalta nykyaikaan*. Pohjois-Karjalan historiallisen yhdistyksen vuosikirja; 10. Joensuu: Pohjois-Karjalan historiallinen yhdistys. 131 s.

Holi, Tarja & Hanna-Leena Tefke. 2007. Terveystieteiden tutkimuskeskukselta kannanotto HIV-potilaiden hammashoidosta. *Suomen hammaslääkirilehti* 14(12):669-670.

Holmalampi, Jussi. 2001. Laadukkaita ja edullisia lääkkeitä HIV-infektion hoitoon. *Tabu* 9(4):13-14.

Hovi, Tapani, Asko Järvinen, Reijo Pyhälä, Matti Ristola & Mika Salminen. 2002. Virusten lääkeresistanssi. *Duodecim* 118(9):911-918.

Hunter, Jonathan. 2004. *Elämän puolelle*. Suom. Maija Harper. Engl. alkuteos *Embracing life series*. Hämeenlinna: Päivä. 224 s.

Huotari, Kari. 2001. HIV-testauksen edut ja haitat: miesten välistä seksiä toteuttavien miesten kokemukset. *Sairaanhoitaja* 74(3):27-30.

Huotari, Kari. 2002. Hiv-positiiviset homo- ja bimiehet työelämässä. Teoksessa Lehtonen, Jukka (toim.): *Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt työelämässä*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 269. [Helsinki]: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. s. 77-83.

Huotari, Kari. 2002. Hiv-positiiviset - sairaita vai terveitä?. *Sairaanhoitaja* 75(9):16-19.

Huotari, Kari. 2002. Hiv-positiivisten homo- ja biseksuaalimiesten salatut elämät. Teoksessa Juhila, Kirsi, Hannele Forsberg & Irene Roivainen (toim.): *Marginaalit ja sosiaalityö*. Jyväskylä: University of Jyväskylä. s. 145-163.

Huotari, Kari. 2002. Sex between men and HIV risks in Finland. Teoksessa Aaltonen, Ursula, Ali Arsallo & Minna Sinkkonen (toim.): *Being positive: perspectives on HIV/AIDS in the EU's northern dimension and*

Finland's neighbouring areas. Helsinki: Stakes. s. 186-196.

Huotari, Kari. 2003. Hiv-tartunta ei ole elämän loppu. *Seksuaaliterveys* (2):10-11.

Huotari, Kari & Jukka Lehtonen. 2007. *Rakkauden rajoilla: miesten välinen seksi ja hiv Suomessa*. Helsinki: Aids-tukikeskuksen Miesten kesken turvallisesti -työ, 2007. 95 s.

Huttunen, Suvi & Kari Rintala. 2001. *Miten valmistaudun HIV-positiivisen potilaan kohtaamiseen: opas hoitotyöntekijöille*. [S.I.]: GlaxoSmithKline. 26 s.

Hämäläinen, Pekka (toim.) & Mika Aaltola. 2006. *When disease makes history: epidemics and great historical turning points*. Helsinki: Yliopistopaino. 314 s.

Häyry, Matti. 2001. *Playing God: essays on bioethcis*. Helsinki: Helsinki University Press. 162 s.

Ihalainen, Mira- 2006. Maailmanlaajuinen AIDS epidemia ja tilanne Afrikassa. *Liikunnanopettaja* (4):54-55.

Ijäs, Riitta & Martti T. Tuomisto. 2001. Kognitiivinen käyttäytymisterapia HIV-tartunnan saaneiden henkilöiden depression hoidossa. *Käyttäytymisanalyysi ja -terapia* 6(3):7-27.

Ippola, Katja. 2005. *Aids, globalisaatio, turvallisuus: retorinen analyysi Yhdysvaltojen ja Brasilian välisestä aids-lääkekiistasta WTO:ssa*. Pro gradu -tutkielma, Poliitiikan tutkimuksen laitos, Tampereen yliopisto. 93 s.

Jaakkola, Pirjo & Tarja Kopu. 2007. *HIV:n ja hepatiitin ehkäisy: artikkeli Länsi-Talinnan sairaalan sähköiseen lehteen*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 36, [11] s

Kaivola, Taru et al. 2007. *Pistoshuumeita käyttäneiden hiv-positiivisten naisten suhde seksiin, huumeisiin ja hiv-infektioon: laadullinen haastattelututkimus*. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja, D, Työpapereita; 43. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. 47 s.

Kanerva, Anne. 2002. Hiv ei poista naiselta kaipuuta omaan lapseen. *Lapsen maailma* 61(9):4-6.

Kansanterveys. 2003. FINNSPREAD: EU:n rahoittama tutkimus uusille HIV-potilaille. *Kansanterveys* [(2):11-13.]

Karanja, Caroline. 2003. *HIV/AIDS Keniassa: nuorten tietämys siitä, sen ehkäisystä ja heidän tunteuksiaan valistusohjelmista*. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 32 + 7 s.

Karlsson, Maria. 2008. *HIV/AIDS-pandemin i utvecklingsländerna och bristen på läkemedel: asymmetri mellan vissa mänskliga rättigheter och WTO:s regler om intellektuellt ägande*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 89, [13] s.

Kempainen, Päivi. 2001. *Asiaa aidsista - valistuspaketti nuorille*. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma, Rovaniemen ammattikorkeakoulu. 46, [29] s.

Kemppi, Leena. 2008. *Hoitohenkilöstön HIV- ja AIDS-tiedot, asenteet potilasta kohtaan sekä homofobian esiintyminen*. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen laitos, Kuopion yliopisto. 66, [15] s.

Kippola, Eija & Tarmo Risunen. 2006. *"Jos ei ole kortsua, niin sitte hommataan sellane!": havaintoja nuorten HIV-tietoudesta ja suhtautumisesta kondomin käyttöön*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stafia. 54, [14] s.

Kivelä, Pia, Anneke Krol, Susan Simola, Mari Vaattovaara, Pekka Tuomola, Henriikki Brummer-

- Korvenkontio & Matti Ristola. 2007. Pääkaupunkiseudun huumeidenkäyttäjien HIV-epidemia: sosiaalisesti ja alueellisesti syrjäytyneiden ongelma. *Suomen lääkirilehti* 62(17):1723-1726.
- Kivelä, P. S., A. Krol, A. L. Partanen & M. A. Ristola. 2009. High prevalence of unprotected sex among Finnish HIV-positive and HIV-negative injecting drug users. *Scandinavian journal of public health* 37(4):357-363.
- Knuutila, Matti, Tellervo Tervonen & Hilikka Pernu. 2004. Yleissairaudet parodontaalimuutosten alistavana tekijänä. *Suomen hammaslääkirilehti* 5(11):274-282.
- Kontula, Osmo. 2003. Trends in teenage sexual behaviour, pregnancies, sexually transmitted infections and HIV infections in Europe. Teoksessa *Reproductive health behavior of young Europeans*. Volume 1. Population studies; 42. Strasbourg: Council of Europe Publishing, Council of Europe. s. 77-137.
- Kousa, Merja & Cornelus Sanders. 2006. *HIV related skin diseases and sexually transmitted infections in Africa: an illustrated guide*. [Jyväskylä, Yliopistonkatu 7 A 26]: [Merja Kousa]. 69 s.
- Kronqvist, Saija. 2001. *A rhetorical approach to the HIV/AIDS pandemic in the frame of the council of churches in Namibia*. Opinnäyte, ekumeniikka, Helsingin yliopisto. 86 s.
- Kujala, Pekka. 2005. HIV-infektion hoito on kehittynyt, mutta torjunnassa riittää haasteita: pääkirjoitus. *Suomen lääkirilehti* 60(48):4955-4956.
- Kujala, Riitta. 2006. Mayugessa ponnistellaan yhdessä. *Apuraportti* (2):15-17.
- Kuronen, Maria. 2005. Elämää AIDS-myrskyn silmässä. *Kansanterveys* (9):10-11.
- Kylmä, Jari. 2001. Toivon dynamiikka HIV-tartunnan saaneen aikuisen ihmisen ja hänen läheisensä elämäntodellisuudessa. *Sairaanhoitaja* 74(3):26-27.
- Kääriäinen, Matti. 2001. YK erityisistuntoon AIDSin takia. *Kansanterveys* (2):1.
- Kökkö, Elina & Jussi Salonen. 2005. *Hiv-lääkkeiden kehitys ja hoitotyö*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 35, [4] s.
- Laakkonen, Laura. 2008. *Hoitoalan opiskelijoiden HIV ja AIDS-tiedot, asenteet ja halukkuus hoitaa*. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen laitos, Kuopion yliopisto. 54, [9] s.
- Laanti, Pertti. 2003. *Eräitä huomioita lukion ja ammattioppilaitoksen oppilaiden HIV-tietoudesta sekä havaintoja heidän käyttäytymisuskomuksistaan HIV-positiivista yksilöä kohtaan vuodelta 1989*. Pro gradu -tutkielma, kasvatustiede, Tampereen yliopisto. 165, [14] s.
- Laine, Janne & Janne Mikkola. 2008. HIV-infektio. *Duodecim* 124(10):1099-1101.
- Laine, Tero. 2004. *Glove protection in surgery: the importance of double gloving and the effect on surgical site infections*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 607. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 63 s. + liitteet.
- Larivaara, Meri, Lauri Vuorenkoski & Elina Hemminki. 2001. Lääkkeistäkö vastaus kehitysmaiden AIDS-ongelmaan. *Suomen lääkirilehti* 56(34):3353-3355.
- Lauha, Hanna. 2008. *HIV/Aids-tilanne ja sen vaikutukset inhimilliseen kehitykseen Pohjois-Namibiassa*. Pro gradu -tutkielma, Maantieteen laitos, Helsingin yliopisto. 120 s.
- Lauhio, Anneli, Riina Richardson, Christian Lindqvist & Ville Valtonen. 2007. Suu infektiokokkeina: infektiolääkärin näkökulma. *Suomen lääkirilehti* 62(5):401-407.

- Lauhio, Anneli, Raili Kauppinen & Maria Kuronen. 2005. Kuumeilevan miehen matala happisaturaatio ja turvonneet nilkat - tapauksen ratkaisu. *Suomen lääkäri* 60(18-19):2084-2086.
- Laitinen, Harri & Satu Pastila. 2004. Verenluovuttajien virusseulonnat. *Moodi* 28(5):162-166.
- Lehtovirta, Päivi. 2007. *Obstetric and gynaecological aspects of HIV infection*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. [Helsinki]: [P. Lehtovirta]. 79, [36] s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-4212-6>
- Leinikki, Pauli. 2001. Itämeren alueella vahva tartuntatauti yhteistyö. *Kansanterveys* (7):1.
- Leinikki, Pauli. 2001. Parempi kuolema: pääkirjoitus. *Suomen lääkäri* 56(38):3801.
- Leinikki, Pauli. 2001. Rutosta aidsiin - onko mikään muuttunut?. *Kansanterveys* (8-9):2-4.
- Leinikki, Pauli. 2002. Eettiset kysymykset tartuntatautien torjunnassa. *Duodecim* 118(7):715-716.
- Leinikki, Pauli. 2003. HIV-tilanne huono Venäjällä ja lähialueilla. *Kansanterveys* [(8):4-6]
- Leinikki, Pauli. 2005. HIV-epidemian menneisyys ja tulevaisuus: pääkirjoitus. *Duodecim* 121(6):581-582.
- Leinikki, Pauli. 2007. HIV-epidemia lähialueillamme. *Suomen lääkäri* 62(8):736.
- Lounamo, Kari. 2002. Sukupuolitautien tarttuvuudesta. *Takainen* (3):13-20.
- Lounamo, Kari. 2006. HIV:n tarttuvuudesta. *Takainen* (3):10-16.
- Luoma-aho, Veera. 2008. *YK, HIV-politiikka ja sukupuoli*. Pro gradu -tutkielma, Yleisen valtio-opin laitos, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 7063. 99 s.
- Lähdevirta, Juhani. 2006. HIV/AIDS Suomessa: aitiopaikalla hoitoa järjestämässä 1983-1997. *Takainen* (3):5-8.
- Lähteenmäki, Pekka & Oskari Heikinheimo. 2009. Mikrobisidit toistaiseksi pettymys HIV:n ehkäisyssä. *Duodecim* 125(6):585-586.
- Lääketietokeskus. 2004. *Pitkäaikaisiin hoitoihin sitoutuminen: näyttöä toiminnan tueksi*. Helsinki: Lääketietokeskus. 175 s.
- Manninen, Aki. 2001. *Cellular functions of the human immunodeficiency virus type 1 (HIV-1) Nef protein*. Acta electronica Universitatis Tamperensis; 102. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Elektroninen aineisto. Julkaistu myös painettuna. Tampere: University of Tampere. Luettavissa verkossa: <http://acta.uta.fi/teos.phtml?5117>
- Markkula, Niina & Heli Miettinen. 2003. HIV ja tuberkuloosi leviävät rajan takana. *Nuori lääkäri* 40(8):39-41.
- Mashkilleyson, Nikolai. 2001. HIV-riskitekijät Karjalan Tasavallassa. *Kansanterveys* (5-6):2-3.
- Mellanen, Liisa. 2006. HIV-infektion vaikutus parodontiumiin: kliininen, mikrobiologinen ja entsymologinen tutkimus. *Suomen hammaslääkäri* 13(15):818-820.
- Mellanen, Liisa. 2006. *The influence of HIV infection to the periodontium: a clinical, microbiological, and enzymological study*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Elektroninen aineisto. Julkaistu myös painettuna. Helsinki: University of Helsinki. [101 s.]
- Mäkelä, Tomi & Olli Silvennoinen. 2002. Vuoden 2002 Anders Jahren nuoren tutkijan palkinto Kalle

Sakselalle. *Duodecim* 118(21):2161-2162.

Niittynen, Ville. 2005. *Finska missionssällskapets missionärer och aidsepidemin i Afrika*. Pro gradu -tutkielma, Åbo Akademi. 78, [16] s.

Nikoskelainen, Jukka & Esa Rintala. 2005. Terveiden ja immuunipuutteisten aikuisten rokotukset. *Suomen lääkärilehti* 60(43):4367-4371.

Nikula, Minna, Mika Gissler, Vesa Jormanainen & Elina Hemminki. 2007. Nuorten suomalaismiesten käyminen HIV-testeissä. *Suomen lääkärilehti* 62(16):1652-1653.

Nissinen, Annukka & Marjaana Ylhäinen. 2003. "Varovaisuus on viisautta - vältä tauti matkalla": ohjeellinen sukupuolitaudeista, HIV:stä ja hepatiiteista. Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveysala, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 45 + 11 s.

Nurmikko, Annastiina. 2005. *Positiivisia ääniä: Hiv-tartunnan saaneiden kokemuksia*. Pro gradu -tutkielma, sosiologia, Turun yliopisto. 90, [3] s.

Nurminen, Noora. 2007. *Does international law provide sufficient protection for health rights in HIV/AIDS cases*. Opinnäyte, Julkisoikeuden laitos, Helsingin yliopisto. 70 s.

Nuutila, Anna Maria. 2004. Accelerating access initiative. *Dosis* 20(1):41-45.

Ojanlatva, Ansa & Kari Lounamo. 2007. Suuseksi. *Takiainen* (2):4-11.

Partanen, Airi & Pekka Holmström. 2004. Huumeiden käyttäjien tartuntatauti-epidemioiden rajoittaminen: uusi tartuntatautilaki selkiyttää järjestämisvastuuta. *Sairaanhoitaja* 77(1):13-15.

Paukkunen, Maria. 2003. *Prevention and treatment of HIV infection, and formulation and stability of an HIV DNA vaccine*. Opinnäyte, Farmakologian ja toksikologian laitos, Kuopion yliopisto. 55 s.

Penttinen, Petri. 2006. Hitaus ja huolimattomuus ovat HI-viruksen parhaat aseet. *Suomen lääkärilehti* 61(17):1864-1866.

Pitkänen, Tiina & Taina Seppänen. 2008. *Kenialaisten kyläläisten, kylänvanhimprien ja päättäjien käsitykset HIV/AIDS:sta: "Ukimwi ni ugonjwa unaosababishwa na virusi nya HIV!"*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 67, [48] s.

Puuskari, Varpu, Antero Leppävuori, Kari Raaska, Taru Kaivola & Matti Ristola. 2002. HIV-potilaan mielenterveyden häiriöt ja niiden lääkehoito. *Duodecim* 118(5):449-456.

Pääkkönen, Mika. 2004. *Kun tietää hivistä enemmän, luulee vähemmän. Elämäkerrallinen tapaustutkimus hiv-tartunnan saaneesta henkilöstä*. Pro gradu - tutkielma, Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö, Oulun yliopisto. 94, [7] s.

Reunala, Timo & Matti Ristola, 2002. Sukupuolitaudit ja HIV-infektio. Teoksessa Neuvonen, Pertti J. et al (toim.): *Klininen farmakologia ja lääkehoito*. Helsinki: Kandidaattikustannus.s. 689-708. (Is-julkaisun tiedot)

Reunala, Timo, Jorma Paavonen & Timo Rostila (toim.). 2003. *Sukupuolitaudit*. Helsinki: Duodecim. 248, [3] s.

Rinne, Cia. 2003. Mama Afrikka ja AIDS. *Ydin* 37(5):32-35.

Rintala, Esa. 2007. Milloin lääkärin on epäiltävä HIV-infektiota?. *Duodecim* 123(17):2041-2043.

Rintala, Esa & Jussi Sutinen. 2005. HIV-testaus - miksi, milloin ja miten?. *Suomen lääkärilehti*

60(48):4977-4979.

Ristola, Matti. 2006. Huumeidenkäyttäjän infektiot - toivottomiako hoitaa ja ehkäistä?. *Duodecim* 122(8):921-928.

Ristola, Matti. 2008. HIV-potilas harmaantuu. *Suomen lääkärilehti* 63(20):1821.

Saarikko, Heidi. 2003. *Kolmen naisen tarinoita HIV-positiivisesta äitiydestä*. Pro gradu -tutkielma, Kasvatustieteiden laitos, Tampereen yliopisto. 60 s.

Saarto, Ari. 2003. Venäjänkielisten HIV-riskejä vähennetään maiden välisenä yhteistyönä. *Tiimi* [(5):11-12)

Sabaté, Eduardo (toim.). 2004. *Pitkäaikaisiin hoitoihin sitoutuminen: näyttöä toiminnan tueksi*. Engl. alkuteos *Adherence to long-term therapies: evidence for action*. Helsinki: Lääketietokeskus. 175 s.

Sainisalo, Emilia. 2007. *Narkkareita ja huithapeleita: helsinkiläisten poliisien ja päiväkodin työntekijöiden sosiaalisia representaatiota hiv:stä ja aidsista*. Pro gradu -tutkielma, Sosiaalipsykologian laitos, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 6601. 98 s.

Saksela, Kalle. 2008. Nobelin palkinto virustutkijoille. *Duodecim* 124(22):2596-2598.

Salminen, Mika. 2005. HIV-pandemia 20 vuotta viruksen löytämisen jälkeen. *Suomen lääkärilehti* 60(48):4969-4974.

Salminen, Mika. 2006. HIV-epidemiat Venäjän lähialueilla ja Baltian maissa. *Kansanterveys* (4):16-17.

Salminen, Mika. 2006. HIV-riskit kasvaneet. *Kansanterveys* (7):14-15.

Salminen, Mika. 2006. HIV Suomen lähialueilla: yhteistyökokemuksia tartuntatautien ehkäisemiseksi. *Takainen* (3):17-21.

Salminen, Mika. 2007. Matkailuun liittyvän hiv-tartunnan riski on suurentunut. *Kansanterveys* (2):5-6.

Salminen, Mika. 2007. Ruiskuhuumeita käyttävien terveysneuvonta on vaikuttava interventio. *Kansanterveys* (7):15-16.

Salminen, Mika (toim.). 2008. *UNGASS HIV/AIDS country progress report Finland: reporting period: January 2006 - December 2007*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, B; 4/2008. Elektroninen aineisto. Julkaistu myös painettuna. Verkkokirja. Helsinki: Kansanterveyslaitos. [150 s.] Luettavissa verkossa: http://www.ktl.fi/attachments/suomi/julkaisut/julkaisusarja_b/2008/2008b04.pdf

Salo, Raimo. 2003. Neulanpistotapaturmat - suuri riski työssä. *Spirium* 38(4):24.

Sandqvist, Anu. 2005. *Aids turvallisuusuhkana: George W. Bushin hallinnon näkemyksiä aidsista ja Yhdysvaltain roolista aidsin vastaisessa työssä 2001-2004*. Pro gradu -tutkielma, Kansainvälinen politiikka, Tampereen yliopisto. 108 s.

Sauli, Mikko. 2007. 1 500 ratkaisua liian varhaiseen aikuistumiseen. *Solidaarisuus* (2):11.

Serlo, Kaijaleena. 2008. *University students' attitudes towards HIV/AIDS in Finland and in Kenya*. Acta Universitatis Ouluensis, Series D, Medica; 995. Väitöskirja, Oulun yliopisto. Elektroninen aineisto. Julkaistu myös painettuna. Verkkokirja. Oulu: Oulun yliopisto. 164 s. Luettavissa verkossa: <http://herkules oulu.fi/isbn9789514289606/>

Shemeikka, Riikka & Paula Alkio. 2004. *Aids Afrikassa: tietopaketti HIV/aids-tilanteesta*. Väestötietosarja; 12. Helsinki: Väestöliitto. 32, [2] s.

Shemeikka, Riikka. 2006. *Fertility in Namibia: changes in fertility levels in North-Central Namibia 1960-2001, including an assessment of the impact of HIV*. Yearbook of population research in Finland; 42 supplement. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Tiivistelmä ja 4 erip. Helsinki: Population Research Institute. 141, [86] s.

Shemeikka, Riikka, Veijo Notkola, Jan Kuhanen & Harri Siiskonen. 2008. HIV and fertility decline in North-Central Namibia 1980-2004. julkaisussa *Finnish yearbook of population research; XLIII*. Helsinki: The population research institute. s. 7-32.

Sihvola, Juha. 2001. Eettinen vastuu on kannettava. *Duodecim* 117(23):2481-2485.

Siikasmäki, Heli. 2005. Matkailijan epäselvän kuumeen selvittely. *Suomen lääkirilehti* 60(21):2339-2345.

Siiskonen, Harri. 2009. HIV/AIDS eteläisessä Afrikassa: katastrofi yhteiskuntien kaikilla tasoilla. *Tieteessä tapahtuu* 27(3):12-17.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2002. *Suomen kansallinen HIV/AIDS -strategia: HIV-asiantuntijaryhmän ehdotus Suomen kansalliseksi HIV/AIDS -strategiaksi*. Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita; 2002:1. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Luettavissa verkossa: <http://www.stm.fi/Resource.phx/julkt/julk2002/julk2002.htx>

Sosiaali- ja terveysministeriö, Kansanterveyslaitos & Filha ry. 2007. XX Valtakunnalliset Tartuntatautipäivät 14. - 15.11.2007: Marina Congress Center, Helsinki. *Takiainen* (4):6-16.

Sunimento, Markku. 2002. HIV koskee kaikkia. *Tehy* 21(19):30-32.

Suomela, Seppo. 2003. Myrskyä Tyynellämerellä: AIDS-katastrofi uhkaa Papua-Uutta-Guineaa. *Suomen lääkirilehti* 58(18-19):2071-2074.

[Suomen lääkirilehti]. 2001. Onko poliorokotteen ja HIV:n välillä yhteys?. *Suomen lääkirilehti* 56(21-22):2413.

Suominen, Tarja, Maj-Lis Vänskä, Maritta Välimäki, Ilme Aro, Ima-Riina Kisper Hint & Mari Blek-Vehkaluoto. 2007. HIV-tartuntojen hoitotyö edellyttää tartuntatauteja koskevaa erityisosaamista. *Sairaanhoitaja* 80(3):10-13.

Suominen, Tarja et al. 2008. *Tartuntatautia sairastavan henkilön terveyden edistäminen: mitä edellytyksiä hoitajien tiedot ja asenteet HIV/AIDSsta antavat?*. Kuopion yliopiston julkaisuja, E, Yhteiskuntatieteet; 165. Kuopio: Kuopion yliopisto. 49 s.

Suominen, T., N. Koponen, V. Mockiene, V. Staniulienė, N. Istomina, I. Aro, I. R. Kisper-Hint, U. Raid, M. L. Vänskä & M. Välimäki. 2008. Nurses' and nursing students' perceptions of sexual risk behavior: a study in Finland, Estonia, and Lithuania. *AIDS patient care and STDs* 22(10):803-810.

Sutinen, Jussi. 2003. *Pathogenesis and treatment of lipodystrophy in HIV-infected patients receiving highly active antiretroviral therapy*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: [J. Sutinen]. 136, [64] s.

Sutinen, Jussi. 2008. HIV-epidemian hallinta. *Duodecim* 124(15):1695-1696.

Sutinen, Jussi. 2008. HIV-positiivisen matkailijan rokotteita on pohdittava tarkoin. *Suomen lääkirilehti* 63(4):290-291.

Syrjänen, Janna. 2003. HIV-infektion lääkehoito. *Suomen sairaalahygienialehti* 21(2):73-79.

Syrjänen, Jaana & Matti Ristola. 2005. HIV-infektion nykyhoito. *Suomen lääkirilehti* 60(48):4981-4988.

- Takalainen, Jaakko. 2003. Automaatista puhtaita ruiskuja pikkukolikolla. *Suomen lääkärilehti* 58(42):4210-4211.
- Tan, Susanna. 2003. Uganda sai AIDSin kuriin. *Apuraportti* (2):16-18.
- Tanskanen, Erja. 2007. *HIV-epidemia ja sen vaikutukset Ugandassa*. Pro gradu -tutkielma, Maantieteen laitos, Helsingin yliopisto. 145 s.
- Tikkanen, Tuulia. 2004. *Aids on vielä tabu Etiopiassa: kristillisiä näkökulmia aids -lehtikirjoittelussa*. Opinnäyte, uskontotiede, Helsingin yliopisto. 111 s.
- Tilastokeskus. 2003. Länsi-Euroopan hiv-tartunnat nousuun seksin välityksellä. *Tietoaika* (9):6.
- Tilus, Sirkka. 2007. Eihän se minuun tartu. *Avun maailma* (2):31, 36.
- Tilus, Sirkka. 2007. Jos hiv pelottaa, käy Plus-pisteessä. *Avun maailma* (4):23.
- Tirri, Anna. 2004. Brazilian AIDS-kampanja - onko patenttisopimuksia rikottu?. *Dosis* 20(1):46-51.
- Tirroniemi, Jonna. 2008. *Nuorten HIV-tietous ja asenteet*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Rovaniemen ammattikorkeakoulu. 44, 21 s.
- Toivonen, Ari. 2003. Vitsaus pyrkii Somaliaankin. *Apuraportti* (2):19-20.
- Tuominen, Esa. 2001. "Mehän varoimme tästä jo ajat sitten". *Socius* 7(6):34.
- Tuominen, Esa. 2001. Turvaseksiä tarjolla. *Socius* 7(6):35.
- Turunen, Päivi. 2003. Veriteitse tarttuvat taudit - jokapäiväisen työn kasvava riski. *Pinsetti* 15(3):9.
- Tähtinen, Marja. 2001. *Characterisation of humoral immune responses to HIV-1 non-structural proteins Nef, Rev and Tat in HIV-1 infected individuals and in immunised animals*. Acta electronica Universitatis Tampereensis; 109. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Elektroninen aineisto. Julkaistu myös painettuna.
- Törmä, Sinikka et al. 2002. "Mäkin oon ihminen!": erityispalvelut hiv-positiivisille huumeiden käyttäjille: *Kluuvin palvelukeskuksen toiminnan arviointi*. Sosiaalikehitys Oy:n julkaisuja; 1:2002. Hämeenlinna; Sosiaalikehitys. 148 s.
- Urponen, Maija. 2002. *Kansakunnan sukupuolittuneet rajat: kaksi keskustelua aidsista 1990-luvun lopun Suomessa*. Pro gradu -tutkielma, sosiologia, Helsingin yliopisto. Mikrokortti 4946. 129 s.
- Urponen, Maija. 2002. Kansakunta vaarassa?: Aids ja kansakunnan sukupuolittuneet rajat. Teoksessa Komulainen, Katri (toim.): *Sukupuolitetut rajat = Gendered borders and boundaries*. Psykologian tutkimuksia; 22. Joensuu: Joensuun yliopisto. s. 103-130.
- Utriainen, Sirpa. 2002. Kuin muutkin lapset. *Lapsen maailma* 61(9):7.
- Wennerholm, C. J. 2003. HIV / AIDS prevention and access to trafficked women: Kvinnoforum's work in the Baltic Sea region. *Canadian woman studies / Les cahiers de la femme* 22(3-4):176-180. (suomalainen kirjoittaja?)
- Viitaniemi, Elina. 2003. *HIV/AIDS related stigma and discrimination: the case of Senegal. examining the community approach in Sub-Saharan Africa*. Pro gradu -tutkielma, Viestintätieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. 102 s.
- Vohlonen-Córdova, Anna. 2001. *Naiset ja nuoret Saharan etelänpuolisessa Afrikassa*. Helsinki:

Väestöliitto. 24 s.

Vohlonen-Córdova, Anna & Pirkko Kiviluoto. 2001. *Prevention of HIV/AIDS among young people from a gender perspective in Mexico: internal evaluation report 2001*. Helsinki: Family Federation of Finland. 76 s.

Vuento, Risto. 2001. Veri vaaratonta - miten ja miksi?. *Suomen sairaalahygienialehti* 19(4):183-184.

Vuorenmaa, Eeva-Maria. 2004. YK-palkittu Elizabeth Ngugi: Keniassa aidsin voittaminen edellyttää laadukasta hoitoa. *Maailmanpyörä* (4):20-21.

Väestöliitto. 2003. *Naisia vuosituhannen partaalla*. Helsinki: Väestöliitto. 27 s.

Ådahl, Susanne (toim.). 2007. *Break the silence!: toolkit for HIV and AIDS work with youth*. Käänt. D. Kela Ruuskanen. Plan Finland Foundation publications; 2/2007. Helsinki: Plan Finland Foundation. 107 s.

Ådahl, Susanne (toim.). 2007. *Bryt tystnaden!: verktyg för att arbeta med hiv och aids bland ungdomar*. Käänt. Ylva Sjöblom. Plan Finlands publikationsserie; 3/2007. Toimitettu englanninkielisestä aineistosta. Helsingfors: Plan Finland. 103 s.

6.10. Lisääntyminen, ehkäisy ja perhesuunnittelu

Aho, Tellervo (toim.). 2001. Raskaudenkeskeytys lääkkein tai kirurgisesti. *Hyvä terveys* 16(11):61-62.

Aho, Tuulia. 2007. Ehkäisy on osa seksuaaliterveyttä ja elämänhallintaa. *Terveydenhoitaja* 40(6):14-16.

Ahonen, Sanna & Tia Alosalo. 2001. *Sukupuoliteitse tarttuvat taudit ja niiden ehkäisy: 16-18 -vuotiaiden lukiolaisten tiedot ja kokemukset*. Päätötyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 47, [4] s.

Backman, Tiina. 2007. *User satisfaction, efficacy and safety of the levonorgestrel intrauterine contraceptive system: a nation-wide surveillance study of a cohort of 17 360 Finnish women*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 745. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 65 s. + liitteet.

Backman, Tiina, Merja Metsä-Heikkilä & Marjo Tuppurainen. 2008. Onko pitkäaikainen hormonaalinen ehkäisy turvallista?. *Duodecim* 124(4):445-450.

Bajos, Nathalie, Agnès Guillaume & Osmo Kontula. 2003. *Reproductive health behaviour of young Europeans*. Volume 1. Population studies; 42. Strasbourg: Council of Europe Publishing, Council of Europe. 140 s.

Bajos, Nathalie, Agnès Guillaume & Osmo Kontula. 2004. *Le comportement des jeunes Européens face à la santé génésique*. Volume 1. Etudes démographiques; 42. Strasbourg: Conseil de l'Europe. 150 s.

Bender, S., R. T. Geirsson & E. Kosunen. 2003. Trends in teenage fertility, abortion, and pregnancy rates in Iceland compared with other Nordic countries, 1976-99. *Acta obstetrica et gynecologica Scandinavica* 82(1):38-47.

Bildjuschkin, Katriina. 2002. Nuorten naisten ja tyttöjen abortit. *Kätilölehti* 107(4):144-147.

- Brandt, Pia, Erja Korteniemi-Poikela & Raisa Cacciatore. 2001. Vastuullista jälkiehkäisyä vaiko naiseuden katumusta?. *Kättilölehti* 106(5):177-179.
- Brandt, Pia & Dan Apter. 2002. Raskauden keskeytyksestä. *Nuori lääkäri* 39(6-7):48-50.
- Burrell, Riitta. 2003. *Naisia ja sikiöitä: avustetusta lisääntymisestä ja sikiön oikeuksista*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: Helsingin yliopisto. 303 s.
- Cacciatore, Raisa, Erja Korteniemi-Poikela & Harri Hyppölä. 2001. Pieni pilleri, iso vallankumous. *Terveydenhoitaja* 34(3):28-29.
- Degni, Filo. 2004. *The social and cultural determinants of the use of contraception among married Somali women living in Finland*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Tutkimuksia; 148. Väitöskirja, Turun yliopisto. Helsinki: Stakes. 135 s.
- Elo, Erja. 2004. Nuorten seksuaaliterveys on heikentynyt: ehkäisyneuvontaa lisättävä. *Apteekkari* (5):26-27.
- Elomaa, Kaisa. 2001. *The risk of escape ovulation under treatment with low-dose combined oral contraceptives*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: [Helsingin yliopisto]. 88 s. + liitteet.
- Elomaa, Kaisa. 2002. Miksi ehkäisypillerit pettävät?: pääkirjoitus. *Duodecim* 118(13):1317-1318.
- Enkovaara, Anna-Liisa. 2003 Luontaistuotteet ja raskaus. *Kättilölehti* 108(1):7-9.
- Erkkola, R. 2006. Recent advances in contraception. *Minerva gynecologica* 58(4):295-305.
- Eronen, Hanna, Anne Soimula & Mika Gissler. 2003. *Raskaudenkeskeytykset ja steriloinnit vuonna 2002 = Aborter och steriliseringar 2002 = Induced abortions and sterilisations 2002*. Stakes, Tilastotiedote; 23. Helsinki: Stakes. 23 s.
- Eronen, Hanna, Anne Soimula & Mika Gissler. 2003. *Raskaudenkeskeytykset tammi-kesäkuussa vuonna 2003 - ennakkotilasto = Aborter i januari-juni år 2003 - förhandsstatistik = Induced abortions in January-June 2003 - preliminary statistics*. Stakes, Tilastotiedote; 25. Helsinki: Stakes. 9 s.
- Eronen, Hanna, Anne Soimula & Mika Gissler. 2004. *Raskaudenkeskeytykset ja steriloinnit vuonna 2003 = Aborter och steriliseringar 2003 = Induced abortions and sterilisations 2003*. Stakes, Tilastotiedote; 22. Helsinki: Stakes. 24 s.
- Eronen, Hanna, Anne Soimula & Mika Gissler. 2004. *Raskaudenkeskeytykset tammi-kesäkuussa vuonna 2004 - ennakkotilasto = Aborter i januari-juni år 2004 - förhandsstatistik = Induced abortions in January-June 2004 - preliminary statistics*. Stakes, Tilastotiedote. Helsinki: Stakes. 9 s.
- Eronen, Hanna, Anne Soimula & Mika Gissler. 2004. *Raskaudenkeskeytykset - vuoden 2003 ennakkotiedot = Aborter - preliminära uppgifter för 2003 = Induced abortions - preliminary data 2003*. Stakes, Tilastotiedote; 6. Helsinki: Stakes. 17 s.
- Eronen, Hanna, Anne Soimula & Mika Gissler. 2005. *Raskaudenkeskeytykset ja steriloinnit 2004 = Aborter och steriliseringar 2004 = Induced abortions and sterilisations 2004*. Stakes, Tilastotiedote; 22. Helsinki: Stakes. 26 s.
- Eronen, Hanna, Anne Soimula & Mika Gissler. 2005. *Raskaudenkeskeytykset ja steriloinnit: vuoden 2004 ennakkotiedot = Aborter och steriliseringar 2004: preliminära uppgifter för 2004 = Induced abortions and sterilisations: preliminary data 2004*. Stakes, Tilastotiedote; 6. Helsinki: Stakes. 23 s.
- Eronen, Hanna, Anne Soimula & Mika Gissler. 2005. *Raskaudenkeskeytykset tammi-kesäkuussa vuonna 2005 - ennakkotilasto = Aborter i januari-juni år 2005 - preliminär statistik = Induced abortions in*

- January-June 2005 - preliminary statistics. Stakes, Tilastotiedote; 23. Helsinki: Stakes. 9 s.
- Eronen, Hanna, Mika Gissler & Annukka Ritvanen. 2006. *Sterilisoimisrekisterin ja hoitoilmoitusrekisterin steriloimistietojen vertailu ja aineiston laadun analysointi vuosilta 2000-2003*. Stakes, Työpapereita; 12. Helsinki: Stakes. 37 s.
- Falah-Hassani, K., E. Kosunen, R. Shiri & A. Rimpelä. 2007. Emergency contraception among Finnish adolescents: awareness, use and the effect of non-prescription status. *BMC Public health* 9(7):201.
- Fedorova, Natalia, Katja Kesseli, Elina Haavio-Mannila & the REFER group. 2005. *Reproductive health and sexuality in St. Petersburg: report of a survey of young men in 2003*. Workin papers; 61, 2005. Helsinki: Department of Sociology, University of Helsinki. 80, [2] s.
- Forss-Latvala, Leena & Pertti Kekki. 2002. Raskaudenkeskeytykset 1990-luvulla: tutkimus Lohjan sairaanhoitoalueelta. *Suomen lääkärilehti* 57(30-32):3033-3039.
- Gissler, Mika & Aila Tiitinen. 2001. Hedelmöityshoidot Suomessa 1990-luvulla tilastojen valossa. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 38(4):296-305.
- Gissler, Mika & Elise Kosunen. 2001. Nuorten raskaudenkeskeytysten määrä lisääntynyt nopeasti. *Kätilölehti* 106(4):135-136.
- Gissler, Mika & Eija Vuori. 2002. *Lisääntymistilastot 2000 = Reproduktionsstatistik 2000 = Reproduction statistics 2000*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Tilastoraportti; 3. Helsinki: Stakes. 136 s. + liitteet.
- Gissler, Mika. 2003. Lisääntyminen Suomessa uudella vuosituhanella. *Neuvola ja kouluterveys* (3):6-9.
- Gissler, Mika. 2005. Raskauteen liittyvät kuolemat. *Suomen lääkärilehti* 60(7):783-786.
- Gissler, Mika & Hanna Eronen. 2004. *Hedelmöityshoitotilastot 2002 ja ennakkotiedot 2003 = IVF-statistik 2002 och preliminära uppgifter 2003 = Finnish IVF statistics 2002 and preliminary data for 2003*. Stakes, Tilastotiedote; 9. Helsinki: Stakes. 12 s.
- Gissler, Mika & Annukka Ritvanen. 2004. Lisääntymisterveys tilastoina. *Terveystietäjä* 37(3):30-31.
- Gissler, Mika. 2006. Steriloinnit ja kohdunpoistot vähenevät. *Kätilölehti* 111(5):170-172.
- Gissler, Mika, Hanna Eronen Anne Soimula. 2004. *Pohjoismaiset raskaudenkeskeytystilastot = Nordisk abortstatistik = Nordic statistics on induced abortions*. Stakes, Tilastotiedote; 32. Helsinki: Stakes. 26 s.
- Gissler, Mika & Hanna Eronen. 2004. Raskaudenkeskeytykset hienoisessa laskussa. *Kätilölehti* 109(5):180-183.
- Gissler, Mika & Hanna Eronen. 2005. Hedelmöityshoitotilastot 2003 ja ennakkotiedot 2004 = IVF-statistik 2003 och preliminära uppgifter 2004 = Finnish IVF statistics 2003 and preliminary data for 2004.
- Gissler, Mika, Hanna Westerberg, Tiina Sevón & Annukka Ritvanen. 2007. Steriloinnit vähenevät Suomessa. *Suomen lääkärilehti* 62(23):2251-2257.
- Goda, Judith. 2007. *Luonnollinen perhesuunnittelu terveydenhoitajien työn haasteena*. AMK-opinnäytetyö, terveysalan koulutusohjelma, Diakonia-ammattikorkeakoulu. 71 s.
- Grenman, Seija & Tuula Salmi. 2002. Hormonihoidot ja munasarjasyöpä. *Duodecim* 118(4):349-356.
- Gutierrez Sorainen, Ana Maria. 2003. Asioita joista voi puhua. *Apuraportti* (2):15.

- Haavisto, Riikka. 2004. Seksiä harjoitetaan, ehkäisyä tarvitaan - mutta millaista?. *Lapsen maailma* 63(6-7):38-39.
- Halme, Heidi, Elina Paajanen & Heidi Weiste. 2003. *Potilasohje koeputkihedelmöityshoitoon tuleville asiakkaille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 29, [2] s.
- Halttunen, Mervi. 2002. Onko ehkäisytablettien käyttö syytä lopettaa 40-vuotiaana?: pääkirjoitus. *Duodecim* 118(16):1629-1630.
- Halttunen, Mervi. 2005. Yli 40-vuotiaan naisen raskaudenehkäisy. *Suomen lääkirilehti* 60(16):1801-1804.
- Halttunen, Mervi. 2005. Jälkiehkäisy. *Duodecim* 121(6):623-626.
- Hanhirova, Marjaana. 2004. *Asiakkaiden kokemukset ensimmäisestä koeputkihedelmöityshoidosta*. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen laitos, Turun yliopisto. 107 s.
- Hammarberg, Leila. 2003. Lääkkeellisen raskaudenkeskeytyksen jälkitarkastus osana terveydenhoitajan työtä. *Terveystieteiden tutkimus* 37(9):42-43.
- Hartikainen, Anna-Liisa. 2006. Diabeetikon raskauden ehkäisy. *Diabetes ja lääkäri* 35(2):13-16.
- Hartman, Minna & Piia Lapakko. 2001. *Aborttipotilaan hyvä hoito suomalaisten tutkimusten valossa 1990-luvulla*. Päätötyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 33, [3] s.
- Hassani, K. F., E. Kosunen & A. Rimpelä. 2006. The use of oral contraceptives among Finnish teenagers from 1981 to 2003. *The journal of adolescent health* 39(5):649-655.
- Hautala, Tero. 2003. Tietämättömyyttä vai onneen luottamista?. *Promo* (3): 8-9.
- Heikinheimo, Oskari & Risto Kaja. 2001. Ehkäisytablettien askarruttavuus: mieluummin luotettava ehkäisy kuin raskauden keskeytys: pääkirjoitus. *Duodecim* 117(22):2229-2231.
- Heikinheimo, Oskari. 2001. Lääkkeellinen raskaudenkeskeytys - teoria ja käytäntö kohtaavat. *Suomen lääkirilehti* 56(23):2542-2543.
- Heikinheimo, Oskari. 2002. Ovatko uudet ehkäisytablettit turvallisia?. *Hyvä terveys* 17(4):50-52.
- Heikinheimo, Oskari & Arto Leminen. 2003. Ehkäisytabletit ja lisääntynyt kohdunkaulan syövän riski: onko syynä tabletti vai seksuaalinen käyttäytyminen [pääkirjoitus]. *Duodecim* 119:9-10.
- Heikinheimo, Oskari & Arto Leminen. 2003. Ehkäisytabletit ja lisääntynyt kohdunkaulan syövän riski: pääkirjoitus. *Duodecim* 119(24):2405-2406.
- Heikinheimo, Oskari. 2005. Estrogeenit, keltarauhashormonit ja rinta. *Duodecim* 121(5):525-532.
- Heikinheimo, Oskari. 2005. Tarvitaanko kuukausittaista vuotoa?: pääkirjoitus. *Duodecim* 121(3):245-246.
- Heikinheimo, Oskari & Jorma Paavonen. 2006. Sterilisaatioiden määrä on romahtanut: pääkirjoitus. *Suomen lääkirilehti* 61(36):3561-3562.
- Heikinheimo, Oskari. 2006. Uudet hormonaaliset ehkäisyvälineet - joustavampia mahdollisuuksia raskaudenehkäisyyn. *Duodecim* 122(14):1789-1794.
- Heikinheimo, Oskari, Eira Hellbom, Hannu Martikainen, Eero Mervaala, Sirpa Rekonen & Maija Ritamo. 2007. Raskaudenkeskeytys: Käypä hoito -suositusten tiivistelmä. *Duodecim* 123(15):1877-1878.

- Helén, Ilpo & Katja Yesilova. 2006. Shepherding desire: sexual health promotion in Finland from the 1940s to the 1990s. *Acta sociologica* 49(3):257-272.
- Hiila, Helena et al. 2004. *Market town project, Madhya Pradesh, India: social marketing of contraceptives and information campaign on sexual and reproductive health and rights: annual follow-up review 2003-2004*. Väestöliiton ja kansalaisjärjestö DKT-Indian yhteisprojekti. Helsinki: Family Federation of Finland. 40 s.
- Hiila, Helena. 2004. Perheen ja työelämän yhteensovittaminen - haaste jaksamiselle. *Kuntoutus* 27(2):12-18.
- Hiltunen, Anna-Maria. 2009. *Nuorten kondomin käyttö ja siihen yhteydessä olevat tekijät*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 30, [3] s.
- Hiltunen, Kaisa, Taija Korhonen & Maiju Piironen. 2006. *Toimintaa Internetsivujen sisällöntuottajana Kesäkumikampanjassa 2006 seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämistyössä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 47, [27] s.
- Hiltunen, Kaisa & Maiju Piironen. 2007. *Kondomiehkäisyä käsittelevä tietotesti yläkoulussa toteutettavan seksuaalikasvatuksen tueksi*. Erikoistyö, hoitotyön koulutusohjelma, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 21, [7] s.
- Hirvonen, Anne, Marja Airaksinen & Merja Aaltonen. 2002. Jälkiehkäisyvalmistetta ilman reseptiä. *Apteekkari* 91(4):10-12.
- Holmberg-Marttila, Doris. 2001. *Maternity and bone*. Acta Universitatis Tamperensis; 798. Electronica Universitatis Tamperensis; 89. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Myös elektronisena julkaisuna. Tampere: University of Tampere. 101 s. + liitteet.
- Honkanen, Helena. 2004. *Medical abortion with mifepristone and misoprostol in the first trimester: efficacy, side effects, women's perceptions and endocrine effects*. Myös elektronisena julkaisuna. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: [University of Helsinki]. 74 s. + liitteet. Luettavissa verkossa: <http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/laa/kliin/vk/honkanen/>
- Hovi, Sirpa-Liisa, Ritva Hurskainen, Mika Gissler, Riitta Grahn, Katriina Kukkonen-Harjula, Merja Nord-Saari & Marjukka Mäkelä. 2008. Hysteroskooppinen sterilointi metallisella mikroimplantilla. *Suomen lääkäri* 62(36):2905-2909.
- Hurskainen, Ritva. 2008. Kuinka suunnittelet raskaudenehkäisyyn 39-vuotiaalle Päiville?. *Duodecim* 124(4):463-468.
- Huurinainen, Sanna & Johanna Kolistaja. 2006. *"Voiko sukupuolitauti olla täysin oireeton": Kyselytutkimus kahdeksaluokkalaisille sukupuolitaudeista ja ehkäisystä*. Opinnäytetyö, lähihoitaja, Oulaisten ammattiopisto. 24, [7] s.
- Huuskonen, Hannele. 2001. *Teratogenic and reproductive effects of low-frequency magnetic fields*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, A; 7. Väitöskirja, Kuopion yliopisto. Kuopio: University of Kuopio. 81 s. + liitteet.
- Härkönen, Reea & Maiju Suutarinen. 2007. Nuoren naisen ehkäisyvalmisteen valinta: ehkäisyrenkaan käytön neuvonta. *Farmasia* 89(2):10-11.
- Härkönen, Kati. 2001. *Genetic aspects in andrology: studies on sperm chromosomes, Y chromosome microdeletions and androgen receptor polymorphism*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 465. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 80 s. + liitteet.
- Isaksson, Rita & Aila Tiitinen. 2004. Hedelmöityshoitojen tuloksena syntyneiden lasten terveys.

Duodecim 120(16):1947-1953.

Isola, Anna-Maria. 2008. Fertility concern in Finland and Russia: economic thinking and ideal family size in the rhetoric of population policies. *Finnish yearbook of population research; XLIII*. Helsinki: The population research institute. s. 63-84.

Jakobsson, Maija. 2009. *Preterm birth and surgical treatment of the uterine servix*. Väitöskirja: Helsingin yliopisto. [Helsinki]: [Helsingin yliopisto]. 83 s. + liitteet.

Jamalainen, Hanna. 2003. *Mitä viidesluokkalaiset tietävät ihmisen lisääntymisestä ja kuinka he kokevat asian käsittelemisen opetuksessa*. Pro gradu -tutkielma, Opettajankoulutuslaitos, Helsingin yliopisto. 78 s.

Janninoja, Pia. 2002. *Genetics, negotiated ethics and the ambiguities of moral choices*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, A; 2. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: Kansanterveyslaitos. 95 s. + liitteet.

Jokimaa, Varpu. 2006. Koeputkihedelmoityshoitojen välittömät komplikaatiot. *Duodecim* 122(4):434-440.

Jukarainen, Harri & Christer Strömberg. 2004. Lääkeimplantit - teknologia lääkehoidon palveluksessa. *Duodecim* 120(16):2008-2014.

Jylhä, Hanna, Jaana Tikkanen & Anna Kivijärvi. 2009. Ensimmäinen lapsi Suomessa ultranopeasti jäädytetystä alkiosta. *Duodecim* 125(2):160-163.

Kaaja, Risto & Oskari Heikinheimo. 2008. Hormonaalinen ehkäisy ja tromboosi - mitä uutta?. *Duodecim* 124(4):451-456.

Kajanoja, Pauli, Sirkka-Liisa Ala-Fossi, Mika Helste, Kerstin Kronqvist, Matti Mandelin, Marjukka Mäkelä, Jukka Puolakka & Maija Ritamo. 2001. Raskaudenkeskeytys: Käypä hoito -suositus. *Duodecim* 117(20):2084-2094.

Kaleva, Marko. 2004. *Congenital cryptorchidism: prevalence, endocrinology and treatment*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 627. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 59 s. + liitteet.

Kanerva, Anne. 2002. Nuorten abortit taas yleistymässä. *Lapsen maailma* 61(12):4-6.

Karila, Tuomo. 2003. *Adverse effects of anabolic androgenic steroids on the cardiovascular, metabolic and reproductive systems of anabolic substance abusers*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, A; 12. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: National Public Health Institute. 66 s. + liitteet.

Karvonen, Matti K. & Merja Soilu-Hänninen. 2008. Hormonaalinen yhdistelmäehkäisy pienentää lamotrigiinin ja valproaatin pitoisuutta. *Duodecim* 124(18):2124-2126.

Kauppila, Antti. 2007. Vähintään viisi lasta synnyttäneiden terveys: synnytysten suuri määrä pienentää syöpäriskiä mutta lisää sydän- ja verisuonisairauksien ja diabeteksen vaaraa. *Duodecim* 123(9):1057-1064.

Keinänen, Marja-Liisa. 2003. *Creating bodies: childbirth practices in pre-modern Karelia*. Väitöskirja, Stockholms universitet. Stockholm: Stockholm University. 321 s.

Keravuo, Ritva. 2007. Raskauden ehkäisyn valinta ja ongelmatilanteet. *Yleislääkäri* 22(3):21-24.

Keränen, Katja. 2006. *Raskaudenkeskeytykseen tulevan naisen tiedontarve ja toteutunut tiedonsaanti*. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen laitos, Turun yliopisto. 48 s. + liitteet.

Kesseli, Katja, Elena Regushevskaya, Tayana Dubikaytis, Svetlana Kirichenko, Anna Rotkirch, Elina Haavio-Mannila, Olga Kuznetsova, Elina Hemminki & the REFER group. 2005. *Reproductive health and*

fertility in St. Petersburg: report on a survey of 18-44 year old women in 2004. Workin papers; 60, 2005. Helsinki: Department of Sociology, University of Helsinki. 164 s.

Kesseli, Katja. 2008. *First birth in Russia: everybody does it - young*. Finnish yearbook of population research; XLIII. Helsinki: The population research institute. s. 41-62.

Kharazmi, Elham. 2008. *Reproduction, hysterectomy and risk of cardiovascular disease*. Acta Universitatis Tamperensis; 1318. Acta Electronica Universitatis Tamperensis; 729. Tampere: University of Tampere. Väitökirja, Tampereen yliopisto. 76 s.

Kippola, Eija & Tarmo Risunen. 2006. *"Jos ei ole kortsua, niin sitte hommataan sellane!": havaintoja nuorten HIV-tietoudesta ja suhtautumisesta kondomin käyttöön*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stafia. 54, [14] s.

Kirkkola, Anna-Leena. 2004. *Family planning: with focus on contraception as seen by health centre physicians and population*. Acta Universitatis Tamperensis; 989. Väitökirja, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Tampere: Tampere University Press. 85, [89] s.

Kirkkola, A. L., K. Mattila & I. Virjo. 2005. Problems with condoms - a population-based study among Finnish men and women. *The European journal of contraception & reproductive health care* 10(2):87-92.

Kivijärvi, Anneli. 2001. Nuorten raskauden ehkäisy. *Kättilälehti* 106(4):129-131.

Kiviluoto, Pirkko. 2001. *Abortion: experiences from Finland*. Helsinki: Väestöliitto. 15 s.

Klaukka, Timo & Juhana E. Idänpään-Heikkilä. 2007. Antikoagulanttien, biologisten reumalääkkeiden ja ehkäisyvalmisteiden haitat askarruttavat Pohjoismaissa. *Suomen lääkärilehti* 62(19):1950-1952.

Klemetti, Reija. 2001. *Koeputkihedelmöityshoitojen jakautuminen ja kasautuminen Suomessa vuosina 1996-1998*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Aiheita; 18/2001. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. 78, [11] s.

Klemetti, Reija & Elina Hemminki. 2006. Koeputkihedelmöityshoidot ja synnynnäiset epämuodostumat: pääkirjoitus. *Duodecim* 122(18):2173-2175.

Klemetti, Reija. 2007. *The use of assisted fertilization in Finland: health effects and equity*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Tutkimuksia; 158. Acta Electronica Universitatis Tamperensis; 596. Väitökirja, Tampereen yliopisto. Helsinki: Stakes. 81 s. + liitteet.

Koivurova, Sari. 2005. *In vitro fertilization in Northern Finland 1990-1995 : prenatal and early childhood outcome until three years of age*. Acta Universitatis Ouluensis, D; 827. Väitökirja, Oulun yliopisto. Oulu: Oulun yliopisto. 97 s. + liitteet.

Kontula, Osmo & Raisa Cacciatore. 2001. Ehkäisyneuvonnassa pojat jäävät ulkopuolisiksi. Vieraskynä. *Helsingin sanomat* 28.6.2001. A4.

Kontula, Osmo & Nathalie Bajos. 2003. Executive summary. Teoksessa *Reproductive health behaviour of young Europeans*. Volume 1. Population studies; 42. Strasbourg: Council of Europe Publishing, Council of Europe. s. 9-12.

Kontula, Osmo. 2003. Trends in teenage sexual behaviour, pregnancies, sexually transmitted infections and HIV infections in Europe. Teoksessa *Reproductive health behavior of young Europeans*. Volume 1. Population studies; 42. Strasbourg: Council of Europe Publishing, Council of Europe. s. 77-137.

Kontula, Osmo. 2004. Reproductive health behavior of young Europeans. Volume 2: the role of education and information. Population studies; 45. Strasbourg: Council of Europe Publishing, Council of Europe. 100 s.

Kontula, Osmo. 2004. Tendances des comportements sexuels chez les adolescents: grossesses, maladies sexuellement transmissibles et infection par le VIH en Europe. Teoksessa *Le comportement des jeunes Européens face à la santé génésique*. Volume 1. Etudes démographiques; 42. Strasbourg: Conseil de l'Europe. s. 79-139.

Kontula, Osmo. 2004. Trends in teenage sexual behavior and births in Europe. *Yearbook of population research in Finland* 40:133-151.

Kontula, Osmo. 2006. Hallazgos sobre la conducta sexual juvenil, los embarazos y los nacimientos en Europa: el rol de la educación y la información en la salud sexual (Findings in sexual behavior, pregnancies and births among young people in Europe: the role of education and information on sexual health). Teoksessa Barrientos, Jaime (toim.): *Construyendo una agenda temática en sexualidad*. Chile: Universidad Católica del Norte. s. 29-61.

Kontula, Osmo. 2007. Trends in teenage live births and their determinants in Europe. *BZgA FORUM: Sex education and family planning* (2):29-33.

Kontula, Osmo. 2008. The influence of education and family policies on age at first birth. Teoksessa Höhn, Charlotte, Dragana Avramov & Irena E. Kotowska (toim.): *People, population change and policies. Lessons from the population policy acceptance study. Volume 1: Family change*. Dordrecht: Springer. s. 259-275.

Koponen, Päivikki & Riitta Luoto (toim.). *Lisääntymisterveys Suomessa: Terveys 200 -tutkimus*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, B; 5. Helsinki: Kansanterveyslaitos. 94 s.

Koskimies, Aarne I. 2004. *Hedelmällinen rakkaus: toiveena lapsi*. Helsinki: Tammi. 104 s.

Kosunen, Elise. 2001. Family planning services. *Kunnallislääkäri* 16(4):34-35.

Kosunen, E. A., A. Vikat, M. Gissler & M. K. Rimpelä. 2002. Teenage pregnancies and abortions in Finland in the 1990s. *Scandinavian journal of public health* 30(4):300-305.

Kosunen, Elise & Maija Ritamo (toim.). 2004. *Näkökulmia nuorten seksuaaliterveyteen*. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus, Raportteja; 282. Helsinki: Stakes. 199 s.

Kosunen, Elise. 2005. Opiskeluikäisten raskaudenkeskeytykset lisääntyvät: pääkirjoitus. *Duodecim* 121(21):2253-2254.

Kosunen, Elise, Niilo Ala-Fossi, Sirkka-Liisa Ala-Fossi, Dan Apter, Jorma Komulainen, Sirpa Peura, Tuija Savolainen & Aira Virtala. 2006. Jälkiehkäisy: käypä hoito -suositus. *Duodecim* 122(1):114-122.

Kosunen, Elise, Niilo Ala-Fossi, Sirkka-Liisa Ala-Fossi, Dan Apter, Jorma Komulainen, Sirpa Peura, Tuija Savolainen & Aira Virtala. 2006. Jälkiehkäisy: käypä hoito -suosituksen tiivistelmä. *Duodecim* 122(15):1879-1880.

Kosunen, Elise. 2008. Raskauden ehkäisystä seksuaaliterveyden edistämiseen. *Duodecim* 124(4):431-433.

Koulu, Markku. 2005. Primaari dysmenorrea - kivuliaat kuukautiset. *Duodecim* 121(13):1411-1418.

Kulmala, Teija & Pirkko Kiviluoto. 2002. *Market town project: annual follow-up review 2001*. Helsinki: Family Federation of Finland. 31 s.

Kuosmanen, Paula. 2007. "Mitäs ehkäisy te käytitte?": asiakaskäytäntöjä ja ensimmäisten lesbojen taktiikoita äitiyshuollon tiloissa. Teoksessa Perhetyön tieto. Tampere: Vastapaino. s. 168-204.

Kuosmanen, Sanna, Hennariikka Virtanen & Arja Liinamo. 2006. Kondomin käyttöön yhteydessä olevat

tekijät eläytymistarinoiden nuorilla. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 43(4):272-282.

Kuosmanen, Sanna & Hennariikka Virtanen. 2005. *Nuorten kondomin käyttöön yhteydessä olevat tekijät eläytymistarinoiden valossa*. Pro gradu -tutkielma, Terveystieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto. Elektroninen aineisto. 94 s. Luettavissa verkossa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-2005176>

Kurjenluoma, Kaisa, Terhi Ryyppö & Päivi Yli-Heikkuri. 2008. *Synnytyksen jälkeinen ehkäisy: esitteen luominen Pietarin synnytyslaitos nro 9:n hoitajien käyttöön*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Metropolia ammattikorkeakoulu. 16, [59] s.

Kähäri, Suvi, Emmi Penttinen & Anna Tikkanen. 2007. *"Äitinä, isänä, kumppanina"* [Elektroninen aineisto]: *ohjelehtinen raskauden aikaisesta ja synnytyksen jälkeisestä seksuaalisuudesta sekä synnytyksen jälkeisestä raskauden ehkäisystä*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 213 KB, 44 s.

Laitinen, Kirsti. 2005. Mitä hormonaalisesta ehkäisystä kysytään useimmiten?. *Suomen apteekkarilehti* (3):22-23.

Larivaara, Meri. 2008. Raskaudenkeskeytys, äitiys ja vastuullinen naiseus pietarilaisilla naistenklinikoilla. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 45(1):18-32.

Lehtinen, Matti, Dan Apter, Elise Kosunen, Tuula Lehtinen, Tiina Verho & Jorma Paavonen. 2007. Nuorten seksitautien ehkäisy. *Duodecim* 123(24):2999-3007.

Leinonen, Pekka. 2003. Miehen ehkäisytabletti: pääkirjoitus. *Suomen lääkäri* 58(7):761.

Lind, Leila, Vesa Nikkanen & Risto Erkkola. 2001. Lääkkeellisen raskaudenkeskeytyksen käyttöönotto TYKS:n naistenklinikassa. *Suomen lääkäri* 56(21-22):2385-2389.

Lindström, Kaj & Olavi Ylikorkala. 2001. Naisen sterilisaation hyödyt - onko haittoja?. *Duodecim* 117(17):1697-1699.

Linjama, Annukka, Teija Niemelä & Sanna Savela. 2005. *Hedelmättömyys ja siihen johtavat riskitekijät: tietokysely 16-20 -vuotiaille nuorille*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 64, [8] s.

Luoto, Riitta. 2001. Naisten terveys - tausta ja määritelmät. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 38(2):115-119.

Luoto, Riitta & Kirsi Viisainen. 2003. *Sukupuoli ja terveys*. Tampere: Vastapaino: 348 s.

Luoto, Riitta, Tarja J. Kinnunen, Päivikki Koponen, Risto Kaaja, Satu Männistö & Erkki Vartiainen. 2004. Naisten lisääntymisterveys Suomessa: tuloksia Finriski 2002 -tutkimuksesta. *Suomen lääkäri* 59(9):885-890.

Lähdetie, Jaana & Nina Horelli-Kuitunen. 2001. Alkiodiagnostiikka. *Duodecim* 117(22):2257-2263

Malin, Maili. 2001. Naiset, lapset ja lisääntymisteknologiat. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 38(4):293-295.

Malin, Maili. 2006. *Biovalta, toiseus ja naisten toimijuus hedelmöityshoidoissa*. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Tutkimuksia; 156. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: Stakes. 160 s. + liitteet.

Malin, Mari. 2001. Luomulapsi, pakkashemmo ja Täti Punainen: lapsettomuutta kokeneiden naisten vertaisryhmä Internetissä. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 38(2):120-138.

- Malminiemi, Kimmo. 2002. NorLevo-jälkiehkäisyvalmiste itsehoitoon. *Tabu* 10(2):6-8, 30-31.
- Mandelin, Erik. 2003. *Glycodelin and differentiation in endometrium and ovary: clinical aspects related to reproduction and epithelial ovarian cancer*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: [Helsingin yliopisto]. 51 s. + liitteet.
- Markkula, Niina. 2002. Pakkosterilisaatio - rodunjalostusta, lastensuojelua ja äärimmäistä alistamista. *Nuori lääkäri* 39(9):64-65.
- Mustola, Kati. 2001. Avusteinen lisääntyminen ja perinteiset perhearvot. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 38(4):316-318.
- Mälkiä, Tiina. 2008. *Moraalia vai lääketiedettä?: kuinka sikiödiagnostiikasta ja selektiivisestä abortista puhutaan perinnöllisyysneuvonnassa*. Acta Universitatis Tamperensis; 1360. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Myös verkkojulkaisuna. Tampere: Tampere University Press. 228 s.
- Niemimaa, Marko. 2003. *First trimester screening for Down syndrome*. Acta Universitatis Ouluensis, D; 727. Väitöskirja, Oulun yliopisto. Oulu: Oulun yliopisto. 62 s. + liitteet.
- Nilsson, Varl Gustaf. 2007. Sterilisaatio -edelleen varteenotettava vaihtoehto raskaudenehkäisyssä. *Duodecim* 123(16):1911-1912.
- Numminen, Henni & Sini Suhonen. 2008. *"Kaikki asiat on käyty monesti läpi, eikä mikään ole jäänyt epäselväksi ": yhdeksäsluokkalaisten nuorten tiedot raskauden- ja sukupuolitautilien ehkäisystä sekä mielipiteet saamastaan ehkäisyopetuksesta; Lehtinen sukupuolitaudeista: ehkäisyneuvonnan kehittäminen*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu. 62, 7 s.
- Nuojua-Huttunen, Sinikka. 2002. Lapsettomuushoitojen riskit. *Kättilölehti* 107(4):158-160.
- Nyberg, Heidi & Kari Jokela (toim.). 2006. *Sähkömagneettiset kentät*. Helsinki: Säteilyturvakeskus. 555 s.
- Oikeusministeriö. 2008. *Sikiön, alkion ja perimän suoja*. Oikeusministeriön työryhmämietintöjä; 2007:18. Myös verkkojulkaisuna. Helsinki: Oikeusministeriö. 43, [35] s.
- Ojala, Raimo. 2002. Heikentävätkö antibiootit e-pillereiden tehoa?. *Apteekkari* 91(2):22-23.
- Oksama, Heidi, Sinikka Sihvo & Kirsi Pietilä. 2004. Jälkiehkäisy itsehoitona: käyttäjäkysely apteekin asiakkaille. *Suomen lääkäri* 59(46):4507-4511.
- Oksama, Heidi, Kirsi Pietilä & Sinikka Sihvo. 2005. Jälkiehkäisyyn liittyvä neuvonta Yliopiston Apteekissa. *Dosis* 21(2):146-153.
- Orasaari, Kirsi. 2001. Intiaaninaisten lisääntymisoikeuksia loukataan Meksikossa. *Nuori lääkäri* 38(3):42.
- Paavilainen, Taru. 2004. *Raskaus ja seksi: suunnitelma teemaillasta perhevalmennukseen*. seksuaalineuvonnan erikoistumisopinnot, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, Laurea Lohja. 48 s.
- Palokari, Sirpa. 2002. Raskaaksi vai ei?. *Ketju* 38(2):34-39
- Palovaara, Sanna. 2003. *Effects of exogenous female sex steroids on selected cytochrome P-450 enzyme activities*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 576. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 74 s. + liitteet.
- Parviainen, Mervi. 2003. Ehkäisyrenkas mullistaa raskauden ehkäisyä: naisella itsellään menetelmän kontrolli. *Kättilölehti* 108(2):72.
- Paukku, Tuulikki & Pia Brandt. 2002. Nuorten abortit taas yleistymässä: Väestöliitto antaa

ehkäisyvalistusta. *Socius* 8(3):13.

Pelkonen, Hanna. 2007. *Abortti ja syyllisyydentunne: sisällönanalyysi abortin kokeneiden naisten kirjeistä*. Opinnäyte, käytännöllinen teologia, Helsingin yliopisto. 69 s.

Perheentupa, Antti. 2004. Raskaudenehkäisy imetyksaikana. *Duodecim* 120(12):1467-1473.

Perheentupa, Antti & Ilpo Huhtaniemi. 2003. Miehelle pian ehkäisytabletti. *Hyvä terveys* 18(9):68-69.

Perheentupa, A. & I. Huhtaniemi. 2004. Male contraception - quo vadis?. *Acta obstetricia et gynecologica Scandinavica* 83(2):131-137.

Petman, Elina & Anniina Takanen. 2008. "Ehkä joku kondomin imagonparannuskampanja olisi paikallaan" [Elektroninen aineisto]: opiskelijoiden näkemyksiä nuorten seksuaaliterveyden edistämisestä ja sukupuolitautilien ehkäisystä. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. [sivuja ei ilmoitettu, JaNet 11.8.2009]

Pitkänen, K. 2003. Contraception in late nineteenth- and early twentieth-century Finland. *Journal of Interdisciplinary History* 34(2):187-207.

Polvinen, Henni & Ilona Ruokolainen. 2006. *Viiden lukioikäisen nuoren kokemuksia saamastaan seksuaalikasvatuksesta, sukupuolitauti- ja ehkäisytiotoudestaan ja toteutetusta ohjaustilanteesta*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Lahden ammattikorkeakoulu. 40, [20] s.

Pöyhönen-Alho, Maritta & Risto Kaaja. 2008. Keltarauhashormonit - vaaraksi naisen verisuonille?. *Suomen lääkärilehti* 63(20):1831-1836.

Pöykkö, Elina. 2006. "Lakkautetaan tarkoitustaan vastaamattomana": Helsingin kunnallinen sukupuolineuvonta-asema 1935-1937. Pro gradu -tutkielma, Suomen ja Pohjoismaiden historia, Helsingin yliopisto. 88 s.

Raatikainen, Kaisa. 2007. *Health behavioural and social risks in obstetrics: effect on pregnancy outcome*. Kuopion yliopiston julkaisujam D, Lääketiede; 402. Väitöskirja, Kuopion yliopisto. Kuopio: Kuopion yliopisto. 99 s. + liitteet.

Rainto, Satu. 2004. *Raskaudenkeskeytysasiakkaiden hoitokokemuksia*. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen ja terveyshallinnon laitos, Oulun yliopisto. 52 s. + liitteet.

Ramachandra, Reddy K. 2004. *Role of socioeconomic status and reproductive factors in breast cancer: a case-control study*. Acta Universitatis Tamperensis; 1009. Acta Electronica Universitatis Tamperensis; 344. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Myös elektronisena julkaisuna. Tampere: Tampere University Press. 83 s.

Ranta, Vappu. 2008. Kun ennen kuukautisia kaikki ärsyttää. *Suomen lääkärilehti* 63(45):3873-3878.

Rantala, Mika, Vesa Nikkanen & Antero Ewalds-Kvis. 2001. Miehen sterilisaatio veitsettömällä ja perinteisellä menetelmällä. *Suomen lääkärilehti* 56(12):1371-1374.

Raunio, Hannu & Raimo Ojala. 2003. Vähentävätkö mikrobilääkkeet ehkäisytablettien tehoa?. *Suomen lääkärilehti* 58(11):1313.

Reivilä, Marjut & Ritva Borman. 2002. Yhteistyötä kehitettävä lisääntymisterveyden edistämiseksi. *Sosiaalivakuutus* 40(4):34-35.

Ripatti, Saara & Laura Takala. 2005. *Kondomikansio Pro-tukipistelle: ohjaus- ja opetusväline prostituoitujen seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämiseksi*. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia. 67, [2] s.

Riukula, Mirkka & Minna Roivas. 2004. *"Sinulle, raskaudenkeskeytykseen päätynyt". Ohjelehtinen raskaudenkeskeytyksestä.* Opinnäytetyö, sosiaali- ja terveystieteiden, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 21 + 6

Riska, Annika & Aila Tiitinen. 2002. Keliakia ja naisen lisääntymisterveys. *Duodecim* 118(7):673-678.

Riska, Annika. 2007. *Primary Fallopian tube carcinoma: occurrence, risk, and prognostic factors.* Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: [Helsingin yliopisto]. 87 s. + liitteet.

Ritamies, Marketta. 2006. *Sinappikylvystä ehkäisytablettiin: suomalaisen perhesuunnittelun historia.* Väestötutkimuslaitoksen julkaisusarja: 44/2006. Helsinki: Väestöliitto. 332 s.

Ritvanen, Annukka. 2002. Epämuodostumat epämuodostumarekisterin valossa. *Kätilölehti* 107(3):108-112.

Rutanen, Eeva-Marja. 2002. Hedelmöityshoitojen kehitys ja lainsäädäntö. *Duodecim* 118(5):495-496.

Räsänen, Karita. 2004. Vaikea perua. *Hyvä terveys* 19(10):64-65.

Räsänen, Päivi. 2002. Abortti merkitsee pienen ihmisen elämän loppua. *Nuori lääkäri* 39(6-7):46-47.

Räty, Taija. 2003. *Impact of assisted reproduction and specific pregnancy complications on maternal mid-trimester Down's syndrome screening.* Turun yliopiston julkaisu, D, Medica-Odontologica; 535. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 65 s. + liitteet.

Salminen, Sakari, Riitta Burrell & Lasse Lehtonen. 2007. Hedelmöityshoidot: lisääntymisvapaus ja lapsen etu. Teoksessa *Oikeustiede: Suomalaisen lakimiesyhdistyksen vuosikirja*. Helsinki: Suomalainen lakimiesyhdistys. s. 307-404.

Salomaa, Taina. 2002. Miten jälkiehkäisyä?. *Hyvä terveys* 17(3):17.

Salonen, Hanna & Helmiina Torpo-Valkonen. 2009. *Raskauden keskeytysasiakkaiden kokemuksia saamistaan palveluista Jyväskylän kaupungin keskustan neuvolassa* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 2.738 [KB], 48 s.

Sannisto, Tuire, Kari Mattila & Elise Kosunen. 2007. Raskauden ehkäisyneuvonta terveyskeskuksissa: kyselytutkimus TAYS:n erityisvastuualueella. *Suomen lääkärilehti* 62(22):2185-2192.

Sariola, Duvi. 2009. Kuinka kauan koeputkihedelmöityshoitoja kannattaa jatkaa?. *Suomen lääkärilehti* 64(5):357.

Seppänen, Anne. 2008. Hippokrates kuuntelisi tänäänkin sydäntään. *Suomen lääkärilehti* 63(10):925-928.

Sihvo, Sinikka, Mika Gissler, Ulla Närhi, Elise Kosunen & Elina Hemminki. 2003. Vähensikö jälkiehkäisyreseptivapaus raskaudenkeskeytyksiä?. *Suomen lääkärilehti* 58(22):2452-2455.

Sihvo, Sinikka, Mika Gissler, Ulla Närhi, Elise Kosunen & Elina Hemminki. 2003. Vähensikö jälkiehkäisyreseptivapaus raskaudenkeskeytyksiä?. *Terveystieteiden tutkimus* 37(9):36-38.

Simanainen, Ulla. 2004. *Dioxin resistance alleles and developmental stage at exposure as determinants of sensitivity to dioxin-induced short-term toxicity and male reproductive effects.* Kansanterveyslaitoksen julkaisu, A; 8. Väitöskirja, Kuopion yliopisto. Kuopio: National Public Health Institute. 82 s. + liitteet.

Simon, Bertha. 2002. *Teenage pregnancies in Namibia.* AMK-opinnäytetyö, Degree Programme in Nursing, Laurea Polytechnic. 34 s.

Soini, Sirpa, Helena Kääriäinen & Timo Tuuri. 2006. Mitä tiedetään hedelmöityshoitojen avulla

syntyneiden lasten terveydestä?: miten pareja tulisi informoida?. *Suomen lääkirilehti* 61(10):1103-1109.

Suhonen, Satu. 2003. Milloin lääketieteellinen raskaudenkeskeytys on vaihtoehto. *Terveydenhoitaja* 37(9):40-42.

Suhonen, S., M. Haukkamaa, T. Jakobsson & I. Rauramo. 2004. Clinical performance of a levonorgestrel-releasing intrauterine system and oral contraceptives in young nulliparous women: a comparative study. *Contraception* 69(5):407-412.

Suhonen, Satu & Oskari Heikinheimo. 2008. Kun raskauden ehkäisy epäonnistuu. *Duodecim* 124(4):457-461.

Suihkonen, Minna. 2003. Oikeus perhesuunnitteluun vähentää köyhyyttä. *Ydin* 37(5):30-31.

Suikkari, Anne-Maria. 2002. Sijaissynnytys: puolesta ja vastaan: hyviä kokemuksia sijaissynnytyksestä. *Suomen lääkirilehti* 57(45):4623-4624.

Sumiala, Susanna. 2001. *Late effects of female sterilization*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 81 s. + liitteet.

Suomalainen, Tiina. 2009. Keskeytyksiä arjessa. *Meidän perhe* (7):38-41.

Söderström-Anttila, Viveca. 2003. Suomessa kokemukset sijaissynnytyshoidosta ovat hyvät. *Kättilölehti* 108(3):92-93.

Tan, Susanna. 2005. Ehkäisyvalistusta sortavalan nuorille: Solidaarisuussäätiön uusi hanke auttaa vahvistamaan nuorten seksuaalista minäkuvaa ja lisäämään vastuuta omasta elämästä. *Apuraportti* (2):22-23.

Tarpila, Johanna & Pia Brandt. 2003. Suunnittelematon raskaus on rankka juttu. *Lapsen maailma* 62(11):20-23.

Tiihonen, Miia, Riitta Ahonen & Anna-Mari Heikkinen. 2007. Hormoneja käyttävät naiset kaipaavat tietoa myös haittavaikutuksista. *Suomen lääkirilehti* 62(8):772-773.

Tiitinen, Aila. 2001. Vauvahaaveesta totta. *Hyvä terveys* 16(5):26-30.

Tiitinen, Aila. 2002. Raskauden ehkäisy onnistuu emättimen tai ihon kautta. *Kättilölehti* 107(4):157.

Tiitinen, Aila. 2007. Rintasyöpä ja raskauden ehkäisy. *Suomen lääkirilehti* 62(43):3995-3998.

Tiitinen, Aila. 2008. Pitkäaikaissairaus ja raskauden ehkäisyn valinta. *Duodecim* 124(4):437-443.

Tinkanen, Helena Satu Suhonen. 2004. Yhdistelmäpillereiden riskit ja sivuvaikutukset. *Suomen lääkirilehti* 59(15-16):1641-1644.

Toikkanen, Ulla & Klaus Härö. 2007. Maailma, jossa ei ollut sijaa rakkaudelle: Klaus Härö ohjasi elokuvan Ruotsin häpeätahrasta. *Suomen lääkirilehti* 62(25):2492-2495.

Toinen, Juhani. 2001. Jälkiehkäisy muuttuu: pääkirjoitus. *Duodecim* 117(6):545-546.

Toppari, Jorma. 2002. Ympäristö ja miehen lisääntymisterveys. Ympäristö ja terveys [2]?:51-55.

Unkila-Kallio, Leila. 2001. *Infertility and its treatment: association with ovarian granulosa cell tumour and impact on vascular endothelial growth factor, leptin and selected tumour markers in serum*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: [Helsingin yliopisto]. 81 s. + liitteet.

Veerporten, Carla. 2001. Eettisiä näkökulmia raskauden keskeytykseen: kun syntymättömällä lapsella on selkäydinkohju tai hydrokefalia. *Suom. Carola Sandberg. CP-lehti* 34(2):12-13.

Veleva, Zdravka. 2008. *Factors affecting the outcome of IVF/ICSI*. Acta Universitatis Ouluensis, D; 985. Väitöskirja, Oulun yliopisto. Oulu: Oulun yliopisto. 107 s. + liitteet.

Veräjänkorva, Esko. 2002. *The regulation of immunological balance in the male reproductive tract: with special reference to models of male contraception and infertility*. Turun yliopiston julkaisuja, Sarja D, Medica-Odontologica; 519. Väitöskirja, Turun yliopisto. Turku: Turun yliopisto. 81 s. + liitteet.

Viitaniemi, Maria. 2007. *Raskaudenehkäisyasiakkaiden kokemuksia perhesuunnitteluneuvolan palvelusta Jyväskylän kaupungin keskustan neuvolassa* [Elektroninen aineisto]. AMK-opinnäytetyö, hoitotyön koulutusohjelma, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 188 KB, 51 s.

Vilksa, Sirpa & Hannu Martikainen. 2002. Yhden alkion siirto vähentää raskausriskejä. *Duodecim* 118(5):522-526.

Virjo, I. & A. Virtala. 2003. Why do university students use hormonal emergency contraception?. *The European journal of contraception & reproductive health care* 8(3):139-144.

Virtala, Aira & Kristina Kunttu. 2006. Jäävätkö yliopisto-opiskelijoiden toiveet lasten saamisesta haaveeksi?. *Suomen lääkirilehti* 61(1-2):27-32.

Virtala, Aira & Irma Virjo. 2006. Yliopisto-opiskelijoiden raskaudenkeskeytykset eivät ole lisääntyneet. *Duodecim* 122(4):481.

Virtala, Aira. 2007. *Family planning among university students in Finland*. Acta Universitatis Tamperensis; 1218. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tiivistelmä ja 5 erip. Myös verkkojulkaisuna. Tampere: Tampere University Press. 97, [52] s.

Virtala, A. M., K. Kunttu, T. A. Huttunen & I. O. Virjo. 2007. Sexual intercourse and current contraceptive use among university students in Finland. *European journal of obstetrics, gynecology, and reproductive biology* 135(1):104-110.

Visapää, Ilona. 2002. *Molecular genetics of the GRACILE syndrome (growth retardation, aminoaciduria, cholestasis, iron overload, lacticidosis and early death)*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja, A; 28. Helsinki University Biomedical Dissertations; 19. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki: National Public Health Institute. 86 s. + liitteet.

Vuorela, Seppo (toim.). 2003. Thaimaa onnistui perhesuunnittelussa ennakkoluulottomuuden avulla: thaisenaattori Mechai Viravaidya johtaa kampanjaa henkilökohtaisesti. *Suomen lääkirilehti* 58(8):951-953.

Vuori, Eija & Mika Gissler. 2004. *Synnyttäjät, synnytykset ja vastasyntyneet 2003 = Föderskor, förlossningar och nyfödda 2003 = Parturients, births and newborns 2003*. Stakes, Tilastotiedote; 26. Helsinki: Stakes. 25 s.

Vuori, Eija & Mika Gissler. 2004. *Synnyttäjät, synnytykset ja vastasyntyneet - ennakkotiedot 2003 = Föderskor, förlossningar och nyfödda - preliminära data för år 2003 = Parturients, births and newborn infants - preliminary data for 2003*. Stakes, Tilastotiedote; 15. Helsinki: Stakes. 11 s.

Vuori, Eija & Mika Gissler. 2005. *Synnyttäjät, synnytykset ja vastasyntyneet - ennakkotiedot 2004 = Föderskor, förlossningar och nyfödda - preliminära data för år 2004 = Parturients, deliveries and births - preliminary data for 2004*. Stakes, Tilastotiedote; 13. Helsinki: Stakes. 18 s.

Vuori, Eija & Mika Gissler. 2005. *Synnyttäjät, synnytykset ja vastasyntyneet 2004 = Föderskor, förlossningar och nyfödda 2004 = Parturients, births and newborns 2004*. Stakes, Tilastotiedote; 21.

Helsinki: Stakes. 31 s.

Vuorjoki, Arto. 2001. *Elämäni keskeytetyt elämät*. [Oulu]: Pohjoinen. 220 s.

Väättänen, Jouni. 2005. *Kondomikäsikirja*. Helsinki: Aids-tukikeskus.

Ylikahri, Anu. 2008. *Nuorten aikuisten naisten raskaudenkeskeytyksen päätöksenteko ja lisääntymisterveys Terveys 2000 -tutkimuksessa*. Pro gradu -tutkielma, Hoitotieteen laitos, Tampereen yliopisto. 85, [17] s.